CP & CPP

Codul penal
Codul de procedură penală

Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor

NOU!

Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor

Actualizat 1 noiembrie 2010

Editura Hamangiu

Codul penal

*

Codul de procedură penală

*

Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor

Ediția a 17-a, actualizată la
1 noiembrie 2010

07.12.2010
av. [signature]

Editura Hamangiu
2010

Editură acreditată **CNCSIS** - Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ROMÂNIA
[Legislație]
Codul penal, Codul de procedură penală, Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor. - Ed. a 17-a. - București : Editura Hamangiu, 2010
Index
ISBN 978-606-522-376-9

343(498)

Editura Hamangiu:
București, Str. Col. Popeea
nr. 36, sector 5 - O.P. 5, C.P. 91

Vânzări:
021.336.01.25
031.425.42.24
031.579.00.65

Tel./Fax:
021.336.04.43
031.805.80.20
031.805.80.21

E-mail:
redactie@hamangiu.ro
distributie@hamangiu.ro

Tipografia **S.C. PRINT MULTICOLOR S.R.L.**
www.printmulticolor.ro

Cuprins general

Codul penal

- adoptat prin Legea nr. 15/1968 (B. Of. nr. 79-79bis din 21 iunie 1968);
- republicat în B. Of. nr. 55-56 din 23 aprilie 1973, n temeiul art. III din Legea nr. 6/1973;
- republicat în M. Of. nr. 65 din 16 aprilie 1997, în temeiul Legii nr. 140/1996;

modificat şi completat ulterior prin:

- Decizia Curţii Constituţionale nr. 463/1997 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 81 alin. (4) din Codul penal (M. Of. nr. 53 din 6 februarie 1998);
- Decizia Curţii Constituţionale nr. 25/1998 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 81 alin. (4) şi ale art. 86^1 alin. (4) din Codul penal (M. Of. nr. 143 din 8 aprilie 1998);
- Decizia Curţii Constituţionale nr. 177/1998 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 213 alin. (2) din Codul penal (M. Of. nr. 77 din 24 februarie 1999);
- Decizia Curţii Constituţionale nr. 5/1999 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 214 alin. (3) din Codul penal (M. Of. nr. 95 din 5 martie 1999);
- Decizia Curţii Constituţionale nr. 150/1999 referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 217 alin. (6) din Codul penal (M. Of. nr. 605 din 10 decembrie 1999);
- **Legea nr. 143/2000** privind combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri (M. Of. nr. 362 din 3 august 2000);
- **Legea nr. 197/2000** pentru modificarea şi completarea unor dispoziţii din Codul penal (M. Of. nr. 568 din 15 noiembrie 2000);
- **O.U.G. nr. 207/2000** privind modificarea şi completarea Codului penal şi a Codului de procedură penală (M. Of. nr. 594 din 22 noiembrie 2000), suspendată parţial, până la aprobarea sa prin lege, prin O.U.G. nr. 295/2000 (M. Of. nr. 707 din 30 decembrie 2000) şi aprobată cu modificări şi completări prin **Legea nr. 456/2001** (M. Of. nr. 410 din 25 iulie 2001);
- **O.U.G. nr. 10/2001** pentru modificarea şi completarea O.U.G. nr. 271/2000 privind regimul activităţilor de transport, comercializare şi recuperare a ţiţeiului, gazolinei, condensatului şi etanului lichid şi stabilirea regimului de urmărire şi judecare în procedură urgentă a unor fapte penale (M. Of. nr. 62 din 6 februarie 2001), aprobată cu modificări şi completări prin **Legea nr. 20/2002** (M. Of. nr. 59 din 28 ianuarie 2002);
- **O.U.G. nr. 89/2001** pentru modificarea şi completarea unor dispoziţii din Codul penal referitoare la infracţiuni privind viaţa sexuală (M. Of. nr. 338 din 26 iunie 2001), aprobată cu modificări şi completări prin **Legea nr. 61/2002** (M. Of. nr. 65 din 30 ianuarie 2002) [dispoziţiile tranzitorii din art. II al O.U.G. nr. 89/2001 au fost declarate neconstituţionale prin Decizia Curţii Constituţionale nr. 303/2001 (M. Of. nr. 809 din 17 decembrie 2001)];

- **Legea nr. 169/2002** privind modificarea şi completarea Codului penal, a Codului de procedură penală şi a unor legi speciale (M. Of. nr. 261 din 18 aprilie 2002);
- **O.U.G. nr. 58/2002** privind modificarea şi completarea unor dispoziţii din Codul penal referitoare la infracţiuni contra demnităţii şi infracţiuni contra autorităţii, precum şi a unor dispoziţii din Codul de procedură penală (M. Of. nr. 351 din 27 mai 2002), aprobată cu modificări prin **Legea nr. 160/2005** (M. Of. nr. 470 din 2 iunie 2005);
- **O.U.G. nr. 93/2002** pentru modificarea şi completarea Codului penal (M. Of. nr. 453 din 27 iunie 2002), aprobată prin Legea nr. 574/2002 (M. Of. nr. 787 din 30 octombrie 2002);
- **O.U.G. nr. 143/2002** pentru modificarea şi completarea unor dispoziţii din Codul penal şi unele legi speciale, în vederea ocrotirii minorilor, împotriva abuzurilor sexuale (M. Of. nr. 804 din 5 noiembrie 2002), aprobată prin Legea nr. 45/2003 (M. Of. nr. 51 din 29 ianuarie 2003);
- **O.U.G. nr. 109/2004** pentru completarea Codului penal (M. Of. nr. 1115 din 27 noiembrie 2004), aprobată cu modificări prin **Legea nr. 85/2005** (M. Of. nr. 303 din 12 aprilie 2005);
- **Legea nr. 247/2005** privind reforma în domeniile proprietăţii şi justiţiei, precum şi unele măsuri adiacente (M. Of. nr. 653 din 22 iulie 2005);
- **Legea nr. 278/2006** pentru modificarea şi completarea Codului penal, precum şi pentru modificarea şi completarea altor legi (M. Of. nr. 601 din 12 iulie 2006). Potrivit art. VIII din Legea nr. 278/2006, „Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, cu excepţia prevederilor privind persoana juridică, ce intră în vigoare la 90 de zile de la data publicării.";
- **O.U.G. nr. 60/2006** pentru modificarea şi completarea Codului de procedură penală, precum şi pentru modificarea altor legi (M. Of. nr. 764 din 7 septembrie 2006);
- **Decizia Curţii Constituţionale nr. 62/2007** referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. I pct. 56 din Legea nr. 278/2006 pentru modificarea şi completarea Codului penal, precum şi pentru modificarea şi completarea altor legi (M. Of. nr. 104 din 12 februarie 2007);
- **Legea nr. 337/2007** pentru completarea art. 195 din Codul penal (M. Of. nr. 841 din 8 decembrie 2007);
- **Legea nr. 58/2008** pentru completarea art. 258 din Codul penal (M. Of. nr. 228 din 25 martie 2008);
- **O.U.G. nr. 198/2008** privind modificarea şi completarea Codului penal (M. Of. nr. 824 din 8 decembrie 2008);
- **Legea nr. 93/2010** pentru aprobarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 198/2008 privind modificarea şi completarea Codului penal (M. Of. nr. 351 din 27 mai 2010);
- **Legea nr. 202/2010** privind unele măsuri pentru accelerarea soluţionării proceselor (M. Of. nr. 714 din 26 octombrie 2010).

Cuprins

PARTEA GENERALĂ

Titlul I. Legea penală şi limitele ei de aplicare

Capitolul I. Dispoziţii preliminare

Art. 1. Scopul legii penale. Legea penală apără, împotriva infracţiunilor, România, suveranitatea, independenţa, unitatea şi indivizibilitatea statului, persoana, drepturile şi libertăţile acesteia, proprietatea, precum şi întreaga ordine de drept.

Art. 2. Legalitatea incriminării. Legea prevede care fapte constituie infracţiuni, pedepsele ce se aplică infractorilor şi măsurile ce se pot lua în cazul săvârşirii acestor fapte.

Capitolul II. Limitele aplicării legii penale

Secţiunea I. Aplicarea legii penale în spaţiu

Art. 3. Teritorialitatea legii penale. Legea penală se aplică infracţiunilor săvârşite pe teritoriul României.

Art. 4. Personalitatea legii penale. Legea penală se aplică infracţiunilor săvârşite în afara teritoriului ţării, dacă făptuitorul este cetăţean român sau dacă, neavând nici o cetăţenie, are domiciliul în ţară.

Art. 5. Realitatea legii penale. (1) Legea penală se aplică infracţiunilor săvârşite în afara teritoriului ţării, contra siguranţei statului român sau contra vieţii unui cetăţean român, ori prin care s-a adus o vătămare gravă integrităţii corporale sau sănătăţii unui cetăţean român, când sunt săvârşite de către un cetăţean străin sau de o persoană fără cetăţenie care nu domiciliază pe teritoriul ţării.

(2) Punerea în mişcare a acţiunii penale pentru infracţiunile prevăzute în alineatul precedent se face numai cu autorizarea prealabilă a procurorului general.

Art. 6. Universalitatea legii penale. (1) Legea penală se aplică şi altor infracţiuni decât celor prevăzute în art. 5 alin. (1), săvârşite în afara teritoriului ţării, de un cetăţean străin sau de o persoană fără cetăţenie care nu domiciliază pe teritoriul ţării, dacă:

a) fapta este prevăzută ca infracţiune şi de legea penală a ţării unde a fost săvârşită;

b) făptuitorul se află în ţară.

(2) Pentru infracţiunile îndreptate împotriva intereselor statului român sau contra unui cetăţean român, infractorul poate fi judecat şi în cazul când s-a obţinut extrădarea lui.

(3) Dispoziţiile alineatelor precedente nu se aplică în cazul când, potrivit legii statului în care infractorul a săvârşit infracţiunea, există vreo cauză care împiedică punerea în mişcare a acţiunii penale sau continuarea procesului penal ori executarea pedepsei, sau când pedeapsa a fost executată ori este considerată ca executată. Când pedeapsa nu a fost executată sau a fost executată numai în parte, se procedează potrivit dispoziţiilor legale privitoare la recunoaşterea hotărârilor străine.

Art. 7. Legea penală şi convenţiile internaţionale. Dispoziţiile cuprinse în art. 5 şi 6 se aplică dacă nu se dispune altfel printr-o convenţie internaţională.

Art. 8. Imunitatea de jurisdicţie. Legea penală nu se aplică infracţiunilor săvârşite de către reprezentanţii diplomatici ai statelor străine sau de alte persoane care, în conformitate cu convenţiile internaţionale, nu sunt supuse jurisdicţiei penale a statului român.

Art. 9. Extrădarea. Extrădarea se acordă sau poate fi solicitată pe bază de convenţie internaţională, pe bază de reciprocitate şi, în lipsa acestora, în temeiul legii.

Notă: A se vedea şi Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară în materie penală, Titlul II – *Extrădarea*, cu modificările şi completările ulterioare.

Secțiunea II. Aplicarea legii penale în timp

Art. 10. Activitatea legii penale. Legea penală se aplică infracțiunilor săvârşite în timpul cât ea se află în vigoare.

Art. 11. Neretroactivitatea legii penale. Legea penală nu se aplică faptelor care, la data când au fost săvârşite, nu erau prevăzute ca infracțiuni.

Art. 12. Retroactivitatea legii penale. (1) Legea penală nu se aplică faptelor săvârşite sub legea veche, dacă nu mai sunt prevăzute de legea nouă. În acest caz executarea pedepselor, a măsurilor de siguranță şi a măsurilor educative, pronunțate în baza legii vechi, precum şi toate consecințele penale ale hotărârilor judecătoreşti privitoare la aceste fapte, încetează prin intrarea în vigoare a legii noi.

(2) Legea care prevede măsuri de siguranță sau măsuri educative se aplică şi infracțiunilor care nu au fost definitiv judecate până la data intrării în vigoare a legii noi.

Art. 13. Aplicarea legii penale mai favorabile. (1) În cazul în care de la săvârşirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea cea mai favorabilă.

(2) Când legea anterioară este mai favorabilă, pedepsele complementare care au corespondent în legea penală nouă se aplică în conținutul şi limitele prevăzute de aceasta, iar cele care nu mai sunt prevăzute în legea penală nouă nu se mai aplică.

Art. 14. Aplicarea obligatorie a legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive. (1) Când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare şi până la executarea completă a pedepsei închisorii sau amenzii a intervenit o lege care prevede o pedeapsă mai uşoară, sancțiunea aplicată, dacă depăşeşte maximul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârşită, se reduce la acest maxim.

(2) Dacă după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare la detențiune pe viață şi până la executarea ei a intervenit o lege care prevede pentru aceeaşi faptă pedeapsa închisorii, pedeapsa detențiunii pe viață se înlocuieşte cu maximul închisorii prevăzut pentru acea infracțiune.

(3) Dacă legea nouă prevede în locul pedepsei închisorii numai amenda, pedeapsa aplicată se înlocuieşte cu amenda, fără a putea depăşi maximul

special prevăzut în legea nouă. Ţinându-se seama de partea executată din pedeapsa închisorii, se poate înlătura în totul sau în parte executarea amenzii.

(4) Pedepsele complementare, măsurile de siguranţă, precum şi măsurile educative neexecutate şi neprevăzute în legea nouă, nu se mai execută, iar cele care au corespondent în legea nouă se execută în conţinutul şi limitele prevăzute de această lege.

(5) Când o dispoziţie din legea nouă se referă la pedepse definitiv aplicate, se ţine seama, în cazul pedepselor executate până la data intrării în vigoare a acesteia, de pedeapsa redusă sau înlocuită potrivit dispoziţiilor alineatelor precedente.

Notă: Potrivit art. 2 din Decretul-lege nr. 6/1990 (M. Of. nr. 4 din 8 ianuarie 1990) „*Toate dispoziţiile privind pedeapsa cu moartea din Codul penal, Codul de procedură penală şi alte acte normative sunt considerate că se referă la pedeapsa detenţiunii pe viaţă.*”

Art. 15. Aplicarea facultativă a legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive. (1) Când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare şi până la executarea completă a pedepsei închisorii a intervenit o lege care prevede o pedeapsă mai uşoară, iar sancţiunea aplicată este mai mică decât maximul special prevăzut de legea nouă, ţinându-se seama de infracţiunea săvârşită, de persoana condamnatului, de conduita acestuia după pronunţarea hotărârii sau în timpul executării pedepsei şi de timpul cât a executat din pedeapsă, se poate dispune fie menţinerea, fie reducerea pedepsei. Pedeapsa aplicată nu poate fi coborâtă sub limita ce ar rezulta din reducerea acestei pedepse proporţional cu micşorarea maximului special prevăzut pentru infracţiunea săvârşită.

(2) Dispoziţiile art. 14 alin. (5) se aplică şi în cazul condamnărilor arătate în prezentul articol, executate până la data intrării în vigoare a legii noi, pedeapsa din hotărâre reducându-se cu o treime.

Art. 16. Aplicarea legii penale temporare. Legea penală temporară se aplică infracţiunii săvârşite în timpul când era în vigoare, chiar dacă fapta nu a fost urmărită sau judecată în acest interval de timp.

Titlul II. Infracţiunea

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 17. Trăsăturile esenţiale ale infracţiunii. (1) Infracţiunea este fapta care prezintă pericol social, săvârşită cu vinovăţie şi prevăzută de legea penală.

(2) Infracţiunea este singurul temei al răspunderii penale.

Art. 18. Pericolul social al faptei. Faptă care prezintă pericol social în înţelesul legii penale este orice acţiune sau inacţiune prin care se aduce atingere uneia dintre valorile arătate în art. 1 şi pentru sancţionarea căreia este necesară aplicarea unei pedepse.

Art. 18[1]. Faptă care nu prezintă pericolul social al unei infracţiuni. (1) Nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, dacă prin atingerea minimă adusă uneia din valorile apărate de lege şi prin conţinutul ei concret, fiind lipsită în mod vădit de importanţă, nu prezintă gradul de pericol social al unei infracţiuni.

(2) [1)] La stabilirea în concret a gradului de pericol social se ţine seama de modul şi mijloacele de săvârşire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmarea produsă sau care s-ar fi putut produce, precum şi de persoana şi conduita făptuitorului, dacă este cunoscut.

(3) În cazul faptelor prevăzute în prezentul articol, procurorul sau instanţa poate aplica una dintre sancţiunile cu caracter administrativ prevăzute la art. 91.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XXXV/2006 (M. Of. nr. 368 din 30 mai 2007), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a

---

[1)] Alin. (2) şi (3) ale art. 18[1] sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. XX pct. 1 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: „*(2) La stabilirea în concret a gradului de pericol social se ţine seama de modul şi mijloacele de săvârşire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmarea produsă sau care s-ar fi putut produce, precum şi de persoana şi conduita făptuitorului.*

(3) În cazul faptelor prevăzute în prezentul articol, procurorul sau instanţa aplică una din sancţiunile cu caracter administrativ prevăzute de art. 91."

admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la aplicarea sancţiunilor cu caracter administrativ faptelor concurente în cazul când sunt incidente dispoziţiile art. 18[1] din Codul penal şi a stabilit că:
„În cazul săvârşirii de către aceeaşi persoană a unor fapte concurente care, în accepţiunea textului de lege menţionat, nu prezintă gradul de pericol social al unor infracţiuni, se va aplica o singură sancţiune cu caracter administrativ, conform dispoziţiilor art. 91 din Codul penal."

Art. 19. Vinovăţia. (1) Vinovăţie există când fapta care prezintă pericol social este săvârşită cu intenţie sau din culpă.

1. Fapta este săvârşită cu intenţie când infractorul:

a) prevede rezultatul faptei sale, urmărind producerea lui prin săvârşirea acelei fapte;

b) prevede rezultatul faptei sale şi deşi nu-l urmăreşte, acceptă posibilitatea producerii lui.

2. Fapta este săvârşită din culpă când infractorul:

a) prevede rezultatul faptei sale, dar nu-l acceptă, socotind fără temei că el nu se va produce;

b) nu prevede rezultatul faptei sale, deşi trebuia şi putea să-l prevadă.

(2) Fapta constând într-o acţiune săvârşită din culpă constituie infracțiune numai atunci când în lege se prevede în mod expres aceasta.

(3) Fapta constând într-o inacţiune constituie infracţiune fie că este săvârşită cu intenție, fie din culpă, afară de cazul când legea sancționează numai săvârşirea ei cu intenţie.

Art. 19[1]. [1] Condiţiile răspunderii penale a persoanelor juridice. (1) Persoanele juridice, cu excepţia statului, a autorităţilor publice şi a instituţiilor publice care desfăşoară o activitate ce nu poate face obiectul domeniului privat, răspund penal pentru infracţiunile săvârşite în realizarea obiectului de activitate sau în interesul ori în numele persoanei juridice, dacă fapta a fost săvârşită cu forma de vinovăţie prevăzută de legea penală.

(2) Răspunderea penală a persoanei juridice nu exclude răspunderea penală a persoanei fizice care a contribuit, în orice mod, la săvârşirea aceleiaşi infracţiuni.

---

[1] Art. 19[1] a fost introdus prin art. I pct. 1 din Legea nr. 278/2006.

Capitolul II. Tentativa

Art. 20. Conţinutul tentativei. (1) Tentativa constă în punerea în executare a hotărârii de a săvârşi infracţiunea, executare care a fost însă întreruptă sau nu şi-a produs efectul.

(2) Există tentativă şi în cazul în care consumarea infracţiunii nu a fost posibilă datorită insuficienţei sau defectuozităţii mijloacelor folosite, ori datorită împrejurării că în timpul când s-au săvârşit actele de executare, obiectul lipsea de la locul unde făptuitorul credea că se află.

(3) Nu există tentativă atunci când imposibilitatea de consumare a infracţiunii este datorită modului cum a fost concepută executarea.

Art. 21. Pedepsirea tentativei. (1) Tentativa se pedepseşte numai când legea prevede expres aceasta.

(2) Tentativa se sancţionează cu o pedeapsă cuprinsă între jumătatea minimului şi jumătatea maximului prevăzute de lege pentru infracţiunea consumată, fără ca minimul să fie mai mic decât minimul general al pedepsei. În cazul când pedeapsa prevăzută de lege este detenţiunea pe viaţă, se aplică pedeapsa închisorii de la 10 la 25 de ani.

(3) [1] În cazul persoanei juridice, tentativa se sancţionează cu amendă cuprinsă între minimul special şi maximul special al amenzii prevăzute de lege pentru infracţiunea consumată, reduse la jumătate. La această pedeapsă se pot adăuga una sau mai multe pedepse complementare.

Art. 22. Desistarea şi împiedicarea rezultatului. (1) Este apărat de pedeapsă făptuitorul care s-a desistat ori a împiedicat mai înainte de descoperirea faptei producerea rezultatului.

(2) Dacă actele îndeplinite până în momentul desistării sau împiedicării producerii rezultatului constituie o altă infracţiune, se aplică pedeapsa pentru acea infracţiune.

---

[1] Alin. (3) al art. 21 a fost introdus prin art. I pct. 2 din Legea nr. 278/2006.

Capitolul III. Participaţia

Art. 23. Participanţii. Participanţi sunt persoanele care contribuie la săvârşirea unei fapte prevăzute de legea penală în calitate de autori, instigatori sau complici.

Art. 24. Autorul. Autor este persoana care săvârşeşte în mod nemijlocit fapta prevăzută de legea penală.

Art. 25. Instigatorul. Instigator este persoana care, cu intenţie, determină pe o altă persoană să săvârşească o faptă prevăzută de legea penală.

Art. 26. Complicele. Complice este persoana care, cu intenţie, înlesneşte sau ajută în orice mod la săvârşirea unei fapte prevăzute de legea penală. Este de asemenea complice persoana care promite, înainte sau în timpul săvârşirii faptei, că va tăinui bunurile provenite din aceasta sau că va favoriza pe făptuitor, chiar dacă după săvârşirea faptei promisiunea nu este îndeplinită.

Art. 27. Pedeapsa în caz de participaţie. Instigatorul şi complicele la o faptă prevăzută de legea penală săvârşită cu intenţie se sancţionează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru autor. La stabilirea pedepsei se ţine seama de contribuţia fiecăruia la săvârşirea infracţiunii, precum şi de dispoziţiile art. 72.

Art. 28. Circumstanţele personale şi reale. (1) Circumstanţele privitoare la persoana unui participant nu se răsfrâng asupra celorlalţi.

(2) Circumstanţele privitoare la faptă se răsfrâng asupra participanţilor, numai în măsura în care aceştia le-au cunoscut sau le-au prevăzut.

Art. 29. Instigarea neurmată de executare. (1) Actele de instigare neurmate de executarea faptei, precum şi actele de instigare urmate de desistarea autorului ori de împiedicarea de către acesta a producerii rezultatului, se sancţionează cu o pedeapsă între minimul special al pedepsei pentru infracţiunea la care s-a instigat şi minimul general. În cazul când pedeapsa prevăzută de lege este detenţiunea pe viaţă, se aplică pedeapsa închisorii de la 2 la 10 ani.

(2) Actele arătate în alineatul precedent nu se sancţionează, dacă pedeapsa prevăzută de lege pentru infracţiunea la care s-a instigat este

de 2 ani sau mai mică, afară de cazul când actele îndeplinite de autor până în momentul desistării constituie altă faptă prevăzută de legea penală.

Art. 30. Împiedicarea săvârşirii faptei. Participantul nu se pedepseşte dacă în cursul executării, dar înainte de descoperirea faptei, împiedică consumarea acesteia. Dacă actele săvârşite până în momentul împiedicării constituie o altă faptă prevăzută de legea penală, participantului i se aplică pedeapsa pentru această faptă.

Art. 31. Participaţia improprie. (1) Determinarea, înlesnirea sau ajutarea în orice mod, cu intenţie, la săvârşirea din culpă de către o altă persoană, a unei fapte prevăzute de legea penală, se sancţionează cu pedeapsa pe care legea o prevede pentru fapta comisă cu intenţie.

(2) Determinarea, înlesnirea sau ajutarea în orice mod, cu intenţie, la săvârşirea unei fapte prevăzute de legea penală, de către o persoană care comite acea faptă fără vinovăţie, se sancţionează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru acea infracţiune.

(3) Dispoziţiile art. 28-30 se aplică în mod corespunzător.

Capitolul IV. Pluralitatea de infracţiuni

Art. 32. Formele pluralităţii. Pluralitatea de infracţiuni constituie, după caz, concurs de infracţiuni sau recidivă.

Art. 33. Concursul de infracţiuni. Concurs de infracţiuni există:

a) când două sau mai multe infracţiuni au fost săvârşite de aceeaşi persoană, înainte de a fi condamnată definitiv pentru vreuna dintre ele. Există concurs chiar dacă una dintre infracţiuni a fost comisă pentru săvârşirea sau ascunderea altei infracţiuni;

b) când o acţiune sau inacţiune, săvârşită de aceeaşi persoană, datorită împrejurărilor în care a avut loc şi urmărilor pe care le-a produs, întruneşte elementele mai multor infracţiuni.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. II/2005 (M. Of. nr. 867 din 27 septembrie 2005), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii şi, în aplicarea dispoziţiilor art. 33 lit. b) din Codul penal referitoare la concursul de infracţiuni, a stabilit că: „*Raportul sexual cu o persoană de sex diferit, care este rudă în linie directă sau frate ori soră, prin constrângerea acesteia sau profitând de imposibilitatea ei de a se apăra ori de a-şi exprima voinţa, constituie atât infracţiunea de viol prevăzută de art. 197 alin. (1) din Codul penal şi alin. (2) lit. b^1) din acelaşi articol (dacă victima locuieşte şi gospodăreşte împreună cu făptuitorul), cât şi infracţiunea de incest prevăzută de art. 203 din Codul penal, în concurs ideal.*"

Art. 34. Pedeapsa principală în caz de concurs de infracţiuni săvârşite de persoana fizică. [1)] (1) În caz de concurs de infracţiuni, se stabileşte pedeapsa pentru fiecare infracţiune în parte, iar dintre acestea se aplică pedeapsa, după cum urmează:

a) când s-a stabilit o pedeapsă cu detenţiune pe viaţă şi una sau mai multe pedepse cu închisoare ori cu amendă, se aplică pedeapsa detenţiunii pe viaţă;

b) când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, care poate fi sporită până la maximul ei special, iar când acest maxim nu este îndestulător, se poate adăuga un spor de până la 5 ani;

[1)] Denumirea marginală a art. 34 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 3 din Legea nr. 278/2006.

c) când s-au stabilit numai amenzi, se aplică pedeapsa cea mai mare, care poate fi sporită până la maximul ei special, iar dacă acest maxim nu este îndestulător, se poate adăuga un spor de până la jumătate din acel maxim;

d) când s-a stabilit o pedeapsă cu închisoare şi o pedeapsă cu amendă, se aplică pedeapsa închisorii, la care se poate adăuga amenda, în totul sau în parte;

e) când s-au stabilit mai multe pedepse cu închisoare şi mai multe pedepse cu amendă, se aplică pedeapsa închisorii, potrivit dispoziţiei de la lit. b), la care se poate adăuga amenda, potrivit dispoziţiei de la lit. c).

(2) Prin aplicarea dispoziţiilor din alineatul precedent nu se poate depăşi totalul pedepselor stabilite de instanţă pentru infracţiunile concurente.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. X/2005 (M. Of. nr. 123 din 9 februarie 2006), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii şi, în aplicarea dispoziţiilor art. 34, cu referire la art. 120 din Codul penal, a stabilit că:

„1. În caz de concurs de infracţiuni, dintre care pentru unele s-au stabilit pedepse ce intră sub incidenţa graţierii, dispoziţiile referitoare la contopire se aplică numai cu privire la pedepsele executabile ce nu au făcut obiectul graţierii sau care au fost graţiate parţial.

2. Graţierea individuală, în cazul concursului de infracţiuni, vizează numai pedeapsa rezultantă.”

Art. 35. Pedeapsa complementară şi măsurile de siguranţă în caz de concurs de infracţiuni. (1) Dacă pentru una dintre infracţiunile concurente s-a stabilit şi o pedeapsă complementară, aceasta se aplică alături de pedeapsa închisorii.

(2) Dacă s-au stabilit mai multe pedepse complementare de natură diferită, sau chiar de aceeaşi natură dar cu conţinut diferit, acestea se aplică alături de pedeapsa închisorii.

(3) Dacă s-au stabilit mai multe pedepse complementare de aceeaşi natură şi cu acelaşi conţinut, se aplică cea mai grea dintre acestea.

(4) [1] Măsurile de siguranţă de natură diferită sau de aceeaşi natură, dar cu un conţinut diferit, luate în cazul infracţiunilor concurente, se cumulează.

---

[1] Alin. (4) al art. 35 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 4 din Legea nr. 278/2006.

(5) [1] Dacă s-au luat mai multe măsuri de siguranţă de aceeaşi natură şi cu acelaşi conţinut, dar pe durate diferite, se aplică o singură dată măsura de siguranţă cu durata cea mai lungă. În cazul măsurilor de siguranţă de aceeaşi natură şi cu acelaşi conţinut, luate potrivit art. 118, acestea se cumulează.

Art. 36. Contopirea pedepselor pentru infracţiuni concurente săvârşite de persoana fizică. [2] (1) Dacă infractorul condamnat definitiv este judecat ulterior pentru o infracţiune concurentă, se aplică dispoziţiile art. 34 şi 35.

(2) Dispoziţiile art. 34 şi 35 se aplică şi în cazul în care, după ce o hotărâre de condamnare a rămas definitivă, se constată că cel condamnat suferise şi o altă condamnare definitivă pentru o infracţiune concurentă.

(3) Dacă infractorul a executat în totul sau în parte pedeapsa aplicată prin hotărârea anterioară, ceea ce s-a executat se scade din durata pedepsei aplicate pentru infracţiunile concurente.

(4) Dispoziţiile privitoare la aplicarea pedepsei în caz de concurs de infracţiuni se aplică şi în cazul în care condamnarea la pedeapsa detenţiunii pe viaţă a fost comutată sau înlocuită cu pedeapsa închisorii.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. LXX (70)/2007 (M. Of. nr. 539 din 17 iulie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la posibilitatea contopirii de către instanţele de control judiciar a pedepsei aplicate pentru infracţiunea care a făcut obiectul judecăţii cu pedepse aplicate infracţiunilor concurente pentru care infractorul a fost condamnat definitiv, în cazul în care contopirea nu a fost efectuată mai întâi de către instanţa de fond, şi a stabilit că:

„Instanţele de control judiciar nu pot dispune direct în căile de atac contopirea pedepsei aplicate pentru infracţiunea care a făcut obiectul judecăţii cu pedepse aplicate infracţiunilor concurente, pentru care există o condamnare definitivă, în cazul în care contopirea nu a fost dispusă de către prima instanţă".

---

[1] Alin. (5) al art. 35 a fost introdus prin art. I pct. 5 din Legea nr. 278/2006 şi este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. IV din O.U.G. nr. 60/2006.

[2] Denumirea marginală a art. 36 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 6 din Legea nr. 278/2006.

Art. 37. Recidiva în cazul persoanei fizice. [1] (1) Există recidivă pentru persoana fizică în următoarele cazuri: [2]

a) când după rămânerea definitivă a unei hotărâri de condamnare la pedeapsa închisorii mai mare de 6 luni, cel condamnat săvârşeşte din nou o infracţiune cu intenţie, înainte de începerea executării pedepsei, în timpul executării acesteia sau în stare de evadare, iar pedeapsa prevăzută de lege pentru a doua infracţiune este închisoarea mai mare de un an;

b) când după executarea unei pedepse cu închisoare mai mare de 6 luni, după graţierea totală sau a restului de pedeapsă, ori după împlinirea termenului de prescripţie a executării unei asemenea pedepse, cel condamnat săvârşeşte din nou o infracţiune cu intenţie pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de un an;

c) când după condamnarea la cel puţin trei pedepse cu închisoare până la 6 luni sau după executare, după graţierea totală sau a restului de pedeapsă, ori după prescrierea executării a cel puţin trei asemenea pedepse, cel condamnat săvârşeşte din nou o infracţiune cu intenţie pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de un an.

(2) Există recidivă şi în cazurile în care una dintre pedepsele prevăzute în alin. (1) este detenţiunea pe viaţă.

(3) Pentru stabilirea stării de recidivă în cazurile prevăzute în alin. (1) lit. a) şi b) şi alin. (2), se poate ţine seama şi de hotărârea de condamnare pronunţată în străinătate, pentru o faptă prevăzută şi de legea română, dacă hotărârea de condamnare a fost recunoscută potrivit dispoziţiilor legii.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XVIII/2007 (M. Of. nr. 542 din 17 iulie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la aplicarea dispoziţiilor art. 37 lit. b), în concurs cu cele ale art. 37 lit. a) din Codul penal, atunci când prima condamnare a fost avută în vedere ca prim termen al recidivei postexecutorii în cauza care atrage aplicarea art. 37 lit. a) din acelaşi cod şi a stabilit că: *„În cazul săvârşirii unei noi infracţiuni de către o persoană condamnată definitiv la mai multe pedepse, dintre*

---

[1] Denumirea marginală a art. 37 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 7 din Legea nr. 278/2006.

[2] Partea introductivă a alin. (1) al art. 37 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 8 din Legea nr. 278/2006.

care unele au fost executate, iar pentru altele durata pedepsei nu s-a împlinit, trebuie să se rețină că acea infracțiune a fost săvârşită atât în condițiile stării de recidivă postcondamnatorie, cât şi în cele ale stării de recidivă postexecutorie, ceea ce atrage aplicarea concomitentă a dispozițiilor art. 37 lit. a) şi b) din Codul penal."

Art. 38. Condamnările care nu atrag starea de recidivă. (1) La stabilirea stării de recidivă nu se ține seama de hotărârile de condamnare privitoare la:

a) infracțiunile săvârşite în timpul minorității;

a[1]) infracțiunile săvârşite din culpă;

b) infracțiunile amnistiate;

c) faptele care nu mai sunt prevăzute ca infracțiuni de legea penală.

(2) De asemenea, nu se ține seama de condamnările pentru care a intervenit reabilitarea, sau în privința cărora s-a împlinit termenul de reabilitare.

Art. 39. Pedeapsa în caz de recidivă pentru persoana fizică. [1]
(1) În cazul recidivei prevăzute în art. 37 alin. (1) lit. a), pedeapsa stabilită pentru infracțiunea săvârşită ulterior şi pedeapsa aplicată pentru infracțiunea anterioară se contopesc potrivit dispozițiilor art. 34 şi 35. Sporul prevăzut în art. 34 alin. (1) lit. b) se poate mări până la 7 ani.

(2) Dacă pedeapsa anterioară a fost executată în parte, contopirea se face între pedeapsa ce a mai rămas de executat şi pedeapsa aplicată pentru infracțiunea săvârşită ulterior.

(3) În cazul săvârşirii unei infracțiuni după evadare, prin pedeapsa anterioară se înțelege pedeapsa care se execută, cumulată cu pedeapsa aplicată pentru evadare.

(4) În cazul recidivei prevăzute în art. 37 alin. (1) lit. b) se poate aplica o pedeapsă până la maximul special. Dacă maximul special este neîndestulător, în cazul închisorii se poate adăuga un spor de până la 10 ani, iar în cazul amenzii se poate aplica un spor de cel mult două treimi din maximul special.

(5) În cazul recidivei prevăzute în art. 37 lit. c) se aplică în mod corespunzător dispozițiile din alineatele precedente.

---

[1] Denumirea marginală a art. 39 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 9 din Legea nr. 278/2006.

(6) Dacă după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare şi mai înainte ca pedeapsa să fi fost executată sau considerată ca executată, se descoperă că cel condamnat se află în stare de recidivă, instanţa aplică dispoziţiile din alin. (1) în cazul recidivei prevăzute în art. 37 lit. a) şi dispoziţiile din alin. (4) în cazul recidivei prevăzute în art. 37 lit. b).

(7) Dispoziţiile alineatului precedent se aplică şi în cazul în care condamnarea la pedeapsa detenţiunii pe viaţă a fost comutată sau înlocuită cu pedeapsa închisorii.

Art. 40. Pedeapsa în unele cazuri când nu există recidivă. (1) Când după condamnarea definitivă cel condamnat săvârşeşte din nou o infracţiune, înainte de începerea executării pedepsei, în timpul executării acesteia sau în stare de evadare, şi nu sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege pentru starea de recidivă, pedeapsa se aplică potrivit regulilor pentru concursul de infracţiuni.

(2) [1)] În cazul persoanei juridice, dacă nu sunt întrunite condiţiile prevăzute în art. 40[2] alin. (1) lit. a), pedeapsa se aplică potrivit regulilor pentru concursul de infracţiuni.

Art. 40[1]. [2)] Pedeapsa în caz de concurs de infracţiuni săvârşite de persoana juridică. (1) În caz de concurs de infracţiuni săvârşite de persoana juridică, se stabileşte pedeapsa amenzii pentru fiecare infracţiune în parte şi se aplică amenda cea mai mare, care poate fi sporită până la maximul special prevăzut în art. 71[1] alin. (2) sau (3), iar dacă acest maxim nu este îndestulător, se poate adăuga un spor de până la o treime din acel maxim.

(2) Dispoziţiile alin. (1) se aplică şi în cazul în care persoana juridică condamnată definitiv este judecată ulterior pentru o infracţiune concurentă, precum şi atunci când după ce o hotărâre de condamnare a rămas definitivă, se constată că persoana juridică suferise şi o altă condamnare definitivă pentru o infracţiune concurentă. În aceste cazuri, partea din amenda executată se scade din amenda aplicată pentru infracţiunile concurente.

(3) Dispoziţiile art. 35 se aplică în mod corespunzător.

[1)] Alin. (2) al art. 40 a fost introdus prin art. I pct. 10 din Legea nr. 278/2006.
[2)] Art. 40[1] şi 40[2] au fost introduse prin art. I pct. 11 din Legea nr. 278/2006.

Art. 40^2. Recidiva în cazul persoanei juridice. (1) Există recidivă pentru persoana juridică în următoarele cazuri:

a) când după rămânerea definitivă a unei hotărâri de condamnare, persoana juridică săvârşeşte din nou o infracţiune cu intenţie, iar amenda pentru infracţiunea anterioară nu a fost executată;

b) când după rămânerea definitivă a unei hotărâri de condamnare, persoana juridică săvârşeşte din nou o infracţiune cu intenţie, iar amenda pentru infracţiunea anterioară a fost executată sau considerată ca executată.

(2) În cazul recidivei prevăzute în alin. (1) lit. a), amenda stabilită pentru infracţiunea săvârşită ulterior şi amenda aplicată pentru infracţiunea anterioară se contopesc, potrivit art. 40^1 alin. (1) şi (3). Sporul prevăzut în art. 40^1 alin. (1) se poate mări până la jumătate.

(3) Dacă amenda anterioară a fost executată în parte, contopirea se face între amenda ce a mai rămas de executat şi amenda aplicată pentru infracţiunea săvârşită ulterior.

(4) În cazul recidivei prevăzute în alin. (1) lit. b), se aplică pedeapsa amenzii până la maximul special prevăzut în art. 71^1 alin. (2) sau (3), iar dacă acest maxim nu este îndestulător, se poate adăuga un spor de până la două treimi din acel maxim.

(5) Dacă după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare şi mai înainte ca amenda să fi fost executată sau considerată ca executată, se descoperă că persoana juridică condamnată se află în stare de recidivă, instanţa aplică dispoziţiile din alin. (2), în cazul recidivei prevăzute în alin. (1) lit. a), şi dispoziţiile din alin. (4), în cazul recidivei prevăzute în alin. (1) lit. b).

Art. 41. Unitatea infracţiunii continuate şi a celei complexe. (1) În cazul infracţiunii continuate şi al infracţiunii complexe nu există pluralitate de infracţiuni.

(2) Infracţiunea este continuată când o persoană săvârşeşte la diferite intervale de timp, dar în realizarea aceleiaşi rezoluţii, acţiuni sau inacţiuni care prezintă, fiecare în parte, conţinutul aceleiaşi infracţiuni.

(3) Infracţiunea este complexă când în conţinutul său intră, ca element sau ca circumstanţă agravantă, o acţiune sau inacţiune care constituie prin ea însăşi o faptă prevăzută de legea penală.

Art. 42. [1] **Pedeapsa pentru infracţiunea continuată.** Infracţiunea continuată se sancţionează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru infracţiunea săvârşită, la care se poate adăuga un spor, potrivit dispoziţiilor art. 34 sau, după caz, art. 40^1 alin. (1).

Art. 43. Recalcularea pedepsei pentru infracţiunea continuată sau complexă. Dacă infractorul condamnat definitiv pentru o infracţiune continuată sau complexă este judecat ulterior şi pentru alte acţiuni sau inacţiuni care intră în conţinutul aceleiaşi infracţiuni, ţinându-se seama de infracţiunea săvârşită în întregul ei, se stabileşte o pedeapsă corespunzătoare, care nu poate fi mai uşoară decât cea pronunţată anterior.

[1] Art. 42 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 12 din Legea nr. 278/2006.

Capitolul V. Cauzele care înlătură caracterul penal al faptei

Art. 44. Legitima apărare. (1) Nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, săvârşită în stare de legitimă apărare.

(2) Este în stare de legitimă apărare acela care săvârşeşte fapta pentru a înlătura un atac material, direct, imediat şi injust, îndreptat împotriva sa, a altuia sau împotriva unui interes obştesc şi care pune în pericol grav persoana sau drepturile celui atacat ori interesul obştesc.

(2¹) [1] Se prezumă că este în legitimă apărare, şi acela care săvârşeşte fapta pentru a respinge pătrunderea fără drept a unei persoane prin violenţă, viclenie, efracţie sau prin alte asemenea mijloace, într-o locuinţă, încăpere, dependinţă sau loc împrejmuit ori delimitat prin semne de marcare.

(3) Este de asemenea în legitimă apărare şi acela care din cauza tulburării sau temerii a depăşit limitele unei apărări proporţionale cu gravitatea pericolului şi cu împrejurările în care s-a produs atacul.

Art. 45. Starea de necesitate. (1) Nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, săvârşită în stare de necesitate.

(2) Este în stare de necesitate acela care săvârşeşte fapta pentru a salva de la un pericol iminent şi care nu putea fi înlăturat altfel, viaţa, integritatea corporală sau sănătatea sa, a altuia sau un bun important al său ori al altuia sau un interes obştesc.

(3) Nu este în stare de necesitate persoana care în momentul când a săvârşit fapta şi-a dat seama că pricinuieşte urmări vădit mai grave decât cele care s-ar fi putut produce dacă pericolul nu era înlăturat.

Art. 46. Constrângerea fizică şi constrângerea morală. (1) Nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, săvârşită din cauza unei constrângeri fizice căreia făptuitorul nu i-a putut rezista.

(2) De asemenea, nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, săvârşită din cauza unei constrângeri morale, exercitată prin

---

[1] Alin. (2¹) al art. 44 a fost introdus prin art. I pct. 2 din Legea nr. 169/2002 şi este reprodus astfel cum a fost modificat prin Titlul IX art. unic pct. 1 din Legea nr. 247/2005.

ameninţare cu un pericol grav pentru persoana făptuitorului ori a altuia şi care nu putea fi înlăturat în alt mod.

Art. 47. Cazul fortuit. Nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, al cărei rezultat este consecinţa unei împrejurări care nu putea fi prevăzută.

Art. 48. Iresponsabilitatea. Nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, dacă făptuitorul, în momentul săvârşirii faptei, fie din cauza alienaţiei mintale, fie din alte cauze, nu putea să-şi dea seama de acţiunile sau inacţiunile sale, ori nu putea fi stăpân pe ele.

Art. 49. Beţia. (1) Nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, dacă făptuitorul, în momentul săvârşirii faptei, se găsea, datorită unor împrejurări independente de voinţa sa, în stare de beţie completă produsă de alcool sau de alte substanțe.

(2) Starea de beţie voluntară completă produsă de alcool sau de alte substanțe nu înlătură caracterul penal al faptei. Ea poate constitui, după caz, o circumstanţă atenuantă sau agravantă.

Art. 50. Minoritatea făptuitorului. Nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, săvârşită de un minor care la data comiterii acesteia nu îndeplinea condiţiile legale pentru a răspunde penal.

Art. 51. Eroarea de fapt. (1) Nu constituie infracţiune fapta prevăzută de legea penală, când făptuitorul, în momentul săvârşirii acesteia, nu cunoştea existenţa unei stări, situaţii sau împrejurări de care depinde caracterul penal al faptei.

(2) Nu constituie o circumstanţă agravantă împrejurarea pe care infractorul nu a cunoscut-o în momentul săvârşirii infracţiunii.

(3) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) se aplică şi faptelor săvârşite din culpă pe care legea penală le pedepseşte, numai dacă necunoaşterea stării, situaţiei sau împrejurării respective nu este ea însăşi rezultatul culpei.

(4) Necunoaşterea sau cunoaşterea greşită a legii penale nu înlătură caracterul penal al faptei.

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 52. Pedeapsa şi scopul ei. (1) Pedeapsa este o măsură de constrângere şi un mijloc de reeducare a condamnatului. Scopul pedepsei este prevenirea săvârşirii de noi infracţiuni.

(2) Prin executarea pedepsei se urmăreşte formarea unei atitudini corecte faţă de muncă, faţă de ordinea de drept şi faţă de regulile de convieţuire socială. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferinţe fizice şi nici să înjosească persoana condamnatului.

Capitolul II. Categoriile şi limitele generale ale pedepselor

Art. 53. Felurile pedepselor aplicabile persoanei fizice. [1] Pedepsele sunt principale, complementare şi accesorii.

1. Pedepsele principale sunt:

a) detenţiunea pe viaţă;

b) închisoarea de la 15 zile la 30 de ani;

c) [2] amenda de la 100 lei la 50.000 lei.

2. Pedepsele complementare sunt:

a) interzicerea unor drepturi de la 1 la 10 ani;

b) degradarea militară.

3. [3] Pedeapsa accesorie constă în interzicerea drepturilor prevăzute în art. 64, în condiţiile prevăzute în art. 71.

Art. 53[1]. [4] Felurile pedepselor aplicabile persoanei juridice. (1) Pedepsele sunt principale şi complementare.

---

[1] Denumirea marginală a art. 53 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 13 din Legea nr. 278/2006.

[2] Lit. c) de la pct. 1 al art. 53 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 14 din Legea nr. 278/2006.

[3] Pct. 3 al art. 53 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 15 din Legea nr. 278/2006.

[4] Art. 53[1] şi 53[2] au fost introduse prin art. I pct. 16 din Legea nr. 278/2006.

(2) Pedeapsa principală este amenda de la 2.500 lei la 2.000.000 lei.

(3) Pedepsele complementare sunt:

a) dizolvarea persoanei juridice;

b) suspendarea activității persoanei juridice pe o durată de la 3 luni la un an sau suspendarea uneia dintre activitățile persoanei juridice în legătură cu care s-a săvârşit infracțiunea pe o durată de la 3 luni la 3 ani;

c) închiderea unor puncte de lucru ale persoanei juridice pe o durată de la 3 luni la 3 ani;

d) interzicerea de a participa la procedurile de achiziții publice pe o durată de la unu la 3 ani;

e) afişarea sau difuzarea hotărârii de condamnare.

Art. 53^2. Aplicarea şi executarea pedepselor complementare în cazul persoanei juridice. (1) Aplicarea uneia sau mai multor pedepse complementare se dispune atunci când instanța constată că, față de natura şi gravitatea infracțiunii, precum şi față de împrejurările în care a fost săvârşită, aceste pedepse sunt necesare.

(2) Aplicarea uneia sau mai multor pedepse complementare este obligatorie când legea prevede această pedeapsă.

(3) Pedepsele complementare prevăzute în art. 53^1 alin. (3) lit. b)-e) se pot aplica în mod cumulativ.

(4) Executarea pedepselor complementare începe după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

Capitolul III. Pedepsele principale aplicabile persoanei fizice [1]

Secțiunea 0. Regimul de executare a pedepselor principale privative de libertate [2]

Art. 53³. Reguli generale ale executării pedepselor principale privative de libertate. (1) Executarea pedepselor principale privative de libertate se bazează pe sistemul progresiv. Condamnaţii au posibilitatea să treacă dintr-un regim de executare în altul în condiţiile prevăzute de legea privind executarea pedepselor.

(2) Pedepsele privative de libertate se execută în unul din următoarele regimuri:

a) regimul de maximă siguranţă;

b) regimul închis;

c) regimul semideschis;

d) regimul deschis.

(3) Regimul executării pedepselor privative de libertate se bazează pe posibilitatea condamnaţilor de a presta, cu acordul lor, o muncă utilă, dacă sunt apţi pentru muncă, pe educarea condamnaţilor, pe respectarea de către aceştia a ordinii interioare a locurilor de deţinere, precum şi pe stimularea şi recompensarea celor stăruitori în muncă, disciplinaţi, şi care dau dovezi temeinice de îndreptare.

(4) După împlinirea vârstei de 60 de ani pentru bărbaţi şi 55 de ani pentru femei, condamnaţii pot presta o muncă numai la cererea acestora, dacă sunt apţi pentru muncă.

(5) Toate mijloacele folosite în cadrul regimului executării pedepselor privative de libertate trebuie să contribuie la reintegrarea în societate a celor condamnaţi şi la prevenirea săvârşirii de noi infracţiuni de către aceştia.

---

[1] Titlul Capitolului III este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 17 din Legea nr. 278/2006.

[2] Secţiunea „*Regimul de executare a pedepselor principale privative de libertate*" (art. 53³ şi art. 53⁴) a fost introdusă prin art. I pct. 18 din Legea nr. 278/2006.

Art. 53⁴. Regimul de muncă. (1) Munca prestată de condamnaţi este remunerată, cu excepţia muncii cu caracter gospodăresc, necesare locului de deţinere, şi a celei prestate în caz de calamitate.

(2) Condiţiile de prestare a muncii, durata şi plata acesteia, precum şi repartizarea veniturilor cuvenite condamnaţilor sunt stabilite prin legea privind executarea pedepselor.

Notă: A se vedea şi Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor şi a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal (M. Of. nr. 627 din 20 iulie 2006).

Secţiunea I. Detenţiunea pe viaţă

Art. 54. Regimul detenţiunii pe viaţă. (1) Detenţiunea pe viaţă se execută în penitenciare anume destinate pentru aceasta sau în secţii speciale ale celorlalte penitenciare.

(2) Regimul executării pedepsei detenţiunii pe viaţă este reglementat în legea privind executarea pedepselor.

Art. 55. Neaplicarea pedepsei detenţiunii pe viaţă. (1) Pedeapsa detenţiunii pe viaţă nu se aplică aceluia care, la data pronunţării hotărârii de condamnare, a împlinit vârsta de 60 de ani. În acest caz, în locul pedepsei detenţiunii pe viaţă se aplică pedeapsa închisorii pe timp de 25 de ani şi pedeapsa interzicerii unor drepturi pe durata ei maximă.

(2) În cazul în care cel condamnat la pedeapsa detenţiunii pe viaţă a împlinit vârsta de 60 de ani în timpul executării pedepsei, detenţiunea pe viaţă se înlocuieşte cu închisoarea pe timp de 25 de ani.

Art. 55¹. Liberarea condiţionată. (1) Cel condamnat la pedeapsa detenţiunii pe viaţă poate fi liberat condiţionat după executarea a 20 de ani de detenţiune, dacă este stăruitor în muncă, disciplinat şi dă dovezi temeinice de îndreptare, ţinându-se seama şi de antecedentele sale penale.

(2) Condamnatul trecut de vârsta de 60 de ani pentru bărbaţi şi de 55 de ani pentru femei poate fi liberat condiţionat după executarea efectivă

a 15 ani de detenţiune, dacă sunt îndeplinite şi celelalte condiţii prevăzute în alin. (1).

(3) Pedeapsa se consideră executată, dată în termen de 10 ani de la liberare cel condamnat nu a săvârşit din nou o infracţiune. Dacă în acest interval de timp cel liberat a comis din nou o infracţiune se aplică, în mod corespunzător, dispoziţiile art. 61.

Art. 55². Calculul pedepsei în caz de comutare sau înlocuire. În cazul comutării sau înlocuirii pedepsei detenţiunii pe viaţă cu pedeapsa închisorii, perioada de detenţiune executată se consideră ca parte executată din pedeapsa închisorii.

Secţiunea II. Închisoarea

Art. 56. [1] *Abrogat.*

Art. 57. Regimul de deţinere. (1) Executarea pedepsei închisorii se face, potrivit dispoziţiilor legale privind executarea pedepselor, în locuri de deţinere anume destinate.

(2) Femeile condamnate la pedeapsa închisorii execută această pedeapsă separat de condamnaţii bărbaţi.

(3) Minorii condamnaţi la pedeapsa închisorii execută pedeapsa separat de condamnaţii majori sau în locuri de deţinere speciale, asigurându-li-se posibilitatea de a continua învăţământul general obligatoriu şi de a dobândi o pregătire profesională potrivit cu aptitudinile lor.

Art. 58. [2] *Abrogat.*

Art. 59. Liberarea condiţionată. (1) După ce a executat cel puţin două treimi din durata pedepsei în cazul închisorii care nu depăşeşte 10 ani sau cel puţin trei pătrimi în cazul închisorii mai mari de 10 ani, condamnatul care este stăruitor în muncă, disciplinat şi dă dovezi temeinice de îndreptare, ţinându-se seama şi de antecedentele sale penale, poate fi liberat condiţionat înainte de executarea în întregime a pedepsei.

(2) În calculul fracţiunilor de pedeapsă prevăzute în alin. (1) se ţine seama de partea din durata pedepsei care poate fi considerată, potrivit

[1] Art. 56 a fost abrogat prin art. I pct. 19 din Legea nr. 278/2006.
[2] Art. 58 a fost abrogat prin art. I pct. 19 din Legea nr. 278/2006.

legii, ca executată pe baza muncii prestate. În acest caz însă, liberarea condiționată nu poate fi acordată înainte de executarea efectivă a cel puțin jumătate din durata pedepsei când aceasta nu depășește 10 ani și a acel puțin două treimi când pedeapsa este mai mare de 10 ani.

(3) Când condamnatul execută mai multe pedepse cu închisoarea care nu se contopesc, fracțiunile de pedeapsă arătate în alin. (1) se socotesc în raport de totalul pedepselor.

(4) În aplicarea dispozițiilor alineatelor precedente se are în vedere durata pedepsei pe care o execută condamnatul.

Art. 59¹. Liberarea condiționată în cazul infracțiunii săvârșite din culpă. (1) Cel condamnat pentru săvârșirea unei sau mai multor infracțiuni din culpă poate fi liberat condiționat înainte de executarea în întregime a pedepsei după ce a executat cel puțin jumătate din durata pedepsei în cazul închisorii care nu depășește 10 ani sau cel puțin două treimi în cazul închisorii mai mari de 10 ani, dacă îndeplinește și celelalte condiții prevăzute în art. 59 alin. (1).

(2) Dispozițiile art. 59 alin. (2) se aplică în mod corespunzător, liberarea condiționată neputând fi acordată înainte de executarea efectivă a cel puțin o treime din durata pedepsei când aceasta nu depășește 10 ani și a cel puțin jumătate când pedeapsa este mai mare de 10 ani.

(3) În cazul în care pedeapsa ce se execută este rezultată din concursul între infracțiuni săvârșite din culpă și infracțiuni intenționate, se aplică dispozițiile art. 59.

(4) Dispozițiile art. 59 alin. (3) și (4) se aplică în mod corespunzător.

Art. 60. Liberarea condiționată în cazuri speciale. (1) Condamnatul care, din cauza stării sănătății sau din alte cauze, nu a fost niciodată folosit la muncă ori nu mai este folosit, poate fi liberat condiționat după executarea fracțiunilor de pedeapsă arătate în art. 59 sau, după caz, în art. 59¹, dacă dă dovezi temeinice de disciplină și de îndreptare.

(2) Cei condamnați în timpul minorității, când ajung la vârsta de 18 ani, precum și condamnații trecuți de vârsta de 60 de ani pentru bărbați și de 55 de ani pentru femei, pot fi liberați condiționat, după executarea unei treimi din durata pedepsei în cazul închisorii care nu depășește 10 ani sau a unei jumătăți în cazul închisorii mai mari de 10 ani, dacă îndeplinesc celelalte condiții prevăzute în art. 59 alin. (1).

(3) Persoanele prevăzute în alin. (2), condamnate pentru săvârşirea unei infracţiuni din culpă, pot fi liberate condiţionat după executarea unei pătrimi din durata pedepsei în cazul închisorii care nu depăşeşte 10 ani sau a unei treimi în cazul închisorii mai mari de 10 ani, dacă îndeplinesc celelalte condiţii prevăzute în art. 59 alin. (1).

(4) Dacă pedeapsa ce se execută este rezultată din concursul între infracţiuni săvârşite din culpă şi infracţiuni intenţionate, se aplică dispoziţiile privind liberarea condiţionată în cazul infracţiunilor intenţionate.

(5) Când condamnatul execută mai multe pedepse cu închisoarea, care nu se contopesc, fracţiunile de pedeapsă se socotesc în raport cu totalul pedepselor.

(6) În toate cazurile, la calculul fracţiunii de pedeapsă se ţine seama de partea din durata pedepsei considerată, potrivit legii, ca executată pe baza muncii prestate.

(7) Dispoziţiile art. 59 alin. (4) se aplică în mod corespunzător.

Recursuri în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. XXV/2007 (M. Of. nr. 574 din 30 iulie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la modul de calcul al fracţiunii executate din pedeapsă pentru acordarea liberării condiţionate în cazul condamnaţilor la pedepse mai mari de 10 ani închisoare pentru infracţiuni deosebit de periculoase săvârşite anterior intrării în vigoare a Legii nr. 140/1996 şi a stabilit că: *„În cazul cererilor de liberare condiţionată formulate potrivit art. 59 şi 60 din Codul penal pentru infracţiuni comise anterior adoptării Legii nr. 140/1996, fracţiunile din pedepsele aplicate ce trebuie executate sunt cele prevăzute de dispoziţiile legale mai sus arătate, nemodificate prin actul normativ indicat."*

2. Prin decizia nr. 25/2009 (M. Of. nr. 291 din 4 mai 2010) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii, declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi de Colegiul de conducere al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti, în vederea stabilirii fracţiilor de pedeapsă după executarea cărora poate fi liberat condiţionat un condamnat care, din cauza stării sănătăţii sau din alte cauze, nu a fost niciodată folosit la muncă ori nu mai este folosit la muncă, şi a stabilit că:
„Pentru a putea beneficia de liberare condiţionată, condamnatul care nu a fost sau nu mai este folosit la muncă din cauza stării sănătăţii sau din

alte cauze trebuie să execute efectiv fracția întreagă prevăzută la art. 59 alin. (1), respectiv la art. 59[1] alin. (1) din Codul penal".

Art. 61. Efectele liberării condiționate. (1) Pedeapsa se consideră executată dacă în intervalul de timp de la eliberare până la împlinirea duratei pedepsei, cel condamnat nu a săvârşit din nou o infracțiune. Dacă în acelaşi interval cel liberat a comis din nou o infracțiune, instanța, ţinând seama de gravitatea acesteia, poate dispune fie menţinerea liberării condiționate, fie revocarea. În acest din urmă caz, pedeapsa stabilită pentru infracțiunea săvârşită ulterior şi restul de pedeapsă ce a mai rămas de executat din pedeapsa anterioară se contopesc, putându-se aplica un spor până la 5 ani.

(2) Revocarea este obligatorie în cazul în care fapta săvârşită este o infracțiune contra siguranței statului, o infracțiune contra păcii şi omenirii, o infracțiune de omor, o infracțiune săvârşită cu intenție care a avut ca urmare moartea unei persoane sau o infracțiune prin care s-au produs consecințe deosebit de grave.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. LXVII (67)/2007 (M. Of. nr. 537 din 16 iulie 2008), Înalta Curte de Casație şi Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție, cu privire la stabilirea momentului îndeplinirii cumulative a tuturor condițiilor prevăzute de lege pentru admiterea cererii de liberare condiționată, şi a stabilit că: „Dispozițiile art. 59-61 din Codul penal, ale art. 75-77 din Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor şi a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, precum şi ale art. 450 din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că:
„Cererea de liberare condiționată va fi examinată de instanță, sub aspectul îndeplinirii tuturor condițiilor legale, la momentul judecării acesteia, şi nu la momentul introducerii ei".

Art. 62. Executarea pedepsei într-o închisoare militară. (1) Executarea pedepsei închisorii care nu depăşeşte 2 ani, de către militarii în termen, se face într-o închisoare militară în cazurile prevăzute de lege, precum şi în cazurile când instanța judecătorească, ținând seama de împrejurările cauzei şi de persoana condamnatului, dispune aceasta.

(2) Dacă militarul condamnat a executat jumătate din durata pedepsei şi a dat dovezi temeinice de îndreptare, partea din durata pedepsei ce a mai rămas de executat se reduce cu o treime, iar dacă s-a evidenţiat în mod deosebit, reducerea poate depăşi o treime, putând cuprinde chiar tot restul pedepsei.

(3) Dacă în timpul executării pedepsei militarul condamnat devine inapt serviciului, este liberat condiţionat.

(4) Dacă în timpul executării pedepsei militarul condamnat săvârşeşte din nou o infracţiune, instanţa care pronunţă condamnarea pentru această infracţiune face, după caz, aplicarea art. 39 alin. (1) şi (2) sau a art. 40. Pedeapsa astfel stabilită se execută într-un loc de deţinere.

(5) După executarea pedepsei potrivit alin. (1)-(3) sau după graţierea totală ori după graţierea restului de pedeapsă, cel condamnat este reabilitat de drept.

(6) Dispoziţiile alineatelor precedente sunt aplicabile şi celor care au devenit militari în termen după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

(7) În cazul în care, înainte de începerea executării pedepsei într-o închisoare militară, condamnatul a fost trecut în rezervă, pedeapsa se execută într-un loc de deţinere.

Secţiunea III. Amenda

Art. 63. Stabilirea amenzii. (1) Pedeapsa constă în suma de bani pe care infractorul este condamnat să o plătească.

(2) [1] Ori de câte ori legea prevede că o infracţiune se pedepseşte numai cu amendă, fără a-i arăta limitele, minimul special al acesteia este de 150 lei, iar maximul de 10.000 lei.

(3) Când legea prevede pedeapsa amenzii fără a-i arăta limitele, alternativ cu pedeapsa închisorii de cel mult un an, minimul special al amenzii este de 300 lei şi maximul special de 15.000 lei, iar când prevede pedeapsa amenzii alternativ cu pedeapsa închisorii mai mare de un an, minimul special este de 500 lei şi maximul special de 30.000 lei.

---

[1] Alin. (2) şi (3) ale art. 63 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 20 din Legea nr. 278/2006.

(4) În caz de aplicare a cauzelor de atenuare sau de agravare a pedepselor, amenda nu poate să depăşească limitele generale arătate în art. 53 pct. 1 lit. c).

(5) Amenda se stabileşte ţinându-se seama de dispoziţiile art. 72, fără a-l pune însă pe infractor în situaţia de a nu-şi putea îndeplini îndatoririle privitoare la întreţinerea, creşterea, învăţătura şi pregătirea profesională a persoanelor faţă de care acesta are obligaţii legale.

Art. 63¹. Înlocuirea pedepsei amenzii. Dacă cel condamnat se sustrage cu rea-credinţă de la executarea amenzii, instanţa poate înlocui această pedeapsă cu pedeapsa închisorii în limitele prevăzute pentru infracţiunea săvârşită, ţinând seama de partea din amendă care a fost achitată.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. L(50)/2007 (M. Of. nr. 775 din 15 noiembrie 2007), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la aplicarea dispoziţiilor art. 63¹ din Codul penal privind înlocuirea pedepsei amenzii şi a stabilit că:
„Dispoziţiile art. 63¹ din Codul penal se interpretează în sensul că, în cazul înlocuirii pedepsei amenzii cu pedeapsa închisorii, pedeapsa ce se stabileşte de instanţă nu poate fi decât cu executare efectivă.”

Capitolul IV. Pedepsele complementare şi pedepsele accesorii aplicabile persoanei fizice[1]

Secţiunea I. Pedepsele complementare

Art. 64. Interzicerea unor drepturi. (1) Pedeapsa complementară a interzicerii unor drepturi constă în interzicerea unuia sau unora din următoarele drepturi:

a) dreptul de a alege şi de a fi ales în autorităţile publice sau în funcţii elective publice;

b) dreptul de a ocupa o funcţie implicând exerciţiul autorităţii de stat;

c)[2] dreptul de a ocupa o funcţie sau de a exercita o profesie ori de a desfăşura o activitate de natura aceleia de care s-a folosit condamnatul pentru săvârşirea infracţiunii;

d) drepturile părinteşti;

e) dreptul de a fi tutore sau curator.

(2) Interzicerea drepturilor prevăzute la lit. b) nu se poate pronunţa decât pe lângă interzicerea drepturilor prevăzute la lit. a) afară de cazul când legea dispune altfel.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XXIV/2007 (M. Of. nr. 772 din 14 noiembrie 2007), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la aplicarea pedepsei complementare a interzicerii unor drepturi în cazul inculpaţilor cetăţeni străini când legea prevede această pedeapsă, şi a stabilit că:

„Pedeapsa complementară a interzicerii unor drepturi, prevăzută în legea penală română în conţinutul art. 64 din Codul penal, se aplică în condiţiile art. 65 din acelaşi cod şi inculpaţilor cetăţeni străini".

Art. 65. Aplicarea pedepsei interzicerii unor drepturi. (1) Pedeapsa complementară a interzicerii unor drepturi poate fi aplicată, dacă pedeapsa

[1] Titlul Capitolului IV este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 21 din Legea nr. 278/2006.

[2] Lit. c) de la alin. (1) al art. 64 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. unic pct. 1 din O.U.G. nr. 93/2002.

principală stabilită este închisoarea de cel puţin 2 ani şi instanţa constată că, faţă de natura şi gravitatea infracţiunii, împrejurările cauzei şi persoana infractorului, această pedeapsă este necesară.

(2) Aplicarea pedepsei interzicerii unor drepturi este obligatorie când legea prevede această pedeapsă.

(3) Condiţia arătată în alin. (1) cu privire la cuantumul pedepsei principale trebuie să fie îndeplinită şi în cazul în care aplicarea pedepsei prevăzute în acel alineat este obligatorie.

Art. 66. Executarea pedepsei interzicerii unor drepturi. Executarea pedepsei interzicerii unor drepturi începe după executarea pedepsei închisorii, după graţierea totală sau a restului de pedeapsă, ori după prescripţia executării pedepsei.

Art. 67. Degradarea militară. (1) Pedeapsa complementară a degradării militare constă în pierderea gradului şi a dreptului de a purta uniformă.

(2) Degradarea militară se aplică în mod obligatoriu condamnaţilor militari şi rezervişti, dacă pedeapsa principală stabilită este închisoarea mai mare de 10 ani sau detenţiunea pe viaţă.

(3) Degradarea militară poate fi aplicată condamnaţilor militari şi rezervişti pentru infracţiuni săvârşite cu intenţie, dacă pedeapsa principală stabilită este de cel puţin 5 ani şi de cel mult 10 ani.

Art. 68-70. *Abrogate.*

Secţiunea II. Pedepsele accesorii

Art. 71. [1] **Conţinutul şi modul de executare a pedepsei accesorii.** (1) Pedeapsa accesorie constă în interzicerea drepturilor prevăzute în art. 64.

(2) Condamnarea la pedeapsa detenţiunii pe viaţă sau a închisorii atrage de drept interzicerea drepturilor prevăzute în art. 64 lit. a)-c) din momentul în care hotărârea de condamnare a rămas definitivă şi până la terminarea executării pedepsei, până la graţierea totală sau a restului de pedeapsă ori până la împlinirea termenului de prescripţie a executării pedepsei.

---

[1] Art. 71 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 22 din Legea nr. 278/2006.

(3) Interzicerea drepturilor prevăzute în art. 64 lit. d) şi e) se aplică ţinându-se seama de natura şi gravitatea infracţiunii săvârşite, de împrejurările cauzei, de persoana infractorului şi de interesele copilului ori ale persoanei aflate sub tutelă sau curatelă.

(4) Pe durata amânării sau a întreruperii executării pedepsei detenţiunii pe viaţă sau a închisorii, condamnatul poate să îşi exercite drepturile părinteşti şi dreptul de a fi tutore sau curator, în afară de cazul în care aceste drepturi au fost anume interzise condamnatului prin hotărârea de condamnare.

(5) Pe durata suspendării condiţionate a executării pedepsei închisorii sau a suspendării sub supraveghere a executării pedepsei închisorii, se suspendă şi executarea pedepselor accesorii.

Recursuri în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. LI(51)/2007 (M. Of. nr. 769 din 13 noiembrie 2007), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu privire la aplicarea pedepsei accesorii a interzicerii drepturilor în cazul condamnării inculpaţilor minori şi a stabilit că:
„Pedeapsa accesorie prevăzută de art. 71 raportat la art. 64 lit. a) şi b) şi art. 71 alin. (3) cu referire la art. 64 lit. d) din Codul penal este aplicabilă şi inculpaţilor minori, pedeapsă a cărei executare va începe la împlinirea vârstei de 18 ani, atunci când minorul urmează să devină major în cursul procesului penal sau în timpul executării pedepsei."

2. Prin Decizia nr. LXXIV (74)/2007 (M. Of. nr. 545 din 18 iulie 2008) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la stabilirea modului de aplicare a pedepselor accesorii prevăzute în art. 64 lit. a)-c) din Codul penal şi a stabilit că:
„Dispoziţiile art. 71 din Codul penal referitoare la pedepsele accesorii se interpretează în sensul că interzicerea drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a) (teza I) - c) din Codul penal nu se va face în mod automat, prin efectul legii, ci se va supune aprecierii instanţei, în funcţie de criteriile stabilite în art. 71 alin. (3) din Codul penal."

Capitolul IV[1]
Pedepsele aplicabile persoanei juridice [1)]

Art. 71[1]. Conținutul pedepsei amenzii. (1) Pedeapsa amenzii constă în suma de bani pe care persoana juridică este condamnată să o plătească.

(2) Când legea prevede pentru infracțiunea săvârşită de persoana fizică pedeapsa închisorii de cel mult 10 ani sau amenda, minimul special al amenzii pentru persoana juridică este de 5.000 lei, iar maximul special al amenzii este de 600.000 lei.

(3) Când legea prevede pentru infracţiunea săvârşită de persoana fizică pedeapsa detenţiunii pe viaţă sau pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, minimul special al amenzii pentru persoana juridică este de 10.000 lei, iar maximul special al amenzii este de 900.000 lei.

Art. 71[2]. Conținutul pedepsei complementare a dizolvării persoanei juridice. (1) Pedeapsa complementară a dizolvării persoanei juridice se aplică atunci când persoana juridică a fost constituită în scopul săvârşirii de infracțiuni sau când obiectul său de activitate a fost deturnat în acest scop.

(2) În caz de neexecutare, cu rea-credință, a uneia dintre pedepsele complementare prevăzute în art. 53[1] alin. (3) lit. b)-d), instanța dispune dizolvarea persoanei juridice.

(3) Pedeapsa complementară a dizolvării persoanei juridice are ca efect deschiderea procedurii de lichidare, potrivit legii, iar o copie după dispozitivul hotărârii definitive de condamnare prin care s-a aplicat această pedeapsă va fi comunicată, de îndată, instanței civile competente, care va proceda la desemnarea lichidatorului.

Art. 71[3]. Conținutul pedepsei complementare a suspendării activității sau a uneia dintre activitățile persoanei juridice. (1) Pedeapsa complementară a suspendării activității persoanei juridice constă în interzicerea desfăşurării activității sau a uneia dintre activitățile persoanei juridice, în realizarea căreia a fost săvârşită infracțiunea.

(2) În caz de neexecutare, cu rea-credință, a pedepsei complementare prevăzute în art. 53[1] alin. (3) lit. e), instanța dispune suspendarea activității

---

[1)] Capitolul IV[1] (art. 71[1]-71[7]) a fost introdus prin art. I pct. 23 din Legea nr. 278/2006.

sau a uneia dintre activitățile persoanei juridice până la punerea în executare a pedepsei complementare, dar nu mai mult de 3 luni.

(3) Dacă până la împlinirea termenului prevăzut în alin. (2) pedeapsa complementară nu a fost pusă în executare, instanța dispune dizolvarea persoanei juridice.

Art. 71⁴. Neaplicarea dizolvării sau suspendării activității persoanei juridice. (1) Pedepsele complementare prevăzute în art. 53¹ alin. (3) lit. a) și b) nu pot fi aplicate partidelor politice, sindicatelor, patronatelor și organizațiilor religioase ori aparținând minorităților, constituite potrivit legii.

(2) Dispozițiile prevăzute în alin. (1) se aplică și persoanelor juridice care își desfășoară activitatea în domeniul presei.

Art. 71⁵. Conținutul pedepsei complementare a închiderii unor puncte de lucru ale persoanei juridice. (1) Pedeapsa complementară a închiderii unor puncte de lucru ale persoanei juridice constă în închiderea unuia sau a mai multora dintre punctele de lucru aparținând persoanei juridice cu scop lucrativ, în care s-a desfășurat activitatea în realizarea căreia a fost săvârșită infracțiunea.

(2) Dispozițiile prevăzute în alin. (1) nu se aplică persoanelor juridice care își desfășoară activitatea în domeniul presei.

Art. 71⁶. Conținutul pedepsei complementare a interzicerii de a participa la procedurile de achiziții publice. Pedeapsa complementară a interzicerii de a participa la procedurile de achiziții publice constă în interzicerea de a participa, direct sau indirect, la procedurile pentru atribuirea contractelor de achiziții publice prevăzute de lege.

Art. 71⁷. Conținutul pedepsei complementare a afișării sau difuzării hotărârii de condamnare. (1) Afișarea hotărârii definitive de condamnare sau difuzarea acesteia se realizează pe cheltuiala persoanei juridice condamnate.

(2) Prin afișarea sau difuzarea hotărârii de condamnare nu poate fi dezvăluită identitatea victimei, afară de cazul în care există acordul acesteia sau al reprezentantului său legal.

(3) Afișarea hotărârii de condamnare se realizează în extras, în forma și locul stabilite de instanță, pentru o perioadă cuprinsă între o lună și 3 luni.

(4) Difuzarea hotărârii de condamnare se face în extras şi în forma stabilită de instanţă, prin intermediul presei scrise sau audiovizuale ori prin alte mijloace de comunicare audiovizuală, desemnate de instanţă.

(5) Dacă difuzarea se face prin presa scrisă sau audiovizuală instanţa stabileşte numărul apariţiilor, care nu poate fi mai mare de 10, iar în cazul difuzării prin alte mijloace audiovizuale, durata acesteia nu poate depăşi 3 luni.

Capitolul V. Individualizarea pedepselor

Secțiunea I. Dispoziții generale

Art. 72. Criteriile generale de individualizare. (1) La stabilirea şi aplicarea pedepselor se ţine seama de dispoziţiile părţii generale a acestui cod, de limitele de pedeapsă fixate în partea specială, de gradul de pericol social al faptei săvârşite, de persoana infractorului şi de împrejurările care atenuează sau agravează răspunderea penală.

(2) Când pentru infracţiunea săvârşită legea prevede pedepse alternative, se ţine seama de dispoziţiile alineatului precedent atât pentru alegerea uneia dintre pedepsele alternative, cât şi pentru proporţionalizarea acesteia.

(3) [1] La stabilirea şi aplicarea pedepselor pentru persoana juridică se ţine seama de dispoziţiile părţii generale a prezentului cod, de limitele de pedeapsă fixate în partea specială pentru persoana fizică, de gravitatea faptei săvârşite şi de împrejurările care atenuează sau agravează răspunderea penală.

Secțiunea II. Circumstanțele atenuante și agravante

Art. 73. Circumstanțe atenuante. Următoarele împrejurări constituie circumstanţe atenuante:

a) depăşirea limitelor legitimei apărări sau ale stării de necesitate;

b) săvârşirea infracţiunii sub stăpânirea unei puternice tulburări sau emoţii, determinată de o provocare din partea persoanei vătămate, produsă prin violenţă, printr-o atingere gravă a demnităţii persoanei sau prin altă acţiune ilicită gravă.

Art. 74. Împrejurări care pot constitui circumstanțe atenuante. (1) Următoarele împrejurări pot fi considerate circumstanţe atenuante:

a) conduita bună a infractorului înainte de săvârşirea infracţiunii;

---

[1] Alin. (3) al art. 72 a fost introdus prin art. I pct. 24 din Legea nr. 278/2006.

b) stăruinţa depusă de infractor pentru a înlătura rezultatul infracţiunii sau a repara paguba pricinuită;

c) atitudinea infractorului după săvârşirea infracţiunii rezultând din prezentarea sa în faţa autorităţii, comportarea sinceră în cursul procesului, înlesnirea descoperirii ori arestării participanţilor.

(2) Împrejurările enumerate în prezentul articol au caracter exemplificativ.

Art. 74[1].[1)] (Reducerea pedepsei sau aplicarea unei sancţiuni administrative în cazul anumitor infracţiuni). (1) În cazul săvârşirii infracţiunilor de gestiune frauduloasă, înşelăciune, delapidare, abuz în serviciu contra intereselor persoanelor, abuz în serviciu contra intereselor publice, abuz în serviciu în formă calificată şi neglijenţă în serviciu, prevăzute în prezentul cod, ori a unor infracţiuni economice prevăzute în legi speciale, prin care s-a pricinuit o pagubă, dacă în cursul urmăririi penale sau al judecăţii, până la soluţionarea cauzei în primă instanţă, învinuitul sau inculpatul acoperă integral prejudiciul cauzat, limitele pedepsei prevăzute de lege pentru fapta săvârşită se reduc la jumătate.

(2) Dacă prejudiciul cauzat şi recuperat în aceleaşi condiţii este de până la 100.000 euro, în echivalentul monedei naţionale, se poate aplica pedeapsa cu amendă. Dacă prejudiciul cauzat şi recuperat în aceleaşi condiţii este de până la 50.000 euro, în echivalentul monedei naţionale, se aplică o sancţiune administrativă, care se înregistrează în cazierul judiciar.

(3) Dispoziţiile prevăzute la alin. (1) şi (2) nu se aplică dacă făptuitorul a mai săvârşit o infracţiune de acelaşi gen, prevăzută de prezentul cod, într-un interval de 5 ani de la comiterea faptei, pentru care a beneficiat de prevederile alin. (1) şi (2).

Art. 75. Circumstanţe agravante. (1) Următoarele împrejurări constituie circumstanţe agravante:

a) săvârşirea faptei de trei sau de mai multe persoane împreună;

[1)] Art. 74[1] a fost introdus prin art. XX pct. 2 din **Legea nr. 202/2010**.

N.r.: În forma publicată în Monitorul Oficial, art. 74[1] nu are o denumire marginală, ceea ce este, probabil, o omisiune a legiuitorului. Precizăm că denumirea marginală din prezenta ediţie, redată între paranteze drepte, este concepută de redacţie pentru uzul cititorilor, însă ea nu face parte din textul oficial.

b) [1] săvârşirea infracţiunii prin acte de cruzime, prin violenţe asupra membrilor familiei ori prin metode sau mijloace care prezintă pericol public;

c) săvârşirea infracţiunii de către un infractor major, dacă aceasta a fost comisă împreună cu un minor;

c[1]) [2] săvârşirea infracţiunii pe temei de rasă, naţionalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie, apartenenţă politică, convingeri, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecţie HIV/SIDA;

d) săvârşirea infracţiunii din motive josnice;

e) săvârşirea infracţiunii în stare de beţie anume provocată în vederea comiterii faptei;

f) săvârşirea infracţiunii de către o persoană care a profitat de situaţia prilejuită de o calamitate.

(2) Instanţa poate reţine ca circumstanţe agravante şi alte împrejurări care imprimă faptei un caracter grav.

Art. 76. Efectele circumstanţelor atenuante. (1) În cazul în care există circumstanţe atenuante, pedeapsa principală pentru persoana fizică se reduce sau se schimbă, după cum urmează: [3]

a) când minimul special al pedepsei închisorii este de 10 ani sau mai mare, pedeapsa se coboară sub minimul special, dar nu mai jos de 3 ani;

b) când minimul special al pedepsei închisorii este de 5 ani sau mai mare, pedeapsa se coboară sub minimul special, dar nu mai jos de 1 an;

c) când minimul special al pedepsei închisorii este de 3 ani sau mai mare, pedeapsa se coboară sub minimul special, dar nu mai jos de 3 luni;

d) când minimul special al pedepsei închisorii este de un an saù mai mare, pedeapsa se coboară sub acest minim, până la minimul general;

e) [4] când minimul special al pedepsei închisorii este de 3 luni sau mai mare, pedeapsa se coboară sub acest minim, până la minimul general,

---

[1] Lit. b) de la alin. (1) al art. 75 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 1 din Legea nr. 197/2000.

[2] Lit. c[1]) de la alin. (1) al art. 75 a fost introdusă prin art. I pct. 25 din Legea nr. 278/2006.

[3] Partea introductivă de la alin. (1) al art. 76 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 26 din Legea nr. 278/2006.

[4] Lit. e) şi f) de la alin. (1) al art. 76 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 26 din Legea nr. 278/2006.

sau se aplică o amendă care nu poate fi mai mică de 250 lei, iar când minimul special este sub 3 luni, se aplică o amendă care nu poate fi mai mică de 200 lei;

f) când pedeapsa prevăzută de lege este amenda, aceasta se coboară sub minimul ei special, putând fi redusă până la 150 lei în cazul când minimul special este de 500 lei sau mai mare, ori până la minimul general, când minimul special este sub 500 lei.

(2) În cazul infracţiunilor contra siguranţei statului, al infracţiunilor contra păcii şi omenirii, al infracţiunii de omor, al infracţiunilor săvârşite cu intenţie care au avut ca urmare moartea unei persoane, sau al infracţiunilor prin care s-au produs consecinţe deosebit de grave, dacă se constată că există circumstanţe atenuante, pedeapsa închisorii poate fi redusă cel mult până la o treime din minimul special.

(3) Când există circumstanţe atenuante, pedeapsa complementară privativă de drepturi, prevăzută de lege pentru infracţiunea săvârşită, poate fi înlăturată.

(4) [1] În cazul în care există circumstanţe atenuante, amenda pentru persoana juridică se reduce după cum urmează:

a) când minimul special al amenzii este de 10.000 lei sau mai mare, amenda se coboară sub acest minim, dar nu mai mult de o pătrime;

b) când minimul special al amenzii este de 5.000 lei sau mai mare, amenda se coboară sub acest minim, dar nu mai mult de o treime.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 20/2008 (M. Of. nr. 334 din 20 mai 2009), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie referitor la temeiul reducerii pedepsei pentru infracţiunea de loviri sau vătămări cauzatoare de moarte, în cazul constatării de circumstanţe atenuante şi a stabilit că:
„Sintagma „infracţiuni săvârşite cu intenţie care au avut ca urmare moartea unei persoane" conţinută în dispoziţiile art. 76 alin. (2) din Codul penal se interpretează în sensul că aceasta se referă la orice infracţiune a cărei formă de vinovăţie este praeterintenţia".

[1] Alin. (4) al art. 76 a fost introdus prin art. I pct. 27 din Legea nr. 278/2006.

Art. 77. Circumstanțe atenuante în cazul pedepsei detențiunii pe viață. Când pentru infracțiunea săvârșită legea prevede pedeapsa detențiunii pe viață, când există circumstanțe atenuante, se aplică pedeapsa închisorii de la 10 la 25 de ani.

Art. 78. [1] **Efectele circumstanțelor agravante.** (1) În cazul în care există circumstanțe agravante, persoanei fizice i se poate aplica o pedeapsă până la maximul special. Dacă maximul special este neîndestulător, în cazul închisorii se poate adăuga un spor de până la 5 ani, care nu poate depăși o treime din acest maxim, iar în cazul amenzii se poate aplica un spor de cel mult o treime din maximul special.

(2) În cazul în care există circumstanțe agravante, persoanei juridice i se aplică amenda care poate fi sporită până la maximul special, prevăzut în art. 71[1] alin. (2) sau (3), iar dacă acest maxim nu este îndestulător se poate adăuga un spor de până la o pătrime din acel maxim.

Art. 79. Indicarea circumstanțelor. Orice împrejurare reținută ca circumstanță atenuantă sau ca circumstanță agravantă trebuie arătată în hotărâre.

Art. 80. Concursul între cauzele de agravare și de atenuare. (1) În caz de concurs între cauzele de agravare și cauzele de atenuare, pedeapsa se stabilește ținându-se seama de circumstanțele agravante, de circumstanțele atenuante și de starea de recidivă.

(2) În caz de concurs între circumstanțele agravante și atenuante, coborârea pedepsei sub minimul special nu este obligatorie.

(3) În cazul aplicării concomitente a dispozițiilor cu privire la circumstanțe agravante, recidivă și concurs de infracțiuni, pedeapsa închisorii nu poate depăși 25 de ani, dacă maximul special pentru fiecare infracțiune este de 10 ani sau mai mic, și 30 de ani, dacă maximul special pentru cel puțin una dintre infracțiuni este mai mare de 10 ani.

(4)[2] În cazul aplicării concomitente a dispozițiilor cu privire la circumstanțe agravante, recidivă și concurs de infracțiuni, pedeapsa amenzii pentru persoana juridică poate fi sporită până la maximul general.

---

[1] Art. 78 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 28 din Legea nr. 278/2006.

[2] Alin. (4) al art. 80 a fost introdus prin art. I pct. 29 din Legea nr. 278/2006.

Secțiunea III. Suspendarea condiționată a executării pedepsei

Art. 81. Condițiile de aplicare a suspendării condiționate. (1) Instanța poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate persoanei fizice pe o anumită durată, dacă sunt întrunite următoarele condiții:[1)]

a) pedeapsa aplicată este închisoarea de cel mult 3 ani sau amenda;

b) infractorul nu a mai fost condamnat anterior la pedeapsa închisorii mai mare de 6 luni, afară de cazul când condamnarea intră în vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 38;

c) se apreciază că scopul pedepsei poate fi atins chiar fără executarea acesteia.

(2) Suspendarea condiționată a executării pedepsei poate fi acordată și în caz de concurs de infracțiuni, dacă pedeapsa aplicată este închisoarea de cel mult 2 ani și sunt întrunite condițiile prevăzute în alin. (1) lit. b) și c).

(3)-(4)[2)] *Abrogate*.

(5) Suspendarea condiționată a executării pedepsei nu atrage suspendarea executării măsurilor de siguranță și a obligațiilor civile prevăzute în hotărârea de condamnare.

(6) Suspendarea condiționată a executării pedepsei trebuie motivată.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XVI/2006 cu privire la problema aplicabilității dispozițiilor art. 81, 86^1 și 86^7 din Codul penal în cazul infracțiunilor prevăzute de art. 2-10 din Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri (M. Of. nr. 7 din 5 ianuarie 2007), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a statuat:

„La aplicarea art. 81, 86^1 și 86^7 din Codul penal, în cazul infracțiunilor prevăzute de art. 2-10 din Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, cu modificările și completările ulterioare, va fi avută în vedere pedeapsa stabilită în textul de incriminare, iar nu cea redusă conform art. 16 din aceeași lege."

---

1) Partea introductivă a alin. (1) al art. 81 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 30 din Legea nr. 278/2006.

2) Alin. (3) și (4) ale art. 81 au fost abrogate prin art. I pct. 31 din Legea nr. 278/2006.

Art. 82. Termenul de încercare. (1) Durata suspendării condiţionate a executării pedepsei constituie termen de încercare pentru condamnat şi se compune din cuantumul pedepsei închisorii aplicate, la care se adaugă un interval de timp de 2 ani.

(2) În cazul când pedeapsa a cărei executare a fost suspendată este amenda, termenul de încercare este de un an.

(3) Termenul de încercare se socoteşte de la data când hotărârea prin care s-a pronunţat suspendarea condiţionată a executării pedepsei a rămas definitivă.

Art. 83. Revocarea în cazul săvârşirii unei infracţiuni. (1) Dacă în cursul termenului de încercare cel condamnat a săvârşit din nou o infracţiune, pentru care s-a pronunţat o condamnare definitivă chiar după expirarea acestui termen, instanţa revocă suspendarea condiţionată, dispunând executarea în întregime a pedepsei, care nu se contopeşte cu pedeapsa aplicată pentru noua infracţiune.

(2) Revocarea suspendării pedepsei nu are loc însă, dacă infracţiunea săvârşită ulterior a fost descoperită după expirarea termenului de încercare.

(3) Dacă infracţiunea ulterioară este săvârşită din culpă, se poate aplica suspendarea condiţionată a executării pedepsei chiar dacă infractorul a fost condamnat anterior cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei. În acest caz nu mai are loc revocarea primei suspendări.

(4) La stabilirea pedepsei pentru infracţiunea săvârşită după rămânerea definitivă a hotărârii de suspendare nu se mai aplică sporul prevăzut de lege pentru recidivă.

Art. 84. [1] **Revocarea în cazul neexecutării obligaţiilor civile.** Dacă până la expirarea termenului de încercare condamnatul nu a îndeplinit obligaţiile civile stabilite prin hotărârea de condamnare, instanţa dispune revocarea suspendării executării pedepsei, afară de cazul când cel condamnat dovedeşte că nu a avut putinţa de a îndeplini acele obligaţii.

Art. 85. Anularea suspendării pentru infracţiuni săvârşite anterior. (1) Dacă se descoperă că cel condamnat mai săvârşise o infracţiune înainte de pronunţarea hotărârii prin care s-a dispus suspendarea sau până la

[1] Art. 84 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 32 din Legea nr. 278/2006.

rămânerea definitivă a acesteia, pentru care i s-a aplicat pedeapsa închisorii chiar după expirarea termenului de încercare, suspendarea condiţionată a executării pedepsei se anulează, aplicându-se, după caz, dispoziţiile privitoare la concursul de infracţiuni sau recidivă.

(2) Anularea suspendării executării pedepsei nu are loc, dacă infracţiunea care ar fi putut atrage anularea a fost descoperită după expirarea termenului de încercare.

(3) În cazurile prevăzute în alin. (1), dacă pedeapsa rezultată în urma contopirii nu depăşeşte 2 ani, instanţa poate aplica dispoziţiile art. 81. În cazul când se dispune suspendarea condiţionată a executării pedepsei, termenul de încercare se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a pronunţat anterior suspendarea condiţionată a executării pedepsei.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 42/2008 (M. Of. nr. 204 din 31 martie 2009), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie referitor la determinarea modului de aplicare a pedepsei ce urmează a fi executată în ipoteza în care instanţa este învestită, prin acelaşi act de sesizare, cu judecarea a două infracţiuni intenţionate, săvârşite de acelaşi inculpat, dintre care una anterior, iar cealaltă ulterior rămânerii definitive a hotărârii de condamnare cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei şi a stabilit că:
„În cazul în care instanţa este învestită prin acelaşi act de sesizare cu judecarea a două infracţiuni intenţionate, săvârşite de acelaşi inculpat, dintre care una anterior şi cealaltă ulterior rămânerii definitive a hotărârii de condamnare cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei, sunt aplicabile exclusiv dispoziţiile art. 85 din Codul penal.
Pedeapsa ce va fi executată urmează a fi determinată astfel:
- se vor aplica pedepse pentru fiecare dintre cele două infracţiuni deduse judecăţii;
- se va dispune anularea suspendării condiţionate a executării pedepsei pronunţate anterior;
- se va contopi, potrivit regulilor de la concursul de infracţiuni, pedeapsa a cărei executare a fost iniţial suspendată condiţionat cu pedeapsa care a atras anularea acesteia, putându-se adăuga un spor de pedeapsă;
- pedeapsa rezultantă, astfel determinată, se va contopi, după caz, conform regulilor prevăzute la recidiva postcondamnatorie sau pluralitatea intermediară, cu cea stabilită pentru fapta săvârşită în termenul de încercare, putându-se adăuga un spor de pedeapsă.".

Art. 86. Reabilitarea în cazul suspendării condiționate a executării pedepsei. Dacă condamnatul nu a săvârşit din nou o infracţiune înăuntrul termenului de încercare şi nici nu s-a pronunţat revocarea suspendării condiţionate a executării pedepsei în baza art. 83 şi 84, el este reabilitat de drept.

Secțiunea III[1]. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere

Art. 86[1]. Condiţiile de aplicare a suspendării executării pedepsei sub supraveghere. (1) Instanţa poate dispune suspendarea executării pedepsei aplicate persoanei fizice sub supraveghere, dacă sunt întrunite următoarele condiţii:[1)]

a) pedeapsa aplicată este închisoarea de cel mult 4 ani;

b) infractorul nu a mai fost condamnat anterior la pedeapsa închisorii mai mare de un an, afară de cazurile când condamnarea intră în vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 38;

c) se apreciază, ţinând seama de persoana condamnatului, de comportamentul său după comiterea faptei, că pronunţarea condamnării constituie un avertisment pentru acesta şi, chiar fără executarea pedepsei, condamnatul nu va mai săvârşi infracţiuni.

(2) Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere poate fi acordată şi în cazul concursului de infracţiuni, dacă pedeapsa aplicată este închisoarea de cel mult 3 ani şi sunt întrunite condiţiile prevăzute în alin. (1) lit. b) şi c).

(3) [2)] *Abrogat.*

(4) [3)] Dispoziţiile art. 81 alin. (5) şi (6) se aplică şi în cazul suspendării executării pedepsei aplicate persoanei fizice sub supraveghere.

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. XVI/2006 cu privire la problema aplicabilităţii dispoziţiilor art. 81, 86[1] şi 86[7] din Codul penal în cazul infracţiunilor prevăzute de art. 2-10 din Legea nr. 143/2000 privind

---

[1)] Partea introductivă de la alin. (1) al art. 86[1] este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 33 din Legea nr. 278/2006.

[2)] Alin. (3) al art. 86[1] a fost abrogat prin art. I pct. 34 din Legea nr. 278/2006.

[3)] Alin. (4) al art. 86[1] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 35 din Legea nr. 278/2006.

prevenirea şi combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri, *supra*, sub art. 81.

Art. 86². Termenul de încercare. (1) Termenul de încercare în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere se compune din cuantumul pedepsei închisorii aplicate, la care se adaugă un interval de timp, stabilit de instanţă între 2 şi 5 ani.

(2) Dispoziţiile art. 82 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Art. 86³. Măsurile de supraveghere şi obligaţiile condamnatului. (1) Pe durata termenului de încercare condamnatul trebuie să se supună următoarelor măsuri de supraveghere:

a) [1)] să se prezinte, la datele fixate, la judecătorul desemnat cu supravegherea lui sau la Serviciul de protecţie a victimelor şi reintegrare socială a infractorilor;

b) să anunţe, în prealabil, orice schimbare de domiciliu, reşedinţă sau locuinţă şi orice deplasare care depăşeşte 8 zile, precum şi întoarcerea;

c) să comunice şi să justifice schimbarea locului de muncă;

d) să comunice informaţii de natură a putea fi controlate mijloacele lui de existenţă.

(2) [2)] Datele prevăzute în alin. (1) lit. b), c) şi d) se comunică judecătorului sau serviciului stabilit în alin. (1) lit. a).

(3) Instanţa poate să impună condamnatului respectarea uneia sau a mai multora dintre următoarele obligaţii:

a) să desfăşoare o activitate sau să urmeze un curs de învăţământ ori de calificare;

b) să nu schimbe domiciliul sau reşedinţa avută ori să nu depăşească limita teritorială stabilită, decât în condiţiile fixate de instanţă;

c) să nu frecventeze anumite locuri stabilite;

d) să nu intre în legătură cu anumite persoane;

e) să nu conducă nici un vehicul sau anumite vehicule;

f) să se supună măsurilor de control, tratament sau îngrijire, în special în scopul dezintoxicării.

[1)] Lit. a) de la alin. (1) al art. 86³ este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 36 din Legea nr. 278/2006.

[2)] Alin. (2) al art. 86³ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 37 din Legea nr. 278/2006.

(4) [1] Supravegherea executării obligaţiilor stabilite de instanţă conform alin. (3) lit. a)-f) se face de judecătorul sau serviciul prevăzut în alin. (1) lit. a). În caz de neîndeplinire a obligaţiilor, judecătorul sau serviciul desemnat cu supravegherea condamnatului sesizează instanţa pentru luarea măsurii prevăzute în art. 86^4 alin. (2).

Art. 86^4. Revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere. (1) Dispoziţiile art. 83 şi 84 se aplică în mod corespunzător şi în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere.

(2) [2] Dacă cel condamnat nu îndeplineşte, cu rea-credinţă, măsurile de supraveghere prevăzute de lege ori obligaţiile stabilite de instanţă, aceasta revocă suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, dispunând executarea în întregime a pedepsei.

Art. 86^5. Anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere. (1) Dispoziţiile art. 85 alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător şi în cazul executării pedepsei sub supraveghere.

(2) În cazurile prevăzute în art. 85 alin. (1), dacă pedeapsa rezultată în urma contopirii nu depăşeşte 3 ani, instanţa poate aplica dispoziţiile art. 86^1. În cazul când se dispune suspendarea pedepsei sub supraveghere, termenul de încercare se calculează de la data rămânerii definitive a hotărârii prin care s-a pronunţat anterior suspendarea condiţionată a executării pedepsei.

Art. 86^6. Reabilitarea în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere. Dacă cel condamnat nu a săvârşit din nou o infracţiune înăuntrul termenului de încercare şi nici nu s-a pronunţat revocarea suspendării executării pedepsei în baza art. 86^4, el este reabilitat de drept.

Secţiunea III^2. Executarea pedepsei la locul de muncă

Art. 86^7. Condiţii de aplicare. (1) În cazul în care instanţa, ţinând seama de gravitatea faptei, de împrejurările în care a fost comisă, de conduita

[1] Alin. (4) al art. 86^3 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 37 din Legea nr. 278/2006.

[2] Alin. (2) al art. 86^4 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 38 din Legea nr. 278/2006.

profesională şi generală a făptuitorului şi de posibilităţile acestuia de reeducare, apreciază că sunt suficiente temeiuri ca scopul pedepsei să fie atins fără privare de libertate, poate dispune executarea pedepsei în unitatea în care condamnatul îşi desfăşoară activitatea sau în altă unitate, în toate cazurile cu acordul scris al unităţii şi dacă sunt întrunite următoarele condiţii:

a) pedeapsa aplicată este închisoarea de cel mult 5 ani;

b) cel în cauză nu a mai fost condamnat anterior la pedeapsa închisorii mai mare de 1 an, afară de cazul când condamnarea intră în vreunul din cazurile prevăzute în art. 38.

(2) Executarea pedepsei la locul de muncă poate fi dispusă şi în caz de concurs de infracţiuni dacă pedeapsa aplicată pentru concursul de infracţiuni este de cel mult 3 ani închisoare şi sunt întrunite celelalte condiţii prevăzute în alineatul precedent.

(3) [1] *Abrogat.*

(4) Dispoziţiile alin. (1) şi (2) se aplică şi în cazul în care condamnatul nu desfăşoară o activitate la data aplicării pedepsei.

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. XVI/2006 cu privire la problema aplicabilităţii dispoziţiilor art. 81, 86[1] şi 86[7] din Codul penal în cazul infracţiunilor prevăzute de art. 2-10 din Legea nr. 143/2000 privind prevenirea şi combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri, *supra*, sub art. 81.

Art. 86[8]. Modul de executare. (1) Pe durata executării pedepsei, condamnatul este obligat să îndeplinească toate îndatoririle la locul de muncă, cu următoarele limitări ale drepturilor ce-i revin potrivit legii:

a) din totalul veniturilor cuvenite, potrivit legii, pentru munca prestată, cu excepţia sporurilor acordate pentru activitatea desfăşurată în locuri de muncă cu condiţii vătămătoare sau periculoase, se reţine o cotă de 15-40%, stabilită potrivit legii, în raport cu cuantumul veniturilor şi de îndatoririle condamnatului pentru întreţinerea altor persoane, care se varsă la bugetul statului. În cazul condamnatului minor, limitele reţinerii se reduc la jumătate;

b) drepturile de asigurări sociale se stabilesc în procentele legale aplicate la venitul net cuvenit condamnatului, după reţinerea cotei prevăzute la lit. a);

---

[1] Alin. (3) al art. 86[7] a fost abrogat prin art. I pct. 39 din Legea nr. 278/2006.

c) durata executării pedepsei nu se consideră vechime în muncă;

d) nu se poate schimba locul de muncă la cererea condamnatului, decât prin hotărârea instanţei de judecată;

e) condamnatul nu poate fi promovat;

f) condamnatul nu poate ocupa funcţii de conducere, iar în raport cu fapta săvârşită nu poate ocupa funcţii care implică exerciţiul autorităţii de stat, funcţii instructiv-educative ori de gestiune.

(2) Pe durata executării pedepsei, condamnatului i se interzice dreptul de a fi ales.

(3) Instanţa poate dispune ca cel condamnat să respecte şi una sau mai multe din obligaţiile prevăzute în art. 86[3].

(4) Pedeapsa se execută la locul de muncă în baza mandatului de executare a pedepsei.

(5) Pe timpul executării pedepsei în unitatea în care cel condamnat îşi desfăşoară activitatea la data aplicării, contractul de muncă se suspendă.

(6) În cazul executării pedepsei într-o altă unitate decât cea în care îşi desfăşura activitatea condamnatul la data aplicării pedepsei, contractul de muncă încheiat încetează. Pedeapsa se execută fără a se încheia contract de muncă.

(7) Dispoziţiile alin. (6) se aplică în mod corespunzător şi în cazul condamnatului care nu desfăşoară o activitate la data aplicării pedepsei.

(8) În cazul în care cel condamnat la executarea la locul de muncă a devenit militar în termen în cursul judecăţii sau după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, pedeapsa se execută la locul de muncă, după trecerea în rezervă a acestuia.

Art. 86[9]. Revocarea executării pedepsei la locul de muncă. (1) Dacă după rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a dispus executarea pedepsei la locul de muncă, cel condamnat săvârşeşte din nou o infracţiune, înainte de începerea executării pedepsei sau în timpul executării acesteia, instanţa revocă executarea pedepsei la locul de muncă. Pedeapsa se aplică potrivit dispoziţiilor art. 39 alin. (1) şi (2) sau, după caz, ale art. 40.

(2) Dacă infracţiunea ulterioară este săvârşită din culpă, instanţa poate dispune şi pentru această infracţiune executarea pedepsei la locul de muncă. În acest caz, revocarea nu mai are loc şi pedeapsa se aplică potrivit regulilor pentru concursul de infracţiuni.

(3) Dacă condamnatul se sustrage de la prestarea activităţii în cadrul unităţii sau nu-şi îndeplineşte în mod corespunzător îndatoririle ce-i revin la locul de muncă ori nu respectă măsurile de supraveghere sau obligaţiile stabilite prin hotărârea de condamnare, instanţa poate să revoce executarea pedepsei la locul de muncă, dispunând executarea pedepsei într-un loc de deţinere.

(4) Când condamnatul nu mai poate presta munca din cauza pierderii totale a capacităţii de muncă, instanţa revocă executarea pedepsei la locul de muncă şi, ţinând seama de împrejurările care au determinat incapacitatea de muncă şi de dispoziţiile art. 72, dispune suspendarea condiţionată a executării pedepsei chiar dacă nu sunt întrunite condiţiile prevăzute în art. 81 sau 86^1.

(5) Dacă executarea pedepsei la locul de muncă se revocă potrivit alin. (1) sau (3), pedeapsa sau, după caz, restul de pedeapsă rămas neexecutat se execută într-un loc de deţinere.

Art. 86^{10}. Anularea executării pedepsei la locul de muncă. (1) Dacă cel condamnat mai săvârşise o infracţiune până la rămânerea definitivă a hotărârii şi aceasta se descoperă mai înainte ca pedeapsa să fi fost executată la locul de muncă sau considerată executată, instanţa, dacă nu sunt întrunite condiţiile prevăzute în art. 86^7, anulează executarea pedepsei la locul de muncă.

(2) Anularea se dispune şi în cazul în care hotărârea de condamnare pentru infracţiunea descoperită ulterior se pronunţă după ce pedeapsa a fost executată la locul de muncă sau considerată ca executată. Pedeapsa se stabileşte, după caz, potrivit regulilor de la concursul de infracţiuni sau recidivă.

(3) La scăderea pedepsei executate în întregime sau în parte, ori, după caz, la contopirea pedepselor, se aplică dispoziţiile privitoare la pedeapsa închisorii, fără a se ţine seama dacă una din pedepse se execută la locul de muncă. Pedeapsa astfel stabilită se execută într-un loc de deţinere.

Art. 86^{11}. Încetarea executării pedepsei. (1) Dacă cel condamnat a executat cel puţin două treimi din durata pedepsei, a dat dovezi temeinice de îndreptare, a avut o bună conduită, a fost disciplinat şi stăruitor, instanţa poate dispune încetarea executării pedepsei la locul de muncă, la cererea conducerii unităţii unde condamnatul îşi desfăşoară activitatea sau a condamnatului.

(2) Pedeapsa se consideră executată dacă în intervalul de timp de la încetarea executării pedepsei la locul de muncă şi până la îndeplinirea duratei pedepsei, cel condamnat nu a săvârşit din nou o infracţiune. Dacă în acelaşi interval condamnatul a comis din nou o infracţiune, instanţa poate dispune revocarea încetării executării pedepsei la locul de muncă, dispoziţiile art. 61 şi 86[10] alin. (3) fiind aplicabile în mod corespunzător.

Secţiunea IV. Calculul pedepselor

Art. 87. Durata executării. (1) Durata executării pedepsei închisorii se socoteşte din ziua în care condamnatul începe să execute hotărârea definitivă de condamnare.

(2) Ziua în care începe executarea pedepsei şi ziua în care încetează se socotesc în durata executării.

(3) Timpul în care condamnatul, în cursul executării pedepsei, se află bolnav în spital, intră în durata executării, afară de cazul în care şi-a provocat în mod voit boala, iar această împrejurare se constată în cursul executării pedepsei.

(4) În durata executării pedepsei închisorii la locul de muncă nu intră timpul în care condamnatul lipseşte de la locul de muncă.

Art. 88. Computarea reţinerii şi a arestării preventive. (1) Timpul reţinerii şi al arestării preventive se scade din durata pedepsei închisorii pronunţate. Scăderea se face şi atunci când condamnatul a fost urmărit sau judecat, în acelaşi timp ori în mod separat, pentru mai multe infracţiuni concurente, chiar dacă a fost scos de sub urmărire, s-a încetat urmărirea penală sau a fost achitat ori s-a încetat procesul penal pentru fapta care a determinat reţinerea sau arestarea preventivă.

(2) Scăderea reţinerii şi a arestării preventive se face şi în caz de condamnare la amendă, prin înlăturarea în totul sau în parte a executării amenzii.

Art. 89. Computarea privaţiunii de libertate executată în afara ţării. În cazul infracţiunilor săvârşite în condiţiile art. 4 şi 5 sau 6, partea din pedeapsă precum şi reţinerea şi arestarea preventivă executate în afara teritoriului ţării se scad din durata pedepsei aplicate pentru aceeaşi infracţiune de instanţele române.

Titlul IV. Înlocuirea răspunderii penale

Art. 90. Condițiile înlocuirii. (1) Instanța poate dispune înlocuirea răspunderii penale cu răspunderea care atrage o sancțiune cu caracter administrativ, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

a) [1] pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea de cel mult un an sau amendă ori s-au săvârșit infracțiunile prevăzute în art. 208, 213, art. 215 alin. (1), art. 215^1 alin. (1), art. 217 alin. (1), art. 219 alin. (1), dacă valoarea pagubei nu depășește 10 lei sau infracțiunea prevăzută în art. 249, dacă valoarea pagubei nu depășește 50 lei;

b) fapta, în conținutul ei concret și în împrejurările în care a fost săvârșită, prezintă un grad de pericol social redus și nu a produs urmări grave;

c) paguba pricinuită prin infracțiune a fost integral reparată până la pronunțarea hotărârii;

d) din atitudinea făptuitorului după săvârșirea infracțiunii rezultă că acesta regretă fapta;

e) sunt suficiente date că făptuitorul poate fi îndreptat fără a i se aplica o pedeapsă.

(2) Înlocuirea răspunderii penale nu se poate dispune dacă făptuitorul a mai fost anterior condamnat sau i s-au aplicat de două ori sancțiuni cu caracter administrativ. Condamnarea se consideră inexistentă în situațiile prevăzute de art. 38.

Art. 91. [2] **Sancțiunile cu caracter administrativ.** Când instanța dispune înlocuirea răspunderii penale, aplică una dintre următoarele sancțiuni cu caracter administrativ:

a) mustrarea;

b) mustrarea cu avertisment;

c) [3] amenda de la 10 lei la 1.000 lei.

---

[1] Lit. a) de la alin. (1) al art. 90 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 40 din Legea nr. 278/2006.

[2] Art. 91 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 4 din O.U.G. nr. 207/2000.

[3] Lit. c) de la art. 91 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 41 din Legea nr. 278/2006.

Art. 92-97. *Abrogate.*

Art. 98. Înlocuirea în caz de pluralitate de infractori sau de infracțiuni. (1) În caz de participație, înlocuirea răspunderii penale poate avea loc numai pentru acei făptuitori față de care sunt îndeplinite condițiile prevăzute în prezentul titlul.

(2) Înlocuirea răspunderii penale poate fi dispusă și în cazul concursului de infracțiuni, dacă pentru fiecare infracțiune aflată în concurs sunt îndeplinite condițiile de înlocuire a răspunderii penale.

Titlul V. Minoritatea

Art. 99. Limitele răspunderii penale. (1) Minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani nu răspunde penal.

(2) Minorul care are vârsta între 14 şi 16 ani răspunde penal, numai dacă se dovedeşte că a săvârşit fapta cu discernământ.

(3) Minorul care a împlinit vârsta de 16 ani răspunde penal.

Art. 100. Consecinţele răspunderii penale. (1) Faţă de minorul care răspunde penal se poate lua o măsură educativă ori i se poate aplica o pedeapsă. La alegerea sancţiunii se ţine seama de gradul de pericol social al faptei săvârşite, de starea fizică, de dezvoltarea intelectuală şi morală, de comportarea lui, de condiţiile în care a fost crescut şi în care a trăit şi de alte elemente de natură să caracterizeze persoana minorului.

(2) Pedeapsa se aplică numai dacă se apreciază că luarea unei măsuri educative nu este suficientă pentru îndreptarea minorului.

Art. 101. Măsurile educative. Măsurile educative care se pot lua faţă de minor sunt:

a) mustrarea;
b) libertatea supravegheată;
c) internarea într-un centru de reeducare;
d) internarea într-un institut medical-educativ.

Art. 102. Mustrarea. Măsura educativă a mustrării constă în dojenirea minorului, în arătarea pericolului social al faptei săvârşite, în sfătuirea minorului să se poarte în aşa fel încât să dea dovadă de îndreptare, atrăgându-i-se totodată atenţia că dacă va săvârşi din nou o infracţiune, se va lua faţă de el o măsură mai severă sau i se va aplica o pedeapsă.

Art. 103. Libertatea supravegheată. (1) Măsura educativă a libertăţii supravegheate constă în lăsarea minorului în libertate pe timp de un an, sub supraveghere deosebită. Supravegherea poate fi încredinţată, după caz, părinţilor minorului, celui care l-a adoptat sau tutorelui. Dacă aceştia nu pot asigura supravegherea în condiţii satisfăcătoare, instanţa dispune încredinţarea supravegherii minorului, pe acelaşi interval de timp, unei persoane de încredere, de preferinţă unei rude mai apropiate, la cererea acesteia, ori unei instituţii legal însărcinate cu supravegherea minorilor.

(2) Instanţa pune în vedere, celui căruia i s-a încredinţat supravegherea, îndatorirea de a veghea îndeaproape asupra minorului, în scopul îndreptării lui. De asemenea, i se pune în vedere că are obligaţia să înştiinţeze instanţa de îndată, dacă minorul se sustrage de la supravegherea ce se exercită asupra lui sau are purtări rele ori a săvârşit din nou o faptă prevăzută de legea penală.

(3) Instanţa poate să impună minorului respectarea uneia sau mai multora dintre următoarele obligaţii:

a) să nu frecventeze anumite locuri stabilite;

b) să nu intre în legătură cu anumite persoane;

c) să presteze o activitate neremunerată într-o instituţie de interes public fixată de instanţă, cu o durată între 50 şi 200 de ore, de maximum 3 ore pe zi, după programul de şcoală, în zilele nelucrătoare şi în vacanţă.

(4) Instanţa atrage atenţia minorului asupra consecinţelor comportării sale.

(5) După luarea măsurii libertăţii supravegheate, instanţa încunoştinţează şcoala unde învaţă sau unitatea unde este angajat şi, după caz, instituţia în care prestează activitatea stabilită de instanţă.

(6) Dacă înăuntrul termenului prevăzut în alin. (1) minorul se sustrage de la supravegherea ce se exercită asupra lui sau are purtări rele, ori săvârşeşte o faptă prevăzută de legea penală, instanţa revocă libertatea supravegheată şi ia faţă de minor măsura internării într-un centru de reeducare. Dacă fapta prevăzută de legea penală constituie infracţiune, instanţa ia măsura internării sau aplică o pedeapsă.

(7) Termenul de un an prevăzut în alin. (1) curge de la data punerii în executare a libertăţii supravegheate.

Art. 104. Internarea într-un centru de reeducare. (1) Măsura educativă a internării într-un centru de reeducare se ia în scopul reeducării minorului căruia i se asigură posibilitatea de a dobândi învăţătura necesară şi o pregătire profesională potrivit cu aptitudinile sale.

(2) Măsura internării se ia faţă de minorul în privinţa căruia celelalte măsuri educative sunt neîndestulătoare.

Art. 105. Internarea într-un institut medical-educativ. Măsura internării într-un institut medical-educativ se ia faţă de minorul care, din cauza stării fizice sau psihice, are nevoie de tratament medical şi de un regim special de educaţie.

Art. 106. Durata măsurilor. (1) Măsurile prevăzute în art. 104 şi 105 se iau pe timp nedeterminat, însă nu pot dura decât până la împlinirea vârstei de 18 ani. Măsura prevăzută în art. 105 trebuie să fie ridicată de îndată ce a dispărut cauza care a impus luarea acesteia. Instanţa, dispunând ridicarea măsurii prevăzute în art. 105, poate, dacă este cazul, să ia faţă de minor măsura internării într-un centru de reeducare.

(2) La data când minorul devine major, instanţa poate dispune prelungirea internării pe o durată de cel mult 2 ani, dacă aceasta este necesară pentru realizarea scopului internării.

Art. 107. Liberarea minorului înainte de a deveni major. Dacă a trecut cel puţin un an de la data internării în centrul de reeducare şi minorul a dat dovezi temeinice de îndreptare, de sârguinţă la învăţătură şi la însuşirea pregătirii profesionale, se poate dispune liberarea acestuia înainte de a deveni major.

Art. 108. Revocarea liberării sau internării minorului. (1) Dacă în perioada liberării acordate potrivit articolului precedent, minorul are o purtare necorespunzătoare, se poate dispune revocarea liberării.

(2) Dacă în perioada internării într-un centru de reeducare sau într-un institut medical-educativ ori a liberării înainte de a deveni major, minorul săvârşeşte din nou o infracţiune pentru care se apreciază că este cazul să i se aplice pedeapsa închisorii, instanţa revocă internarea. În cazul când nu este necesară o pedeapsă, se menţine măsura internării şi se revocă liberarea.

Art. 109. Pedepsele pentru minori. (1) Pedepsele ce se pot aplica minorului sunt închisoarea sau amenda prevăzute de lege pentru infracţiunea săvârşită. Limitele pedepselor se reduc la jumătate. În urma reducerii, în nici un caz minimul pedepsei nu va depăşi 5 ani.

(2) Când legea prevede pentru infracţiunea săvârşită pedeapsa detenţiunii pe viaţă, se aplică minorului închisoarea de la 5 la 20 de ani.

(3) Pedepsele complementare nu se aplică minorului.

(4) Condamnările pronunţate pentru fapte săvârşite în timpul minorităţii nu atrag incapacităţi sau decăderi.

Art. 110. Suspendarea condiţionată a executării pedepsei. În caz de suspendare condiţionată a executării pedepsei aplicate minorului, termenul de încercare se compune din durata pedepsei închisorii, la care

se adaugă un interval de timp de la 6 luni la 2 ani, fixat de instanţă. Dacă pedeapsa aplicată este amenda, termenul de încercare este de 6 luni.

Art. 110[1]. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere sau sub control. (1) Odată cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei închisorii aplicate minorului în condiţiile art. 110, instanţa poate dispune, pe durata termenului de încercare, dar până la împlinirea vârstei de 18 ani, încredinţarea supravegherii minorului unei persoane sau instituţii din cele arătate în art. 103, putând stabili, totodată, pentru minor una sau mai multe obligaţii dintre cele prevăzute în art. 103 alin. (3), iar după împlinirea vârstei de 18 ani, respectarea de către acesta a măsurilor de supraveghere ori a obligaţiilor prevăzute în art. 86[3].

(2) Dispoziţiile art. 81 alin. (3) şi (4), art. 82 alin. (3), art. 83, 84 şi 86 se aplică în mod corespunzător.

(3) Sustragerea minorului de la îndeplinirea obligaţiilor prevăzute în art. 103 alin. (3) poate atrage revocarea suspendării condiţionate. În cazul neîndeplinirii măsurilor de supraveghere ori a obligaţiilor stabilite de instanţă, potrivit art. 86[3], se aplică în mod corespunzător dispoziţiile art. 86[4] alin. (2).

(4) Dispoziţiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător şi în caz de liberare condiţionată a minorului.

Notă: Alineatele (3) şi (4) ale art. 81 au fost abrogate, dar în alin. (2) al art. 110[1] încă se face trimitere la ele, fiind vorba de o necorelare cu modificările intervenite prin Legea nr. 278/2006.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. LXXV (75)/2007 (M. Of. nr. 545 din 18 iulie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la compunerea termenului de încercare al suspendării sub supraveghere a executării pedepsei aplicate minorului, conform dispoziţiilor art. 110 sau ale art. 86[2] din Codul penal, şi a stabilit că:
„Dispoziţiile art. 110[1] alin. (1) din Codul penal se interpretează în sensul că în cazul suspendării executării pedepsei închisorii sub supraveghere sau sub control aplicate inculpatului minor, instanţa va stabili un termen de încercare în condiţiile art. 110 din acelaşi cod, şi nu potrivit art. 86[2] alin. (1) din Codul penal".

Titlul VI. Măsurile de siguranță

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 111. Scopul măsurilor de siguranță. (1) Măsurile de siguranță au ca scop înlăturarea unei stări de pericol și preîntâmpinarea săvârșirii faptelor prevăzute de legea penală.

(2) Măsurile de siguranță se iau față de persoanele care au comis fapte prevăzute de legea penală.

(3) Măsurile de siguranță se pot lua chiar dacă făptuitorului nu i se aplică o pedeapsă, cu excepția măsurii prevăzute în art. 112 lit. d).

Art. 112. Felurile măsurilor de siguranță. Măsurile de siguranță sunt:

a) obligarea la tratament medical;

b) internarea medicală;

c) interzicerea de a ocupa o funcție sau de a exercita o profesie, o meserie ori o altă ocupație;

d) interzicerea de a se afla în anumite localități;

e) expulzarea străinilor;

f) confiscarea specială;

g) [1] interdicția de a reveni în locuința familiei pe o perioadă determinată.

Capitolul II. Regimul măsurilor de siguranță

Art. 113. Obligarea la tratament medical. (1) Dacă făptuitorul din cauza unei boli ori a intoxicării cronice prin alcool, stupefiante sau alte asemenea substanțe, prezintă pericol pentru societate, poate fi obligat a se prezenta în mod regulat la tratament medical până la însănătoșire.

(2) Când persoana față de care s-a luat această măsură nu se prezintă regulat la tratament, se poate dispune internarea medicală.

(3) Dacă persoana obligată la tratament este condamnată la pedeapsa detențiunii pe viață sau la pedeapsa închisorii, tratamentul se efectuează și în timpul executării pedepsei.

---

[1] Lit. g) de la art. 112 a fost introdusă prin art. I pct. 2 din Legea nr. 197/2000.

(4) Măsura obligării la tratament medical poate fi luată în mod provizoriu şi în cursul urmării penale sau al judecăţii.

Art. 114. Internarea medicală. (1) Când făptuitorul este bolnav mintal ori toxicoman şi se află într-o stare care prezintă pericol pentru societate, se poate lua măsura internării într-un institut medical de specialitate, până la însănătoşire.

(2) Această măsură poate fi luată în mod provizoriu şi în cursul urmăririi penale sau al judecăţii.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XIII (13)/2008 (M. Of. nr. 853 din 18 decembrie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la aplicarea dispoziţiilor art. 162 din Codul de procedură penală, cu referire la art. 114 din Codul penal, în cazul scoaterii de sub urmărire penală a învinuitului sau inculpatului, pe motiv de iresponsabilitate, fără ca procurorul să fi dispus faţă de acesta, în cursul urmăririi penale, luarea în mod provizoriu a măsurii internării medicale, şi a stabilit că:
„În cazul în care procurorul a dispus scoaterea de sub urmărire penală a învinuitului sau inculpatului, pe motiv de iresponsabilitate, iar faţă de acesta, în cursul urmăririi penale, nu a fost luată în mod provizoriu măsura internării medicale, această măsură se dispune de instanţa de judecată, la sesizarea procurorului".

Art. 115. Interzicerea unei funcţii sau profesii. (1) Când făptuitorul a săvârşit fapta datorită incapacităţii, nepregătirii sau altor cauze care îl fac impropriu pentru ocuparea unei anumite funcţii, ori pentru exercitarea unei profesii, meserii sau altei ocupaţii, se poate lua măsura interzicerii de a ocupa acea funcţie sau de a exercita acea profesie, meserie ori ocupaţie.

(2) Această măsură poate fi revocată la cerere, după trecerea unui termen de cel puţin un an, dacă se constată că temeiurile care au impus luarea ei au încetat. O nouă cerere nu se poate face decât după trecerea unui termen de cel puţin un an de la data respingerii cererii anterioare.

Art. 116. Interzicerea de a se afla în anumite localităţi. (1) Când persoana condamnată la pedeapsa închisorii de cel puţin un an a mai fost condamnată pentru alte infracţiuni, dacă instanţa constată că prezenţa acesteia în localitatea unde a săvârşit infracţiunea sau în alte localităţi

constituie un pericol grav pentru societate, poate lua față de această persoană măsura interzicerii de a se afla în acea localitate sau în alte localități anume determinate prin hotărârea de condamnare.

(2) Condiția ca făptuitorul să fi fost condamnat pentru alte infracțiuni nu se cere, când se pronunță o condamnare mai mare de 5 ani.

(3) Această măsură poate fi luată până la 5 ani și poate fi prelungită dacă pericolul subzistă. Prelungirea nu poate depăși durata măsurii luate inițial.

(4) În cazul infracțiunilor de furt, tâlhărie, speculă, ultraj contra bunelor moravuri și tulburarea liniștii publice, cerșetorie, prostituție, viol și perversiune sexuală, măsura de siguranță poate fi luată oricare ar fi pedeapsa aplicată, durata sau cuantumul acesteia și chiar dacă făptuitorul nu a mai fost condamnat anterior pentru alte infracțiuni.

(5) Măsura de siguranță poate fi revocată la cerere sau din oficiu, după trecerea unui termen de cel puțin un an, dar numai dacă temeiurile care au impus luarea ei au încetat. O nouă cerere nu se poate face decât după trecerea unui termen de cel puțin un an de la data respingerii cererii anterioare.

Art. 117. Expulzarea. (1) Cetățeanului străin care a comis o infracțiune i se poate interzice rămânerea pe teritoriul țării.

(2) Dispoziția alineatului precedent se aplică și persoanei fără cetățenie care nu are domiciliul în țară.

(3) În cazul în care expulzarea însoțește pedeapsa închisorii, aducerea la îndeplinire a expulzării are loc după executarea pedepsei.

(4) Persoanele prevăzute în prezentul articol nu vor fi expulzate dacă există motive serioase de a se crede că riscă să fie supuse la tortură în statul în care urmează a fi expulzate.

Art. 118. [1] **Confiscarea specială.** (1) Sunt supuse confiscării speciale:

a) bunurile produse prin săvârșirea faptei prevăzute de legea penală;

b) bunurile care au fost folosite, în orice mod, la săvârșirea unei infracțiuni, dacă sunt ale infractorului sau dacă, aparținând altei persoane, aceasta a cunoscut scopul folosirii lor. Această măsură nu poate fi dispusă în cazul infracțiunilor săvârșite prin presă;

[1] Art. 118 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 42 din Legea nr. 278/2006.

c) bunurile produse, modificate sau adaptate în scopul săvârşirii unei infracţiuni, dacă au fost utilizate la comiterea acesteia şi dacă sunt ale infractorului. Când bunurile aparţin altei persoane confiscarea se dispune dacă producerea, modificarea sau adaptarea a fost efectuată de proprietar ori de infractor cu ştiinţa proprietarului;

d) bunurile care au fost date pentru a determina săvârşirea unei fapte sau pentru a răsplăti pe făptuitor;

e) bunurile dobândite prin săvârşirea faptei prevăzute de legea penală, dacă nu sunt restituite persoanei vătămate şi în măsura în care nu servesc la despăgubirea acesteia;

f) bunurile a căror deţinere este interzisă de lege.

(2) În cazul prevăzut în alin. (1) lit. b), dacă valoarea bunurilor supuse confiscării este vădit disproporţionată faţă de natura şi gravitatea infracţiunii, se dispune confiscarea în parte, prin echivalent bănesc, ţinând seama de urmarea infracţiunii şi de contribuţia bunului la producerea acesteia.

(3) În cazurile prevăzute în alin. (1) lit. b) şi c), dacă bunurile nu pot fi confiscate, întrucât nu sunt ale infractorului, iar persoana căreia îi aparţin nu a cunoscut scopul folosirii lor, se confiscă echivalentul în bani al acestora.

(4) Dacă bunurile supuse confiscării nu se găsesc, în locul lor se confiscă bani şi bunuri până la concurenţa valorii acestora.

(5) Se confiscă, de asemenea, bunurile şi banii obţinuţi din exploatarea sau folosirea bunurilor supuse confiscării, cu excepţia bunurilor prevăzute în alin. (1) lit. b) şi c).

(6) Instanţa poate să nu dispună confiscarea bunului dacă acesta face parte din mijloacele de existenţă, de trebuinţă zilnică ori de exercitare a profesiei infractorului sau a persoanei asupra căreia ar putea opera măsura confiscării speciale.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XVIII/2005 (M. Of. nr. 285 din 29 martie 2006), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii şi, în aplicarea dispoziţiilor art. 118 lit. b) din Codul penal şi ale art. 17 alin. (1) din Legea nr. 143/2000 privind confiscarea specială a mijlocului de transport în cazul infracţiunii de trafic de droguri, a statuat:

„Măsura de siguranţă a confiscării speciale a mijlocului de transport se va dispune, în temeiul art. 17 alin. (1) din Legea nr. 143/2000, raportat la art. 118 lit. b) teza I din Codul penal, numai în cazul în care se dovedeşte că acesta a

servit efectiv la realizarea laturii obiective a uneia dintre modalităţile normative ale infracţiunilor prevăzute de art. 2-10 din Legea nr. 143/2000, precum şi în cazul în care se dovedeşte că mijlocul de transport a fost fabricat, pregătit ori adaptat în scopul realizării laturii obiective a acestor infracţiuni."

Art. 118[1]. [1] Interdicţia de a reveni în locuinţa familiei pe o perioadă determinată. Când persoana condamnată la pedeapsa închisorii de cel puţin un an pentru loviri sau orice alte acte de violenţă cauzatoare de suferinţe fizice şi psihice, săvârşite asupra membrilor familiei, dacă instanţa constată că prezenţa acestuia în locuinţa familiei constituie un pericol grav pentru ceilalţi membri ai familiei, poate lua faţă de această persoană măsura interzicerii de a reveni în locuinţa familiei, la cererea părţii vătămate. Această măsură poate fi luată pe o durată de până la 2 ani.

[1] Art. 118[1] a fost introdus prin art. I pct. 3 din Legea nr. 197/2002.

Titlul VII. Cauzele care înlătură răspunderea penală sau consecinţele condamnării

Capitolul I. Amnistia şi graţierea

Art. 119. Efectele amnistiei. (1) Amnistia înlătură răspunderea penală pentru fapta săvârşită. Dacă intervine după condamnare, ea înlătură şi executarea pedepsei pronunţate, precum şi celelalte consecinţe ale condamnării. Amenda încasată anterior amnistiei nu se restituie.

(2) Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranţă, măsurilor educative şi asupra drepturilor persoanei vătămate.

Art. 120. Efectele graţierii. (1) Graţierea are ca efect înlăturarea în totul sau în parte, a executării pedepsei ori comutarea acesteia în alta mai uşoară.

(2) Graţierea are efecte şi asupra pedepselor a căror executare este suspendată condiţionat. În acest caz, partea din termenul de încercare care reprezintă durata pedepsei pronunţate de instanţă se reduce în mod corespunzător. Dacă suspendarea condiţionată este revocată sau anulată, se execută numai partea de pedeapsă rămasă negraţiată.

(3) Graţierea nu are efecte asupra pedepselor complementare, afară de cazul când se dispune altfel prin actul de graţiere.

(4) Graţierea nu are efecte asupra măsurilor de siguranţă şi măsurilor educative.

Recurs în interesul legii. I. Prin Decizia nr. XIV/2005 (M. Of. nr. 284 din 29 martie 2006), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii şi, în aplicarea dispoziţiilor art. 120 alin. (2) din Codul penal, a statuat:
„Efectele graţierii condiţionate asupra pedepselor a căror executare este suspendată condiţionat, constând în reducerea termenului de încercare prevăzut în art. 82 din Codul penal cu durata pedepsei graţiate, se produc imediat, şi nu după împlinirea termenului condiţie prevăzut de legea de graţiere, care se referă exclusiv la pedepsele executabile. La împlinirea termenului de încercare astfel redus cel condamnat este reabilitat de drept dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de art. 86 din Codul penal."

II. A se vedea şi Decizia în interesul legii a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie nr. X/2005, dată în aplicarea dispoziţiilor art. 34, cu referire la art. 120 din Codul penal, *supra*, la art. 34.

Notă: A se vedea şi Legea nr. 546/2002 privind graţierea şi procedura acordării graţierii, cu modificările ulterioare (M. Of. nr. 755 din 16 octombrie 2002).

Capitolul II. Prescripţia

Art. 121. Prescripţia răspunderii penale. (1) Prescripţia înlătură răspunderea penală.

(2) Prescripţia nu înlătură răspunderea penală în cazul infracţiunilor contra păcii şi omenirii.

Art. 122. Termenele de prescripţie a răspunderii penale. (1) Termenele de prescripţie a răspunderii penale pentru persoana fizică sunt:[1]

a) 15 ani, când legea prevede pentru infracţiunea săvârşită pedeapsa detenţiunii pe viaţă sau pedeapsa închisorii mai mare de 15 ani;

b) 10 ani, când legea prevede pentru infracţiunea săvârşită pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, dar care nu depăşeşte 15 ani;

c) 8 ani, când legea prevede pentru infracţiunea săvârşită pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depăşeşte 10 ani;

d) 5 ani, când legea prevede pentru infracţiunea săvârşită pedeapsa închisorii mai mare de un an, dar care nu depăşeşte 5 ani;

e) 3 ani, când legea prevede pentru infracţiunea săvârşită pedeapsa închisorii care nu depăşeşte un an sau amenda.

(1^1) [2] Termenele de prescripţie a răspunderii penale pentru persoana juridică sunt:

a) 10 ani, când legea prevede pentru infracţiunea săvârşită de persoana fizică pedeapsa detenţiunii pe viaţă sau pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani;

---

[1] Partea introductivă a alin. (1) al art. 122 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 43 din Legea nr. 278/2006.

[2] Alin. (1^1) al art. 122 a fost introdus prin art. I pct. 44 din Legea nr. 278/2006.

b) 5 ani, când legea prevede pentru infracţiunea săvârşită de persoana fizică pedeapsa închisorii de cel mult 10 ani sau amenda.

(2) Termenele arătate în prezentul articol se socotesc de la data săvârşirii infracţiunii. În cazul infracţiunilor continue termenul curge de la data încetării acţiunii sau inacţiunii, iar în cazul infracţiunilor continuate, de la data săvârşirii ultimei acţiuni sau inacţiuni.

(3) [1] Răspunderea penală a persoanei juridice se prescrie în condiţiile prevăzute de lege pentru persoana fizică, dispoziţiile prevăzute în art. 121-124 aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 123. Întreruperea cursului prescripţiei. (1) Cursul termenului prescripţiei prevăzute în art. 122 se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act care, potrivit legii, trebuie comunicat învinuitului sau inculpatului în desfăşurarea procesului penal.

(2) După fiecare întrerupere începe să curgă un nou termen de prescripţie.

(3) Întreruperea cursului prescripţiei produce efecte faţă de toţi participanţii la infracţiune, chiar dacă actul de întrerupere priveşte numai pe unii dintre ei.

Art. 124. Prescripţia specială. Prescripţia înlătură răspunderea penală oricâte întreruperi ar interveni, dacă termenul de prescripţie prevăzut în art. 122 este depăşit cu încă jumătate.

Art. 125. Prescripţia executării pedepsei. (1) Prescripţia înlătură executarea pedepsei principale.

(2) Prescripţia nu înlătură executarea pedepselor principale pentru infracţiuni contra păcii şi omenirii.

Art. 126. Termenele de prescripţie a executării pedepsei. (1) Termenele de prescripţie a executării pedepsei pentru persoana fizică sunt: [2]

a) 20 de ani, când pedeapsa care urmează a fi executată este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea mai mare de 15 ani;

---

[1] Alin. (3) al art. 122 a fost introdus prin art. I pct. 45 din Legea nr. 278/2006.

[2] Partea introductivă a alin. (1) al art. 126 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 46 din Legea nr. 278/2006.

b) 5 ani, plus durata pedepsei ce urmează a fi executată, dar nu mai mult de 15 ani, în cazul celorlalte pedepse cu închisoarea;

c) 3 ani, în cazul când pedeapsa este amenda.

(1^1) [1] Termenul de prescripţie a executării pedepsei amenzii aplicate persoanei juridice este de 5 ani.

(1^2) Executarea pedepselor complementare aplicate persoanelor juridice ce nu pot fi dizolvate sau a căror activitate nu poate fi suspendată se prescrie într-un termen de 3 ani, care curge de la data la care pedeapsa amenzii a fost executată sau considerată ca executată.

(2) Termenul de prescripţie a executării sancţiunilor cu caracter administrativ prevăzute în art. 18^1 şi art. 91 este de un an.

(3) [2] Termenele arătate în alin. (1) şi (1^1) se socotesc de la data când hotărârea de condamnare a rămas definitivă, iar cele arătate în alin. (2) curg de la rămânerea definitivă a hotărârii sau, după caz, de la data când poate fi pusă în executare, potrivit legii, ordonanţa prin care s-a aplicat sancţiunea.

(4) În cazul revocării suspendării condiţionate a executării pedepsei, a suspendării executării pedepsei sub supraveghere sau, după caz, a executării pedepsei la locul de muncă, termenul de prescripţie începe să curgă de la data când hotărârea de revocare a rămas definitivă.

(5) Măsurile de siguranţă nu se prescriu.

Art. 127. Întreruperea cursului prescripţiei executării. (1) Cursul termenului prescripţiei prevăzute în art. 126 se întrerupe prin începerea executării pedepsei sau prin săvârşirea din nou a unei infracţiuni.

(2) Sustragerea de la executare, după începerea executării pedepsei, face să curgă un nou termen de prescripţie de la data sustragerii.

Art. 128. Suspendarea cursului prescripţiei. (1) Cursul termenului prescripţiei prevăzute în art. 122 este suspendat pe timpul cât o dispoziţie legală sau o împrejurare de neprevăzut ori de neînlăturat împiedică punerea în mişcare a acţiunii penale sau continuarea procesului penal.

---

[1] Alin. (1^1) şi (1^2) ale art. 126 au fost introduse prin art. I pct. 47 din Legea nr. 278/2006.

[2] Alin. (3) al art. 126 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 48 din Legea nr. 278/2006.

(2) Cursul termenului prescripţiei prevăzute în art. 126 este suspendat în cazurile şi condiţiile prevăzute în Codul de procedură penală.

(3) Prescripţia îşi reia cursul din ziua în care a încetat cauza de suspendare.

Art. 129. Termenele de prescripţie pentru minori. Termenele de prescripţie a răspunderii penale şi a executării pedepsei se reduc la jumătate pentru cei care la data săvârşirii infracţiunii erau minori.

Art. 130. Prescripţia executării pedepsei care a înlocuit pedeapsa detenţiunii pe viaţă. Executarea pedepsei închisorii, atunci când aceasta înlocuieşte pedeapsa detenţiunii pe viaţă, se prescrie în 20 de ani. Termenul de prescripţie curge de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare la detenţiunea pe viaţă.

Capitolul III. Lipsa plângerii prealabile şi împăcarea părţilor

Art. 131. Lipsa plângerii prealabile. (1) În cazul infracţiunilor pentru care punerea în mişcare a acţiunii penale este condiţionată de introducerea unei plângeri prealabile de către persoana vătămată, lipsa acestei plângeri înlătură răspunderea penală.

(2) Retragerea plângerii prealabile, de asemenea, înlătură răspunderea penală.

(3) Fapta care a adus o vătămare mai multor persoane atrage răspunderea penală, chiar dacă plângerea prealabilă s-a făcut sau se menţine numai de către una dintre ele.

(4) Fapta atrage răspunderea penală a tuturor participanţilor la săvârşirea ei, chiar dacă plângerea prealabilă s-a făcut sau se menţine cu privire numai la unul dintre ei.

(5) În cazul în care cel vătămat este o persoană lipsită de capacitate de exerciţiu ori cu capacitate de exerciţiu restrânsă, acţiunea penală se pune în mişcare şi din oficiu.

Art. 132. Împăcarea părţilor. (1) Împăcarea părţilor în cazurile prevăzute de lege înlătură răspunderea penală şi stinge şi acţiunea civilă.

(2) Împăcarea este personală şi produce efecte numai dacă intervine până la rămânerea definitivă a hotărârii.

(3) Pentru persoanele lipsite de capacitate de exerciţiu împăcarea se face numai de reprezentanţii lor legali. Cei cu capacitate de exerciţiu restrânsă se pot împăca cu încuviinţarea persoanelor prevăzute de lege. Împăcarea produce efecte şi în cazul în care acţiunea penală a fost pusă în mişcare din oficiu.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 34/2008 (M. Of. nr. 152 din 11 martie 2009) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu privire la interpretarea şi aplicarea dispoziţiilor art. 132 din Codul penal în cazul infracţiunilor pentru care punerea în mişcare a acţiunii penale s-a făcut la plângerea

prealabilă a persoanei vătămate, iar asistenţa juridică este obligatorie conform art. 171 alin. (2) şi (3) din Codul de procedură penală şi a stabilit că: *„În cazul infracţiunilor pentru care punerea în mişcare a acţiunii penale este condiţionată de introducerea unei plângeri prealabile de către persoana vătămată şi asistenţa juridică este obligatorie potrivit art. 171 alin. (2) şi (3) din Codul de procedură penală, instanţa dispune încetarea procesului penal ca urmare a împăcării părţilor numai în prezenţa apărătorului ales sau a apărătorului din oficiu."*

Capitolul IV. Reabilitarea

Art. 133. Efectele reabilitării. (1) Reabilitarea face să înceteze decăderile şi interdicţiile, precum şi incapacităţile care rezultă din condamnare.

(2) Reabilitarea nu are ca urmare obligaţia de reintegrare în funcţia din care infractorul a fost scos în urma condamnării ori de rechemare în cadrele permanente ale forţelor armate sau de redare a gradului militar pierdut.

(3) De asemenea, reabilitarea nu are efecte asupra măsurilor de siguranţă, cu excepţia celei prevăzute în art. 112 lit. d).

Art. 134. [1] **Reabilitarea de drept.** (1) Reabilitarea persoanei fizice are loc de drept în cazul condamnării la amendă sau la pedeapsa închisorii care nu depăşeşte un an, dacă în decurs de 3 ani condamnatul nu a săvârşit nicio altă infracţiune.

(2) Reabilitarea persoanei juridice are loc de drept dacă în decurs de 3 ani, de la data la care pedeapsa amenzii sau, după caz, pedeapsa complementară, a fost executată sau considerată ca executată şi persoana juridică nu a mai săvârşit nicio altă infracţiune.

Art. 135. Reabilitarea judecătorească. (1) Condamnatul poate fi reabilitat, la cerere, de instanţa judecătorească:

a) în cazul condamnării la pedeapsa închisorii mai mare de un an până la 5 ani, după trecerea unui termen de 4 ani, la care se adaugă jumătate din durata pedepsei pronunţate;

b) în cazul condamnării la pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani până la 10 ani, după trecerea unui termen de 5 ani, la care se adaugă jumătate din durata pedepsei pronunţate;

c) în cazul condamnării la pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, după trecerea unui termen de 7 ani, la care se adaugă jumătate din durata pedepsei pronunţate;

d) în cazul pedepsei detenţiunii pe viaţă comutate sau înlocuite cu pedeapsa închisorii, după trecerea unui termen de 7 ani, la care se adaugă jumătate din durata pedepsei cu închisoare.

---

[1] Art. 134 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 49 din Legea nr. 278/2006.

(2) Procurorul general poate dispune, în cazuri excepţionale, reducerea termenelor prevăzute în acest articol.

Art. 136. Calculul termenului de reabilitare. (1) Termenele prevăzute în art. 134 şi 135 se socotesc de la data când a luat sfârşit executarea pedepsei principale sau de la data când aceasta s-a prescris.

(2) Pentru cei condamnaţi la pedeapsa cu amendă termenul curge din momentul în care amenda a fost achitată sau executarea ei s-a stins în alt mod.

(3) În caz de graţiere totală sau de graţiere a restului de pedeapsă, termenul curge de la data actului de graţiere.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 3/2009 (M. Of. nr. 393 din 10 iunie 2009), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu privire la stabilirea pedepsei care determină calculul termenului de reabilitare judecătorească în cazul pedepselor rezultante prin cumul aritmetic ca urmare a revocării suspendării condiţionate sau prin cumul juridic în cazul concursului de infracţiuni şi a stabilit că:
„Termenul de reabilitare judecătorească se socoteşte în raport de pedeapsa cea mai grea ce intră în componenţa pedepsei rezultante ca urmare a cumului juridic sau aritmetic."

Art. 137. Condiţiile reabilitării judecătoreşti. (1) Cererea de reabilitare judecătorească se admite dacă cel condamnat întruneşte următoarele condiţii:

a) nu a suferit o nouă condamnare în intervalul prevăzut în art. 135;

b) îşi are asigurată existenţa prin muncă sau prin alte mijloace oneste, precum şi în cazul când are vârsta de a fi pensionat sau este incapabil de muncă;

c) a avut o bună conduită;

d) a achitat în întregime cheltuielile de judecată şi despăgubirile civile la plata cărora a fost obligat, afară de cazul când partea vătămată a renunţat la despăgubiri sau când instanţa constată că cel condamnat şi-a îndeplinit în mod regulat obligaţiile privitoare la dispoziţiile civile din hotărârea de condamnare.

(2) Când instanţa constată că nu este îndeplinită condiţia de la lit. d), dar aceasta nu se datorește relei-voinţe a condamnatului, poate dispune reabilitarea.

Art. 138. Reînnoirea cererii de reabilitare. (1) În caz de respingere a cererii de reabilitare, nu se poate face o nouă cerere decât după un termen de 3 ani, în cazul condamnării la pedeapsa închisorii mai mare de 10 ani, după un termen de 2 ani în cazul condamnării la pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani şi după un termen de un an în celelalte cazuri; aceste termene se socotesc de la data respingerii cererii.

(2) Condiţiile arătate în art. 137 trebuie să fie îndeplinite şi pentru intervalul de timp care a precedat noua cerere.

(3) Când respingerea cererii se bazează pe lipsă de forme, ea poate fi reînnoită potrivit dispoziţiilor Codului de procedură penală.

Art. 139. Anularea reabilitării. Reabilitarea judecătorească va fi anulată când după acordarea ei s-a descoperit că cel reabilitat mai suferise o altă condamnare, care dacă ar fi fost cunoscută, ducea la respingerea cererii de reabilitare.

Titlul VIII. Înțelesul unor termeni sau expresii în legea penală

Art. 140. Dispoziții generale. Ori de câte ori legea penală folosește un termen sau o expresie din cele arătate în prezentul titlu înțelesul acestora este cel prevăzut în articolele următoare, afară de cazul când legea penală dispune altfel.

Art. 141. Legea penală. Prin *lege penală* se înțelege orice dispoziție cu caracter penal cuprinsă în legi sau decrete.

Art. 141[1]. [1] Pedeapsă prevăzută de lege. Prin *pedeapsă prevăzută de lege* se înțelege pedeapsa prevăzută în textul de lege care incriminează fapta săvârșită în forma consumată, fără luarea în considerare a cauzelor de reducere sau de majorare a pedepsei.

Art. 142. Teritoriul. Prin termenul *teritoriu* din expresiile „teritoriul României" și „teritoriul țării" se înțelege întinderea de pământ și apele cuprinse între frontiere, cu subsolul și spațiul aerian, precum și marea teritorială cu solul, subsolul și spațiul aerian ale acesteia.

Art. 143. Infracțiune săvârșită pe teritoriul țării. (1) Prin *infracțiune săvârșită pe teritoriul țării* se înțelege orice infracțiune comisă pe teritoriul arătat în art. 142 sau pe o navă ori aeronavă română.

(2) Infracțiunea se consideră săvârșită pe teritoriul țării și atunci când pe acest teritoriu ori pe o navă sau aeronavă română s-a efectuat numai un act de executare ori s-a produs rezultatul infracțiunii.

Art. 144. Săvârșirea unei infracțiuni. Prin *săvârșirea unei infracțiuni* sau *comiterea unei infracțiuni* se înțelege săvârșirea oricăreia dintre faptele pe care legea le pedepsește ca infracțiune consumată sau ca tentativă, precum și participarea la comiterea acestora ca autor, instigator sau complice.

Art. 145. Public. Prin termenul *public* se înțelege tot ce privește autoritățile publice, instituțiile publice, instituțiile sau alte persoane juridice de interes public, administrarea, folosirea sau exploatarea bunurilor proprietate publică, serviciile de interes public, precum și bunurile de orice fel care, potrivit legii, sunt de interes public.

---

[1] Art. 141[1] a fost introdus prin art. I pct. 50 din Legea nr. 278/2006.

Art. 146. [1] **Consecinţe deosebit de grave.** Prin *consecinţe deosebit de grave* se înţelege o pagubă materială mai mare de 200.000 lei sau o perturbare deosebit de gravă a activităţii, cauzată unei autorităţi publice sau oricăreia dintre unităţile la care se referă art. 145, ori altei persoane juridice sau fizice.

Recursuri în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. XIV/2006 cu privire la stabilirea caracterului de „consecinţe deosebit de grave" la care se referă art. 146 din Codul penal, în cazul infracţiunii continuate (M. Of. nr. 6 din 4 ianuarie 2007), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a statuat:
„În cazul infracţiunii continuate, caracterul de «consecinţe deosebit de grave» se determină prin totalizarea pagubelor materiale cauzate tuturor persoanelor fizice sau juridice, prin toate acţiunile sau inacţiunile prin care se realizează elementul material al laturii obiective a infracţiunii."

2. Prin Decizia nr. VIII/2007 (M. Of. nr. 733 din 30 octombrie 2007), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la aplicarea legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive, stabilite pentru infracţiuni care au produs consecinţe deosebit de grave, în ipoteza intervenirii unei legi prin care este majorat cuantumul pagubei materiale ce atribuie infracţiunii caracter deosebit de grav consecinţelor unei infracţiuni şi a stabilit că:
„Instanţa, învestită, în baza art. 461 alin. (1) lit. d) teza penultimă din Codul de procedură penală, în cadrul contestaţiei la executare în care se invocă modificarea înţelesului noţiunii de «consecinţe deosebit de grave», potrivit art. 146 din Codul penal, nu poate schimba încadrarea juridică dată faptei prin hotărârea judecătorească rămasă definitivă şi, apoi, reduce pedeapsa aplicată în cauză, întrucât modificarea înţelesului noţiunii de «consecinţe deosebit de grave», prevăzută de textul sus-menţionat, nu este identică cu cerinţa de a fi intervenit o lege care prevede o pedeapsă mai uşoară, la care se referă textele art. 14 şi 15 din Codul penal, pentru a fi incidente dispoziţiile art. 458 şi, respectiv, art. 461 alin. (1) lit. d) teza penultimă din Codul de procedură penală".

Art. 147. Funcţionar public şi funcţionar. (1) Prin *funcţionar public* se înţelege orice persoană care exercită permanent sau temporar, cu orice

[1] Art. 146 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 51 din Legea nr. 278/2006.

titlu, indiferent cum a fost învestită, o însărcinare de orice natură, retribuită sau nu, în serviciul unei unităţi dintre cele la care se referă art. 145.

(2) Prin *funcţionar* se înţelege persoana menţionată în alin. (1), precum şi orice salariat care exercită o însărcinare, în serviciul unei alte persoane juridice decât cele prevăzute în acel alineat.

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. III/2002 a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, prin care această instanţă s-a pronunţat asupra aplicării prevederilor art. 147 alin. (2) şi ale art. 215[1] Cod penal, *infra*, sub art. 215[1].

Art. 148. *Abrogat.*

Art. 149. Rude apropiate. (1) *Rude apropiate* sunt ascendenţii şi descendenţii, fraţii şi surorile, copiii acestora, precum şi persoanele devenite prin adopţie, potrivit legii, astfel de rude.

(2) Dispoziţiile din legea penală privitoare la rude apropiate, în limitele prevăzute de alineatul precedent, se aplică în caz de adopţie cu efecte depline, persoanei adoptate cât şi descendenţilor acesteia şi în raport cu rudele fireşti, iar în caz de adopţie cu efecte restrânse, adoptatului cât şi descendenţilor acestuia şi în raport cu rudele adoptatorului.

Art. 149[1]. Membru de familie. [1] Prin *membru de familie* se înţelege soţul sau ruda apropiată, dacă aceasta din urmă locuieşte şi gospodăreşte împreună cu făptuitorul.

Art. 150. Secrete de stat şi înscrisuri oficiale. (1) *Secrete de stat* sunt documentele şi datele care prezintă în mod vădit acest caracter, precum şi cele declarate sau calificate astfel prin hotărâre a Guvernului.

(2) *Înscris oficial* este orice înscris care emană de la o unitate din cele la care se referă art. 145 sau care aparţine unei asemenea unităţi.

Art. 151. Arme. (1) *Arme* sunt instrumentele, piesele sau dispozitivele astfel declarate prin dispoziţii legale.

(2) Sunt asimilate armelor orice alte obiecte de natură a putea fi folosite ca arme şi care au fost întrebuinţate pentru atac.

---

[1] Art. 149[1] a fost introdus prin art. I pct. 4 din Legea nr. 197/2000.

Art. 152. Faptă săvârşită în public. Fapta se consideră săvârşită *în public* atunci când a fost comisă:

a) într-un loc care prin natura sau destinaţia lui este totdeauna accesibil publicului, chiar dacă nu este prezentă nicio persoană;

b) în orice alt loc accesibil publicului, dacă sunt de faţă două sau mai multe persoane;

c) în loc neaccesibil publicului, cu intenţia însă ca fapta să fie auzită şi dacă acest rezultat s-a produs faţă de două sau mai multe persoane;

d) într-o adunare sau reuniune de mai multe persoane, cu excepţia reuniunilor care pot fi considerate că au caracter de familie, datorită naturii relaţiilor dintre persoanele participante;

e) prin orice mijloc cu privire la care făptuitorul şi-a dat seama că fapta ar putea ajunge la cunoştinţa publicului.

Art. 153. Timp de război. *Timp de război* este intervalul de timp de la data declarării mobilizării sau de la începerea operaţiunilor de război până la data trecerii armatei la starea de pace.

Art. 154. Calculul timpului. La calcularea timpului ziua se socoteşte de 24 de ore şi săptămâna de 7 zile. Luna şi anul se socotesc împlinite cu o zi înainte de ziua corespunzătoare datei de la care au început să curgă.

PARTEA SPECIALĂ

Titlul I. Infracţiuni contra siguranţei statului

Notă: A se vedea şi dispoziţiile Legii nr. 51/1991 privind siguranţa naţională a României.

Art. 155. Trădarea. Fapta cetăţeanului român sau a persoanei fără cetăţenie, domiciliată pe teritoriul statului român, de a intra în legătură cu o putere sau cu o organizaţie străină ori cu agenţi ai acestora, în scopul de a suprima sau ştirbi unitatea şi indivizibilitatea, suveranitatea sau independenţa statului, prin acţiuni de provocare de război contra ţării sau de înlesnire a ocupaţiei militare străine, ori de subminare economică sau politică a statului, ori de aservire faţă de o putere străină, sau de ajutare a unei puteri străine pentru desfăşurarea unei activităţi duşmănoase împotriva siguranţei statului, se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 156. Trădarea prin ajutarea inamicului. (1) Fapta cetăţeanului român sau a persoanei fără cetăţenie domiciliată pe teritoriul statului român, care, în timp de război:

a) predă teritorii, oraşe, poziţii de apărare, depozite ori instalaţii ale forţelor armate române sau care servesc apărării;

b) predă nave, aeronave, maşini, aparate, armament sau orice alte materiale care pot sluji purtării războiului;

c) procură duşmanului oameni, valori şi materiale de orice fel;

d) trece de partea inamicului sau efectuează alte acţiuni care sunt de natură să favorizeze activitatea duşmanului ori să slăbească puterea de luptă a forţelor armate române sau a armatelor aliate, se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează cetăţeanul român sau persoana fără cetăţenie domiciliată pe teritoriul statului român, care, în timp de război, luptă sau face parte din formaţii de luptă împotriva statului român sau a aliaţilor săi.

Art. 157. Trădarea prin transmitere de secrete. (1) Transmiterea secretelor de stat unei puteri sau organizaţii străine ori agenţilor acestora, precum şi procurarea de documente sau date ce constituie secrete de stat, ori deţinerea de asemenea documente de către cei care nu au calitatea de a le cunoaşte, în scopul transmiterii lor unei puteri sau organizaţii străine ori agenţilor acestora, săvârşite de un cetăţean român sau de o persoană fără cetăţenie domiciliată pe teritoriul statului român, se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Aceleaşi fapte, dacă privesc alte documente sau date care prin caracterul şi importanţa lor fac ca fapta săvârşită să pericliteze securitatea statului, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 158. Acţiunile duşmănoase contra statului. Faptele prevăzute în art. 155 şi în art. 156, săvârşite de un cetăţean străin sau de o persoană fără cetăţenie care nu domiciliază pe teritoriul statului român, se pedepsesc cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 159. Spionajul. Faptele prevăzute în art. 157, săvârşite de un cetăţean străin sau de o persoană fără cetăţenie care nu domiciliază pe teritoriul statului român, se pedepsesc cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 160. Atentatul care pune în pericol siguranţa statului. Atentatul săvârşit contra vieţii, integrităţii corporale ori sănătăţii unei persoane care îndeplineşte o activitate importantă de stat sau altă activitate publică importantă, în împrejurări care fac ca fapta să pună în pericol siguranţa statului, se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 161. Atentatul contra unei colectivităţi. Atentatul săvârşit contra unei colectivităţi prin otrăviri în masă, provocare de epidemii sau prin oricare alt mijloc, de natură să slăbească puterea de stat, se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 162. Subminarea puterii de stat. (1) Acţiunea armată de natură să slăbească puterea de stat se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Orice alte acţiuni violente săvârşite de mai multe persoane împreună, de natură să atragă aceleaşi urmări, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 163. Actele de diversiune. Distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuinţare, în întregime sau în parte, prin explozii, incendii sau în orice alt mod, a uzinelor, instalaţiilor industriale, căilor de comunicaţie, mijloacelor de transport, mijloacelor de telecomunicaţie, construcţiilor, produselor industriale sau agricole ori a altor bunuri, dacă fapta este de natură să aducă în orice mod atingere siguranţei statului, se pedepsesc cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 164. *Abrogat.*

Art. 165. Subminarea economiei naţionale. (1) Fapta de a folosi o unitate din cele la care se referă art. 145, ori de a împiedica activitatea normală a acesteia, dacă fapta este de natură să submineze economia naţională, se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Dacă fapta prevăzută în alineatul precedent a produs pagube importante economiei naţionale, pedeapsa este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 166. Propaganda în favoarea statului totalitar. (1) Propaganda în vederea instaurării unui stat totalitar, săvârşită prin orice mijloace, în public, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Propaganda constă în răspândirea, în mod sistematic, sau în apologia unor idei, concepţii sau doctrine cu intenţia de a convinge şi de a atrage noi adepţi.

Art. 166[1]. [1)] Acţiuni împotriva ordinii constituţionale. Întreprinderea oricărei acţiuni pentru schimbarea prin acţiuni ilegale şi prin violenţă a ordinii constituţionale sau a caracterului naţional, suveran, independent, unitar şi indivizibil al statului român se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

[1)] Art. 166[1] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 52 din Legea nr. 278/2006.

Art. 167. Complotul. (1) Inițierea sau constituirea unei asociații sau grupări în scopul săvârșirii vreuneia dintre infracțiunile prevăzute în art. 155-163, 165 și 166[1] ori aderarea sau sprijinirea sub orice formă a unei astfel de asociații sau grupări se pedepsește cu detențiune pe viață sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Pedeapsa pentru complot nu poate fi mai mare decât sancțiunea prevăzută de lege pentru cea mai gravă dintre infracțiunile care intră în scopul asociației sau grupării.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) au fost urmate de săvârșirea unei infracțiuni, se aplică regulile de la concursul de infracțiuni.

(4) Nu se pedepsește persoana care, săvârșind fapta prevăzută în alin. (1) sau (3), o denunță mai înainte de a fi descoperită.

Notă: A se vedea și dispozițiile Legii nr. 39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate (M. Of. nr. 50 din 29 ianuarie 2003).

Art. 168. Compromiterea unor interese de stat. Distrugerea, alterarea ori ascunderea unui document sau înscris în care sunt stabilite drepturi ale statului român în raport cu o putere străină, dacă fapta este de natură a compromite interesele de stat, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.

Art. 168[1]. [1)] Comunicarea de informații false. Comunicarea sau răspândirea, prin orice mijloace, de știri, date sau informații false ori de documente falsificate, dacă prin aceasta se pune în pericol siguranța statului, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani.

Art. 169. Divulgarea secretului care periclitează siguranța statului. (1) Divulgarea unor documente sau a unor date care constituie secrete de stat ori a altor documente sau date, de către cel care le cunoaște datorită atribuțiilor de serviciu, dacă fapta este de natură să pună în pericol siguranța statului, se pedepsește cu închisoare de la 7 la 15 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Deținerea în afara îndatoririlor de serviciu a unui document ce constituie secret de stat, dacă fapta este de natură să pună în pericol siguranța statului, se pedepsește cu închisoare de la 5 la 10 ani.

[1)] Art. 168[1] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 53 din Legea nr. 278/2006.

(3) Cu pedeapsa prevăzută în alin. (2) se sancţionează deţinerea în afara îndatoririlor de serviciu a altor documente în vederea divulgării, dacă fapta este de natură să pună în pericol siguranţa statului.

(4) Dacă faptele prevăzute în alineatele precedente sunt săvârşite de orice altă persoană, pedeapsa este închisoarea de la 1 la 7 ani.

Art. 170. Nedenunţarea. (1) Omisiunea de a denunţa de îndată săvârşirea vreuneia dintre infracţiunile prevăzute în art. 155-163, 165, 166[1] şi 167 se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

(2) Omisiunea de a denunţa, săvârşită de soţ sau de o rudă apropiată, nu se pedepseşte.

(3) Nu se pedepseşte persoana care mai înainte de a se fi început urmărirea penală pentru infracţiunea nedenunţată, încunoştinţează autorităţile competente despre acea infracţiune sau care, chiar după ce s-a început urmărirea penală ori după ce vinovaţii au fost descoperiţi, a înlesnit arestarea acestora.

Art. 171. Infracţiuni contra reprezentantului unui stat străin. (1) Infracţiunile contra vieţii, integrităţii corporale, sănătăţii, libertăţii sau demnităţii, săvârşite împotriva reprezentantului unui stat străin se sancţionează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta săvârşită, al cărei maxim se sporeşte cu 2 ani.

(2) Acţiunea penală se pune în mişcare la dorinţa exprimată de guvernul străin.

Art. 172. Unele cauze de nepedepsire sau de reducere a pedepsei. (1) Participantul la infracţiunile prevăzute în prezentul titlu nu se pedepseşte, dacă denunţă în timp util săvârşirea infracţiunii, astfel ca să fie împiedicată consumarea ei, sau dacă împiedică el însuşi consumarea infracţiunii şi apoi o denunţă.

(2) Participantul care, după ce urmărirea penală a început ori infractorii au fost descoperiţi, înlesneşte arestarea acestora, se sancţionează cu o pedeapsă ale cărei limite se reduc la jumătate.

Art. 173. Sancţionarea tentativei, tăinuirii şi favorizării. (1) Tentativa infracţiunilor prevăzute în prezentul titlu se pedepseşte.

(2) Se consideră tentativă şi producerea sau procurarea mijloacelor ori instrumentelor, precum şi luarea de măsuri în vederea comiterii

infracţiunilor prevăzute în art. 156, 157, 159-163, 165, 166, 166[1] şi art. 158 raportat la infracţiunea de trădare prin ajutarea inamicului.

(3) Tăinuirea şi favorizarea privitoare la infracţiunile din acest titlu se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani.

(4) Pedeapsa aplicată tăinuitorului sau favorizatorului nu poate fi mai mare decât pedeapsa prevăzută de lege pentru autor.

(5) Tăinuirea şi favorizarea săvârşite de soţ sau de o rudă apropiată în cazul infracţiunilor prevăzute în art. 155-163, 165, 166[1] şi 167 se pedepsesc. Limitele pedepsei prevăzute în alin. (3) se reduc la jumătate, iar în cazul celorlalte infracţiuni tăinuirea şi favorizarea nu se pedepsesc.

Titlul II. Infracţiuni contra persoanei

Capitolul I. Infracţiuni contra vieţii, integrităţii corporale şi sănătăţii

Secţiunea I. Omuciderea

Art. 174. Omorul. (1) Uciderea unei persoane se pedepseşte cu închisoare de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Tentativa se pedepseşte.

Art. 175. Omorul calificat. (1) Omorul săvârşit în vreuna din următoarele împrejurări:

a) cu premeditare;

b) din interes material;

c) asupra soţului sau unei rude apropiate;

d) profitând de starea de neputinţă a victimei de a se apăra;

e) prin mijloace ce pun în pericol viaţa mai multor persoane;

f) în legătură cu îndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau publice ale victimei;

g) pentru a se sustrage ori pentru a sustrage pe altul de la urmărire sau arestare, ori de la executarea unei pedepse;

h) pentru a înlesni sau a ascunde săvârşirea altei infracţiuni;

i) în public,

se pedepseşte cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Tentativa se pedepseşte.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. IV/2005 (M. Of. nr. 15 din 9 ianuarie 2006), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii şi a statuat:
„În cazul infracţiunii de omor calificat prevăzute de art. 174 alin. (1), raportat la art. 175 alin. (1) lit. c) din Codul penal, nu sunt aplicabile dispoziţiile art. 75 alin. (1) lit. b) din acelaşi cod privind circumstanţa agravantă ce se referă la săvârşirea infracţiunii «prin violenţe asupra membrilor familiei».”

Notă: A se vedea şi dispoziţiile art. 42 din O.U.G. nr. 59/2000 privind Statutul personalului silvic, cu modificările şi completările ulterioare, potrivit căruia: „***Art. 42.*** *(1) Omorul săvârşit asupra personalului silvic,*

în condițiile stabilite de Codul penal la art. 175 alin. 1 lit. f), se pedepsește cu detenție pe viață.
(2) Tentativa se pedepsește."

Art. 176. Omorul deosebit de grav. (1) Omorul săvârşit în vreuna din următoarele împrejurări:

a) prin cruzimi;

b) asupra a două sau mai multor persoane;

c) de către o persoană care a mai săvârşit un omor;

d) pentru a săvârşi sau a ascunde săvârşirea unei tâlhării sau piraterii;

e) asupra unei femei gravide;

f) asupra unui magistrat, poliţist, jandarm ori asupra unui militar, în timpul sau în legătură cu îndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau publice ale acestora;

g) [1] de către un judecător sau procuror, poliţist, jandarm sau militar, în timpul sau în legătură cu îndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau publice ale acestora,

se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Tentativa se pedepseşte.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. V/2006 (M. Of. nr. 492 din 7 iunie 2006), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii şi, în aplicarea dispoziţiilor art. 176 alin. (1) lit. b) din Codul penal, a statuat:
„Actele de violenţă cu intenţia de a ucide, săvârşite în aceeaşi împrejurare asupra a două persoane, dintre care una a decedat, constituie atât infracţiunea de omor – simplu, calificat sau deosebit de grav – comisă asupra unei singure persoane, cât şi tentativa de omor, după caz, simplu, calificat sau deosebit de grav, aflate în concurs.
Agravanta prevăzută în art. 176 alin. (1) lit. b) din Codul penal nu este aplicabilă în cazul faptelor menţionate."

Art. 177. Pruncuciderea. Uciderea copilului nou-născut, săvârşită imediat după naştere de către mama aflată într-o stare de tulburare pricinuită de naştere, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Art. 178. Uciderea din culpă. (1) Uciderea din culpă a unei persoane se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

[1] Lit. g) de la alin. (1) al art. 176 a fost introdusă prin art. I pct. 54 din Legea nr. 278/2006.

(2) Uciderea din culpă ca urmare a nerespectării dispoziţiilor legale ori a măsurilor de prevedere pentru exerciţiul unei profesii sau meserii, ori pentru efectuarea unei anume activităţi, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

(3) Când uciderea din culpă a unei persoane este săvârşită de un conducător de vehicul cu tracţiune mecanică, având în sânge o îmbibaţie alcoolică ce depăşeşte limita legală sau care se află în stare de ebrietate, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani.

(4) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează fapta săvârşită din culpă, de orice altă persoană în exerciţiul profesiei sau meseriei şi care se află în stare de ebrietate.

(5) Dacă prin fapta săvârşită s-a cauzat moartea a două sau mai multor persoane, la maximul pedepselor prevăzute în alineatele precedente se poate adăuga un spor de până la 3 ani.

Notă: Referitor la aplicarea dispoziţiilor art. 178 alin. (3), a se vedea şi dispoziţiile art. 87 şi următoarele din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulaţia pe drumurile publice, cu modificările şi completările ulterioare.
Astfel, potrivit art. 87 din acest act normativ: *„Art. 87. (1) Conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul sau tramvai de către o persoană care are o îmbibaţie alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.*
(2) Cu pedeapsa prevăzută la alin. (1) se sancţionează şi persoana care conduce un autovehicul sau un tramvai şi care se află sub influenţa unor substanţe ori produse stupefiante sau medicamente cu efecte similare acestora.
(3) Substanţele sau produsele stupefiante, precum şi medicamentele cu efecte similare acestora se stabilesc de către Ministerul Sănătăţii Publice, iar lista acestora se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.
(4) Dacă persoana aflată în una dintre situaţiile prevăzute la alin. (1) sau (2) efectuează transport public de persoane, transport de substanţe sau produse periculoase ori se află în procesul de instruire practică a unei persoane pentru obţinerea permisului de conducere sau în timpul desfăşurării probelor practice ale examenului pentru obţinerea permisului de conducere, pedeapsa este închisoare de la 2 la 7 ani.
(5) Refuzul, împotrivirea ori sustragerea conducătorului unui autovehicul sau al unui tramvai ori a instructorului auto, aflat în procesul de instruire, sau a examinatorului autorităţii competente, aflat în timpul desfăşurării probelor practice ale examenului pentru obţinerea permisului de conducere, de a se supune recoltării probelor biologice sau testării aerului expirat, în vederea stabilirii alcoolemiei ori a prezenţei de produse sau

substanțe stupefiante ori a medicamentelor cu efecte similare acestora, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani."

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. I/2007 (M. Of. nr. 81 din 1 februarie 2008), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la încadrarea juridică a faptei de ucidere din culpă, săvârșită cu ocazia conducerii pe drumurile publice a unui autovehicul sau tramvai de către o persoană care are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge ori o concentrație ce depășește 0,40 g/l alcool pur în aerul expirat și a stabilit că:
„1. Faptele de conducere pe drumurile publice a unui autovehicul sau tramvai de către o persoană având în sânge o îmbibație alcoolică ce depășește limita legală și de ucidere din culpă cu această ocazie, a unei persoane, constituie o singură infracțiune, complexă, de ucidere din culpă prevăzută în art. 178 alin. (3) teza I-a din Codul penal, în care este absorbită infracțiunea prevăzută la art. 87 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare.
2. Uciderea unei persoane în aceleași împrejurări, comisă de către un conducător auto având o îmbibație alcoolică sub limita legală, dar care se află în stare de ebrietate constatată clinic sau prin orice alt mijloc de probă, constituie infracțiunea unică de ucidere din culpă, prevăzută de art. 178 alin. (3) teza a II-a din Codul penal.
3. Uciderea unei persoane în aceleași împrejurări, comisă de către un conducător auto având o îmbibație alcoolică sub limita legală, dar căruia nu i s-a stabilit prin alt mijloc de probă starea de ebrietate, constituie infracțiunea unică de ucidere din culpă, prevăzută de art. 178 alin. (2) din Codul penal."

Art. 179. Determinarea sau înlesnirea sinuciderii. (1) Fapta de a determina sau de a înlesni sinuciderea unei persoane, dacă sinuciderea sau încercarea de sinucidere a avut loc, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani.

(2) Când fapta prevăzută în alineatul precedent s-a săvârșit față de un minor sau față de o persoană care nu era în stare să-și dea seama de fapta sa, ori nu putea fi stăpână pe actele sale, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani.

Notă: A se vedea și dispozițiile art. 12 alin. (3) și art. 13 alin. (4) din Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane.

Secţiunea II. Lovirea şi vătămarea integrităţii corporale sau a sănătăţii

Art. 180. Lovirea sau alte violenţe. (1) Lovirea sau orice acte de violenţă cauzatoare de suferinţe fizice se pedepsesc cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.

(1[1]) [1] Faptele prevăzute la alin. (1) săvârşite asupra membrilor familiei se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la un an sau cu amendă.

(2) Lovirea sau actele de violenţă care au pricinuit o vătămare ce necesită pentru vindecare îngrijiri medicale de cel mult 20 de zile se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2[1]) [2] Faptele prevăzute la alin. (2) săvârşite asupra membrilor familiei se pedepsesc cu închisoare de la unu la 2 ani sau cu amendă.

(3) [3] Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. În cazul faptelor prevăzute la alin. (1[1]) şi (2[1]) acţiunea penală se pune în mişcare şi din oficiu.

(4) Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală, producându-şi efectele şi în cazul în care acţiunea penală a fost pusă în mişcare din oficiu.

Notă: A se vedea şi dispoziţiile art. 41 din O.U.G. nr. 59/2000 privind Statutul personalului silvic, cu modificările şi completările ulterioare, potrivit căruia: „***Art. 41.*** *(1) Infracţiunile prevăzute în Codul penal la art. 180 - lovirea sau alte violenţe, art. 181 - vătămarea corporală, art. 182 - vătămarea corporală gravă, art. 183 - lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte, art. 184 - vătămarea corporală din culpă şi la art. 189 - lipsirea de libertate în mod ilegal, săvârşite asupra personalului silvic aflat în exercitarea atribuţiilor de serviciu sau în legătură cu acestea, se sancţionează cu pedepsele prevăzute de lege, ale căror limite se majorează cu jumătate din cuantumul acestora.*
(2) Infracţiunile prevăzute la alin. (1), precum şi infracţiunea de ameninţare, prevăzută la art. 193 din Codul penal, săvârşite împotriva soţului/soţiei, copiilor sau părinţilor personalului silvic, în scop de intimidare sau de răzbunare pentru acte sau fapte îndeplinite în exercitarea atribuţiilor de serviciu, se sancţionează cu pedepsele prevăzute de legea

---

[1] Alin. (1[1]) al art. 180 a fost introdus prin art. I pct. 5 din Legea nr. 197/2000.
[2] Alin. (2[1]) al art. 180 a fost introdus prin art. I pct. 6 din Legea nr. 197/2000.
[3] Alin. (3) şi (4) ale art. 180 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 7 din Legea nr. 197/2000.

penală, ale căror limite se majorează cu jumătate din cuantumul acestora.
(3) Prin majorarea pedepsei, potrivit prevederilor alin. (1) şi (2), nu se va depăşi limita maximă prevăzută la art. 53 pct. 1 lit. b) din Codul penal."

Art. 181. Vătămarea corporală. (1) Fapta prin care s-a pricinuit integrităţii corporale sau sănătăţii o vătămare care necesită pentru vindecare îngrijiri medicale de cel mult 60 de zile se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

(1^1) [1] Fapta prevăzută la alin. (1) săvârşită asupra membrilor familiei se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.

(2) [2] Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. În cazul faptelor prevăzute la alin. (1^1) acţiunea penală se pune în mişcare şi din oficiu.

(3) Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală, producându-şi efectele şi în cazul în care acţiunea penală a fost pusă în mişcare din oficiu.

Art. 182. [3] **Vătămarea corporală gravă.** (1) Fapta prin care s-a pricinuit integrităţii corporale sau sănătăţii o vătămare care necesită pentru vindecare îngrijiri medicale mai mult de 60 de zile, se pedepseşte cu închisoare de 2 la 7 ani.

(2) Dacă fapta a produs vreuna din următoarele consecinţe: pierderea unui simţ sau organ, încetarea funcţionării acestora, o infirmitate permanentă fizică ori psihică, sluţirea, avortul, ori punerea în primejdie a vieţii persoanei, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 10 ani.

(3) Când fapta a fost săvârşită în scopul producerii consecinţelor prevăzute la alin. (1) şi (2), pedeapsa este închisoarea de la 3 la 12 ani.

(4) Tentativa faptei prevăzute în alin. (3) se pedepseşte.

Art. 183. Lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte. Dacă vreuna dintre faptele prevăzute în art. 180-182 a avut ca urmare moartea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani.

---

[1] Alin. (1^1) al art. 181 a fost introdus prin art. I pct. 8 din Legea nr. 197/2000.
[2] Alin. (2) şi (3) ale art. 181 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 9 din Legea nr. 197/2000.
[3] Art. 182 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 5 din Legea nr. 169/2002.

Art. 184. Vătămarea corporală din culpă. (1) [1] Fapta prevăzută la art. 180 alin. (2) și (2^1), care a pricinuit o vătămare ce necesită pentru vindecare îngrijiri medicale mai mari de 10 zile, precum și cea prevăzută în art. 181, săvârșite din culpă, se pedepsesc cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.

(2) Dacă fapta a avut vreuna din urmările prevăzute la art. 182 alin. (1) sau (2), pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau amenda.

(3) Când săvârșirea faptei prevăzute în alin. (1) este urmarea nerespectării dispozițiilor legale sau a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii, ori pentru îndeplinirea unei anume activități, pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau amenda.

(4) Fapta prevăzută în alin. (2) dacă este urmarea nerespectării dispozițiilor legale sau măsurilor de prevedere arătate în alineatul precedent se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

(4^1) [2] Dacă faptele prevăzute la alin. (3) și (4) sunt săvârșite de către o persoană care se află în stare de ebrietate, pedeapsa este închisoarea de la unu la 3 ani, în cazul alin. (3), și închisoarea de la unu la 5 ani, în cazul alin. (4).

(5) Pentru faptele prevăzute în alin. (1) și (3), acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. Împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

(6) [3] Pentru faptele prevăzute la alin. (2) și (4), împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

•

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 26/2009 (M. Of. nr. 284 din 30 aprilie 2010), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la problema încadrării juridice a faptei conducătorului de autovehicul sau tramvai având o îmbibație alcoolică peste limita legală, care a produs o vătămare corporală din culpă,

---

[1] Alin. (1) și (2) ale art. 184 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 6 din Legea nr. 169/2002.

[2] Alin. (4^1) al art. 184 a fost introdus prin art. I pct. 7 din Legea nr. 169/2002.

[3] Alin. (6) al art. 184 a fost introdus prin art. XX pct. 3 din **Legea nr. 202/2010**.

în concurs de infracţiuni sau într-o singură infracţiune complexă prevăzută la art. 184 alin. (4^1) din Codul penal, şi a stabilit că:

„În interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 184 alin. (4^1) din Codul penal şi art. 87 alin. (1) din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 195/2002 privind circulaţia pe drumurile publice, republicată, se stabileşte că fapta conducătorului de autovehicul sau tramvai care a produs o vătămare corporală din culpă constituie, după cum urmează:

1. În cazul în care conducătorul de autovehicul sau tramvai este concomitent atât în stare de ebrietate, cât şi cu o îmbibaţie alcoolică peste limita legală, se va reţine concurs real între infracţiunea prevăzută la art. 184 alin. (4^1) din Codul penal şi cea prevăzută la art. 87 alin. (1) din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 195/2002 privind circulaţia pe drumurile publice, republicată.

2. În cazul în care conducătorul de autovehicul sau tramvai se află în stare de ebrietate, fără însă a avea o îmbibaţie alcoolică peste limita legală, fapta sa constituie infracţiunea unică prevăzută la art. 184 alin. (4^1) din Codul penal.

3. În cazul în care conducătorul de autovehicul sau tramvai nu se află în stare de ebrietate, dar are o îmbibaţie alcoolică peste limita legală, există o pluralitate de infracţiuni sub forma concursului real între infracţiunea prevăzută la art. 184 alin. (3) din Codul penal şi art. 87 alin. (1) din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 195/2002 sau între art. 184 alin. (4) din Codul penal şi art. 87 alin. (1) din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 195/2002."

Secţiunea III. Avortul

Art. 185. Provocarea ilegală a avortului. (1) Întreruperea cursului sarcinii, prin orice mijloace, săvârşită în vreuna din următoarele împrejurări:

a) în afara instituţiilor medicale sau cabinetelor medicale autorizate în acest scop;

b) de către o persoană care nu are calitatea de medic de specialitate;

c) dacă vârsta sarcinii a depăşit patrusprezece săptămâni,

se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

(2) Întreruperea cursului sarcinii, săvârşită în orice condiţii, fără consimţământul femeii însărcinate, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani şi interzicerea unor drepturi.

(3) Dacă prin faptele prevăzute în alin. (1) şi (2) s-a cauzat femeii însărcinate vreo vătămare corporală gravă, pedeapsa este închisoarea

de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi, iar dacă fapta a avut ca urmare moartea femeii însărcinate, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

(4) În cazul când fapta prevăzută în alin. (2) şi (3) a fost săvârşită de un medic, pe lângă pedeapsa închisorii, se va aplica şi interdicţia exercitării profesiei de medic, potrivit art. 64 lit. c).

(5) Tentativa se pedepseşte.

(6) Nu se pedepseşte întreruperea cursului sarcinii efectuată de medic:

a) dacă întreruperea cursului sarcinii era necesară pentru a salva viaţa, sănătatea sau integritatea corporală a femeii însărcinate de la un pericol grav şi iminent şi care nu putea fi înlăturat altfel;

b) în cazul prevăzut în alin. (1) lit. c), când întreruperea cursului sarcinii se impunea din motive terapeutice, potrivit dispoziţiilor legale;

c) în cazul prevăzut în alin. (2), când femeia însărcinată s-a aflat în imposibilitatea de a-şi exprima voinţa, iar întreruperea cursului sarcinii se impunea din motive terapeutice, potrivit dispoziţiilor legale.

Art. 186-188. *Abrogate.*

Capitolul II. Infracţiuni contra libertăţii persoanei

Art. 189. [1] **Lipsirea de libertate în mod ilegal.** (1) Lipsirea de libertate a unei persoane în mod ilegal se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani.

(2) În cazul în care fapta este săvârşită prin simularea de calităţi oficiale, prin răpire, de o persoană înarmată, de două sau mai multe persoane împreună sau dacă în schimbul eliberării se cere un folos material sau orice alt avantaj, precum şi în cazul în care victima este minoră sau este supusă unor suferinţe ori sănătatea sau viaţa îi este pusă în pericol, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 15 ani.

(3) Cu pedeapsa închisorii de la 7 la 15 ani se sancţionează şi lipsirea de libertate a unei persoane săvârşită în scopul de a obliga la practicarea prostituţiei.

(4) Dacă pentru eliberarea persoanei se cere, în orice mod, ca statul, o persoană juridică, o organizaţie internaţională interguvernamentală sau un grup de persoane să îndeplinească sau să nu îndeplinească un anumit act, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 18 ani.

(5) Dacă faptele prevăzute la alin. (1)-(4) se săvârşesc de către o persoană care face parte dintr-un grup organizat, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani, în cazul alin. (1), închisoarea de la 7 la 18 ani, în cazul alin. (2) şi (3), închisoarea de la 10 la 20 ani, în cazul alin. (4).

(6) Dacă fapta a avut ca urmare moartea sau sinuciderea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 15 la 25 de ani.

(7) Tentativa faptelor prevăzute la alin. (1)-(4) se pedepseşte.

(8) Constituie tentativă şi producerea sau procurarea mijloacelor, a instrumentelor sau luarea de măsuri în vederea comiterii faptei prevăzute la alin. (4).

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 1/2008 (M. Of. nr. 817 din 5 decembrie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în legătură cu interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 12 alin. (1) şi art. 13 alin. (2) din

---

[1] Art. 189 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 8 din Legea nr. 169/2002.

Legea nr. 678/2001 privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane săvârşit prin răpire şi a dispoziţiilor art. 189 alin. (1)-(3) din Codul penal privind lipsirea de libertate în mod ilegal, prin răpire, şi a stabilit că:
„1. Fapta persoanei care recrutează, transportă, transferă, cazează sau primeşte o altă persoană pe care a lipsit-o de libertate, prin răpire, în scopul exploatării constituie infracţiunea complexă de trafic de persoane prevăzută de art. 12 alin. (1) din Legea nr. 678/2001, nefiind incidente şi dispoziţiile art.189 alin. (1)-(3) din Codul penal.
2. Aceeaşi faptă de recrutare, transferare, transportare, găzduire sau primire a unui minor lipsit de libertate, prin răpire, în scopul exploatării acestuia constituie infracţiunea de trafic de minori prevăzută de art. 13 alin. (2) din Legea nr. 678/2001, nefiind incidente dispoziţiile de drept comun ale art.189 alin. (3) Cod penal".

Art. 190. Sclavia. (1) Punerea sau ţinerea unei persoane în stare de sclavie, precum şi traficul de sclavi, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Tentativa se pedepseşte.

Notă: A se vedea şi dispoziţiile Legii nr. 678/2001 privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane (M. Of. nr. 783 din 11 decembrie 2001).

Art. 191. Supunerea la muncă forţată sau obligatorie. Fapta de a supune o persoană, în alte cazuri decât cele prevăzute de dispoziţiile legale, la prestarea unei munci contra voinţei sale sau la o muncă obligatorie, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Art. 192. Violarea de domiciliu. (1) [1] Pătrunderea fără drept, în orice mod, într-o locuinţă, încăpere, dependinţă sau loc împrejmuit ţinând de acestea, fără consimţământul persoanei care le foloseşte, sau refuzul de a le părăsi la cererea acesteia, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 4 ani.

(2) În cazul în care fapta se săvârşeşte de o persoană înarmată, de două sau mai multe persoane împreună, în timpul nopţii sau prin folosire de calităţi mincinoase, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani.

---

[1] Alin. (1) şi (2) ale art. 192 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 9 din Legea nr. 169/2002.

(3) Pentru fapta prevăzută în alin. (1), acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XXXI/2007 (M. Of. nr. 772 din 14 noiembrie 2007), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la încadrarea juridică a faptei de pătrundere, în orice mod, într-o locuinţă sau dependinţe ale acesteia ori într-o curte sau într-un loc împrejmuit ce ţine de domiciliul persoanei, urmată de săvârşirea unei tâlhării şi a stabilit că: „*1. Fapta de pătrundere, în orice mod, într-o locuinţă sau dependinţe ale acesteia, urmată de săvârşirea unei tâlhării constituie un concurs real între infracţiunea de violare de domiciliu prevăzută de art. 192 din Codul penal şi infracţiunea de tâlhărie prevăzută de art. 211 alin. (2^1) lit. c) din Codul penal.*
2. Fapta de pătrundere, în orice mod, într-o curte sau într-un loc împrejmuit ce ţine de domiciliul persoanei, urmată de săvârşirea unei tâlhării constituie un concurs real între infracţiunea de violare de domiciliu prevăzută de art. 192 din Codul penal şi infracţiunea de tâlhărie prevăzută de art. 211 din Codul penal, cu excepţia circumstanţei incriminate în art. 211 alin. (2^1) lit. c) din Codul penal".

Art. 193. Ameninţarea. (1) [1)] Fapta de a ameninţa o persoană cu săvârşirea unei infracţiuni sau a unei fapte păgubitoare îndreptate împotriva ei, a soţului ori a unei rude apropiate, dacă este de natură să o alarmeze, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă, fără ca pedeapsa aplicată să poată depăşi sancţiunea prevăzută de lege pentru infracţiunea care a format obiectul ameninţării.

(2) Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(3) Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

Art. 194. Şantajul. (1) Constrângerea unei persoane, prin violenţă sau ameninţare, să dea, să facă, să nu facă sau să sufere ceva, dacă fapta este comisă spre a dobândi în mod injust un folos, pentru sine sau pentru altul, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

[1)] Alin. (1) al art. 193 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 55 din Legea nr. 278/2006.

(2) Când constrângerea constă în ameninţarea cu darea în vileag a unei fapte reale sau imaginare, compromiţătoare pentru persoana ameninţată, pentru soţul acesteia sau pentru o rudă apropiată, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

Notă: A se vedea şi art. 13[1] din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea şi sancţionarea faptelor de corupţie (M. Of. nr. 219 din 18 mai 2000).

Art. 195. Violarea secretului corespondenţei. (1) Deschiderea unei corespondenţe adresate altuia ori interceptarea unei convorbiri sau comunicări efectuate prin telefon, telegraf sau prin alte mijloace de transmitere la distanţă, fără drept, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează sustragerea, distrugerea sau reţinerea unei corespondenţe, precum şi divulgarea conţinutului unei corespondenţe, chiar atunci când a fost trimisă deschisă sau a fost deschisă din greşeală, ori divulgarea conţinutului unei convorbiri sau comunicări interceptate, chiar în cazul în care făptuitorul a luat cunoştinţă de acesta din greşeală sau din întâmplare.

(2[1]) [1)] Dacă faptele prevăzute la alin. (1) şi (2) au fost săvârşite de un funcţionar care are obligaţia legală de a respecta secretul profesional şi confidenţialitatea informaţiilor la care are acces, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 5 ani şi interzicerea unor drepturi.

(3) Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(4) Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

Art. 196. Divulgarea secretului profesional. (1) Divulgarea, fără drept, a unor date, de către acela căruia i-au fost încredinţate, sau de care a luat cunoştinţă în virtutea profesiei ori funcţiei, dacă fapta este de natură a aduce prejudicii unei persoane, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(3) Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

[1)] Alin. (2[1]) al art. 195 a fost introdus prin art. I pct. 1 din Legea nr. 337/2007.

Notă: A se vedea şi:
– art. 62 din Legea concurenţei nr. 21/1996, cu modificările şi completările ulterioare;
– art. 15 din Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică, cu modificările şi completările ulterioare;
– art. 60 din O.U.G. nr. 79/2002 privind cadrul general de reglementare a comunicaţiilor, cu modificările şi completările ulterioare;
– art. 37 din Legea drepturilor pacientului nr. 46/2003, cu modificările şi completările ulterioare;
– art. 355 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătăţii, cu modificările şi completările ulterioare.

Capitolul III. Infracțiuni privitoare la viața sexuală

Art. 197. Violul. (1) [1] Actul sexual, de orice natură, cu o persoană de sex diferit sau de același sex, prin constrângerea acesteia sau profitând de imposibilitatea ei de a se apăra ori de a-şi exprima voința, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Pedeapsa este închisoarea de la 5 la 18 ani şi interzicerea unor drepturi, dacă:

a) fapta a fost săvârşită de două sau mai multe persoane împreună;

b) victima se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau în tratamentul făptuitorului;

b[1]) victima este membru al familiei;

c) s-a cauzat victimei o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății.

(3) [2] Pedeapsa este închisoarea de la 10 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi, dacă victima nu a împlinit vârsta de 15 ani, iar dacă fapta a avut ca urmare moartea sau sinuciderea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(4) Acțiunea penală pentru fapta prevăzută în alin. (1) se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(5) [3] *Abrogat.*

Recursuri în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. III/2005 (M. Of. nr. 867 din 27 septembrie 2005), Înalta Curte de Casație şi Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii şi, în aplicarea dispozițiilor art. 197 alin. (1), cu referire la art. 198 şi 201 din Codul penal, a statuat:
„1. *Prin act sexual de orice natură, susceptibil a fi încadrat în infracțiunea de viol prevăzută de art. 197 din Codul penal, se înțelege orice modalitate de obținere a unei satisfacții sexuale prin folosirea sexului sau acționând asupra sexului, între persoane de sex diferit sau de acelaşi sex, prin constrângere sau profitând de imposibilitatea persoanei de a se apăra ori de a-şi exprima voința.*

[1] Alin. (1) şi (2) ale art. 197 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 1 din O.U.G. nr. 89/2001.

[2] Alin. (3) al art. 197 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 din O.U.G. nr. 143/2002.

[3] Alin. (5) al art. 197 a fost abrogat prin art. I pct. 12 din Legea nr. 197/2000.

2. Prin acte de perversiune sexuală, în accepţiunea prevederilor art. 201 din Codul penal, se înţelege orice alte modalităţi de obţinere a unei satisfacţii sexuale decât cele arătate la pct. 1."

2. Prin Decizia nr. 17/2008 (M. Of. nr. 866 din 22 decembrie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în legătură cu stabilirea încadrării juridice a pluralităţii de acte sexuale săvârşite în realizarea aceleiaşi rezoluţii infracţionale atunci când victima este membru al familiei, prin constrângerea acesteia sau profitând de imposibilitatea ei de a se apăra ori de a-şi exprima voinţa, atât înainte, cât şi după ce aceasta a împlinit 15 ani, şi a stabilit că:
„*1. Raportul sexual săvârşit în realizarea aceleiaşi rezoluţii infracţionale, atunci când victima este membru al familiei, prin constrângerea acesteia sau profitând de imposibilitatea ei de a se apăra ori de a-şi exprima voinţa, atât înainte cât şi după ce aceasta a împlinit 15 ani, întruneşte elementele constitutive ale infracţiunii de viol prevăzută de art. 197 alin. (1) raportat la alin. (2) lit. b[1]) şi alin. (3) teza I, cu aplicarea art. 41 alin. (2) din Codul penal.*
2. Infracţiunea de viol, în modalitatea raportului sexual, prevăzută de art. 197 alin. (1) din Codul penal raportat la alin. (2) lit. b[1]) şi alin. (3) teza I din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. (2) din Codul penal se va reţine în concurs cu infracţiunea de incest prevăzută de art. 203 din Codul penal, cu aplicarea art. 41 alin. (2) din Codul penal".

Art. 198. [1]) **Actul sexual cu un minor.** (1) Actul sexual, de orice natură, cu o persoană de sex diferit sau de acelaşi sex, care nu a împlinit vârsta de 15 ani se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează actul sexual, de orice natură, cu o persoană de sex diferit sau de acelaşi sex între 15-18 ani, dacă fapta este săvârşită de tutore sau curator ori de către supraveghetor, îngrijitor, medic curant, profesor sau educator, folosindu-se de calitatea sa, ori dacă făptuitorul a abuzat de încrederea victimei sau de autoritatea ori influenţa sa asupra acesteia.

(3) Dacă actul sexual, de orice natură, cu o persoană de sex diferit sau de acelaşi sex, care nu a împlinit vârsta de 18 ani, a fost determinat de oferirea sau darea de bani ori alte foloase de către făptuitor, direct sau

[1]) Art. 198 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 din O.U.G. nr. 143/2002.

indirect, victimei, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 12 ani şi interzicerea unor drepturi.

(4) Dacă faptele prevăzute în alin. (1)-(3) au fost săvârşite în scopul producerii de materiale pornografice, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi, iar dacă pentru realizarea acestui scop s-a folosit constrângerea, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 18 ani şi interzicerea unor drepturi.

(5) Când fapta prevăzută în alin. (1) a fost săvârşită în împrejurările prevăzute în art. 197 alin. (2) lit. b) ori dacă faptele prevăzute în alin. (1) şi (4) au avut urmările prevăzute în art. 197 alin. (2) lit. c), pedeapsa este închisoarea de la 5 la 18 ani şi interzicerea unor drepturi.

(6) Dacă fapta a avut ca urmare moartea sau sinuciderea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Recurs în interesul legii. A se vedea şi Decizia nr. III/2005 a Înaltei Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, dată în recursul în interesul legii privitor la înţelesul ce trebuie atribuit actelor la care se referă art. 197 alin. (1) şi art. 198, precum şi art. 201 din Codul penal, *supra* la art. 197.

Art. 199. Seducţia. (1) Fapta aceluia care, prin promisiuni de căsătorie, determină o persoană de sex feminin mai mică de 18 ani de a avea cu el raport sexual, se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

(2) Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

Art. 200. [1] *Abrogat.*

Art. 201. [2] **Perversiunea sexuală.** (1) Actele de perversiune sexuală săvârşite în public sau dacă au produs scandal public se pedepsesc cu închisoare de la unu la 5 ani.

(2) [3] Actele de perversiune sexuală cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 15 ani se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi.

---

[1] Art. 200 a fost abrogat prin art. I pct. 3 din O.U.G. nr. 89/2001.

[2] Art. 201 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 4 din O.U.G. nr. 89/2001 (astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 2 din Legea nr. 61/2002)

[3] Alin. (2) şi (3) ale art. 201 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 3 din O.U.G. nr. 143/2002.

(3) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează şi actele de perversiune sexuală cu o persoană între 15-18 ani, dacă fapta este săvârşită de tutore sau curator ori de către supraveghetor, îngrijitor, medic curant, profesor sau educator, folosindu-se de calitatea sa, ori dacă făptuitorul a abuzat de încrederea victimei sau de autoritatea ori influenţa sa asupra acesteia.

(3[1]) [1] Dacă actele de perversiune sexuală cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 18 ani au fost determinate de oferirea sau darea de bani ori alte foloase de către făptuitor, direct sau indirect, victimei, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 12 ani şi interzicerea unor drepturi.

(3[2]) Dacă faptele prevăzute în alin. (2), (3) şi (3[1]) au fost săvârşite în scopul producerii de materiale pornografice, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi, iar dacă pentru realizarea acestui scop s-a folosit constrângerea, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 18 ani şi interzicerea unor drepturi.

(4) Actele de perversiune sexuală cu o persoană în imposibilitate de a se apăra ori de a-şi exprima voinţa sau prin constrângere se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi.

(5) Dacă fapta prevăzută în alin. (1)-(4) are ca urmare vătămarea gravă a integrităţii corporale sau a sănătăţii, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 18 ani şi interzicerea unor drepturi, iar dacă are ca urmare moartea sau sinuciderea victimei, pedeapsa este închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Recurs în interesul legii. A se vedea şi Decizia nr. III/2005 a Înaltei Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, dată în recursul în interesul legii privitor la înţelesul ce trebuie atribuit actelor la care se referă art. 197 alin. (1) şi art. 198, precum şi art. 201 din Codul penal, reprodusă în extras *supra* la art. 197.

---

[1] Alin. (3[1]) şi (3[2]) ale art. 201 au fost introduse prin art. I pct. 4 din O.U.G. nr. 143/2002.

Art. 202. Corupția sexuală. (1)[1] Actele cu caracter obscen săvârşite asupra unui minor sau în prezența unui minor se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

(2) Când actele prevăzute la alin. (1) se săvârşesc în cadrul familiei, pedeapsa este închisoarea de la unu la 7 ani.

(2^1)[2] Dacă faptele prevăzute în alin. (1) şi (2) au fost săvârşite în scopul producerii de materiale pornografice, maximul special al pedepsei se majorează cu 2 ani.

(3)[3] Ademenirea unei persoane în vederea săvârşirii de acte sexuale cu un minor de sex diferit sau de acelaşi sex se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.

Art. 203. Incestul. Raportul sexual între rude în linie directă sau între frați şi surori se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Art. 203^1.[4] Hărțuirea sexuală. Hărțuirea unei persoane prin amenințare sau constrângere, în scopul de a obține satisfacții de natură sexuală, de către o persoană care abuzează de autoritatea sau influența pe care i-o conferă funcția îndeplinită la locul de muncă se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Art. 204.[5] Sancționarea tentativei. Tentativa infracțiunilor prevăzute în art. 197, 198 şi 201-203 se pedepseşte.

---

[1] Alin. (1) şi (2) ale art. 202 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 5 din O.U.G. nr. 143/2002.

[2] Alin. (2^1) al art. 202 a fost introdus prin art. I pct. 6 din O.U.G. nr. 143/2002.

[3] Alin. (3) al art. 202 a fost introdus prin art. I pct. 6 din O.U.G. nr. 89/2001.

[4] Art. 203^1 a fost introdus prin art. I pct. 6^1 din O.U.G. nr. 89/2001, punct introdus prin art. I pct. 4 din Legea. nr. 61/2002.

[5] Art. 204 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 7 din O.U.G. nr. 89/2001.

Capitolul IV. Infracţiuni contra demnităţii

Notă: Articolele 205-207 au fost abrogate prin art. I pct. 56 din Legea nr. 278/2006, însă prin Decizia nr. 62 din 18 ianuarie 2007 (M. Of. nr. 104 din 12 februarie 2007) Curtea Constituţională a decis că dispoziţiile art. I pct. 56 din Legea nr. 278/2006 referitoare la abrogarea art. 205, art. 206 şi art. 207 din Codul penal sunt neconstituţionale. Curtea a reţinut că art. 146 lit. d) din Constituţie nu exceptează de la controlul de constituţionalitate dispoziţiile legale de abrogare şi că, în cazul constatării neconstituţionalităţii lor, acestea îşi încetează efectele juridice în condiţiile prevăzute de art. 147 alin. (1) din Constituţie, iar prevederile legale care au format obiectul abrogării continuă să producă efecte.

În urma publicării acestei decizii a Curţii Constituţionale, practica instanţelor a devenit neunitară: unele instanţe au considerat dispoziţiile art. 205-207 din Codul penal ca fiind în vigoare, pe când alte instanţe au considerat că dispoziţiile art. 205-207 din Codul penal nu mai sunt în vigoare.

În acest sens, Procurorul General al României a promovat la 25 august 2010 un recurs în interesul legii, în vederea stabilirii consecinţelor deciziei Curţii Constituţionale nr. 62 din 18 ianuarie 2007 asupra activităţii dispoziţiilor articolelor 205, 206 şi 207 din Codul penal.

Până la acest moment, acest recurs *nu a fost soluţionat încă de Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite.*

În *aprecierea procurorului general* însă *„după publicarea deciziei Curţii Constituţionale nr. 62/2007 pronunţată în cadrul controlului de constituţionalitate concret* a posteori *se impune considerarea dispoziţiilor art. 205-207 din Codul penal ca nefiind în vigoare"*. Motivarea procurorului general este publicată pe site-ul Ministerului Public **http://www.mpublic.ro/recurs_penal.htm.**

Art. 205. Insulta. (1)[1] Atingerea adusă onoarei ori reputaţiei unei persoane prin cuvinte, prin gesturi sau prin orice alte mijloace, ori prin expunerea la batjocură, se pedepseşte cu amendă.

(2) Aceeaşi pedeapsă se aplică şi în cazul când se atribuie unei persoane un defect, boală sau infirmitate care, chiar reale de-ar fi, nu ar trebui relevate.

---

[1] Alin. (1) al art. 205 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 din O.U.G. nr. 58/2002.

(3) Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(4) Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

Art. 206. Calomnia. (1)[1] Afirmarea sau imputarea în public, prin orice mijloace, a unei fapte determinate privitoare la o persoană, care, dacă ar fi adevărată, ar expune acea persoană la o sancţiune penală, administrativă sau disciplinară, ori dispreţului public, se pedepseşte cu amendă de la 250 lei (RON) la 13.000 lei (RON)[2].

(2) Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(3) Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

Art. 207. Proba verităţii. Proba verităţii celor afirmate sau imputate este admisibilă, dacă afirmarea sau imputarea a fost săvârşită pentru apărarea unui interes legitim. Fapta cu privire la care s-a făcut proba verităţii nu constituie infracţiunea de insultă sau calomnie.

Constituţionalitate. În motivarea Deciziei Curţii Constituţionale nr. 62 din 18 ianuarie 2007 se arată, printre altele, «că obiectul juridic al infracţiunilor de insultă şi calomnie, prevăzute de art. 205 şi, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputaţia şi onoarea acesteia. Subiectul activ al infracţiunilor analizate este necircumstanţiat, iar săvârşirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise şi de calitatea persoanelor care le comit – simpli cetăţeni, oameni politici, ziarişti etc. –, faptele care formează conţinutul acestor infracţiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea şi reputaţia celor astfel agresaţi. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacţia *de facto* a celor ofensaţi şi la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă convieţuirea socială, care presupune respect faţă de fiecare membru al colectivităţii şi preţuirea în justa măsură a reputaţiei fiecăruia. De aceea, valorile menţionate, ocrotite de Codul penal, au statut

[1] Alin. (1) al art. 206 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 din O.U.G. nr. 58/2002, punct modificat ulterior prin art. I pct. 1 din Legea nr. 160/2005.

[2] Sumele prevăzute la art. 206 alin. (1) au fost convertite în monedă nouă, conform art. 5 alin. (5) din Legea nr. 348/2004 privind denominarea monedei naţionale.

constituţional, demnitatea omului fiind consacrată prin art. 1 alin. (3) din Constituţia României ca una dintre *valorile supreme*.

Având în vedere importanţa deosebită a valorilor ocrotite prin dispoziţiile art. 205, 206 şi 207 din Codul penal, Curtea Constituţională constată că abrogarea acestor texte de lege şi dezincriminarea, pe această cale, a infracţiunilor de insultă şi calomnie contravin prevederilor art. 1 alin. (3) din Constituţia României.

În acelaşi sens, Curtea a reţinut că prin abrogarea dispoziţiilor legale menţionate s-a creat un inadmisibil **vid de reglementare,** contrar dispoziţiei constituţionale care **garantează demnitatea omului ca valoare supremă.** În absenţa ocrotirii juridice prevăzute de art. 205, 206 şi 207 din Codul penal, demnitatea, onoarea şi reputaţia persoanelor nu mai beneficiază de nicio altă formă de **ocrotire juridică reală şi adecvată.** Curtea Constituţională nu poate reţine existenţa unei ocrotiri juridice reale prin posibilitatea recunoscută de instanţele judecătoreşti persoanelor vătămate prin infracţiunile menţionate, de a obţine daune morale în cadrul procesului civil, deoarece o asemenea formă de ocrotire juridică nu este reglementată explicit, ci este instituită pe cale jurisprudenţială. Pe de altă parte, recurgerea la procesul civil, întemeiată, prin analogie, pe dispoziţiile art. 998 din Codul civil – care reglementează răspunderea patrimonială pentru prejudiciile produse prin fapte ilicite –, nu constituie o protecţie juridică adecvată în cazul analizat deoarece **dezonoarea este prin natura sa ireparabilă, iar demnitatea umană nu poate fi evaluată în bani şi nici compensată prin foloase materiale.**

Din această perspectivă, Curtea a constatat că abrogarea art. 205, 206 şi 207 din Codul penal încalcă şi principiul liberului acces la justiţie, consacrat prin art. 21 din Constituţie, dreptul la un proces echitabil şi dreptul la un recurs efectiv, prevăzute în art. 6 şi, respectiv, art. 13 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, precum şi principiul egalităţii în drepturi prevăzut de art. 16 din Constituţie.

Curtea Constituţională a reţinut că liberul acces la justiţie nu înseamnă numai posibilitatea de a te adresa instanţelor judecătoreşti, ci şi de a beneficia de mijloace adecvate ocrotirii dreptului încălcat, corespunzător gravităţii şi periculozităţii sociale a vătămării ce s-a produs. În acelaşi sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în mod constant în jurisprudenţa sa, de exemplu în cauzele *Aydin contra Turciei* din 1997, *Conka împotriva Belgiei* din 2002, că efectul esenţial al dispoziţiei cuprinse în art. 13 din Convenţie constă în a impune existenţa unui recurs intern ce abilitează instanţa naţională să ofere o *„reparaţie adecvată"*, recursul trebuind să fie *„efectiv"* atât în cadrul reglementărilor legale, cât şi în practica de aplicare a acestora.

Or, înlăturarea mijloacelor penale de ocrotire a *demnității, ca valoare supremă în statul de drept*, determină încălcarea caracterului efectiv al accesului la justiție în această materie. În plus, Curtea a mai constatat că, prin efectul abrogării analizate, spre deosebire de persoanele ale căror drepturi – altele decât dreptul la onoare și la o bună reputație – au fost încălcate și care se pot adresa instanțelor judecătorești pentru apărarea drepturilor lor, victimele infracțiunilor de insultă și calomnie nu au nicio posibilitate reală și adecvată de a beneficia pe cale judiciară de apărarea demnității lor – valoare supremă, **garantată** de Legea fundamentală.
Curtea nu-și poate însuși nici opinia în sensul că abrogarea art. 205, 206 și 207 din Codul penal reprezintă o opțiune a legiuitorului în cadrul măsurilor de politică penală și că, în consecință, excepția este neîntemeiată. Potrivit art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală, *respectarea Constituției este obligatorie*, de unde rezultă că Parlamentul nu-și poate exercita competența de incriminare și de dezincriminare a unor fapte antisociale, decât cu respectarea normelor și principiilor consacrate prin Constituție. De exemplu, Parlamentul nu ar putea defini și stabili ca infracțiuni, fără ca prin aceasta să încalce Constituția, fapte în conținutul cărora ar intra elemente de discriminare dintre cele prevăzute de art. 4 alin. (2) din Legea fundamentală. Tot astfel, Parlamentul nu poate proceda la eliminarea protecției juridice penale a valorilor cu statut constituțional, cum sunt dreptul la viață, libertatea individuală, dreptul de proprietate sau, ca în cazul analizat, demnitatea omului. Libertatea de reglementare pe care o are Parlamentul în aceste cazuri se exercită prin reglementarea condițiilor de tragere la răspundere penală pentru faptele antisociale care aduc atingere valorilor prevăzute și garantate de Constituție.
Curtea a mai constatat că abrogarea art. 205, 206 și 207 din Codul penal contravine și dispozițiilor art. 30 alin. (8) din Constituție, în cazurile în care infracțiunile de insultă și calomnie sunt săvârșite prin presă. Textul constituțional menționat prevede că *„delictele de presă se stabilesc prin lege"*. În absența oricărei distincții, rezultă că delictele de presă se pot stabili prin lege specială – de exemplu, printr-o lege a presei, cum se întâmplă în Franța – sau prin legea penală comună, care este în cazul de față Codul penal. Astfel, dimensiunea constituțională a delictelor de presă impune ca acestea să nu poată fi eliminate din legislație, ci, așa cum s-a arătat, supuse unui regim sancționator la libera alegere a legiuitorului.
Examinând constituționalitatea abrogării art. 205, 206 și 207 din Codul penal prin dispozițiile art. I pct. 56 din Legea nr. 278/2006, Curtea Constituțională a mai avut în vedere și prevederile privind libertatea de exprimare, cuprinse în art. 30 din Constituția României, art. 10 paragraful 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților funda-

mentale şi art. 19 paragraful 3 din Pactul internaţional cu privire la drepturile civile şi politice.

Limitele libertăţii de exprimare, prevăzute în art. 30 alin. (6) din Constituţia României, concordă întru totul cu noţiunea de libertate, care nu este şi nu poate fi înţeleasă ca un drept absolut. Concepţiile juridico-filozofice promovate de societăţile democratice admit că **libertatea unei persoane se termină acolo unde începe libertatea altei persoane.** În acest sens, art. 57 din Constituţie prevede expres obligaţia *cetăţenilor români, cetăţenilor străini şi apatrizilor de a-şi exercita drepturile constituţionale cu bună-credinţă, **fără să încalce drepturile şi libertăţile celorlalţi.***

O limitare identică este, de asemenea, prevăzută în art. 10 paragraful 2 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în conformitate cu care „*Exercitarea acestor libertăţi ce comportă îndatoriri şi responsabilităţi poate fi supusă unor formalităţi, condiţii, restrângeri sau sancţiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru [...] **protecţia reputaţiei sau a drepturilor altora** [...]*", precum şi în art. 19 paragraful 3 din Pactul internaţional cu privire la drepturile civile şi politice care stabileşte că exerciţiul libertăţii de exprimare comportă îndatoriri speciale şi responsabilităţi speciale şi că aceasta poate fi supusă anumitor restricţii care trebuie să fie expres prevăzute de lege, ţinând seama de drepturile sau reputaţia altora.

Din dispoziţiile normative citate rezultă că nu există nicio incompatibilitate între principiul libertăţii de exprimare şi incriminarea insultei şi calomniei, care să impună dezincriminarea acestor infracţiuni.»

Opinia separată, deşi în acord cu faptul că «demnitatea umană, consacrată ca valoare supremă chiar prin principiile generale ale Constituţiei, cu garanţia prevăzută la art. 30 alin. (6) din Legea fundamentală, obligă legiuitorul ca prin elaborarea legislaţiei şi prin aplicarea acesteia să asigure ocrotirea adecvată, efectivă şi eficientă a acestei valori,» diferă de considerentele opiniei majoritare, precizând: «Constituţia nu stabileşte mijloacele juridice prin care trebuie realizată ocrotirea diferitelor valori sociale. Aceasta este lăsată la libera apreciere a legiuitorului. Politica penală a statului poate avea diferite imperative şi priorităţi, în diferite perioade de timp, determinate de frecvenţa, gravitatea şi consecinţele anumitor fapte antisociale. În raport cu acestea, legiuitorul stabileşte mijloacele juridice prin care se poate realiza protecţia diferitelor relaţii sociale, inclusiv aprecierea gradului de pericol social al anumitor fapte, care trebuie încriminate şi combătute prin aplicarea unor sancţiuni penale.

Având în vedere aceste prerogative, aparţinând exclusiv legiuitorului, aprecierea că în prezent nu se impune apărarea prin mijloace de drept

penal a demnității, reputației și a dreptului persoanei la propria imagine și în consecință, dezincriminarea faptelor de insultă și de calomnie nu contravine niciunei norme constituționale, constituind doar o problemă de oportunitate și de justificare practică.

Operând această dezincriminare, legiuitorul a avut în vedere că legislația în vigoare în alte ramuri ale dreptului asigură suficiente mijloace pentru combaterea și sancționarea faptelor ce lezează demnitatea, onoarea și reputația persoanei. Nereglementarea explicită a răspunderii civile și a sancțiunilor de această natură, aplicabile în cazul faptelor de insultă și calomnie, nu înseamnă vid legislativ. Dacă practica instanțelor judecătorești a stabilit existența unor temeiuri juridice corespunzătoare pentru sancționarea acestor fapte și apărarea intereselor legitime ale victimelor lor, ea demonstrează că, în realitate, nu există un vid legislativ, iar dacă se impune completarea, modificarea sau perfecționarea legislației, aceasta intră în atribuțiile exclusive ale legiuitorului.

Demnitatea umană nefiind evaluabilă în bani, iar afectarea acesteia fiind ireparabilă prin sancțiuni cu caracter civil, nici sancțiunile cu caracter penal nu sunt de natură să asigure mai multe satisfacții pe acest plan.

Nu se poate omite nici existența unui alt viciu de ordin constituțional și legal al soluției adoptate cu votul majorității membrilor Curții Constituționale. Potrivit prevederilor art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 *„Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului."* Decizia la care se referă prezenta opinie separată a fost pronunțată în cadrul controlului concret *a posteriori* de constituționalitate. Art. I pct. 56 din Legea nr. 278/2006 a produs efecte juridice de la data intrării în vigoare a legii, după acea dată nemaifiind posibilă tragerea la răspundere penală a celor care au săvârșit faptele prevăzute de fostele articole 205 și 206 din Codul penal. Decizia Curții Constituționale, determinând, prin efectele sale, suspendarea efectelor normei juridice declarate ca fiind neconstituționale, face ca de la data publicării sale în Monitorul Oficial al României, Partea I, să reintre în vigoare dispozițiile art. 205 și 206 din Codul penal, ceea ce echivalează cu încriminarea din nou a faptelor de insultă și de calomnie, încriminare ce intră în competența exclusivă a legiuitorului. În aceste condiții, Curtea Constituțională devine legislator pozitiv, drept ce nu îi este conferit nici de Constituție și nici de propria-i lege organică.»

Titlul III. Infracțiuni contra patrimoniului

Art. 208. Furtul. (1) Luarea unui bun mobil din posesia sau detenția altuia, fără consimțământul acestuia, în scopul de a și-l însuși pe nedrept, se pedepsește cu închisoare de la 1 la 12 ani.

(2) Se consideră bunuri mobile și orice energie care are o valoare economică, precum și înscrisurile.

(3) Fapta constituie furt chiar dacă bunul aparține în întregime sau în parte făptuitorului, dar în momentul săvârșirii acel bun se găsea în posesia sau deținerea legitimă a altei persoane.

(4) De asemenea, constituie furt luarea în condițiile alin. (1) a unui vehicul, cu scopul de a-l folosi pe nedrept.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 2/2008 (M. Of. nr. 859 din 19 decembrie 2008), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, referitor la încadrarea juridică a primului act de tăinuire și a celor ulterioare dacă, după primul act, tăinuitorul a lăsat să se înțeleagă că va asigura mai departe valorificarea bunurilor sustrase, și a stabilit că:
„În situația existenței unui prim act de tăinuire, urmat de o altă acțiune a aceluiași tăinuitor care promite că va asigura valorificarea în continuare și a altor bunuri sustrase, sunt întrunite elementele constitutive ale complicității la infracțiunea de furt în formă simplă sau continuată, după caz, în concurs real cu infracțiunea de tăinuire, chiar dacă promisiunea anticipată de tăinuire a bunurilor nu a fost îndeplinită".

Art. 209. Furtul calificat. (1) Furtul săvârșit în următoarele împrejurări:
a) de două sau mai multe persoane împreună;
b) de o persoană având asupra sa o armă sau o substanță narcotică;
c) de către o persoană mascată, deghizată sau travestită;
d) asupra unei persoane aflate în imposibilitatea de a-și exprima voința sau de a se apăra;
e) într-un loc public;
f) într-un mijloc de transport în comun;
g) în timpul nopții;

h) în timpul unei calamităţi;

i) prin efracţie, escaladare sau prin folosirea fără drept a unei chei adevărate ori a unei chei mincinoase,

se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 15 ani.

(2) [1] Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează şi furtul privind:

a) un bun care face parte din patrimoniul cultural;

b) un act care serveşte pentru dovedirea stării civile pentru legitimare sau identificare.

(3) [2] Furtul privind următoarele categorii de bunuri:

a) [3] ţiţei, gazolină, condensat, etan lichid, benzină, motorină, alte produse petroliere sau gaze naturale din conducte, depozite, cisterne ori vagoane-cisternă;

b) componente ale sistemelor de irigaţii;

c) componente ale reţelelor electrice;

d) un dispozitiv ori un sistem de semnalizare, alarmare ori alertare în caz de incendiu sau alte situaţii de urgenţă publică;

e) un mijloc de transport sau orice alt mijloc de intervenţie la incendiu, la accidente de cale ferată, rutiere, navale sau aeriene, ori în caz de dezastru;

f) instalaţii de siguranţă şi dirijare a traficului feroviar, rutier, naval şi aerian şi componente ale acestora, precum şi componente ale mijloacelor de transport aferente;

g) bunuri prin însuşirea cărora se pune în pericol siguranţa traficului şi a persoanelor pe drumurile publice;

h) cabluri, linii, echipamente şi instalaţii de telecomunicaţii, precum şi componente de comunicaţii,

se pedepseşte cu închisoare de la 4 la 18 ani.

(4) [4] Furtul care a produs consecinţe deosebit de grave se pedepseşte cu închisoare de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

---

[1] Alin. (2) al art. 209 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 6 din O.U.G. nr. 207/2000.

[2] Alin. (3) al art. 209 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 7 din O.U.G. nr. 207/2000, punct modificat prin art. I pct. 5 din Legea nr. 456/2001.

[3] Lit. a) de la alin. (3) al art. 209 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. II din O.U.G. nr. 10/2001, punct modificat ulterior prin art. I pct. 6 din Legea nr. 20/2002.

[4] Alin. (4) al art. 209 a fost renumerotat potrivit art. I pct. 8 din O.U.G. nr. 207/2000.

(5) [1] În cazul prevăzut la alin. (3) lit. a) sunt considerate tentativă şi efectuarea de săpături pe terenul aflat în zona de protecţie a conductei de transport al ţiţeiului, gazolinei, condensatului, etanului lichid şi benzinei, motorinei, altor produse petroliere sau gazelor naturale, precum şi deţinerea, în acele locuri sau în apropierea depozitelor, cisternelor sau vagoanelor-cisternă, a ştuţurilor, instalaţiilor sau oricăror altor dispozitive de prindere ori perforare.

Notă: 1. Potrivit art. II[1] din O.U.G. nr. 207/2000 (articol introdus în urma aprobării prin Legea nr. 456/2001) „*Infracţiunile prevăzute la art. 209 alin. (3) din Codul penal se urmăresc şi se judecă potrivit procedurii stabilite la art. 467-479 din Codul de procedură penală.*"

2. Potrivit art. III din O.U.G. nr. 10/2001, „ *Urmărirea penală şi judecarea infracţiunii prevăzute la art. 209 alin. (3) lit. a) din Codul penal al României, republicat, cu modificările ulterioare, se fac în procedură urgentă potrivit dispoziţiilor Legii nr. 83/1992 privind procedura urgentă de urmărire şi judecare pentru unele infracţiuni de corupţie.* "

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. II/2006 (M. Of. nr. 291 din 31 martie 2006), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii şi, în aplicarea dispoziţiilor art. 209 alin. (3) lit. h) din Codul penal, a statuat:
„*Fapta de însuşire pe nedrept de cabluri, linii, echipamente şi instalaţii de telecomunicaţii, radiocomunicaţii, precum şi componente de comunicaţii constituie infracţiunea de furt calificat prevăzută de textul de lege menţionat numai dacă, în momentul sustragerii, acestea erau efectiv integrate într-o reţea sau într-un sistem de comunicaţii aflat sau nu în funcţiune.*"

Art. 210. Pedepsirea unor furturi la plângerea prealabilă. (1) Furtul săvârşit între soţi ori între rude apropiate, sau de către un minor în paguba tutorelui său, ori de către cel care locuieşte împreună cu persoana vătămată sau este găzduit de aceasta, se urmăreşte numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(2) Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

---

[1] Alin. (5) al art. 209 a fost introdus prin art. II din O.U.G. nr. 10/2001, punct modificat ulterior prin art. I pct. 6 din Legea nr. 20/2002.

Art. 211. Tâlhăria. (1) Furtul săvârşit prin întrebuinţare de violenţe sau ameninţări ori prin punerea victimei în stare de inconştienţă sau neputinţă de a se apăra, precum şi furtul urmat de întrebuinţarea unor astfel de mijloace pentru păstrarea bunului furat sau pentru înlăturarea urmelor infracţiunii ori pentru ca făptuitorul să-şi asigure scăparea, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 18 ani.

(2) [1] Tâlhăria săvârşită în următoarele împrejurări:

a) de o persoană mascată, deghizată sau travestită;

b) în timpul nopţii;

c) într-un loc public sau într-un mijloc de transport,

se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 20 de ani.

(2^1) [2] Pedeapsa este închisoarea de la 7 la 20 de ani, dacă tâlhăria a fost săvârşită:

a) de două sau mai multe persoane împreună;

b) de o persoană având asupra sa o armă, o substanţă narcotică ori paralizantă;

c) într-o locuinţă sau în dependinţe ale acesteia;

d) în timpul unei calamităţi;

e) a avut vreuna din urmările arătate în art. 182.

(3) Tâlhăria care a produs consecinţe deosebit de grave sau a avut ca urmare moartea victimei se pedepseşte cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Notă: A se vedea şi Decizia Secţiilor Unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie nr. XXXI/2007, citată *supra* (art. 192).

Art. 212. Pirateria. (1) Jefuirea prin acte de violenţă săvârşite în scopuri personale, de echipajul sau pasagerii unei nave împotriva persoanelor sau bunurilor care se găsesc pe acea navă ori împotriva altei nave, dacă navele se află în marea liberă sau într-un loc care nu este supus jurisdicţiei nici unui stat, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 18 ani.

(2) Dacă pirateria a avut vreuna din urmările arătate în art. 182, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 20 de ani.

---

[1] Alin. (2) al art. 211 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 10 din Legea nr. 169/2002.

[2] Alin. (2^1) al art. 211 a fost introdus prin art. I pct. 11 din Legea nr. 169/2002.

(3) Pirateria care a produs consecinţe deosebit de grave sau a avut ca urmare moartea victimei se pedepseşte cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(4) Dispoziţiile alineatelor precedente se vor aplica în mod corespunzător şi când infracţiunea de piraterie s-a comis pe o aeronavă sau între aeronave şi nave.

Art. 213. Abuzul de încredere. (1) Însuşirea unui bun mobil al altuia, deţinut cu orice titlu, sau dispunerea de acest bun pe nedrept ori refuzul de a-l restitui, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 4 ani sau cu amendă.

(2) Dacă bunul este proprietate privată, *cu excepţia cazului când acesta este în întregime sau în parte al statului*, acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

Constituţionalitate. Prin Decizia nr. 177 din 15 decembrie 1998 (M. Of. nr. 77 din 24 februarie 1999), Curtea Constituţională a admis excepţia de neconstituţionalitate şi a constatat că ***dispoziţia** „cu excepţia cazului când acesta este în întregime sau în parte al statului", **prevăzută de art. 213 alin. (2) C. pen., este neconstituţională.***
În motivarea deciziei se arată că prin art. 41 alin. (2) [devenit art. 44 alin. (2) în urma republicării – *n.r.*] din Constituţie se asigură o egală ocrotire proprietăţii private, indiferent dacă aceasta aparţine statului sau altei persoane juridice ori fizice şi, implicit, interzice ca legea penală să conţină reglementări distincte cu privire la ocrotirea proprietăţii private. Or, prin art. 213 alin. (2) din Codul penal se face o diferenţiere neconstituţională între proprietatea privată a statului şi proprietatea privată a altor subiecte de drept, atunci când se precizează că, dacă „bunul este proprietate privată, cu excepţia cazului când acesta este în întregime sau în parte al statului, acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate".
Punerea în mişcare, din oficiu, a acţiuni penale, astfel cum prevede în prezent art. 213 alin. (2) din Codul penal, asigură, evident, o mai energica apărare juridică, indiferent de voinţa persoanei vătămate. Este de ajuns ca organele de urmărire penală să fie sesizate despre săvârşirea faptei sau chiar să se sesizeze din oficiu pentru ca procesul penal să fie pornit. Iar acest proces, astfel declanşat, parcurge şi faza urmăririi penale, în cadrul căreia organele de urmărire penală strâng probele necesare soluţionării

cauzei, urmând ca sesizarea instanţei să se facă prin rechizitoriul procurorului. Dimpotrivă, daca persoana vătămată este o persoană fizică sau juridică de drept privat, ea trebuie, în plus, să se adreseze instanţei cu plângerea sa, în termen de doua luni [art. 284 alin. (1) din Codul de procedură penală), în caz contrar răspunderea penală fiind înlăturată [art. 131 alin. (1) din Codul penal]. De asemenea, tot ea trebuie să producă şi să prezinte probele necesare în sprijinul plângerii sale. Din toate acestea rezultă ca deosebirea de reglementare este evidentă.
De aceea Curtea Constituţională constată că, în raport cu prevederile art. 41 alin. (2) din legea fundamentală, aceasta dispoziţie este neconstituţională. În consecinţă, punerea în mişcare a acţiunii penale în temeiul art. 213 alin. (2) din Codul penal se poate face doar la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, nu numai atunci când bunul aparţine persoanelor fizice sau persoanelor juridice de drept privat, ci şi atunci când bunul este în întregime sau în parte în proprietatea privată a statului.

Art. 214. Gestiunea frauduloasă. (1) Pricinuirea de pagube unei persoane, cu rea-credinţă, cu ocazia administrării ori conservării bunurilor acesteia, de către cel care are ori trebuie să aibă grija administrării sau conservării acelor bunuri, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

(2) Gestiunea frauduloasă săvârşită în scopul de a dobândi un folos material se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani, dacă fapta nu constituie o infracţiune mai gravă.

(3) Dacă bunul este proprietate privată, *cu excepţia cazului când acesta este în întregime sau în parte în proprietatea statului*, acţiunea penală pentru fapta prevăzută în alin. (1) se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Constituţionalitate. Prin Decizia nr. 5 din 4 februarie 1999 (M. Of. nr. 95 din 5 martie 1999), Curtea Constituţională a admis excepţia de neconstituţionalitate şi a constatat că ***dispoziţia** „cu excepţia cazului când acesta este în întregime sau în parte al statului", **prevăzută de art. 214 alin. (3) C. pen., este neconstituţională.***
În motivarea deciziei Curtea a reiterat considerentele ce au stat la baza Deciziei nr. 177/1998 de admitere a excepţiei de neconstituţionalitate a dispoziţiei *„cu excepţia cazului când acesta este în întregime sau în parte al statului"* prevăzută de art. 213 alin. (2) C. pen. (reprodusă în extras *supra*, la art. 213).

Notă: A se vedea şi art. 144 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenţei, potrivit căruia: *„Art. 144. (1) Infracţiunea de gestiune frauduloasă, prevăzută la art. 214 alin. (1) din Codul penal, se pedepseşte cu închisoare de la 3 ani la 8 ani, atunci când este săvârşită de administratorul judiciar ori lichidatorul averii debitorului, precum şi de orice reprezentant sau prepus al acestuia.*
(2) Infracţiunea de gestiune frauduloasă, prevăzută la art. 214 alin. (2) din Codul penal, se pedepseşte cu închisoare de la 5 ani la 12 ani, atunci când este săvârşită de administratorul judiciar ori lichidatorul averii debitorului, precum şi de orice reprezentant sau prepus al acestuia, dacă fapta nu constituie o infracţiune mai gravă.
(3) Tentativa infracţiunilor prevăzute la alin. (1) şi (2) se pedepseşte."

Art. 215. Înşelăciunea. (1) Inducerea în eroare a unei persoane, prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în scopul de a obţine pentru sine sau pentru altul un folos material injust şi dacă s-a pricinuit o pagubă, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 12 ani.

(2) Înşelăciunea săvârşită prin folosire de nume sau calităţi mincinoase ori de alte mijloace frauduloase se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 15 ani. Dacă mijlocul fraudulos constituie prin el însuşi o infracţiune, se aplică regulile privind concursul de infracţiuni.

(3) Inducerea sau menţinerea în eroare a unei persoane cu prilejul încheierii sau executării unui contract, săvârşită în aşa fel încât, fără această eroare, cel înşelat nu ar fi încheiat sau executat contractul în condiţiile stipulate, se sancţionează cu pedeapsa prevăzută în alineatele precedente, după distincţiile acolo arătate.

(4) Emiterea unui cec asupra unei instituţii de credit sau unei persoane, ştiind că pentru valorificarea lui nu există provizia sau acoperirea necesară, precum şi fapta de a retrage, după emitere, provizia în totul sau în parte, ori de a interzice trasului de a plăti înainte de expirarea termenului de prezentare, în scopul arătat în alin. (1), dacă s-a pricinuit o pagubă posesorului cecului, se sancţionează cu pedeapsa prevăzută în alin. (2).

(5) Înşelăciunea care a avut consecinţe deosebit de grave se pedepseşte cu închisoare de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. IX/2005 (M. Of. nr. 123 din 9 februarie 2006), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii şi, în aplicarea dispoziţiilor art. 215 din Codul penal, a statuat:

„1. Fapta de emitere a unui cec asupra unei instituţii de credit sau asupra unei persoane, ştiind că pentru valorificarea lui nu există provizia sau acoperirea necesară, precum şi fapta de a retrage, după emitere, provizia, în totul sau în parte, ori de a interzice trasului de a plăti înainte de expirarea termenului de prezentare, în scopul de a obţine pentru sine sau pentru altul un folos material injust, dacă s-a produs o pagubă posesorului cecului, constituie infracţiunea de înşelăciune prevăzută în art. 215 alin. (4) din Codul penal.

2. Dacă beneficiarul cecului are cunoştinţă, în momentul emiterii, că nu există disponibilul necesar acoperirii acestuia la tras, fapta constituie infracţiunea prevăzută de art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934."

Art. 215[1]. Delapidarea. (1) Însuşirea, folosirea sau traficarea, de către un funcţionar, în interesul său ori pentru altul, de bani, valori sau alte bunuri pe care le gestionează sau le administrează, se pedepsesc cu închisoare de la 1 la 15 ani.

(2) În cazul în care delapidarea a avut consecinţe deosebit de grave, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. III/2002 (M. Of. nr. 113 din 24 februarie 2003), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, admiţând recursul în interesul legii, în aplicarea prevederilor art. 147 alin. (2) şi ale art. 215[1] Cod penal, a stabilit:

„1. Administratorul asociaţiei de proprietari sau de locatari are calitatea de funcţionar.

2. Fapta acestuia de însuşire, folosire sau traficare, în interesul său ori pentru altul, de bani, valori sau alte bunuri pe care le gestionează sau le administrează constituie infracţiunea de delapidare".

Notă: A se vedea şi art. 145 din Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenţei, potrivit căruia: *„(1) Însuşirea, folosirea sau traficarea de către administratorul judiciar ori lichidatorul averii debitorului, precum şi de orice reprezentant sau prepus al acestuia de bani, valori ori alte bunuri pe care le gestionează sau le administrează constituie infracţiunea de delapidare şi se pedepseşte cu închisoare de la unu la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.*

(2) În cazul în care delapidarea a avut consecinţe deosebit de grave, pedeapsa este închisoarea de la 10 ani la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(3) Tentativa infracţiunilor prevăzute la alin. (1) şi (2) se pedepseşte."

Art. 216. Însuşirea bunului găsit. (1) Fapta de a nu preda în termen de 10 zile un bun găsit autorităţilor sau celui care l-a pierdut, sau de a dispune de acel bun ca de al său, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează şi însuşirea pe nedrept a unui bun mobil ce aparţine altuia, ajuns din eroare în posesia făptuitorului.

Art. 217. Distrugerea. (1) Distrugerea, degradarea ori aducerea în stare de neîntrebuinţare a unui bun aparţinând altuia sau împiedicarea luării măsurilor de conservare ori de salvare a unui astfel de bun, precum şi înlăturarea măsurilor luate, se pedepsesc cu închisoare de la o lună la 3 ani sau cu amendă.

(2) În cazul în care bunul are deosebită valoare artistică, ştiinţifică, istorică, arhivistică sau o altă asemenea valoare, pedeapsa este închisoarea de la unu la 10 ani.

(3) Distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuinţare a unei conducte petroliere sau de gaze, a unui cablu de înaltă tensiune, a echipamentelor şi instalaţiilor de telecomunicaţii sau pentru difuzarea programelor de radio şi televiziune ori a sistemelor de alimentare cu apă şi a conductelor magistrale de alimentare cu apă, se pedepsesc cu închisoare de la 1 la 10 ani.

(4) Dacă distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuinţare se săvârşeşte prin incendiere, explozie ori prin orice alt asemenea mijloc şi dacă rezultă pericol public, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 15 ani.

(5) Dispoziţiile prevăzute în alin. (2), (3) şi (4) se aplică chiar dacă bunul aparţine făptuitorului.

(6) Dacă bunul este proprietate privată, *cu excepţia cazului când acesta este în întregime sau în parte al statului*, acţiunea penală pentru fapta prevăzută în alin. (1) se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

Constituționalitate. Prin Decizia nr. 150 din 7 octombrie 1999 (M. Of. nr. 605 din 10 decembrie 1999), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că ***dispoziția*** *„cu excepția cazului când acesta este în întregime sau în parte al statului"*, ***prevăzută de art. 217 alin. (6) C. pen., este neconstituțională.***

În motivarea deciziei Curtea a reiterat considerentele ce au stat la baza Deciziei nr. 177/1998 de admitere a excepției de neconstituționalitate a dispoziției *„cu excepția cazului când acesta este în întregime sau în parte al statului"* prevăzută de art. 213 alin. (2) C. pen. (reprodusă în extras *supra*, la art. 213).

Notă: A se vedea și:

– art. 107 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia: *„**Art. 107.** Degradarea terenurilor agricole și silvice, a împrejurimilor acestora, distrugerea și degradarea culturilor agricole, a lucrărilor de îmbunătățiri funciare, a bornelor și semnelor topografice sau geodezice, a monumentelor istorice și ansamblurilor și siturilor arheologice, ori împiedicarea luării măsurilor de conservare a unor astfel de bunuri, precum și înlăturarea acestor măsuri, constituie infracțiuni de distrugere și se pedepsesc potrivit prevederilor Codului penal."*

– art. 65 alin. (3) din Legea nr. 7/1996 a cadastrului și publicității imobiliare, republicată, potrivit căruia: *„Degradarea sau distrugerea bornelor, reperelor, mărcilor de nivelment și a semnalelor din rețeaua geodezică națională, amplasate în subsol, pe sol ori pe construcții, sau împiedicarea unor măsuri de conservare a acestor bunuri constituie infracțiune de distrugere și se pedepsește potrivit prevederilor art. 217 din Codul penal."*.

Art. 218. Distrugerea calificată. (1) Dacă faptele prevăzute în art. 217 au avut consecințe deosebit de grave, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea unor drepturi, iar dacă au avut ca urmare un dezastru, pedeapsa este detențiunea pe viață sau închisoarea de la 15 la 25 de ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Dezastrul constă în distrugerea sau degradarea unor mijloace de transport în comun, de mărfuri sau persoane, ori a unor instalații sau lucrări și care a avut ca urmare moartea sau vătămarea gravă a integrității corporale ori sănătății mai multor persoane.

Notă: A se vedea şi:
- art. 111 din Codul silvic – Legea nr. 46/2008[1] potrivit căruia: „*(1) Distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuinţare prin incendiere a pădurilor, a perdelelor forestiere de protecţie, a vegetaţiei forestiere din terenurile degradate ameliorate prin împăduriri, a jnepenişurilor şi a vegetaţiei forestiere din afara fondului forestier naţional, de către proprietari, deţinători, administratori sau de orice altă persoană, constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.*
(2) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) a avut ca urmare producerea unui dezastru, se pedepseşte cu detenţie pe viaţă sau cu închisoare de la 15 ani la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi".
– art. 24 din Legea nr. 289/2002 [2] privind perdelele forestiere de protecţie, cu modificările şi completările ulterioare: „*Distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuinţare prin incendiere a perdelelor forestiere de protecţie constituie infracţiunea de distrugere calificată care a avut ca urmare un dezastru şi se pedepseşte potrivit dispoziţiilor prevăzute în Codul penal*".

Art. 219. Distrugerea din culpă. (1) Distrugerea, degradarea ori aducerea în stare de neîntrebuinţare, din culpă, a unui bun chiar dacă acesta aparţine făptuitorului, în cazul în care fapta este săvârşită prin incendiere, explozie sau prin orice alt asemenea mijloc şi dacă rezultă pericol public, se pedepsesc cu închisoare de la o lună la 2 ani sau cu amendă.

(2)[3] Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează distrugerea ori degradarea din culpă a unei conducte petroliere sau de gaze, a unei reţele electrice, a echipamentelor şi instalaţiilor de telecomunicaţii sau pentru difuzarea programelor de radio şi televiziune ori a sistemelor de alimentare cu apă şi a conductelor magistrale de alimentare cu apă, dacă a avut ca urmare aducerea în stare de neîntrebuinţare a acestora.

(3) Distrugerea, degradarea sau aducerea în stare de neîntrebuinţare, din culpă, a unui bun, chiar dacă acesta aparţine făptuitorului, în cazul în care a avut consecinţe deosebit de grave, se pedepsesc cu închisoare de la unu la 6 ani, iar dacă a avut ca urmare un dezastru, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 12 ani.

---

[1] M. Of. nr. 238 din 27 martie 2008.
[2] M. Of. nr. 338 din 21 mai 2002.
[3] Alin. (2) al art. 219 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. I din O.U.G. nr. 198/2008, punct introdus prin art. unic liniuţa întâi din **Legea nr. 93/2010**.

(4) Când dezastrul ori consecinţele deosebit de grave s-au produs ca urmare a părăsirii postului sau a săvârşirii oricărei alte fapte de către personalul de conducere al unui mijloc de transport în comun ori de către personalul care asigură direct securitatea unor asemenea transporturi, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani.

Art. 220. Tulburarea de posesie. (1) [1] Ocuparea, în întregime sau în parte, fără drept, a unui imobil aflat în posesia altuia, fără consimţământul acestuia sau fără aprobare prealabilă primită în condiţiile legii, ori refuzul de a elibera imobilul astfel ocupat se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

(2) Dacă fapta prevăzută în alin. (1) se săvârşeşte prin violenţă sau ameninţare ori prin desfiinţarea semnelor de hotar, a reperelor de marcare, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

(3) Dacă fapta prevăzută în alin. (2) se săvârşeşte de două sau mai multe persoane împreună, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 15 ani.

(4) Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

Notă: A se vedea şi art. 65 alin. (4) din Legea nr. 7/1996 a cadastrului şi publicităţii imobiliare, republicată, potrivit căruia: „*De asemenea, constituie infracţiune de tulburare de posesie şi se pedepseşte, potrivit prevederilor art. 220 din Codul penal, modificarea cu intenţie a materializărilor limitelor de proprietate, înfiinţarea sau mutarea semnelor de hotar şi a reperelor de marcare a limitelor de zonă a căii ferate, drumurilor, canalelor, aero-porturilor, porturilor, căilor navigabile, delimitărilor de hotare cadastrale, silvice, geologice şi miniere, fără aprobarea prevăzută de lege.*"

Art. 221. Tăinuirea. (1) Primirea, dobândirea sau transformarea unui bun ori înlesnirea valorificării acestuia, cunoscând că bunul provine din săvârşirea unei fapte prevăzute de legea penală, dacă prin aceasta s-a urmărit obţinerea, pentru sine ori pentru altul, a unui folos material, se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 7 ani, fără ca sancţiunea aplicată să poată depăşi pedeapsa prevăzută de lege pentru infracţiunea din care provine bunul tăinuit.

---

[1] Alin. (1)-(4) ale art. 220 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin Titlul IX art. unic pct. 2 din Legea nr. 247/2005.

(2) Tăinuirea săvârşită de soţ sau de o rudă apropiată nu se pedepseşte.

Notă: A se vedea şi nota de la art. 208, *supra*, p. 110.

Art. 222. Sancţionarea tentativei. Tentativa infracţiunilor prevăzute în art. 208-212, 215, 215[1], 217 şi 218 se pedepseşte.

Titlul IV. Infracţiuni contra avutului obştesc

Art. 223-235. *Abrogate.*

Titlul V. Infracţiuni contra autorităţii

Art. 236. Ofensa adusă unor însemne. (1) Orice manifestare prin care se exprimă dispreţ pentru însemnele României se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

(2) Manifestarea prin care se exprimă dispreţ pentru emblemele sau semnele de care se folosesc autorităţile se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la un 1 an sau cu amendă.

Art. 236[1]. [1] *Abrogat.*

Art. 237. *Abrogat.*

Art. 238. [2] *Abrogat.*

Art. 239. [3] **Ultrajul.** (1) Ameninţarea săvârşită nemijlocit sau prin mijloace de comunicare directă contra unui funcţionar public care îndeplineşte o funcţie ce implică exerciţiul autorităţii de stat, aflat în exerciţiul funcţiunii ori pentru fapte îndeplinite în exerciţiul funcţiunii, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2)[4] Lovirea sau orice acte de violenţă, săvârşite împotriva unui funcţionar public care îndeplineşte o funcţie ce implică exerciţiul autorităţii de stat, aflat în exerciţiul funcţiunii ori pentru fapte îndeplinite în exerciţiul funcţiunii, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

(3) Vătămarea corporală, săvârşită împotriva unui funcţionar public care îndeplineşte o funcţie ce implică exerciţiul autorităţii de stat, aflat în exerciţiul funcţiunii ori pentru fapte îndeplinite în exerciţiul funcţiunii, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 6 ani.

(4) Vătămarea corporală gravă, săvârşită împotriva unui funcţionar public care îndeplineşte o funcţie ce implică exerciţiul autorităţii de stat,

---

[1] Art. 236[1] a fost abrogat prin art. I pct. 56 din Legea nr. 278/2006.

[2] Art. 238 a fost abrogat prin art. I pct. 3 din O.U.G. nr. 58/2002.

[3] Art. 239 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 57 din Legea nr. 278/2006.

[4] Alin. (2) al art. 239 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 2 din O.U.G. nr. 198/2008, punct introdus prin art. unic liniuţa a doua din **Legea nr. 93/2010**.

aflat în exercițiul funcțiunii ori pentru fapte îndeplinite în exercițiul funcțiunii, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 12 ani.

(5)[1] Dacă faptele prevăzute în alin. (1)-(4) sunt săvârșite împotriva unui judecător sau procuror, organ de cercetare penală, expert, executor judecătoresc, polițist, jandarm ori militar, limitele pedepsei se majorează cu jumătate.

Notă: A se vedea și:
– art. 37 alin. (1)-(4) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia: „*Art. 37. (1) În exercitarea profesiei avocații sunt ocrotiți de lege, fără a putea fi asimilați funcționarului public sau altui salariat.*
(2) Insulta, calomnia ori amenințarea săvârșite împotriva avocatului în timpul exercitării profesiei și în legătură cu aceasta se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.
(3) Lovirea sau alte acte de violență săvârșite împotriva avocatului în condițiile alin. (2) se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.
(4) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a părții vătămate, iar pentru faptele prevăzute la alin. (3), și din oficiu. Retragerea plângerii prealabile sau împăcarea părților înlătură răspunderea penală.";
– art. 35[2] din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia: „*Art. 35[2]. (1) În exercitarea profesiei executorii judecătorești sunt ocrotiți de lege.*
(2) Lovirea sau alte acte de violență săvârșite împotriva executorului judecătoresc în timpul exercitării profesiei și în legătură cu aceasta se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.".

Art. 239[1].[2] Cazuri speciale de pedepsire. În cazul infracțiunilor prevăzute de art. 180 – 183, art. 189 și art. 193, săvârșite împotriva soțului sau a unei rude apropiate a uneia dintre persoanele prevăzute în art. 239 alin. (5), în scop de intimidare sau de răzbunare în legătură cu exercitarea de către aceste persoane a atribuțiilor de serviciu, limitele pedepsei se majorează cu jumătate.

---

[1] Alin. (5) al art. 239 a fost introdus prin art. unic pct. 2 din **O.U.G. nr. 198/2008.**

[2] Art. 239[1] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 3 din **O.U.G. nr. 198/2008.**

Art. 240. Uzurparea de calități oficiale. Folosirea fără drept a unei calități oficiale, însoțită sau urmată de îndeplinirea vreunui act legat de acea calitate, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Notă: A se vedea şi art. 10 din Legea nr. 189/1999 privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni, republicată [1]: *„Folosirea fără drept a calității de membru al comitetului de inițiativă sau de împuternicit al acestuia se pedepseşte, în condițiile prevăzute la art. 240 din Codul penal privind uzurparea de calități oficiale, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă."*.

Art. 241. Portul nelegal de decorații sau semne distinctive. (1) Purtarea, fără drept, de decorații, de uniforme sau de semne distinctive ale unui organ de stat, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.

(2) Purtarea, fără drept, de uniforme, grade sau insigne militare, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(3) Dacă fapta prevăzută în alineatul precedent se săvârşeşte în timp de război, pedeapsa este închisoarea de la unu la 5 ani.

Art. 242. Sustragerea sau distrugerea de înscrisuri. (1) Sustragerea ori distrugerea unui dosar, registru, document sau alt înscris care se află în păstrarea ori în deținerea unui organ sau a unei instituții de stat ori a unei unități din cele la care se referă art. 145 se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 5 ani.

(2) Distrugerea din culpă a vreunuia din înscrisurile prevăzute în alineatul precedent, care prezintă valoare artistică, științifică, istorică, arhivistică sau o altă asemenea valoare, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(3) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) şi (2) sunt săvârşite de un funcționar public în exercițiul atribuțiilor de serviciu, maximul pedepselor prevăzute în aceste alineate se majorează cu un an.

(4) Tentativa infracțiunii prevăzute în alin. (1) se pedepseşte.

Art. 243. Ruperea de sigilii. (1) Înlăturarea ori distrugerea unui sigiliu legal aplicat se pedepseşte cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.

[1] M. Of. nr. 516 din 8 iunie 2004.

(2) Dacă fapta a fost săvârşită de custode, pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau amenda.

Art. 244. Sustragerea de sub sechestru. (1) Sustragerea unui bun care este legal sechestrat se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 1 an sau cu amendă.

(2) Dacă fapta a fost săvârşită de custode, pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau amenda.

Art. 245. *Abrogat.*

Titlul VI. Infracţiuni care aduc atingere unor activităţi de interes public sau altor activităţi reglementate de lege

Capitolul I. Infracţiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul

Art. 246. Abuzul în serviciu contra intereselor persoanelor. Fapta funcţionarului public, care, în exerciţiul atribuţiilor sale de serviciu, cu ştiinţă, nu îndeplineşte un act ori îl îndeplineşte în mod defectuos şi prin aceasta cauzează o vătămare intereselor legale ale unei persoane se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Notă: A se vedea şi art. 13^2 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea şi sancţionarea faptelor de corupţie (M. Of. nr. 219 din 18 mai 2000).

Art. 247. [1] Abuzul în serviciu prin îngrădirea unor drepturi. Îngrădirea, de către un funcţionar public, a folosinţei sau a exerciţiului drepturilor unei persoane ori crearea pentru aceasta a unei situaţii de inferioritate pe temei de rasă, naţionalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie, apartenenţă politică, convingeri, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecţie HIV/SIDA, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Art. 248. Abuzul în serviciu contra intereselor publice. Fapta funcţionarului public, care, în exerciţiul atribuţiilor sale de serviciu, cu ştiinţă, nu îndeplineşte un act ori îl îndeplineşte în mod defectuos şi prin aceasta cauzează o tulburare însemnată bunului mers al unui organ sau al unei instituţii de stat ori al unei alte unităţi din cele la care se referă art. 145 sau o pagubă patrimoniului acesteia se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Art. 248^1. Abuzul în serviciu în formă calificată. Dacă faptele prevăzute în art. 246, 247 şi 248 au avut consecinţe deosebit de grave, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

---

[1] Art. 247 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 59 din Legea nr. 278/2006.

Art. 249. Neglijenţa în serviciu. (1) Încălcarea din culpă, de către un funcţionar public, a unei îndatoriri de serviciu, prin neîndeplinirea acesteia sau prin îndeplinirea ei defectuoasă, dacă s-a cauzat o tulburare însemnată bunului mers al unui organ sau al unei instituţii de stat ori al unei alte unităţi din cele la care se referă art. 145 sau o pagubă patrimoniului acesteia ori o vătămare importantă intereselor legale ale unei persoane, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 2 ani sau cu amendă.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1), dacă a avut consecinţe deosebit de grave se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 10 ani.

Art. 250. [1] **Purtarea abuzivă.** (1) Întrebuinţarea de expresii jignitoare faţă de o persoană, de către un funcţionar public în exerciţiul atribuţiilor de serviciu, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.

(2) Ameninţarea săvârşită de către un funcţionar public, în condiţiile alin. (1), se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă.

(3) Lovirea sau alte acte de violenţă săvârşite de către un funcţionar public, în condiţiile alin. (1), se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(4) Vătămarea corporală săvârşită de către un funcţionar public, în condiţiile alin. (1), se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 6 ani.

(5) Vătămarea corporală gravă săvârşită de către un funcţionar public, în condiţiile alin. (1), se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani.

Art. 251. *Abrogat.*

Art. 252. Neglijenţa în păstrarea secretului de stat. Neglijenţa care are drept urmare distrugerea, alterarea, pierderea sau sustragerea unui document ce constituie secret de stat, precum şi neglijenţa care a dat prilej altei persoane să afle un asemenea secret, dacă fapta este de natură să aducă atingere intereselor statului, se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

Art. 253. *Abrogat.*

---

[1] Art. 250 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 60 din Legea nr. 278/2006.

Art. 253[1]. [1] **Conflictul de interese.** (1) Fapta funcţionarului public care, în exerciţiul atribuţiilor de serviciu, îndeplineşte un act ori participă la luarea unei decizii prin care s-a realizat, direct sau indirect, un folos material pentru sine, soţul său, o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv, sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de servicii sau foloase de orice natură, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani şi interzicerea dreptului de a ocupa o funcţie publică pe durată maximă.

(2) Dispoziţiile alin. (1) nu se aplică în cazul emiterii, aprobării sau adoptării actelor normative.

Notă: A se vedea şi dispoziţiile Titlului IV – *Conflictul de interese şi regimul incompatibilităţilor în exercitarea demnităţilor publice şi funcţiilor publice* din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenţei în exercitarea demnităţilor publice, a funcţiilor publice şi în mediul de afaceri, prevenirea şi sancţionarea corupţiei, cu modificările şi completările ulterioare.

Art. 254. Luarea de mită. (1) Fapta funcţionarului care, direct sau indirect, pretinde ori primeşte bani sau alte foloase care nu i se cuvin, ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase sau nu o respinge, în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1), dacă a fost săvârşită de un funcţionar cu atribuţii de control, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

(3) Banii, valorile sau orice alte bunuri care au făcut obiectul luării de mită se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc, condamnatul este obligat la plata echivalentului lor în bani.

Notă: 1. Potrivit art. 1 din Legea nr. 83/1992 privind procedura urgentă de urmărire şi judecare pentru unele infracţiuni de corupţie[2]: „*Infracţiunile prevăzute în art. 254, 255, 256 şi 257 din Codul penal, dacă sunt flagrante, se urmăresc şi se judecă potrivit dispoziţiilor art. 465 si 467-479 din Codul de procedură penală.*"

---

[1] Art. 253[1] a fost introdus prin art. I pct. 61 din Legea nr. 278/2006.
[2] M. Of. nr. 173 din 22 iulie 1992.

2. A se vedea şi art. 5 din Legea nr. 12/1990 privind protejarea populaţiei împotriva unor activităţi comerciale ilicite, republicată[1)], potrivit căruia: *„Art. 5. Infracţiunile de luare de mită, primire de foloase necuvenite şi trafic de influenţă, comise de agenţii constatatori, organele de urmărire penală sau de judecată a faptelor ce constituie contravenţii sau infracţiuni prevăzute de prezenta lege, se pedepsesc în conformitate cu dispoziţiile art. 254, 256 şi 257 din Codul penal, ale căror minim şi maxim se majorează cu câte 2 ani".*

3. A se vedea şi Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea şi sancţionarea faptelor de corupţie, cu modificările şi completările ulterioare (M. Of. nr. 219 din 18 mai 2000).

Art. 255. Darea de mită. (1) Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în modurile şi scopurile arătate în art. 254, se pedepsesc cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

(2) Fapta prevăzută în alineatul precedent nu constituie infracţiune atunci când mituitorul a fost constrâns prin orice mijloace de către cel care a luat mita.

(3) Mituitorul nu se pedepseşte dacă denunţă autorităţii fapta mai înainte ca organul de urmărire să fi fost sesizat pentru acea infracţiune.

(4) Dispoziţiile art. 254 alin. (3) se aplică în mod corespunzător, chiar dacă oferta nu a fost urmată de acceptare.

(5) Banii, valorile sau orice alte bunuri se restituie persoanei care le-a dat în cazurile arătate în alin. (2) şi (3).

Notă: A se vedea şi art. 5 din Legea nr. 12/1990 privind protejarea populaţiei împotriva unor activităţi comerciale ilicite, republicată, reprodus *supra*, în Nota nr. 2 de sub art. 254.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. LIX (59)/2007 (M. Of. nr. 274 din 7 aprilie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii, declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la aplicarea dispoziţiilor art. 6[1] alin. (2) şi (4) din Legea nr. 78/2000 în cazul infracţiunilor prevăzute la art. 256 şi 257 din Codul penal, referitor la problema dacă bunurile ce au făcut obiectul infracţiunii se restituie persoanelor care le-au dat în cazul în care denunţă fapta anterior sesizării organului de

[1)] M. Of. nr. 291 din 5 mai 2009.

urmărire penală, precum şi cu privire la aplicabilitatea dispoziţiilor art. 255 alin. (3) şi (5) din Codul penal, atunci când mituitorul se denunţă, iar fapta este încadrată conform Legii nr. 78/2000 şi a stabilit că: „*- dispoziţiile art. 6[1] alin. (2) şi (4) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea şi sancţionarea faptelor de corupţie, privind nepedepsirea făptuitorului şi restituirea banilor, valorilor sau oricăror altor bunuri care au făcut obiectul infracţiunii, sunt aplicabile numai infracţiunilor prevăzute de legea specială; - dispoziţiile art. 255 alin. (3) şi (5) din Codul penal sunt aplicabile numai infracţiunilor încadrate exclusiv conform art. 255 din Codul penal, nefiind aplicabile dispoziţiile legii speciale, respectiv ale art. 6[1] alin. (2) şi (4) din Legea nr. 78/2000*".

Art. 256. Primirea de foloase necuvenite. (1) Primirea de către un funcţionar, direct sau indirect, de bani ori alte foloase, după ce a îndeplinit un act în virtutea funcţiei sale şi la care era obligat în temeiul acesteia, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

(2) Banii, valorile sau orice alte bunuri primite se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc, condamnatul este obligat la plata echivalentului lor în bani.

Art. 257. Traficul de influenţă. (1) Primirea ori pretinderea de bani sau alte foloase ori acceptarea de promisiuni, de daruri, direct sau indirect, pentru sine ori pentru altul, săvârşită de către o persoană care are influenţă sau lasă să se creadă că are influenţă asupra unui funcţionar pentru a-l determina să facă ori să nu facă un act ce intră în atribuţiile sale de serviciu, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 10 ani.

(2) Dispoziţiile art. 256 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Notă: A se vedea şi art. 5 din Legea nr. 12/1990 privind protejarea populaţiei împotriva unor activităţi comerciale ilicite, republicată, reprodus *supra*, în Nota nr. 2 de sub art. 254.

Art. 258. Fapte săvârşite de alţi funcţionari. (1) Dispoziţiile art. 246-250 privitoare la funcţionarii publici se aplică şi celorlalţi funcţionari, în acest caz maximul pedepsei reducându-se cu o treime.

(2)[1] În cazul prevăzut la alin. (1), pentru faptele prevăzute la art. 246, 247 şi 250 alin. (1)-(4), acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, cu excepţia acelora care au fost săvârşite de o persoană dintre cele prevăzute la art. 147 alin. (1).

[1] Alin. (2) al art. 258 a fost introdus prin art. unic al **Legii nr. 58/2008**.

Capitolul II. Infracţiuni care împiedică înfăptuirea justiţiei

Art. 259. Denunţarea calomnioasă. (1) Învinuirea mincinoasă făcută prin denunţ sau plângere, cu privire la săvârşirea unei infracţiuni de către o persoană, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

(2) Producerea ori ticluirea de probe mincinoase, în sprijinul unei învinuiri nedrepte, se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

(3) Dacă cel care a săvârşit fapta declară mai înainte de punerea în mişcare a acţiunii penale faţă de persoana în contra căreia s-a făcut denunţul sau plângerea, ori împotriva căreia s-au produs probele, că denunţul, plângerea sau probele sunt mincinoase, pedeapsa se reduce potrivit art. 76.

Art. 260. Mărturia mincinoasă. (1) Fapta martorului care într-o cauză penală, civilă, disciplinară sau în orice altă cauză în care se ascultă martori, face afirmaţii mincinoase, ori nu spune tot ce ştie privitor la împrejurările esenţiale asupra cărora a fost întrebat, se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

(2) Fapta prevăzută în alineatul precedent nu se pedepseşte dacă, în cauzele penale mai înainte de a se produce arestarea inculpatului, ori în toate cauzele mai înainte de a se fi pronunţat o hotărâre sau de a se fi dat o altă soluţie ca urmare a mărturiei mincinoase, martorul îşi retrage mărturia.

(3) Dacă retragerea mărturiei a intervenit în cauzele penale după ce s-a produs arestarea inculpatului sau în toate cauzele după ce s-a pronunţat o hotărâre sau după ce s-a dat o altă soluţie ca urmare a mărturiei mincinoase, instanţa va reduce pedeapsa potrivit art. 76.

(4) Dispoziţiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător şi expertului sau interpretului.

Art. 261. Încercarea de a determina mărturia mincinoasă. (1) Încercarea de a determina o persoană prin constrângere ori corupere să dea declaraţii mincinoase într-o cauză penală, civilă, disciplinară sau în orice altă cauză în care se ascultă martori, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Dispozițiile din alineatul precedent se aplică și în cazul în care fapta este săvârșită față de un expert sau de un interpret.

Art. 261[1]. Împiedicarea participării în proces. (1) Împiedicarea participării într-o cauză penală, civilă, disciplinară sau în orice altă cauză, a unui martor, expert, interpret sau apărător, săvârșită prin violență, amenințare sau prin orice alt mijloc de constrângere îndreptat împotriva sa ori a soțului sau a unei rude apropiate, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 7 ani.

(2) Tentativa se pedepsește.

Art. 262. Nedenunțarea unor infracțiuni. (1) Omisiunea de a denunța de îndată săvârșirea vreuneia dintre infracțiunile prevăzute în art. 174, 175, 176, 211, 212, 215[1], 217 alin. (2)-(4), art. 218 alin. (1) și art. 276 alin. (3) se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită de soț sau de o rudă apropiată, nu se pedepsește.

(3) Nu se pedepsește persoana care, mai înainte de a se fi început urmărirea penală pentru infracțiunea nedenunțată, încunoștințează autoritățile competente despre acea infracțiune sau care, chiar după ce s-a început urmărirea penală ori după ce vinovații au fost descoperiți, a înlesnit arestarea acestora.

Art. 263. Omisiunea sesizării organelor judiciare. (1) Fapta funcționarului public care luând cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni în legătură cu serviciul în cadrul căruia își îndeplinește sarcinile, omite sesizarea de îndată a procurorului sau a organului de urmărire penală, potrivit legii de procedură penală, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 5 ani.

(2) Dacă fapta este săvârșită de către un funcționar public cu atribuții de conducere sau de control, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 7 ani.

Art. 264. Favorizarea infractorului. (1) Ajutorul dat unui infractor fără o înțelegere stabilită înainte sau în timpul săvârșirii infracțiunii, pentru a îngreuna sau a zădărnici urmărirea penală, judecata sau executarea pedepsei ori pentru a asigura infractorului folosul sau produsul infracțiunii, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 7 ani.

(2) Pedeapsa aplicată favorizatorului nu poate fi mai mare decât pedeapsa prevăzută de lege pentru autor.

(3) Favorizarea săvârşită de soţ sau de o rudă apropiată nu se pedepseşte.

Art. 265. Omisiunea de a încunoştinţa organele judiciare. (1) Fapta de a nu aduce la cunoştinţa organelor judiciare a unor împrejurări care, dacă ar fi cunoscute, ar duce la stabilirea nevinovăţiei unei persoane trimise în judecată sau condamnate pe nedrept ori la eliberarea unei persoane ţinute în arest preventiv pe nedrept, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 1 an sau cu amendă.

(2) Fapta prevăzută în alineatul precedent nu se pedepseşte dacă, prin aducerea la cunoştinţă, persoana care are această obligaţie ar produce un prejudiciu pentru ea, pentru soţul său sau pentru o rudă apropiată.

Art. 266. Arestarea nelegală şi cercetarea abuzivă. (1) Reţinerea sau arestarea nelegală, ori supunerea unei persoane la executarea unei pedepse, măsuri de siguranţă sau educative, în alt mod decât cel prevăzut prin dispoziţiile legale, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

(2) Întrebuinţarea de promisiuni, ameninţări sau violenţe împotriva unei persoane aflate în curs de cercetare, anchetă penală ori de judecată, pentru obţinerea de declaraţii, se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

(3) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează şi întrebuinţarea de promisiuni, ameninţări sau violenţe faţă de un martor, expert sau interpret.

Art. 267. Supunerea la rele tratamente. Supunerea la rele tratamente a unei persoane aflate în stare de reţinere, deţinere ori în executarea unei măsuri de siguranţă sau educative se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

Art. 267[1]. Tortura. (1) Fapta prin care se provoacă unei persoane, cu intenţie, o durere sau suferinţe puternice, fizice ori psihice, îndeosebi cu scopul de a obţine de la această persoană sau de la o persoană terţă informaţii sau mărturisiri, de a o pedepsi pentru un act pe care aceasta sau o terţă persoană l-a comis ori este bănuită că l-a comis, de a intimida sau

de a face presiuni asupra ei ori de a intimida sau a face presiuni asupra unei terţe persoane, sau pentru oricare alt motiv bazat pe o formă de discriminare oricare ar fi ea, atunci când o asemenea durere sau astfel de suferinţe sunt aplicate de către un agent al autorităţii publice sau de orice altă persoană care acţionează cu titlu oficial sau la instigarea ori consimţământul expres sau tacit al unor asemenea persoane, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

(2) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) a avut vreuna din urmările arătate în art. 181 sau 182, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani.

(3) Tortura care a avut ca urmare moartea victimei se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani.

(4) Tentativa se pedepseşte.

(5) Nicio împrejurare excepţională, oricare ar fi ea, fie că este vorba de stare de război sau de ameninţări cu războiul, de instabilitate politică internă sau de orice altă stare de excepţie, nu poate fi invocată pentru a justifica tortura; de asemenea, nu poate fi invocat nici ordinul superiorului sau al unei autorităţi publice.

(6) Faptele prevăzute în alin. (1) nu constituie infracţiunea de tortură dacă durerea sau suferinţele rezultă exclusiv din sancţiuni legale şi sunt inerente acestor sancţiuni sau ocazionate de ele.

Art. 268. Represiunea nedreaptă. Fapta de a pune în mişcare acţiunea penală, de a dispune arestarea, de a trimite în judecată sau de a condamna pe o persoană, ştiind că este nevinovată, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Art. 269. Evadarea. (1) Evadarea din starea legală de reţinere sau de deţinere se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 2 ani.

(2) Dacă fapta este săvârşită prin folosire de violenţe, de arme sau de alte instrumente ori de către două sau mai multe persoane împreună, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 8 ani.

(3) Pedeapsa aplicată pentru infracţiunea de evadare se adaugă la pedeapsa ce se execută, fără a se depăşi maximul general al închisorii.

(4) Tentativa se pedepseşte.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. LXXXI (81)/2007 (M. Of. nr. 780 din 21 noiembrie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la stabilirea pedepsei ce se execută în cazul infracţiunii de evadare, conform art. 269 alin. (3) din Codul penal şi a stabilit că:
«Sintagma „pedeapsa ce se execută", conţinută în dispoziţiile art. 269 alin. (3) din Codul penal, se interpretează în sensul că se referă la pedeapsa rămasă de executat din pedeapsa în a cărei executare se afla condamnatul la momentul evadării».

Art. 270. Înlesnirea evadării. (1) Înlesnirea prin orice mijloace a evadării se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani, iar dacă fapta s-a săvârşit de către o persoană care avea îndatorirea de a păzi pe cel care a evadat, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Înlesnirea evadării în condiţiile art. 269 alin. (2) se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 8 ani, iar dacă fapta este săvârşită de o persoană care avea îndatorirea de a păzi pe cel care a evadat, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani.

(3) Înlesnirea evadării unei persoane reţinute, arestate sau condamnate pentru o infracţiune pentru care legea prevede o pedeapsă mai mare de 10 ani, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani, iar dacă fapta este săvârşită de o persoană care avea îndatorirea de a păzi pe cel care a evadat, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 12 ani.

(4) Înlesnirea evadării săvârşită din culpă, de către o persoană care avea îndatorirea de a păzi pe cel care a evadat, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani.

(5) Tentativa la faptele prevăzute în alin. (1), (2) şi (3) se pedepseşte.

Art. 271. Nerespectarea hotărârilor judecătoreşti. (1) [1] Împotrivirea la executarea unei hotărâri judecătoreşti, prin ameninţare faţă de organul de executare, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani, iar dacă fapta a fost săvârşită prin acte de violenţă, pedeapsa este de la unu la 5 ani.

---

[1] Alin. (1) al art. 271 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 62 din Legea nr. 278/2006.

(2) Împiedicarea unei persoane de a folosi o locuinţă ori parte dintr-o locuinţă sau imobil deţinute în baza unei hotărâri judecătoreşti, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(3) Dacă fapta prevăzută în alin. (2) se săvârşeşte prin ameninţare, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani, iar dacă fapta a fost săvârşită prin acte de violenţă, pedeapsa este închisoarea de la 1 la 5 ani.

(4) [1)] Nerespectarea hotărârilor judecătoreşti, prin sustragerea de la executarea măsurilor de siguranţă prevăzute în art. 112 lit. c), d) şi g), se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.

(5) [2)] Nerespectarea hotărârilor judecătoreşti, prin neexecutarea, cu rea-credinţă, a pedepselor complementare aplicate persoanelor juridice, prevăzute în art. 71^4 şi art. 71^5 alin. (2), se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă.

Art. 272. [3)] **Reţinerea sau distrugerea de înscrisuri.** Reţinerea sau distrugerea unui înscris emis de un organ de urmărire penală, de o instanţă de judecată sau de un alt organ de jurisdicţie, ori împiedicarea în orice mod ca un înscris destinat unuia dintre organele sus-arătate să ajungă la acesta, când astfel de înscrisuri sunt necesare soluţionării unei cauze, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Art. 272^1. [4)] **Sfidarea organelor judiciare.** Întrebuinţarea de cuvinte insultătoare ori gesturi obscene sau ameninţătoare la adresa integrităţii fizice a unui judecător, a unui procuror sau a unui organ de cercetare penală, de către o persoană care participă sau asistă la o procedură care se desfăşoară în faţa instanţei sau a organului de urmărire penală, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la un an sau cu amendă. Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează întrebuinţarea de cuvinte insultătoare ori gesturi obscene sau ameninţătoare în mod nemijlocit la adresa integrităţii fizice a unui judecător, a unui procuror sau a unui organ de cercetare penală, poliţist sau jandarm, pentru fapte îndeplinite în exerciţiul funcţiei.

[1)] Alin. (4) al art. 271 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 62 din Legea nr. 278/2006.

[2)] Alin. (5) al art. 271 a fost introdus prin art. I pct. 63 din Legea nr. 278/2006.

[3)] Art. 272 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 12 din Legea nr. 169/2002.

[4)] Art. 272^1 a fost introdus prin art. unic pct. 4 din **O.U.G. nr. 198/2008**.

Capitolul III. Infracţiuni contra siguranţei circulaţiei pe căile ferate

Art. 273. Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă, din culpă. (1) Neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă, din culpă, de către angajaţii căilor ferate, dacă aceasta ar fi putut pune în pericol siguranţa circulaţiei mijloacelor de transport ale căilor ferate, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

(2) Când fapta prevăzută în alineatul precedent a avut ca urmare o tulburare în activitatea de transport pe calea ferată sau un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 7 ani, iar în cazul în care s-a produs o catastrofă de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani.

Art. 274. Neîndeplinirea cu ştiinţă a îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă. (1) Neîndeplinirea cu ştiinţă a îndatoririlor de serviciu sau îndeplinirea lor defectuoasă, de către angajaţii căilor ferate, dacă aceasta ar pune în pericol siguranţa circulaţiei mijloacelor de transport ale căilor ferate, se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

(2) Dacă îndeplinirea defectuoasă sau neîndeplinirea cu ştiinţă arătată în alin. (1) a avut ca urmare o tulburare în activitatea de transport pe calea ferată sau un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani, iar în cazul când s-a produs o catastrofă de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 275. Părăsirea postului şi prezenţa la serviciu în stare de ebrietate. (1) Părăsirea postului, în orice mod şi sub orice formă, de angajaţii care asigură direct siguranţa circulaţiei mijloacelor de transport ale căilor ferate, dacă prin aceasta s-ar fi putut pune în pericol siguranţa circulaţiei mijloacelor de transport, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează exercitarea atribuţiilor de serviciu în stare de ebrietate de către angajaţii care asigură direct siguranţa circulaţiei mijloacelor de transport ale căilor ferate.

(3) Când prin faptele prevăzute în alineatele precedente s-a produs o tulburare în activitatea de transport pe calea ferată sau un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani, iar în cazul când

s-a produs o catastrofă de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 276. Distrugerea şi semnalizarea falsă. (1) Distrugerea, degradarea ori aducerea în stare de neîntrebuinţare a liniei ferate sau a instalaţiilor de cale ferată, ori aşezarea de obstacole pe linia ferată, dacă prin aceasta s-ar fi putut pune în pericol siguranţa mijloacelor de transport ale căilor ferate, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează săvârşirea de acte de semnalizare falsă sau săvârşirea oricăror alte acte de natură a induce în eroare personalul căilor ferate în timpul executării serviciului, dacă aceste fapte ar fi putut expune la un pericol de accident sau de catastrofă de cale ferată.

(3) În cazul când faptele prevăzute în alineatele precedente au avut ca urmare o tulburare în activitatea de transport pe calea ferată sau un accident de cale ferată, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi, iar dacă au produs o catastrofă de cale ferată, pedeapsa este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(4) Săvârşirea din culpă a faptelor arătate în alin. (1), (2) şi (3) se pedepseşte în cazul alin. (1) şi (2) cu închisoare de la 1 la 5 ani, iar în cazul alin. (3) cu închisoare de la 3 la 7 ani dacă s-a produs o tulburare în activitatea de transport pe calea ferată sau un accident de cale ferată şi închisoare de la 10 la 15 ani dacă s-a produs o catastrofă de cale ferată.

(5) Dacă vreuna dintre faptele prevăzute în acest articol este săvârşită de către un angajat al căilor ferate, la maximul pedepsei prevăzute pentru fapta comisă se poate adăuga un spor de până la 2 ani, fără a se putea depăşi maximul general al pedepsei.

(6) Tentativa la faptele prevăzute în alin. (1)-(3) se pedepseşte.

Art. 277. Accidentul şi catastrofa de cale ferată. (1) Accidentul de cale ferată constă în distrugerea sau degradarea importantă adusă materialului rulant de cale sau altor instalaţii feroviare în cursul circulaţiei sau manevrelor mijloacelor de transport ale căilor ferate.

(2) Catastrofa de cale ferată constă în deraierea, răsturnarea sau prăbuşirea unui mijloc de transport al căilor ferate, sau în producerea

unui alt asemenea rezultat, precum şi în ciocnirea a două mijloace de transport ale căilor ferate sau a unui mijloc de transport al căilor ferate cu un alt vehicul, dacă s-au produs urmări deosebit de grave prin moartea sau vătămarea integrităţii corporale a unor persoane, ori prin distrugerea sau degradarea mijloacelor de transport ale căilor ferate, a instalaţiilor de cale ferată sau a mărfurilor încredinţate pentru transport.

Art. 278. Punerea în mişcare a acţiunii penale. Acţiunea penală pentru faptele prevăzute în art. 273 alin. (1), art. 274 alin. (1) şi art. 275 alin. (1) şi (2) se pune în mişcare numai la sesizarea organelor competente ale căilor ferate.

Capitolul IV. Infracţiuni privitoare la regimul stabilit pentru unele activităţi reglementate de lege

Art. 279. Nerespectarea regimului armelor şi muniţiilor. (1) [1] Deţinerea, portul, confecţionarea, transportul, precum şi orice operaţie privind circulaţia armelor şi muniţiilor sau funcţionarea atelierelor de reparat arme, fără drept, se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 8 ani.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează şi nedepunerea armei sau a muniţiei în termenul fixat de lege la organul competent, de către cel căruia i s-a respins cererea pentru prelungirea valabilităţii permisului.

(3) [2] Se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani:

a) deţinerea, înstrăinarea sau portul, fără drept, de arme ascunse ori de arme militare, precum şi a muniţiei pentru astfel de arme;

b) deţinerea, înstrăinarea sau portul, fără drept, a mai multor arme cu excepţia celor prevăzute la lit. a), precum şi a armelor de panoplie, ori muniţiei respective în cantităţi mari.

(3^1) [3] Portul de arme, fără drept, în localul unităţilor de stat sau al altor unităţi la care se referă art. 145, la întruniri publice ori în localuri de alegeri, se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 15 ani.

(4) Tentativa se pedepseşte.

Notă: 1. A se vedea şi art. 136-138 din Legea nr. 295/2004 privind regimul armelor şi muniţiilor [4], cu modificările şi completările ulterioare: ***„Art. 136. Uzul de armă letală, fără drept.*** *Uzul de armă letală, fără drept, constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.*
Art. 136¹. Deţinerea sau portul de armă neletală din categoria celor supuse autorizării, fără drept. *Deţinerea sau portul de armă neletală din categoria celor supuse autorizării, fără drept, constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 1 an.*
Art. 136². Uzul de armă neletală din categoria celor supuse autorizării, fără drept. *Uzul de armă neletală din categoria celor supuse autorizării,*

---

[1] Alin. (1) al art. 279 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 13 din Legea nr. 169/2002.

[2] Alin. (3) al art. 279 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 13 din Legea nr. 169/2002.

[3] Alin. (3^1) al art. 279 a fost introdus prin art. I pct. 14 din Legea nr. 169/2002.

[4] M. Of. nr. 583 din 30 iunie 2004.

fără drept, constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.
Art. 137. Ştergerea sau modificarea, fără drept, a marcajelor de pe arme letale. *Ştergerea sau modificarea, fără drept, a marcajelor de pe arme letale constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.*
Art. 138. Efectuarea, fără drept, a operaţiunilor cu arme sau muniţii. *Efectuarea oricăror operaţiuni cu arme sau muniţii, fără drept, constituie infracţiune şi se pedepseşte potrivit art. 279 alin. (1) din Codul penal."*

2. A se vedea şi art. 2 pct. 10 şi 11 din Legea nr. 61/1991 pentru sancţionarea faptelor de încălcare a unor norme de convieţuire socială, a ordinii şi liniştii publice, republicată[1], cu modificările şi completările ulterioare: *„**10.** comercializarea armelor cu aer comprimat sau cu gaze comprimate, a arbaletelor, arcurilor pentru tir, pescuit sau vânătoare în alte locuri decât în magazinele autorizate să efectueze operaţiuni cu arme de foc şi muniţii;*
***11.** vânzarea armelor cu aer comprimat sau cu gaze comprimate, a arbaletelor, arcurilor pentru tir, pescuit sau vânătoare persoanelor care nu au împlinit vârsta de 18 ani, persoanelor care au săvârşit acte de violenţă menţionate în cazierul judiciar, precum şi persoanelor care suferă de boli neuropsihice menţionate în certificatul de sănătate eliberat de policlinica teritorială;"*

Art. 279[1]. Nerespectarea regimului materialelor nucleare sau a altor materii radioactive. (1) Primirea, deţinerea, folosirea, cedarea, modificarea, înstrăinarea, dispersarea, expunerea, transportul sau deturnarea materialelor nucleare ori a altor materii radioactive, precum şi orice alte operaţiuni privind circulaţia acestora, fără drept, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Dacă faptele prevăzute în alin. (1) au produs pericol public, au avut vreuna dintre urmările arătate în art. 181 sau 182 ori au cauzat o pagubă materială, pedeapsa este închisoarea de la 4 la 12 ani şi interzicerea unor drepturi.

(3) Sustragerea ori distrugerea materialelor nucleare sau a altor materii radioactive se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

(4) Dacă faptele prevăzute în alin. (3) au produs pericol public sau au avut vreuna dintre urmările arătate în art. 181 sau 182, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

[1] M. Of. nr. 387 din 18 august 2000.

(5) În cazul în care faptele prevăzute în alin. (1) şi (3) au avut consecinţe deosebit de grave, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi, iar dacă s-a produs moartea uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(6) Ameninţarea, adresată unui stat, unei organizaţii internaţionale sau unei persoane fizice sau juridice, cu folosirea materialelor nucleare sau a altor materii radioactive, în scopul de a provoca vătămarea corporală sau moartea unor persoane ori pagube materiale, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani.

(7) Dacă fapta prevăzută în alin. (6) este condiţionată de îndeplinirea sau neîndeplinirea unui act sau când prin ameninţare, sub orice formă, se pretinde a se da ori a se preda materiale nucleare sau alte materii radioactive, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

(8) Tentativa se pedepseşte.

Notă: A se vedea şi art. 44-46 din Legea nr. 111/1996 privind desfăşurarea în siguranţă, reglementarea, autorizarea şi controlul activităţilor nucleare, republicată[1].

Art. 280. Nerespectarea regimului materiilor explozive. (1) Producerea, experimentarea, prelucrarea, deţinerea, transportul sau folosirea materiilor explozive sau orice alte operaţii privind aceste materii, fără drept, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Sustragerea materiilor explozive se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

(3) Când faptele prevăzute în alin. (1) şi (2) privesc o cantitate mai mare de 1 kg echivalent trotil sau în cazul când cantitatea de exploziv este însoţită de materiale de iniţiere, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(4) Faptele prevăzute în alin. (1) şi (2), dacă au produs pericol public sau au avut vreuna dintre urmările arătate în art. 181 sau 182, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi. Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează şi fapta prevăzută în alin. (1), dacă a cauzat o pagubă materială.

[1] M. Of. nr. 552 din 27 iunie 2006.

(5) În cazul în care faptele prevăzute în alineatele precedente au avut consecinţe deosebit de grave, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi, iar dacă s-a produs moartea uneia sau mai multor persoane, pedeapsa este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(6) Ameninţarea, adresată unui stat, unei organizaţii internaţionale sau unei persoane fizice ori juridice, cu folosirea materiilor explozive în scopul de a provoca vătămarea corporală sau moartea unor persoane ori pagube materiale se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani.

(7) Fapta de ameninţare cu folosirea materiilor explozive, săvârşită în condiţiile arătate în art. 279[1] alin. (7), se sancţionează cu pedeapsa prevăzută în acel alineat.

(8) Tentativa se pedepseşte.

Notă: A se vedea şi art. 31 din Legea nr. 126/1995[1)] privind regimul materiilor explozive, cu modificările şi completările ulterioare, potrivit căruia: *„Producerea, experimentarea, prelucrarea, deţinerea, transportul, folosirea sau orice altă operaţiune cu materii explozive, efectuate fără drept, constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.*
Când fapta prevăzută în alineatul precedent se referă la o cantitate mai mare de 1 kg echivalent trotil sau când cantitatea de exploziv este însoţită de materiale de iniţiere, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani. Orice operaţiuni cu articole pirotehnice efectuate fără drept constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la un an.
Comercializarea articolelor pirotehnice din categoriile 1 şi P1 către persoanele cu vârsta sub limita prevăzută de lege, precum şi comercializarea către publicul larg a articolelor pirotehnice destinate a fi utilizate de către pirotehnicieni constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la un an."

Art. 280[1]. Nerespectarea regimului de ocrotire a unor bunuri. (1) Înstrăinarea, ascunderea sau orice altă faptă prin care se pricinuieşte pierderea pentru patrimoniul cultural naţional sau pentru fondul arhivistic naţional a unui bun care, potrivit legii, face parte din acel patrimoniu sau fond, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

[1)] M. Of. nr. 298 din 28 decembrie 1995.

(2) Dacă pierderea bunului pentru patrimoniul sau pentru fondul prevăzut în alineatul precedent a fost pricinuită prin săvârşirea unei fapte care constituie prin ea însăşi o altă infracţiune, pedeapsa este cea prevăzută de lege pentru infracţiunea săvârşită, al cărei maxim se majorează cu 3 ani.

(3) Fapta prevăzută în alin. (1) nu se pedepseşte, iar în cazul faptelor prevăzute în alin. (2) pedeapsa nu se majorează, dacă înainte ca hotărârea să fi rămas definitivă, făptuitorul înlătură rezultatul infracţiunii făcând ca bunul să reintre în acel patrimoniu sau fond.

Notă: A se vedea şi art. 83-93 din Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural naţional mobil, republicată[1], precum şi art. 27-28 din Legea Arhivelor Naţionale nr. 16/1996, cu modificările şi completările ulterioare.[2]

Art. 281. Exercitarea fără drept a unei profesii. Exercitarea fără drept a unei profesii sau a oricărei alte activităţi pentru care legea cere autorizaţie, ori exercitarea acestora în alte condiţii decât cele legale, dacă legea specială prevede că săvârşirea unor astfel de fapte se sancţionează potrivit legii penale, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 1 an sau cu amendă.

Notă: A se vedea şi:
– art. 70 din O.U.G. nr. 86/2006 privind organizarea activităţii practicienilor în insolvenţă[3], potrivit căruia: „*Exercitarea fără a deţine calitatea de practician în insolvenţă a activităţilor prevăzute la art. 1 constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.*";
– Legea nr. 95/2006[4] privind reforma în domeniul sănătăţii: art. 387 alin (1) – referitor la practicarea profesiei de medic; art. 480 alin. (1) privind practicarea profesiei de medic dentist; art. 634 privind practicarea profesiei de farmacist de către o persoană care nu are această calitate;
– art. 19 din Ordonanţa de urgenţă nr. 144/2008 privind exercitarea profesiei de asistent medical generalist, a profesiei de moaşă şi a profesiei de asistent medical, precum şi organizarea şi funcţionarea Ordinului

---

[1] M. Of. nr. 828 din 9 decembrie 2008.
[2] M. Of. nr. 71 din 9 aprilie 1996.
[3] M. Of. nr. 944 din 22 noiembrie 2006.
[4] M. Of. nr. 372 din 28 aprilie 2006.

Asistenţilor Medicali Generalişti, Moaşelor şi Asistenţilor Medicali din România[1].

– art. 16 din Legea nr. 184/2001[2] privind organizarea şi exercitarea profesiei de arhitect, republicată;

Art. 281[1].[3] Nerespectarea regimului transportului rutier public. (1) Efectuarea transportului rutier public fără licenţă de transport, fără licenţă de execuţie pentru vehicul sau fără licenţă de execuţie pentru traseu, după caz, ori cu licenţe cu valabilitatea expirată se pedepseşte cu închisoare de la o lună la un an sau amendă.

(2) Persoana care dispune efectuarea transportului rutier public în condiţiile prevăzute la alin. (1) sau consimte la efectuarea acestuia se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani ori amendă.

(3) Eliberarea, cu ştiinţă, a unei licenţe de transport rutier public, a unei licenţe de execuţie pentru vehicul sau a unei licenţe de execuţie pentru traseu, fără respectarea legii, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

---

[1] M. Of. nr. 785 din 24 noiembrie 2008.

[2] M. Of. nr. 771 din 23 august 2004.

[3] Art. 281[1] a fost introdus prin art. unic pct. 1 din O.U.G. nr. 109/2004 şi este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 1 din Legea nr. 85/2005.

Titlul VII. Infracţiuni de fals

Capitolul I. Falsificarea de monede, timbre sau de alte valori

Art. 282. Falsificarea de monede sau de alte valori. (1) Falsificarea de monedă metalică, monedă de hârtie, titluri de credit public, cecuri, titluri de orice fel pentru efectuarea plăţilor, emise de instituţia bancară ori de alte instituţii de credit competente, sau falsificarea oricăror alte titluri ori valori asemănătoare, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează punerea în circulaţie, în orice mod, a valorilor falsificate arătate în alineatul precedent, sau deţinerea lor în vederea punerii în circulaţie.

(3) Dacă faptele prevăzute în alineatele precedente ar fi putut cauza o pagubă importantă sistemului financiar, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi, iar dacă au cauzat o pagubă importantă sistemului financiar, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(4) Tentativa se pedepseşte.

Notă: Potrivit art. 24 din Legea nr. 365/2002 privind comerţul electronic, republicată[1]: *„Art. 24. Falsificarea instrumentelor de plată electronică.*
(1) Falsificarea unui instrument de plată electronică se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani şi interzicerea unor drepturi.
(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează punerea în circulaţie, în orice mod, a instrumentelor de plată electronică falsificate sau deţinerea lor în vederea punerii în circulaţie.
(3) Pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi, dacă faptele prevăzute la alin. (1) şi (2) sunt săvârşite de o persoană care, în virtutea atribuţiilor sale de serviciu:
a) realizează operaţii tehnice necesare emiterii instrumentelor de plată electronică ori efectuării tipurilor de operaţiuni prevăzute la art. 1 pct. 11; sau
b) are acces la mecanismele de securitate implicate în emiterea sau utilizarea instrumentelor de plată electronică; sau

---

[1] M. Of. nr. 959 din 29 noiembrie 2006.

c) are acces la datele de identificare sau la mecanismele de securitate implicate în efectuarea tipurilor de operaţiuni prevăzute la art. 1 pct. 11.
(4) Tentativa se pedepseşte."

Art. 283. Falsificarea de timbre, mărci sau de bilete de transport. (1) Falsificarea de timbre, mărci poştale, plicuri poştale, cărţi poştale, bilete sau foi de călătorie sau transport, cupoane răspuns internaţional, ori punerea în circulaţie a unor astfel de valori falsificate, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

(2) Tentativa se pedepseşte.

Art. 284. Falsificarea de valori străine. Dispoziţiile cuprinse în acest capitol se aplică şi în cazul când infracţiunea priveşte monede sau timbre ale altor state ori alte valori străine.

Art. 285. Deţinerea de instrumente în vederea falsificării de valori. Fabricarea ori deţinerea de instrumente sau materiale cu scopul de a servi la falsificarea valorilor sau titlurilor enumerate în art. 282-284 se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Notă: Potrivit art. 25 din Legea nr. 365/2002 privind comerţul electronic, republicată: *„**Art. 25. Deţinerea de echipamente în vederea falsificării instrumentelor de plată electronică.** Fabricarea ori deţinerea de echipamente, inclusiv hardware sau software, cu scopul de a servi la falsificarea instrumentelor de plată electronică se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani."*

Art. 285[1]. [1)] Sancţionarea persoanei juridice. Dacă una dintre faptele prevăzute în art. 282-285 a fost săvârşită de o persoană juridică, pe lângă pedeapsa amenzii se aplică şi pedeapsa complementară a dizolvării persoanei juridice sau a suspendării activităţii ori a uneia dintre activităţile persoanei juridice, după caz.

[1)] Art. 285[1] a fost introdus prin art. I pct. 64 din Legea nr. 278/2006. Precizăm că, urmare a introducerii art. 285[1] prin Legea nr. 278/2006, tot prin acelaşi act normativ a fost abrogată Legea nr. 299/2004 privind răspunderea persoanelor juridice pentru infracţiunile de falsificare de monede sau de alte valori.

Capitolul II. Falsificarea instrumentelor de autentificare sau de marcare

Art. 286. Falsificarea instrumentelor oficiale. (1) Falsificarea unui sigiliu, unei ştampile sau a unui instrument de marcare de care se folosesc unităţile la care se referă art. 145 se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

(2) Tentativa se pedepseşte.

Notă: Potrivit art. 49 lit. b) din Legea nr. 244/2002, astfel cum a fost republicată, *„producerea ori punerea în circulaţie, conform art. 22 alin. (5), a produselor care fac obiectul prezentei legi, în scopul de a induce în eroare pe beneficiari se pedepseşte potrivit art. 286 şi 301 din Codul penal*".

Art. 287. Folosirea instrumentelor oficiale false. (1) Folosirea instrumentelor false arătate în art. 286 se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

(2) Folosirea fără drept a unui sigiliu ori a unei ştampile cu stema ţării se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Notă: A se vedea şi art. 296[1] alin. (1) lit. h) din Codul fiscal, cu modificările şi completările ulterioare, potrivit căruia: *„**Art. 296[1].** (1) Constituie infracţiuni următoarele fapte: (...) h) marcarea cu marcaje false a produselor accizabile supuse marcării ori deţinerea în antrepozitul fiscal a produselor marcate în acest fel;.(...)*
(2) Infracţiunile prevăzute la alin. (1) se pedepsesc astfel: (...) b) cu închisoare de la 2 ani la 7 ani, cele prevăzute la lit. b), f) şi h);" ;

Capitolul III. Falsuri în înscrisuri

Art. 288. Falsul material în înscrisuri oficiale. (1) Falsificarea unui înscris oficial prin contrafacerea scrierii ori a subscrierii sau prin alterarea lui în orice mod, de natură să producă consecințe juridice, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

(2) Falsul prevăzut în alineatul precedent, săvârșit de un funcționar în exercițiul atribuțiilor de serviciu, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

(3) Sunt asimilate cu înscrisurile oficiale biletele, tichetele sau orice alte imprimate producătoare de consecințe juridice.

(4) Tentativa se pedepsește.

Notă: A se vedea și art. 37 din Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, republicată, potrivit căruia: „*Art. 37. Dacă infracțiunile prevăzute la art. 288-293 din Codul penal sunt săvârșite în cadrul procedurilor de restituire a imobilelor stabilite prin prezenta lege, minimul și maximul special al pedepsei închisorii se majorează cu 2 ani.*"

Art. 289. Falsul intelectual. (1) Falsificarea unui înscris oficial cu prilejul întocmirii acestuia, de către un funcționar aflat în exercițiul atribuțiilor de serviciu, prin atestarea unor fapte sau împrejurări necorespunzătoare adevărului ori prin omisiunea cu știință de a insera unele date sau împrejurări, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

(2) Tentativa se pedepsește.

Notă: A se vedea și:
– art. 43 din Legea contabilității nr. 82/1991, republicată: „*Art. 43. Efectuarea cu știință de înregistrări inexacte, precum și omisiunea cu știință a înregistrărilor în contabilitate, având drept consecința denaturarea veniturilor, cheltuielilor, rezultatelor financiare, precum și a elementelor de activ și de pasiv ce se reflectă în bilanț, constituie infracțiunea de fals intelectual și se pedepsește conform legii.*";
– art. 147 din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căruia: „*Art. 147. Completarea formularelor tip privind contribuția de asigurări sociale de către funcționar cu date nereale, având ca efect*

denaturarea evidenţelor privind asiguraţii, stagiul de cotizare sau contribuţia de asigurări sociale ori efectuarea de cheltuieli nejustificate din bugetul asigurărilor sociale de stat constituie infracţiune de fals intelectual şi se pedepseşte potrivit prevederilor Codului penal."

– art. 101 din Legea nr. 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă şi boli profesionale, republicată [1], potrivit căruia: „***Art. 101.*** *Furnizarea de informaţii false la stabilirea contribuţiilor datorate sau a prestaţiilor cuvenite potrivit prezentei legi constituie infracţiunea de fals intelectual şi se pedepseşte potrivit dispoziţiilor Codului penal.*";

– art. 304 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătăţii, cu modificările şi completările ulterioare, potrivit căruia: „***Art. 304.*** *Completarea declaraţiei prevăzute la art. 215 alin. (2) [declaraţia nominală privind obligaţiile ce revin faţă de fond persoanelor fizice sau juridice unde îşi desfăşoară activitatea asiguraţii– n.r.] cu date nereale, având ca efect denaturarea evidenţelor privind asiguraţii, stadiul de cotizare sau contribuţiile faţă de fond, constituie infracţiunea de fals intelectual şi se pedepseşte conform prevederilor din Codul penal.*"

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 4/2008 (M. Of. nr. 868 din 22 decembrie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la încadrarea juridică a faptei de efectuare a unor înregistrări inexacte sau de a omite înregistrările în contabilitate, respectiv, la raportul dintre infracţiunea de evaziune fiscală prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. b) şi c) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea şi combaterea evaziunii fiscale şi aceea de fals intelectual prevăzută la art. 43 din Legea contabilităţii nr. 82/1991 şi a stabilit că: „*Fapta de omisiune, în tot sau în parte, ori evidenţierea în actele contabile sau în alte documente legale a operaţiunilor comerciale efectuate sau a veniturilor realizate ori evidenţierea în actele contabile sau în alte documente legale a cheltuielilor care nu au la bază operaţiuni reale ori evidenţierea altor operaţiuni fictive constituie infracţiunea complexă de evaziune fiscală, prevăzută de art. 9 alin. (1) lit. b) şi c) din Legea nr. 241/2005 [fost art. 11 lit. c), fost art. 13 din Legea nr. 87/1994], nefiind incidente dispoziţiile art. 43 (fost art. 37, fost art. 40) din Legea nr. 82/1991 - Legea contabilităţii, raportat la art. 289 din Codul penal, aceste activităţi fiind cuprinse în conţinutul constitutiv al laturii obiective a infracţiunii de evaziune fiscală*".

[1] Republicată în M. Of. nr. 772 din 12 noiembrie 2009.

Art. 290. Falsul în înscrisuri sub semnătură privată. (1) Falsificarea unui înscris sub semnătură privată prin vreunul din modurile arătate în art. 288, dacă făptuitorul foloseşte înscrisul falsificat ori îl încredinţează altei persoane spre folosire, în vederea producerii unei consecinţe juridice, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Tentativa se pedepseşte.

Art. 291. Uzul de fals. Folosirea unui înscris oficial ori sub semnătură privată, cunoscând că este fals, în vederea producerii unei consecinţe juridice, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani când înscrisul este oficial şi cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă când înscrisul este sub semnătură privată.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XIX din 12 iunie 2006 (M. Of. nr. 6 din 4 ianuarie 2007) cu privire la încadrarea juridică a faptei de folosire de acte vamale false la Registrul Auto Român, în vederea verificării unui autoturism adus din străinătate cu scopul înmatriculării acestuia, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a statuat:
„Fapta de folosire, cu vinovăţie, de acte vamale false la Registrul Auto Român, în vederea verificării unui autoturism adus din străinătate în scopul înmatriculării acestuia, constituie infracţiunea de uz de fals prevăzută în art. 291 din Codul penal, iar nu infracţiunea de folosire de acte falsificate prevăzută în art. 273 din Legea nr. 86/2006 privind Codul vamal al României."

Notă: Potrivit art. 273 din Codul vamal (Legea nr. 86/2006)[1]: *„Art. 273. Folosirea, la autoritatea vamală, a documentelor vamale de transport sau comerciale falsificate constituie infracţiunea de folosire de acte falsificate şi se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi."*, iar, potrivit art. 275 din acelaşi act normativ, tentativa la această infracţiune se pedepseşte.

Art. 292. Falsul în declaraţii. Declararea necorespunzătoare adevărului, făcută unui organ sau instituţii de stat ori unei alte unităţi dintre cele la care se referă art. 145, în vederea producerii unei consecinţe juridice, pentru sine sau pentru altul, atunci când, potrivit legii ori împrejurărilor, declaraţia făcută serveşte pentru producerea acelei consecinţe, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

[1] M. Of. nr. 350 din 19 aprilie 2006.

Notă: 1. Potrivit art. 26 din Legea nr. 365/2002 privind comerţul electronic, republicată: „***Art. 26. Falsul în declaraţii în vederea emiterii sau utilizării instrumentelor de plată electronică.*** *Declararea necorespunzătoare adevărului, făcută unei instituţii bancare, de credit sau financiare ori oricărei alte persoane juridice autorizate în condiţiile legii să emită instrumente de plată electronică sau să accepte tipurile de operaţiuni prevăzute la art. 1 pct. 11, în vederea emiterii sau utilizării unui instrument de plată electronică, pentru sine sau pentru altul, atunci când, potrivit legii ori împrejurărilor, declaraţia făcută serveşte pentru emiterea sau utilizarea acelui instrument, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.*"

2. A se vedea şi art. 110 din Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările ulterioare.

Art. 293. Falsul privind identitatea. (1) Prezentarea sub o identitate falsă ori atribuirea unei asemenea identităţi altei persoane, pentru a induce sau a menţine în eroare un organ sau o instituţie de stat sau o altă unitate dintre cele la care se referă art. 145, în vederea producerii unei consecinţe juridice, pentru sine ori pentru altul, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează încredinţarea unui înscris care serveşte pentru dovedirea stării civile ori pentru legitimare sau identificare spre a fi folosit fără drept.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XIX/2007 (M. Of. nr. 503 din 3 iulie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în legătură cu încadrarea juridică a faptei cetăţeanului român aflat în străinătate de a se prezenta sub o identitate falsă autorităţii unui stat străin şi a stabilit că:
„Fapta cetăţeanului român, aflat în străinătate, de a se prezenta sub o identitate falsă autorităţilor unui stat străin, constituie infracţiunea de fals privind identitatea prevăzută în art. 293 alin. (1) teza I din Codul penal."

Art. 294. Falsul prin folosirea emblemei Crucii Roşii. (1) Folosirea fără drept a emblemei sau denumirii de „Crucea Roşie" ori a unei embleme sau denumiri asimilate acesteia, precum şi folosirea oricărui semn sau oricărei denumiri care constituie o imitaţie a vreunei asemenea embleme

ori denumiri, dacă fapta a cauzat pagube materiale, se pedepsesc cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă.

(2) Dacă fapta se săvârşeşte în timp de război, pedeapsa este închisoarea de la 1 la 5 ani.

Notă: A se vedea, referitor infracţiunile de fals ce pot fi comise cu ocazia alegerilor electorale, şi: art. 57 şi urm. din Legea nr. 35/2008 pentru alegerea Camerei Deputaţilor şi a Senatului, cu modificările şi completările ulterioare; art. 27 din Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Preşedintelui României, cu modificările şi completările ulterioare; art. 106 din Legea nr. 67/2004 pentru alegerea autorităţilor administraţiei publice locale, cu modificările şi completările ulterioare; art. 55 din Legea nr. 3/2000 privind organizarea şi desfăşurarea referendumului, cu modificările şi completările ulterioare.

Titlul VIII. Infracţiuni la regimul stabilit pentru anumite activităţi economice

Art. 295. Specula. Săvârşirea uneia dintre următoarele fapte:

a) cumpărarea în scop de revânzare a produselor industriale sau agricole care potrivit dispoziţiilor legale nu pot face obiectul comerţului particular;

b) cumpărarea de produse industriale sau agricole, în scop de prelucrare în vederea revânzării, dacă ceea ce ar rezulta din prelucrare nu poate face, potrivit dispoziţiilor legale, obiectul comerţului particular;

c)-d) *abrogate*

se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

Notă: A se vedea şi dispoziţiile Decretului-lege nr. 15/1990 privind urmărirea, judecarea şi pedepsirea unor infracţiuni de speculă, precum şi ale Legii nr. 12/1990 privind protejarea populaţiei împotriva unor activităţi comerciale ilicite, republicată, cu modificările ulterioare.

Art. 296. Înşelăciunea la măsurătoare. (1) Înşelarea prin folosirea unui instrument de măsurat inexact ori prin folosirea frauduloasă a unui instrument de măsurat exact se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 5 ani.

(2) Tentativa se pedepseşte.

Art. 297. Înşelăciunea cu privire la calitatea mărfurilor. (1) [1] Falsificarea ori substituirea de mărfuri sau orice alte produse, precum şi expunerea spre vânzare sau vânzarea de asemenea bunuri, cunoscând că sunt falsificate ori substituite, se pedepseşte cu închisoare de la unu la 7 ani.

(2) Dacă mărfurile sau produsele au devenit prin falsificare sau substituire, vătămătoare sănătăţii, sunt aplicabile dispoziţiile art. 313.

(3) Tentativa se pedepseşte.

Notă: A se vedea şi art. 49 lit. a) din Legea nr. 244/2002 a viei şi vinului în sistemul organizării comune a pieţei vitivinicole.[2]

---

[1] Alin. (1) al art. 297 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 2 din O.U.G. nr. 93/2002.

[2] Republicată în M. Of. nr. 633 din 14 septembrie 2007.

Art. 298. Divulgarea secretului economic. (1) Divulgarea unor date sau informaţii care nu sunt destinate publicităţii, de către cel care le cunoaşte datorită atribuţiilor de serviciu, dacă fapta este de natură să producă pagube, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

(2) Dacă fapta prevăzută în alineatul precedent este săvârşită de altă persoană, oricare ar fi modul prin care a ajuns să cunoască datele sau informaţiile, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

Art. 299. Contrafacerea obiectului unei invenţii. Contrafacerea sau folosirea, fără drept, a obiectului unei invenţii se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

Notă: A se vedea, referitor la infracţiunea de contrafacere, şi art. 59 din Legea nr. 64/1991 privind brevetele de invenţie, republicată[1].

Art. 300. Punerea în circulaţie a produselor contrafăcute. Punerea în circulaţie a produselor realizate ca urmare a contrafacerii sau folosirii fără drept a obiectului unei invenţii se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

Art. 301. Concurenţa neloială. Fabricarea ori punerea în circulaţie a produselor care poartă denumiri de origine ori indicaţii de provenienţă false, precum şi aplicarea pe produsele puse în circulaţie de menţiuni false privind brevetele de invenţii, ori folosirea unor nume comerciale sau a denumirilor organizaţiilor de comerţ ori industriale, în scopul de a induce în eroare pe beneficiari, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 2 ani sau cu amendă.

Notă: 1. Potrivit art. 5 din Legea nr. 11/1991 privind combaterea concurenţei neloiale, cu modificările şi completările ulterioare: „*Art. 5. (1) Constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă de la 2.500 lei (RON) la 5.000 lei (RON):*
a) folosirea unei firme, invenţii, mărci, indicaţii geografice, unui desen sau model industrial, unor topografii ale unui circuit integrat, unei embleme sau unui ambalaj de natură să producă confuzie cu cele folosite legitim de alt comerciant;
b) punerea în circulaţie de mărfuri contrafăcute şi/sau pirat, a căror comercializare aduce atingere titularului mărcii şi induce în eroare consumatorul asupra calităţii produsului/serviciului;

[1] M. Of. nr. 541 din 8 august 2007.

c) folosirea în scop comercial a rezultatelor unor experimentări a căror obținere a necesitat un efort considerabil sau a altor informații secrete în legătură cu acestea, transmise autorităților competente în scopul obținerii autorizațiilor de comercializare a produselor farmaceutice sau a produselor chimice destinate agriculturii, care conțin compuși chimici noi;
d) divulgarea unor informații prevăzute la lit. c), cu excepția situațiilor în care dezvăluirea acestor informații este necesară pentru protecția publicului sau cu excepția cazului în care s-au luat măsuri pentru a se asigura că informațiile sunt protejate contra exploatării neloiale în comerț, dacă aceste informații provin de la autoritățile competente;
e) divulgarea, achiziționarea sau utilizarea secretului comercial de către terți, fără consimțământul deținătorului său legitim, ca rezultat al unei acțiuni de spionaj comercial sau industrial;
f) divulgarea sau folosirea secretelor comerciale de către persoane aparținând autorităților publice, precum și de către persoane împuternicite de deținătorii legitimi ai acestor secrete pentru a-i reprezenta în fața autorităților publice;
g) producerea în orice mod, importul, exportul, depozitarea, oferirea spre vânzare sau vânzarea unor mărfuri/servicii purtând mențiuni false privind brevetele de invenții, mărcile, indicațiile geografice, desenele sau modelele industriale, topografiile de circuite integrate, alte tipuri de proprietate intelectuală cum ar fi aspectul exterior al firmei, designul vitrinelor sau cel vestimentar al personalului, mijloacele publicitare și altele asemenea, originea și caracteristicile mărfurilor, precum și cu privire la numele producătorului sau al comerciantului, în scopul de a-i induce în eroare pe ceilalți comercianți și pe beneficiari.
(2) Prin mențiuni false asupra originii mărfurilor, în sensul alin. (1) lit. g), se înțelege orice indicații de natură a face să se creadă că mărfurile au fost produse într-o anumită localitate, într-un anumit teritoriu sau într-un anumit stat. Nu se socotește mențiune falsă asupra originii mărfurilor denumirea unui produs al cărui nume a devenit generic și indică în comerț numai natura lui, în afară de cazul în care denumirea este însoțită de o mențiune care ar putea face să se creadă că are acea origine."
Potrivit art. 8 din același act normativ, acțiunea penală în cazurile prevăzute la art. 5 se pune în mișcare la plângerea părții vătămate ori la sesizarea camerei de comerț și industrie teritoriale sau a altei organizații profesionale ori la sesizarea persoanelor împuternicite de Oficiul Concurenței.

2. A se vedea și: art. 90 din Legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice, republicată (M. Of. nr. 350 din 27 mai 2010); art. 143 din

Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe[1], cu modificările şi completările ulterioare.

Art. 302. Nerespectarea dispoziţiilor privind operaţii de import sau export. Efectuarea, fără autorizaţie, a oricăror acte sau fapte care potrivit dispoziţiilor legale sunt considerate operaţiuni de import, export sau tranzit, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Notă: A se vedea şi:
– art. 270-278 din Codul vamal (Legea nr. 86/2006), cu modificările şi completările ulterioare;
– art. 26 din Legea nr. 84/1992 privind regimul zonelor libere[2], cu modificările şi completările ulterioare;

Art. 302[1]. Deturnarea de fonduri. (1) Schimbarea destinaţiei fondurilor băneşti sau a resurselor materiale, fără respectarea prevederilor legale, dacă fapta a cauzat o perturbare a activităţii economico-financiare sau a produs o pagubă unui organ ori unei instituţii de stat sau unei alte unităţi dintre cele la care se referă art. 145, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

(2) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) a avut consecinţe deosebit de grave, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Notă: 1. A se vedea şi art. 18[2] din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea şi sancţionarea faptelor de corupţie (M. Of. nr. 219 din 18 mai 2000).

2. A se vedea şi art. 303 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătăţii[3], cu modificările şi completările ulterioare, potrivit căruia: „***Art. 303.*** *Fapta persoanei care dispune utilizarea în alte scopuri sau nevirarea la fond a contribuţiei reţinute de la asiguraţi constituie infracţiunea de deturnare de fonduri şi se pedepseşte conform prevederilor din Codul penal.*"

[1] M. Of. nr. 60 din 26 martie 1996.
[2] M. Of. nr. 182 din 30 iulie 1992.
[3] M. Of. nr. 372 din 28 aprilie 2006.

Art. 302[2]. Nerespectarea dispoziţiilor privind importul de deşeuri şi reziduuri. (1) Efectuarea oricăror operaţiuni de import de deşeuri ori reziduuri de orice natură sau de alte mărfuri periculoase pentru sănătatea populaţiei şi pentru mediul înconjurător, precum şi introducerea, în orice mod, sau tranzitarea acestora pe teritoriul ţării, fără respectarea dispoziţiilor legale, se pedepsesc cu închisoare de la 2 la 7 ani.

(2) Dacă faptele prevăzute în alineatul precedent au pus în pericol sănătatea sau integritatea corporală a unui număr mare de persoane, au avut vreuna dintre urmările arătate în art. 182 ori au cauzat o pagubă materială importantă, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi, iar în cazul în care s-a produs moartea uneia sau mai multor persoane ori pagube importante economiei naţionale, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(3) Tentativa se pedepseşte.

Notă: 1. A se vedea şi art. 53 din O.U.G. nr. 78/2000 privind regimul deşeurilor, astfel cum a fost modificat şi completat ulterior.

2. A se vedea şi art. 13 şi 14 din O.U.G. nr. 16/2001 privind gestionarea deşeurilor industriale reciclabile, republicată[1)], cu modificările şi completările ulterioare.

3. A se vedea şi H.G. nr. 788/2007 privind stabilirea unor măsuri pentru aplicarea Regulamentului Parlamentului European şi al Consiliului (CE) nr. 1013/2006 privind transferul de deşeuri, cu modificările şi completările ulterioare (M. Of. nr. 522 din 2 august 2007).

[1)] M. Of. nr. 104 din 7 februarie 2002.

Titlul IX. Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială

Capitolul I. Infracțiuni contra familiei

Art. 303. Bigamia. (1) Încheierea unei noi căsătorii de către o persoană căsătorită se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

(2) Persoana necăsătorită care se căsătoreşte cu o persoană pe care o ştie căsătorită se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

(3) Faptele prevăzute în prezentul articol nu se sancționează dacă prima sau cea de-a doua căsătorie este declarată nulă pentru alt motiv decât bigamia.

Art. 304. [1] *Abrogat.*

Art. 305. Abandonul de familie. (1) [2] Săvârşirea de către persoana care are obligația legală de întreținere, față de cel îndreptățit la întreținere, a uneia dintre următoarele fapte:

a) părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor, expunându-l la suferințe fizice sau morale;

b) neîndeplinirea, cu rea-credință, a obligației de întreținere prevăzute de lege;

c) neplata, cu rea-credință, timp de două luni, a pensiei de întreținere stabilite pe cale judecătorească,

se pedepseşte, în cazurile prevăzute la lit. a) şi b), cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă, iar în cazul prevăzut la lit. c), cu închisoare de la unu la 3 ani sau cu amendă.

(2) Acțiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(3) Împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

(4) Dacă părțile nu s-au împăcat, dar în cursul judecății inculpatul îşi îndeplineşte obligațiile, instanța, în cazul când stabileşte vinovăția,

---

[1] Art. 304 (prin care se incrimina fapta de adulter) a fost abrogat prin art. I pct. 65 din Legea nr. 278/2006.

[2] Alin. (1) al art. 305 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 17 din Legea nr. 197/2000.

pronunţă împotriva inculpatului o condamnare cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei, chiar dacă nu sunt îndeplinite condiţiile prevăzute în art. 81.

(5) Revocarea suspendării condiţionate nu are loc decât în cazul când, în cursul termenului de încercare, condamnatul săvârşeşte din nou infracţiunea de abandon de familie.

Art. 306. [1] **Relele tratamente aplicate minorului.** Punerea în primejdie gravă, prin măsuri sau tratamente de orice fel, a dezvoltării fizice, intelectuale sau morale a minorului, de către părinţi sau de către orice persoană căreia minorul i-a fost încredinţat spre creştere şi educare, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 37/2008 (M. Of. nr. 177 din 23 martie 2009), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu privire la raportul dintre infracţiunea de rele tratamente aplicate minorului prevăzută de art. 306 din Codul penal şi infracţiunile de lovire sau alte violenţe, de vătămare corporală şi de lipsire de libertate în mod ilegal, prevăzute în art. 180, 181 şi 189 din acelaşi cod, sub aspectul încadrării lor juridice în unul sau mai multe dintre textele de lege menţionate şi a stabilit că:
„Infracţiunile de lovire sau alte violenţe prevăzute de art. 180 din Codul penal, vătămare corporală prevăzută de art. 181 din Codul penal şi lipsire de libertate în mod ilegal prevăzută de art. 189 din Codul penal, după caz, se vor reţine în concurs ideal cu infracţiunea de rele tratamente aplicate minorului, în cazul faptei părintelui sau persoanei căreia minorul i-a fost încredinţat spre creştere şi educare, care abuzează de autoritatea sa şi, contrar intereselor minorului, exercită acte de violenţă sau lipsire de libertate împotriva acestuia, cu intenţia de a-i produce suferinţe, vătămări fizice sau morale, şi care au pus în primejdie gravă dezvoltarea fizică, intelectuală sau morală a minorului."

Art. 307. Nerespectarea măsurilor privind încredinţarea minorului. (1) Reţinerea de către un părinte a copilului său minor, fără consimţământul celuilalt părinte sau al persoanei căreia i-a fost încredinţat

[1] Art. 306 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 7 din O.U.G. nr. 143/2002.

minorul potrivit legii, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează fapta persoanei căreia i s-a încredinţat minorul prin hotărâre judecătorească, spre creştere şi educare, de a împiedica în mod repetat pe oricare dintre părinţi să aibă legături personale cu minorul, în condiţiile stabilite de părţi sau de către organul competent.

(3) Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(4) Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

Capitolul II. Infracţiuni contra sănătăţii publice

Art. 308. Zădărnicirea combaterii bolilor. Nerespectarea măsurilor privitoare la prevenirea sau combaterea bolilor molipsitoare, dacă a avut ca urmare răspândirea unei asemenea boli, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 2 ani sau cu amendă.

Art. 309. Contaminarea venerică şi transmiterea sindromului imunodeficitar dobândit. (1) Transmiterea unei boli venerice prin raport sexual, prin relaţii sexuale între persoane de acelaşi sex sau prin acte de perversiune sexuală, de către o persoană care ştie că suferă de o astfel de boală, se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

(2) Transmiterea sindromului imunodeficitar dobândit - SIDA - de către o persoană care ştie că suferă de această boală se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 15 ani.

(3) Instanţa de judecată va dispune măsura de siguranţă a obligării la tratament medical.

Art. 309[1]. Sustragerea de la tratament medical. Sustragerea de la executarea măsurii de siguranţă a obligării la tratament medical, în cazul infracţiunii de contaminare venerică, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 1 an sau cu amendă.

Art. 310. [1] Răspândirea bolilor la animale sau plante. Nerespectarea măsurilor privitoare la prevenirea sau combaterea bolilor molipsitoare la animale sau plante ori a dăunătorilor, dacă a avut ca urmare răspândirea unei asemenea boli ori a dăunătorilor, sau alte urmări grave, se pedepseşte cu închisoare de la 3 lună la 3 ani sau cu amendă.

Art. 311. [2] Infectarea apei. Infectarea prin orice mijloace a surselor sau reţelelor de apă, dacă este dăunătoare sănătăţii oamenilor, animalelor sau plantelor, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 4 ani sau cu amendă.

---

[1] Art. 310 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 15 din Legea nr. 169/2002.

[2] Art. 311 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 16 din Legea nr. 169/2002.

Notă: A se vedea şi art. 92 din Legea apelor nr. 107/1996[1], cu modificările şi completările ulterioare.

Art. 312. Traficul de substanţe toxice. (1) Producerea, deţinerea sau orice operaţiune privind circulaţia produselor ori substanţelor toxice, cultivarea în scop de prelucrare a plantelor care conţin astfel de substanţe ori experimentarea produselor sau substanţelor toxice, toate acestea fără drept, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Dacă fapta prevăzută în alin. (1) a fost săvârşită organizat, pedeapsa este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(3) Prescrierea de către medic, fără a fi necesar, a produselor sau substanţelor stupefiante se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani, iar organizarea sau îngăduirea consumului de asemenea produse ori substanţe în locuri anumite se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

(4) Tentativa se pedepseşte.

Notă: **1.** Potrivit art. 32 al Legii nr. 143/2000 privind prevenirea şi combaterea traficului şi consumului ilicit de droguri, ***se abrogă art. 312 C. pen., în ceea ce priveşte produsele sau substanţele stupefiante.***

2. A se vedea şi art. 17 lit. i) şi art. 18 alin. (6) din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea şi sancţionarea faptelor de corupţie (M. Of. nr. 219 din 18 mai 2000).

Art. 313. Falsificarea de alimente sau alte produse. (1) [2] Prepararea de alimente ori băuturi falsificate, alterate sau interzise consumului, vătămătoare sănătăţii, expunerea spre vânzare sau vânzarea unor astfel de alimente sau băuturi, cunoscând că sunt falsificate sau alterate ori interzise consumului, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani.

---

[1] M. Of. nr. 244 din 8 octombrie 1996.

[2] Alin. (1) al art. 313 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 3 din O.U.G. nr. 93/2002.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează falsificarea sau substituirea altor mărfuri sau produse, dacă prin falsificare sau substituire acestea au devenit vătămătoare sănătăţii.

(3) [1] Punerea în consum public de carne sau produse din carne, provenite din tăieri de animale sustrase controlului veterinar, dacă a avut ca urmare îmbolnăvirea unei persoane, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani, iar dacă a avut ca urmare moartea, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 20 ani şi interzicerea unor drepturi.

(4) [2] Dacă prin faptele prevăzute în alin. (1) sau (2) s-au produs vătămări uneia sau mai multor persoane care necesită pentru vindecare îngrijiri medicale de cel mult 20 de zile, pedeapsa este închisoarea de la 4 la 12 ani şi interzicerea unor drepturi, iar dacă necesită îngrijiri medicale de cel mult 60 de zile, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 12 ani şi interzicerea unor drepturi.

(5) În cazul în care prin faptele prevăzute în alin. (1) sau (2) s-au produs vătămări uneia sau mai multor persoane care necesită pentru vindecare mai mult de 60 de zile de îngrijiri medicale ori vreuna din consecinţele prevăzute în art. 182 alin. (1), pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi, iar dacă a avut ca urmare moartea, pedeapsa este închisoarea de la 7 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(6) Tentativa infracţiunilor prevăzute la alin. (1) şi (2) se pedepseşte.

Notă: A se vedea şi art. 49 lit. a) din Legea nr. 244/2002 a viei şi vinului în sistemul organizării comune a pieţei vitivinicole, cu modificările şi completările ulterioare.

---

[1] Alin. (3) al art. 313 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 3 din O.U.G. nr. 93/2002.

[2] Alin. (4)-(6) ale art. 313 au fost introduse prin art. unic pct. 4 din O.U.G. nr. 93/2002.

Capitolul III. Infracţiuni privitoare la asistenţa celor în primejdie

Art. 314. Punerea în primejdie a unei persoane în neputinţă de a se îngriji. (1) [1] Părăsirea, alungarea sau lăsarea fără ajutor, în orice mod, a unui copil sau a unei persoane care nu are putinţa de a se îngriji, de către acela care o are sub pază sau îngrijire, punându-i în pericol iminent viaţa, sănătatea sau integritatea corporală, se pedepseşte cu închisoare de la unu la 3 ani.

(2) Este apărată de pedeapsă persoana care, după săvârşirea faptei, îşi reia de bunăvoie îndatoririle.

Art. 315. Lăsarea fără ajutor. Omisiunea de a da ajutorul necesar sau de a înştiinţa autoritatea, de către cel care a găsit o persoană a cărei viaţă, sănătate sau integritate corporală este în primejdie şi care este lipsită de putinţa de a se salva, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 1 an sau cu amendă.

Art. 316. Lăsarea fără ajutor prin omisiunea de înştiinţare. Neînştiinţarea autorităţii de către cel ce găseşte o persoană abandonată sau pierdută, care are nevoie de ajutor, fiindu-i pusă în pericol viaţa, sănătatea ori integritatea corporală, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 6 luni sau cu amendă.

[1] Alin. (1) al art. 314 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 19 din Legea nr. 197/2000.

Capitolul IV. Alte infracţiuni care aduc atingere unor relaţii privind convieţuirea socială

Art. 317. [1] **Instigarea la discriminare.** Instigarea la ură pe temei de rasă, naţionalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie, apartenenţă politică, convingeri, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecţie HIV/SIDA se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

Art. 318. Împiedicarea libertăţii cultelor. (1) Împiedicarea sau tulburarea libertăţii de exercitare a vreunui cult religios, care este organizat şi funcţionează potrivit legii, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 6 luni sau cu amendă.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează fapta de a obliga o persoană, prin constrângere, să participe la serviciile religioase ale vreunui cult, sau să îndeplinească un act religios legat de exercitarea unui cult.

Art. 319. Profanarea de morminte. Profanarea prin orice mijloace a unui mormânt, a unui monument sau a unei urne funerare ori a unui cadavru, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 35/2008 (M. Of. nr. 158 din 13 martie 2009), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu privire la încadrarea juridică a faptei de omor urmate de dezmembrarea ori incendierea cadavrului în scopul ascunderii omorului şi a stabilit că:
„În ipoteza în care obiectul material al infracţiunii de profanare de morminte prevăzute la art. 319 din Codul penal este un cadavru, iar inculpatul, prin dezmembrarea ori incendierea cadavrului, urmăreşte ascunderea faptei de omor comise anterior, se vor reţine în concurs real infracţiunea de omor şi infracţiunea de profanare de morminte."

Art. 320. Tulburarea folosinţei locuinţei. (1) Fapta prin care se tulbură în mod repetat folosinţa locuinţei locatarilor dintr-un imobil, ori prin care se împiedică normala folosinţă a locuinţei, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

---

[1] Art. 317 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 66 din Legea nr. 278/2006.

(2) Acţiunea penală se pune în mişcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(3) Împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală.

Art. 321. [1] **Ultrajul contra bunelor moravuri şi tulburarea ordinii şi liniştii publice.** (1) Fapta persoanei care, în public, săvârşeşte acte sau gesturi, proferează cuvinte ori expresii, sau se dedă la orice alte manifestări prin care se aduce atingere bunelor moravuri sau se produce scandal public ori se tulbură, în alt mod, liniştea publică, se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.

(2) Dacă prin fapta prevăzută în alin. (1) s-au tulburat grav liniştea şi ordinea publică, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

Art. 322. Încăierarea. (1) Participarea la o încăierare între mai multe persoane se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 6 luni sau cu amendă.

(2) Dacă în cursul încăierării s-a cauzat o vătămare gravă integrităţii corporale sau sănătăţii unei persoane, cel care a săvârşit această faptă se pedepseşte pentru infracţiunea săvârşită, al cărei maxim se reduce cu un an. Ceilalţi participanţi la încăierare se pedepsesc cu pedeapsa prevăzută în alin. (1).

(3) În cazul prevăzut în alin. (2), dacă nu se cunoaşte care dintre participanţi au săvârşit faptele arătate în acel alineat, se aplică tuturor închisoarea de la 6 luni la 5 ani, când s-a cauzat vătămarea integrităţii corporale sau a sănătăţii. În cazul în care s-a cauzat moartea, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 15 ani.

(4) Nu se pedepseşte cel care a fost prins în încăierare împotriva voinţei sale, sau care a încercat să despartă pe alţii, să respingă un atac ori să apere pe altul.

Art. 323. Asocierea pentru săvârşirea de infracţiuni. (1) Fapta de a se asocia sau de a iniţia constituirea unei asocieri în scopul săvârşirii uneia sau mai multor infracţiuni, altele decât cele arătate în art. 167, ori aderarea sau sprijinirea sub orice formă a unei astfel de asocieri, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 15 ani, fără a se putea depăşi pedeapsa prevăzută de lege pentru infracţiunea ce intră în scopul asocierii.

---

[1] Art. 321 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 17 din Legea nr. 169/2002.

(2) Dacă fapta de asociere a fost urmată de săvârşirea unei infracţiuni, se aplică celor care au săvârşit infracţiunea respectivă pedeapsa pentru acea infracţiune în concurs cu pedeapsa prevăzută în alin. (1).

(3) Nu se pedepsesc persoanele prevăzute în alin. (1), care denunţă autorităţilor asocierea mai înainte de a fi fost descoperită şi de a se fi început săvârşirea infracţiunii care intră în scopul asocierii.

Notă: A se vedea şi art. 7-10 din Legea nr. 39/2003 privind prevenirea şi combaterea criminalităţii organizate, cu modificările şi completările ulterioare (M. Of. nr. 50 din 29 ianuarie 2003).

Art. 324. Instigarea publică şi apologia infracţiunilor. (1) Fapta de a îndemna publicul prin grai, scris sau prin orice alte mijloace, de a nu respecta legile ori de a săvârşi fapte ce constituie infracţiuni, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani, fără a se putea depăşi pedeapsa prevăzută de lege pentru infracţiunea la săvârşirea căreia s-a instigat.

(2) Dacă fapta prevăzută în alin. (1) este săvârşită de un funcţionar public care îndeplineşte o funcţie ce implică exerciţiul autorităţii de stat ori de către o persoană din cele prevăzute în art. 160, pedeapsa este închisoarea de la 1 la 5 ani, fără a se putea depăşi pedeapsa maximă prevăzută de lege pentru infracţiunea la săvârşirea căreia s-a instigat.

(3) Dacă instigarea publică a avut ca urmare săvârşirea infracţiunii la care s-a instigat, pedeapsa este cea prevăzută de lege pentru acea infracţiune.

(4) Purtarea în public a unei uniforme, embleme, insigne sau altor asemenea semne distinctive neautorizate, în scopurile arătate în alin. (1), se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

(5) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează lăudarea în public a celor care au săvârşit infracţiuni sau a infracţiunilor săvârşite de aceştia.

Notă: A se vedea şi dispoziţiile O.U.G. nr. 31/2002 privind interzicerea organizaţiilor şi simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob şi a promovării cultului persoanelor vinovate de săvârşirea unor infracţiuni contra păcii şi omenirii, cu modificările ulterioare (M. Of. nr. 214 din 28 martie 2002).

Art. 325. Răspândirea de materiale obscene. Fapta de a vinde sau răspândi, precum şi de a confecţiona ori deţine, în vederea răspândirii, obiecte, desene, scrieri sau alte materiale cu caracter obscen, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 4 ani sau cu amendă.

Notă: 1. A se vedea şi art. 11 din Legea nr. 196/2003 privind prevenirea şi combaterea pornografiei (republicată în M. Of. nr. 87 din 4 februarie 2008).

2. A se vedea şi art. 18 din Legea nr. 678/2001 privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane (M. Of. nr. 783 din 11 decembrie 2001), precum şi art. 51 din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenţei în exercitarea demnităţilor publice, a funcţiilor publice şi în mediul de afaceri, prevenirea şi sancţionarea corupţiei (M. Of. nr. 279 din 21 aprilie 2003).

Art. 326. Cerşetoria. Fapta persoanei care, având capacitatea de a munci, apelează în mod repetat la mila publicului, cerând ajutor material, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 3 ani.

Notă: 1. Potrivit art. 20 alin. (1) din Legea nr. 678/2001 privind prevenirea şi combaterea traficului de persoane, *„Persoana supusă traficului de persoane, care a săvârşit, ca urmare a exploatării sale, infracţiunea de prostituţie sau cea de cerşetorie, nu se pedepseşte pentru aceste infracţiuni."*

2. A se vedea şi art. 132-133 din Legea nr. 272/2004 privind protecţia şi promovarea drepturilor copilului, potrivit cărora: *„**Art. 132.** (1) Îndemnul ori înlesnirea practicării cerşetoriei de către un minor sau tragerea de foloase de pe urma practicării cerşetoriei de către un minor se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 3 ani.*
(2) Recrutarea ori constrângerea unui minor la cerşetorie se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.
(3) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) sau (2) este săvârşită de un părinte sau de reprezentantul legal al minorului, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 5 ani, pentru fapta prevăzută la alin. (1), şi de la 2 la 7 ani şi interzicerea unor drepturi, pentru fapta prevăzută la alin. (2).
***Art. 133.** Fapta părintelui sau a reprezentantului legal al unui copil de a se folosi de acesta pentru a apela în mod repetat la mila publicului, cerând ajutor financiar sau material, se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani şi interzicerea unor drepturi."*

Art. 327. [1] *Abrogat.*

[1] Art. 327 (care incrimina vagabondajul) a fost abrogat prin art. I pct. 67 din Legea nr. 278/2006.

Art. 328. Prostituția. Fapta persoanei care își procură mijloacele de existență sau principalele mijloace de existență, practicând în acest scop raporturi sexuale cu diferite persoane, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani.

Notă: A se vedea nota 1, *supra*, art. 326.

Art. 329. [1] **Proxenetismul.** (1) Îndemnul ori înlesnirea practicării prostituției sau tragerea de foloase de pe urma practicării prostituției de către o persoană se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Recrutarea unei persoane pentru prostituție ori traficul de persoane în acest scop, precum și constrângerea la prostituție se pedepsesc cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi.

(3) [2] Dacă fapta prevăzută în alin. (1) sau (2) este săvârșită față de un minor sau prezintă un alt caracter grav, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 18 ani și interzicerea unor drepturi.

(4) Banii, valorile sau orice alte bunuri care au servit sau au fost destinate să servească, direct sau indirect, la comiterea infracțiunii prevăzute în alin. (1)-(3) și cele care au fost dobândite prin săvârșirea acesteia se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc, condamnatul este obligat la plata echivalentului lor în bani.

(5) Tentativa se pedepsește.

Notă: A se vedea și art. 10-12 din Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, cu modificările și completările ulterioare.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XVI/2007 (M. Of. nr. 542 din 17 iulie 2008), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la raportul dintre infracțiunile de proxenetism prevăzută în art. 329 din Codul penal și de

---

[1] Art. 329 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 18 din Legea nr. 169/2002.

[2] Alin. (3) al art. 329 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 8 din O.U.G. nr. 143/2002.

trafic de persoane prevăzută în art. 12 din Legea nr. 678/2001, respectiv, dacă sunt în concurs real sau ideal, şi a stabilit că:
„1. Distincţia dintre infracţiunea de trafic de persoane prevăzută de art. 12 şi, respectiv, art. 13 din Legea nr. 678/2001 şi cea de proxenetism prevăzută de art. 329 alin. (1) din Codul penal este dată de obiectul juridic generic diferit al celor două incriminări, respectiv de valoarea socială diferită, protejată de legiuitor prin textele incriminatorii ale celor două legi: în cazul infracţiunilor prevăzute de Legea nr. 678/2001 aceasta fiind apărarea dreptului la libertatea de voinţă şi acţiune a persoanei, iar în cazul infracţiunii de proxenetism prevăzute de art. 329 din Codul penal, apărarea bunelor moravuri în relaţiile de convieţuire socială şi de asigurare licită a mijloacelor de existenţă.
2. Drept urmare, în cazul în care o persoană, fără a întrebuinţa constrângeri, îndeamnă sau înlesneşte practicarea prostituţiei ori trage foloase de pe urma practicării prostituţiei de către persoane majore, săvârşeşte infracţiunea de proxenetism prevăzută de art. 329 alin. (1) din Codul penal.
3. În cazul în care o persoană, fără a întrebuinţa constrângerea, recrutează persoane majore pentru prostituţie ori trafichează persoane majore în acest scop, fapta întruneşte elementele constitutive ale infracţiunii de proxenetism, prevăzută de art. 329 alin. (2) tezele I şi II din Codul penal.
4. În situaţia unor acte de recrutare, transportare, transferare, cazare sau primire a unei persoane, prin ameninţare, violenţă, răpire, fraudă ori înşelăciune, abuz de autoritate sau prin alte forme de constrângere ori profitând de imposibilitatea acelei persoane de a-şi exprima voinţa sau prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase pentru obţinerea consimţământului persoanei care are autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării acestei persoane, fapta întruneşte elementele constitutive ale infracţiunii de trafic de persoane, prevăzută de art. 12 din Legea nr. 678/2001.
5. În cazul în care o persoană acţionează asupra altei persoane prin modalităţile arătate la pct. 2 şi 3, îndemnând, înlesnind sau trăgând foloase ori recrutând sau traficând persoane majore în vederea practicării de bunăvoie a prostituţiei, iar ulterior acţionează asupra aceleiaşi persoane şi prin modalităţile arătate în conţinutul textului art. 12 din Legea nr. 678/2001, se va reţine săvârşirea atât a infracţiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) din Codul penal sau art. 329 alin. (2) tezele I şi II din Codul penal, după caz, cât şi a infracţiunii prevăzute de art. 12 din Legea nr. 678/2001, în concurs real".

Art. 330. Jocul de noroc. (1) Organizarea sau îngăduirea jocurilor de noroc pentru public, fără autorizare, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează organizarea sau îngăduirea în mod obişnuit a jocurilor de noroc, într-o casă particulară, în scopul de a realiza foloase materiale.

Notă: Potrivit art. 23-25 din O.U.G. nr. 77/2009 privind organizarea şi exploatarea jocurilor de noroc (M. Of. nr. 439 din 26 iunie 2009):
„Art. 23. (1) Constituie infracţiune fapta săvârşită de administratorul, directorul sau alt reprezentant legal al unei persoane juridice ori de o persoană fizică, după caz, de desfăşurare fără licenţă sau autorizaţie a oricăreia dintre activităţile din domeniul jocurilor de noroc şi se pedepseşte cu închisoare de la un an la 3 ani sau cu amendă.
(2) Constituie infracţiune şi se sancţionează cu închisoare de la un an la 5 ani sau cu amendă următoarele fapte:
a) organizarea de jocuri de noroc prin intermediul sistemelor de comunicaţii de tip internet sau intranet, precum şi prin intermediul altor sisteme de comunicaţii (sisteme de telefonie fixă sau mobilă) ori asimilate acestora;
b) organizarea de jocuri de noroc prin intermediul reţelelor de radio ori prin intermediul altor mijloace de transmisie asimilate;
c) organizarea de pariuri bazate pe rezultatele unor concursuri clandestine organizate în alte condiţii decât cele prevăzute de normele legale în vigoare;
d) organizarea de jocuri clandestine ale căror rezultate pot fi influenţate prin dexteritatea mânuitorului mijloacelor de joc în scopul obţinerii unor venituri;
e) organizarea de jocuri de bingo, în baza aceleiaşi autorizaţii de exploatare a jocurilor de noroc, în mai mult de o locaţie;
f) organizarea de jocuri-concurs cu câştiguri de orice fel prin intermediul liniilor telefonice sau al altor sisteme de telecomunicaţie, televiziune ori radio, prin care se condiţionează obţinerea unor avantaje materiale ca rezultat al răspunsurilor formulate la întrebări de cultură generală, inteligenţă sau perspicacitate şi care presupun o taxă de participare,
(3) Înţelesul noţiunilor de concursuri clandestine şi jocuri clandestine va fi cel prevăzut în normele metodologice de aplicare a prezentei ordonanţe de urgenţă.
(4) În înţelesul prezentei ordonanţe de urgenţă, nu constituie organizare de jocuri de noroc prin intermediul sistemelor de comunicaţii de tip internet

sau intranet, precum şi prin intermediul altor sisteme de comunicaţii (sisteme de telefonie fixă sau mobilă) ori asimilate acestora, dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiţii:
a) activităţile se desfăşoară de către organizatorii de jocuri de noroc pe baza regulamentelor de joc aprobate;
b) sistemele de comunicare sunt utilizate strict de organizatori în vederea exploatării jocurilor de noroc pentru care au fost autorizaţi sau facilitează numai comunicarea între organizator şi participanţi.
***Art. 24.** (1)Constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani organizarea şi desfăşurarea de jocuri sau activităţi, indiferent de denumirea lor, prin care se propune unor persoane să depună sau să colecteze bani ori să se înscrie pe o listă, făcându-le să spere câştiguri financiare rezultate din creşterea numărului de persoane recrutate sau înscrise, indiferent cum se realizează această colectare sau înscriere pe liste în scopul de a obţine pentru sine sau pentru altul un folos material injust.*
(2)Constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la un an la 3 ani sau cu amendă fapta de a propune în mod repetat unor persoane să depună sau să colecteze bani ori să se înscrie pe o listă în condiţiile prevăzute la alin. (1).
***Art. 25.** Constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă fapta oricărei persoane care:*
a) alterează sau înlocuieşte prin orice mijloc rezultatul unui joc după ce acesta a fost stabilit;
b) plasează sau modifică o miză după ce rezultatul unui joc a fost stabilit;
c) foloseşte sau deţine în vederea folosirii într-o sală de jocuri orice dispozitiv prin a cărui utilizare sunt alterate elementele de şansă şi metodele de selecţie prin care se modifică rezultatul jocului, suma sau frecvenţa plăţii într-un joc de noroc;
d) foloseşte sau deţine în vederea folosirii într-o sală de jocuri jetoane - sau orice alt suport material al taxei de participare la jocurile respective - false, ştiind că acestea sunt falsificate;
e) organizează sau exploatează jocuri frauduloase."

Titlul X. Infracţiuni contra capacităţii de apărare a României

Capitolul I. Infracţiuni săvârşite de militari

Secţiunea I. Infracţiuni contra ordinii şi disciplinei militare

Art. 331. Absenţa nejustificată. (1) Absenţa nejustificată de la unitate sau serviciu, care a depăşit 24 de ore dar nu mai mult de 3 zile, a militarului în termen sau concentrat, până la gradul de sergent inclusiv, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la un 1 an.

(2) Pedeapsa aplicată militarului în termen se execută într-o închisoare militară.

(3) În timp de război, absenţa nejustificată a oricărui militar de la unitate sau serviciu, care a depăşit 4 ore dar nu mai mult de 24 ore, se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

Art. 332. Dezertarea. (1) Absenţa nejustificată de la unitate sau serviciu, care depăşeşte 3 zile, a oricărui militar, se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 7 ani.

(2) În timp de război, absenţa nejustificată a oricărui militar de la unitate sau serviciu, care a depăşit 24 ore, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 12 ani.

Art. 333. Călcarea de consemn. (1) Călcarea regulilor serviciului de gardă, de pază, de însoţire sau de securitate, se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la 1 an.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează şi părăsirea comenzii sau oricărui alt post de către militar.

(3) Călcarea consemnului de către santinela aflată în serviciu de gardă sau de pază pe lângă depozitele de armament, muniţii sau materiale explozive, la frontieră ori în alte posturi de un deosebit interes militar sau de stat, ori dacă fapta ar fi putut avea urmări grave, se pedepseşte cu închisoare de la 1 la 5 ani.

(4) Faptele de mai sus săvârşite în timp de război se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 12 ani.

Art. 334. Insubordonarea. (1) Refuzul de a executa un ordin cu privire la îndatoririle de serviciu se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 2 ani.

(2) Dacă fapta săvârşită de un ofiţer, de un maistru militar sau subofiţer, de un militar angajat, de doi sau mai mulţi militari împreună în faţa trupei adunate sau dacă fapta are urmări grave, pedeapsa este închisoarea de la 1 la 5 ani.

(3) În timp de război, pedeapsa pentru fapta prevăzută în alin. (1) este închisoarea de la 2 la 7 ani, iar pentru fapta prevăzută în alin. (2) de la 3 la 12 ani.

Art. 335. [1] **Lovirea superiorului.** (1) Lovirea superiorului de către inferior sau a şefului de către subordonat se pedepseşte cu închisoare de la 3 luni la un an.

(2) Dacă fapta prevăzută în alin. (1) a fost săvârşită în timp de război, maximul pedepsei se sporeşte cu 2 ani.

Art. 336. [2] **Lovirea inferiorului.** (1) Lovirea inferiorului sau subordonatului de către un superior sau şef se pedepseşte cu închisoare de la o lună la un an.

(2) Dispoziţiile alin. (1) nu se aplică în timp de război, dacă fapta a fost determinată de o necesitate militară.

Art. 337. [3] **Punerea în mişcare a acţiunii penale.** Acţiunea penală pentru infracţiunile prevăzute în art. 331-334 se pune în mişcare numai la sesizarea comandantului.

Secţiunea II. Infracţiuni pe câmpul de luptă

Art. 338. Capitularea. (1) Predarea în mâinile inamicului de către comandant a forţelor militare pe care le comandă, lăsarea în mâinile duşmanului, distrugerea sau aducerea în stare de neîntrebuinţare de către comandant a mijloacelor de luptă sau a altor mijloace necesare

[1] Art. 335 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 68 din Legea nr. 278/2006.

[2] Art. 336 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 69 din Legea nr. 278/2006.

[3] Art. 337 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 70 din Legea nr. 278/2006.

pentru purtarea războiului, fără ca aceasta să fi fost determinată de condiţiile de luptă, se pedepsesc cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Tentativa se pedepseşte.

Art. 339. Părăsirea câmpului de luptă. (1) Părăsirea câmpului de luptă sau refuzul de a acţiona, săvârşite în timpul luptei, ori predarea în captivitate sau săvârşirea altor asemenea fapte de natură a servi cauza duşmanului, se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Tentativa se pedepseşte.

Secţiunea III. Infracţiuni specifice aviaţiei şi marinei militare

Art. 340. Zborul neautorizat. (1) Zborul cu o aeronavă aparţinând forţelor armate ale statului român, fără prealabilă autorizare, precum şi nerespectarea regulilor de zbor, dacă prin aceasta se periclitează securitatea zborului în spaţiul aerian sau a aeronavei, se pedepsesc cu închisoare de la 3 luni la 2 ani.

(2) Dacă fapta prevăzută în alineatul precedent a cauzat urmări grave, pedeapsa este închisoarea de la 1 la 5 ani, iar dacă a cauzat un dezastru, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 341. Părăsirea navei. (1) Părăsirea unei nave militare în caz de naufragiu de către comandant, mai înainte de a-şi fi exercitat până la capăt îndatoririle de serviciu, precum şi de către orice persoană ce face parte din echipajul navei, fără ordinul comandantului, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani.

(2) Aceeaşi faptă săvârşită în timp de război se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 342. Părăsirea comenzii. (1) Părăsirea comenzii de către comandantul unei nave sau al unei grupări de nave militare, în situaţii ce ar fi putut periclita nava sau navele militare ori echipajul acestora, se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

(2) În cazul în care părăsirea comenzii s-a săvârşit în timpul luptei, de către comandatul unei nave sau al unei grupări de nave militare, pedeapsa

este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 343. Neluarea măsurilor necesare în operaţiile navale. Fapta comandatului unei nave militare sau grupări de nave militare care fără a fi fost oprit de vreun ordin sau fără a fi fost împiedicat de misiunea specială pe care o avea, nu ia măsurile necesare să atace, să lupte împotriva duşmanului, să ajute o navă a statului român sau a unei ţări aliate urmărită de duşman ori angajată în luptă, sau nu ia măsurile necesare pentru a distruge un convoi duşman, ori nu urmăreşte navele de război sau comerciale ale duşmanului, se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 344. Coborârea pavilionului. Coborârea pavilionului, în timpul luptei, cu scopul de a servi cauza duşmanului, săvârşită de către comandantul unei nave militare sau al unei grupări de nave militare, precum şi de către orice altă persoană îmbarcată se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 345. Coliziunea. (1) Fapta comandantului unei nave militare sau a oricărei persoane aflate la bordul navei, prin care s-a cauzat, din culpă, o coliziune sau punerea pe uscat a navei, dacă fapta a avut ca urmare avarierea gravă a navei sau alte urmări grave, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

(2) În cazul în care fapta prevăzută în alineatul precedent a fost săvârşită cu intenţie, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(3) În timp de război, fapta prevăzută în alin. (2) se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 346. Sancţionarea tentativei. Tentativa infracţiunilor prevăzute în art. 340, 341, 342, 344 şi 345 alin. (2) şi (3) se pedepseşte.

Art. 347. Infracţiuni privitoare la aeronave. Dispoziţiile art. 341-346 se aplică în mod corespunzător şi în ce priveşte aeronavele militare.

Notă: A se vedea şi art. 98-112 din Codul aerian al României, adoptat prin O.G. nr. 29/1997, republicată, cu modificările şi completările ulterioare.

Capitolul II. Infracţiuni săvârşite de militari sau de civili

Art. 348. Sustragerea de la serviciul militar. (1) Fapta persoanei care îşi provoacă vătămări integrităţii corporale sau sănătăţii, simulează o boală sau infirmitate, foloseşte înscrisuri false sau alte mijloace, în scopul de a se sustrage serviciului militar, se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 5 ani, iar în timp de război cu închisoare de la 3 la 10 ani.

(2) Acţiunea penală se pune în mişcare numai la sesizarea comandantului.

Notă: 1. A se vedea şi dispoziţiile art. 2 alin. (1) din Legea nr. 395/2005 privind suspendarea pe timp de pace a serviciului militar obligatoriu şi trecerea la serviciul militar pe bază de voluntariat[1], potrivit cărora: ***„Începând cu data de 1 ianuarie 2007, executarea serviciului obligatoriu, în calitate de militar în termen şi militar cu termen redus, se suspendă."***

2. A se vedea şi dispoziţiile Legii nr. 446/2006 privind pregătirea populaţiei pentru apărare[2], intrată în vigoare de la 1 ianuarie 2007.

Art. 349. Defetismul. Răspândirea sau publicarea în timp de război de zvonuri sau informaţii false, exagerate sau tendenţioase relative la situaţia economică şi politică a ţării, la starea morală a populaţiei în legătură cu declararea şi mersul războiului, precum şi săvârşirea altor asemenea fapte de natură să slăbească rezistenţa morală a populaţiei, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 350. Jefuirea celor căzuţi pe câmpul de luptă. (1) Jefuirea pe câmpul de luptă a morţilor sau răniţilor de obiectele aflate asupra lor se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează fapta arătată în alineatul precedent, care, fără să fie săvârşită pe câmpul de luptă, este urmarea unor operaţii de război.

Art. 351. Folosirea emblemei „Crucii Roşii" în timpul operaţiilor militare. Folosirea, fără drept, în timp de război şi în legătură cu operaţiile militare a emblemei ori denumirii de „Crucea Roşie" sau a celor asimilate acesteia, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 7 ani.

---

[1] M. Of. nr. 1155 din 20 decembrie 2005.

[2] M. Of. nr. 990 din 12 decembrie 2006.

Art. 352. Sustragerea de la rechiziții militare. (1) Refuzul nejustificat de a pune la dispoziția forțelor armate bunurile legal rechiziționate, sustragerea de la îndeplinirea acestor obligații ori nedeclararea la recensământ a bunurilor supuse rechiziționării, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani.

(2) În cazul când fapta se săvârșește în timp de război, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 5 ani.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XXVI/2007 (M. Of. nr. 772 din 14 noiembrie 2007), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la competența de soluționare a cauzelor având ca obiect infracțiunile prevăzute în art. 331-352 din Codul penal sau alte infracțiuni în legătură cu îndatoririle de serviciu, săvârșite de personalul militar al fostei Direcții Generale a Penitenciarelor înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 293/2004 privind Statutul funcționarilor publici din Administrația Națională a Penitenciarelor, cu modificările și completările ulterioare, și a stabilit că: *„În cauzele ce au ca obiect infracțiunile prevăzute de art. 331-352 din Codul penal, precum și alte infracțiuni săvârșite în legătură cu îndatoririle de serviciu, comise de personalul militar al fostei Direcții Generale a Penitenciarelor anterior intrării în vigoare a Legii nr. 293/2004:*
a) și înregistrate pe rolul instanțelor militare înaintea actului normativ menționat, competența judecării lor revine instanțelor militare, în condițiile art. 40 din Codul de procedură penală și art. IX pct. 4 din Legea nr. 281/2003;
b) și înregistrate pe rolul instanțelor ulterior intrării în vigoare a actului normativ menționat, competența judecării lor revine instanței civile".

Notă: A se vedea și art. 33 din Legea nr. 132/1997 privind rechizițiile de bunuri și prestări de servicii în interes public (M. Of. nr. 161 din 18 iulie 1997).

Capitolul III. Infracţiuni săvârşite de civili

Art. 353. [1] **Sustragerea de la recrutare.** Sustragerea de la recrutare în timp de război se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.

Art. 354. [2] **Neprezentarea la încorporare sau concentrare.** (1) Neprezentarea la încorporare sau concentrare ori neprezentarea celor încorporaţi sau concentraţi la unitatea unde au fost repartizaţi, în timp de mobilizare sau război, în termenul precizat în ordin, se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani.

(2) Termenul de prezentare prevăzut în alineatul precedent se prelungeşte cu 10 zile, în cazul în care cei chemaţi la mobilizare sau concentrare se află în străinătate.

Art. 355. Punerea în mişcare a acţiunii penale. Acţiunea penală pentru infracţiunile prevăzute în prezentul capitol se pune în mişcare numai la sesizarea comandantului.

Notă: A se vedea şi art. 33-35 din Legea nr. 132/1997 privind rechiziţiile de bunuri şi prestări de servicii în interes public[3], cu modificările ulterioare.

---

[1] Art. 353 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 71 din Legea nr. 278/2006.

[2] Art. 354 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 72 din Legea nr. 278/2006.

[3] M. Of. nr. 161 din 18 iulie 1997.

Titlul XI. Infracţiuni contra păcii şi omenirii

Art. 356. Propaganda pentru război. Propaganda pentru război, răspândirea de ştiri tendenţioase sau orice alte manifestări în favoarea dezlănţuirii unui război, săvârşite prin grai, scris, radio, televiziune, cinematograf sau prin alte asemenea mijloace, se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 15 ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 357. Genocidul. (1) Săvârşirea în scopul de a distruge în întregime sau în parte o colectivitate sau un grup naţional, etnic, rasial sau religios a vreuneia dintre următoarele fapte:

a) uciderea membrilor colectivităţii sau grupului;

b) vătămarea gravă a integrităţii fizice sau mintale a colectivităţii sau grupului;

c) supunerea colectivităţii ori grupului la condiţii de existenţă sau tratament de natură să ducă la distrugere fizică;

d) luarea de măsuri tinzând la împiedicarea naşterilor în sânul colectivităţii sau grupului;

e) transferarea forţată a copiilor aparţinând unei colectivităţi sau unui grup, în altă colectivitate sau în alt grup,

se pedepseşte cu detenţiunea pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Dacă fapta este săvârşită în timp de război, pedeapsa este detenţiunea pe viaţă.

(3) Înţelegerea în vederea săvârşirii infracţiunii de genocid se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

Art. 358. Tratamentele neomenoase. (1) Supunerea la tratamente neomenoase a răniţilor ori bolnavilor, a membrilor personalului civil sanitar sau al Crucii Roşii ori al organizaţiilor asimilate acesteia, a naufragiaţilor, a prizonierilor de război şi în general a oricărei alte persoane căzute în puterea adversarului, ori supunerea acestora la experienţe medicale sau ştiinţifice care nu sunt justificate de un tratament medical în interesul lor, se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează săvârşirea faţă de persoanele arătate în alineatul precedent a vreuneia din următoarele fapte:

a) constrângerea de a servi în forţele armate ale adversarului;

b) luarea de ostateci;

c) deportarea;

d) dislocarea sau lipsirea de libertate fără temei legal;

e) condamnarea sau execuţia fără o judecată prealabilă efectuată de către un tribunal constituit în mod legal şi care să fi judecat cu respectarea garanţiilor judiciare fundamentale prevăzute de lege.

(3) Torturarea, mutilarea sau exterminarea celor prevăzuţi în alin. (1) se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă sau cu închisoare de la 15 la 25 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(4) Dacă faptele prevăzute în prezentul articol sunt săvârşite în timp de război, pedeapsa este detenţiunea pe viaţă.

Art. 359. Distrugerea unor obiective şi însuşirea unor bunuri. (1) Distrugerea în întregime sau în parte:

a) a clădirilor, a oricăror alte construcţii sau a navelor care servesc de spitale;

b) a mijloacelor de transport de orice fel afectate unui serviciu sanitar sau de Cruce Roşie, ori al organizaţiilor asimilate acesteia, pentru transportul răniţilor, bolnavilor, materialelor sanitare sau al materialelor Crucii Roşii ori ale organizaţiilor asimilate acesteia;

c) a depozitelor de materiale sanitare,

dacă toate acestea poartă semnele distinctive reglementare, se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 20 de ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează însuşirea sub orice formă, nejustificată de o necesitate militară şi săvârşită în proporţii mari, a mijloacelor sau materialelor destinate pentru ajutorul ori îngrijirea răniţilor sau bolnavilor căzuţi sub puterea adversarului.

(3) Tot astfel se sancţionează distrugerea, în întregime sau în parte, ori însuşirea sub orice formă, nejustificată de vreo necesitate militară şi săvârşită în proporţii mari, a oricăror alte bunuri.

Art. 360. Distrugerea, jefuirea sau însuşirea unor valori culturale. (1) Distrugerea sub orice formă, fără necesitate militară, de monumente sau construcţii care au valoare artistică, istorică ori arheologică, de muzee, mari biblioteci, arhive de valoare istorică sau ştiinţifică, opere de artă,

manuscrise, cărţi de valoare, colecţii ştiinţifice sau colecţii importante de cărţi, de arhive ori de reproduceri ale bunurilor de mai sus şi în general a oricăror valori culturale ale popoarelor, se pedepseşte cu închisoare de la 5 la 20 ani şi interzicerea unor drepturi.

(2) Cu aceeaşi pedeapsă se sancţionează jefuirea sau însuşirea sub orice formă a vreuneia dintre valorile culturale arătate în prezentul articol, de pe teritoriile aflate sub ocupaţie militară.

Art. 361. Sancţionarea tentativei, tăinuirii şi favorizării. (1) Tentativa infracţiunilor prevăzute în prezentul titlu se pedepseşte.

(2) Tăinuirea şi favorizarea privitoare la infracţiuni din acest titlu se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani.

(3) Tăinuirea şi favorizarea săvârşite de soţ sau de o rudă apropiată în cazul infracţiunilor prevăzute în art. 357 şi 358 alin. (3) şi (4) se pedepsesc. Limitele pedepsei prevăzute în alin. (2) se reduc la jumătate, iar în cazul celorlalte infracţiuni, tăinuirea şi favorizarea nu se pedepsesc.

Dispoziţii finale

Art. 362. Dispoziţiile din partea generală a acestui cod se aplică şi faptelor sancţionate penal prin legi speciale, afară de cazul când legea dispune altfel.

Art. 363. Prezentul cod intră în vigoare la data de 1 ianuarie 1969.

Dispoziţii tranzitorii cuprinse în Legea nr. 278/2006 pentru modificarea şi completarea Codului penal, precum şi pentru modificarea şi completarea altor legi

*„**Art. II.** Expresia „pedepse complimentare" din cuprinsul Codului penal sau al altor acte normative în vigoare se înlocuieşte cu expresia „pedepse complementare".*

[....]

*„**Art. VIII.** Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, cu excepţia prevederilor privind persoana juridică, ce intră în vigoare la 90 de zile de la data publicării."*

Index *)

---

*) Cifrele fac trimitere la numărul articolului din Cod. Semnul ▶ înlocuieşte într-o expresie termenul de bază.

Codul de procedură penală

republicat în M. Of. nr. 78 din 30 aprilie 1997
cu modificările şi completările aduse prin:

- **O.U.G. nr. 207/2000** privind modificarea şi completarea Codului penal şi a Codului de procedură penală (M. Of. nr. 594 din 22 noiembrie 2000), aprobată cu modificări şi completări prin **Legea nr. 456/2001** (M. Of. nr. 410 din 25 iulie 2001). Aplicarea unei părţi din modificările aduse prin O.U.G. nr. 207/2000 a fost suspendată, până la aprobarea acesteia prin lege, prin O.U.G. nr. 295/2000 (M. Of. nr. 707 din 30 decembrie 2000), aprobată prin Legea nr. 109/2001 (M. Of. nr. 157 din 29 martie 2001);
- **Legea nr. 296/2001** privind extrădarea (M. Of. nr. 326 din 18 iunie 2001);
- **Legea nr. 704/2001** privind asistenţa judiciară internaţională în materie penală (M. Of. nr. 807 din 17 decembrie 2001) – intrată în vigoare la 30 de zile de la data publicării;
- **Legea nr. 756/2001** asupra transferării persoanelor condamnate în străinătate (M. Of. nr. 2 din 4 ianuarie 2002);
- **Legea nr. 169/2002** privind modificarea şi completarea Codului penal, a Codului de procedură penală şi a unor legi speciale (M. Of. nr. 261 din 18 aprilie 2002);
- **O.U.G. nr. 58/2002** privind modificarea şi completarea unor dispoziţii din Codul penal referitoare la infracţiuni contra demnităţii şi infracţiuni contra autorităţii, precum şi a unor dispoziţii din Codul de procedură penală (M. Of. nr. 351 din 27 mai 2002), aprobată cu modificări prin **Legea nr. 160/2005** (M. Of. nr. 470 din 2 iunie 2005);
- **Legea nr. 281/2003** privind modificarea şi completarea Codului de procedură penală şi a unor legi speciale (M. Of. nr. 468 din 1 iulie 2003), modificată, în ceea ce priveşte intrarea în vigoare a anumitor dispoziţii, prin O.U.G. nr. 66/2003 (M. Of. nr. 502 din 11 iulie 2003). În ce priveşte intrarea în vigoare a modificărilor aduse prin Legea nr. 281/2003, a se vedea dispoziţiile art. XI din lege, precum şi pe cele conţinute în art. II din O.U.G. nr. 66/2003, *infra*, în nota de la art. 524 din Cod;
- **O.U.G. nr. 66/2003** privind modificarea unor dispoziţii din Codul de procedură penală (M. Of. nr. 502 din 11 iulie 2003), aprobată prin Legea nr. 359/2003 (M. Of. nr. 635 din 5 septembrie 2003);
- **O.U.G. nr. 109/2003** privind modificarea Codului de procedură penală (M. Of. nr. 748 din 26 octombrie 2003), rectificată în M. Of. nr. 756 din 29 octombrie 2003 şi aprobată cu modificări prin **Legea nr. 159/2004** (M. Of. nr. 451 din 20 mai 2004). Dispoziţiile O.U.G. nr. 109/2003 au devenit aplicabile de la data intrării în vigoare a Legii de revizuire a Constituţiei României, respectiv de la 29 octombrie 2003;
- **O.U.G. nr. 55/2004** pentru modificarea Codului de procedură penală (M. Of. nr. 592 din 1 iulie 2004), aprobată prin Legea nr. 548/2004 (M. Of. nr. 1164 din 8 decembrie 2004);

- **Legea nr. 302/2004** privind cooperarea judiciară în materie penală (M. Of. nr. 594 din 1 iulie 2004). Legea nr. 302/2004 a intrat în vigoare la 60 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial;
- **O.U.G. nr. 72/2004** pentru completarea art. 209 din Codul de procedură penală (M. Of. nr. 909 din 6 octombrie 2004),aprobată prin Legea nr. 575/2004 (M. Of. nr. 1210 din 16 decembrie 2004);
- **Legea nr. 480/2004** pentru modificarea şi completarea Codului de procedură penală (M. Of. nr. 1088 din 23 noiembrie 2004);
- **Legea nr. 576/2004** pentru modificarea şi completarea Codului de procedură penală (M. Of. nr. 1223 din 20 decembrie 2004);
- **O.U.G. nr. 190/2005** pentru realizarea unor măsuri necesare în procesul de integrare europeană (M. Of. nr. 1179 din 28 decembrie 2005), aprobată cu modificări prin Legea nr. 332/2006 (M. Of. nr. 629 din 20 iulie 2006);
- **Legea nr. 356/2006** pentru modificarea şi completarea Codului de procedură penală, precum şi pentru modificarea altor legi (M. Of. nr. 677 din 7 august 2006). Legea nr. 356/2006 a intrat în vigoare la 30 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, iar prevederile privind persoana juridică au intrat în vigoare la data intrării în vigoare a normelor corespunzătoare din Codul penal;
- **O.U.G. nr. 60/2006** pentru modificarea şi completarea Codului de procedură penală, precum şi pentru modificarea altor legi (M. Of. nr. 764 din 7 septembrie 2006);
- **Legea nr. 79/2007** pentru modificarea art. 28[1] pct. 1 lit. b) din Codul de procedură penală (M. Of. nr. 225 din 2 aprilie 2007);
- **Decizia Curţii Constituţionale nr. 1058/2007** referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 209 alin. (4[1]) din Codul de procedură penală (M. Of. nr. 810 din 28 noiembrie 2007);
- **Decizia Curţii Constituţionale nr. 1086/2007** referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 172 alin. (1) teza I şi art. 173 alin. (1) din Codul de procedură penală (M. Of. nr. 866 din 18 decembrie 2007);
- **Decizia Curţii Constituţionale nr. 190/2008** referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 362 alin. (1) lit. a) teza a doua din Codul de procedură penală (M. Of. nr. 213 din 20 martie 2008)
- **O.U.G. nr. 31/2008** privind modificarea art. 482 din Codul de procedură penală (M. Of. nr. 224 din 24 martie 2008).
- **Legea nr. 57/2008** pentru modificarea alin. (1) al art. 172 din Codul de procedură penală (M. Of. nr. 228 din 25 martie 2008);
- **Lege nr. 8/2009** pentru aprobarea Ordonanţei de urgenţă a Guvernului nr. 31/2008 privind modificarea art. 482 din Codul de procedură penală (M. Of. nr. 105 din 20 februarie 2009);
- **Legea nr. 195/2009** privind modificarea art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală (M. Of. nr. 365 din 1 iunie 2009);
- **Decizia Curţii Constituţionale nr. 783/2009** referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. I pct. 185 din Legea nr. 356/2006

pentru modificarea şi completarea Codului de procedură penală, precum şi pentru modificarea altor legi (M. Of. nr. 404 din 15 iunie 2009);

- **Decizia Curţii Constituţionale nr. 694/2010** asupra excepţiei de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. I pct. 184 din Legea nr. 356/2006 pentru modificarea şi completarea Codului de procedură penală, precum şi pentru modificarea altor legi, referitoare la modificarea dispoziţiilor art. 385[9] alin. (1) pct. 12 din Codul de procedură penală (M. Of. nr. 392 din 14 iunie 2010);
- **Legea nr. 177/2010** pentru modificarea şi completarea Legii nr. 47/1992 privind organizarea şi funcţionarea Curţii Constituţionale, a Codului de procedură civilă şi a Codului de procedură penală al României (M. Of. nr. 672 din 4 octombrie 2010);
- **Legea nr. 202/2010** privind unele măsuri pentru accelerarea soluţionării proceselor (M. Of. nr. 714 din 26 octombrie 2010).

Cuprins

PARTEA GENERALĂ

Titlul I. Regulile de bază şi acţiunile în procesul penal

Capitolul I. Scopul şi regulile de bază ale procesului penal

Art. 1. Scopul procesului penal. (1) Procesul penal are ca scop constatarea la timp şi în mod complet a faptelor care constituie infracţiuni, astfel ca orice persoană care a săvârşit o infracţiune să fie pedepsită potrivit vinovăţiei sale şi nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală.

(2) Procesul penal trebuie să contribuie la apărarea ordinii de drept, la apărarea persoanei, a drepturilor şi libertăţilor acesteia, la prevenirea infracţiunilor, precum şi la educarea cetăţenilor în spiritul respectării legilor.

Art. 2. Legalitatea şi oficialitatea procesului penal. (1) Procesul penal se desfăşoară atât în cursul urmăririi penale cât şi în cursul judecăţii, potrivit dispoziţiilor prevăzute de lege.

(2) Actele necesare desfăşurării procesului penal se îndeplinesc din oficiu, afară de cazul când prin lege se dispune altfel.

Art. 3. Aflarea adevărului. În desfăşurarea procesului penal trebuie să se asigure aflarea adevărului cu privire la faptele şi împrejurările cauzei, precum şi cu privire la persoana făptuitorului.

Art. 4. Rolul activ. Organele de urmărire penală şi instanţele de judecată sunt obligate să aibă rol activ în desfăşurarea procesului penal.

Art. 5. Garantarea libertăţii persoanei. (1) În tot cursul procesului penal este garantată libertatea persoanei.

(2) [1] Nicio persoană nu poate fi reţinută, arestată sau privată de libertate în alt mod şi nici nu poate fi supusă vreunei forme de restrângere a libertăţii decât în cazurile şi condiţiile prevăzute de lege.

---

[1] Alin. (2)-(5) ale art. 5 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 1 din Legea nr. 281/2003.

(3) Dacă cel împotriva căruia s-a luat măsura arestării preventive sau s-a dispus internarea medicală ori o măsură de restrângere a libertăţii consideră că aceasta este ilegală, are dreptul, în tot cursul procesului penal, să se adreseze instanţei competente, potrivit legii.

(4) Orice persoană care a fost, în cursul procesului penal, privată de libertate sau căreia i s-a restrâns libertatea, ilegal sau pe nedrept, are dreptul la repararea pagubei suferite, în condiţiile prevăzute de lege.

(5) În tot cursul procesului penal, învinuitul sau inculpatul arestat preventiv poate cere punerea în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauţiune.

Art. 5^1. Respectarea demnităţii umane. Orice persoană care se află în curs de urmărire penală sau de judecată trebuie tratată cu respectarea demnităţii umane. Supunerea acesteia la tortură sau la tratamente cu cruzime, inumane ori degradante este pedepsită prin lege.

Art. 5^2. [1] Prezumţia de nevinovăţie. Orice persoană este considerată nevinovată până la stabilirea vinovăţiei sale printr-o hotărâre penală definitivă.

Art. 6. Garantarea dreptului de apărare. (1) Dreptul de apărare este garantat învinuitului, inculpatului şi celorlalte părţi în tot cursul procesului penal.

(2) În cursul procesului penal, organele judiciare sunt obligate să asigure părţilor deplina exercitare a drepturilor procesuale în condiţiile prevăzute de lege şi să administreze probele necesare în apărare.

(3) [2] Organele judiciare au obligaţia să-l încunoştinţeze, de îndată şi mai înainte de a-l audia, pe învinuit sau pe inculpat despre fapta pentru care este cercetat, încadrarea juridică a acesteia şi să-i asigure posibilitatea pregătirii şi exercitării apărării.

(4) Orice parte are dreptul să fie asistată de apărător în tot cursul procesului penal.

---

[1] Art. 5^2 a fost introdus prin art. I pct. 2 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (3) al art. 6 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3 din Legea nr. 281/2003.

(5) Organele judiciare au obligaţia să încunoştinţeze pe învinuit sau inculpat, înainte de a i se lua prima declaraţie, despre dreptul de a fi asistat de un apărător, consemnându-se aceasta în procesul-verbal de ascultare. În condiţiile şi în cazurile prevăzute de lege, organele judiciare sunt obligate să ia măsuri pentru asigurarea asistenţei juridice a învinuitului sau inculpatului, dacă acesta nu are apărător ales.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XXVII/2007 (M. Of. nr. 772 din 4 noiembrie 2007), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi a stabilit că: *„Asistenţa juridică acordată în procesul penal unui inculpat sau învinuit de o persoană care nu a dobândit calitatea de avocat în condiţiile Legii nr. 51/1995, modificată şi completată prin Legea nr. 255/2004, echivalează cu lipsa de apărare a acestuia."*

Art. 7. [1] **Limba în care se desfăşoară procesul penal.** (1) În procesul penal procedura judiciară se desfăşoară în limba română.

(2) În faţa organelor judiciare se asigură părţilor şi altor persoane chemate în proces folosirea limbii materne, actele procedurale întocmindu-se în limba română.

Art. 8. [2] **Folosirea limbii oficiale prin interpret.** Părţilor care nu vorbesc sau nu înţeleg limba română ori nu se pot exprima li se asigură, în mod gratuit, posibilitatea de a lua cunoştinţă de piesele dosarului, dreptul de a vorbi, precum şi dreptul de a pune concluzii în instanţă, prin interpret.

---

[1] Art. 7 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 4 din Legea nr. 281/2003.

[2] Art. 8 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 5 din Legea nr. 281/2003.

Capitolul II. Acțiunea penală și acțiunea civilă în procesul penal

Secțiunea I. Acțiunea penală

Art. 9. Obiectul și exercitarea acțiunii penale. (1) Acțiunea penală are ca obiect tragerea la răspundere penală a persoanelor care au săvârșit infracțiuni.

(2) Acțiunea penală se pune în mișcare prin actul de inculpare prevăzut de lege.

(3) Acțiunea penală se poate exercita în tot cursul procesului penal.

Art. 10. Cazurile în care punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale este împiedicată. (1) Acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată dacă:

a) fapta nu există;

b) fapta nu este prevăzută de legea penală;

b[1]) fapta nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni;

c) fapta nu a fost săvârșită de învinuit sau de inculpat;

d) faptei îi lipsește unul din elementele constitutive ale infracțiunii;

e) există vreuna din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei;

f) lipsește plângerea prealabilă a persoanei vătămate, autorizarea sau sesizarea organului competent ori altă condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale;

g) [1] a intervenit amnistia, prescripția ori decesul făptuitorului sau, după caz, radierea persoanei juridice atunci când are calitatea de făptuitor;

h) [2] a fost retrasă plângerea prealabilă ori părțile s-au împăcat ori a fost încheiat un acord de mediere în condițiile legii, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea plângerii sau împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

h

[1] Lit. g) de la alin. (1) al art. 10 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. din Legea nr. 356/2006.

[2] Lit. h) de la alin. (1) al art. 10 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. XVIII pct. 1 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conținut: „*h) a fost retrasă plângerea prealabilă ori părțile s-au împăcat, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea plângerii sau împăcarea părților înlătură răspunderea penală;*".

i) s-a dispus înlocuirea răspunderii penale;

i[1]) [1)] există o cauză de nepedepsire prevăzută de lege;

j) există autoritate de lucru judecat. Împiedicarea produce efecte chiar dacă faptei definitiv judecate i s-ar da o altă încadrare juridică.

(2) În cazul prevăzut la lit. f), acţiunea penală poate fi pusă în mişcare ulterior în condiţii legale.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 12/2008 (M. Of. nr. 866 din 22 decembrie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la consecinţele modificării (în sensul majorării) preţului mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, în cazul infracţiunilor ce aduc atingere fondului forestier şi a stabilit că:

„Modificarea, în sensul majorării preţului mediu al unui metru cub de masă lemnoasă pe picior, intervenită ulterior comiterii faptei, conduce, în cazul infracţiunilor ce aduc atingere fondului forestier, la lipsa unuia din elementele constitutive ale infracţiunii, ceea ce atrage incidenţa dispoziţiilor art. 10 lit. d) din Codul de procedură penală".

Art. 11. Clasarea, scoaterea de sub urmărire, încetarea urmăririi penale, achitarea şi încetarea procesului penal. Când se constată existenţa vreunuia din cazurile prevăzute în art. 10:

1. În cursul urmăririi penale procurorul, la propunerea organului de cercetare penală sau din oficiu, dispune:

a) clasarea, când nu există învinuit în cauză;

b) scoaterea de sub urmărire, în cazurile prevăzute în art. 10 lit. a)-e), când există învinuit sau inculpat în cauză;

c) [2)] încetarea urmăririi penale, în cazurile prevăzute în art. 10 lit. f)-h), i[1]) şi j), când există învinuit sau inculpat în cauză.

2. În cursul judecăţii instanţa pronunţă:

a) achitarea în cazurile prevăzute în art. 10 lit. a)-e);

b) încetarea procesului penal în cazurile prevăzute în art. 10 lit. f)-j).

[1)] Lit. i[1]) de la alin. (1) al art. 10 a fost introdusă prin art. I pct. 6 din Legea nr. 281/2003.

[2)] Lit. c) de la pct. 1 al art. 11 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 2 din Legea nr. 356/2006.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XXVII/2006 (M. Of. nr. 190 din 20 martie 2007) cu privire la aplicarea dispoziţiilor art. 11 pct. 2 lit. b) raportat la art. 10 alin. (1) lit. h) teza a II-a din Codul de procedură penală, referitoare la exprimarea acordului de voinţă al părţilor de a se împăca, în cazurile prevăzute de lege, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a statuat:
„Încetarea procesului penal în cazul infracţiunilor pentru care împăcarea părţilor înlătură răspunderea penală poate fi dispusă de instanţă numai atunci când aceasta constată nemijlocit acordul de voinţă al inculpatului şi al persoanei vătămate de a se împăca total, necondiţionat şi definitiv, exprimat în şedinţa de judecată de aceste părţi, personal sau prin persoane cu mandat special, ori prin înscrisuri autentice."

Art. 12. Sesizarea altor organe decât cele judiciare. În cazurile arătate în art. 10 lit. b), d) şi e), procurorul care dispune clasarea sau scoaterea de sub urmărire, ori instanţa de judecată care pronunţă achitarea, dacă apreciază că fapta ar putea atrage măsuri ori sancţiuni altele decât cele prevăzute de legea penală, sesizează organul competent.

Art. 13. Continuarea procesului penal în caz de amnistie, prescripţie sau retragere a plângerii prealabile ori de existenţă a unei cauze de nepedepsire. [1] (1) [2] În caz de amnistie, prescripţie sau retragere a plângerii prealabile, precum şi în cazul existenţei unei cauze de nepedepsire, învinuitul sau inculpatul poate cere continuarea procesului penal.

(2) Dacă se constată vreunul din cazurile prevăzute în art. 10 lit. a)-e), procurorul dispune scoaterea de sub urmărire, iar instanţa de judecată pronunţă achitarea.

(3) [3] Dacă nu se constată vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 10 alin. (1) lit. a)-e), procurorul dispune încetarea urmăririi penale, cu excepţia cazului prevăzut în art. 10 alin. (1) lit. i), iar instanţa de judecată pronunţă încetarea procesului penal.

---

[1] Denumirea marginală a art. 13 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 7 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (1) al art. 13 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 7 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (3) al art. 13 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3 din Legea nr. 356/2006.

Secţiunea II. Acţiunea civilă

Art. 14. Obiectul şi exercitarea acţiunii civile. (1) Acţiunea civilă are ca obiect tragerea la răspundere civilă a inculpatului, precum şi a părţii responsabile civilmente.

(2) Acţiunea civilă poate fi alăturată acţiunii penale în cadrul procesului penal, prin constituirea persoanei vătămate ca parte civilă.

(3) Repararea pagubei se face potrivit dispoziţiilor legii civile:

a) în natură, prin restituirea lucrului, prin restabilirea situaţiei anterioare săvârşirii infracţiunii, prin desfiinţarea totală ori parţială a unui înscris şi prin orice alt mijloc de reparare;

b) prin plata unei despăgubiri băneşti, în măsura în care repararea în natură nu este cu putinţă.

(4) De asemenea, se acordă despăgubiri băneşti pentru folosul de care a fost lipsită partea civilă.

(5) [1] Acţiunea civilă poate avea ca obiect şi tragerea la răspundere civilă pentru repararea daunelor morale, - potrivit legii civile.

Recurs în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. I/2004 (M. Of. nr. 404 din 6 mai 2004), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, admiţând recursul în interesul legii, în aplicarea dispoziţiilor art. 14 din Codul de procedură penală şi ale art. 998 din Codul civil, a stabilit că: *„Instanţa penală învestită cu judecarea acţiunii penale în cazul infracţiunilor cu efecte complexe, cum sunt cele de ucidere din culpă şi de vătămare corporală din culpă săvârşite de un conducător auto, este învestită să judece acţiunea civilă, alăturată celei penale prin constituirea persoanei vătămate ca parte civilă, atât cu privire la pretenţiile formulate în legătură cu decesul victimei sau cu vătămările corporale suferite, cât şi cu privire la pretenţiile referitoare la bunurile distruse ori deteriorate ca urmare a aceleiaşi fapte."*

2. Prin Decizia nr. XV/2005 (M. Of. nr. 119 din 8 februarie 2006), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, admiţând recursul în interesul legii, în aplicarea dispoziţiilor art. 14 alin. (3) lit. a) din Codul de procedură penală şi a dispoziţiilor art. 184 din Codul de procedură civilă, a stabilit că: *„1. În cauzele în care acţiunea penală s-a stins în faza de urmărire penală, printr-o soluţie de netrimitere în judecată, adoptată de procuror,*

[1] Alin. (5) al art. 14 a fost introdus prin art. I pct. 8 din Legea nr. 281/2003.

acesta are calitatea de a exercita în fața instanței civile acțiunea pentru desființarea totală sau parțială a unui înscris falsificat, numai în cazurile prevăzute de art. 45 alin. (1) din Codul de procedură civilă.
2. În celelalte cazuri, aceeași acțiune aparține părților."

Art. 15. Constituirea ca parte civilă. (1) Persoana vătămată se poate constitui parte civilă în contra învinuitului sau inculpatului şi persoanei responsabile civilmente.

(2) Constituirea ca parte civilă se poate face în cursul urmăririi penale, precum şi în fața instanței de judecată până la citirea actului de sesizare.

(3) Calitatea de parte civilă a persoanei care a suferit o vătămare prin infracțiune nu înlătură dreptul acestei persoane de a participa în calitate de parte vătămată în aceeaşi cauză.

(4) Acțiunea civilă este scutită de taxa de timbru.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 2/2010 (M. Of. nr. 414 din 22 iunie 2010), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție privind stabilirea calității de parte vătămată sau parte civilă în cazul infracțiunilor prevăzute de Legea nr. 46/2008 - Codul silvic, prin care se aduce atingere fondului forestier proprietate privată a persoanelor fizice sau juridice și a stabilit că: „*În cazul infracțiunilor prevăzute de Legea nr. 46/2008 - Codul silvic, prin care se aduce atingere fondului forestier proprietate privată a persoanei fizice sau persoanei juridice, calitatea de parte vătămată ori de parte civilă o pot avea atât ocolul silvic, în calitate de reprezentant al statului, cât și proprietarul fondului forestier, cu excepția situației în care acesta din urmă este subiect activ al infracțiunii*".

Art. 16. Partea responsabilă civilmente. (1) Introducerea în procesul penal a persoanei responsabile civilmente poate avea loc, la cerere sau din oficiu, fie în cursul urmăririi penale, fie în fața instanței de judecată până la citirea actului de sesizare.

(2) Persoana responsabilă civilmente poate interveni în procesul penal până la terminarea cercetării judecătorești la prima instanță, luând procedura din stadiul în care se află în momentul intervenției.

(3) Partea responsabilă civilmente are, în ce privește acțiunea civilă, toate drepturile pe care legea le prevede pentru învinuit sau inculpat.

Art. 16[1].[1] Tranzacţia, medierea şi recunoaşterea pretenţiilor civile. (1) În cursul procesului penal, cu privire la pretenţiile civile, inculpatul, partea civilă şi partea responsabilă civilmente pot încheia o tranzacţie sau un acord de mediere, potrivit legii.

(2) Inculpatul, cu acordul părţii responsabile civilmente, poate recunoaşte, în tot sau în parte, pretenţiile părţii civile.

(3) În cazul recunoaşterii pretenţiilor civile, instanţa obligă la despăgubiri în măsura recunoaşterii. Cu privire la pretenţiile civile nerecunoscute, pot fi administrate probe.

Art. 17.[2] Exercitarea din oficiu a acţiunii civile. (1) Acţiunea civilă se porneşte şi se exercită şi din oficiu, când cel vătămat este o persoană lipsită de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă.

(2) În acest scop, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată va cere persoanei vătămate ca, prin reprezentantul său legal, ori, după caz, persoanei care îi încuviinţează actele, să prezinte situaţia cu privire la întinderea pagubei materiale şi a daunelor morale, precum şi date cu privire la faptele prin care acestea au fost pricinuite.

(3) Instanţa este obligată să se pronunţe din oficiu asupra reparării pagubei şi a daunelor morale, chiar dacă persoana vătămată nu este constituită parte civilă.

Art. 18. Susţinerea acţiunii civile de către procuror. (1) Procurorul poate susţine în faţa instanţei acţiunea civilă pornită de persoana vătămată.

(2) [3] Când cel vătămat este o persoană lipsită de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă, procurorul, când participă la judecată, este obligat să susţină interesele civile ale acesteia, chiar dacă nu este constituită parte civilă.

Art. 19. Acţiunea adresată instanţei civile. (1) [4] Persoana vătămată care nu s-a constituit parte civilă în procesul penal poate introduce la

---

[1] Art. 16[1] a fost introdus prin art. XVIII pct. 2 din **Legea nr. 202/2010**.

[2] Art. 17 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 9 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (2) al art. 18 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 10 din Legea nr. 281/2003.

[4] Alin. (1) al art. 19 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 11 din Legea nr. 281/2003.

instanța civilă acțiune pentru repararea pagubei materiale şi a daunelor morale pricinuite prin infracțiune.

(2) Judecata în fața instanței civile se suspendă până la rezolvarea definitivă a cauzei penale.

(3) De asemenea, poate să pornească acțiune în fața instanței civile persoana vătămată care s-a constituit parte civilă sau pentru care s-a pornit din oficiu acțiunea civilă în procesul penal, dar acesta a fost suspendat. În caz de reluare a procesului penal, acțiunea introdusă la instanța civilă se suspendă.

(4) Persoana vătămată care a pornit acțiunea în fața instanței civile poate să părăsească această instanță şi să se adreseze organului de urmărire penală sau instanței de judecată, dacă punerea în mişcare a acțiunii penale a avut loc ulterior sau procesul penal a fost reluat după suspendare. Părăsirea instanței civile nu poate avea loc dacă aceasta a pronunțat o hotărâre chiar nedefinitivă.

Art. 20. Cazuri speciale de rezolvare a acțiunii civile. (1) Persoana vătămată constituită parte civilă în procesul penal poate să pornească acțiune în fața instanței civile, dacă instanța penală, prin hotărârea rămasă definitivă, a lăsat nesoluționată acțiunea civilă.

(2) [1] În cazurile în care acțiunea civilă a fost exercitată din oficiu, dacă se constată din probe noi că paguba şi daunele morale nu au fost integral reparate, diferența poate fi cerută pe calea unei acțiuni la instanța civilă.

(3) De asemenea, persoana vătămată se poate adresa cu acțiune la instanța civilă pentru repararea pagubelor materiale şi a daunelor morale care s-au născut ori s-au descoperit după pronunțarea hotărârii penale de prima instanță.

Art. 21. Exercitarea acțiunii civile de către sau față de succesori. (1) Acțiunea civilă rămâne în competența instanței penale în caz de deces al uneia din părți, introducându-se în cauză moştenitorii acesteia.

---

[1] Alin. (2) şi (3) ale art. 20 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 12 din Legea nr. 281/2003.

(2)[1] Dacă una dintre părţi este o persoană juridică, în caz de reorganizare a acesteia se introduc în cauză succesorii în drepturi, iar în caz de desfiinţare sau de dizolvare se introduc în cauză lichidatorii.

Art. 22. Autoritatea hotărârii penale în civil şi efectele hotărârii civile în penal. (1) Hotărârea definitivă a instanţei penale are autoritate de lucru judecat în faţa instanţei civile care judecă acţiunea civilă, cu privire la existenţa faptei, a persoanei care a săvârşit-o şi a vinovăţiei acesteia.

(2) Hotărârea definitivă a instanţei civile prin care a fost soluţionată acţiunea civilă nu are autoritate de lucru judecat în faţa organului de urmărire penală şi a instanţei penale, cu privire la existenţa faptei penale, a persoanei care a săvârşit-o şi a vinovăţiei acesteia.

Secţiunea III. Părţile în procesul penal

Art. 23. Inculpatul. Persoana împotriva căreia s-a pus în mişcare acţiunea penală este parte în procesul penal şi se numeşte inculpat.

Art. 24. Alte părţi în procesul penal. (1) Persoana care a suferit prin fapta penală o vătămare fizică, morală sau materială, dacă participă în procesul penal, se numeşte parte vătămată.

(2) Persoana vătămată care exercită acţiunea civilă în cadrul procesului penal se numeşte parte civilă.

(3) Persoana chemată în procesul penal să răspundă, potrivit legii civile, pentru pagubele provocate prin fapta învinuitului sau inculpatului, se numeşte parte responsabilă civilmente.

Recurs în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. I/2005 (M. Of. nr. 503 din 14 iunie 2005), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, admiţând recursul în interesul legii, în aplicarea dispoziţiilor art. 54 alin. (4) şi ale art. 57 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările şi reasigurările în România, cu modificările ulterioare, a stabilit că:
„Societatea de asigurare participă în procesul penal în calitate de asigurător de răspundere civilă, iar nu ca parte responsabilă civilmente sau garant al plăţii despăgubirilor civile."

---

[1] Alin. (2) al art. 21 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 4 din Legea nr. 356/2006.

Menționăm că art. 54 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România a fost modificat, ulterior pronunțării acestei decizii, prin O.U.G. nr. 61/2005 (M. Of. nr. 562 din 30 iunie 2005), în forma modificată a acestui articol făcându-se referire la „asigurătorul de răspundere civilă", iar art. 57 a fost abrogat prin același act normativ.

2. Potrivit Comunicatului Biroului de Informare și Relații Publice al Înaltei Curți de Casație și Justiție (www.scj.ro) prin Decizia nr. 3/2010, pronunțată în ședința din 15 iunie 2010, s-a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și s-a stabilit că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 25[1] din Legea nr. 31/2000 privind societățile de asigurare și supravegherea asigurărilor, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu cele ale art. 24 din Codul de procedură penală, în procesul penal, Fondul de protecție a victimelor străzii are calitatea de parte responsabilă civilmente și poate fi obligat singur, iar nu în solidar cu inculpatul, la plata despăgubirilor civile către persoanele păgubite prin accidente de vehicule neasigurate. Până la momentul publicării prezentei ediții, această decizie nu a fost publicată în Monitorul Oficial.

Titlul II. Competența

Capitolul I. Felurile competenței

Secțiunea I. Competența după materie și după calitatea persoanei

Notă: A se vedea și dispozițiile tranzitorii privitoare la competență cuprinse în **art. III alin. (2) și (3) din Legea nr. 356/2006** pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, precum și pentru modificarea altor legi, *infra*, p. 292.

Art. 25. Competența judecătoriei. (1) Judecătoria judecă în primă instanță toate infracțiunile, cu excepția celor date prin lege în competența altor instanțe.

(2) [1] Judecătoria soluționează și alte cazuri anume prevăzute de lege.

Art. 26. [2] **Competența tribunalului militar.** Tribunalul militar:

1. judecă în primă instanță:

a) infracțiunile prevăzute în art. 331-352 din Codul penal, precum și alte infracțiuni săvârșite în legătură cu îndatoririle de serviciu, comise de militari până la gradul de colonel inclusiv, cu excepția celor date în competența altor instanțe;

b) [3] *abrogată*;

2. judecă și soluționează și alte cauze anume prevăzute de lege.

Art. 27. Competența tribunalului. Tribunalul:

1. judecă în primă instanță:

---

[1] Alin. (2) al art. 25 a fost introdus prin art. I pct. 13 din Legea nr. 281/2003.

[2] Art. 26 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 14 din Legea nr. 281/2003.

[3] Lit. b) de la pct. 1 al art. 26 a fost abrogată prin art. I pct. 5 din Legea nr. 356/2006.

a) [1] infracţiunile prevăzute de Codul penal în art. 174-177, art. 179, art. 189 alin. (3)-(5), art. 197 alin. (3), art. 211 alin. (3), art. 212 alin. (3), art. 215 alin. (5), art. 254, art. 255, art. 257, art. 266-270, art. 279¹, art. 312 şi art. 317, precum şi infracţiunea de contrabandă, dacă a avut ca obiect arme, muniţii sau materii explozive ori radioactive;

b) infracţiunile săvârşite cu intenţie, care au avut ca urmare moartea sau sinuciderea victimei;

c) [2] *abrogată*;

d) [3] infracţiunile privind traficul şi consumul ilicit de droguri;

e) infracţiunea de bancrută frauduloasă, dacă fapta priveşte sistemul bancar;

e¹) [4] infracţiunile de spălare a banilor şi infracţiunile de evaziune fiscală prevăzute de art. 9 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea şi combaterea evaziunii fiscale, cu modificările ulterioare;

f) alte infracţiuni date prin lege în competenţa sa;

2. [5] *abrogat*;

3. [6] ca instanţă de recurs, judecă recursurile împotriva sentinţelor pronunţate de judecătorii privind infracţiunile pentru care punerea în

---

[1] Lit. a) şi b) de la pct. 1 al art. 27 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 6 din Legea nr. 356/2006.

[2] Lit. c) de la pct. 1 al art. 27 a fost abrogată prin art. I pct. 7 din Legea nr. 356/2006.

[3] Lit. d) de la pct. 1 al art. 27 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. XVIII pct. 3 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„d) infracţiunea de spălare a banilor, precum şi infracţiunile privind traficul şi consumul ilicit de droguri;”*.

[4] Lit. e¹) de la pct. 1 al art. 27 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. XVIII pct. 3 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„e¹) infracţiunile la regimul drepturilor de proprietate intelectuală şi industrială;”*.

[5] Pct. 2 al art. 27 a fost abrogat prin art. XVIII pct. 4 din **Legea nr. 202/2010**. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„2. ca instanţă de apel, judecă apelurile împotriva hotărârilor penale pronunţate de judecătorii în primă instanţă;”*.

[6] Pct. 3 al art. 27 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 5 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„3. ca instanţă de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor penale pronunţate de judecătorii în cazurile anume prevăzute de lege;”*.

mişcare a acţiunii penale se face la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, precum şi recursurile împotriva hotărârilor penale pronunţate de judecătorii în materia măsurilor preventive, a liberării provizorii sau a măsurilor asigurătorii, a hotărârilor penale pronunţate de judecătorii în materia executării hotărârilor penale sau a reabilitării, precum şi în alte cazuri anume prevăzute de lege;

4.[1] soluţionează conflictele de competenţă ivite între judecătoriile din circumscripţia sa, precum şi alte cazuri anume prevăzute de lege.

Art. 28.[2] Competenţa tribunalului militar teritorial. Tribunalul militar teritorial:

1. judecă în primă instanţă:

a)[3] infracţiunile menţionate în art. 27 pct. 1 lit. a)-e[1]), săvârşite în legătură cu îndatoririle de serviciu, de militari până la gradul de colonel inclusiv;

b) alte infracţiuni date prin lege în competenţa sa;

2.[4] *abrogat*;

3.[5] ca instanţă de recurs, judecă recursurile împotriva sentinţelor pronunţate de tribunalele militare privind infracţiunile pentru care punerea în mişcare a acţiunii penale se face la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, precum şi recursurile împotriva hotărârilor penale pronunţate

---

[1] Pct. 4 de la art. 27 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 15 din Legea nr. 281/2003.

[2] Art. 28 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 16 din Legea nr. 281/2003.

[3] Lit. a) de la pct. 1 al art. 28 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 9 din Legea nr. 356/2006.

[4] Pct. 2 al art. 28 a fost abrogat prin art. XVIII pct. 6 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„2. ca instanţă de apel, judecă apelurile împotriva hotărârilor pronunţate în primă instanţă de tribunalele militare, cu excepţia infracţiunilor contra ordinii şi disciplinei militare, sancţionate de lege cu pedeapsa închisorii de cel mult 2 ani;"*.

[5] Pct. 3 al art. 28 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 7 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„3. ca instanţă de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunţate de tribunalele militare în cazul infracţiunilor contra ordinii şi disciplinei militare, sancţionate de lege cu pedeapsa închisorii de cel mult 2 ani, precum şi în alte cazuri anume prevăzute de lege;"*.

de tribunalul militar în materia măsurilor preventive, a liberării provizorii sau a măsurilor asigurătorii, a hotărârilor penale pronunţate de tribunalul militar în materia executării hotărârilor penale sau a reabilitării, precum şi în alte cazuri anume prevăzute de lege;

4. soluţionează conflictele de competenţă ivite între tribunalele militare din circumscripţia sa, precum şi alte cazuri anume prevăzute de lege.

Art. 28^1. Competenţa Curţii de Apel. Curtea de Apel:

1. judecă în primă instanţă:

a) [1] infracţiunile prevăzute de Codul penal în art. 155-173 şi infracţiunile privind siguranţa naţională a României prevăzute în legi speciale;

a^1) [2] infracţiunile prevăzute de Codul penal în art. 253^1, art. 273-276 când s-a produs o catastrofă de cale ferată şi art. 356-361;

b) [3] infracţiunile săvârşite de judecătorii de la judecătorii şi tribunale şi de procurorii de la parchetele care funcţionează pe lângă aceste instanţe, precum şi de avocaţi, notari publici, executori judecătoreşti şi de controlorii financiari ai Curţii de Conturi;

b^1) [4] infracţiunile săvârşite de şefii cultelor religioase organizate în condiţiile legii şi de ceilalţi membri ai înaltului cler, care au cel puţin rangul de arhiereu sau echivalent al acestuia;

b^2) infracţiunile săvârşite de magistraţii asistenţi de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, de judecătorii de la curţile de apel şi Curtea Militară de Apel, precum şi de procurorii de la parchetele de pe lângă aceste instanţe;

b^3) infracţiunile săvârşite de membrii Curţii de Conturi, de preşedintele Consiliului Legislativ şi de Avocatul Poporului;

c) [5] *abrogată;*

d) alte infracţiuni date prin lege în competenţa sa;

---

[1] Lit. a) de la pct. 1 al art. 28^1 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 11 din Legea nr. 356/2006.

[2] Lit. a^1) de la pct. 1 al art. 28^1 a fost introdusă prin art. I pct. 12 din Legea nr. 356/2006.

[3] Lit. b) de la pct. 1 al art. 28^1 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. unic din Legea nr. 79/2007.

[4] Lit. b^1)-b^3) de la pct. 1 al art. 28^1 au fost introduse prin art. XVIII pct. 8 din **Legea nr. 202/2010**.

[5] Lit. c) de la pct. 1 al art. 28^1 a fost abrogată prin art. I pct. 14 din Legea nr. 356/2006.

e)-f) [1] *abrogate*;

2. ca instanţă de apel, judecă apelurile împotriva hotărârilor penale pronunţate în primă instanţă de tribunale;

3. [2] ca instanţă de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor penale pronunţate de judecătorii în primă instanţă, cu excepţia celor date în competenţa tribunalului, precum şi în alte cazuri anume prevăzute de lege;

4. [3] soluţionează conflictele de competenţă ivite între tribunale sau între judecătorii şi tribunale din circumscripţia sa ori între judecătorii din circumscripţia unor tribunale diferite aflate în circumscripţia Curţii, precum şi alte cazuri anume prevăzute de lege;

5. [4] soluţionează cererile prin care s-a solicitat extrădarea sau transferul persoanelor condamnate în străinătate.

Art. 28[2]. Competenţa Curţii Militare de Apel. Curtea Militară de Apel:

1. judecă în primă instanţă:

a) [5] infracţiunile prevăzute de Codul penal în art. 155-173 şi art. 356-361, săvârşite de militari;

b) infracţiunile săvârşite de judecătorii tribunalelor militare şi ai tribunalelor militare teritoriale, precum şi de procurorii militari de la parchetele militare de pe lângă aceste instanţe;

c) alte infracţiuni date prin lege în competenţa sa;

2. ca instanţă de apel, judecă apelurile împotriva hotărârilor pronunţate în primă instanţă de tribunalele militare teritoriale;

---

[1] Lit. e)-f) de la pct. 1 al art. 28[1] au fost abrogate prin art. I pct. 18 din Legea nr. 281/2003. Precizăm că lit. e) a fost introdusă prin art. 55 din Legea nr. 296/2001, iar lit. f) prin art. 35 din Legea nr. 756/2001.

[2] Pct. 3 al art. 28[1] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 9 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„3. ca instanţă de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor penale pronunţate de tribunale în apel, precum şi în alte cazuri anume prevăzute de lege;"*

[3] Pct. 4 de la art. 28[1] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 19 din Legea nr. 281/2003.

[4] Pct. 5 de la art. 28[1] a fost introdus prin art. I pct. 20 din Legea nr. 281/2003.

[5] Lit. a) de la pct. 1 al art. 28[2] este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 21 din Legea nr. 281/2003.

M

3. [1] ca instanţă de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor penale pronunţate de tribunalul militar în primă instanţă, cu excepţia celor date în competenţa tribunalului militar teritorial, precum şi în alte cazuri anume prevăzute de lege;

4. [2] soluţionează conflictele de competenţă ivite între tribunalele militare teritoriale sau între tribunalele militare şi tribunalele militare teritoriale ori între tribunalele militare din raza de competenţă a unor tribunale militare teritoriale diferite, precum şi alte cazuri anume prevăzute de lege.

Art. 29. Competenţa Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.[3] Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie:

M

1. [4] judecă în primă instanţă:

a) infracţiunile săvârşite de senatori, deputaţi şi europarlamentari;

b) infracţiunile săvârşite de membrii Guvernului;

c) infracţiunile săvârşite de judecătorii Curţii Constituţionale;

d) infracţiunile săvârşite de membrii Consiliului Superior al Magistraturii;

---

[1] Pct. 3 al art. 28^2 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 10 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„3. ca instanţă de recurs, judecă recursurile împotriva hotărârilor pronunţate de tribunalele militare teritoriale în apel, precum şi în alte cazuri anume prevăzute de lege;"*.

[2] Pct. 4 de la art. 28^2 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 21 din Legea nr. 281/2003.

[3] Potrivit art. 141 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, referirile la Curtea Supremă de Justiţie cuprinse în actele normative în vigoare se vor considera a fi făcute la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie. În această versiune actualizată a Codului de procedură penală, vechea denumire a instanţei supreme a fost înlocuită cu noua denumire, unde a fost cazul.

[4] Pct. 1 al art. 29 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 11 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„1. judecă în primă instanţă:*

a) infracţiunile săvârşite de senatori şi deputaţi;

b) infracţiunile săvârşite de membrii Guvernului;

c) infracţiunile săvârşite de judecătorii Curţii Constituţionale, de membrii Curţii de Conturi, de preşedintele Consiliului Legislativ şi de Avocatul Poporului;

d) infracţiunile săvârşite de mareşali, amirali, generali şi chestori;

e) infracţiunile săvârşite de şefii cultelor religioase organizate în condiţiile legii şi de ceilalţi membri ai Înaltului Cler, care au cel puţin rangul de arhiereu sau echivalent al acestuia;

e) infracţiunile săvârşite de judecătorii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, precum şi de procurorii de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie;

f) infracţiunile săvârşite de mareşali, amirali, generali şi chestori;

g) alte cauze date prin lege în competenţa sa;

2. ca instanţă de recurs, judecă:

a) recursurile împotriva hotărârilor penale pronunţate, în primă instanţă, de curţile de apel şi Curtea Militară de Apel;

b) recursurile împotriva hotărârilor penale pronunţate, ca instanţe de apel, de curţile de apel şi Curtea Militară de Apel;

c) [1] recursurile împotriva hotărârilor penale pronunţate, în primă instanţă, de secţia penală a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, precum şi alte cazuri prevăzute de lege;

3. judecă recursurile în interesul legii;

4. [2] *abrogat;*

5. soluţionează:

a) conflictele de competenţă în cazurile în care Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie este instanţa superioară comună;

b) cazurile în care cursul justiţiei este întrerupt;

c) cererile de strămutare;

d) [3] alte cazuri anume prevăzute de lege.

Notă: Conform Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, astfel cum a fost modificată prin **Legea nr. 202/2010** privind unele măsuri pentru accelerarea soluţionării proceselor:

---

e[1]) infracţiunile săvârşite de către membrii Consiliului Superior al Magistraturii;

f) infracţiunile săvârşite de judecătorii şi magistraţii asistenţi de la Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, de judecătorii de la curţile de apel şi Curtea Militară de Apel, precum şi de procurorii de la parchetele de pe lângă aceste instanţe şi de procurorii Direcţiei Naţionale Anticorupţie;

g) alte cauze date prin lege în competenţa sa;".

[1] Lit. c) de la pct. 2 al art. 29 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 23 din Legea nr. 281/2003.

[2] Pct. 4 de la art. 29 a fost abrogat prin art. I pct. 1 din Legea nr. 576/2004.

[3] Lit. d) de la pct. 5 al art. 29 a fost introdusă prin art. I pct. 24 din Legea nr. 281/2003.

– art. 19 alin. (2): „Înalta Curte de Casație și Justiție este organizată în 4 secții Secția civilă și de proprietate intelectuală, Secția penală, Secția comercială, Secția de contencios administrativ și fiscal, 4 complete de 5 judecători și Secțiile Unite, cu competență proprie".

– art. 24 : „Completele de 5 judecători soluționează recursurile și cererile în cauzele judecate în primă instanță de Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție și judecă și alte cauze date în competența lor prin lege, precum și ca instanță disciplinară".

– art. 24[1]: „Completul de 5 judecători examinează admisibilitatea recursului în camera de consiliu, fără citarea părților. În cazul în care constată că cererea de recurs este formulată împotriva unei hotărâri care nu este supusă niciunei căi de atac, a unei încheieri care nu se atacă decât odată cu fondul, a unei hotărâri pronunțate în recurs sau în contestație în anulare, dispune, prin încheiere, respingerea cererii ca inadmisibilă".

Secțiunea II. Competența teritorială

Art. 30. Competența pentru infracțiunile săvârșite în țară. (1) Competența după teritoriu este determinată de:

a) locul unde a fost săvârșită infracțiunea;

b) locul unde a fost prins făptuitorul;

c) locul unde locuiește făptuitorul;

d) locul unde locuiește persoana vătămată.

(2) Judecarea cauzei revine aceleia dintre instanțele competente potrivit alin. (1), în a cărei rază teritorială s-a efectuat urmărirea penală.

(3) [1] Când urmărirea penală se efectuează de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau de către parchetele de pe lângă curțile de apel ori de pe lângă tribunale sau de către un organ de cercetare central ori județean, procurorul, prin rechizitoriu, stabilește căreia dintre instanțele prevăzute în alin. (1) îi revine competența de a judeca, ținând seama ca, în raport cu împrejurările cauzei, să fie asigurată buna desfășurare a procesului penal.

(4) Prin „locul săvârșirii infracțiunii" se înțelege locul unde s-a desfășurat activitatea infracțională, în totul sau în parte, ori locul unde s-a produs rezultatul acesteia.

---

[1] Alin. (3) al art. 30 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 25 din Legea nr. 281/2003.

Art. 31. Competența pentru infracțiunile săvârșite în străinătate. (1) [1] Infracțiunile săvârșite în afara teritoriului țării se judecă, după caz, de către instanțele civile sau militare în a căror circumscripție își are domiciliul sau locuiește făptuitorul. Dacă acesta nu are domiciliul și nici nu locuiește în România, iar fapta este de competența judecătoriei, se judecă de Judecătoria Sectorului 2, iar în celelalte cazuri, de instanța competentă după materie și calitatea persoanei, din municipiul București, afară de cazul când prin lege se dispune altfel.

(2) Infracțiunea săvârșită pe o navă este de competența instanței în a cărei rază teritorială se află primul port român în care ancorează nava, afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

(3) Infracțiunea săvârșită pe o aeronavă este de competența instanței în a cărei rază teritorială se află primul loc de aterizare pe teritoriul român.

(4) Dacă nava nu ancorează într-un port român sau dacă aeronava nu aterizează pe teritoriul român, competența este cea prevăzută în alin. (1), afară de cazul în care prin lege se dispune altfel.

Secțiunea III. Competența în caz de indivizibilitate și conexitate

Art. 32. Reunirea cauzelor. În caz de indivizibilitate sau de conexitate, judecata în primă instanță, dacă are loc în același timp pentru toate faptele și pentru toți făptuitorii, se efectuează de aceeași instanță.

Art. 33. Cazurile de indivizibilitate. Este indivizibilitate:

a) când la săvârșirea unei infracțiuni au participat mai multe persoane;

b) când două sau mai multe infracțiuni au fost săvârșite prin același act;

c) în cazul infracțiunii continuate sau în orice alte cazuri când două sau mai multe acte materiale alcătuiesc o singură infracțiune.

Art. 34. Cazurile de conexitate. Este conexitate:

a) când două sau mai multe infracțiuni sunt săvârșite prin acte diferite, de una sau de mai multe persoane împreună, în același timp și în același loc;

---

[1] Alin. (1) al art. 31 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 26 din Legea nr. 281/2003.

b) când două sau mai multe infracţiuni sunt săvârşite în timp ori în loc diferit, după o prealabilă înţelegere între infractori;

c) când o infracţiune este săvârşită pentru a pregăti, a înlesni sau a ascunde comiterea altei infracţiuni, ori este săvârşită pentru a înlesni sau a asigura sustragerea de la răspundere penală a făptuitorului altei infracţiuni;

d) când între două sau mai multe infracţiuni există legătură şi reunirea cauzelor se impune pentru o bună înfăptuire a justiţiei.

Art. 35. Competenţa în caz de indivizibilitate sau conexitate. (1) În caz de indivizibilitate sau conexitate, dacă competenţa în raport cu diferiţii făptuitori ori diferitele fapte aparţine, potrivit legii, mai multor instanţe de grad egal, competenţa de a judeca toate faptele şi pe toţi făptuitorii revine instanţei mai întâi sesizate, iar dacă competenţa după natura faptelor sau după calitatea persoanelor aparţine unor instanţe de grad diferit, competenţa de a judeca toate cauzele reunite revine instanţei superioare în grad.

(2) [1] Dacă dintre instanţe una este civilă, iar alta militară, competenţa revine instanţei civile.

(3) Dacă instanţa militară este superioară în grad, competenţa revine instanţei civile echivalente în grad cu instanţa militară.

(4) Competenţa de a judeca cauzele reunite rămâne dobândită instanţei, chiar dacă pentru fapta sau pentru făptuitorul care a determinat competenţa acestei instanţe s-a dispus disjungerea sau încetarea procesului penal ori s-a pronunţat achitarea.

(5) Tăinuirea, favorizarea infractorului şi nedenunţarea unor infracţiuni sunt de competenţa instanţei care judecă infracţiunea la care acestea se referă, iar dacă competenţa după calitatea persoanelor aparţine unor instanţe de grad diferit, competenţa de a judeca toate cauzele reunite revine instanţei superioare în grad.

Notă: A se vedea şi dispoziţiile art. III din Legea nr. 356/2006, precum şi Decizia Curţii Constituţionale nr. 610/2007, *infra*, p. 292.

---

[1] Alin. (2)-(5) ale art. 35 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 17 din Legea nr. 356/2006.

Art. 36. Instanța competentă a hotărî reunirea cauzelor. (1) Reunirea cauzelor se hotărăşte de instanţa căreia îi revine competenţa de judecată, potrivit dispoziţiilor art. 35.

(2) [1] În cazul prevăzut în art. 35 alin. (3), reunirea cauzelor se hotărăşte de instanţa militară, care trimite dosarul instanţei civile căreia îi revine competenţa.

Art. 37. Cazuri speciale. (1) În cazurile de indivizibilitate prevăzute în art. 33 lit. a) şi b), precum şi în cele de conexitate, cauzele sunt reunite dacă ele se află în faţa primei instanţe de judecată, chiar după desfiinţarea hotărârii cu trimitere de către instanţa de apel sau după casarea cu trimitere de către instanţa de recurs.

(2) Cauzele se reunesc şi la instanţele de apel, precum şi la cele de recurs, de acelaşi grad, dacă se află în acelaşi stadiu de judecată.

(3) În cazul de indivizibilitate prevăzut în art. 33 lit. c) cauzele trebuie să fie reunite întotdeauna.

Art. 38. Disjungerea. În cazul de indivizibilitate prevăzut în art. 33 lit. a), precum şi în toate cazurile de conexitate, instanţa poate dispune, în interesul unei bune judecăţi, disjungerea cauzei, astfel ca judecarea unora dintre infractori sau dintre infracţiuni să se facă separat.

Secțiunea IV. Dispoziții comune

Art. 39. Excepții de necompetență. (1) Excepţia de necompetenţă materială şi cea de necompetenţă după calitatea persoanei pot fi ridicate în tot cursul procesului penal, până la pronunţarea hotărârii definitive.

(2) Excepţia de necompetenţă teritorială poate fi ridicată numai până la citirea actului de sesizare în faţa primei instanţe de judecată.

(3) Excepţiile de necompetenţă pot fi ridicate de procuror, de oricare dintre părţi, sau puse în discuţia părţilor din oficiu.

---

[1] Alin. (2) al art. 36 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 18 din Legea nr. 356/2006.

Art. 40. Competența în caz de schimbare a calității inculpatului. (1) [1] Când competența instanței este determinată de calitatea inculpatului, instanța rămâne competentă să judece chiar dacă inculpatul, după săvârșirea infracțiunii, nu mai are acea calitate, în cazurile când:

a) fapta are legătură cu atribuțiile de serviciu ale făptuitorului;

b) s-a dat o hotărâre în primă instanță.

(2) [2] Dobândirea calității după săvârșirea infracțiunii nu determină schimbarea competenței, cu excepția infracțiunilor săvârșite de persoanele prevăzute în art. 29 pct. 1.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XXVI/2007 (M. Of. nr. 772 din 14 noiembrie 2007), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la competența de soluționare a cauzelor având ca obiect infracțiunile prevăzute în art. 331-352 din Codul penal sau alte infracțiuni în legătură cu îndatoririle de serviciu, săvârșite de personalul militar al fostei Direcții Generale a Penitenciarelor înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 293/2004 privind Statutul funcționarilor publici din Administrația Națională a Penitenciarelor, cu modificările și completările ulterioare și a stabilit că: *„În cauzele ce au ca obiect infracțiunile prevăzute de art. 331-352 din Codul penal, precum și alte infracțiuni săvârșite în legătură cu îndatoririle de serviciu, comise de personalul militar al fostei Direcții Generale a Penitenciarelor, anterior intrării în vigoare a Legii nr. 293/2004:*

a) și înregistrate pe rolul instanțelor militare înaintea actului normativ menționat, competența judecării lor revine instanțelor militare, în condițiile art. 40 din Codul de procedură penală și art. IX pct. 4 din Legea nr. 281/2003 privind modificarea și completarea Codului de procedură penală.

b) și înregistrate pe rolul instanțelor ulterior intrării în vigoare a actului normativ menționat, competența judecării lor revine instanței civile."

Art. 41. Competența în caz de schimbare a încadrării juridice sau a calificării. (1) Instanța sesizată cu judecarea unei infracțiuni rămâne competentă a o judeca chiar dacă constată, după efectuarea cercetării judecătorești, că infracțiunea este de competența instanței inferioare.

---

[1] Alin. (1) al art. 40 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 28 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (2) al art. 40 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 din O.U.G. nr. 109/2003.

(2) Schimbarea calificării faptei printr-o lege nouă, intervenită în cursul judecării cauzei, nu atrage incompetenţa instanţei de judecată, afară de cazul când prin acea lege s-ar dispune altfel.

Art. 42. Declinarea de competenţă. (1) Instanţa de judecată care îşi declină competenţa trimite dosarul instanţei de judecată arătată ca fiind competentă prin hotărârea de declinare.

(2) Dacă declinarea a fost determinată de competenţa materială sau după calitatea persoanei, instanţa căreia i s-a trimis cauza poate folosi actele îndeplinite şi poate menţine măsurile dispuse de instanţa desesizată.

(3) În cazul declinării pentru necompetenţă teritorială, actele îndeplinite ori măsurile dispuse se menţin.

(4) Hotărârea de declinare a competenţei nu este supusă apelului şi nici recursului.

Art. 43. Conflictul de competenţă. (1) Când două sau mai multe instanţe se recunosc competente a judeca aceeaşi cauză ori îşi declină competenţa, conflictul pozitiv sau negativ de competenţă se soluţionează de instanţa ierarhic superioară comună.

(2) Când conflictul de competenţă se iveşte între o instanţă civilă şi una militară, soluţionarea conflictului este de competenţa Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie.

(3) Instanţa ierarhic superioară comună este sesizată în caz de conflict pozitiv, de către instanţa care s-a declarat cea din urmă competentă, iar în caz de conflict negativ, de către instanţa care şi-a declinat cea din urmă competenţa.

(4) În toate cazurile, sesizarea se poate face şi de procuror sau de părţi.

(5) Până la soluţionarea conflictului pozitiv de competenţă judecata se suspendă.

(6) Instanţa care şi-a declinat competenţa ori s-a declarat competentă cea din urmă ia măsurile şi efectuează actele ce reclamă urgenţă.

(7) Instanţa ierarhic superioară comună hotărăşte asupra conflictului de competenţă cu citarea părţilor.

(8) Când instanţa sesizată cu soluţionarea conflictului de competenţă constată că acea cauză este de competenţa altei instanţe decât cele între

care a intervenit conflictul şi faţă de care nu este instanţă superioară comună trimite dosarul instanţei superioare comune.

(9) Instanţa căreia i s-a trimis cauza prin hotărârea de stabilire a competenţei nu se mai poate declara necompetentă, afară de cazul în care, în urma noii situaţii de fapt ce rezultă din completarea cercetării judecătoreşti, se constată că fapta constituie o infracţiune dată prin lege în competenţa altei instanţe.

(10) Instanţa căreia i s-a trimis cauza aplică în mod corespunzător dispoziţiile art. 42 alin. (2).

Art. 44. Chestiuni prealabile. (1) Instanţa penală este competentă să judece orice chestiune prealabilă de care depinde soluţionarea cauzei, chiar dacă prin natura ei acea chestiune este de competenţa altei instanţe.

(2) Chestiunea prealabilă se judecă de către instanţa penală, potrivit regulilor şi mijloacelor de probă privitoare la materia căreia îi aparţine acea chestiune.

(3) Hotărârea definitivă a instanţei civile, asupra unei împrejurări ce constituie o chestiune prealabilă în procesul penal, are autoritate de lucru judecat în faţa instanţei penale.

Art. 45. Dispoziţii care se aplică la urmărirea penală. (1) Dispoziţiile cuprinse în art. 30-36, 38, 40, 42 şi 44 se aplică în mod corespunzător şi în cursul urmăririi penale.

(1^1)[1] Prevederile art. 35 alin. (4) nu se aplică în faza de urmărire penală.

(1^2)[2] Declinarea de competenţă se dispune prin ordonanţă.

(2) Când niciunul din locurile arătate în art. 30 alin. (1) nu este cunoscut, competenţa revine organului de urmărire penală care a fost mai întâi sesizat.

(3) În caz de sesizări simultane, precăderea se stabileşte în ordinea enumerării de la art. 30 alin. (1).

(4) Dacă în raport cu vreunul din criteriile arătate în art. 30 alin. (1) sunt competente mai multe organe de urmărire penală, competenţa revine organului care a fost mai întâi sesizat.

---

[1] Alin. (1^1) al art. 45 a fost introdus prin art. I pct. 29 din Legea nr. 281/2003 şi este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 19 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (1^2) al art. 45 a fost introdus prin art. I pct. 29 din Legea nr. 281/2003.

(4[1]) [1)] În caz de indivizibilitate sau conexitate între infracţiuni pentru care competenţa aparţine Direcţiei Naţionale Anticorupţie şi Direcţiei de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism, competenţa de a efectua urmărirea penală în cauza reunită aparţine organului de urmărire penală specializat mai întâi sesizat. Dispoziţia nu este aplicabilă în situaţia în care s-a dispus disjungerea cu privire la infracţiunea care atrage competenţa celeilalte structuri.

(5) Urmărirea penală a infracţiunilor săvârşite în condiţiile prevăzute în art. 31 se efectuează de către organul de urmărire penală din raza teritorială a instanţei competente să judece cauza.

(6) Conflictul de competenţă între doi sau mai mulţi procurori se rezolvă de către procurorul superior comun acestora. Când conflictul se iveşte între două sau mai multe organe de cercetare penală, competenţa se stabileşte de către procurorul care exercită supravegherea activităţii de cercetare penală a acestor organe.

Capitolul II. Incompatibilitatea şi strămutarea

Secţiunea I. Incompatibilitatea

Art. 46. [2)] **Rudenia între judecători.** Judecătorii care sunt soţi, rude sau afini între ei, până la gradul al patrulea inclusiv, nu pot face parte din acelaşi complet de judecată.

Art. 47. Judecător care s-a pronunţat anterior. (1) [3)] Judecătorul care a luat parte la soluţionarea unei cauze nu mai poate participa la judecarea aceleiaşi cauze într-o cale de atac sau la judecarea cauzei după desfiinţarea hotărârii cu trimitere în apel sau după casarea cu trimitere în recurs.

(2) De asemenea, nu mai poate participa la judecarea cauzei judecătorul care şi-a exprimat anterior părerea cu privire la soluţia care ar putea fi dată în acea cauză.

[1)] Alin. (4[1]) al art. 45 a fost introdus prin art. XVIII pct. 12 din **Legea nr. 202/2010.**

[2)] Art. 46 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 20 din Legea nr. 356/2006.

[3)] Alin. (1) al art. 47 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 21 din Legea nr. 356/2006.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. I/2006 (M. Of. nr. 291 din 31 martie 2006), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, admiţând recursul în interesul legii, în aplicarea dispoziţiilor art. 47 alin. (2) din Codul de procedură penală, a stabilit că:

„Schimbarea încadrării juridice a faptei ce face obiectul actului de sesizare a instanţei, prin încheiere pronunţată înainte de soluţionarea cauzei, nu atrage incompatibilitatea judecătorului care a făcut parte din completul de judecată."

Art. 48. Alte cauze de incompatibilitate. (1) Judecătorul este de asemenea incompatibil de a judeca, dacă în cauza respectivă:

a) [1] a pus în mişcare acţiunea penală sau a dispus trimiterea în judecată ori a pus concluzii în calitate de procuror la instanţa de judecată, a soluţionat propunerea de arestare preventivă ori de prelungire a arestării preventive în cursul urmăririi penale;

b) a fost reprezentant sau apărător al vreuneia din părţi;

c) a fost expert sau martor;

d) există împrejurări din care rezultă că este interesat sub orice formă, el, soţul sau vreo rudă apropiată;

e) [2] soţul, ruda sau afinul său, până la gradul al patrulea inclusiv, a efectuat acte de urmărire penală, a supravegheat urmărirea penală, a soluţionat propunerea de arestare preventivă ori de prelungire a arestării preventive, în cursul urmăririi penale;

f) este soţ, rudă sau afin, până la gradul al patrulea inclusiv, cu una dintre părţi sau cu avocatul ori mandatarul acesteia;

g) există duşmănie între el, soţul sau una dintre rudele sale până la gradul al patrulea inclusiv şi una dintre părţi, soţul sau rudele acesteia până la gradul al treilea inclusiv;

h) este tutore sau curator al uneia dintre părţi;

i) a primit liberalităţi de la una dintre părţi, avocatul sau mandatarul acesteia.

(2) [3] Judecătorul este incompatibil de a participa la judecarea unei cauze în căile de atac, atunci când soţul, ruda ori afinul său până la gradul

---

[1] Lit. a) de la alin. (1) al art. 48 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 22 din Legea nr. 356/2006.

[2] Lit. e)-i) de la alin. (1) al art. 48 au fost introduse prin art. I pct. 23 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (2) al art. 48 a fost introdus prin art. I pct. 24 din Legea nr. 356/2006.

al patrulea inclusiv a participat, ca judecător sau procuror, la judecarea aceleiaşi cauze.

Recurs în interesul legii. 1. Prin Decizia nr.VII/2007 (M. Of. nr. 732 din 30 octombrie 2007), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu privire la problema incompatibilităţii judecătorului care a participat în cursul urmăririi penale la judecarea recursului declarat împotriva încheierii prin care s-a soluţionat propunerea de arestare preventivă ori de prelungire a arestării preventive, de a participa la soluţionarea unui nou recurs având ca obiect o altă încheiere prin care s-a dispus cu privire la măsurile preventive în aceeaşi cauză şi a stabilit că:
„Judecătorul care a participat la judecarea recursului împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea ori prelungirea măsurii arestării preventive, în cursul urmăririi penale, nu devine incompatibil să judece un nou recurs, având ca obiect o altă încheiere, prin care s-a dispus în aceeaşi fază de urmărire penală cu privire la măsura arestării preventive în aceeaşi cauză."

2. Prin Decizia nr. 22/2008 (M. Of. nr. 311 din 12 mai 2009) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu privire la aplicarea art. 48 alin. (1) lit. a) teza a II-a din Codul de procedură penală, în legătură cu compatibilitatea judecătorului care a soluţionat propunerea de arestare preventivă în cursul urmăririi penale de a participa ulterior, în aceeaşi cauză, la soluţionarea cererii de prelungire a măsurii arestării preventive, şi a stabilit că:
„Judecătorul care a soluţionat în cursul urmăririi penale propunerea de arestare preventivă nu devine incompatibil să soluţioneze ulterior, în aceeaşi cauză, cereri care au ca obiect prelungirea arestării preventive."

Notă: A se vedea, pentru dispoziţii similare celor introduse la art. 48 prin Legea nr. 356/2006, şi Capitolul V - *Reglementări privind magistraţii* (art. 101-110) din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenţei în exercitarea demnităţilor publice, a funcţiilor publice şi în mediul de afaceri, prevenirea şi sancţionarea corupţiei (M. Of. nr. 279 din 21 aprilie 2003), cu modificările şi completările ulterioare.

Art. 49. Incompatibilitatea procurorului, a organului de cercetare penală, a magistratului-asistent şi a grefierului. [1] (1) [2] Dispoziţiile art. 46 se aplică procurorului şi magistratului-asistent sau, după caz, grefierului de şedinţă, când cauza de incompatibilitate există între ei sau între vreunul dintre ei şi unul dintre membrii completului de judecată.

(2) [3] Dispoziţiile privind cazurile de incompatibilitate prevăzute în art. 48 alin. (1) lit. b)-i) şi alin. (2) se aplică procurorului, persoanei care efectuează cercetarea penală, magistratului-asistent şi grefierului de şedinţă.

(3) [4] Procurorul care a participat ca judecător la soluţionarea cauzei în primă instanţă nu poate pune concluzii la judecarea ei în căile de atac.

(4) [5] Persoana care a efectuat urmărirea penală este incompatibilă să procedeze la refacerea acesteia, când refacerea este dispusă de instanţă.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XI/2009 (M. Of. nr. 691 din 14 octombrie 2009), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu privire la incidenţa cazului de incompatibilitate prevăzut de art. 49 alin. (4) din Codul de procedură penală în ipoteza trimiterii cauzei la procuror în vederea redeschiderii urmăririi penale, prevăzută de art. 278^1 alin. (8) lit. b) cu referire la art. 273 alin. (1^1) din Codul de procedură penală şi a stabilit că: *„Art. 49 alin. (4) din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că nu există incompatibilitate a persoanei care a efectuat urmărirea penală, în ipoteza trimiterii cauzei la procuror în vederea redeschiderii urmăririi penale, prevăzută de art. 278^1 alin. (8) lit. b) cu referire la art. 273 alin. (1)^1 din Codul de procedură penală."*

[1] Denumirea marginală a art. 49 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 31 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (1) al art. 49 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 32 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (2) al art. 49 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 25 din Legea nr. 356/2006.

[4] Alin. (3) al art. 49 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 4 din O.U.G. nr. 109/2003.

[5] Alin. (4) al art. 49 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 25 din Legea nr. 356/2006.

Art. 50. Abţinerea. (1) Persoana incompatibilă este obligată să declare, după caz, preşedintelui instanţei, procurorului care supraveghează cercetarea penală sau procurorului ierarhic superior, că se abţine de a participa la procesul penal, cu arătarea cazului de incompatibilitate ce constituie motivul abţinerii.

(2) Declaraţia de abţinere se face de îndată ce persoana obligată la aceasta a luat cunoştinţă de existenţa cazului de incompatibilitate.

Art. 51. Recuzarea. (1) În cazul în care persoana incompatibilă nu a făcut declaraţie de abţinere, poate fi recuzată atât în cursul urmăririi penale cât şi în cursul judecăţii, de oricare dintre părţi, de îndată ce partea a aflat despre existenţa cazului de incompatibilitate.

(2) [1] Recuzarea se formulează oral sau în scris, cu arătarea pentru fiecare persoană în parte a cazului de incompatibilitate invocat şi a tuturor temeiurilor de fapt cunoscute la momentul recuzării. Cererea de recuzare poate privi numai pe acei judecători care compun completul de judecată.

(3) [2] Nerespectarea condiţiilor prevăzute în alin. (2) sau recuzarea aceleiaşi persoane pentru acelaşi caz de incompatibilitate şi pentru temeiuri de fapt cunoscute la data formulării unei cereri anterioare de recuzare care a fost respinsă atrage inadmisibilitatea cererii de recuzare, care se constată de completul în faţa căruia s-a formulat recuzarea, cu participarea judecătorului recuzat.

(4) Completul în faţa căruia s-a formulat recuzarea, cu participarea judecătorului recuzat, se pronunţă asupra măsurilor preventive.

Art. 52. Procedura de soluţionare în cursul judecăţii. (1) [3] Abţinerea sau recuzarea judecătorului, procurorului, magistratului-asistent sau grefierului se soluţionează de un alt complet, în şedinţă secretă, fără participarea celui ce declară că se abţine sau care este recuzat.

---

[1] Alin. (2) al art. 51 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 26 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (3) şi (4) ale art. 51 au fost introduse prin art. I pct. 27 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (1) al art. 52 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 33 din Legea nr. 281/2003.

(2) Examinarea declarației de abținere sau a cererii de recuzare se face de îndată, ascultându-se procurorul când este prezent în instanță, iar dacă se găsește necesar, și părțile, precum și persoana care se abține sau a cărei recuzare se cere.

(3) Când abținerea sau recuzarea privește cazul prevăzut în art. 46 și 49 alin. (1), instanța, admițând recuzarea, stabilește care dintre persoanele arătate în menționatele texte nu va lua parte la judecarea cauzei.

(4) În caz de admitere a abținerii sau a recuzării, se va stabili în ce măsură actele îndeplinite ori măsurile dispuse se mențin.

(5) [1] Când pentru soluționarea abținerii sau a recuzării nu se poate alcătui completul potrivit alin. (1), abținerea sau recuzarea se soluționează de instanța ierarhic superioară. În cazul în care găsește întemeiată abținerea sau recuzarea și, din cauza abținerii sau recuzării, nu se poate alcătui completul de judecată la instanța competentă să soluționeze cauza, instanța ierarhic superioară desemnează pentru judecarea cauzei o instanță egală în grad cu instanța în fața căreia s-a formulat abținerea sau recuzarea.

(5^1) [2] Este inadmisibilă recuzarea judecătorului chemat să decidă asupra recuzării.

(6) Încheierea prin care s-a admis sau s-a respins abținerea, ca și aceea prin care s-a admis recuzarea, nu sunt supuse niciunei căi de atac.

(7) [3] *Abrogat.*

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. VI/2006 (M. Of. nr. 488 din 6 iunie 2006) cu privire la aplicarea dispozițiilor art. 52 alin. (5) din Codul de procedură penală, referitoare la recuzarea care privește întreaga instanță, Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a statuat: *„Neindicarea concretă, în cuprinsul cererii de recuzare care privește întreaga instanță, a cazului de incompatibilitate în care se află fiecare judecător atrage respingerea cererii ca nefondată."*
Notă: Deși, în raport cu modificările legislative aduse în materia recuzării prin Legea nr. 356/2006, recuzarea nu mai poate privi întreaga instanță,

---

[1] Alin. (5) al art. 52 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 28 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (5^1) al art. 52 a fost introdus prin art. I pct. 34 din Legea nr. 281/2003 și este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 28 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (7) al art. 52 a fost introdus prin art. I pct. 35 din Legea nr. 281/2003 și a fost abrogat prin art. unic din O.U.G. nr. 55/2004.

soluţia prezintă relevanţă pentru situaţiile de recuzare a întregului complet de judecată, situaţii posibile în raport cu conţinutul art. 51 alin. (2) C. proc. pen.

Art. 53. Procedura de soluţionare în cursul urmăririi penale. (1) [1] În cursul urmăririi penale, asupra abţinerii sau recuzării persoanei care efectuează cercetarea penală ori a procurorului se pronunţă procurorul care supraveghează cercetarea penală sau procurorul ierarhic superior.

(2) Cererea de recuzare privitoare la persoana care efectuează cercetarea penală se adresează fie acestei persoane, fie procurorului. În cazul în care cererea este adresată persoanei care efectuează cercetarea penală, aceasta este obligată să o înainteze împreună cu lămuririle necesare, în termen de 24 de ore, procurorului, fără a întrerupe cursul cercetării penale.

(3) Procurorul este obligat să soluţioneze cererea în cel mult 3 zile, printr-o ordonanţă.

(4) Cererea de recuzare care priveşte pe procuror se soluţionează în acelaşi termen şi în aceleaşi condiţii de procurorul ierarhic superior.

(5) Abţinerea se soluţionează potrivit dispoziţiilor din alin. (3) şi (4), care se aplică în mod corespunzător.

Art. 54. Incompatibilitatea expertului şi interpretului. (1) Dispoziţiile art. 48, 50, 51, 52 şi 53 se aplică în mod corespunzător expertului şi interpretului.

(2) Calitatea de expert este incompatibilă cu aceea de martor în aceeaşi cauză. Calitatea de martor are întâietate.

(3) Participarea ca expert sau ca interpret de mai multe ori în aceeaşi cauză nu constituie un motiv de recuzare.

Secţiunea II. Strămutarea judecării cauzei penale

Art. 55. Temeiul strămutării. (1) [2] Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie strămută judecarea unei cauze de la instanţa competentă la o altă instanţă

[1] Alin. (1) al art. 53 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 36 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (1) şi (2) ale art. 55 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 29 din Legea nr. 356/2006.

egală în grad, în cazul în care imparțialitatea judecătorilor ar putea fi ştirbită datorită împrejurărilor cauzei, duşmăniilor locale sau calității părților, când există pericolul de tulburare a ordinii publice ori când una dintre părți are o rudă sau un afin până la gradul al patrulea inclusiv printre judecători sau procurori, asistenții judiciari sau grefierii instanței.

(2) În cursul judecății strămutarea poate fi cerută de partea interesată, de procuror sau de ministrul justiției.

Art. 56. Cererea şi efectele ei. (1) Cererea de strămutare se adresează Înaltei Curți de Casație şi Justiție şi trebuie motivată. Înscrisurile pe care se sprijină cererea se alătură la aceasta, când sunt deținute de partea care cere strămutarea.

(2) În cerere se face mențiune dacă în cauză se găsesc arestați.

(3) [1] Suspendarea judecării cauzei poate fi dispusă numai de către completul de judecată învestit cu judecarea cererii de strămutare.

(4) [2] *Abrogat.*

Art. 57. Procedura de informare. (1) Preşedintele Înaltei Curți de Casație şi Justiție cere, pentru lămurirea instanței, informații de la preşedintele instanței ierarhic superioare celei la care se află cauza a cărei strămutare se cere, comunicându-i totodată termenul fixat pentru judecarea cererii de strămutare.

(2) Când Înalta Curte de Casație şi Justiție este instanța ierarhic superioară, informațiile se cer Ministerului Justiției.

(3) În cazul introducerii unei noi cereri de strămutare cu privire la aceeaşi cauză, cererea de informații este facultativă.

Art. 58. Înştiințarea părților. (1) Preşedintele instanței ierarhic superioare celei la care se află cauza ia măsuri pentru încunoştințarea părților despre introducerea cererii de strămutare, despre termenul fixat pentru soluționarea acesteia, cu mențiunea că părțile pot trimite memorii şi se pot prezenta la termenul fixat pentru soluționarea cererii.

---

[1] Alin. (3) al art. 56 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 30 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (4) al art. 56 a fost abrogat prin art. I pct. 31 din Legea nr. 356/2006.

(2) În informaţiile trimise Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie se face menţiune expresă despre efectuarea încunoştinţărilor, ataşându-se şi dovezile de comunicare a acestora.

(3) Când în cauza a cărei strămutare se cere sunt arestaţi, preşedintele dispune desemnarea unui apărător din oficiu.

Art. 59. Examinarea cererii. (1) [1] Examinarea cererii de strămutare se face în şedinţă publică.

(2) Când părţile se înfăţişează, se ascultă şi concluziile acestora.

Art. 60. [2] **Soluţionarea cererii.** (1) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie soluţionează cererea de strămutare prin sentinţă motivată.

(2) În cazul în care găseşte cererea întemeiată, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie dispune strămutarea judecării cauzei la una dintre instanţele din circumscripţia aceleiaşi curţi de apel sau din circumscripţia unei curţi de apel învecinate acesteia. Strămutarea judecării cauzei de la o curte de apel se face la una dintre curţile de apel dintr-o circumscripţie învecinată.

(3) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie hotărăşte în ce măsură se menţin actele îndeplinite în faţa instanţei de la care s-a strămutat cauza.

(4) Instanţa de la care a fost strămutată cauza, precum şi instanţa la care s-a strămutat cauza vor fi înştiinţate, de îndată, despre admiterea cererii de strămutare.

M

---

[1] Alin. (1) al art. 59 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 32 din Legea nr. 356/2006.

[2] Art. 60 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 13 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„**Art. 60. Soluţionarea cererii.** (1) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie dispune, prin încheiere motivată, admiterea sau respingerea cererii.*

(2) În cazul în care găseşte cererea întemeiată, dispune strămutarea judecării cauzei, hotărând totodată în ce măsură actele îndeplinite în faţa instanţei de la care s-a strămutat cauza se menţin.

(3) Această instanţă va fi înştiinţată de îndată despre admiterea cererii de strămutare.

(4) Dacă instanţa la care se află cauza a cărei strămutare se cere a procedat între timp la judecarea cauzei, hotărârea pronunţată este desfiinţată prin efectul admiterii cererii de strămutare.

(5) Încheierea prin care Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie dispune asupra strămutării nu este supusă niciunei căi de atac.”

M

(5) Dacă instanţa de la care a fost strămutată cauza a procedat între timp la judecarea cauzei, hotărârea pronunţată este desfiinţată prin efectul admiterii cererii de strămutare.

(6) Sentinţa prin care Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie dispune asupra strămutării nu este supusă niciunei căi de atac.

Art. 61. Repetarea cererii. Strămutarea cauzei nu poate fi cerută din nou, afară de cazul când noua cerere se întemeiază pe împrejurări necunoscute Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie la soluţionarea cererii anterioare sau ivite după aceasta.

Art. 61¹. [1] **Desemnarea altei instanţe pentru judecarea cauzei.** (1) Procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate cere Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie să desemneze o instanţă egală în grad cu cea căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă, care să fie sesizată în cazul în care se va emite rechizitoriul.

(2) Dispoziţiile art. 55 alin. (1), art. 56 alin. (1) şi (2) şi art. 61 se aplică în mod corespunzător.

(3) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie soluţionează cererea în camera de consiliu, în termen de 15 zile.

(4) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie dispune, prin încheiere motivată, fie respingerea cererii, fie admiterea cererii şi desemnarea unei instanţe egale în grad cu cea căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă, care să fie sesizată în cazul în care se va emite rechizitoriul.

(5) Încheierea prin care Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie soluţionează cererea nu este supusă niciunei căi de atac.

---

[1] Art. 61¹ a fost introdus prin art. I pct. 35 din Legea nr. 356/2006.

Titlul III. Probele şi mijloacele de probă

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 62. Lămurirea cauzei prin probe. În vederea aflării adevărului, organul de urmărire penală şi instanţa de judecată sunt obligate să lămurească cauza sub toate aspectele, pe bază de probe.

Art. 63. Probele şi aprecierea lor. (1) Constituie probă orice element de fapt care serveşte la constatarea existenţei sau inexistenţei unei infracţiuni, la identificarea persoanei care a săvârşit-o şi la cunoaşterea împrejurărilor necesare pentru justa soluţionare a cauzei.

(2) [1] Probele nu au valoare mai dinainte stabilită. Aprecierea fiecărei probe se face de organul de urmărire penală sau de instanţa de judecată în urma examinării tuturor probelor administrate, în scopul aflării adevărului.

Art. 64. Mijloacele de probă. (1) Mijloacele de probă prin care se constată elementele de fapt ce pot servi ca probă sunt: declaraţiile învinuitului sau ale inculpatului, declaraţiile părţii vătămate, ale părţii civile şi ale părţii responsabile civilmente, declaraţiile martorilor, înscrisurile, înregistrările audio sau video, fotografiile, mijloacele materiale de probă, constatările tehnico-ştiinţifice, constatările medico-legale şi expertizele.

(2) [2] Mijloacele de probă obţinute în mod ilegal nu pot fi folosite în procesul penal.

Art. 65. Sarcina administrării probelor. (1) Sarcina administrării probelor în procesul penal revine organului de urmărire penală şi instanţei de judecată.

(2) La cererea organului de urmărire penală ori a instanţei de judecată, orice persoană care cunoaşte vreo probă sau deţine vreun mijloc de probă este obligată să le aducă la cunoştinţă sau să le înfăţişeze.

---

[1] Alin. (2) al art. 63 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 38 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (2) al art. 64 a fost introdus prin art. I pct. 39 din Legea nr. 281/2003.

Art. 66. Dreptul de a proba lipsa de temeinicie a probelor.[1] (1) [2] Învinuitul sau inculpatul beneficiază de prezumţia de nevinovăţie şi nu este obligat să-şi dovedească nevinovăţia.

(2) În cazul când există probe de vinovăţie, învinuitul sau inculpatul are dreptul să probeze lipsa lor de temeinicie.

Art. 67. Concludenţa şi utilitatea probei. (1) În cursul procesului penal părţile pot propune probe şi cere administrarea lor.

(2) Cererea pentru administrarea unei probe nu poate fi respinsă, dacă proba este concludentă şi utilă.

(3) Admiterea sau respingerea cererii se face motivat.

Art. 68. Interzicerea mijloacelor de constrângere. (1) Este oprit a se întrebuinţa violenţe, ameninţări ori alte mijloace de constrângere, precum şi promisiuni sau îndemnuri, în scopul de a se obţine probe.

(2) De asemenea, este oprit a determina o persoană să săvârşească sau să continue săvârşirea unei fapte penale, în scopul obţinerii unei probe.

Art. 68^1. [3] **Indicii temeinice.** Sunt indicii temeinice atunci când din datele existente în cauză rezultă presupunerea rezonabilă că persoana faţă de care se efectuează acte premergătoare sau acte de urmărire penală a săvârşit fapta.

Capitolul II. Mijloacele de probă

Secţiunea I. Declaraţiile învinuitului sau ale inculpatului

Art. 69. Declaraţiile învinuitului sau ale inculpatului. Declaraţiile învinuitului sau ale inculpatului făcute în cursul procesului penal pot servi la aflarea adevărului, numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte şi împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauză.

---

[1] Denumirea marginală a art. 66 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 40 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (1) al art. 66 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 40 din Legea nr. 281/2003.

[3] Art. 68^1 a fost introdus prin art. I pct. 36 din Legea nr. 356/2006.

Art. 70. Întrebări şi lămuriri prealabile. (1) [1] Învinuitul sau inculpatul, înainte de a fi ascultat, este întrebat cu privire la nume, prenume, poreclă, data şi locul naşterii, numele şi prenumele părinţilor, cetăţenie, studii, situaţia militară, loc de muncă, ocupaţie, adresa la care locuieşte efectiv, antecedente penale şi alte date pentru stabilirea situaţiei sale personale.

(2) Învinuitului sau inculpatului i se aduc apoi la cunoştinţă fapta care formează obiectul cauzei, încadrarea juridică a acesteia, dreptul de a avea un apărător, precum şi dreptul de a nu face nicio declaraţie, atrăgându-i-se totodată atenţia că ceea ce declară poate fi folosit şi împotriva sa. Dacă învinuitul sau inculpatul dă o declaraţie, i se pune în vedere să declare tot ce ştie cu privire la faptă şi la învinuirea ce i se aduce în legătură cu aceasta.

(3) [2] Dacă învinuitul sau inculpatul consimte să dea o declaraţie, organul de urmărire penală, înainte de a-l asculta, îi cere să dea o declaraţie, scrisă personal, cu privire la învinuirea ce i se aduce.

(4) [3] Învinuitului sau inculpatului i se aduce la cunoştinţă şi obligaţia să anunţe în scris, în termen de 3 zile, orice schimbare a locuinţei pe parcursul procesului penal.

Art. 71. Modul de ascultare. (1) Fiecare învinuit sau inculpat este ascultat separat.

(2) În cursul urmăririi penale, dacă sunt mai mulţi învinuiţi sau inculpaţi, fiecare este ascultat fără să fie de faţă ceilalţi.

(3) Învinuitul sau inculpatul este mai întâi lăsat să declare tot ce ştie în cauză.

(4) Ascultarea învinuitului sau inculpatului nu poate începe cu citirea sau reamintirea declaraţiilor pe care acesta le-a dat anterior în cauză.

(5) Învinuitul sau inculpatul nu poate prezenta ori citi o declaraţie scrisă de mai înainte, însă se poate servi de însemnări asupra amănuntelor greu de reţinut.

---

[1] Alin. (1) şi (2) ale art. 70 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 37 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (3) al art. 70 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 41 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (4) al art. 70 a fost introdus prin art. I pct. 38 din Legea nr. 356/2006.

Art. 71[1]. [1] Condiţii ale ascultării învinuitului sau inculpatului. Dacă, în timpul ascultării învinuitului sau inclupatului, acesta acuză simptomele unei boli care i-ar putea pune viaţa în pericol, ascultarea se întrerupe, iar organul judiciar ia măsuri pentru ca acesta să fie consultat de un medic. Ascultarea se reia imediat ce medicul decide că viaţa învinuitului sau inculpatului nu este în pericol.

Art. 72. Întrebări cu privire la faptă. (1) După ce învinuitul sau inculpatul a făcut declaraţia, i se pot pune întrebări cu privire la fapta care formează obiectul cauzei şi la învinuirea ce i se aduce. De asemenea, este întrebat cu privire la probele pe care înţelege să le propună.

(2) [2] În cursul judecăţii dispoziţiile art. 323 alin. (2) şi (3) se aplică în mod corespunzător.

Art. 73. Consemnarea declaraţiilor. (1) [3] Declaraţiile învinuitului sau inculpatului se consemnează în scris. În fiecare declaraţie se vor consemna, totodată, ora începerii şi ora încheierii ascultării învinuitului sau inculpatului. Declaraţia scrisă se citeşte acestuia, iar dacă cere, i se dă să o citească. Când este de acord cu conţinutul ei, o semnează pe fiecare pagină şi la sfârşit.

(2) Când învinuitul sau inculpatul nu poate sau refuză să semneze, se face menţiune în declaraţia scrisă.

(3) Declaraţia scrisă este semnată şi de organul de urmărire penală care a procedat la ascultarea învinuitului sau inculpatului ori de preşedintele completului de judecată şi de grefier, precum şi de interpret când declaraţia a fost luată printr-un interpret.

(4) Dacă învinuitul sau inculpatul revine asupra vreuneia din declaraţiile sale sau are de făcut completări, rectificări sau precizări, acestea se consemnează şi se semnează în condiţiile arătate în prezentul articol.

Art. 74. [4] Ascultarea învinuitului sau inculpatului la locul unde se află. Ori de câte ori învinuitul sau inculpatul se găseşte în imposibilitate

---

[1] Art. 71[1] a fost introdus prin art. I pct. 39 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (2) al art. 72 a fost introdus prin art. I pct. 40 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (1) al art. 73 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 42 din Legea nr. 281/2003.

[4] Art. 74 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 43 din Legea nr. 281/2003.

de a se prezenta pentru a fi ascultat, organul de urmărire penală sau instanța de judecată procedează la ascultarea acestuia la locul unde se află, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel.

Secțiunea II. Declarațiile părții vătămate, părții civile și ale părții responsabile civilmente

Art. 75. Declarațiile celorlalte părți din proces. Declarațiile părții vătămate, ale părții civile și ale părții responsabile civilmente făcute în cursul procesului penal pot servi la aflarea adevărului, numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte sau împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauză.

Art. 76. Explicații prealabile. (1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată are obligația să cheme, spre a fi ascultate, persoana care a suferit o vătămare prin infracțiune, precum și persoana civilmente responsabilă.

(2) [1] Înainte de ascultare, persoanei vătămate i se pune în vedere că poate participa în proces ca parte vătămată, iar dacă a suferit o pagubă materială sau o daună morală, că se poate constitui parte civilă. De asemenea, i se atrage atenția că declarația de participare în proces ca parte vătămată sau de constituire ca parte civilă se poate face în tot cursul urmăririi penale, iar în fața primei instanțe de judecată, până la citirea actului de sesizare.

Art. 77. Modul de ascultare. Ascultarea părții vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente se face potrivit dispozițiilor privitoare la ascultarea învinuitului sau inculpatului, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 77[1]. [2] Modalități speciale de ascultare a părții vătămate și a părții civile. (1) În cazul în care poate fi periclitată viața, integritatea corporală sau libertatea părții vătămate ori a părții civile sau a rudelor apropiate ale acesteia, procurorul ori, după caz, instanța de judecată poate

---

[1] Alin. (2) al art. 76 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 44 din Legea nr. 281/2003.

[2] Art. 77[1] a fost introdus prin art. I pct. 41 din Legea nr. 356/2006.

încuviința ca aceasta să fie ascultată fără a fi prezentă fizic la locul unde se află organul care efectuează urmărirea penală sau, după caz, în locul în care se desfășoară ședința de judecată, prin intermediul mijloacelor tehnice prevăzute în alineatele următoare.

(2) La solicitarea organului judiciar sau a părții vătămate ori a părții civile ascultate în condițiile prevăzute în alin. (1), la luarea declarației poate participa un consilier de probațiune, care are obligația de a păstra secretul profesional cu privire la datele de care a luat cunoștință în timpul audierii. Organul judiciar are obligația să aducă la cunoștința părții vătămate sau a părții civile dreptul de a solicita audierea în prezența unui consilier de probațiune.

(3) Partea vătămată sau partea civilă poate fi ascultată prin intermediul unei rețele video și audio.

(4) În cursul judecății, părțile și apărătorii acestora pot adresa întrebări, în mod nemijlocit, părții vătămate sau părții civile ascultate în condițiile alin. (1)-(3). Întrebările se pun în ordinea prevăzută în art. 323 alin. (2). Președintele completului respinge întrebările care nu sunt utile și concludente judecării cauzei.

(5) Declarația părții vătămate sau a părții civile, ascultată în condițiile arătate în alin. (1)-(3), se înregistrează prin mijloace tehnice video și audio și se redă integral în formă scrisă, fiind semnată de organul judiciar, de partea vătămată sau partea civilă ascultată, precum și de consilierul de probațiune prezent la ascultarea acesteia, depunându-se la dosarul cauzei.

(6) Suportul pe care a fost înregistrată declarația părții vătămate sau a părții civile, în original, sigilat cu sigiliul parchetului ori, după caz, al instanței de judecată, se păstrează la sediul acestora.

(7) Dispozițiile art. 75-77 și ale art. 86^5 se aplică în mod corespunzător.

Secțiunea III. Declarațiile martorilor

Art. 78. Martorul. Persoana care are cunoștință despre vreo faptă sau despre vreo împrejurare de natură să servească la aflarea adevărului în procesul penal poate fi ascultată în calitate de martor.

Art. 79. Ascultarea persoanei obligate a păstra secretul profesional. (1) Persoana obligată a păstra secretul profesional nu poate fi

ascultată ca martor cu privire la faptele şi împrejurările de care a luat cunoştinţă în exerciţiul profesiei, fără încuviinţarea persoanei sau a unităţii faţă de care este obligată a păstra secretul.

(2) Calitatea de martor are întâietate faţă de calitatea de apărător, cu privire la faptele şi împrejurările pe care acesta le-a cunoscut înainte de a fi devenit apărător sau reprezentant al vreuneia dintre părţi.

Art. 80. Ascultarea soţului şi a rudelor apropiate. (1) Soţul şi rudele apropiate ale învinuitului sau inculpatului nu sunt obligate să depună ca martori.

(2) Organele judiciare vor aduce aceasta la cunoştinţă persoanelor arătate în alineatul precedent, de îndată ce au fost îndeplinite dispoziţiile alin. (3) din art. 84.

Art. 81. Martor minor. Minorul poate fi ascultat ca martor. Până la vârsta de 14 ani ascultarea lui se face în prezenţa unuia dintre părinţi ori a tutorelui sau a persoanei căreia îi este încredinţat minorul spre creştere şi educare.

Art. 82. Persoana vătămată. Persoana vătămată poate fi ascultată ca martor, dacă nu este constituită parte civilă sau nu participă în proces ca parte vătămată.

Art. 83. Obligaţia de prezentare. Persoana chemată ca martor este obligată să se înfăţişeze la locul, ziua şi ora arătate în citaţie şi are datoria să declare tot ce ştie cu privire la faptele cauzei.

Art. 84. Întrebări prealabile. (1) Martorul este întrebat mai întâi despre nume, prenume, etate, adresă şi ocupaţie.

(2) În caz de îndoială asupra identităţii martorului, aceasta se stabileşte prin orice mijloc de probă.

(3) Martorul va fi apoi întrebat dacă este soţ sau rudă a vreuneia dintre părţi şi în ce raporturi se află cu acestea, precum şi dacă a suferit vreo pagubă de pe urma infracţiunii.

Art. 85. Jurământul martorului. (1) Înainte de a fi ascultat, martorul depune următorul jurământ: „Jur că voi spune adevărul şi că nu voi ascunde nimic din ceea ce ştiu. Aşa să-mi ajute Dumnezeu!"

(2) În timpul depunerii jurământului, martorul ţine mâna pe cruce sau pe biblie.

(3) Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă potrivit credinţei religioase a martorului.

(4) Martorului de altă religie decât cea creştină nu îi sunt aplicabile prevederile alin. (2). Martorul fără confesiune va depune următorul jurământ: „Jur pe onoare şi conştiinţă că voi spune adevărul şi că nu voi ascunde nimic din ceea ce ştiu".

(5) Martorii care din motive de conştiinţă sau confesiune nu depun jurământul vor rosti în faţa instanţei următoarea formulă: „Mă oblig că voi spune adevărul şi că nu voi ascunde nimic din ceea ce ştiu".

(6) Situaţiile la care se referă alin. (3), (4) şi (5) se reţin de organul judiciar pe baza afirmaţiilor făcute de martor.

(7) După depunerea jurământului sau după rostirea formulei prevăzute în alin. (5), se va pune în vedere martorului că, dacă nu va spune adevărul, săvârşeşte infracţiunea de mărturie mincinoasă.

(8) Despre toate acestea se face menţiune în declaraţia scrisă.

(9) Minorul care nu a împlinit 14 ani nu depune jurământ; i se atrage însă atenţia să spună adevărul.

Art. 86. Modul şi limitele ascultării martorului. (1) Martorului i se face cunoscut obiectul cauzei şi i se arată care sunt faptele sau împrejurările pentru dovedirea cărora a fost propus ca martor, cerându-i-se să declare tot ce ştie cu privire la acestea.

(2) După ce martorul a făcut declaraţii, i se pot pune întrebări cu privire la faptele şi împrejurările care trebuie constatate în cauză, cu privire la persoana părţilor, precum şi în ce mod a luat cunoştinţă despre cele declarate.

(3) Dispoziţiile art. 71-74 se aplică în mod corespunzător şi la ascultarea martorului.

Art. 86[1]. [1)] Protecţia datelor de identificare a martorului. (1) Dacă există probe sau indicii temeinice că prin declararea identităţii reale a martorului sau a localităţii acestuia de domiciliu ori de reşedinţă ar fi periclitată viaţa, integritatea corporală sau libertatea lui ori a altei persoane, martorului i se poate încuviinţa să nu declare aceste date, atribuindu-i-se o altă identitate sub care urmează să apară în faţa organului judiciar.

[1)] Art. 86[1] a fost introdus prin art. I pct. 45 din Legea nr. 281/2003.

(2) Această măsură poate fi dispusă de către procuror în cursul urmăririi penale, iar în cursul judecăţii de instanţă, la cererea motivată a procurorului, a martorului sau a oricărei alte persoane îndreptăţite.

(3) Datele despre identitatea reală a martorului se consemnează într-un proces-verbal, care va fi păstrat, la sediul parchetului care a efectuat sau a supravegheat efectuarea urmăririi penale ori, după caz, la sediul instanţei, într-un loc special, în plic sigilat, în condiţii de maximă siguranţă. Procesul-verbal va fi semnat de cel care a înaintat cererea, precum şi de cel care a dispus măsura.

(4) Documentele privind identitatea reală a martorului vor fi prezentate procurorului sau, după caz, completului de judecată, în condiţii de strictă confidenţialitate.

(5) În toate cazurile, documentele privind identitatea reală a martorului vor fi introduse în dosarul penal numai după ce procurorul, prin ordonanţă sau, după caz, instanţa, prin încheiere, a constatat că a dispărut pericolul care a determinat luarea măsurilor de protecţie a martorului.

(6) Declaraţiile martorilor cărora li s-a atribuit o altă identitate, redate în procesul-verbal al procurorului potrivit art. 86[2] alin. (5), precum şi declaraţia martorului, consemnată în cursul judecăţii şi semnată de procurorul care a fost prezent la ascultarea martorului şi de preşedintele completului de judecată, potrivit art. 86[2] alin. (6), teza I, pot servi la aflarea adevărului numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte şi împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauză.

(7) Pot fi audiaţi ca martori cărora li s-a atribuit o altă identitate şi investigatorii sub acoperire.

(8) Dispoziţiile prevăzute în alin. (1)-(6) se aplică şi experţilor.

Art. 86[2]. [1] Modalităţi speciale de ascultare a martorului. (1) [2] În situaţiile prevăzute în art. 86[1], procurorul sau, după caz, instanţa de judecată poate încuviinţa ca martorul să fie ascultat fără a fi prezent fizic la locul unde se află organul de urmărire penală ori în sala în care se desfăşoară şedinţa de judecată, prin intermediul mijloacelor tehnice prevăzute în alineatele următoare.

---

[1] Art. 86[2] a fost introdus prin art. I pct. 45 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (1) şi (2) ale art. 86[2] sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 42 din Legea nr. 356/2006.

(2) La solicitarea organului judiciar sau a martorului ascultat în condițiile alin. (1), la luarea declarației poate participa un consilier de probațiune, care are obligația de a păstra secretul profesional cu privire la datele de care a luat cunoștință în timpul audierii. Organul judiciar are obligația să aducă la cunoștința martorului dreptul de a solicita audierea în prezența unui consilier de probațiune.

(3) Martorul poate fi ascultat prin intermediul unei rețele de televiziune cu imaginea și vocea distorsionate, astfel încât să nu poată fi recunoscut.

(3^1) [1] În cazul judecății, părțile și apărătorii acestora pot adresa întrebări, în mod nemijlocit, martorului ascultat în condițiile alin. (1)-(3). Întrebările se pun în ordinea prevăzută în art. 323 alin. (2). Președintele completului respinge întrebările care nu sunt utile și concludente judecării cauzei sau pot conduce la identificarea martorului.

(4) [2] Declarația martorului ascultat, în condițiile arătate în alin. (1)-(3^1), se înregistrează prin mijloace tehnice video și audio și se redă integral în formă scrisă.

(5) În cursul urmăririi penale, se întocmește un proces-verbal în care se redă cu exactitate declarația martorului și acesta se semnează de procurorul care a fost prezent la ascultarea martorului și de organul de urmărire penală și se depune la dosarul cauzei. Declarația martorului, transcrisă, va fi semnată și de acesta și va fi păstrată în dosarul depus la parchet, într-un loc special, în plic sigilat, în condiții de maximă siguranță.

(6) În cursul judecății, declarația martorului va fi semnată de procurorul care a fost prezent la ascultarea martorului și de președintele completului de judecată. Declarația martorului, transcrisă, va fi semnată și de martor, fiind păstrată în dosarul depus la instanță, în condițiile prevăzute în alin. (5).

(7) [3] Suportul pe care a fost înregistrată declarația martorului, în original, sigilat cu sigiliul parchetului sau, după caz, al instanței de judecată în fața căreia s-a făcut declarația, se păstrează în condițiile prevăzute în alin. (5). Suportul care conține înregistrările efectuate în cursul urmăririi

[1] Alin. (3^1) al art. 86^2 a fost introdus prin art. I pct. 43 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (4) al art. 86^2 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 44 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (7) al art. 86^2 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 44 din Legea nr. 356/2006.

penale va fi înaintat la terminarea urmăririi penale instanţei competente, împreună cu dosarul cauzei, şi va fi păstrat în aceleaşi condiţii.

(8) Dispoziţiile art. 78, 85 şi ale art. 86 alin. (1) şi (2) se aplică în mod corespunzător.

Art. 86[3]. [1] *Abrogat.*

Art. 86[4]. [2] **Audierea martorilor sub 16 ani în anumite cauze.** În cauzele privind infracţiunile de violenţă între membrii aceleiaşi familii, instanţa poate dispune ca martorul sub 16 ani să nu fie audiat în şedinţa de judecată, admiţându-se prezentarea unei audieri efectuate în prealabil, prin înregistrări audio-video, în condiţiile art. 86[2] alin. (2), (4), (5) şi (7).

Art. 86[5]. [3] **Protejarea deplasărilor martorului.** (1) Procurorul care efectuează sau supraveghează cercetarea penală ori, după caz, instanţa de judecată poate dispune ca organele poliţiei să supravegheze domiciliul sau reşedinţa martorului ori să-i asigure o reşedinţă temporară supravegheată, precum şi să-l însoţească la sediul parchetului sau al instanţei şi înapoi la domiciliu sau la reşedinţă.

(2) Măsurile prevăzute în alin. (1) vor fi ridicate de procuror sau, după caz, de instanţă, când se constată că pericolul care a impus luarea lor a încetat.

Secţiunea IV. Confruntarea

Art. 87. Obiectul confruntării. Când se constată că există contraziceri între declaraţiile persoanelor ascultate în aceeaşi cauză, se procedează la confruntarea acelor persoane, dacă aceasta este necesară pentru lămurirea cauzei.

Art. 88. Procedura confruntării. (1) Persoanele confruntate sunt ascultate cu privire la faptele şi împrejurările în privinţa cărora declaraţiile date anterior se contrazic.

(2) Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate încuviinţa ca persoanele confruntate să-şi pună reciproc întrebări.

---

[1] Art. 86[3] a fost introdus prin art. I pct. 45 din Legea nr. 281/2003 şi a fost abrogat prin art. I pct. 45 din Legea nr. 356/2006.
[2] Art. 86[4] a fost introdus prin art. I pct. 45 din Legea nr. 281/2003.
[3] Art. 86[5] a fost introdus prin art. I pct. 45 din Legea nr. 281/2003.

(3) Declarațiile date de persoanele confruntate se consemnează în proces-verbal.

Secțiunea V. Înscrisurile

Art. 89. Mijloacele de probă scrise. Înscrisurile pot servi ca mijloace de probă, dacă în conținutul lor se arată fapte sau împrejurări de natură să contribuie la aflarea adevărului.

Art. 89[1]. [1] Formularele în care urmează să se consemneze orice declarație, în faza de urmărire penală, vor fi în prealabil înregistrate și înseriate, ca formulare cu regim special, iar după completare vor fi introduse în dosarul cauzei.

Art. 90. Procesul-verbal ca mijloc de probă. (1) Procesele-verbale încheiate de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată sunt mijloace de probă.

(2) De asemenea, sunt mijloace de probă procesele-verbale și actele de constatare, încheiate de alte organe, dacă legea prevede aceasta.

Art. 91. Cuprinsul și forma procesului-verbal. (1) Procesul-verbal trebuie să cuprindă:

a) [2] data și locul unde este încheiat, ora la care a început și ora la care s-a terminat încheierea procesului-verbal;

b) numele, prenumele și calitatea celui care îl încheie;

c) numele, prenumele, ocupația și adresa martorilor asistenți, când există;

d) descrierea amănunțită a celor constatate, precum și a măsurilor luate;

e) numele, prenumele, ocupația și adresa persoanelor la care se referă procesul-verbal, obiecțiile și explicațiile acestora;

f) mențiunile prevăzute de lege pentru cazurile speciale.

(2) Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagină și la sfârșit de cel care îl încheie, precum și de persoanele arătate la lit. c) și e). Dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze, se face mențiune despre aceasta.

---

[1] Art. 89[1] a fost introdus prin art. I pct. 46 din Legea nr. 281/2003.

[2] Lit. a) de la alin. (1) al art. 91 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 46 din Legea nr. 356/2006.

Secțiunea V¹. Interceptările și înregistrările audio sau video [1]

Art. 91¹. [2] **Condițiile și cazurile de interceptare și înregistrare a convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon sau prin orice mijloc electronic de comunicare.** (1) Interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon ori prin orice mijloc electronic de comunicare se realizează cu autorizarea motivată a judecătorului, la cererea procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, în condițiile prevăzute de lege, dacă sunt date ori indicii temeinice privind pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni pentru care urmărirea penală se efectuează din oficiu, iar interceptarea și înregistrarea se impun pentru stabilirea situației de fapt ori pentru că identificarea sau localizarea participanților nu poate fi făcută prin alte mijloace ori cercetarea ar fi mult întârziată.

(2) Interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon ori prin orice mijloc electronic de comunicare pot fi autorizate în cazul infracțiunilor contra siguranței naționale prevăzute de Codul penal și de alte legi speciale, precum și în cazul infracțiunilor de trafic de stupefiante, trafic de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede sau alte valori, în cazul infracțiunilor prevăzute de Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare, în cazul unor alte infracțiuni grave ori al infracțiunilor care se săvârșesc prin mijloace de comunicare electronică. Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

(3) [3] Autorizația se dă pentru durata necesară interceptării și înregistrării, dar nu pentru mai mult de 30 de zile, în camera de consiliu, de președintele instanței căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia, în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează

---

[1] Secțiunea V¹ (art. 91¹-91⁶) este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 47 din Legea nr. 281/2003.

[2] Art. 91¹ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 47 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (3) al art. 91¹ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 din O.U.G. nr. 60/2006.

sau supraveghează urmărirea penală. În lipsa preşedintelui instanţei autorizaţia se dă de către judecătorul desemnat de acesta.

(4) Autorizaţia poate fi reînnoită, înainte sau după expirarea celei anterioare, în aceleaşi condiţii, pentru motive temeinic justificate, fiecare prelungire neputând depăşi 30 de zile.

(5) Durata totală a interceptărilor şi înregistrărilor autorizate, cu privire la aceeaşi persoană şi aceeaşi faptă, nu poate depăşi 120 de zile.

(6) Înregistrarea convorbirilor dintre avocat şi partea pe care o reprezintă sau o asistă în proces nu poate fi folosită ca mijloc de probă decât dacă din cuprinsul acesteia rezultă date sau informaţii concludente şi utile privitoare la pregătirea sau săvârşirea de către avocat a unei infracţiuni dintre cele prevăzute la alin. (1) şi (2).

(7) Procurorul dispune încetarea imediată a interceptărilor şi înregistrărilor înainte de expirarea duratei autorizaţiei dacă nu mai există motivele care le-au justificat, informând despre aceasta instanţa care a emis autorizaţia.

(8) La cererea motivată a persoanei vătămate, procurorul poate solicita judecătorului autorizarea interceptării şi înregistrării convorbirilor ori comunicărilor efectuate de aceasta prin telefon sau orice mijloc electronic de comunicare, indiferent de natura infracţiunii ce formează obiectul cercetării.

(9) Autorizarea interceptării şi a înregistrării convorbirilor sau comunicărilor se face prin încheiere motivată, care va cuprinde: indiciile concrete şi faptele care justifică măsura; motivele pentru care stabilirea situaţiei de fapt sau identificarea ori localizarea participanţilor nu poate fi făcută prin alte mijloace ori cercetarea ar fi mult întârziată; persoana, mijlocul de comunicare sau locul supus supravegherii; perioada pentru care sunt autorizate interceptarea şi înregistrarea.

Art. 91². Organele care efectuează interceptarea şi înregistrarea. (1) Procurorul procedează personal la interceptările şi înregistrările prevăzute în art. 91¹ sau poate dispune ca acestea să fie efectuate de organul de cercetare penală. Persoanele care sunt chemate să dea concurs tehnic la interceptări şi înregistrări sunt obligate să păstreze secretul operaţiunii efectuate, încălcarea acestei obligaţii fiind pedepsită potrivit Codului penal.

(2) [1] În caz de urgență, când întârzierea obținerii autorizării prevăzute în art. 91¹ alin. (1), (2) și (8) ar aduce grave prejudicii activității de urmărire penală, procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală poate dispune, cu titlu provizoriu, prin ordonanță motivată, înscrisă în registrul special prevăzut în art. 228 alin. (1¹), interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor, pe o durată de cel mult 48 de ore.

(3) În termen de 48 de ore de la expirarea termenului prevăzut în alin. (2), procurorul prezintă ordonanța, împreună cu suportul pe care sunt fixate interceptările și înregistrările efectuate și un proces-verbal de redare rezumativă a convorbirilor, judecătorului de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, în vederea confirmării. Judecătorul se pronunță asupra legalității și temeiniciei ordonanței în cel mult 24 de ore, prin încheiere motivată dată în camera de consiliu. În cazul în care ordonanța este confirmată, iar procurorul a solicitat prelungirea autorizării, judecătorul va dispune autorizarea pe mai departe a interceptării și înregistrării, în condițiile art. 91¹ alin. (1)-(3) și (8). Dacă judecătorul nu confirmă ordonanța procurorului, va dispune încetarea de îndată a interceptărilor și înregistrărilor, iar cele efectuate vor fi șterse sau, după caz, distruse de către procuror, încheindu-se în acest sens un proces-verbal care se comunică în copie instanței.

(4) Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate care nu privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau nu contribuie la identificarea ori localizarea participanților se arhivează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității, și pot fi transmise judecătorului sau completului învestit cu soluționarea cauzei, la solicitarea acestuia. La soluționarea definitivă a cauzei, acestea vor fi șterse sau, după caz, distruse de către procuror, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(5) [2] Convorbirile sau comunicările interceptate și înregistrate pot fi folosite și în altă cauză penală dacă din cuprinsul acestora rezultă date

---

[1] Alin. (2)-(4) ale art. 91² sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 48 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (5) al art. 91² a fost introdus prin art. I pct. 48 din Legea nr. 356/2006.

sau informaţii concludente şi utile privitoare la pregătirea sau săvârşirea unei alte infracţiuni dintre cele prevăzute la art. 91[1] alin. (1) şi (2).

Art. 91[3]. [1)] **Certificarea înregistrărilor.** (1) Convorbirile sau comunicările interceptate şi înregistrate care privesc fapta ce formează obiectul cercetării sau contribuie la identificarea ori localizarea participanţilor sunt redate integral într-un proces-verbal de procuror sau de lucrătorul din cadrul poliţiei judiciare delegat de procuror, în care se menţionează autorizaţia dată pentru efectuarea acestora, numărul ori numerele posturilor telefonice sau alte date de identificare a legăturilor între care s-au purtat convorbirile ori comunicările, numele persoanelor care le-au purtat, dacă sunt cunoscute, data şi ora fiecărei convorbiri ori comunicări în parte şi numărul de ordine al suportului pe care se face imprimarea.

(2) Procesul-verbal este certificat pentru autenticitate de către procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală în cauză. Dacă săvârşirea unor infracţiuni are loc prin convorbiri sau comunicări care conţin secrete de stat, consemnarea se face în procese-verbale separate, iar dispoziţiile art. 97 alin. (3) se aplică în mod corespunzător. Corespondenţele în altă limbă decât cea română sunt transcrise în limba română, prin intermediul unui interpret.

(3) La procesul-verbal se ataşează, în plic sigilat, o copie a suportului care conţine înregistrarea convorbirii. Suportul original se păstrează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat, şi va fi pus la dispoziţia instanţei, la solicitarea acesteia. După sesizarea instanţei, copia suportului care conţine înregistrarea convorbirii şi copii de pe procesele-verbale se păstrează la grefa instanţei, în locuri speciale, în plic sigilat, la dispoziţia exclusivă a judecătorului sau completului învestit cu soluţionarea cauzei.

(4) La prezentarea materialului de urmărire penală, procurorul este obligat să prezinte învinuitului sau inculpatului procesele-verbale în care sunt redate convorbirile înregistrate şi să asigure, la cerere, ascultarea acestora.

(5) Dacă în cauză s-a dispus o soluţie de netrimitere în judecată, procurorul este obligat să înştiinţeze despre aceasta persoana ale cărei convorbiri sau comunicări au fost interceptate şi înregistrate. Suportul pe care sunt imprimate convorbirile înregistrate se arhivează la sediul parchetului, în

---

[1)] Art. 91[3] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 49 din Legea nr. 356/2006.

locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidenţialităţii, şi se păstrează până la împlinirea termenului de prescripţie a răspunderii penale pentru fapta ce a format obiectul cauzei, când se distrug, încheindu-se proces-verbal în acest sens.

(6) După arhivare, suportul pe care sunt imprimate convorbirile înregistrate poate fi consultat sau copiat în cazul reluării cercetărilor sau în condiţiile prevăzute în art. 91^{2} alin. (5) şi numai de către procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, iar în alte cazuri numai cu autorizarea judecătorului.

(7) Dacă în cauză instanţa a pronunţat o hotărâre de condamnare, achitare sau încetare a procesului penal, rămasă definitivă, suportul original şi copia acestuia se arhivează odată cu dosarul cauzei la sediul instanţei, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidenţialităţii. După arhivare, suportul pe care sunt imprimate convorbirile înregistrate poate fi consultat sau copiat numai în condiţiile prevăzute în art. 91^{2} alin. (5), cu încuviinţarea prealabilă a preşedintelui instanţei.

Art. 91^{4}. [1] Alte înregistrări. Dispoziţiile art. 91^{1}-91^{3} se aplică în mod corespunzător şi în cazul înregistrărilor în mediul ambiental, localizării sau urmăririi prin GPS ori prin alte mijloace electronice de supraveghere.

Art. 91^{5}. Înregistrările de imagini. Dispoziţiile art. 91^{1} şi 91^{2} se aplică în mod corespunzător şi în cazul înregistrării de imagini, iar procedura de certificare a acestora este cea prevăzută în art. 91^{3}, cu excepţia redării în formă scrisă, după caz.

Art. 91^{6}. [2] Verificarea mijloacelor de probă. (1) [3] Mijloacele de probă prevăzute în prezenta secţiune pot fi supuse expertizei la cererea procurorului, a părţilor sau din oficiu.

---

[1] Art. 91^{4} este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 50 din Legea nr. 356/2006.

[2] Art. 91^{6} este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 51 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (1) al art. 91^{6} este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 14 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: „*(1) Mijloacele de probă prevăzute în prezenta secţiune pot fi supuse expertizei tehnice la cererea procurorului, a părţilor sau din oficiu.*"

(2) Înregistrările prevăzute în prezenta secţiune, efectuate de părţi sau de alte persoane, constituie mijloace de probă când privesc propriile convorbiri sau comunicări pe care le-au purtat cu terţii. Orice alte înregistrări pot constitui mijloace de probă dacă nu sunt interzise de lege.

Secţiunea VI. Martorii asistenţi

Art. 92. Prezenţa martorilor asistenţi. (1) Când legea prevede că la efectuarea unui act procedural este necesară prezenţa unor martori asistenţi, numărul acestora trebuie să fie de cel puţin doi.

(2) Nu pot fi martori asistenţi minorii sub 14 ani, persoanele interesate, în cauză şi cei ce fac parte din aceeaşi unitate cu organul care efectuează actul procedural.

Art. 93. Stabilirea identităţii martorilor asistenţi. Organul care procedează la efectuarea unui act procedural în prezenţa martorilor asistenţi este obligat să constate şi să consemneze în procesul-verbal pe care îl încheie date privind identitatea martorilor asistenţi, menţionând şi observaţiile pe care aceştia au fost invitaţi să le facă cu privire la cele constatate şi la desfăşurarea operaţiilor la care asistă.

Secţiunea VII. Mijloacele materiale de probă

Art. 94. Obiectele ca mijloc de probă. Obiectele care conţin sau poartă o urmă a faptei săvârşite, precum şi orice alte obiecte care pot servi la aflarea adevărului, sunt mijloace materiale de probă.

Art. 95. Corpuri delicte. Sunt de asemenea mijloace materiale de probă obiectele care au fost folosite sau au fost destinate să servească la săvârşirea unei infracţiuni, precum şi obiectele care sunt produsul infracţiunii.

Secţiunea VIII. Ridicarea de obiecte şi înscrisuri. Efectuarea percheziţiilor

Art. 96. Ridicarea de obiecte şi înscrisuri. Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată are obligaţia să ridice obiectele şi înscrisurile ce pot servi ca mijloc de probă în procesul penal.

Art. 97. Predarea obiectelor şi înscrisurilor. (1) [1] Orice persoană fizică sau persoană juridică, în posesia căreia se află un obiect sau un înscris ce poate servi ca mijloc de probă, este obligată să-l prezinte şi să-l predea, sub luare de dovadă, organului de urmărire penală sau instanţei de judecată, la cererea acestora.

(2) Dacă organul de urmărire penală sau instanţa de judecată apreciază că şi o copie de pe un înscris poate servi ca mijloc de probă, reţine numai copia.

(3) [2] Dacă obiectul sau înscrisul are caracter secret ori confidenţial, prezentarea sau predarea se face în condiţii care să asigure păstrarea secretului ori a confidenţialităţii.

Art. 98. Reţinerea şi predarea corespondenţei şi a obiectelor. (1) [3] Instanţa de judecată, la propunerea procurorului, în cursul urmăririi penale, sau din oficiu, în cursul judecăţii, poate dispune ca orice unitate poştală sau de transport să reţină şi să predea scrisorile, telegramele şi oricare altă corespondenţă, ori obiectele trimise de învinuit sau inculpat, ori adresate acestuia, fie direct, fie indirect.

(1^1) [4] Măsura prevăzută în alin. (1) se dispune dacă sunt întrunite condiţiile arătate în art. 91^1 alin. (1) şi potrivit procedurii acolo prevăzute.

(1^2) Reţinerea şi predarea scrisorilor, telegramelor şi a oricăror alte corespondenţe ori obiecte la care se referă alin. (1) pot fi dispuse, în scris, în cazuri urgente şi temeinic justificate şi de procuror, care este obligat să informeze de îndată despre aceasta instanţa.

(2) Corespondenţa şi obiectele ridicate care nu au legătură cu cauza se restituie destinatarului.

Art. 99. Ridicarea silită de obiecte sau de înscrisuri. (1) Dacă obiectul sau înscrisul cerut nu este predat de bunăvoie, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată dispune ridicarea silită.

---

[1] Alin. (1) al art. 97 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 48 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (3) al art. 97 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 48 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (1) al art. 98 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 49 din Legea nr. 281/2003.

[4] Alin. (1^1) şi (1^2) ale art. 98 au fost introduse prin art. I pct. 50 din Legea nr. 281/2003.

(2) În cursul judecăţii dispoziţia de ridicare silită a obiectelor sau înscrisurilor se comunică procurorului, care ia măsuri de aducere la îndeplinire prin organul de cercetare penală.

Art. 100. [1] **Percheziţia.** (1) Când persoana căreia i s-a cerut să predea vreun obiect sau vreun înscris dintre cele arătate în art. 98 tăgăduieşte existenţa sau deţinerea acestora, precum şi ori de câte ori există indicii temeinice că efectuarea unei percheziţii este necesară pentru descoperirea şi strângerea probelor, se poate dispune efectuarea acesteia.

(2) Percheziţia poate fi domiciliară sau corporală.

(3) [2] Percheziţia domiciliară poate fi dispusă numai de judecător, prin încheiere motivată, în cursul urmăririi penale, la cererea procurorului, sau în cursul judecăţii. În cursul urmăririi penale, percheziţia domiciliară se dispune de judecătorul de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(4) Percheziţia domiciliară se dispune în cursul urmăririi penale în camera de consiliu, fără citarea părţilor. Participarea procurorului este obligatorie.

(4^1) [3] În baza încheierii, judecătorul emite de îndată autorizaţia de percheziţie, care trebuie să cuprindă:

a) denumirea instanţei;

b) data, ora şi locul emiterii;

c) numele, prenumele şi calitatea persoanei care a emis autorizaţia de percheziţie;

d) perioada pentru care s-a emis autorizaţia;

e) locul unde urmează a se efectua percheziţia;

f) numele persoanei la domiciliul sau reşedinţa căreia se efectuează percheziţia;

g) numele învinuitului sau inculpatului.

(4^2) Autorizaţia poate fi folosită o singură dată.

---

[1] Art. 100 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 5 din O.U.G. nr. 109/2003.

[2] Alin. (3) al art. 100 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 52 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (4^1) şi (4^2) ale art. 100 au fost introduse prin art. I pct. 53 din Legea nr. 356/2006.

(5) [1] Percheziția corporală sau asupra vehiculelor poate fi dispusă, după caz, de organul de cercetare penală, de procuror sau de judecător.

(6) Percheziția domiciliară nu poate fi dispusă înainte de începerea urmăririi penale.

Art. 101. [2] **Percheziția domiciliară în cursul urmăririi penale.** Percheziția dispusă în cursul urmăririi penale, potrivit art. 100, se efectuează de procuror sau de organul de cercetare penală, însoțit, după caz, de lucrători operativi.

Art. 102. Percheziția domiciliară în cursul judecății. (1) Instanța poate proceda la efectuarea percheziției cu ocazia unei cercetări locale.

(2) În celelalte cazuri, dispoziția instanței de judecată de a se efectua o percheziție se comunică procurorului, în vederea efectuării acesteia.

Art. 103. [3] **Timpul de efectuare a percheziției.** Ridicarea de obiecte și înscrisuri, precum și percheziția domiciliară se pot face între orele 6,00-20,00, iar în celelalte ore numai în caz de infracțiune flagrantă sau când percheziția urmează să se efectueze într-un local public. Percheziția începută între orele 6,00-20,00 poate continua și în timpul nopții.

Art. 104. Procedura percheziției. (1) [4] Organul judiciar care urmează a efectua percheziția este obligat ca, în prealabil, să se legitimeze și, în cazurile prevăzute de lege, să prezinte autorizația dată de judecător.

(2) Ridicarea de obiecte și înscrisuri precum și percheziția domiciliară se fac în prezența persoanei de la care se ridică obiecte ori înscrisuri, sau la care se efectuează percheziția, iar în lipsa acesteia, în prezența unui reprezentant, a unui membru al familiei, sau a unui vecin, având capacitate de exercițiu.

---

[1] Alin. (5) al art. 100 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 54 din Legea nr. 356/2006.

[2] Art. 101 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 51 din Legea nr. 281/2003.

[3] Art. 103 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 52 din Legea nr. 281/2003.

[4] Alin. (1) al art. 104 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 6 din O.U.G. nr. 109/2003.

(3)[1] Aceste operaţiuni se efectuează de organul judiciar în prezenţa unor martori asistenţi.

(4) Când persoana la care se face percheziţia este reţinută ori arestată, va fi adusă la percheziţie. În cazul în care nu poate fi adusă, ridicarea de obiecte şi înscrisuri, precum şi percheziţia domiciliară se fac în prezenţa unui reprezentant ori a unui membru de familie, iar în lipsa acestora, a unui vecin, având capacitate de exerciţiu.

(5)[2] Este interzisă efectuarea în acelaşi timp cu percheziţia a oricăror acte procedurale în aceeaşi cauză, care prin natura lor împiedică persoana la care se face percheziţia să participe la percheziţie.

Art. 105. Efectuarea percheziţiei domiciliare. (1) Organul judiciar care efectuează percheziţia are dreptul să deschidă încăperile sau alte mijloace de păstrare în care s-ar putea găsi obiectele sau înscrisurile căutate, dacă cel în măsură să le deschidă refuză aceasta.

(2) Organul judiciar este obligat să se limiteze la ridicarea numai a obiectelor şi înscrisurilor care au legătură cu fapta săvârşită; obiectele sau înscrisurile a căror circulaţie sau deţinere este interzisă se ridică totdeauna.

(3) Organul judiciar trebuie să ia măsuri ca faptele şi împrejurările din viaţa personală a celui la care se efectuează percheziţia şi care nu au legătură cu cauza, să nu devină publice.

Art. 106. Efectuarea percheziţiei corporale. (1) Percheziţia corporală se efectuează de organul judiciar care a dispus-o, cu respectarea dispoziţiilor art. 104 alin. (1), sau de persoana desemnată de acest organ.

(2) Percheziţia corporală se face numai de o persoană de acelaşi sex cu cea percheziţionată.

Art. 107. Identificarea şi păstrarea obiectelor. (1) Obiectele sau înscrisurile se prezintă persoanei de la care sunt ridicate şi celor care asistă, pentru a fi recunoscute şi a fi însemnate de către acestea spre neschimbare, după care se etichetează şi se sigilează.

---

[1] Alin. (3) al art. 104 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 53 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (5) al art. 104 a fost introdus prin art. I pct. 55 din Legea nr. 356/2006.

(2) Obiectele care nu pot fi însemnate ori pe care nu se pot aplica etichete şi sigilii se împachetează sau se închid, pe cât posibil laolaltă, după care se aplică sigilii.

(3) Obiectele care nu pot fi ridicate se sechestrează şi se lasă în păstrare fie celui la care se află, fie unui custode.

(4) Probele pentru analiză se iau cel puţin în dublu şi se sigilează. Una din probe se lasă celui de la care se ridică, iar în lipsa acestuia, uneia din persoanele arătate în art. 108 alin. final.

Art. 108. Procesul-verbal de percheziţie şi de ridicare a obiectelor şi înscrisurilor. (1) Despre efectuarea percheziţiei şi ridicarea de obiecte şi înscrisuri se întocmeşte proces-verbal.

(2) Procesul-verbal trebuie să cuprindă, în afară de menţiunile prevăzute în art. 91, şi următoarele menţiuni: locul, timpul şi condiţiile în care înscrisurile şi obiectele au fost descoperite şi ridicate, enumerarea şi descrierea lor amănunţită, pentru a putea fi recunoscute.

(3) În procesul-verbal se face menţiune şi despre obiectele care nu au fost ridicate, precum şi de acelea care au fost lăsate în păstrare.

(4) Copie de pe procesul-verbal se lasă persoanei la care s-a făcut percheziţia sau de la care s-au ridicat obiectele şi înscrisurile, ori reprezentantului acesteia sau unui membru al familiei, iar în lipsă, celor cu care locuieşte sau unui vecin şi, dacă este cazul, custodelui.

Art. 109. Măsuri privind obiectele ridicate. (1) Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată dispune ca obiectele ori înscrisurile ridicate care constituie mijloace de probă să fie, după caz, ataşate la dosar sau păstrate în alt mod.

(2) Obiectele şi înscrisurile ridicate, care nu sunt ataşate la dosar, pot fi fotografiate. În acest caz fotografiile se vizează şi se ataşează la dosar.

(3) Până la soluţionarea definitivă a cauzei, mijloacele materiale de probă se păstrează de organul de urmărire penală sau de instanţa de judecată la care se găseşte dosarul.

(4) Obiectele şi înscrisurile predate sau ridicate în urma percheziţiei şi care nu au legătură cu cauza se restituie persoanei căreia îi aparţin. Obiectele supuse confiscării nu se restituie.

(5) Obiectele ce servesc ca mijloc de probă, dacă nu sunt supuse confiscării, pot fi restituite persoanei căreia îi aparţin, chiar înainte de soluţionarea definitivă a procesului, afară de cazul când prin această restituire s-ar putea stânjeni aflarea adevărului. Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată pune în vedere persoanei căreia i-au fost restituite obiectele, că este obligată să le păstreze până la soluţionarea definitivă a cauzei.

Art. 110. Conservarea sau valorificarea obiectelor ridicate. Obiectele ce servesc ca mijloc de probă, dacă sunt dintre acelea arătate în art. 165 alin. (2) şi dacă nu este cazul a fi restituite, se conservă sau se valorifică potrivit dispoziţiilor acelui articol.

Art. 111. Dispoziţii speciale privind unităţile publice şi alte persoane juridice. [1] Dispoziţiile din prezenta secţiune se aplică în mod corespunzător şi atunci când actele procedurale se efectuează la o unitate dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal sau la o altă persoană juridică, dispoziţii care se completează după cum urmează:

a) [2] organul judiciar se legitimează şi, după caz, înfăţişează reprezentantului unităţii publice sau al altei persoane juridice autorizaţia dată;

b) ridicarea de obiecte şi înscrisuri, precum şi percheziţia se efectuează în prezenţa reprezentantului unităţii;

c) atunci când este obligatorie prezenţa martorilor asistenţi, aceştia pot face parte din personalul unităţii;

d) copie de pe procesul-verbal se lasă reprezentantului unităţii.

Secţiunea IX. Constatarea tehnico-ştiinţifică şi constatarea medico-legală

Art. 112. Folosirea unor specialişti. (1) Când există pericol de dispariţie a unor mijloace de probă sau de schimbare a unor situaţii de fapt şi este necesară lămurirea urgentă a unor fapte sau împrejurări ale cauzei, organul de urmărire penală poate folosi cunoştinţele unui specialist

---

[1] Denumirea marginală şi partea introductivă ale art. 111 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 54 din Legea nr. 281/2003.

[2] Lit. a) de la art. 111 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 54 din Legea nr. 281/2003.

sau tehnician, dispunând, din oficiu sau la cerere, efectuarea unei constatări tehnico-ştiinţifice.

(2) Constatarea tehnico-ştiinţifică se efectuează, de regulă, de către specialişti sau tehnicieni care funcţionează în cadrul ori pe lângă instituţia de care aparţine organul de urmărire penală. Ea poate fi efectuată şi de către specialişti sau tehnicieni care funcţionează în cadrul altor organe.

Art. 113. Obiectul şi materialul constatării tehnico-ştiinţifice. (1) Organul de urmărire penală care dispune efectuarea constatării tehnico-ştiinţifice stabileşte obiectul acesteia, formulează întrebările la care trebuie să se răspundă şi termenul în care urmează a fi efectuată lucrarea.

(2) Constatarea tehnico-ştiinţifică se efectuează asupra materialelor şi datelor puse la dispoziţie sau indicate de către organul de urmărire penală. Celui însărcinat cu efectuarea constatării nu i se pot delega şi nici acesta nu-şi poate însuşi atribuţii de organ de urmărire penală sau de organ de control.

(3) Specialistul sau tehnicianul însărcinat cu efectuarea lucrării, dacă socoteşte că materialele puse la dispoziţie ori datele indicate sunt insuficiente, comunică aceasta organului de urmărire penală, în vederea completării lor.

Art. 114. Constatarea medico-legală. (1) În caz de moarte violentă, de moarte a cărei cauză nu se cunoaşte ori este suspectă, sau când este necesară o examinare corporală asupra învinuitului ori persoanei vătămate pentru a constata pe corpul acestora existenţa urmelor infracţiunii, organul de urmărire penală dispune efectuarea unei constatări medico-legale şi cere organului medico-legal, căruia îi revine competenţa potrivit legii, să efectueze această constatare.

(2) Exhumarea în vederea constatării cauzelor morţii se face numai cu încuviinţarea procurorului.

Art. 115. Raportul de constatare tehnico-ştiinţifică sau medico-legală. (1) Operaţiile şi concluziile constatării tehnico-ştiinţifice sau medico-legale se consemnează într-un raport.

(2) Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată, din oficiu sau la cererea oricăreia dintre părţi, dacă apreciază că raportul tehnico-ştiinţific ori medico-legal nu este complet sau concluziile acestuia nu sunt precise,

dispune refacerea sau completarea constatării tehnico-ştiinţifice ori medico-legale, sau efectuarea unei expertize.

(3) Când refacerea sau completarea constatării tehnico-ştiinţifice ori medico-legale este dispusă de instanţa de judecată, raportul se trimite procurorului, pentru ca acesta să ia măsuri în vederea completării sau refacerii lui.

Secţiunea X. Expertizele

Art. 116. Ordonarea efectuării expertizei. Când pentru lămurirea unor fapte sau împrejurări ale cauzei, în vederea aflării adevărului, sunt necesare cunoştinţele unui expert, organul de urmărire penală ori instanţa de judecată dispune, la cerere sau din oficiu, efectuarea unei expertize.

Art. 117. Expertiza obligatorie. (1) Efectuarea unei expertize psihiatrice este obligatorie în cazul infracţiunii de omor deosebit de grav, precum şi atunci când organul de urmărire penală sau instanţa de judecată are îndoială asupra stării psihice a învinuitului sau inculpatului.

(2) Expertiza în aceste cazuri se efectuează în instituţii sanitare de specialitate. În vederea efectuării expertizei, organul de cercetare penală cu aprobarea procurorului sau instanţa de judecată dispune internarea învinuitului ori inculpatului pe timpul necesar. Această măsură este executorie şi se aduce la îndeplinire, în caz de opunere, de organele de poliţie.

(3) De asemenea, efectuarea unei expertize este obligatorie pentru a se stabili cauzele morţii, dacă nu s-a întocmit un raport medico-legal.

Art. 118. Procedura expertizei. (1) Expertiza se efectuează potrivit dispoziţiilor din prezentul cod, afară de cazul când prin lege se dispune altfel. Dispoziţiile art. 113 se aplică în mod corespunzător.

(2) Expertul este numit de organul de urmărire penală sau de instanţa de judecată, cu excepţia expertizei prevăzute în art. 119 alin. (2).

(3) Fiecare dintre părţi are dreptul să ceară ca un expert recomandat de ea să participe la efectuarea expertizei.

Art. 119. Experţi oficiali. (1) Dacă există experţi medico-legali sau experţi oficiali în specialitatea respectivă, nu poate fi numit expert o altă persoană, decât dacă împrejurări deosebite ar cere aceasta.

(2) Când expertiza urmează să fie efectuată de un serviciu medico-legal, de un laborator de expertiză criminalistică sau de orice institut de specialitate, organul de urmărire penală ori instanța de judecată se adresează acestora pentru efectuarea expertizei.

(3) Când serviciul medico-legal ori laboratorul de expertiză criminalistică sau institutul de specialitate consideră necesar ca la efectuarea expertizei să participe sau să-și dea părerea și specialiști de la alte instituții, poate folosi asistența sau avizul acestora.

Art. 120. Lămuriri date expertului și părților. (1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată, când dispune efectuarea unei expertize, fixează un termen la care sunt chemate părțile, precum și expertul, dacă acesta a fost desemnat de organul de urmărire penală sau de instanță.

(2) La termenul fixat se aduce la cunoștință părților și expertului obiectul expertizei și întrebările la care expertul trebuie să răspundă și li se pune în vedere că au dreptul să facă observații cu privire la aceste întrebări și că pot cere modificarea sau completarea lor.

(3) Părțile mai sunt încunoștințate că au dreptul să ceară numirea și a câte unui expert recomandat de fiecare dintre ele, care să participe la efectuarea expertizei.

(4) După examinarea obiecțiilor și cererilor făcute de părți și expert, organul de urmărire penală sau instanța de judecată pune în vedere expertului termenul în care urmează a fi efectuată expertiza, încunoștințându-l totodată dacă la efectuarea acesteia urmează să participe părțile.

(5) [1] *Abrogat.*

Art. 121. Drepturile expertului. (1) Expertul are dreptul să ia cunoștință de materialul dosarului necesar pentru efectuarea expertizei. În cursul urmăririi penale cercetarea dosarului se face cu încuviințarea organului de urmărire.

(2) Expertul poate cere lămuriri organului de urmărire penală sau instanței de judecată cu privire la anumite fapte ori împrejurări ale cauzei.

(3) Părțile, cu încuviințarea și în condițiile stabilite de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată, pot da expertului explicațiile necesare.

---

[1] Alin. (5) al art. 120 a fost abrogat prin art. I pct. 55 din Legea nr. 281/2003.

Art. 122. Raportul de expertiză. (1) După efectuarea expertizei, expertul întocmeşte un raport scris.

(2) Când sunt mai mulţi experţi se întocmeşte un singur raport de expertiză. Dacă sunt deosebiri de păreri, opiniile separate sunt consemnate în cuprinsul raportului sau într-o anexă.

(3) Raportul de expertiză se depune la organul de urmărire penală sau la instanţa de judecată care a dispus efectuarea expertizei.

Art. 123. Conţinutul raportului. Raportul de expertiză cuprinde:

a) partea introductivă, în care se arată organul de urmărire penală sau instanţa de judecată care a dispus efectuarea expertizei, data când s-a dispus efectuarea acesteia, numele şi prenumele expertului, data şi locul unde a fost efectuată, data întocmirii raportului de expertiză, obiectul acesteia şi întrebările la care expertul urma să răspundă, materialul pe baza căruia expertiza a fost efectuată şi dacă părţile care au participat la aceasta au dat explicaţii în cursul expertizei;

b) descrierea în amănunt a operaţiilor de efectuare a expertizei, obiecţiile sau explicaţiile părţilor, precum şi analiza acestor obiecţii ori explicaţii în lumina celor constatate de expert;

c) concluziile, care cuprind răspunsurile la întrebările puse şi părerea expertului asupra obiectului expertizei.

Art. 124. Suplimentul de expertiză. (1) Când organul de urmărire penală sau instanţa de judecată constată, la cerere sau din oficiu, că expertiza nu este completă, dispune efectuarea unui supliment de expertiză fie de către acelaşi expert, fie de către altul.

(2) De asemenea, când se socoteşte necesar, se cer expertului lămuriri suplimentare în scris, ori se dispune chemarea lui spre a da explicaţii verbale asupra raportului de expertiză. În acest caz, ascultarea expertului se face potrivit dispoziţiilor privitoare la ascultarea martorilor.

(3) Lămuririle suplimentare în scris pot fi cerute şi serviciului medico-legal, laboratorului de expertiză criminalistică ori institutului de specialitate care a efectuat expertiza.

Art. 125. Efectuarea unei noi expertize. Dacă organul de urmărire penală sau instanţa de judecată are îndoieli cu privire la exactitatea concluziilor raportului de expertiză, dispune efectuarea unei noi expertize.

Art. 126. Lămuriri cerute la institutul de emisiune. În cazurile privitoare la infracţiunea de falsificare de monedă sau de alte valori, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate cere lămuriri institutului de emisiune.

Art. 127. Prezentarea scriptelor de comparaţie. (1) În cauzele privind infracţiuni de fals în înscrisuri, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate ordona să fie prezentate scripte de comparaţie.

(2) Dacă scriptele se găsesc în depozite publice, autorităţile în drept sunt obligate a le elibera.

(3) Dacă scriptele se găsesc la un particular care nu este soţ sau rudă apropiată cu învinuitul sau inculpatul, organul de urmărire penală ori instanţa de judecată îi pune în vedere să le prezinte.

(4) Scriptele de comparaţie trebuie vizate de organul de urmărire penală sau de preşedintele completului de judecată şi semnate de acela care le prezintă.

(5) Organul de urmărire penală ori instanţa de judecată poate dispune ca învinuitul sau inculpatul să prezinte o piesă scrisă cu mâna sa, ori să scrie după dictarea ce i s-ar face.

(6) Dacă învinuitul sau inculpatul refuză, se face menţiune în procesul-verbal.

Art. 127[1]. [1] Ancheta socială în cazul expertizei psihiatrice a minorului. În vederea întocmirii expertizei psihiatrice a minorului, autoritatea tutelară în a cărei rază teritorială domiciliază minorul are obligaţia să efectueze ancheta socială la cererea unităţii sanitare de specialitate care efectuează expertiza.

Secţiunea XI. Folosirea interpreţilor

Art. 128. Cazurile şi procedura de folosire a interpreţilor. (1) [2] Când una dintre părţi sau o altă persoană care urmează să fie ascultată nu cunoaşte limba română ori nu se poate exprima, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată îi asigură în mod gratuit folosirea unui interpret.

---

[1] Art. 127[1] a fost introdus prin art. XVIII pct. 15 din **Legea nr. 202/2010**.

[2] Alin. (1) al art. 128 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 56 din Legea nr. 281/2003.

Interpretul poate fi desemnat sau ales de părţi; în acest din urmă caz, el trebuie să fie un interpret autorizat, potrivit legii.

(2) Dispoziţiile alineatului precedent se aplică în mod corespunzător şi în cazul când unele dintre înscrisurile aflate în dosarul cauzei sau prezentate în instanţă sunt redactate într-o altă limbă decât cea română.

(3) Dispoziţiile art. 83, 84 şi 85 se aplică în mod corespunzător şi interpretului.

Secţiunea XII. Cercetarea la faţa locului şi reconstituirea

Art. 129. Cercetarea la faţa locului. (1) Cercetarea la faţa locului se efectuează atunci când este necesar să se facă constatări cu privire la situaţia locului săvârşirii infracţiunii, să se descopere şi să se fixeze urmele infracţiunii, să se stabilească poziţia şi starea mijloacelor materiale de probă şi împrejurările în care infracţiunea a fost săvârşită.

(2) Organul de urmărire penală efectuează cercetarea la faţa locului în prezenţa martorilor asistenţi, afară de cazul când aceasta nu este posibil. Cercetarea la faţa locului se face în prezenţa părţilor, atunci când este necesar. Neprezentarea părţilor încunoştinţate nu împiedică efectuarea cercetării.

(3) Când învinuitul sau inculpatul este reţinut ori arestat, dacă nu poate fi adus la cercetare, organul de urmărire penală îi pune în vedere că are dreptul să fie reprezentat şi îi asigură, la cerere, reprezentarea.

(4) Instanţa de judecată efectuează cercetarea la faţa locului cu citarea părţilor şi în prezenţa procurorului, când participarea acestuia la judecată este obligatorie.

(5) Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate interzice persoanelor care se află ori vin la locul unde se efectuează cercetarea, să comunice între ele sau cu alte persoane, ori să plece înainte de terminarea cercetării.

Art. 130. Reconstituirea. (1) Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată, dacă găseşte necesar pentru verificarea şi precizarea unor date, poate să procedeze la reconstituirea la faţa locului, în întregime sau în parte, a modului şi a condiţiilor în care a fost săvârşită fapta.

(2) Reconstituirea se face în prezenţa învinuitului sau inculpatului. Dispoziţiile art. 129 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Art. 131. Procesul-verbal de cercetare la faţa locului. (1) Despre efectuarea cercetării la faţa locului se încheie proces-verbal, care trebuie să cuprindă, în afara menţiunilor arătate în art. 91, descrierea amănunţită a situaţiei locului, a urmelor găsite, a obiectelor examinate şi a celor ridicate, a poziţiei şi stării celorlalte mijloace materiale de probă, astfel încât acestea să fie redate cu precizie şi pe cât posibil cu dimensiunile respective.

(2) În caz de reconstituire a modului în care a fost săvârşită fapta, se consemnează amănunţit şi desfăşurarea reconstituirii.

(3) În toate cazurile se pot face schiţe, desene sau fotografii, ori alte asemenea lucrări, care se vizează şi se anexează la procesul-verbal.

Secţiunea XIII. Comisia rogatorie şi delegarea

Art. 132. Condiţii pentru dispunerea comisiei rogatorii. (1) Când un organ de urmărire penală sau instanţa de judecată nu are posibilitatea să asculte un martor, să facă o cercetare la faţa locului, să procedeze la ridicarea unor obiecte sau să efectueze orice alt act procedural, se poate adresa unui alt organ de urmărire penală ori unei alte instanţe, care are posibilitatea să le efectueze.

(2) Punerea în mişcare a acţiunii penale, luarea măsurilor preventive, încuviinţarea de probatorii, precum şi dispunerea celorlalte acte procesuale sau măsuri procesuale nu pot forma obiectul comisiei rogatorii.

(3) Comisia rogatorie se poate adresa numai unui organ sau unei instanţe egale în grad.

Art. 133. Conţinutul comisiei rogatorii. (1) Rezoluţia sau încheierea prin care s-a dispus comisia rogatorie trebuie să conţină toate lămuririle referitoare la îndeplinirea actului care face obiectul acesteia, iar în cazul când urmează să fie ascultată o persoană, se vor arăta şi întrebările ce trebuie să i se pună.

(2) Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată care efectuează comisia rogatorie poate pune şi alte întrebări, dacă necesitatea acestora rezultă în cursul ascultării.

Art. 134. Drepturile părților în cazul comisiei rogatorii. (1) Când comisia rogatorie s-a dispus de instanța de judecată, părțile pot formula în fața acesteia întrebări, care vor fi transmise instanței ce urmează a efectua comisia rogatorie.

(2) Totodată, oricare dintre părți poate cere să fie citată la efectuarea comisiei rogatorii.

(3) Când inculpatul este arestat, instanța care urmează a efectua comisia rogatorie dispune desemnarea unui apărător din oficiu, care îl va reprezenta.

Art. 135. Delegarea. (1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate dispune, în condițiile arătate în art. 132, efectuarea unui act de procedură și prin delegare. Delegarea poate fi dată numai unui organ sau unei instanțe de judecată ierarhic inferioare.

(2) Dispozițiile privitoare la comisia rogatorie se aplică în mod corespunzător și în caz de delegare.

Titlul IV. Măsurile preventive și alte măsuri procesuale

Capitolul I. Măsurile preventive

Secțiunea I. Dispoziții generale

Art. 136. [1] **Scopul și categoriile măsurilor preventive.** (1) În cauzele privitoare la infracțiuni pedepsite cu detențiune pe viață sau cu închisoare, pentru a se asigura buna desfășurare a procesului penal ori pentru a se împiedica sustragerea învinuitului sau inculpatului de la urmărirea penală, de la judecată ori de la executarea pedepsei, se poate lua față de acesta una dintre următoarele măsuri preventive:

a) reținerea;

b) obligarea de a nu părăsi localitatea;

c) obligarea de a nu părăsi țara;

d) arestarea preventivă.

(2) Scopul măsurilor preventive poate fi realizat și prin liberarea provizorie sub control judiciar sau pe cauțiune.

(3) Măsura prevăzută în alin. (1) lit. a) poate fi luată de organul de cercetare penală sau de procuror.

(4) [2] Măsurile prevăzute în alin. (1) lit. b) și c) se pot lua de procuror sau de judecător, în cursul urmăririi penale, și de instanța de judecată, în cursul judecății.

(5) [3] Măsura prevăzută în alin. (1) lit. d) poate fi luată de judecător.

(6) Măsura arestării preventive nu poate fi dispusă în cazul infracțiunilor pentru care legea prevede alternativ pedeapsa amenzii.

(7) Liberarea provizorie se dispune de instanța de judecată.

---

[1] Art. 136 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 57 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (4) al art. 136 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 56 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (5) al art. 136 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 7 din O.U.G. nr. 109/2003.

(8) Alegerea măsurii ce urmează a fi luată se face ţinându-se seama de scopul acesteia, de gradul de pericol social al infracţiunii, de sănătatea, vârsta, antecedentele şi alte situaţii privind persoana faţă de care se ia măsura.

Art. 137. [1] **Cuprinsul actului prin care se ia măsura preventivă.** (1) Actul prin care se ia măsura preventivă trebuie să arate fapta care face obiectul învinuirii sau inculpării, textul de lege în care aceasta se încadrează şi pedeapsa prevăzută de lege pentru infracţiunea săvârşită.

(2) În cazul reţinerii şi arestării preventive, actul prin care se iau aceste măsuri trebuie să indice cazul prevăzut în art. 148, precum şi temeiurile concrete din care rezultă existenţa acestuia.

(3) În cazul obligării de a nu părăsi localitatea sau ţara, actul prin care se ia această măsură trebuie să indice temeiurile concrete care au determinat luarea măsurii.

Art. 137[1]. Aducerea la cunoştinţă a motivelor luării măsurilor preventive şi a învinuirii. (1) [2] Persoanei reţinute sau arestate i se aduc de îndată la cunoştinţă, în limba pe care o înţelege, motivele reţinerii sau ale arestării, iar învinuirea, în cel mai scurt termen. Învinuirea se aduce la cunoştinţă numai în prezenţa unui avocat, ales sau numit din oficiu.

(2) [3] Când se dispune arestarea preventivă a învinuitului sau inculpatului, judecătorul încunoştinţează despre măsura luată, în termen de 24 de ore, un membru al familiei acestuia ori o altă persoană pe care o desemnează învinuitul sau inculpatul, consemnându-se aceasta într-un proces-verbal.

(3) [4] Cel reţinut poate să ceară să fie încunoştinţat despre măsura luată un membru de familie sau una dintre persoanele arătate în alin. (2). Atât cererea celui reţinut, cât şi încunoştinţarea se consemnează într-un proces-verbal. În mod excepţional, dacă organul de cercetare penală apreciază că acest lucru ar afecta urmărirea penală, îl informează pe procuror, care va decide cu privire la înştiinţarea solicitată de reţinut.

---

[1] Art. 137 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 57 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (1) al art. 137[1] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 58 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (2) al art. 137[1] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 8 din O.U.G. nr. 109/2003.

[4] Alin. (3) al art. 137[1] a fost introdus prin art. I pct. 59 din Legea nr. 281/2003.

Art. 138. [1] **Sesizarea procurorului pentru luarea unor măsuri preventive.** (1) Dacă organul de cercetare penală consideră că este cazul să se ia una dintre măsurile prevăzute în art. 136 alin. (1) lit. b)-d), înaintează în acest sens un referat motivat procurorului.

(2) În cazul măsurilor prevăzute în art. 136 alin. (1) lit. b) şi c), procurorul este obligat să se pronunţe în termen de 24 de ore.

(3) În cazul măsurii prevăzute în art. 136 alin. (1) lit. d), procurorul, dacă apreciază că sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege, procedează, după caz, potrivit art. 146 sau 149^1.

Art. 139. Înlocuirea sau revocarea măsurilor preventive. (1) Măsura preventivă luată se înlocuieşte cu altă măsură preventivă, când s-au schimbat temeiurile care au determinat luarea măsurii.

(2) [2] Când măsura preventivă a fost luată cu încălcarea prevederilor legale sau nu mai există vreun temei care să justifice menţinerea măsurii preventive, aceasta trebuie revocată din oficiu sau la cerere, dispunându-se, în cazul reţinerii şi arestării preventive, punerea în libertate a învinuitului sau inculpatului, dacă acesta nu este arestat în altă cauză.

(3) [3] În cazul în care măsura preventivă a fost luată, în cursul urmăririi penale, de instanţă sau de procuror, organul de cercetare penală are obligaţia să-l informeze de îndată pe procuror despre schimbarea sau încetarea temeiurilor care au motivat luarea măsurii preventive.

(3^1) [4] Când măsura preventivă a fost luată, în cursul urmăririi penale, de procuror sau de instanţă, procurorul, dacă apreciază că informaţiile primite de la organul de cercetare penală justifică înlocuirea sau revocarea măsurii, dispune aceasta ori, după caz, sesizează instanţa.

(3^2) Procurorul este obligat să sesizeze şi din oficiu instanţa, pentru înlocuirea sau revocarea măsurii preventive luate de către aceasta, când constată el însuşi că nu mai există temeiul care a justificat luarea măsurii.

---

[1] Art. 138 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 60 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (2) al art. 139 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 59 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (3) al art. 139 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 61 din Legea nr. 281/2003.

[4] Alin. (3^1)-(3^5) ale art. 139 au fost introduse prin art. I pct. 62 din Legea nr. 281/2003.

(3[3]) [1] *Abrogat.*

(3[4]) [2] *Abrogat.*

(3[5]) Măsura arestării preventive poate fi înlocuită cu una dintre măsurile prevăzute de art. 136 alin. (1) lit. b) şi c).

(4) Dispoziţiile alineatelor precedente se aplică chiar dacă organul judiciar urmează să-şi decline competenţa.

Art. 139[1]. [3] **Tratamentul medical sub pază permanentă.** În cazul în care, pe baza actelor medicale, se constată că cel arestat preventiv suferă de o boală care nu poate fi tratată în reţeaua medicală a Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor, administraţia locului de deţinere dispune efectuarea tratamentului sub pază permanentă în reţeaua medicală a Ministerului Sănătăţii Publice. Motivele care au determinat luarea acestei măsuri sunt comunicate de îndată procurorului, în cursul urmăririi penale, sau instanţei de judecată, în cursul judecăţii.

Art. 140. Încetarea de drept a măsurilor preventive. (1) Măsurile preventive încetează de drept:

a) [4] la expirarea termenelor prevăzute de lege sau stabilite de organele judiciare ori la expirarea termenului prevăzut în art. 160[b] alin. (1), dacă instanţa nu a procedat la verificarea legalităţii şi temeiniciei arestării preventive în acest termen;

b) în caz de scoatere de sub urmărire, de încetare a urmăririi penale sau de încetare a procesului penal ori de achitare.

(2) [5] Măsura arestării preventive încetează de drept şi atunci când, înainte de pronunţarea unei hotărâri de condamnare în primă instanţă, durata arestării a atins jumătatea maximului pedepsei prevăzute de lege pentru infracţiunea care face obiectul învinuirii, fără a se putea depăşi, în cursul urmăririi penale, maximele prevăzute în art. 159 alin. (13), precum şi în alte cazuri anume prevăzute de lege.

---

[1] Alin. (3[3]) al art. 139 a fost abrogat prin art. I pct. 60 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (3[4]) al art. 139 a fost abrogat prin art. I pct. 2 din O.U.G. nr. 60/2006.

[3] Art. 139[1] a fost introdus prin art. I pct. 3 din O.U.G. nr. 60/2006.

[4] Lit. a) de la alin. (1) al art. 140 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 61 din Legea nr. 356/2006.

[5] Alin. (2) al art. 140 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 63 din Legea nr. 281/2003.

(3) [1] În cazurile prevăzute la alin. (1) şi (2), instanţa de judecată, din oficiu sau la sesizarea procurorului, ori procurorul, din oficiu sau în urma informării organului de cercetare penală, are obligaţia, potrivit competenţelor prevăzute de lege, să constate încetarea de drept a măsurii preventive trimiţând, în vederea punerii de îndată în libertate a celui reţinut sau arestat, administraţiei locului de deţinere o copie de pe dispozitiv sau ordonanţă ori un extras cuprinzând următoarele menţiuni: datele necesare pentru identificarea învinuitului sau inculpatului, numărul mandatului de arestare, numărul şi data ordonanţei, ale încheierii sau hotărârii prin care s-a dispus liberarea, precum şi temeiul legal al liberării.

M

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. VII/2006 (M. Of. nr. 475 din 1 iunie 2006), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, admiţând recursul în interesul legii, în aplicarea dispoziţiilor art. 140 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, a stabilit că:
„Neverificarea de către instanţă, în cursul judecăţii, a legalităţii şi temeiniciei arestării preventive a inculpatului major înainte de împlinirea duratei de 60 de zile, la care se referă art. 160^b alin. (1) din Codul de procedură penală, a inculpatului minor cu vârsta între 14 şi 16 ani înainte de expirarea duratei de 30 de zile prevăzute în art. 160^h alin. (2) din Codul de procedură penală, iar a inculpatului minor mai mare de 16 ani înainte de expirarea duratei de 40 de zile prevăzute în art. 160^h alin. (3) din Codul de procedură penală atrage încetarea de drept a măsurii arestării preventive luate faţă de inculpaţi şi punerea lor de îndată în libertate."
Notă: Facem menţiunea că Decizia dată în recursul în interesul legii a avut în vedere dispoziţiile art. 140 alin. (1) lit. a) C. proc. pen. anterioare modificărilor aduse prin Legea nr. 356/2006.
Completarea art. 140 alin. (1) lit. a) C. proc. pen. prin Legea nr. 356/2006 în sensul că măsura arestării preventive încetează de drept la expirarea termenului prevăzut în art. 160^b alin. (1) C. proc. pen., dacă instanţa nu

[1] Alin. (3) al art. 140 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 16 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„(3) În cazurile arătate în alin. (1) şi (2), instanţa de judecată, din oficiu sau la sesizarea procurorului, ori procurorul în cazul reţinerii, din oficiu sau în urma informării organului de cercetare penală, are obligaţia să dispună punerea de îndată în libertate a celui reţinut sau arestat, trimiţând administraţiei locului de deţinere o copie de pe dispozitiv sau ordonanţă ori un extras cuprinzând următoarele menţiuni: datele necesare pentru identificarea învinuitului sau inculpatului, numărul mandatului de arestare, numărul şi data ordonanţei, ale încheierii sau hotărârii prin care s-a dispus liberarea, precum şi temeiul legal al liberării."*

a procedat la verificarea legalităţii şi temeiniciei arestării preventive în acest termen, a urmat practica judiciară reflectată în decizia rezumată mai sus.

Art. 140[1]. [1] **Plângerea împotriva ordonanţei organului de cercetare penală sau a procurorului privind măsura reţinerii.** (1) Împotriva ordonanţei organului de cercetare penală prin care s-a luat măsura preventivă a reţinerii se poate face plângere, înainte de expirarea celor 24 de ore de la luarea măsurii, la procurorul care supraveghează cercetarea penală, iar împotriva ordonanţei procurorului prin care s-a luat această măsură se poate face plângere, înainte de expirarea a 24 de ore, la prim-procurorul parchetului sau, după caz, la procurorul ierarhic superior, în condiţiile art. 278 alin. (1) şi (2).

(2) Procurorul se pronunţă prin ordonanţă înainte de expirarea celor 24 de ore de la luarea măsurii reţinerii.

(3) Când consideră că măsura reţinerii este ilegală sau nu este justificată, procurorul dispune revocarea ei.

Art. 140[2]. [2] **Plângerea împotriva ordonanţei procurorului privind măsurile preventive prevăzute în art. 136 lit. b) şi c).** (1) Împotriva ordonanţei procurorului prin care se dispune luarea măsurii obligării de a nu părăsi localitatea ori a măsurii obligării de a nu părăsi ţara, învinuitul sau inculpatul poate face plângere în termen de 3 zile de la luarea măsurii, la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în primă instanţă.

(2) Plângerea se va soluţiona în camera de consiliu.

(3) Citarea învinuitului sau inculpatului este obligatorie. Neprezentarea acestuia nu împiedică judecarea plângerii.

(4) Participarea procurorului la judecarea plângerii este obligatorie.

(5) Dosarul va fi înaintat instanţei în termen de 24 de ore, iar plângerea se soluţionează în termen de 3 zile.

(6) Instanţa se pronunţă în aceeaşi zi, prin încheiere.

(7) Când consideră că măsura preventivă este ilegală sau nu este justificată, instanţa dispune revocarea ei.

---

[1] Art. 140[1] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 64 din Legea nr. 281/2003.

[2] Art. 140[2] a fost introdus prin art. I pct. 65 din Legea nr. 281/2003.

(8) Plângerea învinuitului sau inculpatului împotriva ordonanței procurorului, prin care s-a dispus luarea măsurii preventive, nu este suspensivă de executare.

(9) Dosarul se restituie procurorului în termen de 24 de ore de la soluționarea plângerii.

Art. 140[3]. [1] Calea de atac împotriva încheierii pronunțate de judecător în cursul urmăririi penale privind măsurile preventive.[2] (1) [3] Împotriva încheierii prin care judecătorul dispune, în timpul urmăririi penale, luarea unei măsuri preventive, revocarea, înlocuirea, încetarea de drept sau prelungirea măsurii preventive, precum și împotriva încheierii de respingere a propunerii de arestare preventivă, învinuitul sau inculpatul și procurorul pot face recurs la instanța superioară în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsă. Încheierea prin care judecătorul respinge, în timpul urmăririi penale, revocarea, înlocuirea sau încetarea de drept a măsurii preventive nu este supusă niciunei căi de atac.

(2) [4] *Abrogat.*

(3) [5] Învinuitul sau inculpatul arestat va fi adus în fața instanței de recurs și va fi ascultat în prezența apărătorului său. În cazul în care învinuitul sau inculpatul se află internat în spital și, din cauza stării sănătății, nu poate fi adus în fața judecătorului sau când, din cauză de forță majoră sau stare de necesitate, deplasarea sa nu este posibilă, recursul va fi examinat în lipsa acestuia, dar numai în prezența apărătorului său, căruia i se dă cuvântul pentru a pune concluzii.

(4) Participarea procurorului la judecarea recursului este obligatorie.

---

[1] Art. 140[3] a fost introdus prin art. I pct. 65 din Legea nr. 281/2003.

[2] Denumirea marginală a art. 140[3] este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 62 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (1) al art. 140[3] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 63 din Legea nr. 356/2006. Menționăm că, în sensul modificărilor aduse alin. (1) al art. 140[3] prin Legea nr. 356/2006, s-a pronunțat, într-un recurs în interesul legii, și I.C.C.J., Secțiile Unite, prin Decizia nr. XII/2005 (M. Of. nr. 119 din 8 februarie 2006).

[4] Alin. (2) al art. 140[3] a fost abrogat prin art. I pct. 12 din O.U.G. nr. 109/2003.

[5] Alin. (3) al art. 140[3] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 63 din Legea nr. 356/2006.

(5) Dosarul va fi înaintat instanţei de recurs în termen de 24 de ore, iar recursul se soluţionează în termen de 48 de ore, în cazul arestării învinuitului, şi în 3 zile, în cazul arestării inculpatului.

(6) Instanţa se pronunţă în aceeaşi zi, prin încheiere.

(7) [1] Când apreciază că măsura preventivă este nelegală sau nu este justificată, instanţa de recurs o revocă, dispunând, în cazul arestării preventive, punerea de îndată în libertate a învinuitului sau inculpatului, dacă acesta nu este arestat în altă cauză.

(8) Recursul declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea măsurii preventive sau prin care s-a constatat încetarea de drept a acestei măsuri nu este suspensiv de executare.

(9) Dosarul cauzei se restituie organului de urmărire penală în termen de 24 de ore de la soluţionarea recursului.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XVIII (18)/2008 (M. Of. nr. 334 din 20 mai 2009), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu privire la admisibilitatea recursului întemeiat pe dispoziţiile art. 140^3 din Codul de procedură penală, îndreptat împotriva unei încheieri pronunţate în temeiul art. 140^2 şi, în special, al art. 140^2 alin. (7) din acelaşi cod, şi a stabilit că: „*Dispoziţiile art. 140^2 din Codul de procedură penală corelate cu dispoziţiile art. 140^3 din acelaşi cod se interpretează în sensul că: Încheierile prin care fie judecătorul, fie instanţa de judecată în cursul urmăririi penale admite plângerea împotriva ordonanţei procurorului prin care se dispune luarea, prelungirea, revocarea măsurii preventive a obligării de a nu părăsi localitatea prevăzută de art. 145 din Codul de procedură penală ori a măsurii preventive a obligării de a nu părăsi ţara prevăzută de art. 145^1 din Codul de procedură penală sunt supuse căii ordinare de atac a recursului, în condiţiile art. 140^3 din Codul de procedură penală.*"

Art. 141. [2] **Calea de atac împotriva încheierii pronunţate de instanţă în cursul judecăţii privind măsurile preventive.**

---

[1] Alin. (7)-(9) ale art. 140^3 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 63 din Legea nr. 356/2006.

[2] Art. 141 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 66 din Legea nr. 281/2003. Menţionăm că, în sensul modificărilor aduse alin. (1) al art. 141 prin

(1)[1] Încheierea dată în primă instanță și în apel, prin care se dispune luarea unei măsuri preventive, revocarea, înlocuirea sau încetarea de drept a măsurii preventive, precum și împotriva încheierii prin care se dispune menținerea arestării preventive, poate fi atacată separat, cu recurs, de procuror sau de inculpat, în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsă. Încheierea prin care prima instanță sau instanța de apel respinge cererea de revocare, înlocuire sau încetare de drept a măsurii preventive nu este supusă niciunei căi de atac.

(2) Dosarul va fi înaintat instanței de recurs în termen de 24 de ore, iar recursul se judecă în 3 zile. Instanța de recurs va restitui dosarul primei instanțe în termen de 24 de ore de la soluționarea recursului.

(3) Recursul declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau menținerea unei măsuri preventive ori prin care s-a constatat încetarea de drept a arestării preventive nu este suspensiv de executare.

Art. 142. Ținerea separată a unor categorii de infractori. În timpul reținerii și arestării, minorii se țin separat de majori, iar femeile separat de bărbați.

Secțiunea II. Reținerea

Art. 143. [2] **Condițiile reținerii.** (1) Măsura reținerii poate fi luată de procuror ori de organul de cercetare penală față de învinuit sau inculpat, numai după ascultarea acestuia în prezența apărătorului, dacă sunt probe sau indicii temeinice că a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală.

(2) Organul de cercetare penală este obligat să îl încunoștințeze, de îndată, pe procuror cu privire la luarea măsurii reținerii.

(3) Procurorul sau organul de cercetare penală va aduce la cunoștință învinuitului sau inculpatului că are dreptul să-și angajeze apărător. De asemenea, i se aduce la cunoștință că are dreptul de a nu face nicio

---

Legea nr. 356/2006, s-a pronunțat, într-un recurs în interesul legii, și I.C.C.J., Secțiile Unite, prin Decizia nr. XII/2005 (M. Of. nr. 119 din 8 februarie 2006).

[1] Alin. (1) al art. 141 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 64 din Legea nr. 356/2006.

[2] Art. 143 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 65 din Legea nr. 356/2006.

declaraţie, atrăgându-i-se atenţia că ceea ce declară poate fi folosit împotriva sa.

(4) Măsura reţinerii se ia în cazurile prevăzute în art. 148, precum şi în caz de infracţiune flagrantă, oricare ar fi limitele de pedeapsă prevăzute de lege.

Art. 144. Durata reţinerii. (1) [1] Măsura reţinerii poate dura cel mult 24 de ore. Din durata măsurii reţinerii se deduce timpul cât persoana a fost privată de libertate ca urmare a măsurii administrative a conducerii la sediul poliţiei, prevăzută în art. 31 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 218/2002 privind organizarea şi funcţionarea Poliţiei Române.

(1^1) [2] În situaţia în care reţinerea se dispune după audierea învinuitului citat de către organul de urmărire penală, termenul de 24 de ore se calculează de la ora emiterii ordonanţei.

(2) În ordonanţa prin care s-a dispus reţinerea trebuie să se menţioneze ziua şi ora la care reţinerea a început, iar în ordonanţa de punere în libertate, ziua şi ora la care reţinerea a încetat.

(3) [3] Când organul de cercetare penală consideră că este necesar a se lua măsura arestării preventive, înaintează procurorului, în primele 10 ore de la reţinerea învinuitului, o dată cu încunoştinţarea la care se referă art. 143 alin. (1), un referat motivat. Procurorul, dacă apreciază că sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii arestării preventive, procedează, înăuntrul termenului prevăzut în alin. (1), potrivit art. 146.

(4) [4] Când măsura reţinerii este luată de procuror, dacă acesta consideră că este necesar a se lua măsura arestării preventive, procedează, în termen de 10 ore de la luarea măsurii reţinerii, potrivit art. 146.

---

[1] Alin. (1) al art. 144 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 69 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (1^1) al art. 144 a fost introdus prin art. I pct. 66 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (3) al art. 144 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 69 din Legea nr. 281/2003.

[4] Alin. (4) al art. 144 a fost introdus prin art. I pct. 70 din Legea nr. 281/2003.

Secțiunea III. Obligarea de a nu părăsi localitatea

Art. 145. Conținutul măsurii. (1)[1] Măsura obligării de a nu părăsi localitatea constă în îndatorirea impusă învinuitului sau inculpatului de procuror sau de judecător, în cursul urmăririi penale, ori de instanța de judecată, în cursul judecății, de a nu părăsi localitatea în care locuiește, fără încuviințarea organului care a dispus această măsură. Măsura poate fi luată numai dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 alin. (1).

(1^1)[2] Pe durata măsurii obligării de a nu părăsi localitatea, învinuitul sau inculpatul este obligat să respecte următoarele obligații:

a) să se prezinte la organul de urmărire penală sau, după caz, la instanța de judecată ori de câte ori este chemat;

b) să se prezinte la organul de poliție desemnat cu supravegherea de organul judiciar care a dispus măsura, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliție sau ori de câte ori este chemat;

c) să nu își schimbe locuința fără încuviințarea organului judiciar care a dispus măsura;

d) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte nicio categorie de arme.

(1^2)[3] Organul judiciar care a dispus măsura poate impune învinuitului sau inculpatului ca pe durata măsurii obligării de a nu părăsi localitatea să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere;

b) să nu se deplaseze la anumite spectacole sportive ori culturale sau în orice alte locuri stabilite;

c) să nu se apropie de persoana vătămată, membrii familiei acesteia, persoana împreună cu care a comis fapta, martori, experți ori alte persoane, stabilite de organul judiciar, și să nu comunice cu acestea direct sau indirect;

d) să nu conducă niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite;

---

[1] Alin. (1) al art. 145 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 67 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (1^1) al art. 145 a fost introdus prin art. I pct. 68 din Legea nr. 356/2006 și este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 4 din O.U.G. nr. 60/2006.

[3] Alin. (1^2) al art. 145 a fost introdus prin art. I pct. 5 din O.U.G. nr. 60/2006. A se vedea și art. III din O.U.G. nr. 60/2006, potrivit căruia: „Dispozițiile din Codul de procedură penală privind obligația de a purta permanent un sistem electronic de supraveghere intră în vigoare la 1 iulie 2007”.

e) să nu se afle în locuința persoanei vătămate;

f) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfăşoare activitatea în exercitarea căreia a săvârşit fapta.

(2) [1] În cursul urmăririi penale, durata măsurii prevăzute în alin. (1) nu poate depăşi 30 de zile, afară de cazul când ea este prelungită în condițiile legii. Măsura obligării de a nu părăsi localitatea poate fi prelungită în cursul urmăririi penale, în caz de necesitate şi numai motivat. Prelungirea se dispune de procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, fiecare prelungire neputând să depăşească 30 de zile. Dispozițiile art. 140^2 se aplică în mod corespunzător. Durata maximă a măsurii prevăzute în alin. (1) în cursul urmăririi penale este de un an. În mod excepțional, când pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață sau închisoarea de 10 ani ori mai mare, durata maximă a obligării de a nu părăsi localitatea este de 2 ani.

(2^1) [2] Copia ordonanței procurorului sau, după caz, a încheierii judecătorului ori a instanței de judecată se comunică, în aceeaşi zi, învinuitului sau inculpatului, secției de poliție în a cărei rază teritorială locuieşte acesta, jandarmeriei, poliției comunitare, organelor competente să elibereze paşaportul, organelor de frontieră, precum şi altor instituții, în vederea asigurării respectării obligațiilor care îi revin. Organele în drept refuză eliberarea paşaportului sau, după caz, ridică provizoriu paşaportul pe durata măsurii.

(2^2) [3] În cuprinsul ordonanței sau încheierii sunt menționate expres obligațiile pe care învinuitul sau inculpatul trebuie să le respecte şi se atrage atenția acestuia că, în caz de încălcare cu rea-credință a măsurii sau a obligațiilor care îi revin, se va lua față de acesta măsura arestării preventive.

(2^3) [4] Dacă pe durata obligării de a nu părăsi localitatea au intervenit motive care justifică fie impunerea unor noi obligații, fie înlocuirea sau

---

[1] Alin. (2) al art. 145 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 69 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (2^1) al art. 145 a fost introdus prin art. I pct. 72 din Legea nr. 281/2003 şi este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 6 din O.U.G. nr. 60/2006.

[3] Alin. (2^2) al art. 145 a fost introdus prin art. I pct. 70 din Legea nr. 356/2006 şi este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 6 din O.U.G. nr. 60/2006.

[4] Alin. (2^3) al art. 145 a fost introdus prin art. I pct. 70 din Legea nr. 356/2006.

încetarea celor existente, procurorul sau instanţa dispune aceasta prin ordonanţă sau încheiere motivată. Dispoziţiile alin. (2[1]) şi alin. (2[2]) se aplică în mod corespunzător.

(3) [1] În caz de încălcare cu rea-credinţă a măsurii aplicate sau a obligaţiilor, măsura obligării de a nu părăsi localitatea va fi înlocuită cu măsura arestării preventive, în condiţiile prevăzute de lege. Organul de poliţie desemnat de organul judiciar care a dispus măsura verifică periodic respectarea măsurii şi a obligaţiilor de către învinuit sau inculpat, iar în cazul în care constată încălcări ale acestora, sesizează de îndată procurorul, în cursul urmăririi penale, sau instanţa, în cursul judecăţii.

Secţiunea III[1]. Obligarea de a nu părăsi ţara [2]

Art. 145[1]. [3] Obligarea de a nu părăsi ţara. (1) Măsura obligării de a nu părăsi ţara constă în îndatorirea impusă învinuitului sau inculpatului de procuror sau de judecător, în cursul urmăririi penale, ori de instanţa de judecată, în cursul judecăţii, de a nu părăsi ţara fără încuviinţarea organului care a dispus această măsură.

(2) Dispoziţiile art. 145 se aplică în mod corespunzător şi în cazul obligării de a nu părăsi ţara.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. LXXVI (76)/2007 (M. Of. nr. 545 din 18 iulie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la aplicarea dispoziţiilor art. 145 şi 145[1] din Codul de procedură penală, în cazul măsurilor preventive constând în obligarea de a nu părăsi localitatea sau ţara, luate sau prelungite în cursul urmăririi penale, ulterior sesizării instanţei, şi a stabilit că: „*Dispoziţiile art. 145 şi 145[1] din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că:*

---

[1] Alin. (3) al art. 145 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 6 din O.U.G. nr. 60/2006.

[2] Secţiunea III[1] (art. 145[1]) a fost introdusă prin art. I pct. 73 din Legea nr. 281/2003.

[3] Art. 145[1] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 72 din Legea nr. 356/2006.

Măsurile preventive referitoare la obligarea de a nu părăsi localitatea sau ţara dispuse ori prelungite fie de procuror, fie de judecător, în cursul urmăririi penale, după sesizarea instanţei prin rechizitoriu, nu pot fi prelungite sau menţinute de către instanţa de judecată, urmând a fi discutată luarea acestora, dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute în art. 143 alin. (1) din Codul de procedură penală."

Secţiunea IV. Arestarea preventivă

§1. Arestarea învinuitului

Art. 146. [1] **Arestarea învinuitului în cursul urmăririi penale.** (1) [2] Dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute în art. 143 şi există vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 148, procurorul, din oficiu sau la sesizarea organului de cercetare penală, când consideră că arestarea învinuitului este necesară în interesul urmăririi penale, numai după ascultarea acestuia în prezenţa apărătorului, întocmeşte propunerea motivată de luare a măsurii arestării preventive a învinuitului.

(2) Dosarul, împreună cu propunerea de luare a măsurii arestării preventive, întocmită de procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, se prezintă preşedintelui ori judecătorului delegat de acesta de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în fond sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află locul de deţinere, locul unde s-a constatat săvârşirea faptei prevăzute de legea penală ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(3) La prezentarea dosarului de către procuror, preşedintele instanţei sau judecătorul delegat de acesta fixează ziua şi ora de soluţionare a propunerii de arestare preventivă, până la expirarea celor 24 de ore de reţinere, în cazul în care învinuitul este reţinut. Ziua şi ora se comunică atât apărătorului ales sau numit din oficiu, cât şi procurorului, acesta din urmă fiind obligat să asigure prezenţa în faţa judecătorului a învinuitului reţinut.

---

[1] Art. 146 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 15 din O.U.G. nr. 109/2003.

[2] Alin. (1) şi (2) ale art. 146 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 73 din Legea nr. 356/2006.

(4) Propunerea de arestare preventivă se soluţionează în camera de consiliu de un singur judecător, indiferent de natura infracţiunii.

(5) Învinuitul este adus în faţa judecătorului şi va fi asistat de apărător.

(6) Dispoziţiile art. 149^1 alin. (6) şi ale art. 150 se aplică în mod corespunzător.

(7) Participarea procurorului este obligatorie.

(8) După ascultarea învinuitului, judecătorul, de îndată, admite sau respinge propunerea de arestare preventivă, prin încheiere motivată.

(9) [1] Dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute în alin. (1), judecătorul dispune, prin încheiere motivată, arestarea preventivă a învinuitului pe o durată ce nu poate depăşi 10 zile.

(10) Totodată, judecătorul, admiţând propunerea, emite, de urgenţă, mandatul de arestare a învinuitului. Mandatul cuprinde în mod corespunzător menţiunile arătate în art. 151 alin. (3) lit. a)-c), e) şi j), precum şi numele şi prenumele învinuitului şi durata pentru care este dispusă arestarea preventivă a acestuia.

(11) Dispoziţiile art. 152 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

(11^1) [2] În caz de respingere a propunerii de arestare preventivă, dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege, judecătorul poate dispune măsura obligării de a nu părăsi localitatea sau aceea de a nu părăsi ţara.

(12) Împotriva încheierii se poate face recurs în termen de 24 de ore de la pronunţare, pentru cei prezenţi, şi de la comunicare, pentru cei lipsă.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 11/2008 (M. Of. nr. 840 din 15 decembrie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, referitor la organul judiciar căruia îi revine competenţa să dispună, în cursul urmăririi penale, prelungirea măsurii preventive obligării de a nu părăsi localitatea sau de a nu părăsi ţara, în situaţia în care această măsură a fost luată de un judecător în temeiul dispoziţiilor art. 146 alin. (11^1) şi, respectiv, ale art. 149^1 alin. (12) din Codul de procedură penală, şi a stabilit că:

[1] Alin. (9) al art. 146 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3. din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (11^1) al art. 146 a fost introdus prin art. I pct. 74 din Legea nr

(4) Propunerea de arestare preventivă se soluţionează în camera de consiliu de un singur judecător, indiferent de natura infracţiunii.

(5) Învinuitul este adus în faţa judecătorului şi va fi asistat de apărător.

(6) Dispoziţiile art. 149[1] alin. (6) şi ale art. 150 se aplică în mod corespunzător.

(7) Participarea procurorului este obligatorie.

(8) După ascultarea învinuitului, judecătorul, de îndată, admite sau respinge propunerea de arestare preventivă, prin încheiere motivată.

(9) [1] Dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute în alin. (1), judecătorul dispune, prin încheiere motivată, arestarea preventivă a învinuitului pe o durată ce nu poate depăşi 10 zile.

(10) Totodată, judecătorul, admiţând propunerea, emite, de urgenţă, mandatul de arestare a învinuitului. Mandatul cuprinde în mod corespunzător menţiunile arătate în art. 151 alin. (3) lit. a)-c), e) şi j), precum şi numele şi prenumele învinuitului şi durata pentru care este dispusă arestarea preventivă a acestuia.

(11) Dispoziţiile art. 152 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

(11[1]) [2] În caz de respingere a propunerii de arestare preventivă, dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege, judecătorul poate dispune măsura obligării de a nu părăsi localitatea sau aceea de a nu părăsi ţara.

(12) Împotriva încheierii se poate face recurs în termen de 24 de ore de la pronunţare, pentru cei prezenţi, şi de la comunicare, pentru cei lipsă.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 11/2008 (M. Of. nr. 840 din 15 decembrie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, referitor la organul judiciar căruia îi revine competenţa să dispună, în cursul urmăririi penale, prelungirea măsurii preventive obligării de a nu părăsi localitatea sau de a nu părăsi ţara, în situaţia în care această măsură a fost luată de un judecător în temeiul dispoziţiilor art. 146 alin. (11[1]) şi, respectiv, ale art. 149[1] alin. (12) din Codul de procedură penală, şi a stabilit că:

[1] Alin. (9) al art. 146 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 73 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (11[1]) al art. 146 a fost introdus prin art. I pct. 74 din Legea nr. 356/2006.

„Măsurile preventive ale obligării de a nu părăsi localitatea sau ţara, luate în cursul urmăririi penale de judecător, prin aplicarea dispoziţiilor art. 146 alin. (11)[1] din Codul de procedură penală şi, respectiv art. 149[1] alin. (12) din acelaşi cod, se prelungesc de către procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, în condiţiile art. 145 alin. (2) din Codul de procedură penală şi, respectiv art. 145[1] alin. (2) din Codul de procedură penală."

Art. 147. Arestarea învinuitului la instanţa de judecată. Instanţa de judecată, în situaţiile arătate în partea specială, titlul II, poate dispune arestarea învinuitului în cazurile şi condiţiile prevăzute în art. 146. Când s-a dispus arestarea, preşedintele completului de judecată emite mandatul de arestare a învinuitului. Învinuitul arestat este trimis de îndată procurorului împreună cu mandatul de arestare.

§2. Arestarea inculpatului

Art. 148. [1] Condiţiile şi cazurile în care se dispune arestarea inculpatului. (1) Măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute în art. 143 şi există vreunul dintre următoarele cazuri:

a) inculpatul a fugit ori s-a ascuns, în scopul de a se sustrage de la urmărire sau de la judecată, ori există date că va încerca să fugă sau să se sustragă în orice mod de la urmărirea penală, de la judecată ori de la executarea pedepsei;

a[1]) [2] inculpatul a încălcat, cu rea-credinţă, măsura obligării de a nu părăsi localitatea sau ţara ori obligaţiile care îi revin pe durata acestor măsuri;

b) există date că inculpatul încearcă să zădărnicească în mod direct sau indirect aflarea adevărului prin influenţarea unei părţi, a unui martor sau expert ori prin distrugerea, alterarea sau sustragerea mijloacelor materiale de probă;

c) există date că inculpatul pregăteşte săvârşirea unei noi infracţiuni;

---

[1] Art. 148 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 75 din Legea nr. 356/2006.

[2] Lit. a[1]) de la alin. (1) al art. 148 a fost introdusă prin art. I pct. 7 din O.U.G. nr. 60/2006.

d) inculpatul a săvârşit cu intenţie o nouă infracţiune;

e) există date că inculpatul exercită presiuni asupra persoanei vătămate sau că încearcă o înţelegere frauduloasă cu aceasta;

f) inculpatul a săvârşit o infracţiune pentru care legea prevede pedeapsa detenţiunii pe viaţă sau pedeapsa închisorii mai mare de 4 ani şi există probe că lăsarea sa în libertate prezintă un pericol concret pentru ordinea publică.

(2) În cazurile prevăzute în alin. (1) lit. a)-e), măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată numai dacă pedeapsa prevăzută de lege este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea mai mare de 4 ani.

Art. 149. Durata arestării inculpatului. (1) [1] Durata arestării inculpatului în cursul urmăririi penale nu poate depăşi 30 de zile, afară de cazul când ea este prelungită în condiţiile legii. Termenul curge de la data emiterii mandatului, când arestarea a fost dispusă după ascultarea inculpatului, iar în cazul când arestarea a fost dispusă în lipsa acestuia, termenul curge de la data punerii în executare a mandatului de arestare.

(2) Când o cauză este trecută pentru continuarea urmăririi penale de la un organ de urmărire la altul, mandatul de arestare emis anterior rămâne valabil. Durata arestării se calculează potrivit dispoziţiilor alineatului precedent.

(3) [2] *Abrogat.*

Art. 149[1]. [3] Arestarea inculpatului în cursul urmăririi penale. (1) [4] Procurorul, din oficiu sau la sesizarea organului de cercetare penală, dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute în art. 143 şi există vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 148, când consideră că în interesul urmăririi penale este necesară arestarea inculpatului, numai după ascultarea acestuia în prezenţa apărătorului, întocmeşte propunerea motivată de luare a măsurii arestării preventive a inculpatului.

---

[1] Alin. (1) al art. 149 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 16 din O.U.G. nr. 109/2003.

[2] Alin. (3) al art. 149 a fost abrogat prin art. I pct. 81 din Legea nr. 281/2003.

[3] Art. 149[1] a fost introdus prin art. I pct. 82 din Legea nr. 281/2003 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 17 din O.U.G. nr. 109/2003.

[4] Alin. (1) şi (2) ale art. 149[1] sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 76 din Legea nr. 356/2006.

(2) Dosarul, împreună cu propunerea de luare a măsurii arestării preventive, întocmită de procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală, se prezintă preşedintelui ori judecătorului delegat de acesta de la instanţa căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în fond sau de la instanţa corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripţie se află locul de deţinere, locul unde s-a constatat săvârşirea faptei prevăzute de legea penală ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(3) Cu ocazia prezentării dosarului de către procuror, preşedintele instanţei sau judecătorul delegat de acesta fixează ziua şi ora de soluţionare a propunerii de arestare preventivă, până la expirarea mandatului de arestare preventivă a învinuitului devenit inculpat sau, dacă acesta este reţinut, până la expirarea celor 24 de ore de reţinere. Ziua şi ora se comunică atât apărătorului ales sau numit din oficiu cât şi procurorului, acesta din urmă fiind obligat să asigure prezenţa în faţa judecătorului a inculpatului arestat sau reţinut.

(4) Propunerea de arestare preventivă se soluţionează în camera de consiliu de un singur judecător, indiferent de natura infracţiunii.

(5) Inculpatul este adus în faţa judecătorului şi va fi asistat de apărător.

(6) În cazul în care inculpatul se află în stare de reţinere sau de arestare potrivit art. 146 şi din cauza stării sănătăţii ori din cauză de forţă majoră sau stare de necesitate nu poate fi adus în faţa judecătorului, propunerea de arestare va fi examinată în lipsa inculpatului, în prezenţa apărătorului, căruia i se dă cuvântul pentru a formula concluzii.

(7) Dispoziţiile art. 150 se aplică în mod corespunzător.

(8) Participarea procurorului este obligatorie.

(9) Judecătorul admite sau respinge propunerea de arestare preventivă, prin încheiere motivată.

(10) [1)] Dacă sunt întrunite condiţiile prevăzute în alin. (1), judecătorul dispune, prin încheiere motivată, arestarea preventivă a inculpatului pe o durată care nu poate depăşi 30 de zile.

(11) Arestarea inculpatului nu poate fi dispusă decât pentru zilele care au rămas după scăderea din 30 de zile a perioadei în care acesta a fost

[1)] Alin. (10) al art. 149[1] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 76 din Legea nr. 356/2006.

anterior reţinut sau arestat. Arestarea preventivă a inculpatului se dispune înainte de expirarea duratei arestării învinuitului.

(12) [1] Dispoziţiile art. 146 alin. (10) şi (11[1]) şi ale art. 152 alin. (1) se aplică în mod corespunzător.

(13) Împotriva încheierii se poate face recurs, în termen de 24 de ore de la pronunţare, pentru cei prezenţi, şi de la comunicare, pentru cei lipsă.

(14) Dispoziţiile alineatelor precedente se aplică şi în cazul în care procurorul pune în mişcare acţiunea penală înainte de expirarea duratei mandatului de arestare a învinuitului. Mandatul de arestare a învinuitului încetează la data emiterii mandatului de arestare a inculpatului.

Art. 150. [2] **Ascultarea inculpatului.** (1) [3] Măsura arestării inculpatului poate fi luată numai după ascultarea acestuia de către procuror şi de către judecător, afară de cazul când inculpatul este dispărut, se află în străinătate ori se sustrage de la urmărire sau de la judecată ori se află în una dintre situaţiile prevăzute în art. 149[1] alin. (6).

(2) În cazul în care inculpatul este dispărut, se află în străinătate ori se sustrage de la urmărire sau de la judecată, când mandatul a fost emis fără ascultarea inculpatului, acesta va fi ascultat imediat ce a fost prins ori s-a prezentat.

Art. 151. [4] **Conţinutul mandatului de arestare.** (1) [5] După întocmirea hotărârii prin care s-a dispus arestarea preventivă a inculpatului, judecătorul de la prima instanţă sau, după caz, preşedintele completului de la instanţa de recurs emite de îndată mandatul de arestare preventivă.

(2) Dacă prin aceeaşi hotărâre s-a dispus arestarea mai multor inculpaţi, se emite mandat de arestare separat pentru fiecare dintre ei.

---

[1] Alin. (12) al art. 149[1] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 76 din Legea nr. 356/2006.

[2] Art. 150 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 83 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (1) al art. 150 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 18 din O.U.G. nr. 109/2003.

[4] Art. 151 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 19 din O.U.G. nr. 109/2003.

[5] Alin. (1) al art. 151 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 77 din Legea nr. 356/2006.

(3) În mandatul de arestare trebuie să se arate:

a) instanţa care a dispus luarea măsurii arestării inculpatului;

b) data şi locul emiterii;

c) numele, prenumele şi calitatea persoanei care a emis mandatul de arestare;

d) datele privitoare la persoana inculpatului, prevăzute în art. 70, şi codul numeric personal;

e) arătarea faptei ce formează obiectul inculpării şi denumirea infracţiunii;

f) încadrarea juridică a faptei şi pedeapsa prevăzută de lege;

g) temeiurile concrete care determină arestarea;

h) ordinul de a fi arestat inculpatul;

i) indicarea locului unde urmează a fi deţinut cel arestat;

j) semnătura judecătorului.

Art. 152. [1] **Executarea mandatului.** (1) Când mandatul de arestare a fost emis după ascultarea inculpatului, judecătorul care a emis mandatul înmânează un exemplar al mandatului persoanei arestate, iar un alt exemplar îl trimite organului de poliţie pentru a fi predat la locul de deţinere o dată cu arestatul.

(2) Când măsura arestării a fost dispusă în lipsa inculpatului potrivit art. 150, mandatul emis se înaintează în dublu exemplar organului de poliţie, pentru executare.

(3) Organul de poliţie procedează la arestarea persoanei arătate în mandat, căreia îi predă un exemplar al mandatului şi o conduce la judecătorul care a emis mandatul.

(3^1) [2] În vederea executării mandatului de arestare preventivă, organul de poliţie poate pătrunde în domiciliul sau reşedinţa unei persoane fără învoirea acesteia, precum şi în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(4) Judecătorul procedează la ascultarea inculpatului, iar dacă acesta ridică obiecţii care necesită o rezolvare urgentă, fixează de îndată termen de judecată.

[1] Art. 152 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 20 din O.U.G. nr. 109/2003.

[2] Alin. (3^1) al art. 152 a fost introdus prin art. I pct. 78 din Legea nr. 356/2006.

Art. 153.[1] **Obiecții în ceea ce privește identitatea.** (1) Dacă cel arestat ridică obiecții în contra executării mandatului numai în ceea ce privește identitatea, este condus în fața instanței locului unde a fost găsit, care, dacă este necesar, cere relații judecătorului care a emis mandatul.

(2) Până la rezolvarea obiecțiilor, instanța, dacă apreciază că nu există pericol de dispariție, dispune punerea în libertate a persoanei împotriva căreia s-a executat mandatul.

(3) Dacă instanța constată că persoana adusă nu este cea arătată în mandat, o pune imediat în libertate, iar dacă constată că obiecțiile sunt nefondate, dispune executarea mandatului, procedându-se potrivit art. 152 alin. (3).

(4) În cazurile prevăzute în alin. (1)-(3), instanța dispune prin încheiere, ce se trimite și judecătorului care a emis mandatul.

Art. 154.[2] **Negăsirea persoanei menționate în mandat.** Când persoana menționată în mandat nu a fost găsită, organul însărcinat cu executarea încheie un proces-verbal prin care constată aceasta și înștiințează organul judiciar care a emis mandatul, precum și organele competente pentru darea în urmărire și în consemn la punctele de trecere a frontierei.

Art. 155.[3] **Prelungirea duratei arestării în cursul urmăririi penale.** (1)[4] Arestarea inculpatului dispusă de instanță poate fi prelungită, în cursul urmăririi penale, motivat, dacă temeiurile care au determinat arestarea inițială impun în continuare privarea de libertate sau există temeiuri noi care să justifice privarea de libertate.

(2) [5] În cazul prevăzut în alin. (1), prelungirea duratei arestării preventive a inculpatului poate fi dispusă de instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond sau de instanța corespunzătoare în grad acesteia

[1] Art. 153 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 21 din O.U.G. nr. 109/2003.

[2] Art. 154 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 79 din Legea nr. 356/2006.

[3] Art. 155 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 85 din Legea nr. 281/2003.

[4] Alin. (1) al art. 155 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 din O.U.G. nr. 66/2003.

[5] Alin. (2) al art. 155 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 80 din Legea nr. 356/2006.

în a cărei circumscripție se află locul de deținere, locul unde s-a constatat săvârşirea faptei prevăzute de legea penală ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

Art. 156. [1] **Propunerea pentru prelungirea arestării dispuse în cursul urmăririi penale.** (1) [2] Prelungirea duratei arestării preventive prevăzute în art. 155 se dispune pe baza propunerii motivate a procurorului care, după caz, efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(2) În cazul în care procurorul supraveghează urmărirea penală, acesta va fi sesizat motivat de către organul de cercetare penală, în vederea formulării propunerii de prelungire, cu cel puțin 8 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive.

(3) Dacă arestarea a fost dispusă de o instanță inferioară celei competente să acorde prelungirea, propunerea se înaintează instanței competente.

(4) [3] *Abrogat.*

(5) Când în aceeaşi cauză se găsesc mai mulți inculpați arestați pentru care durata arestării preventive expiră la date diferite, procurorul care sesizează instanța pentru unul dintre inculpați va sesiza, totodată, instanța şi cu privire la ceilalți inculpați.

Art. 157. *Abrogat.*

Art. 158. *Abrogat.*

Art. 159. [4] **Procedura prelungirii arestării preventive dispuse în cursul urmăririi penale.**[5] (1) [6] Dosarul cauzei va fi depus la instanță, împreună cu propunerea de prelungire a arestării preventive, întocmită de procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, cu cel

---

[1] Art. 156 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 85 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (1) şi (2) ale art. 156 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 81 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (4) al art. 156 a fost abrogat prin art. I pct. 82 din Legea nr. 356/2006.

[4] Art. 159 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 86 din Legea nr. 281/2003.

[5] Denumirea marginală a art. 159 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 83 din Legea nr. 356/2006.

[6] Alin. (1) al art. 159 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 84 din Legea nr. 356/2006.

puţin 5 zile înainte de expirarea duratei arestării preventive, şi va putea fi consultat de apărător.

(2) [1] Propunerea de prelungire a arestării se soluţionează în camera de consiliu, de un singur judecător, indiferent de natura infracţiunii.

(3) [2] Inculpatul este adus în faţa judecătorului şi va fi asistat de apărător.

(4) În cazul în care inculpatul arestat se află internat în spital şi din cauza stării sănătăţii nu poate fi adus în faţa judecătorului sau când, din cauză de forţă majoră sau stare de necesitate, deplasarea sa nu este posibilă, propunerea va fi examinată în lipsa inculpatului, dar numai în prezenţa apărătorului, căruia i se dă cuvântul pentru a pune concluzii.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) [3] În cazul în care judecătorul acordă prelungirea, aceasta nu va putea depăşi 30 de zile.

(7) Judecătorul soluţionează propunerea şi se pronunţă asupra prelungirii arestării preventive, în termen de 24 de ore de la primirea dosarului, şi comunică încheierea celor lipsă de la judecată în acelaşi termen.

(8) Încheierea prin care s-a hotărât asupra prelungirii arestării poate fi atacată cu recurs de procuror sau de inculpat în termen de 24 de ore de la pronunţare, pentru cei prezenţi, sau de la comunicare, pentru cei lipsă. Recursul se soluţionează înainte de expirarea duratei arestării preventive dispuse anterior încheierii atacate.

(9) Recursul, declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus prelungirea arestării preventive, nu este suspensiv de executare.

(10) Dispoziţiile art. 140^3 alin. (3)-(7) şi (9) se aplică în mod corespunzător la judecarea recursului.

(11) Măsura dispusă de judecător se comunică administraţiei locului de deţinere, care este obligată să o aducă la cunoştinţă inculpatului.

---

[1] Alin. (2) al art. 159 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 22 din O.U.G. nr. 109/2003.

[2] Alin. (3) şi (4) ale art. 159 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 84 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (6)-(12) ale art. 159 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 84 din Legea nr. 356/2006.

(12) Dacă încheierea judecătorului de la prima instanţă nu este atacată cu recurs, instanţa este obligată să restituie dosarul organului de urmărire penală în termen de 24 de ore de la expirarea termenului de recurs.

(13) [1] Judecătorul poate acorda şi alte prelungiri, fiecare neputând depăşi 30 de zile. Dispoziţiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător. Durata totală a arestării preventive în cursul urmăririi penale nu poate depăşi un termen rezonabil, şi nu mai mult de 180 de zile.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XXV (25)/2008 (M. Of. nr. 372 din 3 iunie 2009), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la interpretarea şi aplicarea dispoziţiilor art. 159 alin. (8) fraza a II-a din Codul de procedură penală referitoare la termenul de soluţionare a recursului declarat împotriva încheierii prin care s-a hotărât asupra prelungirii arestării preventive dispuse în cursul urmăririi penale şi a stabilit că:
„Dispoziţiile art. 159 alin. (8) fraza a II-a din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că:
1. sintagma folosită de legiuitor „înainte de expirarea duratei arestării preventive dispuse anterior încheierii atacate" are caracter imperativ, şi nu de recomandare;
2. recursul declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus admiterea sau respingerea propunerii de prelungire a măsurii arestării preventive va fi soluţionat întotdeauna înainte de expirarea duratei arestării preventive dispuse anterior încheierii atacate".

Art. 160. [2] **Menţinerea arestării inculpatului la primirea dosarului.** (1) Când procurorul dispune, prin rechizitoriu, trimiterea în judecată a inculpatului aflat în stare de arest, dosarul se înaintează instanţei competente cu cel puţin 5 zile înainte de expirarea mandatului de arestare sau, după caz, a duratei pentru care a fost dispusă prelungirea arestării.

(2) Instanţa, în camera de consiliu, procedează potrivit art. 300[1].

---

[1] Alin. (13) al art. 159 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 23 din O.U.G. nr. 109/2003.

[2] Art. 160 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 24 din O.U.G. nr. 109/2003.

Art. 160ᵃ. [1] **Arestarea inculpatului în cursul judecății.** (1) Arestarea preventivă a inculpatului poate fi dispusă în cursul judecății, prin încheiere motivată, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143 şi există vreunul dintre cazurile prevăzute de art. 148.

(2) Încheierea poate fi atacată separat cu recurs. Termenul de recurs este de 24 de ore şi curge de la pronunțare, pentru cei prezenți, şi de la comunicare, pentru cei lipsă. Dosarul va fi înaintat instanței de recurs în termen de 24 de ore, iar recursul se judecă în 3 zile. Recursul declarat împotriva încheierii prin care s-a dispus arestarea nu este suspensiv de executare.

(3) Dispozițiile art. 151 se aplică şi în cazul arestării inculpatului în cursul judecății.

(4) Față de inculpatul care a mai fost anterior arestat în aceeaşi cauză, în cursul urmăririi penale sau al judecății, se poate dispune din nou această măsură, dacă au intervenit elemente noi care fac necesară privarea sa de libertate.

Art. 160ᵇ. [2] **Verificări privind arestarea inculpatului în cursul judecății.** (1) În cursul judecății, instanța verifică periodic, dar nu mai târziu de 60 de zile, legalitatea şi temeinicia arestării preventive.

(2) [3] Dacă instanța constată că arestarea preventivă este nelegală sau că temeiurile care au determinat arestarea preventivă au încetat sau nu există temeiuri noi care să justifice privarea de libertate, dispune, prin încheiere motivată, revocarea arestării preventive şi punerea de îndată în libertate a inculpatului.

(3) Când instanța constată că temeiurile care au determinat arestarea impun în continuare privarea de libertate sau că există temeiuri noi care justifică privarea de libertate, instanța dispune, prin încheiere motivată, menținerea arestării preventive.

---

[1] Art. 160ᵃ a fost introdus prin art. I pct. 87 din Legea nr. 281/2003 şi este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 24 din O.U.G. nr. 109/2003 (astfel cum a fost rectificat ulterior).

[2] Art. 160ᵇ a fost introdus prin art. I pct. 87 din Legea nr. 281/2003 şi este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 24 din O.U.G. nr. 109/2003.

[3] Alin. (2) al art. 160ᵇ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 85 din Legea nr. 356/2006.

(4) Încheierea poate fi atacată cu recurs, prevederile art. 160a alin. (2) aplicându-se în mod corespunzător.

Art. 160c. [1] *Abrogat.*

Art. 160d. [2] *Abrogat.*

Secțiunea IV[1]. Dispoziții speciale pentru minori [3]

Art. 160e. [4] **Dispoziții generale.** (1) Reținerea și arestarea preventivă a minorului se fac potrivit dispozițiilor prevăzute în secțiunile I, II și IV, cu derogările și completările din prezenta secțiune.

(2) [5] La stabilirea dispozițiilor aplicabile cu privire la măsura reținerii și arestării preventive se are în vedere vârsta învinuitului sau inculpatului de la data la care se dispune asupra luării, prelungirii sau menținerii măsurii preventive.

Art. 160f. Drepturile proprii și regimul special pentru minori. (1) Minorilor reținuți sau arestați preventiv li se asigură, pe lângă drepturile prevăzute de lege pentru deținuții preventiv ce au depășit 18 ani, drepturi proprii și un regim special de detenție preventivă, în raport cu particularitățile vârstei lor, astfel încât măsurile privative de libertate, luate față de minori în scopul bunei desfășurări a procesului penal ori al împiedicării sustragerii lor de la urmărirea penală, judecată ori de la executarea pedepsei, să nu prejudicieze dezvoltarea fizică, psihică sau morală a minorului.

(2) Învinuiților sau inculpaților minori, reținuți ori arestați preventiv, li se asigură în toate cazurile asistență juridică obligatorie, organele judiciare fiind obligate să ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu

---

[1] Art. 160c a fost introdus prin art. I pct. 87 din Legea nr. 281/2003 și a fost abrogat prin art. I pct. 25 din O.U.G. nr. 109/2003.

[2] Art. 160d a fost introdus prin art. I pct. 87 din Legea nr. 281/2003 și a fost abrogat prin art. I pct. 26 din O.U.G. nr. 109/2003.

[3] Secțiunea IV[1] (art. 160e-160h) a fost introdusă prin art. I pct. 88 din Legea nr. 281/2003.

[4] Art. 160e este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 27 din O.U.G. nr. 109/2003.

[5] Alin. (2) al art. 160e a fost introdus prin art. I pct. 86 din Legea nr. 356/2006.

dacă minorul nu şi-a ales unul şi pentru ca acesta să poată lua contact direct cu minorul arestat şi să comunice cu el.

(3) Atunci când se dispune reţinerea sau arestarea preventivă a unui învinuit ori inculpat minor se încunoştinţează despre aceasta imediat, în cazul reţinerii, şi în termen de 24 de ore, în cazul arestării, părinţii, tutorele, persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află minorul, alte persoane pe care le desemnează acesta, iar în caz de arestare, şi serviciul de probaţiune de pe lângă instanţa căreia i-ar reveni să judece în primă instanţă cauza, consemnându-se aceasta într-un proces-verbal.

(4) În timpul reţinerii sau arestării preventive, minorii se ţin separat de majori, în locuri anume destinate minorilor arestaţi preventiv.

(5) Respectarea drepturilor şi a regimului special prevăzute de lege pentru minorii reţinuţi sau arestaţi preventiv este asigurată prin controlul unui judecător anume desemnat de preşedintele instanţei, prin vizitarea locurilor de deţinere preventivă de către procuror, precum şi prin controlul altor organisme abilitate de lege să viziteze deţinuţii preventiv.

Art. 160^g. Reţinerea minorului la dispoziţia organului de cercetare penală sau a procurorului. (1) În mod cu totul excepţional, minorul între 14 şi 16 ani, care răspunde penal, poate fi reţinut la dispoziţia procurorului sau a organului de cercetare penală, cu înştiinţarea şi sub controlul procurorului, pentru o durată ce nu poate depăşi 10 ore, dacă există date certe că minorul a comis o infracţiune pedepsită de lege cu detenţiunea pe viaţă sau închisoare de 10 ani ori mai mare.

(2) Reţinerea poate fi prelungită numai dacă se impune, prin ordonanţă motivată, de procuror, pentru o durată de cel mult 10 ore.

Art. 160^h. Arestarea preventivă a minorului. (1) Minorul între 14 şi 16 ani nu poate fi arestat preventiv decât dacă pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta de care este învinuit este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea de 10 ani ori mai mare şi o altă măsură preventivă nu este suficientă.

(2) [1)] Durata arestării inculpatului minor între 14 şi 16 ani este, în cursul urmăririi penale, de cel mult 15 zile, iar verificarea legalităţii şi temeiniciei

[1)] Alin. (2) şi (3) ale art. 160^h sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 28 din O.U.G. nr. 109/2003.

arestării preventive se efectuează în cursul judecății periodic, dar nu mai târziu de 30 de zile. Prelungirea acestei măsuri în cursul urmăririi penale sau menţinerea ei în cursul judecății nu poate fi dispusă decât în mod excepţional. Arestarea preventivă a minorului în cursul urmăririi penale nu poate să depăşească, în total, un termen rezonabil şi nu mai mult de 60 de zile, fiecare prelungire neputând depăşi 15 zile. În mod excepţional, când pedeapsa prevăzută de lege este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea de 20 de ani sau mai mare, arestarea preventivă a inculpatului minor între 14 şi 16 ani în cursul urmăririi penale poate fi prelungită până la 180 de zile.

(3) Inculpatul minor mai mare de 16 ani poate fi arestat preventiv în cursul urmăririi penale pe o durată de cel mult 20 de zile. Durata măsurii preventive poate fi prelungită în cursul urmăririi penale, de fiecare dată cu 20 de zile. Arestarea preventivă a inculpatului minor în cursul urmăririi penale nu poate să depăşească, în total, un termen rezonabil şi nu mai mult de 90 de zile. În mod excepţional, când pedeapsa prevăzută de lege este detenţiunea pe viaţă sau închisoarea de 10 ani ori mai mare, arestarea preventivă a inculpatului minor în cursul urmăririi penale poate fi prelungită până la 180 de zile. Verificarea legalității şi temeiniciei arestării preventive a inculpatului minor mai mare de 16 ani în cursul judecății se efectuează periodic, dar nu mai târziu de 40 de zile.

(4) Durata arestării învinuitului minor este de cel mult 3 zile.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XXVIII/2006 (M. Of. nr. 190 din 20 martie 2007) cu privire la înţelesul noţiunii „pedeapsă prevăzută de lege", în accepţiunea prevederilor art. 160^{h} alin. (1) din Codul de procedură penală, în cazul arestării preventive a minorului între 14 şi 16 ani, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a statuat:
„În cazul învinuiţilor sau inculpaţilor minori între 14 şi 16 ani, prin pedeapsă prevăzută de lege în accepţiunea reglementării din articolul menţionat se înţelege pedeapsa prevăzută în textul care incriminează fapta săvârşită în forme consumate, fără luarea în considerare a cauzei de reducere a pedepsei prevăzută de dispoziţiile art. 109 din Codul penal."

Secţiunea V. Liberarea provizorie sub control judiciar şi liberarea provizorie pe cauţiune

Art. 160^1. [1] **Modalităţile liberării provizorii.** În tot cursul procesului penal, învinuitul sau inculpatul arestat preventiv poate cere punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauţiune.

§1. Liberarea provizorie sub control judiciar

Art. 160^2. Condiţiile liberării. (1) [2] Liberarea provizorie sub control judiciar se poate acorda în cazul infracţiunilor săvârşite din culpă, precum şi în cazul infracţiunilor intenţionate pentru care legea prevede pedeapsa închisorii ce nu depăşeşte 18 ani.

(2) Liberarea provizorie sub control judiciar nu se acordă în cazul în care există date din care rezultă necesitatea de a-l împiedica pe învinuit sau inculpat să săvârşească alte infracţiuni sau că acesta va încerca să zădărnicească aflarea adevărului prin influenţarea unor părţi, martori sau experţi, alterarea ori distrugerea mijloacelor de probă sau prin alte asemenea fapte.

(3) [3] Pe timpul liberării provizorii învinuitul sau inculpatul este obligat să respecte următoarele obligaţii:

a) să nu depăşească limita teritorială fixată decât în condiţiile stabilite de instanţă;

b) să se prezinte la organul de urmărire penală sau, după caz, la instanţa de judecată ori de câte ori este chemat;

c) să se prezinte la organul de poliţie desemnat cu supravegherea de instanţă, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliţie sau ori de câte ori este chemat;

d) să nu îşi schimbe locuinţa fără încuviinţarea instanţei care a dispus măsura;

---

[1] Art. 160^1 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 89 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (1) şi (2) ale art. 160^2 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 87 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (3) al art. 160^2 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 8 din O.U.G. nr. 60/2006.

e) să nu deţină, să nu folosească şi să nu poarte nicio categorie de arme.

(3^1) [1] Organul judiciar care a dispus măsura poate impune învinuitului sau inculpatului ca pe timpul liberării provizorii să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligaţii:

a) să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere;

b) să nu se deplaseze la anumite spectacole sportive ori culturale sau în orice alte locuri stabilite;

c) să nu se apropie de persoana vătămată, membrii familiei acesteia, persoana împreună cu care a comis fapta, martori, experţi ori alte persoane, stabilite de instanţă, şi să nu comunice cu acestea direct sau indirect;

d) să nu conducă niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite;

e) să nu se afle în locuinţa persoanei vătămate;

f) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfăşoare activitatea în exercitarea căreia a săvârşit fapta.

(3^2) În cuprinsul încheierii sunt menţionate expres obligaţiile pe care învinuitul sau inculpatul trebuie să le respecte şi se atrage atenţia acestuia că, în caz de încălcare cu rea-credinţă a obligaţiilor care îi revin, se va lua faţă de acesta măsura arestării preventive.

(4) [2] Dispoziţiile art. 145 alin. (2^1) se aplică în mod corespunzător.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. VII/2009 (M. Of. nr. 691 din 14 octombrie 2009), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu privire la admisibilitatea cererilor de liberare provizorie sub control judiciar sau pe cauţiune, din perspectiva îndeplinirii condiţiei prevăzute de art. 1602 alin. (1) teza ultimă, respectiv art. 1604 alin. (1) teza ultimă din Codul de procedură penală, în ipoteza săvârşirii, printre altele, şi a infracţiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003 privind prevenirea şi combaterea criminalităţii organizate, ţinând seama de dispoziţiile alin. (2) al aceluiaşi articol, şi a stabilit că: "*În aplicarea dispoziţiilor art. 1602 alin. (1) teza ultimă şi ale art. 1604 alin. (1) teza ultimă din Codul de procedură penală: Cererile de liberare provizorie sub control judiciar*

[1] Alin. (3^1) şi (3^2) ale art. 160^2 au fost introduse prin art. I pct. 9 din O.U.G. nr. 60/2006. A se vedea şi art. III din O.U.G. nr. 60/2006, potrivit căruia: „Dispoziţiile din Codul de procedură penală privind obligaţia de a purta permanent un sistem electronic de supraveghere intră în vigoare la 1 iulie 2007" .

[2] Alin. (4) al art. 160^2 a fost introdus prin art. I pct. 90 din Legea nr. 356/2006.

sau pe cauţiune sunt admisibile în ipoteza săvârşirii infracţiunii prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 39/2003, dacă pedeapsa prevăzută de lege pentru infracţiunea cea mai gravă care intră în scopul grupului infracţional organizat nu depăşeşte 18 ani".

Art. 160^{2a}.[1] Organul care dispune liberarea provizorie. Liberarea provizorie sub control judiciar se dispune, atât în cursul urmăririi penale, cât şi în cursul judecăţii, de instanţa de judecată.

Art. 160^{2b}.[2] Organul care efectuează controlul respectării obligaţiilor. Controlul modului în care învinuitul sau inculpatul respectă obligaţiile stabilite de instanţă revine judecătorului delegat cu executarea, precum şi procurorului şi organului de poliţie.

Art. 160^{3}.[3] Modificarea sau ridicarea controlului judiciar. Controlul judiciar instituit de instanţă poate fi oricând modificat sau ridicat de aceasta, în total sau în parte, pentru motive temeinice.

§2. Liberarea provizorie pe cauţiune

Art. 160^{4}.[4] Condiţiile liberării. (1) Liberarea provizorie pe cauţiune se poate acorda de instanţa de judecată, atât în cursul urmăririi penale, cât şi al judecăţii, la cerere, când s-a depus cauţiunea şi sunt îndeplinite condiţiile prevăzute în art. 160^{2} alin. (1) şi (2).

(2) [5] Pe timpul liberării provizorii, învinuitul sau inculpatul este obligat să respecte obligaţiile care îi revin potrivit art. 160^{2} alin. (3) şi (3^{1}). Dispoziţiile art. 160^{2} alin. (3^{2}) se aplică în mod corespunzător.

(3) [6] Dispoziţiile art. 160^{2} alin. (4) se aplică în mod corespunzător.

---

[1] Art. 160^{2a} a fost introdus prin art. I pct. 91 din Legea nr. 281/2003.

[2] Art. 160^{2b} a fost introdus prin art. I pct. 91 din Legea nr. 281/2003.

[3] Art. 160^{3} este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 92 din Legea nr. 281/2003.

[4] Art. 160^{4} este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 92 din Legea nr. 281/2003.

[5] Alin. (2) al art. 160^{4} este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 10 din O.U.G. nr. 60/2006.

[6] Alin. (3) al art. 160^{4} a fost introdus prin art. I pct. 92 din Legea nr. 356/2006.

Art. 160[5]. Cauţiunea. (1) [1)] Cauţiunea garantează respectarea de către învinuit sau inculpat a obligaţiilor care îi revin în timpul liberării provizorii.

(2) Cuantumul cauţiunii este de cel puţin 1.000 lei şi consemnarea sa se poate face fie prin depunerea sumei de bani stabilită de către instanţă, fie prin constituirea unei garanţii reale imobiliare la dispoziţia instanţei care a stabilit cauţiunea.

(3) [2)] Consemnarea cauţiunii se face pe numele învinuitului sau inculpatului şi la dispoziţia instanţei care a stabilit cuantumul cauţiunii.

(4) Cauţiunea se restituie când:

a) se revocă liberarea provizorie pentru cazul prevăzut în art. 160[10] alin. (1) lit. a);

b) [3)] se constată de instanţă, prin încheiere, că nu mai există temeiurile care au justificat măsura arestării preventive;

c) se dispune scoaterea de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale, achitarea sau încetarea procesului penal;

d) se pronunţă pedeapsa amenzii sau pedeapsa închisorii cu suspendarea condiţionată a executării ori cu suspendarea executării sub supraveghere sau cu executarea la locul de muncă;

e) se dispune condamnarea la pedeapsa închisorii;

f) [4)] cererea de liberare provizorie a fost respinsă potrivit art. 160[8a] alin. (6).

(5) Cauţiunea nu se restituie, în cazul prevăzut la lit. e), când liberarea provizorie s-a revocat potrivit dispoziţiilor art. 160[10] alin. (1) lit. b). Cauţiunea se face venit la bugetul de stat, la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

(6) În cazurile prevăzute la lit. b)-e) se dispune şi încetarea stării de liberare provizorie.

[1)] Alin. (1) şi (2) ale art. 160[5] sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 93 din Legea nr. 356/2006.

[2)] Alin. (3) al art. 160[5] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 93 din Legea nr. 281/2003.

[3)] Lit. b) de la alin. (4) al art. 160[5] este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 93 din Legea nr. 281/2003.

[4)] Lit. f) de la alin. (4) al art. 160[5] a fost introdusă prin art. I pct. 94 din Legea nr. 281/2003.

§3. Dispoziţii comune

Art. 160⁶. [1] **Cererea de liberare provizorie şi organul competent să o rezolve.** (1) Cererea de liberare provizorie poate fi făcută, atât în cursul urmăririi penale, cât şi în cursul judecăţii, de către învinuit sau inculpat, soţul ori rudele apropiate ale acestuia.

(2) Cererea trebuie să cuprindă numele, prenumele, domiciliul şi calitatea persoanei care o face, precum şi menţiunea cunoaşterii dispoziţiilor legii privitoare la cazurile de revocare a liberării provizorii.

(3) În cazul liberării provizorii pe cauţiune, cererea trebuie să cuprindă şi obligaţia depunerii cauţiunii şi menţiunea cunoaşterii dispoziţiilor legii privind cazurile de nerestituire a cauţiunii.

(4) Rezolvarea cererii, în cursul urmăririi penale, revine instanţei căreia i-ar reveni competenţa să judece cauza în fond, iar în cursul judecăţii, instanţei sesizate cu judecarea cauzei.

(4¹) [2] În cursul urmăririi penale, cererea de liberare provizorie se soluţionează de un singur judecător, indiferent de natura cauzei. N

(5) Cererea depusă la organul de cercetare penală, la procuror ori la administraţia locului de deţinere se înaintează, în termen de 24 de ore, instanţei competente.

Art. 160⁷. [3] **Măsurile premergătoare examinării cererii.** (1)[4] Instanţa verifică dacă cererea de liberare provizorie cuprinde menţiunile prevăzute în art. 160⁶ alin. (2) şi (3) şi, dacă este cazul, ia măsuri pentru completarea acesteia.

(2) Când cererea este făcută de o altă persoană decât învinuitul sau inculpatul, din cele arătate în art. 160⁶ alin. (1), instanţa îl întreabă pe

---

[1] Art. 160⁶ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 95 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (4¹) al art. 160⁶ a fost introdus prin art. XVIII pct. 17 din **Legea nr. 202/2010**.

[3] Art. 160⁷ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 96 din Legea nr. 281/2003.

[4] Alin. (1) al art. 160⁷ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 94 din Legea nr. 356/2006, punct prin care s-a dispus abrogarea tezei finale a acestui alineat.

învinuit sau pe inculpat dacă îşi însuşeşte cererea, iar declaraţia acestuia se consemnează pe cerere.

Art. 160^{8}.[1] Examinarea şi admiterea în principiu a cererii. (1) Instanţa examinează, de urgenţă, cererea, verificând dacă sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege pentru admisibilitatea în principiu a acesteia.

(2) În cazul cererii de liberare pe cauţiune, dacă instanţa constată că sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege, stabileşte cuantumul cauţiunii şi termenul în care cauţiunea trebuie depusă, încunoştinţând despre aceasta persoana care a făcut cererea. După depunerea dovezii de consemnare a cauţiunii, instanţa admite în principiu cererea şi fixează termenul pentru soluţionarea ei.

(3) Dacă nu sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege şi dovada de consemnare a cauţiunii nu a fost depusă, cererea se respinge.

Art. 160^{8a}. [2] Soluţionarea cererii. (1) Soluţionarea cererii se face după ascultarea învinuitului sau a inculpatului, a concluziilor apărătorului, precum şi ale procurorului.

(2) În cazul în care se constată că sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege şi cererea este întemeiată, instanţa admite cererea şi dispune punerea în libertate provizorie a învinuitului sau inculpatului.

(3) Instanţa, în cazul admiterii cererii de liberare provizorie, stabileşte şi obligaţiile ce urmează a fi respectate de învinuit sau inculpat.

(4) Copia dispozitivului încheierii rămase definitive ori un extras al acesteia se trimite administraţiei locului de deţinere şi organului de poliţie în a cărui rază teritorială locuieşte învinuitul sau inculpatul. Persoanele interesate se încunoştinţează.

(5) Administraţia locului de deţinere este obligată să ia măsuri pentru punerea de îndată în libertate a învinuitului sau inculpatului.

(6) În cazul în care nu sunt îndeplinite condiţiile prevăzute de lege, când cererea este neîntemeiată sau când aceasta a fost făcută de către o altă persoană şi nu a fost însuşită de învinuit sau de inculpat, instanţa respinge cererea.

---

[1] Art. 160^{8} este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 96 din Legea nr. 281/2003.

[2] Art. 160^{8a} a fost introdus prin art. I pct. 97 din Legea nr. 281/2003.

Art. 160^9.[1] Recursul împotriva încheierilor privind liberarea provizorie. (1) Împotriva încheierii prin care s-a admis ori s-a respins cererea de liberare provizorie se poate face recurs de către învinuit sau inculpat ori de către procuror, la instanţa superioară.

(2) Termenul de recurs este de 24 de ore şi curge de la pronunţare, pentru cei prezenţi, şi de la comunicare, pentru cei lipsă.

(3) Dosarul va fi înaintat instanţei de recurs în termen de 24 de ore.

(4) Recursul se judecă în termen de două zile.

(5)[2] *Abrogat.*

(6) Învinuitul sau inculpatul este adus la judecarea recursului. Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Instanţa se pronunţă în aceeaşi zi asupra admiterii sau respingerii recursului.

(8) Recursul împotriva încheierii prin care s-a respins cererea de liberare provizorie nu este suspensiv de executare.

(9) Dosarul se restituie în termen de 24 de ore de la soluționarea recursului.

(10) Dispoziţiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător şi în cazul modificării sau ridicării controlului judiciar.

Art. 160^{10}.[3] Revocarea liberării. (1) Liberarea provizorie poate fi revocată dacă:

a) se descoperă fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la data admiterii cererii de liberare provizorie şi care justifică arestarea învinuitului sau inculpatului;

b)[4] învinuitul sau inculpatul nu respectă, cu rea-credinţă, obligațiile ce-i revin potrivit art. 160^2 alin. (3) şi (3^1) şi art. 160^4 alin. (2) sau încearcă să zădărnicească aflarea adevărului ori săvârşeşte din nou, cu intenţie, o infracţiune pentru care este urmărit sau judecat.

---

[1] Art. 160^9 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 98 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (5) al art. 160^9 a fost abrogat prin art. I pct. 95 din Legea nr. 356/2006.

[3] Art. 160^{10} este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 98 din Legea nr. 281/2003.

[4] Lit. b) de la alin. (1) al art. 160^{10} este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 11 din O.U.G. nr. 60/2006.

(2) Revocarea liberării provizorii se dispune de instanță, prin încheiere, cu ascultarea învinuitului sau inculpatului asistat de apărător. Revocarea se dispune şi în lipsa învinuitului sau inculpatului, când acesta, fără motive temeinice, nu se prezintă la chemarea făcută.

(3) În caz de revocare a liberării provizorii, instanța dispune arestarea preventivă a învinuitului sau inculpatului şi emite un nou mandat de arestare.

(4) Împotriva încheierii instanţei prin care s-a dispus revocarea liberării provizorii se poate face recurs.

(5) Dispozițiile art. 160^9 se aplică în mod corespunzător.

Capitolul II. Alte măsuri procesuale

Secțiunea I. Luarea măsurilor de ocrotire și de siguranță

Art. 161. Măsurile de ocrotire în caz de reținere sau de arestare preventivă. Când măsura reținerii sau a arestării preventive a fost luată față de un învinuit sau inculpat în a cărui ocrotire se află un minor, o persoană pusă sub interdicție, o persoană căreia i s-a instituit curatela, ori o persoană care datorită vârstei, bolii sau altei cauze are nevoie de ajutor, trebuie să fie înștiințată autoritatea competentă în vederea luării măsurilor de ocrotire. Obligația de încunoștințare revine organului judiciar care a luat măsura reținerii ori a arestării preventive.

Art. 162. Luarea măsurilor de siguranță. (1) [1] Dacă procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală constată, în cursul urmăririi penale, că învinuitul sau inculpatul se află în vreuna dintre situațiile arătate în art. 113 sau 114 din Codul penal, sesizează instanța care, dacă este cazul, dispune luarea, în mod provizoriu, a măsurii de siguranță corespunzătoare. În cursul urmăririi penale, măsura de siguranță poate fi dispusă pe o durată ce nu poate depăși 180 de zile. În cursul judecății, măsura de siguranță corespunzătoare este dispusă, de asemenea, în mod provizoriu de instanța de judecată.

(1^1) [2] Instanța dispune luarea măsurilor de siguranță prevăzute în alin. (1) numai după ascultarea învinuitului ori inculpatului și în prezența apărătorului și a procurorului.

(2) [3] Instanța ia măsuri pentru aducerea la îndeplinire a internării medicale provizorii și, totodată, sesizează comisia medicală competentă să avizeze internarea bolnavilor mintali și a toxicomanilor periculoși.

(3) Măsura internării provizorii durează până la confirmarea acesteia de către instanța de judecată.

---

[1] Alin. (1) al art. 162 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 96 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (1^1) al art. 162 a fost introdus prin art. I pct. 100 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (2) al art. 162 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 101 din Legea nr. 281/2003.

(4) [1] Confirmarea se face pe baza avizului comisiei medicale, care trebuie comunicat instanței în termen de 45 de zile de la sesizarea comisiei. Nerespectarea acestui termen constituie abatere judiciară și se sancționează conform art. 198 alin. (3).

(5) În cazul în care s-a dispus internarea medicală, se vor lua și măsurile prevăzute în art. 161.

(6) Hotărârea instanței de judecată prin care s-a confirmat măsura internării poate fi atacată separat cu recurs. Recursul nu suspendă executarea.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 13/2008 (M. Of. nr. 853 din 18 decembrie 2008), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la aplicarea dispozițiilor art. 162 din Codul de procedură penală, cu referire la art. 114 din Codul penal, în cazul scoaterii de sub urmărire penală a învinuitului sau inculpatului, pe motiv de iresponsabilitate, fără ca procurorul să fi dispus față de acesta, în cursul urmăririi penale, luarea în mod provizoriu a măsurii internării medicale, și a stabilit că:
„În cazul în care procurorul a dispus scoaterea de sub urmărire penală a învinuitului sau inculpatului, pe motiv de iresponsabilitate, iar față de acesta, în cursul urmăririi penale, nu a fost luată în mod provizoriu măsura internării medicale, această măsură se dispune de instanța de judecată, la sesizarea procurorului".

Secțiunea II. Măsurile asigurătorii, restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii

Art. 163. Măsurile asigurătorii. (1) [2] Măsurile asigurătorii se iau în cursul procesului penal de procuror sau de instanța de judecată și constau în indisponibilizarea, prin instituirea unui sechestru, a bunurilor mobile și imobile, în vederea confiscării speciale, a reparării pagubei produse prin infracțiune, precum și pentru garantarea executării pedepsei amenzii.

---

[1] Alin. (4) al art. 162 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 96 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (1) al art. 163 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 97 din Legea nr. 356/2006.

(2) Măsurile asigurătorii în vederea reparării pagubei se pot lua asupra bunurilor învinuitului sau inculpatului şi ale persoanei responsabile civilmente, până la concurenţa valorii probabile a pagubei.

(3) Măsurile asigurătorii pentru garantarea executării pedepsei amenzii se iau numai asupra bunurilor învinuitului sau inculpatului.

(4) Nu pot fi sechestrate bunuri care aparţin unei unităţi dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal, precum şi cele exceptate de lege.

(5) Măsurile asigurătorii în vederea reparării pagubei se pot lua la cererea părţii civile sau din oficiu.

(6) Luarea măsurilor asigurătorii este obligatorie:

a) [1] *abrogată*;

b) în cazul în care cel vătămat este o persoană lipsită de capacitate de exerciţiu sau cu capacitate de exerciţiu restrânsă.

Art. 164. Organele care aduc la îndeplinire măsurile asigurătorii. (1) Ordonanţa de luare a măsurii asigurătorii se aduce la îndeplinire de către organul de urmărire penală care a luat măsura.

(2) Încheierea instanţei judecătoreşti prin care s-a dispus luarea măsurii asigurătorii se aduce la îndeplinire prin executorul judecătoresc.

(3) [2] Măsurile asigurătorii dispuse de procuror sau de instanţa de judecată pot fi aduse la îndeplinire şi prin organele proprii de executare ale unităţii păgubite, în cazul în care aceasta este una dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal.

(4) În cazurile în care urmărirea penală se efectuează de către procuror, acesta poate dispune ca măsura asigurătorie luată să fie adusă la îndeplinire de către secretarul parchetului.

Art. 165. Procedura sechestrului. (1) Organul care procedează la aplicarea sechestrului este obligat să identifice şi să evalueze bunurile sechestrate, putând recurge în caz de necesitate şi la experţi.

(2) Bunurile perisabile, obiectele din metale sau pietre preţioase, mijloacele de plată străine, titlurile de valoare interne, obiectele de artă şi

---

[1] Lit. a) de la alin. (6) al art. 163 a fost abrogată prin art. I pct. 103 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (3) al art. 164 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 104 din Legea nr. 281/2003.

de muzeu, colecţiile de valoare, precum şi sumele de bani care fac obiectul sechestrului, vor fi ridicate în mod obligatoriu.

(3) Bunurile perisabile se predau unităţilor comerciale cu capital majoritar de stat, potrivit profilului activităţii, care sunt obligate să le primească şi să le valorifice de îndată.

(4) Metalele sau pietrele preţioase ori obiectele confecţionate cu acestea şi mijloacele de plată străine se depun la cea mai apropiată instituţie bancară competentă.

(5) Titlurile de valoare interne, obiectele de artă sau de muzeu şi colecţiile de valoare se predau spre păstrare instituţiilor de specialitate.

(6) Obiectele prevăzute în alin. (4) şi (5) se predau în termen de 48 de ore de la ridicare. Dacă obiectele sunt strict necesare urmăririi penale, depunerea se face ulterior, dar nu mai târziu de 48 de ore de la rezolvarea cauzei de către procuror, după terminarea urmăririi penale.

(7) [1] Obiectele sechestrate se păstrează până la ridicarea sechestrului.

(8) Sumele de bani rezultate din valorificarea făcută potrivit alin. (3) şi (7), precum şi sumele de bani ridicate potrivit alin. (2), se consemnează, după caz, pe numele învinuitului, inculpatului sau persoanei responsabile civilmente, la dispoziţia organului care a dispus instituirea sechestrului, căruia i se predă recipisa de consemnare a sumei, în termen de cel mult 3 zile de la ridicarea banilor ori de la valorificarea bunurilor.

(9) Dacă există pericol de înstrăinare, celelalte bunuri mobile sechestrate vor fi puse sub sigiliu sau ridicate, putându-se numi un custode.

Art. 166. Procesul-verbal de sechestru şi inscripţia ipotecară. (1) Organul care aplică sechestrul încheie proces-verbal despre toate actele efectuate potrivit art. 165, descriind amănunţit bunurile sechestrate, cu indicarea valorii lor. În procesul-verbal se arată bunurile exceptate de lege de la urmărire, găsite la persoana căreia i s-a aplicat sechestru. De asemenea, se consemnează obiecţiile părţilor sau ale altor persoane interesate.

(2) Un exemplar de pe procesul-verbal se lasă persoanei căreia i s-a aplicat sechestrul, iar în lipsă, celor cu care locuieşte, administratorului,

---

[1] Alin. (7) al art. 165 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 105 din Legea nr. 281/2003.

portarului, ori celui care în mod obişnuit îl înlocuieşte sau unui vecin. În cazul când parte din bunuri ori totalitatea lor au fost predate unui custode, se lasă acestuia o copie de pe procesul-verbal. Un exemplar se înaintează şi organului care a dispus luarea măsurii asigurătorii, în termen de 24 de ore de la încheierea procesului-verbal.

(3) Pentru bunurile imobile sechestrate, organul care a dispus instituirea sechestrului cere organului competent luarea inscripţiei ipotecare asupra bunurilor sechestrate, anexând copii de pe actul prin care s-a dispus sechestrul şi un exemplar al procesului-verbal de sechestru.

Art. 167. Poprirea. Sumele de bani datorate cu orice titlu învinuitului, inculpatului sau părţii responsabile civilmente de către o a treia persoană, ori de către cel păgubit, sunt poprite în mâinile acestora şi în limitele prevăzute de lege, de la data primirii actului prin care se înfiinţează sechestrul. Aceste sume vor fi consemnate de debitori, după caz, la dispoziţia organului care a dispus poprirea sau a organului de executare, în termen de 5 zile de la scadenţă, recipisele urmând a fi predate aceluiaşi organ în 24 de ore de la consemnare.

Art. 168. Contestarea măsurii asigurătorii. (1) [1] În contra măsurii asigurătorii luate şi a modului de aducere la îndeplinire a acesteia, învinuitul sau inculpatul, partea responsabilă civilmente, precum şi orice altă persoană interesată se pot plânge procurorului sau instanţei de judecată, în orice fază a procesului penal.

(2) Hotărârea instanţei de judecată poate fi atacată separat cu recurs. Recursul nu suspendă executarea.

(3) După soluţionarea definitivă a procesului penal, dacă nu s-a făcut plângere împotriva aducerii la îndeplinire a măsurii asigurătorii, se poate face contestaţie potrivit legii civile.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. LXXI (71)/2007 (M. Of. nr. 539 din 17 iulie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la stabilirea competenţei de soluţionare a plângerii formulată în temeiul art. 168 din Codul de procedură penală, când cauza se află în cursul urmăririi penale,

[1] Alin. (1) al art. 168 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 106 din Legea nr. 281/2003.

şi a stabilit că: *„Competenţa de a soluţiona plângerea formulată în temeiul art. 168 din Codul de procedură penală revine procurorului în cursul urmăririi penale şi, respectiv, instanţei de judecată în cursul judecăţii."*

Art. 169. Restituirea lucrurilor. (1) [1] Dacă procurorul sau instanţa de judecată constată că lucrurile ridicate de la învinuit ori inculpat, sau de la orice persoană care le-a primit spre a le păstra, sunt proprietatea persoanei vătămate ori au fost luate pe nedrept din posesia sau deţinerea sa, dispune restituirea acestor lucruri persoanei vătămate. Orice altă persoană care pretinde un drept asupra lucrurilor ridicate poate cere, potrivit dispoziţiilor art. 168, stabilirea acestui drept şi restituirea.

(2) Restituirea lucrurilor ridicate are loc numai dacă prin aceasta nu se stinghereşte aflarea adevărului şi justa soluţionare a cauzei şi cu obligaţia pentru cel căruia îi sunt restituite să le păstreze până la rămânerea definitivă a hotărârii.

Art. 170. [2] **Restabilirea situaţiei anterioare.** Procurorul sau instanţa de judecată poate lua măsuri de restabilire a situaţiei anterioare săvârşirii infracţiunii, când schimbarea acelei situaţii a rezultat în mod vădit din comiterea infracţiunii, iar restabilirea este posibilă.

---

[1] Alin. (1) al art. 169 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 107 din Legea nr. 281/2003.

[2] Art. 170 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 108 din Legea nr. 281/2003.

Titlul V. Acte procesuale şi procedurale comune

Capitolul I. Asistenţa juridică şi reprezentarea

Art. 171. Asistenţa învinuitului sau a inculpatului. (1) Învinuitul sau inculpatul are dreptul să fie asistat de apărător în tot cursul urmăririi penale şi al judecăţii, iar organele judiciare sunt obligate să-i aducă la cunoştinţă acest drept.

(2) [1] Asistenţa juridică este obligatorie când învinuitul sau inculpatul este minor, internat într-un centru de reeducare sau într-un institut medical educativ, când este reţinut sau arestat chiar în altă cauză, când faţă de acesta a fost dispusă măsura de siguranţă a internării medicale sau obligarea la tratament medical chiar în altă cauză ori când organul de urmărire penală sau instanţa apreciază că învinuitul ori inculpatul nu şi-ar putea face singur apărarea, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege.

(3) [2] În cursul judecăţii, asistenţa juridică este obligatorie şi în cauzele în care legea prevede pentru infracţiunea săvârşită pedeapsa detenţiunii pe viaţă sau pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare.

(4) Când asistenţa juridică este obligatorie, dacă învinuitul sau inculpatul nu şi-a ales un apărător, se iau măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu.

(4^1) [3] Când asistenţa juridică este obligatorie, dacă apărătorul ales nu se prezintă nejustificat la data stabilită pentru efectuarea unui act de urmărire penală sau la termenul de judecată fixat şi nici nu asigură substituirea, pleacă sau refuză să efectueze apărarea, organul judiciar ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu care să-l înlocuiască, acordându-i timpul necesar pentru pregătirea apărării. În cursul judecăţii,

---

[1] Alin. (2) al art. 171 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 98 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (3) ale art. 171 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 109 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (4^1) al art. 171 a fost introdus prin art. I pct. 110 din Legea nr. 281/2003 şi este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 98 din Legea nr. 356/2006.

după începerea dezbaterilor, când asistenţa juridică este obligatorie, dacă apărătorul ales lipseşte, nejustificat, la termenul de judecată şi nu asigură substituirea, instanţa ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu care să-l înlocuiască, acordând un termen de minimum 3 zile pentru pregătirea apărării.

(5) Delegaţia apărătorului desemnat din oficiu încetează la prezentarea apărătorului ales.

(6) [1] Dacă la judecarea cauzei apărătorul lipseşte şi nu poate fi înlocuit în condiţiile alin. (4^1), cauza se amână.

Recurs în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. LXIV (64)/2007 (M. Of. nr. 537 din 16 iulie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la aplicabilitatea dispoziţiilor art. 171 alin. (3) din Codul de procedură penală, în cauzele care au ca obiect plângerile formulate în condiţiile art. 278^1 din acelaşi cod şi a stabilit că:„*Dispoziţiile art. 171 alin. (3) din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că:*
Asistenţa juridică nu este obligatorie, pentru petenţi sau intimaţi, în cauzele ce au ca obiect plângeri formulate în condiţiile art. 278^1 din Codul de procedură penală."

2. Prin Decizia nr. 34/2008 (M. Of. nr. 152 din 11 martie 2009), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu privire la interpretarea şi aplicarea dispoziţiilor art. 132 din Codul penal în cazul infracţiunilor pentru care punerea în mişcare a acţiunii penale s-a făcut la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, iar asistenţa juridică este obligatorie conform art. 171 alin. (2) şi (3) din Codul de procedură penală şi a stabilit că:
„În cazul infracţiunilor pentru care punerea în mişcare a acţiunii penale este condiţionată de introducerea unei plângeri prealabile de către persoana vătămată şi asistenţa juridică este obligatorie potrivit art. 171 alin. (2) şi (3) din Codul de procedură penală, instanţa dispune încetarea procesului penal ca urmare a împăcării părţilor numai în prezenţa apărătorului ales sau a apărătorului din oficiu."

---

[1] Alin. (6) al art. 171 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 111 din Legea nr. 281/2003.

Art. 172. Drepturile apărătorului. (1)[1] În cursul urmăririi penale, apărătorul învinuitului sau inculpatului are dreptul să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală şi poate formula cereri şi depune memorii. Lipsa apărătorului nu împiedică efectuarea actului de urmărire penală, dacă există dovada că apărătorul a fost încunoştinţat de data şi ora efectuării actului. Încunoştinţarea se face prin notificare telefonică, fax, internet sau prin alte asemenea mijloace, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(2) Când asistenţa juridică este obligatorie, organul de urmărire penală va asigura prezenţa apărătorului la ascultarea învinuitului sau inculpatului.

(3) În cazul în care apărătorul învinuitului sau inculpatului este prezent la efectuarea unui act de urmărire penală, se face menţiune despre aceasta, iar actul este semnat şi de apărător.

(4) [2] Persoana reţinută sau arestată are dreptul să ia contact cu apărătorul, asigurându-i-se confidenţialitatea convorbirilor.

(5) [3] *Abrogat.*

(6) [4] Apărătorul are dreptul de a se plânge, potrivit art. 275, dacă cererile sale nu au fost acceptate; în situaţiile prevăzute în alin. (2) şi (4), procurorul este obligat să rezolve plângerea în cel mult 48 de ore.

(7) În cursul judecăţii, apărătorul are dreptul să asiste pe inculpat, să exercite drepturile procesuale ale acestuia, iar în cazul când inculpatul este arestat, să ia contact cu acesta.

(8) Apărătorul ales sau desemnat din oficiu este obligat să asigure asistenţa juridică a învinuitului sau inculpatului. Pentru nerespectarea acestei obligaţii, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată poate sesiza conducerea baroului de avocaţi, spre a lua măsuri.

---

[1] Alin. (1) al art. 172 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic din **Legea nr. 57/2008**.

[2] Alin. (4) al art. 172 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 112 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (5) al art. 172 a fost abrogat prin art. I pct. 100 din Legea nr. 356/2006.

[4] Alin. (6) al art. 172 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 99 din Legea nr. 356/2006.

Art. 173. Asistenţa celorlalte părţi. (1)[1] Apărătorul părţii vătămate, al părţii civile şi al părţii responsabile civilmente are dreptul să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală care implică audierea sau prezenţa părţii căreia îi asigură apărarea şi poate formula cereri şi depune memorii.

(2) În cursul judecăţii, apărătorul exercită drepturile părţii pe care o asistă.

(3) [2] Când organul judiciar apreciază că din anumite motive partea vătămată, partea civilă sau partea responsabilă civilmente nu şi-ar putea face singură apărarea, dispune din oficiu sau la cerere luarea măsurilor pentru desemnarea unui apărător.

Constituţionalitate: Prin Decizia nr. 1086 din 20 noiembrie 2007 [3] referitoare la excepţia de neconstituţionalitate a dispoziţiilor art. 173 alin. (1) din Codul de procedură penală Curtea Constituţională a admis excepţia de neconstituţionalitate şi a stabilit că dispoziţiile **„care implică audierea sau prezenţa părţii căreia îi asigură apărarea"**, cuprinse în art. 173 alin. (1) din Codul de procedură penală, sunt **neconstituţionale**, fiind contrare art. 24 din Constituţie referitor la dreptul la apărare.

Art. 174. [4] **Reprezentarea.** (1) În cursul judecăţii învinuitul şi inculpatul, precum şi celelalte părţi pot fi reprezentaţi, cu excepţia cazurilor în care prezenţa învinuitului sau inculpatului este obligatorie.

(2) În cazurile în care legea admite reprezentarea învinuitului sau inculpatului, instanţa de judecată, când apreciază necesară prezenţa învinuitului sau inculpatului, dispune aducerea lui.

(3) [5] În cazul în care un număr mare de persoane care nu au interese contrarii s-au constituit parte civilă, acestea pot desemna o persoană

[1] Alin. (1) al art. 173 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 101 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (3) al art. 173 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 101 din Legea nr. 356/2006.

[3] M. Of. nr. 866 din 18 decembrie 2007.

[4] Art. 174 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 114 din Legea nr. 281/2003.

[5] Alin. (3)-(6) ale art. 174 au fost introduse prin art. XVIII pct. 18 din **Legea nr. 202/2010**.

care să le reprezinte interesele în cadrul procesului penal. În cazul în care părţile civile nu şi-au desemnat un reprezentant comun, pentru buna desfăşurare a procesului penal, procurorul sau instanţa de judecată poate desemna, prin rezoluţie, respectiv prin încheiere motivată, un avocat din oficiu pentru a le reprezenta interesele. Încheierea sau rezoluţia va fi comunicată părţilor civile, care trebuie să încunoştinţeze procurorul sau instanţa de refuzul lor de a fi reprezentaţi prin avocatul desemnat din oficiu.

(4) În cazul în care prin fapta penală s-au adus vătămări unui număr mare de părţi vătămate, constituite sau nu părţi civile, care nu au interese contrarii, acestea pot desemna o persoană care să le reprezinte interesele în cadrul procesului penal. În cazul în care părţile vătămate nu şi-au desemnat un reprezentant comun, pentru buna desfăşurare a procesului penal, procurorul sau instanţa de judecată poate desemna, prin rezoluție, respectiv prin încheiere motivată, un avocat din oficiu pentru a le reprezenta interesele.

(5) Dovada mandatului se va face în condiţiile legii.

(6) În cazurile prevăzute la alin. (3) şi (4), toate actele de procedură comunicate reprezentantului sau de care reprezentantul a luat cunoştinţă sunt prezumate a fi cunoscute de persoanele reprezentate.

Capitolul II. Citarea, comunicarea actelor procedurale, mandatul de aducere

Art. 175. Modul de citare. (1) Chemarea unei persoane în fața organului de urmărire penală sau a instanței de judecată se face prin citație scrisă. Citarea se poate face și prin notă telefonică sau telegrafică.

(2) Citațiile se înmânează de agenți anume însărcinați cu îndeplinirea acestei atribuții sau prin mijlocirea serviciului poștal.

Art. 176. Conținutul citației. (1) Citația este individuală și trebuie să cuprindă următoarele mențiuni:

a) denumirea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată care emite citația, sediul său, data emiterii și numărul dosarului;

b) numele, prenumele celui citat, calitatea în care este citat și indicarea obiectului cauzei;

c) adresa celui citat, care trebuie să cuprindă în orașe și municipii: localitatea, județul, strada, numărul și apartamentul unde locuiește, iar în comune: județul, comuna și satul.

În citație se menționează, când este cazul, orice alte date necesare pentru stabilirea adresei celui citat;

d) ora, ziua, luna și anul, locul de înfățișare, precum și invitarea celui citat să se prezinte la data și locul indicate, cu arătarea consecințelor legale în caz de neprezentare;

e) [1] că partea citată are dreptul la un apărător cu care să se prezinte la termenul fixat;

f) că potrivit art. 171 alin. (2) și (3) apărarea este obligatorie, iar în cazul în care partea nu își alege un apărător, cu care să se prezinte la termenul fixat, i se va desemna un apărător din oficiu;

g) că partea citată poate, în vederea exercitării dreptului la apărare, să consulte dosarul aflat la arhiva instanței.

(2) Citația se semnează de cel care o emite.

Art. 177. Locul de citare. (1) Învinuitul sau inculpatul se citează la adresa unde locuiește, iar dacă aceasta nu este cunoscută, la adresa locului său de muncă, prin serviciul de personal al unității la care lucrează.

---

[1] Lit. e)-g) de la alin. (1) al art. 176 au fost introduse prin art. I pct. 102 din Legea nr. 356/2006.

(2) Dacă printr-o declaraţie dată în cursul procesului penal învinuitul sau inculpatul a indicat un alt loc pentru a fi citat, el este citat la locul indicat.

(3) În caz de schimbare a adresei arătată în declaraţia învinuitului sau inculpatului, acesta este citat la noua sa adresă, numai dacă a încunoştinţat organul de urmărire penală ori instanţa de judecată de schimbarea intervenită, sau dacă organul judiciar apreciază pe baza datelor obţinute potrivit art. 180 că s-a produs o schimbare de adresă.

(4) Dacă nu se cunoaşte adresa unde locuieşte învinuitul sau inculpatul şi nici locul său de muncă, citaţia se afişează la sediul consiliului local în a cărui rază teritorială s-a săvârşit infracţiunea. Când activitatea infracţională s-a desfăşurat în mai multe locuri, citaţia se afişează la sediul consiliului local în a cărui rază teritorială se află organul care efectuează urmărirea penală.

(5) Bolnavii aflaţi în spital sau într-o casă de sănătate se citează prin administraţia acestora.

(6) Deţinuţii se citează la locul de deţinere, prin administraţia acestuia.

(7) [1] Militarii se citează la unitatea din care fac parte, prin comandantul acesteia.

(8) Dacă învinuitul sau inculpatul locuieşte în străinătate, citarea se face potrivit normelor de drept internaţional penal aplicabile în relaţia cu statul solicitat, în condiţiile legii. În absenţa unei asemenea norme sau în cazul în care instrumentul juridic internaţional aplicabil o permite, citarea se face prin scrisoare recomandată. În acest caz, avizul de primire a scrisorii recomandate, semnat de destinatar, sau refuzul de primire a acesteia ţine loc de dovadă a îndeplinirii procedurii de citare.

(8^1) [2] La stabilirea termenului pentru înfăţişarea învinuitului sau inculpatului aflat în străinătate, se ţine seama de normele internaţionale aplicabile în relaţia cu statul pe teritoriul căruia se află învinuitul sau inculpatul, iar în lipsa unor asemenea norme, de necesitatea ca citaţia în vederea înfăţişării să fie primită cel mai târziu cu 40 de zile înainte de ziua stabilită pentru înfăţişare.

---

[1] Alin. (7) şi (8) ale art. 177 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 103 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (8^1) al art. 177 a fost introdus prin art. I pct. 104 din Legea nr. 356/2006.

(9) [1] Citarea altor persoane decât învinuitul sau inculpatul se face potrivit dispozițiilor din prezentul articol. Unitățile la care se referă art. 145 din Codul penal și alte persoane juridice se citează la sediul acestora, iar în cazul neidentificării sediului, citația se afișează la sediul consiliului local în a cărui rază teritorială s-a săvârșit infracțiunea.

Art. 178. Înmânarea citației. (1) Citația se înmânează personal celui citat, care va semna dovada de primire.

(2) Dacă persoana citată nu vrea să primească citația, sau primind-o nu voiește sau nu poate să semneze dovada de primire, agentul lasă citația celui citat ori, în cazul refuzului de primire, o afișează pe ușa locuinței acestuia, încheind despre aceasta proces-verbal.

(2^1) [2] În cazul în care scrisoarea recomandată prin care se citează un învinuit sau inculpat care locuiește în străinătate nu poate fi înmânată datorită refuzului primirii ei sau din orice alt motiv, precum și în cazul în care statul destinatarului nu permite citarea prin poștă a cetățenilor săi, citația se va afișa la sediul parchetului sau al instanței, după caz.

(3) Când citarea se face potrivit art. 177 alin. (1) partea finală, alin. (5), (6) și (7), unitățile acolo arătate sunt obligate a înmâna de îndată citația persoanei citate sub luare de dovadă, certificându-i semnătura sau arătând motivul pentru care nu s-a putut obține semnătura acesteia. Dovada este predată agentului procedural, iar acesta o înaintează organului de urmărire penală sau instanței de judecată care a emis citația.

(4) [3] Citația destinată unei unități dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal sau altei persoane juridice se predă la registratură sau funcționarului însărcinat cu primirea corespondenței. Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Art. 179. Înmânarea citației altor persoane. (1) Dacă persoana citată nu se află acasă, agentul înmânează citația soțului, unei rude sau oricărei persoane care locuiește cu ea, ori care în mod obișnuit îi primește

[1] Alin. (9) al art. 177 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 115 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (2^1) al art. 178 a fost introdus prin art. I pct. 116 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (4) al art. 178 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 117 din Legea nr. 281/2003.

corespondenţa. Citaţia nu poate fi înmânată unui minor sub 14 ani sau unei persoane lipsite de uzul raţiunii.

(2) Dacă persoana citată locuieşte într-un imobil cu mai multe apartamente sau într-un hotel, în lipsa persoanelor arătate în alin. (1), citaţia se predă administratorului, portarului ori celui care în mod obişnuit îl înlocuieşte.

(3) Persoana care primeşte citaţia semnează dovada de primire, iar agentul, certificând identitatea şi semnătura, încheie proces-verbal. Dacă aceasta nu voieşte sau nu poate semna dovada de primire, agentul afişează citaţia pe uşa locuinţei, încheind proces-verbal.

(4) În lipsa persoanelor arătate în alin. (1) şi (2), agentul este obligat să se intereseze când poate găsi persoana citată pentru a-i înmâna citaţia. Când nici pe această cale nu se poate ajunge la înmânare, agentul afişează citaţia pe uşa locuinţei persoanei citate, încheind proces-verbal.

(5) În cazul când persoana citată locuieşte într-un imobil cu mai multe apartamente sau într-un hotel, dacă în citaţie nu s-a indicat apartamentul ori camera în care locuieşte, agentul este obligat să facă investigaţii pentru a afla aceasta. Dacă investigaţiile au rămas fără rezultat, agentul afişează citaţia pe uşa principală a clădirii, încheind proces-verbal şi făcând menţiune despre împrejurările care au făcut imposibilă înmânarea citaţiei.

Art. 180. Cercetări în vederea înmânării citaţiei. Dacă persoana citată şi-a schimbat adresa, agentul afişează citaţia pe uşa locuinţei arătate în citaţie şi se informează pentru aflarea noii adrese, menţionând în procesul-verbal datele obţinute.

Art. 181. Dovada de primire şi procesul-verbal de predare a citaţiei. (1) Dovada de primire a citaţiei trebuie să cuprindă numărul dosarului, denumirea organului de urmărire penală sau a instanţei care a emis citaţia, numele, prenumele şi calitatea persoanei citate, precum şi data pentru care este citată. De asemenea, trebuie să cuprindă data înmânării citaţiei, numele, prenumele, calitatea şi semnătura celui ce înmânează citaţia, certificarea de către acesta a identităţii şi semnăturii persoanei căreia i s-a înmânat citaţia, precum şi arătarea calităţii acesteia.

(2) Ori de câte ori cu prilejul predării sau afişării unei citaţii se încheie un proces-verbal, acesta va cuprinde în mod corespunzător şi menţiunile arătate în alineatul precedent.

Art. 182. Comunicarea altor acte procedurale. Comunicarea celorlalte acte de procedură se face potrivit dispozițiilor prevăzute în prezentul capitol.

Art. 183. Mandatul de aducere. (1) O persoană poate fi adusă în fața organului de urmărire penală sau a instanței de judecată pe baza unui mandat de aducere, întocmit potrivit dispozițiilor art. 176, dacă fiind anterior citată nu s-a prezentat, iar ascultarea ori prezența ei este necesară.

(2) Învinuitul sau inculpatul poate fi adus cu mandat chiar înainte de a fi fost chemat prin citație, dacă organul de urmărire penală sau instanța constată motivat că în interesul rezolvării cauzei se impune această măsură.

(3) [1] Persoanele aduse cu mandat, potrivit alin. (1) și (2), nu pot rămâne la dispoziția organului judiciar decât timpul strict necesar pentru audierea lor, în afară de cazul când s-a dispus reținerea ori arestarea preventivă a acestora.

(4) Persoana adusă cu mandat de aducere este ascultată de îndată de către organul judiciar.

Art. 184. Executarea mandatului de aducere. (1) [2] Mandatul de aducere se execută prin organele poliției, jandarmeriei sau poliției comunitare.

(2) [3] Dacă persoana arătată în mandatul de aducere nu poate fi adusă din motive de boală, cel însărcinat cu executarea mandatului constată aceasta printr-un proces-verbal, care se înaintează de îndată organului de urmărire penală ori instanței de judecată.

(2^1) [4] Dispozițiile alin. (2) se aplică și în cazul în care persoana arătată în mandat, cu excepția învinuitului sau inculpatului, nu poate fi adusă din orice altă cauză.

---

[1] Alin, (3) și (4) ale art. 183 au fost introduse prin art. I pct. 118 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (1) al art. 184 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 105 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (2) al art. 184 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 119 din Legea nr. 281/2003.

[4] Alin. (2^1) al art. 184 a fost introdus prin art. I pct. 120 din Legea nr. 281/2003.

(3) Dacă cel însărcinat cu executarea mandatului de aducere nu găseşte persoana prevăzută în mandat la adresa indicată, face cercetări şi dacă acestea au rămas fără rezultat, încheie un proces-verbal care va cuprinde menţiuni despre cercetările făcute.

(3[1]) [1] Dacă învinuitul, inculpatul sau martorul refuză să se supună mandatului de aducere sau încearcă să fugă, va fi adus prin constrângere în faţa organelor de urmărire penală sau a instanţei de judecată.

(4) Executarea mandatelor de aducere privind pe militari se face prin comandantul unităţii militare sau prin comandantul garnizoanei.

Art. 184[1]. [2] Accesul la bazele electronice de date. (1) În vederea realizării procedurii de citare, a comunicării actelor de procedură sau a aducerii cu mandat la desfăşurarea procedurilor, procurorul sau instanţa are drept de acces direct la bazele electronice de date deţinute de organele administraţiei de stat.

(2) Organele administraţiei publice care deţin baze electronice de date sunt obligate să colaboreze cu procurorul sau cu instanţa de judecată, în vederea asigurării accesului direct al acestora la informaţiile existente în bazele electronice de date.

Capitolul III. Termenele

Art. 185. Consecinţele nerespectării termenului. (1) Când pentru exercitarea unui drept procesual legea prevede un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decăderea din exerciţiul dreptului şi nulitatea actului făcut peste termen.

(2) Când o măsură procesuală nu poate fi luată decât pe un anumit termen, expirarea acestuia atrage de drept încetarea efectului măsurii.

(3) Pentru celelalte termene procedurale se aplică, în caz de nerespectare, dispoziţiile privitoare la nulităţi.

---

[1] Alin. (3[1]) al art. 184 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 19 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: „*(3[1]) Dacă învinuitul sau inculpatul refuză să se supună mandatului sau încearcă să fugă, va fi constrâns la aceasta.*"

[2] Art. 184[1] a fost introdus prin art. XVIII pct. 20 din **Legea nr. 202/2010**.

Art. 186. Calculul termenelor procedurale. (1) La calcularea termenelor procedurale se porneşte de la ora, ziua, luna sau anul menţionat în actul care a provocat curgerea termenului, afară de cazul când legea dispune altfel.

(2) La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se socoteşte ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlineşte.

(3) Termenele socotite pe luni sau pe ani expiră, după caz, la sfârşitul zilei corespunzătoare a ultimei luni ori la sfârşitul zilei şi lunii corespunzătoare din ultimul an. Dacă această zi cade într-o lună ce nu are zi corespunzătoare, termenul expiră în ultima zi a acelei luni.

(4) Când ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârşitul primei zile lucrătoare care urmează.

Art. 187. Acte considerate ca făcute în termen. (1) Actul depus înăuntrul termenului prevăzut de lege la administraţia locului de deţinere ori la unitatea militară sau la oficiul poştal prin scrisoare recomandată este considerat ca făcut în termen. Înregistrarea sau atestarea făcută de către administraţia locului de deţinere pe actul depus, recipisa oficiului poştal, precum şi înregistrarea ori atestarea făcută de unitatea militară pe actul depus, servesc ca dovadă a datei depunerii actului.

(2) Cu excepţia căilor de atac, actul efectuat de procuror este considerat ca făcut în termen, dacă data la care a fost trecut în registrul de ieşire al parchetului este înăuntrul termenului cerut de lege pentru efectuarea actului.

Art. 188. [1] **Calcularea termenelor în cazul măsurilor preventive.** În calcularea termenelor privind măsurile preventive, ora sau ziua de la care începe şi cea la care se sfârşeşte termenul intră în durata acestuia.

---

[1] Art. 188 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 122 din Legea nr. 281/2003.

Capitolul IV. Cheltuielile judiciare

Art. 189. Acoperirea cheltuielilor judiciare. (1) Cheltuielile necesare pentru efectuarea actelor de procedură, administrarea probelor, conservarea mijloacelor materiale de probă, retribuirea apărătorilor, precum şi orice alte cheltuieli ocazionate de desfăşurarea procesului penal se acoperă din sumele avansate de stat sau plătite de părţi.

(2)[1] Cheltuielile judiciare prevăzute în alin. (1), avansate de stat, sunt cuprinse distinct, după caz, în bugetul de venituri şi cheltuieli al Ministerului Justiţiei, Ministerului Public şi Ministerului Administraţiei şi Internelor.

Art. 190. Sumele cuvenite martorului, expertului şi interpretului. (1) Martorul, expertul şi interpretul chemaţi de organul de urmărire penală ori de instanţa de judecată au dreptul la restituirea cheltuielilor de transport, întreţinere, locuinţă şi altor cheltuieli necesare, prilejuite de chemarea lor.

(2)[2] Martorul, expertul şi interpretul care sunt salariaţi au dreptul şi la venitul de la locul de muncă, pe durata lipsei de la serviciu, pricinuită de chemarea la organul de urmărire penală sau la instanţa de judecată.

(3) Martorul care nu este salariat, dar are venit din muncă, este îndreptăţit să primească şi o compensare.

(4) Expertul şi interpretul au dreptul şi la o retribuţie pentru îndeplinirea însărcinării date, în cazurile şi condiţiile prevăzute prin dispoziţii legale.

(5) Sumele acordate potrivit alin. (1), (3) şi (4) se plătesc pe baza dispoziţiilor luate de organul care a dispus chemarea şi în faţa căruia s-a prezentat martorul, expertul sau interpretul, din fondul cheltuielilor judiciare special alocat. Aceste sume se plătesc martorului imediat după înfăţişare, iar expertului şi interpretului, după ce şi-au îndeplinit însărcinările.

---

[1] Alin. (2) al art. 189 a fost introdus prin art. I pct. 123 din Legea nr. 281/2003 şi este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 106 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (2) şi (3) ale art. 190 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 124 din Legea nr. 281/2003.

(6) [1] Suma care reprezintă venitul arătat în alin. (2) se plăteşte de cel la care lucrează martorul, expertul sau interpretul.

Notă: A se vedea şi Legea nr. 178/1997 pentru autorizarea şi plata interpreţilor şi traducătorilor folosiţi de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiţiei, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Direcţia Naţională Anticorupţie, de organele de urmărire penală, de instanţele judecătoreşti, de birourile notarilor publici, de avocaţi şi de executori judecătoreşti (M. Of. nr. nr. 305 din 10 noiembrie 1997), cu modificările şi completările ulterioare.

Art. 191. Plata cheltuielilor avansate de stat în caz de condamnare. (1) [2] În caz de condamnare, inculpatul este obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat, cu excepţia cheltuielilor privind interpreţii desemnaţi de organele judiciare, potrivit legii, precum şi în cazul în care s-a dispus acordarea de asistenţă gratuită, care rămân în sarcina statului.

(2) Când sunt mai mulţi inculpaţi condamnaţi, instanţa hotărăşte partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare. La stabilirea acestei părţi se ţine seama, pentru fiecare dintre inculpaţi, de măsura în care a provocat cheltuielile judiciare.

(3) Partea responsabilă civilmente, în măsura în care este obligată solidar cu inculpatul la repararea pagubei, este obligată în mod solidar cu acesta şi la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat.

Art. 192. Plata cheltuielilor avansate de stat în celelalte cazuri. (1) În caz de achitare sau de încetare a procesului penal în faţa instanţei de judecată, cheltuielile judiciare avansate de stat sunt suportate după cum urmează:

1. În caz de achitare, de către:

a) partea vătămată, în măsura în care cheltuielile au fost determinate de aceasta;

b) partea civilă căreia i s-a respins în totul pretenţiile civile, în măsura în care cheltuielile au fost determinate de această parte;

---

[1] Alin. (6) al art. 190 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 124 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (1) al art. 191 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 125 din Legea nr. 281/2003.

c) inculpat, în cazul când, deşi achitat, a fost totuşi obligat la repararea pagubei;

d) [1] inculpat, în cazul când a fost achitat în temeiul art. 10 alin. (1) lit. b^1).

2. În caz de încetare a procesului penal, de către:

a) [2] inculpat, dacă s-a dispus înlocuirea răspunderii penale sau există o cauză de nepedepsire;

b) ambele părţi, în caz de împăcare;

c) [3] partea vătămată, în caz de retragere a plângerii sau în cazul în care plângerea a fost tardiv introdusă.

3. [4] În caz de amnistie, prescripţie sau retragere a plângerii, precum şi în cazul existenţei unei cauze de nepedepsire, dacă inculpatul cere continuarea procesului penal, cheltuielile judiciare sunt suportate de către:

a) partea vătămată, atunci când în cauză se face aplicaţia art. 13 alin. (2);

b) inculpat, atunci când în cauză se face aplicaţia art. 13 alin. (3).

(1^1) [5] În cazul în care s-a dispus neînceperea urmăririi penale, cheltuielile judiciare sunt suportate de persoana care a făcut sesizarea, în măsura în care se reţine exercitarea abuzivă a acestui drept.

(2) În cazul declarării apelului ori recursului sau al introducerii oricărei alte cereri, cheltuielile judiciare sunt suportate de către persoana căreia i s-a respins ori care şi-a retras apelul, recursul sau cererea.

(3) În toate celelalte cazuri, cheltuielile judiciare avansate de stat rămân în sarcina acestuia.

(4) În cazul când mai multe părţi sunt obligate la suportarea cheltuielilor judiciare, instanţa hotărăşte partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare.

---

[1] Lit. d) de la pct. 1 al alin. (1) al art. 192 a fost introdusă prin art. I pct. 107 din Legea nr. 356/2006.

[2] Lit. a) de la pct. 2 al alin. (1) al art. 192 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 126 din Legea nr. 281/2003.

[3] Lit. c) de la pct. 2 al alin. (1) al art. 192 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 108 din Legea nr. 356/2006.

[4] Partea introductivă de la pct. 3 al alin. (1) al art. 192 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 127 din Legea nr. 281/2003.

[5] Alin. (1^1) al art. 192 a fost introdus prin art. XVIII pct. 21 din **Legea nr. 202/2010**.

(5) [1] Dispoziţiile prevăzute în alin. (1) pct. 1 lit. a) şi d), precum şi la pct. 2 şi 3, se aplică în mod corespunzător şi în caz de clasare, de scoatere de sub urmărire sau de încetare a urmăririi penale.

(6) [2] Cheltuielile pentru plata interpreţilor desemnaţi de organele judiciare, potrivit legii, pentru asistarea părţilor rămân, în toate cazurile, în sarcina statului.

Recurs în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. XXIX/2007 (M. Of. nr. 772 din 14 noiembrie 2007), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la aplicarea dispoziţiilor art. 192 din Codul de procedură penală referitoare la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat, în cazul respingerii cererii de înlocuire a măsurii internării medicale cu obligarea la tratament medical, formulată de persoana internată şi a stabilit că:

„În cazul respingerii cererii de înlocuire a măsurii internării medicale cu obligarea la tratament medical formulată de persoana internată, cheltuielile judiciare ocazionate de judecarea acesteia rămân în sarcina statului, potrivit art. 192 alin. (3) din Codul de procedură penală."

2. Prin Decizia nr. LVIII (58)/2007 (M. Of. nr. 574 din 30 iulie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la aplicarea dispoziţiilor art. 192 alin. (1) pct. 1 lit. a) şi pct. 2 lit. b) şi c) din Codul de procedură penală, referitoare la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat în cazul când, partea vătămată fiind minor, plângerea prealabilă a fost introdusă prin reprezentant legal sau cu încuviinţarea acestuia şi a stabilit că:*„Dispoziţiile art. 192 alin. (1) pct. 1 lit. a) şi pct. 2 lit. b) şi c) din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că: în cazul în care partea vătămată este minor, cheltuielile judiciare ocazionate de judecarea cauzei vor fi suportate de minorul parte vătămată, prin reprezentant legal"*.

3. Prin Decizia nr. LXXXII (82)/2007 (M. Of. nr. 780 din 21 noiembrie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 192 alin. (2) din Codul de procedură penală în

[1] Alin. (5) al art. 192 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 109 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (6) al art. 192 a fost introdus prin art. I pct. 128 din Legea nr. 281/2003.

cazul respingerii plângerii formulate în condiţiile art. 278[1] din acelaşi cod împotriva rezoluţiei sau ordonanţei procurorului de netrimitere în judecată ori a dispoziţiei de netrimitere în judecată cuprinse în rechizitoriu şi a stabilit că:
„În cazul respingerii plângerii formulate în condiţiile art. 278[1] din Codul de procedură penală împotriva rezoluţiei sau ordonanţei procurorului de netrimitere în judecată ori a dispoziţiei de netrimitere în judecată cuprinse în rechizitoriu, cheltuielile judiciare ocazionate de judecarea acesteia vor fi suportate de către persoana căreia i s-a respins plângerea".

Art. 193. Plata cheltuielilor judiciare făcute de părţi. (1) Inculpatul este obligat să plătească părţii vătămate în caz de condamnare, precum şi părţii civile căreia i s-a admis acţiunea civilă, cheltuielile judiciare făcute de acestea.

(2) Când acţiunea civilă este admisă numai în parte, instanţa poate obliga pe inculpat la plata totală sau parţială a cheltuielilor judiciare.

(3) În caz de renunţare la acţiunea civilă, instanţa se pronunţă asupra cheltuielilor la cererea părţilor.

(4) În situaţiile prevăzute în alin. (1) şi (2), când sunt mai mulţi condamnaţi, ori dacă există şi parte responsabilă civilmente, se aplică în mod corespunzător dispoziţiile art. 191 alin. (2) şi (3).

(5) În caz de achitare, partea vătămată este obligată să plătească inculpatului şi părţii responsabile civilmente cheltuielile judiciare făcute de aceştia, în măsura în care au fost provocate de partea vătămată.

(6) În celelalte cazuri privind restituirea cheltuielilor judiciare făcute de părţi în cursul procesului penal, instanţa stabileşte obligaţia de restituire potrivit legii civile.

Capitolul V. Modificarea actelor procedurale, îndreptarea erorilor materiale şi înlăturarea unor omisiuni vădite

Art. 194. Modificări în acte procedurale. (1) Orice adăugare, corectură ori suprimare făcută în cuprinsul unui act procedural este ţinută în seamă, numai dacă aceste modificări sunt confirmate în scris, în cuprinsul sau la sfârşitul actului, de către cei care l-au semnat.

(2) Modificările neconfirmate, dar care nu schimbă înţelesul frazei, rămân valabile.

(3) Locurile nescrise în cuprinsul unei declaraţii trebuie barate, astfel încât să nu se poată face adăugări.

Art. 195. Îndreptarea erorilor materiale. (1) Erorile materiale evidente din cuprinsul unui act procedural se îndreaptă de însuşi organul de urmărire penală sau de instanţa de judecată care a întocmit actul, la cererea celui interesat ori din oficiu.

(2) În vederea îndreptării erorii, părţile pot fi chemate spre a da lămuriri.

(3) Despre îndreptarea efectuată, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată, după caz, întocmeşte un proces-verbal sau o încheiere, făcându-se menţiune şi la sfârşitul actului corectat.

Art. 196. Înlăturarea unor omisiuni vădite. Dispoziţiile art. 195 se aplică şi în cazul când organul de urmărire penală sau instanţa, ca urmare a unei omisiuni vădite, nu s-a pronunţat asupra sumelor pretinse de martori, experţi, interpreţi, apărători, potrivit art. 189 sau 190, precum şi cu privire la restituirea lucrurilor sau la ridicarea măsurilor asigurătorii.

Capitolul VI. Nulităţile

Art. 197. Încălcările care atrag nulitatea. (1) Încălcările dispoziţiilor legale care reglementează desfăşurarea procesului penal atrag nulitatea actului, numai atunci când s-a adus o vătămare care nu poate fi înlăturată decât prin anularea acelui act.

(2) [1] Dispoziţiile relative la competenţa după materie sau după calitatea persoanei, la sesizarea instanţei, la compunerea acesteia şi la publicitatea şedinţei de judecată sunt prevăzute sub sancţiunea nulităţii. De asemenea, sunt prevăzute sub sancţiunea nulităţii şi dispoziţiile relative la participarea procurorului, prezenţa învinuitului sau a inculpatului şi asistarea acestora de către apărător, când sunt obligatorii, potrivit legii, precum şi la efectuarea referatului de evaluare în cauzele cu infractori minori.

---

[1] Alin. (2) al art. 197 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 110 din Legea nr. 356/2006.

(3) Nulitatea prevăzută în alin. (2) nu poate fi înlăturată în niciun mod. Ea poate fi invocată în orice stare a procesului şi se ia în considerare chiar din oficiu.

(4) Încălcarea oricărei alte dispoziţii legale decât cele prevăzute în alin. 2 atrage nulitatea actului în condiţiile alin. (1), numai dacă a fost invocată în cursul efectuării actului când partea este prezentă sau la primul termen de judecată cu procedura completă când partea a lipsit la efectuarea actului. Instanţa ia în considerare din oficiu încălcările, în orice stare a procesului, dacă anularea actului este necesară pentru aflarea adevărului şi justa soluţionare a cauzei.

(5) [1] În situaţiile prevăzute în alin. (1) şi (4), în cazul în care refacerea actului anulabil se poate face în faţa instanţei care a constatat, prin încheiere, încălcarea dispoziţiilor legale, aceasta acordă un termen scurt pentru refacerea imediată a actului.

Recurs în interesul legii. A se vedea şi Decizia nr. XXIV/2006 cu privire la consecinţele lipsei din dispozitivul hotărârii a menţiunii „pronunţată în şedinţă publică", *infra*, sub art. 357.

Capitolul VII. Amenda judiciară

Art. 198. [2] **Abateri judiciare.** (1) Următoarele abateri săvârşite în cursul procesului penal se sancţionează cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei:

a) neîndeplinirea sau îndeplinirea greşită ori cu întârziere a lucrărilor de citare sau de comunicare a actelor procedurale, de transmitere a dosarelor, precum şi a oricăror alte lucrări, dacă prin acestea s-au provocat întârzieri în desfăşurarea procesului penal;

b) neîndeplinirea ori îndeplinirea greşită a îndatoririlor de înmânare ori de comunicare a citaţiilor sau a celorlalte acte procedurale, precum şi neexecutarea mandatelor de aducere.

[1] Alin. (5) al art. 197 a fost introdus prin art. I pct. 111 din Legea nr. 356/2006.

[2] Art. 198 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 112 din Legea nr. 356/2006.

b^{1})[1] lipsa nejustificată a apărătorului ales sau desemnat din oficiu fără a asigura substituirea, în condiţiile legii, ori înlocuirea sau refuzul acestuia de a asigura apărarea[2];

(2)[3] Lipsa nejustificată a martorului, a părţii vătămate sau a părţii responsabile civilmente se sancţionează cu amendă de la 250 lei la 3.000 lei.

(3) Lipsa nejustificată a apărătorului ales sau desemnat din oficiu fără a asigura substituirea, în condiţiile legii, ori înlocuirea sau refuzul acestuia de a asigura apărarea se sancţionează cu amendă judiciară de la 250 lei la 3.000 lei.

(4) Următoarele abateri săvârşite în cursul procesului penal se sancţionează cu amendă judiciară de la 500 lei la 5.000 lei:

a) împiedicarea în orice mod a exercitării, în legătură cu procesul, a atribuţiilor ce revin organelor judiciare, personalului auxiliar de specialitate al instanţelor judecătoreşti şi al parchetelor, experţilor desemnaţi de organul judiciar în condiţiile legii, agenţilor procedurali, precum şi altor salariaţi ai instanţelor şi parchetelor;

b) lipsa nejustificată a expertului sau interpretului legal citat;

c) tergiversarea de către expert sau interpret a îndeplinirii însărcinărilor primite;

d) neîndeplinirea de către orice persoană a obligaţiei de prezentare, la cererea organului de urmărire penală sau a instanţei de judecată, a obiectelor ori înscrisurilor cerute de acestea, precum şi neîndeplinirea aceleiaşi obligaţii de către reprezentantul legal al persoanei juridice sau de cel însărcinat cu aducerea la îndeplinire a acestei obligaţii;

---

[1] Lit. b^{1}) de la alin. (1) al art. 198 a fost introdusă prin art. XVIII pct. 22 din **Legea nr. 202/2010**.

[2] *N.r.:* Litera b^{1}) a alin. (1) are acelaşi conţinut ca alin. (3) al art. 198, doar limitele amenzilor sunt diferite, creându-se astfel confuzie cu privire la aplicarea sancţiunilor pentru faptele prevăzute în textele respective.

[3] Alin. (2) şi (3) ale art. 198 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. XVIII pct. 23 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: „*(2) Lipsa nejustificată a martorului se sancţionează cu amendă judiciară de la 250 lei la 5.000 lei.*

(3) Lipsa nejustificată a apărătorului ales sau desemnat din oficiu fără a asigura substituirea, în condiţiile legii, ori înlocuirea sau refuzul acestuia de a asigura apărarea se sancţionează cu amendă judiciară de la 500 lei la 5.000 lei."

e) nerespectarea obligației de păstrare, prevăzută în art. 109 alin. (5);

f) neluarea de către reprezentantul legal al persoanei juridice în cadrul căreia urmează a se efectua o expertiză a măsurilor necesare pentru efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei, precum și împiedicarea de către orice persoană a efectuării expertizei în condițiile legii;

g) nerespectarea de către părți, apărătorii acestora, martori, experți, interpreți sau orice alte persoane a măsurilor luate de către președintele completului de judecată potrivit art. 298;

h) manifestările ireverențioase ale părților, apărătorilor acestora, martorilor, experților, interpreților sau ale oricăror alte persoane, față de judecător sau procuror;

i) nerespectarea de către învinuit sau inculpat a obligației de a încunoștința în scris, în termen de 3 zile, organele judiciare despre orice schimbare a locuinței pe parcursul procesului penal;

j) neîndeplinirea de către organul de cercetare penală a dispozițiilor scrise ale procurorului, în termenul stabilit de acesta;

k)[1] abuzul de drept constând în exercitarea cu rea-credință a drepturilor procesuale și procedurale de către părți, reprezentanții legali ai acestora ori consilierii juridici.

(5) Amenzile judiciare aplicate constituie venituri la bugetul de stat, cuprinzându-se distinct în bugetul Ministerului Public sau Ministerului Justiției, după caz, potrivit legii.

(6) Aplicarea amenzii judiciare nu înlătură răspunderea penală, în cazul în care fapta constituie infracțiune.

Art. 199. Procedura privitoare la amenda judiciară. (1) Amenda se aplică de organul de urmărire penală, prin ordonanță, iar de instanța de judecată, prin încheiere.

(2) Persoana amendată poate cere scutirea de amendă ori reducerea amenzii. Cererea de scutire sau de reducere se poate face în termen de 10 zile de la comunicarea ordonanței ori a încheierii de amendare.

(3) Dacă persoana amendată justifică de ce nu a putut îndeplini obligația sa, organul de urmărire penală sau instanța de judecată, apreciind, dispune scutirea sau reducerea amenzii.

[1] Lit. k) de la alin. (4) al art. 198 a fost introdusă prin art. XVIII pct. 24 din **Legea nr. 202/2010**.

PARTEA SPECIALĂ

Titlul I. Urmărirea penală

Capitolul I. Dispoziţii generale

Notă: A se vedea, referitor la cauzele aflate în curs de urmărire penală la data intrării în vigoare a Legii nr. 356/2006, dispoziţiile tranzitorii cuprinse în **art. III alin. (4) din Legea nr. 356/2006** pentru modificarea şi completarea Codului de procedură penală, precum şi pentru modificarea altor legi, *infra*, la Dispoziţii tranzitorii, p. 292.

Art. 200. Obiectul urmăririi penale. Urmărirea penală are ca obiect strângerea probelor necesare cu privire la existenţa infracţiunilor, la identificarea făptuitorilor şi la stabilirea răspunderii acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată.

Art. 201. Organele de urmărire penală. (1) Urmărirea penală se efectuează de către procurori şi de către organele de cercetare penală.

(2) Organele de cercetare penală sunt:

a) [1] organele de cercetare ale poliţiei judiciare;

b) organele de cercetare speciale.

(3)[2] Ca organe de cercetare ale poliţiei judiciare funcţionează lucrători specializaţi din Ministerul Administraţiei şi Internelor, desemnaţi nominal de ministrul administraţiei şi internelor, cu avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, şi îşi desfăşoară activitatea sub autoritatea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie. Retragerea avizului conform al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie conduce la încetarea calităţii de lucrător în cadrul poliţiei judiciare.

---

[1] Lit. a) de la alin. (2) al art. 201 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 130 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (3) al art. 201 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 12 din O.U.G. nr. 60/2006.

Când legea specială prevede o procedură diferită de desemnare şi funcţionare a organelor de poliţie judiciară, se aplică dispoziţiile legii speciale.

Art. 202. Rolul activ al organului de urmărire penală. (1) Organul de urmărire penală este obligat să strângă probele necesare pentru aflarea adevărului şi pentru lămurirea cauzei sub toate aspectele, în vederea justei soluţionări a acesteia. Organul de urmărire adună probele atât în favoarea, cât şi în defavoarea învinuitului sau inculpatului.

(2) Îndatoririle prevăzute în alineatul precedent se îndeplinesc chiar dacă învinuitul sau inculpatul recunoaşte fapta.

(3) Organul de urmărire penală este obligat să explice învinuitului sau inculpatului, precum şi celorlalte părţi drepturile lor procesuale.

(4) Organul de urmărire penală este de asemenea obligat să strângă date cu privire la împrejurările care au determinat, înlesnit sau favorizat săvârşirea infracţiunii, precum şi orice alte date de natură să servească la soluţionarea cauzei.

Art. 203. Ordonanţele organului de urmărire penală. (1) În desfăşurarea urmăririi penale, organul de urmărire dispune asupra actelor sau măsurilor procesuale prin ordonanţă, acolo unde legea prevede aceasta, iar în celelalte cazuri prin rezoluţie motivată.

(2) Ordonanţa trebuie să fie motivată şi să cuprindă totdeauna data şi locul întocmirii, numele, prenumele şi calitatea celui care o întocmeşte, cauza la care se referă, obiectul actului sau măsurii procesuale, temeiul legal al acesteia şi semnătura celui care a întocmit-o. Ordonanţa va cuprinde de asemenea menţiunile speciale prevăzute de lege pentru anumite acte sau măsuri.

(3) Când organul de cercetare penală consideră că este cazul să fie luate anumite măsuri, face propuneri motivate.

Art. 203[1]. [1] *Abrogat.*

Art. 204. Efectuarea unor acte de urmărire în incinta unor unităţi. (1) Orice act de urmărire penală în incinta unei unităţi din cele la care se

[1] Art. 203[1] a fost introdus prin art. I pct. 114 din Legea nr. 356/2006 şi a fost abrogat prin art. I pct. 13 din O.U.G. nr. 60/2006.

referă art. 145 din Codul penal se poate efectua numai cu consimţământul conducerii acelei unităţi sau cu autorizaţia procurorului.

(2) În caz de infracţiuni flagrante, consimţământul sau autorizaţia nu este necesară.

Art. 205. Păstrarea unor acte de urmărire penală. (1) Când legea prevede că un act sau o măsură procesuală trebuie să fie încuviinţată, autorizată sau confirmată de procuror, un exemplar al ordonanţei sau al actului procesual rămâne la procuror.

(2) [1] În cazurile în care procurorul înaintează dosarul cauzei instanţei în vederea soluţionării propunerilor ori cererilor formulate în cursul urmăririi penale, acesta sau organul de cercetare penală păstrează copii de pe toate actele dosarului, în vederea continuării urmăririi penale.

(3) [2] În cazurile în care, în cursul urmăririi penale, dosarul cauzei este solicitat în acelaşi timp de instanţe diferite, procurorul înaintează copii numerotate şi certificate de grefa parchetului de pe toate actele dosarului. Organul de urmărire penală păstrează originalul actelor dosarului, în vederea continuării urmăririi penale.

[1] Alin. (2) şi (3) ale art. 205 au fost introduse prin art. I pct. 115 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (3) al art. 205 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 25 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„(3) În cazurile în care, în cursul urmăririi penale, dosarul cauzei este solicitat în acelaşi timp de instanţe diferite, procurorul înaintează originalul dosarului instanţei mai întâi sesizate, iar celorlalte instanţe copii de pe actele dosarului, semnate de procuror şi purtând ştampila parchetului."*

Capitolul II. Competenţa organelor de urmărire penală

Art. 206. *Abrogat.*

Art. 207.[1] **Competenţa organelor de cercetare ale poliţiei judiciare.** Cercetarea penală se efectuează de organele de cercetare ale poliţiei judiciare, pentru orice infracţiune care nu este dată, în mod obligatoriu, în competenţa altor organe de cercetare penală.

Art. 208. Competenţa organelor de cercetare penală speciale. (1) Cercetarea penală se efectuează şi de următoarele organe speciale:

a)[2] ofiţerii anume desemnaţi de către comandanţii unităţilor militare corp aparte şi similare, pentru militarii în subordine. Cercetarea poate fi efectuată şi personal de către comandant;

b) ofiţerii anume desemnaţi de către şefii comenduirilor de garnizoană, pentru infracţiunile săvârşite de militari în afara unităţilor militare. Cercetarea poate fi efectuată şi personal de şefii comenduirilor de garnizoană;

c) ofiţerii anume desemnaţi de către comandanţii centrelor militare, pentru infracţiunile de competenţa instanţelor militare, săvârşite de persoanele civile în legătură cu obligaţiile lor militare. Cercetarea poate fi efectuată şi personal de către comandanţii centrelor militare.

La cererea comandantului centrului militar, organul de poliţie efectuează unele acte de cercetare, după care înaintează lucrările comandantului centrului militar;

d)[3] ofiţerii poliţiei de frontieră, anume desemnaţi pentru infracţiunile de frontieră;

e) căpitanii porturilor, pentru infracţiunile contra siguranţei navigaţiei pe apă şi contra disciplinei şi ordinii la bord, precum şi pentru infracţiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul, prevăzute în Codul penal, săvârşite de personalul navigant al marinei civile, dacă fapta a pus sau ar fi putut pune în pericol siguranţa navei sau a navigaţiei.

---

[1] Art. 207 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 131 din Legea nr. 281/2003.

[2] Lit. a) de la alin. (1) al art. 208 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 132 din Legea nr. 281/2003.

[3] Lit. d) de la alin. (1) al art. 208 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 132 din Legea nr. 281/2003.

(2) În cazurile prevăzute la lit. a), b) şi c), cercetarea penală se efectuează în mod obligatoriu de organele speciale acolo prevăzute.

Art. 209. Competenţa procurorului în faza urmăririi. (1) [1] Procurorul supraveghează urmărirea penală; în exercitarea acestei atribuţii procurorii conduc şi controlează nemijlocit activitatea de cercetare penală a poliţiei judiciare şi a altor organe de cercetare speciale

(2) Procurorul poate să efectueze orice acte de urmărire penală în cauzele pe care le supraveghează.

M

(3) [2] Urmărirea penală se efectuează, în mod obligatoriu, de către procuror, în cazul infracţiuni lor prevăzute la art. 155-173, art. 174-177, art. 179, art. 189 alin. (3)-(6), art. 190, art. 191, art. 211 alin. (3), art. 212, art. 236, art. 239, art. 239[1], art. 250, art. 252, art. 253[1]-255, art. 257, art. 265-268, art. 273-276, art. 279[1], art. 280, art. 280[1], art. 302[2], art. 317, art. 323 şi art. 356-361 din Codul penal, în cazurile prevăzute în art. 27 pct. 1 lit. b)-e), art. 28[1] pct. 1 lit. b), b[1])-b[3]) şi pct. 5, art. 28[2] pct. 1 lit. b) şi art. 29 pct. 1, precum şi în cazul altor infracţiuni date prin lege în competenţa sa.

(4) Este competent să efectueze urmărirea penală, în cazurile prevăzute în alineatul precedent, şi să exercite supravegherea asupra activităţii de cercetare penală procurorul de la parchetul corespunzător instanţei care, potrivit legii, judecă în primă instanţă cauza.

(4[1]) [3]Procurorii din cadrul parchetelor ierarhic superioare pot prelua, în vederea efectuării urmăririi penale, cauze de competenţa parchetelor

---

[1] Alin. (1) al art. 209 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 133 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (3) al art. 209 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 26 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„(3) Urmărirea penală se efectuează, în mod obligatoriu, de către procuror, în cazul infracţiunilor prevăzute în art. 155-173, art. 174-177, art. 179, art. 189 alin. (3)-(6), art. 190, art. 191, art. 211 alin. (3), art. 212, art. 236, art. 239, art. 239[1], art. 250, art. 252, art. 253[1]-255, art. 257, art. 265-268, art. 273-276, art. 279[1], art. 280, art. 280[1], art. 302[2], art. 317, art. 323 şi art. 356-361 din Codul penal, în cazurile arătate în art. 27 pct. 1 lit. b)-e), art. 28[1] pct. 1 lit. b) şi pct. 5, art. 28[2] pct. 1 lit. b) şi art. 29 pct. 1 din prezentul cod, în cazul infracţiunilor împotriva protecţiei muncii, precum şi în cazul altor infracţiuni date prin lege în competenţa sa."*

[3] Alin. (4[1]) şi (4[2]) ale art. 209 au fost introduse prin art. I pct. 15 din O.U.G. nr. 60/2006.

ierarhic inferioare, prin dispoziţia conducătorului parchetului ierarhic superior, când:

a) imparţialitatea procurorilor ar putea fi ştirbită datorită împrejurărilor cauzei, duşmăniilor locale sau calităţii părţilor;

b) una dintre părţi are o rudă sau un afin până la gradul patru inclusiv printre procurorii ori grefierii parchetului sau judecătorii, asistenţii judiciari ori grefierii instanţei;

c) există pericolul de tulburare a ordinii publice;

d) urmărirea penală este împiedicată sau îngreunată datorită complexităţii cauzei ori altor împrejurări obiective, cu acordul procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(4^2) În cauzele preluate în condiţiile prevăzute la alin. (4^1), procurorii din cadrul parchetelor ierarhic superioare pot infirma actele şi măsurile procurorilor din parchetele ierarhic inferioare, dacă sunt contrare legii, şi pot îndeplini oricare dintre atribuţiile acestora.

(5)-(6) [1] *Abrogate.*

Constituţionalitate. Prin Decizia nr. 1.058 din 14 noiembrie 2007 Curtea Constituţională admite excepţia de neconstituţionalitate şi constată că **„dispoziţiile lit. a), b), c) şi d) ale art. 209 alin. (4)[1] din Codul de procedură penală sunt neconstituţionale".**

În motivarea deciziei se arată că alin. (4^1) al acestui articol a fost introdus prin art. I pct. 15 din Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 60/2006[2] şi stabileşte cazurile în care procurorii din cadrul parchetelor ierarhic superioare pot prelua, în vederea efectuării urmăririi penale, cauze de competenţa parchetelor ierarhic inferioare. Curtea constată că reglementarea, de principiu, a posibilităţii procurorilor din cadrul parchetelor ierarhic superioare de a prelua, în vederea efectuării urmăririi penale, cauze de competenţa parchetelor ierarhic inferioare, răspunde unor exigenţe ce vizează asigurarea unui cadru legislativ care să permită funcţionarea eficientă a activităţilor de urmărire penală şi dă expresie principiului controlului ierarhic potrivit căruia procurorii îşi desfăşoară activitatea, consacrat de art. 132 alin. (1) din Constituţie. Aşa fiind, nu pot fi reţinute criticile autorului excepţiei, în opinia căruia reglementarea posibilităţii ca unii făptuitori să fie cercetaţi de alte organe judiciare,

[1] Alin. (5) şi (6) ale art. 209 au fost abrogate prin art. I pct. 116 din Legea nr. 356/2006.

[2] M. Of. nr. 764 din 7 septembrie 2006.

ierarhic superioare, ar aduce atingere înfăptuirii actului de justiţie. De altfel, dispoziţiile constituţionale invocate în motivarea excepţiei, respectiv cele ale art. 124 alin. (2), potrivit cărora „*Justiţia este unică, imparţială şi egală pentru toţi*", nu sunt incidente în cauză. Aceasta, întrucât actul de justiţie, în sensul art. 124 din Constituţie, este atributul exclusiv al instanţelor judecătoreşti, iar prevederile legale criticate se referă la competenţa procurorilor în faza urmăririi penale şi privesc desfăşurarea urmăririi penale, ca fază a procesului penal. În acelaşi timp însă Curtea constată că restrângerea posibilităţii procurorilor din cadrul parchetelor ierarhic superioare de a prelua, în vederea efectuării urmăririi penale, cauze de competenţa parchetelor ierarhic inferioare, realizată prin dispoziţiile lit. a), b), c) şi d) ale art. 209 alin. (4^1) din Codul de procedură penală, încalcă în mod vădit prevederile art. 132 alin. (1) din Constituţie, potrivit cărora „*Procurorii îşi desfăşoară activitatea potrivit principiului legalităţii, al imparţialităţii şi al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiţiei*", astfel încât, în ceea ce priveşte aceste dispoziţii legale, excepţia de neconstituţionalitate urmează să fie admisă. Curtea reţine în acest sens că principiul subordonării ierarhice sau al unităţii de acţiune a membrilor Ministerului Public, prevăzut de dispoziţiile constituţionale mai sus menţionate, şi care conferă specificul acestei categorii de magistraţi, semnifică legătura existentă între procurorii care compun Ministerul Public, în considerarea căreia aceştia sunt obligaţi să se supună şefilor lor, adică să efectueze sau să se abţină de la efectuarea unor acte, din ordinul acestora. În virtutea statutului procurorilor consacrat de Constituţie, diferit de cel al judecătorilor, care sunt independenţi, controlul ierarhic în activitatea procurorilor nu se poate realiza fără posibilitatea efectuării actelor şi lucrărilor de competenţa procurorilor din cadrul parchetelor ierarhic inferioare de către însuşi procurorul ierarhic superior, care controlează activitatea procurorilor din subordinea sa. Aşa fiind, reglementarea, cu caracter strict şi limitativ, a unor situaţii în care cauze de competenţa parchetelor ierarhic inferioare pot fi preluate, pentru efectuarea urmăririi penale, de procurorii din cadrul parchetelor ierarhic superioare restrânge în mod nejustificat competenţa acestora din urmă, cu consecinţa încălcării principiilor care guvernează activitatea Ministerului Public. Chiar dacă, aparent, lit. d) teza întâi a art. 209 alin. (4^1) din Codul de procedură penală atenuează caracterul excesiv de restrictiv al dispoziţiilor cuprinse în lit. a), b) şi c), prin referirea la „alte împrejurări obiective" în care există posibilitatea preluării cauzelor în discuţie, teza finală a aceluiaşi text de lege anulează, practic, acest efect, deoarece condiţionează măsura preluării cauzelor de „acordul procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală". Această condiţie impusă

de lege nu numai că este într-o vădită contradicție cu principiul controlului ierarhic ce guvernează activitatea procurorilor, ci poate crea şi suspiciuni cu privire la modul în care aceşti magistraţi îşi îndeplinesc atribuţiile, întrucât induce ideea posibilității unei „negocieri", pe linie ierarhică, a competenței de efectuare a urmăririi penale, în funcție de diversele particularități ale unor cauze. În plus, limitarea de competență stabilită prin prevederile lit. a), b), c) şi d) ale art. 209 alin. (4^1) din Codul de procedură penală se poate dovedi, în practică, o piedică în calea eficientizării activității de urmărire penală, ceea ce contrazice însăşi rațiunea reglementării exprese a posibilității procurorilor din cadrul parchetelor ierarhic superioare de a prelua, în vederea urmăririi penale, cauze din competența parchetelor ierarhic inferioare.

Art. 210. Verificarea competenței. (1) Organul de urmărire penală sesizat potrivit art. 221 este dator să-şi verifice competența.

(2) Dacă organul de cercetare penală constată că nu este competent a efectua cercetarea, trimite de îndată cauza procurorului care exercită supravegherea, în vederea sesizării organului competent.

Art. 211. Extinderea competenței teritoriale. (1) Când anumite acte de cercetare penală trebuie să fie efectuate în afara razei teritoriale în care se face cercetarea, organul de cercetare penală poate să le efectueze el însuşi sau să dispună efectuarea lor prin comisie rogatorie ori delegare.

(2) În cazul în care organul de cercetare penală înțelege să procedeze el însuşi la efectuarea actelor, înştiințează în prealabil despre aceasta organul corespunzător din raza teritorială în care va efectua aceste acte.

(3) În cuprinsul aceleiaşi localități, organul de cercetare penală efectuează toate actele de cercetare, chiar dacă unele dintre acestea trebuie îndeplinite în afara razei sale teritoriale, cu respectarea dispoziției din alineatul precedent.

Art. 212. *Abrogat.*

Art. 213. Cazuri urgente. Organul de cercetare penală este obligat să efectueze actele de cercetare ce nu suferă amânare, chiar dacă acestea privesc o cauză care nu este de competența lui. Lucrările efectuate în astfel de cazuri se trimit, de îndată, prin procurorul care exercită supravegherea activității organului ce le-a efectuat, procurorului competent.

Art. 214. Actele încheiate de unele organe de constatare. (1) Sunt obligate să procedeze la luarea de declaraţii de la făptuitor şi de la martorii care au fost de faţă la săvârşirea unei infracţiuni şi să întocmească proces-verbal despre împrejurările concrete ale săvârşirii acesteia:

a) organele inspecţiilor de stat, alte organe de stat, precum şi ale unităţilor la care se referă art. 145 din Codul penal, pentru infracţiunile care constituie încălcări ale dispoziţiilor şi obligaţiilor a căror respectare o controlează potrivit legii;

b) organele de control şi cele de conducere ale administraţiei publice, ale altor unităţi la care se referă art. 145 din Codul penal, pentru infracţiunile săvârşite în legătură cu serviciul de cei aflaţi în subordine ori sub controlul lor;

c) [1] ofiţerii şi subofiţerii din cadrul Jandarmeriei Române pentru infracţiunile constatate pe timpul executării misiunilor specifice.

(2) Organele arătate mai sus au dreptul să reţină corpurile delicte, să procedeze la evaluarea pagubelor, precum şi să efectueze orice alte acte, când legea prevede aceasta.

(3) Actele încheiate se înaintează procurorului în cel mult 3 zile de la descoperirea faptei ce constituie infracţiune, afară de cazul când legea dispune altfel.

(4) În caz de infracţiuni flagrante, aceleaşi organe au obligaţia să înainteze de îndată procurorului pe făptuitor, împreună cu lucrările efectuate şi cu mijloacele materiale de probă.

(5) Procesele-verbale încheiate de aceste organe constituie mijloace de probă.

Art. 215. Actele încheiate de comandanţii de nave şi aeronave, precum şi de agenţii de poliţie de frontieră. [2] (1) Obligaţiile şi drepturile prevăzute în art. 214 alin. (1) şi (2) le au şi următoarele organe:

---

[1] Lit. c) de la alin. (1) al art. 214 a fost introdusă prin art. I pct. 135 din Legea nr. 281/2003.

[2] Denumirea marginală a art. 215 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 136 din Legea nr. 281/2003.

a) comandanţii de nave şi aeronave pentru infracţiunile săvârşite pe acestea, pe timpul cât navele şi aeronavele pe care le comandă se află în afara porturilor sau aeroporturilor;

b) [1] agenţii de poliţie de frontieră, pentru infracţiunile de frontieră.

(2) Organele de mai sus pot efectua percheziţii corporale asupra făptuitorului şi pot verifica lucrurile pe care acesta le are cu sine.

(3) De asemenea, organele de mai sus pot prinde pe făptuitor, în care caz îl predau de îndată procurorului sau organului de cercetare penală, împreună cu lucrările efectuate şi cu mijloacele materiale de probă.

(4) În celelalte cazuri, lucrările efectuate se înaintează organului de cercetare penală competent, în cel mult 5 zile de la prima constatare efectuată, împreună cu mijloacele materiale de probă.

(5) Când infracţiunea a fost săvârşită pe o navă sau aeronavă, termenele de mai sus curg de la ancorarea navei ori aterizarea aeronavei pe teritoriul român.

(6) Procesele-verbale încheiate de aceste organe constituie mijloace de probă.

[1] Lit. b) de la alin. (1) al art. 215 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 136 din Legea nr. 281/2003.

Capitolul III. Supravegherea exercitată de procuror în activitatea de urmărire penală

Art. 216. Obiectul supravegherii. (1) Procurorul, în exercitarea supravegherii respectării legii în activitatea de urmărire penală, veghează ca orice infracţiune să fie descoperită, orice infractor să fie tras la răspundere penală şi ca nici o persoană să nu fie urmărită penal fără să existe indicii temeinice că a săvârşit o faptă prevăzută de legea penală.

(2) De asemenea, procurorul veghează ca nicio persoană să nu fie reţinută sau arestată, decât în cazurile şi în condiţiile prevăzute de lege.

(3) În exercitarea activităţii de supraveghere, procurorul ia măsurile necesare sau dă dispoziţii organelor de cercetare penală ca să ia asemenea măsuri.

(4) Procurorul ia măsuri şi dă dispoziţii în scris şi motivat.

Art. 217. Trecerea cauzei de la un organ la altul. (1) Procurorul poate să dispună, după necesitate, ca într-o cauză în care cercetarea penală trebuie efectuată de un anumit organ de cercetare, să fie efectuată de un alt asemenea organ.

(2) Preluarea unei cauze de către un organ de cercetare penală ierarhic superior se dispune de procurorul de la parchetul care exercită supravegherea acestuia, pe baza propunerii motivate a organului de cercetare penală care preia cauza şi după încunoştinţarea procurorului care exercită supravegherea acesteia.

(3) [1] *Abrogat.*

(4) [2] În cauzele în care urmărirea penală se efectuează de către procuror, acesta poate dispune prin ordonanţă ca anumite acte de cercetare penală să fie efectuate de către organele poliţiei judiciare.

Art. 217[1].[3] Trimiterea cauzei la un alt parchet. Când există o suspiciune rezonabilă că activitatea de urmărire penală este afectată din cauza

---

[1] Alin. (3) al art. 217 a fost abrogat prin art. I pct. 118 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (4) al art. 217 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 119 din Legea nr. 356/2006.

[3] Art. 217[1] a fost introdus prin art. XVIII pct. 27 din **Legea nr. 202/2010**.

împrejurărilor cauzei sau calității părților ori există pericolul de tulburare a ordinii publice, procurorul general de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, la cererea părților sau din oficiu, poate trimite cauza la un parchet egal în grad.

Art. 218. Modalități de exercitare a supravegherii. (1) [1] Procurorul conduce și controlează nemijlocit activitatea de cercetare penală a poliției judiciare și a altor organe de cercetare speciale și supraveghează ca actele de urmărire penală să fie efectuate cu respectarea dispozițiilor legale.

(2) Organele de cercetare penală sunt obligate să încunoștințeze de îndată pe procuror despre infracțiunile de care au luat cunoștință.

(3) Procurorul poate să asiste la efectuarea oricărui act de cercetare penală sau să-l efectueze personal. Procurorul poate să ceară spre verificare orice dosar de la organul de cercetare penală, care este obligat să-l trimită, cu toate actele, materialele și datele privitoare la fapte care formează obiectul cercetării.

Art. 219. Dispoziții date de procuror. (1) [2] Procurorul poate să dea dispoziții cu privire la efectuarea oricărui act de urmărire penală. În cazul organelor de cercetare ale poliției judiciare, organele ierarhic superioare ale acestora nu pot să le dea îndrumări sau dispoziții privind cercetarea penală, procurorul fiind singurul competent în acest sens.

(2) [3] Dispozițiile date de procuror sunt obligatorii pentru organul de cercetare penală, precum și pentru alte organe ce au atribuții prevăzute de lege în constatarea infracțiunilor.

(3) [4] În cazul neîndeplinirii sau al îndeplinirii în mod defectuos, de către organul de cercetare penală, a dispozițiilor date de procuror, acesta va sesiza conducătorul organului de cercetare penală, care are obligația ca în termen de 3 zile de la sesizare să comunice procurorului măsurile dispuse.

---

[1] Alin. (1) al art. 218 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 137 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (1) al art. 219 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 138 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (2) al art. 219 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 120 din Legea nr. 356/2006.

[4] Alin. (3) al art. 219 a fost introdus prin art. I pct. 139 din Legea nr. 281/2003.

Art. 220. [1] **Infirmarea actelor sau măsurilor procesuale nelegale.** (1) Când procurorul constată că un act sau o măsură procesuală a organului de urmărire penală nu este dată cu respectarea dispozițiilor legale, o infirmă prin ordonanță.

(2) [2] *Abrogat.*

Capitolul IV. Efectuarea urmăririi penale

Secțiunea I. Sesizarea organelor de urmărire penală

Art. 221. Modurile de sesizare. (1) [3] Organul de urmărire penală este sesizat prin plângere sau denunț, ori se sesizează din oficiu când află pe orice altă cale că s-a săvârșit o infracțiune. În cazul în care organul de urmărire penală se sesizează din oficiu, încheie un proces-verbal în acest sens.

(2) Când, potrivit legii, punerea în mișcare a acțiunii penale se face numai la plângerea prealabilă ori la sesizarea sau cu autorizarea organului prevăzut de lege, urmărirea penală nu poate începe în lipsa acestora.

(3) De asemenea, urmărirea penală nu poate începe fără exprimarea dorinței guvernului străin în cazul infracțiunii prevăzute în art. 171 din Codul penal.

(4) Când prin săvârșirea unei infracțiuni s-a produs o pagubă uneia din unitățile la care se referă art. 145 din Codul penal, unitatea păgubită este obligată să sesizeze de îndată organul de urmărire penală, să prezinte situații explicative cu privire la întinderea pagubei, date cu privire la faptele prin care paguba a fost pricinuită și să se constituie parte civilă.

Art. 222. Plângerea. (1) [4] Plângerea este încunoștințarea făcută de o persoană fizică sau de o persoană juridică, referitoare la o vătămare ce i s-a cauzat prin infracțiune.

---

[1] Art. 220 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 121 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (2) al art. 220 a fost abrogat prin art. I pct. 16 din O.U.G. nr. 60/2006.

[3] Alin. (1) al art. 221 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 122 din Legea nr. 356/2006.

[4] Alin. (1) al art. 222 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 140 din Legea nr. 281/2003.

(2) [1] Plângerea trebuie să cuprindă: numele, prenumele, codul numeric personal, calitatea şi domiciliul petiţionarului, descrierea faptei care formează obiectul plângerii, indicarea făptuitorului, dacă este cunoscut şi a mijloacelor de probă.

(3) Plângerea se poate face personal sau prin mandatar. Mandatul trebuie să fie special, iar procura rămâne ataşată plângerii.

(4) Plângerea făcută oral se consemnează într-un proces-verbal de organul care o primeşte.

(5) Plângerea se poate face şi de către unul dintre soţi pentru celălalt soţ, sau de către copilul major pentru părinţi. Persoana vătămată poate să declare că nu-şi însuşeşte plângerea.

(6) Pentru persoana lipsită de capacitatea de exerciţiu, plângerea se face de reprezentantul său legal. Persoana cu capacitate de exerciţiu restrânsă poate face plângere cu încuviinţarea persoanelor prevăzute de legea civilă.

(7) [2] Plângerea greşit îndreptată la organul de urmărire penală sau la instanţa de judecată se trimite pe cale administrativă organului competent.

(8) [3] Plângerea îndreptată la organul de urmărire penală, care nu cuprinde elementele prevăzute la alin. (2), se restituie petiţionarului pe cale administrativă, cu indicarea elementelor care lipsesc.

(9) În cazul în care plângerea este întocmită de către o persoană care locuieşte pe teritoriul României, cetăţean român, străin sau persoană fără cetăţenie, prin care se sesizează săvârşirea unei infracţiuni pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene, organul judiciar este obligat să primească plângerea şi să o transmită organului competent din ţara pe

---

[1] Alin. (2) al art. 222 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 28 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„(2) Plângerea trebuie să cuprindă: numele, prenumele, calitatea şi domiciliul petiţionarului, descrierea faptei care formează obiectul plângerii, indicarea făptuitorului dacă este cunoscut şi a mijloacelor de probă.”*

[2] Alin. (7) al art. 222 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 28 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„(7) Plângerea greşit îndreptată la organul de urmărire penală sau la instanţa de judecată se trimite organului competent.”*

[3] Alin. (8) şi (9) ale art. 222 au fost introduse prin art. XVIII pct. 29 din **Legea nr. 202/2010**.

teritoriul căruia a fost comisă infracţiunea. Regulile privind cooperarea judiciară în materie penală se aplică în mod corespunzător.

Art. 223. Denunţul. (1) [1] Denunţul este încunoştinţarea făcută de către o persoană fizică sau de către o persoană juridică despre săvârşirea unei infracţiuni.

(2) Denunţul trebuie să conţină aceleaşi date ca şi plângerea.

(3) Denunţul scris trebuie să fie semnat de denunţător, iar în cazul denunţului oral, acesta se consemnează într-un proces-verbal de către organul în faţa căruia a fost făcut.

(4) [2] Dispoziţiile art. 222 alin. (9) se aplică în mod corespunzător.

Art. 224. Acte premergătoare. (1) În vederea începerii urmăririi penale, organul de urmărire penală poate efectua acte premergătoare.

(2) De asemenea, în vederea strângerii datelor necesare organelor de urmărire penală pentru începerea urmăririi penale, pot efectua acte premergătoare şi lucrătorii operativi din Ministerul de Interne, precum şi din celelalte organe de stat cu atribuţii în domeniul siguranţei naţionale, anume desemnaţi în acest scop, pentru fapte care constituie, potrivit legii, ameninţări la adresa siguranţei naţionale.

(3) Procesul-verbal prin care se constată efectuarea unor acte premergătoare poate constitui mijloc de probă.

Art. 224[1]. [3] Actele premergătoare efectuate de investigatorii sub acoperire. (1) În cazul în care există indicii temeinice şi concrete că s-a săvârşit sau că se pregăteşte săvârşirea unei infracţiuni contra siguranţei naţionale prevăzute în Codul penal şi în legi speciale, precum şi în cazul infracţiunilor de trafic de stupefiante şi de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede ori alte valori,

---

[1] Alin. (1) al art. 223 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 141 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (4) al art. 223 a fost introdus prin art. XVIII pct. 30 din Legea nr. 202/2010.

N.r.: Semnalăm o eroare de redactare în textul pct. 30 din Legea nr. 202/2010, în sensul că ar fi trebuit să se introducă alin. (5) al art. 223, acest articol având deja un alin. (4), chiar dacă a fost abrogat prin art. I pct. 142 din Legea nr. 281/2003.

[3] Art. 224[1] a fost introdus prin art. I pct. 143 din Legea nr. 281/2003.

sau a unei infracţiuni prevăzute în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea şi sancţionarea faptelor de corupţie, cu modificările şi completările ulterioare, ori a unei alte infracţiuni grave care nu poate fi descoperită sau ai cărei făptuitori nu pot fi identificaţi prin alte mijloace, pot fi folosiţi, în vederea strângerii datelor privind existenţa infracţiunii şi identificarea persoanelor faţă de care există presupunerea că au săvârşit o infracţiune, investigatori sub o altă identitate decât cea reală.

(2) [1] Investigatorii sub acoperire sunt lucrători operativi din cadrul poliţiei judiciare şi pot fi folosiţi numai pe o perioadă determinată, în condiţiile prevăzute în art. 224² şi 224³.

(3) Investigatorul sub acoperire culege date şi informaţii în baza autorizaţiei emise potrivit dispoziţiilor prevăzute în art. 224², pe care le pune, în totalitate, la dispoziţia procurorului.

Art. 224². [2] Autorizarea folosirii investigatorilor sub acoperire. (1) [3] Persoanele prevăzute în art. 224¹ pot efectua investigaţii numai cu autorizarea motivată a procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală.

(2) Autorizarea este dată prin ordonanţă motivată, pentru o perioadă de cel mult 60 de zile şi poate fi prelungită pentru motive temeinic justificate. Fiecare prelungire nu poate depăşi 30 de zile, iar durata totală a autorizării, în aceeaşi cauză şi cu privire la aceeaşi persoană, nu poate depăşi un an.

(3) În cererea de autorizare adresată procurorului se vor menţiona datele şi indiciile privitoare la faptele şi persoanele faţă de care există presupunerea că au săvârşit o infracţiune, precum şi perioada pentru care se cere autorizarea.

(4) Ordonanţa procurorului prin care se autorizează folosirea investigatorului sub acoperire trebuie să cuprindă, pe lângă menţiunile prevăzute la art. 203, următoarele:

a) indiciile temeinice şi concrete care justifică măsura şi motivele pentru care măsura este necesară;

---

[1] Alin. (2) şi (3) ale art. 224¹ sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 124 din Legea nr. 356/2006.

[2] Art. 224² a fost introdus prin art. I pct. 143 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (1) al art. 224² este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 125 din Legea nr. 356/2006.

b) activităţile pe care le poate desfăşura investigatorul sub acoperire;

c) persoanele faţă de care există presupunerea că au săvârşit o infracţiune;

d) identitatea sub care investigatorul sub acoperire urmează să desfăşoare activităţile autorizate;

e) perioada pentru care se dă autorizarea;

f) alte menţiuni prevăzute de lege.

(5) În cazuri urgente şi temeinic justificate se poate solicita autorizarea şi a altor activităţi decât cele pentru care există autorizare, procurorul urmând să se pronunţe de îndată.

Art. 224[3]. [1] Folosirea datelor obţinute de investigatorii sub acoperire. (1) Datele şi informaţiile obţinute de investigatorul sub acoperire pot fi folosite numai în cauza penală şi în legătură cu persoanele la care se referă autorizaţia emisă de procuror.

(2) Aceste date şi informaţii vor putea fi folosite şi în alte cauze sau în legătură cu alte persoane, dacă sunt concludente şi utile.

Art. 224[4]. [2] Măsuri de protecţie a investigatorilor sub acoperire. (1) Identitatea reală a investigatorilor sub acoperire nu poate fi dezvăluită în timpul ori după terminarea acţiunii acestora.

(2) Procurorul competent să autorizeze folosirea unui investigator sub acoperire are dreptul să-i cunoască adevărata identitate, cu respectarea secretului profesional.

Art. 225. Sesizarea la cererea organului competent. Când legea prevede că începerea urmăririi penale nu poate avea loc fără o sesizare specială, aceasta trebuie făcută în scris şi semnată de către organul competent. În actul de sesizare trebuie să se arate în mod corespunzător datele prevăzute în art. 222 alin. (2).

Art. 226. Unele dispoziţii privind urmărirea penală pentru militari. (1)[3] Pentru infracţiunile prevăzute de Codul penal în art. 331-334, 348, 353 şi 354, urmărirea penală poate începe numai la sesizarea comandantului.

---

[1] Art. 224[3] a fost introdus prin art. I pct. 143 din Legea nr. 281/2003.

[2] Art. 224[4] a fost introdus prin art. I pct. 143 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (1) al art. 226 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 126 din Legea nr. 356/2006.

(2) Pentru celelalte infracţiuni săvârşite de militari, organul de urmărire penală procedează potrivit regulilor obişnuite, informând pe comandant de îndată ce a început urmărirea penală.

Art. 227. Sesizări făcute de persoane cu funcţii de conducere şi de alţi funcţionari. [1] (1) Orice persoană cu funcţie de conducere într-o unitate la care se referă art. 145 din Codul penal sau cu atribuţii de control, care a luat cunoştinţă de săvârşirea unei infracţiuni în acea unitate, este obligată să sesizeze de îndată pe procuror sau organul de cercetare penală şi să ia măsuri să nu dispară urmele infracţiunii, corpurile delicte şi orice alte mijloace de probă.

(2) [2] Obligaţiile prevăzute în alin. (1) revin şi oricărui funcţionar care a luat cunoştinţă despre săvârşirea unei infracţiuni în legătură cu serviciul în cadrul căruia îşi îndeplineşte sarcinile.

Secţiunea II. Desfăşurarea urmăririi penale

Art. 228. Începerea urmăririi penale. (1) [3] Organul de urmărire penală sesizat în vreunul dintre modurile prevăzute la art. 221 dispune prin rezoluţie începerea urmăririi penale, când din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor premergătoare efectuate nu rezultă vreunul dintre cazurile de împiedicare a punerii în mişcare a acţiunii penale prevăzute la art. 10.

(1^1) [4] Rezoluţia de începere a urmăririi penale va cuprinde data şi ora la care s-a dispus începerea urmăririi penale şi va fi înregistrată într-un registru special.

---

[1] Denumirea marginală a art. 227 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 143 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (2) al art. 227 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 143 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (1) al art. 228 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 31 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: „*(1) Organul de urmărire penală sesizat în vreunul din modurile prevăzute în art. 221 dispune prin rezoluţie începerea urmăririi penale, când din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor premergătoare efectuate nu rezultă vreunul din cazurile de împiedicare a punerii în mişcare a acţiunii penale prevăzute în art. 10, cu excepţia celui de la lit. b^1).*"

[4] Alin. (1^1) al art. 228 a fost introdus prin art. I pct. 127 din Legea nr. 356/2006.

(2) [1] În cazul prevăzut la art. 10 lit. b[1]), organul de urmărire penală înaintează dosarul procurorului cu propunerea de a dispune, după caz, neînceperea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire penală.

(3) [2] *Abrogat.*

(3[1]) [3] Rezoluţia de începere a urmăririi penale, emisă de organul de cercetare penală, se supune confirmării motivate a procurorului care exercită supravegherea activităţii de cercetare penală, în termen de cel mult 48 de ore de la data începerii urmăririi penale, organele de cercetare penală fiind obligate să prezinte totodată şi dosarul cauzei.

(4) [4] Dacă din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor premergătoare efectuate după primirea plângerii ori denunţului rezultă vreunul dintre cazurile de împiedicare a punerii în mişcare a acţiunii penale prevăzute la art. 10, organul de urmărire penală înaintează procurorului actele încheiate cu propunerea de a nu se începe urmărirea penală.

(5) [5] Dacă procurorul constată că nu sunt întrunite condiţiile arătate în alin. (4), restituie actele organului de urmărire penală, fie pentru completarea actelor premergătoare, fie pentru începerea urmăririi penale.

(6) [6] În cazul în care procurorul este de acord cu propunerea, dispune prin rezoluţie neînceperea urmăririi penale. În situaţia în care procurorul

---

[1] Alin. (2) al art. 228 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 31 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„(2) În cazul arătat în art. 10 lit. b[1]), organul de urmărire penală înaintează dosarul procurorului cu propunerea de a dispune scoaterea de sub urmărire penală."*

[2] Alin. (3) al art. 228 a fost abrogat prin art. I pct. 128 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (3[1]) al art. 228 a fost introdus prin art. I pct. 145 din Legea nr. 281/2003 şi este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 129 din Legea nr. 356/2006.

[4] Alin. (4) al art. 228 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 31 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„(4) Dacă din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor premergătoare efectuate după primirea plângerii sau denunţului rezultă vreunul din cazurile de împiedicare a punerii în mişcare a acţiunii penale prevăzute în art. 10, cu excepţia celui de la lit. b[1]), organul de urmărire penală înaintează procurorului actele încheiate cu propunerea de a nu se începe urmărirea penală."*

[5] Alin. (5) al art. 228 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 146 din Legea nr. 281/2003.

[6] Alin. (6) al art. 228 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 31 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul

își însușește argumentele cuprinse în propunerea organului de cercetare penală, motivarea rezoluției este facultativă sau poate cuprinde doar argumente suplimentare. Copie de pe rezoluție și de pe propunerea organului de cercetare penală se comunică persoanei care a făcut sesizarea, precum și, după caz, persoanei față de care s-au efectuat acte premergătoare. Dispozițiile art. 245 alin. (1) lit. c^1) se aplică în mod corespunzător.

(6^1) [1] Împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale se poate face plângere la instanța de judecată, potrivit art. 278^1 și următoarele.

(7) Dacă ulterior se constată că nu a existat sau că a dispărut împrejurarea pe care se întemeia propunerea de a nu se începe urmărirea penală, procurorul infirmă rezoluția și restituie actele organului de urmărire, dispunând începerea urmăririi penale.

Art. 229. Învinuitul. Persoana față de care se efectuează urmărirea penală se numește învinuit cât timp nu a fost pusă în mișcare acțiunea penală împotriva sa.

Art. 230. [2] Neînceperea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire când fapta nu prezintă pericolul social al unei infracțiuni. Procurorul, sesizat potrivit art. 228 alin. (2), dispune prin ordonanță, după caz, neînceperea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire penală. Copia ordonanței și, după caz, a propunerii organului de cercetare penală se comunică persoanei care a făcut sesizarea, precum și persoanei față de care s-a dispus soluția de neurmărire sau de netrimitere în judecată.

---

conținut: *„(6) În cazul în care procurorul este de acord cu propunerea, o confirmă prin rezoluție motivată. Copie de pe rezoluție se comunică persoanei care a făcut sesizarea, precum și, după caz, persoanei față de care s-au efectuat acte premergătoare. Dispozițiile art. 245 alin. (1) lit. c^1) se aplică în mod corespunzător.”*

[1] Alin. (6^1) al art. 228 a fost introdus prin art. I pct. 147 din Legea nr. 281/2003.

[2] Art. 230 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 32 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conținut: *„**Art. 230. Scoaterea de sub urmărire când fapta nu prezintă pericolul social al unei infracțiuni.** Procurorul, sesizat potrivit art. 228 alin. (2), dispune prin ordonanță scoaterea de sub urmărire penală și înștiințează despre aceasta, când este cazul, persoana care a făcut sesizarea.”*

Art. 231. [1] **Restituirea dosarului pentru continuarea cercetării penale.** Dacă procurorul, sesizat potrivit dispoziţiilor art. 228 alin. (2), constată că nu este cazul să dispună neînceperea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire penală, restituie dosarul organului de cercetare penală pentru completarea actelor premergătoare sau începerea urmăririi penale, respectiv pentru continuarea cercetării penale.

Art. 232. [2] **Restituirea dosarului pentru începerea sau continuarea cercetării penale.** Dacă procurorul i-a restituit, în temeiul art. 228 alin. (5) sau al art. 231, actele şi dosarul, organul de urmărire penală continuă efectuarea actelor premergătoare sau, după caz, începe ori continuă urmărirea penală, procedând la efectuarea acestora, potrivit legii, şi ţinând seama de împrejurările speciale ale fiecărei cauze.

Art. 233. [3] **Arestarea preventivă a învinuitului.** (1) În cursul efectuării cercetării penale, dacă organul de cercetare consideră că sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii arestării preventive a învinuitului, face propuneri în acest sens şi le înaintează procurorului.

(2) Dacă procurorul, după ce examinează dosarul cauzei, constată că este cazul să se ia măsura arestării preventive a învinuitului, procedează potrivit art. 146.

Art. 234. Propuneri făcute de organul de cercetare penală. (1) Dacă organul de cercetare penală consideră că sunt temeiuri pentru punerea în mişcare a acţiunii penale, face propuneri în acest sens, pe care le înaintează procurorului.

---

[1] Art. 231 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 33 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: „***Art. 231. Restituirea dosarului pentru continuarea cercetării penale.*** *Dacă procurorul, sesizat potrivit dispoziţiilor art. 228 alin. (2), constată că nu este cazul să scoată de sub urmărire, restituie dosarul organului de cercetare penală pentru continuarea cercetării penale.*"

[2] Art. 232 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 148 din Legea nr. 281/2003.

[3] Art. 233 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 148 din Legea nr. 281/2003.

(2)[1] Organul de cercetare penală, dacă consideră că sunt întrunite şi condiţiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii arestării preventive a inculpatului, procedează în acelaşi mod.

Art. 235. Punerea în mişcare a acţiunii penale prin ordonanţă. (1) Procurorul se pronunţă asupra punerii în mişcare a acţiunii penale după examinarea dosarului.

(2) Dacă procurorul este de acord cu propunerea, pune în mişcare acţiunea penală prin ordonanţă.

(3) Ordonanţa de punere în mişcare a acţiunii penale trebuie să cuprindă, pe lângă menţiunile arătate în art. 203, date cu privire la persoana inculpatului, fapta pentru care este învinuit şi încadrarea juridică a acesteia.

Art. 236.[2] Arestarea preventivă a inculpatului. Procurorul sesizat potrivit art. 234, dacă pune în mişcare acţiunea penală şi dacă apreciază că sunt întrunite condiţiile prevăzute de lege pentru luarea măsurii arestării preventive a inculpatului, procedează potrivit art. 149^1.

Art. 237. Continuarea cercetării şi ascultarea inculpatului. (1) După aducerea la îndeplinire a dispoziţiilor art. 233-236, procurorul, dacă este cazul, dispune continuarea cercetării penale. Organul de cercetare penală continuă efectuarea actelor de cercetare, fiind obligat să respecte şi dispoziţiile date de procuror.

(2)[3] Dacă procurorul a pus în mişcare acţiunea penală, organul de cercetare penală îl cheamă pe inculpat, îi comunică fapta pentru care este învinuit şi îi dă explicaţii cu privire la drepturile şi obligaţiile pe care le are. Atunci când inculpatul nu locuieşte în ţară, organul de cercetare penală va ţine seama, la fixarea termenului de prezentare în faţa acestuia, de reglementările speciale privind asistenţa judiciară internaţională în materie penală.

---

[1] Alin. (2) al art. 234 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 149 din Legea nr. 281/2003.

[2] Art. 236 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 150 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (2) al art. 237 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 151 din Legea nr. 281/2003.

(3) Organul de cercetare penală pune în vedere inculpatului aflat în stare de libertate că este obligat să se prezinte la toate chemările ce i se vor face în cursul procesului penal şi că are îndatorirea să comunice orice schimbare de adresă.

(4) Organul de cercetare penală va continua urmărirea şi fără a-l asculta pe inculpat, când acesta este dispărut, se sustrage de la cercetare sau nu locuieşte în ţară.

Art. 238. [1] **Extinderea cercetării penale.** Organul de cercetare penală, dacă constată fapte noi în sarcina învinuitului sau inculpatului ori împrejurări noi care pot duce la schimbarea încadrării juridice a faptei pentru care s-a dispus începerea urmăririi penale ori s-a pus în mişcare acţiunea penală sau date cu privire la participarea şi a unei alte persoane la săvârşirea acelei fapte, este obligat să facă propuneri procurorului pentru extinderea cercetărilor penale sau schimbarea încadrării juridice. Propunerile se înaintează în cel mult 3 zile de la data constatării faptelor, împrejurărilor sau persoanelor noi. Procurorul va decide, prin ordonanţă, în cel mult 5 zile.

Secţiunea III. Suspendarea urmăririi penale

Art. 239. Cazuri de suspendare. (1) [2] În cazul când se constată printr-o expertiză medico-legală că învinuitul sau inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să ia parte la procesul penal, organul de cercetare penală înaintează procurorului propunerile sale împreună cu dosarul, pentru a dispune suspendarea urmăririi penale.

(2) Procurorul se pronunţă asupra suspendării prin ordonanţă.

Art. 240. Ordonanţa de suspendare. (1) Ordonanţa trebuie să cuprindă, pe lângă menţiunile arătate în art. 203, datele privitoare la persoana învinuitului sau inculpatului, fapta de care este învinuit, cauzele care au determinat suspendarea şi măsurile luate în vederea însănătoşirii învinuitului sau inculpatului.

---

[1] Art. 238 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 152 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (1) al art. 239 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 153 din Legea nr. 281/2003.

(2) [1] Ordonanţa de suspendare a urmăririi penale se comunică, în copie, învinuitului sau inculpatului şi persoanei vătămate. După comunicare, dosarul se restituie organului de cercetare penală.

Art. 241. Sarcina organului de cercetare în timpul suspendării. (1) În timpul cât urmărirea este suspendată, organul de cercetare penală continuă să efectueze toate actele a căror îndeplinire nu este împiedicată de situaţia învinuitului sau inculpatului.

(2) Organul de cercetare penală este obligat să se intereseze periodic dacă mai subzistă cauza care a determinat suspendarea urmăririi penale.

Secţiunea IV. Încetarea urmăririi penale

Art. 242. Cazuri de încetare. (1) [2] Încetarea urmăririi penale are loc când se constată existenţa vreunuia dintre cazurile prevăzute în art. 10 alin. (1) lit. f)-h), i^1) şi j) şi există învinuit sau inculpat în cauză.

(2) Dacă în aceeaşi cauză sunt mai mulţi învinuiţi sau inculpaţi ori dacă mai multe fapte fac obiectul aceleiaşi cauze, încetarea urmăririi se face numai cu privire la învinuiţii sau inculpaţii, ori la faptele pentru care există cazul de încetare a urmăririi.

Art. 243. Procedura încetării. (1) [3] Organul de cercetare penală, când constată existenţa vreunuia dintre cazurile prevăzute în art. 10 alin. (1) lit. f)-h), i^1) şi j), înaintează procurorului dosarul împreună cu propuneri de încetare a urmăririi penale.

(2) Procurorul se pronunţă asupra încetării urmăririi penale prin ordonanţă, dispunând potrivit art. 11 pct. 1 lit. c). În cazul în care nu s-a pus în mişcare acţiunea penală, încetarea urmăririi penale se pronunţă prin rezoluţie motivată.

---

[1] Alin. (2) al art. 240 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 154 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (1) al art. 242 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 130 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (1) al art. 243 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 131 din Legea nr. 356/2006.

(3) [1] Atunci când cazul de încetare a urmăririi penale priveşte un învinuit sau inculpat arestat, procurorul trebuie să se pronunţe asupra încetării urmăririi penale în aceeaşi zi în care a primit propunerea de încetare de la organul de cercetare penală. Dacă procurorul a dispus încetarea urmăririi penale, măsura arestării preventive încetează de drept, învinuitul sau inculpatul fiind pus de îndată în libertate.

Art. 244. Ordonanţa de încetare a urmăririi penale. Ordonanţa de încetare a urmăririi penale trebuie să cuprindă pe lângă menţiunile arătate în art. 203, datele privind persoana şi fapta la care se referă încetarea, precum şi arătarea temeiurilor de fapt şi de drept pe baza cărora se dispune încetarea urmăririi penale.

Art. 245. Dispoziţii complimentare ale ordonanţei. (1) Prin ordonanţa de încetare a urmăririi penale se dispune totodată asupra:

a) [2] revocării măsurilor asigurătorii luate în vederea executării pedepsei amenzii;

b) confiscării lucrurilor care potrivit art. 118 din Codul penal sunt supuse confiscării speciale şi restituirii celorlalte.

Dacă proprietatea corpurilor delicte şi a celorlalte obiecte care au servit ca mijloace materiale de probă este contestată, ele sunt păstrate de organul de cercetare penală până la hotărârea instanţei civile;

c) măsurilor asigurătorii privind reparaţiile civile şi a restabilirii situaţiei anterioare săvârşirii infracţiunii.

---

[1] Alin. (3) al art. 243 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 34 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: „*(3) Atunci când cazul de încetare a urmăririi penale priveşte un învinuit sau inculpat arestat, procurorul trebuie să se pronunţe asupra încetării urmăririi penale în aceeaşi zi în care a primit propunerea de încetare de la organul de cercetare penală. Dacă procurorul a dispus încetarea urmăririi penale, trebuie să ceară de îndată instanţei revocarea măsurii arestării preventive. În termen de 24 de ore de la primirea de la procuror a dosarului împreună cu un referat în care se menţionează cazul sau cazurile de încetare a urmăririi penale constatate, instanţa dispune, prin încheiere, revocarea măsurii şi punerea de îndată în libertate a învinuitului sau inculpatului şi restituie dosarul procurorului, în acelaşi termen, împreună cu o copie a încheierii.*"

[2] Lit. a) de la alin. (1) al art. 245 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 156 din Legea nr. 281/2003.

În cazul în care s-a dispus menținerea măsurilor asigurătorii privind reparațiile civile, aceste măsuri se vor considera desființate, dacă persoana vătămată nu introduce acțiune în fața instanței civile în termen de 30 de zile de la comunicarea încetării urmăririi penale;

c^1) [1] sesizării instanței civile competente cu privire la desființarea totală sau parțială a unui înscris;

d) cheltuielilor judiciare, stabilind cuantumul acestora, cine trebuie să le suporte și ordonând încasarea lor;

e) restituirii cauțiunii în cazurile prevăzute de lege.

(2) Dacă în cursul urmăririi penale s-a luat vreuna din măsurile de siguranță arătate în art. 162, se va face mențiune despre aceasta.

(3) [2] În cazul în care încetarea urmăririi penale privește un învinuit sau inculpat arestat, în ordonanță se va face mențiune și cu privire la constatarea încetării de drept a măsurii arestării preventive.

Art. 246. Înștiințarea despre încetarea urmăririi penale. (1) [3] Copie de pe ordonanța sau rezoluția prin care procurorul dispune încetarea urmăririi penale se comunică persoanei care a făcut sesizarea, învinuitului sau inculpatului și, după caz, altor persoane interesate.

(2) [4] În cazul când învinuitul sau inculpatul este arestat preventiv, instanța înștiințează prin adresă administrația locului de deținere, cu dispoziția de a-l pune de îndată în libertate pe învinuit sau inculpat, potrivit art. 243 alin. (3).

Art. 247. *Abrogat.*

---

[1] Lit. c^1) de la alin. (1) al art. 245 a fost introdusă prin art. I pct. 132 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (3) al art. 245 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 35 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conținut: „*(3) În cazul în care încetarea urmăririi penale privește un învinuit sau inculpat arestat, în ordonanță se va face mențiune și cu privire la revocarea arestării preventive dispusă de instanță, potrivit art. 243 alin. (3).*"

[3] Alin. (1) al art. 246 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 2 din Legea nr. 480/2004.

[4] Alin. (2) al art. 246 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 158 din Legea nr. 281/2003.

Art. 248. Restituirea dosarului și continuarea cercetării penale. Procurorul, dacă constată că nu este cazul să dispună încetarea sau când a dispus încetarea parțial, restituie dosarul organului de cercetare penală, cu dispoziția de a continua cercetarea.

Secțiunea V. Scoaterea de sub urmărirea penală

Art. 249. Cazurile și procedura scoaterii de sub urmărire. (1) Scoaterea de sub urmărirea penală are loc când se constată existența vreunuia dintre cazurile prevăzute în art. 10 lit. a)-e) și există învinuit sau inculpat în cauză.

(2) Dispozițiile art. 242-246 și 248 se aplică în mod corespunzător și în procedura scoaterii de sub urmărire.

(3) În cazul prevăzut în art. 10 lit. b[1]) procurorul se pronunță prin ordonanță.

Art. 249[1]. Punerea în executare a ordonanței prin care s-a aplicat o sancțiune cu caracter administrativ. (1) În cazul în care s-a dispus scoaterea de sub urmărirea penală în temeiul art. 10 lit. b[1]), executarea mustrării sau mustrării cu avertisment, prevăzute în art. 91 din Codul penal, aplicate de procuror, se face potrivit art. 487, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Executarea sancțiunii cu caracter administrativ a amenzii se efectuează potrivit art. 442 și 443.

(3) [1)] Împotriva ordonanței prin care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală în temeiul art. 10 alin. (1) lit. b[1]) se poate face plângere în termen de 20 de zile de la înștiințarea prevăzută în art. 246.

(4) Punerea în executare a ordonanței prin care s-a aplicat sancțiunea cu caracter administrativ a amenzii se face după expirarea termenului prevăzut în alin. (3), iar dacă s-a făcut plângere și a fost respinsă, după respingerea acesteia.

[1)] Alin. (3) al art. 249[1] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 159 din Legea nr. 281/2003.

Secțiunea VI. Procedura prezentării materialului de urmărire penală

Art. 250. Prezentarea materialului. După punerea în mişcare a acţiunii penale, dacă au fost efectuate toate actele de urmărire necesare, organul de cercetare penală cheamă pe inculpat în faţa sa şi:

a) îi pune în vedere că are dreptul de a lua cunoştinţă de materialul de urmărire penală, arătându-i şi încadrarea juridică a faptei săvârşite;

b) îi asigură posibilitatea de a lua de îndată cunoştinţă de material. Dacă inculpatul nu poate să citească, organul de cercetare penală îi citeşte materialul;

c) îl întreabă, după ce a luat cunoştinţă de materialul de urmărire penală, dacă are de formulat cereri noi sau dacă voieşte să facă declaraţii suplimentare.

Art. 251.[1] Procesul-verbal de prezentare a materialului. Despre aducerea la îndeplinire a dispoziţiilor prevăzute la art. 250 organul de urmărire penală întocmeşte proces-verbal, în care consemnează şi declaraţiile, cererile şi răspunsurile inculpatului.

Art. 252. Cereri noi formulate de inculpat. (1) Dacă inculpatul a formulat cereri noi în legătură cu urmărirea penală, organul de cercetare penală le examinează de îndată şi dispune prin ordonanţă admiterea sau respingerea lor.

(2) Organul de cercetare dispune prin aceeaşi ordonanţă completarea cercetării penale, atunci când din declaraţiile suplimentare sau din răspunsurile inculpatului rezultă necesitatea completării.

Art. 253. Prezentarea din nou a materialului de urmărire penală. Organul de cercetare penală este obligat să procedeze din nou la prezentarea materialului, dacă a efectuat noi acte de cercetare penală, sau dacă constată că trebuie să fie schimbată încadrarea juridică a faptei.

---

[1] Art. 251 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 36 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„**Art. 251. Procesul-verbal de prezentare a materialului.** Despre aducerea la îndeplinire a dispoziţiilor prevăzute în art. 250 organul de cercetare penală întocmeşte proces-verbal, în care consemnează şi declaraţiile, cererile şi răspunsurile inculpatului.”*

Art. 254. Cazuri de neprezentare a materialului. (1)[1] Când prezentarea materialului nu a fost posibilă din cauză că inculpatul sau apărătorul său a lipsit în mod nejustificat la chemarea organului de urmărire penală ori refuză în mod nejustificat să ia cunoştinţă de materialul de urmărire penală ori este dispărut, în referatul care se întocmeşte potrivit art. 259 se arată împrejurările concrete din care rezultă cauza împiedicării.

(2) Dacă până la înaintarea dosarului la procuror inculpatul se prezintă, este prins ori adus, se procedează la prezentarea materialului de urmărire penală.

Secţiunea VII. Terminarea urmăririi penale

§1. Urmărire fără punerea în mişcare a acţiunii penale

Art. 255. Ascultarea învinuitului înainte de terminarea cercetării. (1) În cauzele în care nu a fost pusă în mişcare acţiunea penală, organul de cercetare, după efectuarea actelor de cercetare penală potrivit art. 232, dacă există învinuit în cauză şi constată că împotriva acestuia sunt suficiente probe, procedează la o nouă ascultare a învinuitului, aducându-i la cunoştinţă învinuirea şi întrebându-l dacă are noi mijloace de apărare.

(2) Dacă învinuitul nu a propus noi probe sau propunerea sa nu a fost găsită temeinică ori dacă cercetarea a fost completată potrivit propunerilor făcute, cercetarea se consideră terminată.

Art. 256. Înaintarea dosarului privind pe învinuit. De îndată ce cercetarea penală este terminată, organul de cercetare înaintează dosarul procurorului cu un referat, în care consemnează rezultatul cercetării, spre a se decide potrivit art. 262. Referatul va cuprinde în mod corespunzător menţiunile prevăzute în art. 259-260.

---

[1] Alin. (1) al art. 254 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 37 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„(1) Când prezentarea materialului nu a fost posibilă din cauză că inculpatul este dispărut sau s-a sustras de la chemarea înaintea organului de cercetare penală, în referatul care se întocmeşte potrivit art. 259 se arată împrejurările concrete din care rezultă cauza împiedicării.”*

Art. 257. [1] **Prezentarea materialului de către procuror.** Procurorul, primind dosarul, îl cheamă pe învinuit şi îi prezintă materialul de urmărire penală potrivit dispoziţiilor art. 250 şi următoarele, care se aplică în mod corespunzător.

§2. Urmărire cu acţiunea penală pusă în mişcare

Art. 258. [2] **Înaintarea dosarului privind pe inculpat.** În cauzele în care acţiunea penală a fost pusă în mişcare, după completarea cercetării şi după îndeplinirea dispoziţiilor privitoare la prezentarea materialului de urmărire penală, cercetarea penală se consideră terminată. Organul de cercetare penală înaintează de îndată procurorului dosarul cauzei însoţit de un referat.

Art. 259. Cuprinsul referatului întocmit de organul de cercetare penală. (1) Referatul întocmit de organul de cercetare penală trebuie să se limiteze la fapta care a format obiectul punerii în mişcare a acţiunii penale, la persoana inculpatului şi la ultima încadrare juridică dată faptei.

(2) Referatul trebuie să cuprindă fapta reţinută în sarcina inculpatului, probele administrate şi încadrarea juridică.

(3) Când urmărirea penală priveşte mai multe fapte sau mai mulţi inculpaţi, referatul trebuie să cuprindă menţiunile arătate în alineatul precedent cu privire la toate faptele şi la toţi inculpaţii şi, dacă este cazul, trebuie să se arate pentru care fapte ori făptuitori s-a încetat urmărirea, s-a dispus scoaterea de sub urmărire ori s-a suspendat urmărirea penală.

Art. 260. Date suplimentare. Referatul trebuie să cuprindă date suplimentare privitoare la:

a) mijloacele materiale de probă şi măsurile luate referitor la ele în cursul cercetării penale, precum şi locul unde se află;

b) măsurile asigurătorii privind reparaţiile civile sau executarea pedepsei amenzii, luate în cursul cercetării penale;

c) cheltuielile judiciare.

---

[1] Art. 257 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 161 din Legea nr. 281/2003.

[2] Art. 258 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 162 din Legea nr. 281/2003.

Capitolul V. Trimiterea în judecată

Art. 261. Verificarea lucrărilor urmăririi penale. (1) Procurorul este obligat ca în termen de cel mult 15 zile de la primirea dosarului trimis de organul de cercetare penală potrivit art. 256 sau 258 să procedeze la verificarea lucrărilor urmăririi penale şi să se pronunţe asupra acestora.

(2) Procurorul procedează la prezentarea materialului de urmărire penală în situaţiile prevăzute în art. 254 alin. (1), dacă inculpatul se prezintă, este prins sau adus după înaintarea dosarului la parchet.

(3) Rezolvarea cauzelor în care sunt arestaţi se face de urgenţă şi cu precădere.

Art. 262. Rezolvarea cauzelor. Dacă procurorul constată că au fost respectate dispoziţiile legale care garantează aflarea adevărului, că urmărirea penală este completă, existând probele necesare şi legal administrate, procedează, după caz, astfel:

1. când din materialul de urmărire penală rezultă că fapta există, că a fost săvârşită de învinuit sau de inculpat şi că acesta răspunde penal:

a) dacă acţiunea penală nu a fost pusă în mişcare în cursul urmăririi penale, dă rechizitoriu prin care pune în mişcare acţiunea penală şi dispune trimiterea în judecată;

b) dacă acţiunea penală a fost pusă în mişcare în cursul urmăririi penale, dă rechizitoriu prin care dispune trimiterea în judecată;

2. dă ordonanţă prin care:

a) clasează, scoate de sub urmărire sau încetează urmărirea penală potrivit dispoziţiilor art. 11.

Dacă procurorul dispune scoaterea de sub urmărire în temeiul art. 10 lit. b^1), face aplicarea art. 18^1 alin. (3) din Codul penal;

b) suspendă urmărirea penală, atunci când constată existenţa unei cauze de suspendare a urmăririi.

Art. 263. Cuprinsul rechizitoriului. (1) Rechizitoriul trebuie să se limiteze la fapta şi persoana pentru care s-a efectuat urmărirea penală şi trebuie să cuprindă, pe lângă menţiunile prevăzute în art. 203, datele privitoare la persoana inculpatului, fapta reţinută în sarcina sa, încadrarea juridică, probele pe care se întemeiază învinuirea, măsura preventivă luată şi durata acesteia, precum şi dispoziţia de trimitere în judecată.

(2) În rechizitoriu se arată de asemenea numele şi prenumele persoanelor care trebuie citate în instanţă, cu indicarea calităţii lor în proces şi locul unde urmează a fi citate.

(3) În cazul când urmărirea penală este efectuată de procuror, rechizitoriul trebuie să cuprindă şi datele suplimentare prevăzute în art. 260.

(4) Procurorul întocmeşte un singur rechizitoriu chiar dacă lucrările urmăririi penale privesc mai multe fapte ori mai mulţi învinuiţi sau inculpaţi şi chiar dacă se dau acestora rezolvări diferite, potrivit art. 262.

Art. 264. Actul de sesizare a instanţei. (1) Rechizitoriul constituie actul de sesizare a instanţei de judecată.

(2) [1] *Abrogat.*

(3) [2] Rechizitoriul este verificat sub aspectul legalităţii şi temeiniciei de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, iar când urmărirea este făcută de acesta, verificarea se face de procurorul ierarhic superior. Când urmărirea penală este efectuată de un procuror de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, rechizitoriul este verificat de procurorul-şef de secţie, iar când urmărirea penală este efectuată de acesta, verificarea se face de către procurorul general al acestui parchet. În cauzele cu arestaţi, verificarea se face de urgenţă şi înainte de expirarea duratei arestării preventive.

(4) Dacă rechizitoriul nu a fost infirmat, procurorul ierarhic care a efectuat verificarea îl înaintează instanţei competente, împreună cu dosarul cauzei şi cu un număr necesar de copii de pe rechizitoriu pentru a fi comunicate inculpaţilor aflaţi în stare de deţinere.

(5) [3] *Abrogat.*

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 9/2008 (M. Of. nr. 831 din 10 decembrie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la verificarea

---

[1] Alin. (2) al art. 264 a fost abrogat prin art. I pct. 133 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (3) şi (4) ale art. 264 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 17 din O.U.G. nr. 60/2006.

[3] Alin. (5) al art. 264 a fost introdus prin art. I pct. 135 din Legea nr. 356/2006 şi a fost abrogat prin art. I pct. 18 din O.U.G. nr. 60/2006.

legalității și temeiniciei actului de trimitere în judecată, conform art. 264 alin. (3) din Codul de procedură penală, în cazul când înaintarea rechizitoriului instanței competente se face prin adresă, sub semnătura prim-procurorului, procurorului general al parchetului de pe lângă curtea de apel sau a procurorului ierarhic superior, și a stabilit că:
«Dispozițiile art. 264 alin. (3) din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că rechizitoriul trebuie să conțină mențiunea „verificat sub aspectul legalității și temeiniciei".
Lipsa acestei mențiuni atrage neregularitatea actului de sesizare, în condițiile art. 300 alin. (2) din Codul de procedură penală, în sensul că ea poate fi înlăturată, după caz, fie de îndată, fie prin acordarea unui termen în acest scop».

Art. 265. Restituirea cauzei sau trimiterea la alt organ de urmărire. (1) Când procurorul constată că urmărirea penală nu este completă, sau că nu au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului, restituie cauza organului care a efectuat urmărirea penală, sau potrivit dispozițiilor art. 217 trimite cauza la alt organ de urmărire, în vederea completării sau refacerii urmăririi penale.

(2) Când completarea sau refacerea urmăririi penale este necesară numai cu privire la unele fapte sau la unii învinuiți sau inculpați, iar disjungerea nu este posibilă, procurorul dispune restituirea sau trimiterea întregii cauze.

Art. 266. Cuprinsul ordonanței de restituire. Ordonanța de restituire sau de trimitere cuprinde, pe lângă mențiunile arătate în art. 203, indicarea actelor de cercetare penală ce trebuie efectuate ori refăcute, a faptelor sau împrejurărilor ce urmează a fi constatate și a mijloacelor de probă ce urmează a fi folosite.

Art. 267. [1] **Dispozițiile privitoare la măsurile preventive, de siguranță sau asigurătorii.** (1) În cazul în care procurorul, la întocmirea rechizitoriului potrivit art. 262 pct. 1, consideră că este necesară arestarea inculpatului, fiind întrunite condițiile prevăzute de lege, înaintează instanței, în termen de 24 de ore, rechizitoriul și propunerea de arestare a inculpatului. În același mod procedează procurorul și în cazul în care este necesară luarea măsurilor de siguranță prevăzute în art. 113 și 114 din Codul penal. În

[1] Art. 267 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 163 din Legea nr. 281/2003.

cazul în care procurorul consideră că se impune luarea măsurilor preventive prevăzute în art. 145 şi 145¹, dispune aceasta prin rechizitoriu.

(2) [1] În cazurile prevăzute în art. 262 pct. 2, art. 265 şi 268, procurorul trimite dosarul cauzei la instanţă, pentru ca judecătorul care a dispus în cursul urmăririi penale arestarea preventivă sau măsurile de siguranţă prevăzute în art. 113 şi 114 din Codul penal să dispună asupra prelungirii sau revocării acestora. În cazul măsurilor preventive prevăzute în art. 145 şi 145¹, procurorul dispune revocarea acestor măsuri sau, după caz, trimite dosarul cauzei la instanţă cu propunerea de prelungire.

(3) Încheierea prin care instanţa dispune cu privire la aceste măsuri se trimite procurorului, care face menţiune despre aceasta în ordonanţa de scoatere de sub urmărire penală, de încetare a urmăririi penale, de suspendare a urmăririi penale, de restituire sau de trimitere la organul competent. Prevederile art. 243 alin. (3) şi art. 249 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(4) Procurorul este obligat să dispună asupra menţinerii sau revocării măsurilor de siguranţă, altele decât cele prevăzute în art. 113 şi 114 din Codul penal, şi a măsurilor asigurătorii luate în cursul urmăririi penale, sau dacă este cazul să ia asemenea măsuri.

Art. 268. Trimiterea la organul competent. (1) Când procurorul constată că pentru vreuna din infracţiunile sau infractorii arătaţi în art. 207, 208 şi 209 alin. (3) şi (4) urmărirea penală s-a făcut de un alt organ decât cel prevăzut în textele menţionate, ia măsuri ca urmărirea să fie făcută de organul competent.

(2) În cazul prevăzut în alineatul precedent rămân valabile măsurile asigurătorii luate, actele sau măsurile procesuale confirmate sau încuviinţate de procuror, precum şi actele procesuale care nu pot fi refăcute.

Art. 269. Obligaţiile organelor competente. Organul de cercetare penală sesizat prin trimiterea cauzei potrivit art. 268 procedează la ascultarea învinuitului sau inculpatului şi, ţinând seama de dispoziţiile art. 268 alin. (2), dispune în ce măsură trebuie refăcute celelalte acte procesuale şi ce anume acte mai trebuie efectuate în completarea cercetării penale.

---

[1] Alin. (2) al art. 267 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 29 din O.U.G. nr. 109/2003.

Capitolul VI. Reluarea urmăririi penale

Art. 270. Cazurile de reluare. (1) Urmărirea penală este reluată în caz de:

a) încetare a cauzei de suspendare;

b) [1] restituire a cauzei de către instanţa de judecată în vederea refacerii urmăririi penale;

c) redeschidere a urmăririi penale.

(2) Reluarea urmăririi penale nu poate avea loc dacă se constată că între timp a intervenit vreunul din cazurile prevăzute în art. 10.

Art. 271. Reluarea după suspendare. Reluarea urmăririi penale după suspendare are loc când se constată că a încetat cauza care a determinat suspendarea. Organul de cercetare penală care constată că a încetat cauza de suspendare înaintează dosarul procurorului pentru a dispune asupra reluării. Reluarea se dispune prin ordonanţă.

Art. 272. [2] **Reluarea în caz de restituire.** Când instanţa de judecată a dispus restituirea cauzei în vederea refacerii urmăririi penale, urmărirea se reia pe baza hotărârii prin care instanţa a dispus restituirea.

Art. 273. Reluarea în caz de redeschidere a urmăririi. (1) Redeschiderea urmăririi penale în cazul în care s-a dispus încetarea urmăririi penale sau scoaterea de sub urmărire are loc dacă ulterior se constată că nu a existat în fapt cazul care a determinat luarea acestor măsuri sau că a dispărut împrejurarea pe care se întemeia încetarea sau scoaterea de sub urmărire.

(1^1) [3] Redeschiderea urmăririi penale are loc, de asemenea, când judecătorul, potrivit art. 278^1, a admis plângerea împotriva ordonanţei sau, după caz, a rezoluţiei procurorului de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale ori de clasare şi a trimis cauza procurorului în vederea redeschiderii urmăririi penale. În cazul în care instanţa, potrivit art. 278^1, a admis plângerea împotriva rezoluţiei de neîncepere a urmăririi

---

[1] Lit. b) de la alin. (1) al art. 270 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 136 din Legea nr. 356/2006.

[2] Art. 272 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 137 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (1^1) al art. 273 a fost introdus prin art. I pct. 164 din Legea nr. 281/2003 şi este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 138 din Legea nr. 356/2006.

penale şi a trimis cauza procurorului în vederea începerii urmăririi penale, acesta dispune începerea urmăririi în condiţiile prevăzute de lege. Dispoziţiile instanţei sunt obligatorii pentru organul de urmărire penală, sub aspectul faptelor şi împrejurărilor ce urmează a fi constatate şi a mijloacelor de probă indicate.

(1^2) [1] În cazurile prevăzute în alin. (1) şi (1^1), dacă se consideră pe baza datelor din dosar că se justifică luarea unei măsuri preventive, procurorul procedează potrivit art. 233 sau 236, care se aplică în mod corespunzător. În ordonanţa prin care s-a dispus reluarea urmăririi penale, se face menţiune cu privire la luarea acestor măsuri.

(2) Redeschiderea urmăririi penale se dispune de procuror prin ordonanţă.

Art. 274. [2] **Durata arestării inculpatului după reluare.** (1) [3] În cazurile de reluare a urmăririi penale prevăzute în art. 270 alin. (1) lit. a) şi c) şi în art. 273, termenul privitor la măsura arestării inculpatului curge de la data luării acestei măsuri, dispoziţiile art. 150 aplicându-se în mod corespunzător.

(2) În cazul restituirii cauzei de către instanţa de judecată, potrivit art. 272, dacă inculpatul este arestat şi instanţa menţine arestarea preventivă, termenul de 30 de zile curge de la data pronunţării hotărârii. Instanţa trimite dosarul procurorului în termen de 10 zile.

(3) Durata arestării inculpatului poate fi prelungită potrivit art. 155 şi 159.

---

[1] Alin.(1^2) al art. 273 a fost introdus prin art. I pct. 164 din Legea nr. 281/2003.

[2] Art. 274 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 165 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (1) al art. 274 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 30 din O.U.G. nr. 109/2003.

Capitolul VII. Plângerea împotriva măsurilor şi actelor de urmărire penală

Art. 275. Dreptul de a face plângere. (1) Orice persoană poate face plângere împotriva măsurilor şi actelor de urmărire penală, dacă prin acestea s-a adus o vătămare intereselor sale legitime.

(2) [1] *Abrogat.*

(3) Plângerea se adresează procurorului care supraveghează activitatea organului de cercetare penală şi se depune fie direct la acesta, fie la organul de cercetare penală.

(4) Introducerea plângerii nu suspendă aducerea la îndeplinire a măsurii sau a actului care formează obiectul plângerii.

Art. 276. Obligaţia de înaintare a plângerii. Când plângerea a fost depusă la organul de cercetare penală, acesta este obligat ca în termen de 48 de ore de la primirea ei să o înainteze procurorului împreună cu explicaţiile sale, atunci când acestea sunt necesare.

Art. 277. Termenul de rezolvare. Procurorul este obligat să rezolve plângerea în termen de cel mult 20 de zile de la primire şi să comunice de îndată persoanei care a făcut plângerea modul în care a fost rezolvată.

Art. 278. [2] **Plângerea contra actelor procurorului.** (1) Plângerea împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispoziţiilor date de acesta se rezolvă de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel ori de procurorul şef de secţie al Parchetului de pe lângă Înalta Curtea de Casaţie şi Justiţie.

(2) În cazul când măsurile şi actele sunt ale prim-procurorului ori ale procurorului general al parchetului de pe lângă curtea de apel sau ale procurorului şef de secţie al Parchetului de pe lângă Înalta Curtea de Casaţie şi Justiţie ori au fost luate sau efectuate pe baza dispoziţiilor date de către aceştia, plângerea se rezolvă de procurorul ierarhic superior.

---

[1] Alin. (2) al art. 275 a fost abrogat prin art. I pct. 166 din Legea nr. 281/2003.

[2] Art. 278 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 167 din Legea nr. 281/2003.

(2[1]) [1] Plângerea formulată împotriva soluției de respingere dispuse de procurorul ierarhic superior este inadmisibilă.

(3) [2] În cazul rezoluției de neîncepere a urmăririi penale sau al ordonanței ori, după caz, al rezoluției de clasare, de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, plângerea se face în termen de 20 de zile de la comunicarea copiei de pe ordonanță sau rezoluție, persoanelor interesate, potrivit art. 228 alin. (6), art. 246 alin. (1) și art. 249 alin. (2).

(3[1]) [3] Rezoluțiile sau ordonanțele prin care se soluționează plângerile împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor de neîncepere a urmăririi penale, de clasare, de scoatere de sub urmărire penală ori de încetare a urmăririi penale, se comunică persoanei care a făcut plângerea și celorlalte persoane interesate.

(4) Dispozițiile art. 275-277 se aplică în mod corespunzător.

Art. 278[1]. [4] Plângerea în fața judecătorului împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor procurorului de netrimitere în judecată. (1) După respingerea plângerii făcute conform art. 275-278 împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale sau a ordonanței ori, după caz, a rezoluției de clasare, de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, date de procuror, persoana vătămată, precum și orice alte persoane ale căror interese legitime sunt vătămate pot face plângere, în termen de 20 de zile de la data comunicării de către procuror a modului de rezolvare, potrivit art. 277 și 278, la judecătorul de la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță. Plângerea poate fi făcută și împotriva dispoziției de netrimitere în judecată cuprinse în rechizitoriu.

(2) În cazul în care prim-procurorul parchetului sau, după caz, procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, procurorul

---

[1] Alin. (2[1]) al art. 278 a fost introdus prin art. XVIII pct. 38 din **Legea nr. 202/2010**.

[2] Alin. (3) al art. 278 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 3 din Legea nr. 480/2004.

[3] Alin. (3[1]) al art. 278 a fost introdus prin art. unic pct. 4 din Legea nr. 480/2004.

[4] Art. 278[1] a fost introdus prin art. I pct. 168 din Legea nr. 281/2003 și este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 139 din Legea nr. 356/2006.

şef de secţie al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie ori procurorul ierarhic superior nu a soluţionat plângerea în termenul prevăzut în art. 277, termenul prevăzut în alin. (1) curge de la data expirării termenului iniţial de 20 de zile.

(3) Dosarul va fi trimis de parchet judecătorului, în termen de 5 zile de la primirea adresei prin care se cere dosarul.

(4) Persoana faţă de care s-a dispus neînceperea urmăririi penale, scoaterea de sub urmărire penală sau încetarea urmăririi penale, precum şi persoana care a făcut plângerea se citează. Neprezentarea acestor persoane, legal citate, nu împiedică soluţionarea cauzei. Când judecătorul consideră că este absolut necesară prezenţa persoanei lipsă, poate lua măsuri pentru prezentarea acesteia.

(5) La judecarea plângerii, prezenţa procurorului este obligatorie.

(6) La termenul fixat pentru judecarea plângerii, judecătorul dă cuvântul persoanei care a făcut plângerea, persoanei faţă de care s-a dispus neînceperea urmăririi penale, scoaterea de sub urmărire penală sau încetarea urmăririi penale şi apoi procurorului.

(7) Judecătorul, soluţionând plângerea, verifică rezoluţia sau ordonanţa atacată, pe baza lucrărilor şi a materialului din dosarul cauzei şi a oricăror înscrisuri noi prezentate.

(8) Judecătorul pronunţă una dintre următoarele soluţii:

a) respinge plângerea, prin sentinţă, ca tardivă sau inadmisibilă ori, după caz, ca nefondată, menţinând rezoluţia sau ordonanţa atacată;

b) admite plângerea, prin sentinţă, desfiinţează rezoluţia sau ordonanţa atacată şi trimite cauza procurorului, în vederea începerii sau redeschiderii urmăririi penale, după caz. Judecătorul este obligat să arate motivele pentru care a trimis cauza procurorului, indicând totodată faptele şi împrejurările ce urmează a fi constatate şi prin care anume mijloace de probă;

c) admite plângerea, prin încheiere, desfiinţează rezoluţia sau ordonanţa atacată şi, când probele existente la dosar sunt suficiente, reţine cauza spre judecare, în complet legal constituit, dispoziţiile privind judecata în primă instanţă şi căile de atac aplicându-se în mod corespunzător.

(9) În cazul prevăzut în alin. (8) lit. c), actul de sesizare a instanţei îl constituie plângerea persoanei la care se referă alin. (1).

(10)[1] Hotărârea judecătorului pronunţată potrivit alin. (8) este definitivă.

(11) În situaţia prevăzută în alin. (8) lit. a), persoana în privinţa căreia judecătorul, prin hotărâre definitivă, a decis că nu este cazul să se înceapă ori să se redeschidă urmărirea penală nu mai poate fi urmărită pentru aceeaşi faptă, afară de cazul când s-au descoperit fapte sau împrejurări noi ce nu au fost cunoscute de organul de urmărire penală şi nu a intervenit unul dintre cazurile prevăzute în art. 10.

(12) Judecătorul este obligat să rezolve plângerea în termen de cel mult 30 de zile de la primirea acesteia.

(13)[2] Plângerea greşit îndreptată se trimite, pe cale administrativă, organului judiciar competent.

Recursuri în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. XIII/2005 (M. Of. nr. 119 din 8 februarie 2006), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, admiţând recursul în interesul legii, în aplicarea dispoziţiilor art. 278[1] din Codul de procedură penală [*n.r.* – în forma anterioară modificării aduse prin Legea nr. 356/2006], a stabilit că:
„Plângerea adresată direct instanţei de judecată împotriva rezoluţiei de neîncepere a urmăririi penale sau a ordonanţei ori, după caz, a rezoluţiei de clasare, de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, dată de procuror, fără ca acestea să fie atacate, în prealabil, conform art. 278 din Codul de procedură penală, la procurorul ierarhic superior, este inadmisibilă."
Notă: Soluţia ar trebui reconsiderată, având în vedere că noul text al art. 278[1], dat prin Legea nr. 356/2006, conţine un nou alineat, alin. (13), care prevede că plângerea greşit îndreptată se trimite organului judiciar competent.

---

[1] Alin. (10) al art. 278[1] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 39 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„(10) Hotărârea judecătorului pronunţată potrivit alin. (8) lit. a) şi b) poate fi atacată cu recurs de procuror, de persoana care a făcut plângerea, de persoana faţă de care s-a dispus neînceperea urmăririi penale, scoaterea de sub urmărire penală sau încetarea urmăririi penale, precum şi de orice altă persoană ale cărei interese legitime sunt vătămate."*

[2] Alin. (13) al art. 278[1] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 39 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„(13) Plângerea greşit îndreptată se trimite organului judiciar competent."*

2. Prin Decizia nr. XV/2006 (M. Of. nr. 509 din 13 iunie 2006), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, admiţând recursul în interesul legii, în aplicarea dispoziţiilor art. 278[1] alin. (8) lit. c) din Codul de procedură penală, a stabilit că:
„Judecătorul care, prin încheiere, admite plângerea, desfiinţează rezoluţia sau ordonanţa atacată şi reţine cauza spre judecare, apreciind că probele existente la dosar sunt suficiente pentru judecarea cauzei, devine incompatibil să soluţioneze fondul acesteia."
Notă: Precizăm că la data pronunţării deciziei au fost avute în vedere dispoziţiile art. 278[1] alin. (8) lit. c) anterioare modificărilor aduse prin Legea nr. 356/2006.

3. Prin Decizia nr. XVII (17)/2007 (M. Of. nr. 542 din 17 iulie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la admisibilitatea căii extraordinare de atac a revizuirii împotriva hotărârilor judecătoreşti definitive, pronunţate în temeiul art. 278[1] alin. (8) lit. a) şi b) din Codul de procedură penală, şi a stabilit că:
„Cererea de revizuire îndreptată împotriva unei hotărâri judecătoreşti definitive, pronunţată în temeiul art. 278[1] alin. (8) lit. a) şi b) din Codul de procedură penală, este inadmisibilă".

4. Prin Decizia nr. XLVIII (48)/2007 (M. Of. nr. 574 din 30 iulie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la modul de aplicare a dispoziţiilor art. 278[1] alin. (8) lit. c) din Codul de procedură penală în cazul plângerii formulate împotriva rezoluţiei, ordonanţei ori dispoziţiei din rechizitoriu de neîncepere sau de clasare a cauzei, şi a stabilit că:
„Dispoziţiile art. 278[1] alin. (8) lit. c) din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că:
În cazul plângerii formulate împotriva rezoluţiei, ordonanţei şi dispoziţiei din rechizitoriu, prin care s-a dispus neînceperea urmăririi penale sau clasarea, instanţa învestită nu poate pronunţa soluţia prevăzută de art. 278[1] alin. (8) lit. c) din Codul de procedură penală".

5. Prin Decizia nr. LVII (57)/2007 (M. Of. nr. 283 din 11 aprilie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, în legătură cu problema dacă este admisibilă plângerea formulată împotriva altor măsuri şi acte ale procurorului decât cele de netrimitere în judecată, şi a stabilit că:

„Plângerea îndreptată împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori în baza dispozițiilor date de acesta, altele decât rezoluțiile sau ordonanțele procurorului de netrimitere în judecată, reglementate de art. 278[1] alin. (1) din Codul de procedură penală, este inadmisibilă".

6. Prin Decizia nr. 26/2008 (M. Of. nr. 423 din 22 iunie 2009), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la problema dacă, în cazul admiterii plângerii împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor procurorului de netrimitere în judecată în temeiul art. 278[1] alin. (8) lit. b) din Codul de procedură penală, mențiunile la care se face referire în teza finală a acestui text de lege trebuie făcute numai în considerentele hotărârii sau și în dispozitivul acesteia și a stabilit că:
„În cazul soluției de admitere a plângerii împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor procurorului de netrimitere în judecată, întemeiată pe dispozițiile art. 278[1] alin. (8) lit. b) din Codul de procedură penală, mențiunile privind faptele, împrejurările ce urmează a fi constatate și mijloacele de probă se vor indica numai în considerentele hotărârii".

7. Prin Decizia nr. 27/2008 (M. Of. nr. 423 din 22 iunie 2009), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la soluția ce trebuie dată de instanță în cazul când persoana vătămată sau persoana ale cărei interese legitime au fost vătămate își retrage plângerea formulată în temeiul art. 278[1] din Codul de procedură penală, precum și dacă această soluție este supusă căii de atac a recursului, și a stabilit că:
„1. Instanța investită cu soluționarea plângerii formulate în temeiul art. 278[1] din Codul de procedură penală, în cazul retragerii acesteia de către persoana vătămată sau persoana ale cărei interese legitime au fost vătămate, urmează să ia act de această manifestare de voință.
2. Hotărârea astfel pronunțată nu este supusă niciunei căi de atac".

8. Prin Decizia nr. 44/2008 (M. Of. nr. 423 din 22 iunie 2009), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la admisibilitatea plângerii formulate, în temeiul art. 278[1] din Codul de procedură penală, de persoana față de care s-a dispus netrimiterea în judecată, dacă aceasta solicită schimbarea temeiului de drept al soluției dispuse prin rezoluție sau ordonanță ori prin dispoziția cuprinsă în rechizitoriu și a stabilit că:

„În cazul plângerii formulate în baza art. 278¹ din Codul de procedură penală de persoana față de care s-a dispus netrimiterea în judecată și care solicită schimbarea temeiului de drept al soluției dispuse prin rezoluție sau ordonanță ori dispoziția cuprinsă în rechizitoriu, în ipoteza unei instrumentări complete, instanța poate dispune schimbarea acestuia, în condițiile art. 278¹ alin. 8 lit. b) din Codul de procedură penală."

9. Prin Decizia nr. 1/2009 (M. Of. nr. 418 din 18 iunie 2009), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la stabilirea organului judiciar competent să soluționeze plângerea persoanei nemulțumite în cazul în care prim-procurorul a admis-o, a infirmat rezoluția sau ordonanța procurorului care a dat tot o soluție de netrimitere în judecată și a stabilit că:

„Organul judiciar competent să soluționeze plângerea împotriva rezoluției sau ordonanței prim-procurorului, prin care s-a infirmat rezoluția sau ordonanța procurorului de netrimitere în judecată și s-a dat aceeași ori altă soluție de netrimitere în judecată, pentru alte motive sau pentru unele dintre motivele invocate de petent, este procurorul ierarhic superior. Numai în situația în care, la rândul său, procurorul ierarhic superior, astfel sesizat, a respins plângerea și a menținut soluția prim-procurorului sau nu a soluționat plângerea în termenul legal prevăzut la art. 277 din Codul de procedură penală, persoana vătămată, precum și orice alte persoane ale căror interese legitime sunt afectate se pot adresa cu plângere instanței de judecată".

10. Prin Decizia nr. XV/2009 (M. Of. nr. 735 din 29 octombrie 2009), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la stabilirea naturii juridice a termenelor prevăzute de art. 278 alin. (3) și art. 278¹ alin. (2) din Codul de procedură penală și soluția ce trebuie dată de către instanță în situația în care plângerea contra actelor procurorului a fost formulată cu depășirea acestor termene și a stabilit că: *„Interpretând dispozițiile art. 278 alin. (3) și art. 278¹ alin. (2) din Codul de procedură penală sub aspectul naturii juridice a termenelor, stabilesc că acestea sunt termene de decădere".*

Capitolul VIII. Procedura plângerii prealabile

Art. 279. Organele cărora li se adresează plângerea. (1) Punerea în mişcare a acţiunii penale se face numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, în cazul infracţiunilor pentru care legea prevede că este necesară astfel de plângere.

(2) [1] Plângerea prealabilă se adresează organului de cercetare penală sau procurorului, potrivit legii.

Art. 280. Procedura în cazul infracţiunilor flagrante. (1) În caz de infracţiune flagrantă, organul de urmărire penală este obligat să constate săvârşirea acesteia, chiar în lipsa plângerii prealabile.

(2) [2] *Abrogat.*

(3) [3] După constatarea infracţiunii flagrante, organul de urmărire penală cheamă persoana vătămată şi, dacă aceasta declară că face plângere prealabilă, continuă urmărirea penală. În caz contrar, procurorul dispune încetarea urmăririi penale.

Art. 281. [4] Procedura în caz de conexitate sau de indivizibilitate. În caz de conexitate sau de indivizibilitate între o infracţiune pentru care punerea în mişcare a acţiunii penale se face la plângerea prealabilă şi o altă infracţiune pentru care punerea în mişcare a acţiunii penale nu se face la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, dacă disjungerea nu este posibilă, se aplică procedura prevăzută în art. 35.

Art. 282. *Abrogat.*

Art. 283. Conţinutul plângerii. Plângerea trebuie să cuprindă descrierea faptei, indicarea autorului, arătarea mijloacelor de probă, indicarea adresei părţilor şi a martorilor, precizarea dacă persoana vătămată se

---

[1] Alin. (2) al art. 279 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 140 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (2) al art. 280 a fost abrogat prin art. I pct. 141 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (3) al art. 280 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 142 din Legea nr. 356/2006.

[4] Art. 281 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 143 din Legea nr. 356/2006.

constituie parte civilă şi, atunci când este cazul, indicarea persoanei responsabile civilmente.

Art. 284. Termenul de introducere a plângerii. (1) În cazul infracţiunilor pentru care legea prevede că este necesară o plângere prealabilă, aceasta trebuie să fie introdusă în termen de 2 luni din ziua în care persoana vătămată a ştiut cine este făptuitorul.

(2) Când persoana vătămată este un minor sau un incapabil, termenul de 2 luni curge de la data când persoana îndreptăţită a reclama a ştiut cine este făptuitorul.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 10/2008 (M. Of. nr. 840 din 15 decembrie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 284 din Codul de procedură penală cu privire la data de la care curge termenul de 2 luni pentru introducerea plângerii prealabile în cazul infracţiunilor continuate sau continue şi a stabilit că:
„Dispoziţiile art. 284 din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că termenul de 2 luni pentru introducerea plângerii prealabile, în cazul infracţiunilor continue sau continuate, curge de la data la care persoana vătămată sau persoana îndreptăţită a reclama a ştiut cine este făptuitorul".

Art. 284[1]. [1] *Abrogat.*

M

Art. 285. [2] **Plângerea greşit îndreptată.** Plângerea prealabilă greşit îndreptată la organul de urmărire penală sau la instanţa de judecată se trimite organului competent, pe cale administrativă. În aceste cazuri, plângerea se consideră valabilă, dacă a fost introdusă în termen la organul necompetent.

---

[1] Art. 284[1] a fost abrogat prin art. I pct. 144 din Legea nr. 356/2006.

[2] Art. 285 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 40 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„**Art. 285. Plângerea greşit îndreptată.** Plângerea prealabilă greşit îndreptată la organul de urmărire penală sau la instanţa de judecată se trimite organului competent. În aceste cazuri, plângerea se consideră valabilă, dacă a fost introdusă în termen la organul necompetent."*

Recurs în interesul legii. Prin decizia nr. LXVIII (68)/2007 (M. Of. nr. 539 din 17 iulie 2008) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la calea de atac ce poate fi exercitată împotriva hotărârilor pronunţate în temeiul art. 285 teza I din Codul de procedură penală şi a stabilit că: *„Hotărârile pronunţate în temeiul* art. 285 *teza I din Codul de procedură penală, prin care instanţa sesizată în mod greşit cu o plângere prealabilă o trimite organului competent, sunt sentinţe supuse recursului, în condiţiile art. 332 alin. (4) din Codul de procedură penală."*

Art. 286. [1] **Schimbarea încadrării faptei.** Dacă într-o cauză în care s-au făcut acte de cercetare penală se consideră ulterior că fapta urmează a primi o încadrare juridică pentru care este necesară plângerea prealabilă, organul de cercetare penală cheamă partea vătămată şi o întreabă dacă înţelege să facă plângere. În caz afirmativ, organul de cercetare penală continuă cercetarea. În caz contrar, transmite actele procurorului în vederea încetării urmăririi penale.

[1] Art. 286 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 145 din Legea nr. 356/2006.

Titlul II. Judecata

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 287. Îndatoririle instanței de judecată. (1) Instanța de judecată își exercită atribuțiile în mod activ, în vederea aflării adevărului și a realizării rolului educativ al judecății.

(2) Instanța își formează convingerea pe baza probelor administrate în cauză.

Art. 288. Locul unde se desfășoară judecata. Judecata se desfășoară la sediul instanței. Pentru motive temeinice, instanța poate dispune ca judecata să se desfășoare în alt loc.

Art. 289. Oralitatea, nemijlocirea și contradictorialitatea. Judecata cauzei se face în fața instanței constituită potrivit legii și se desfășoară în ședință, oral, nemijlocit și în contradictoriu.

Art. 290. Publicitatea ședinței de judecată. (1) Ședința de judecată este publică. Minorii sub 16 ani nu pot asista la ședința de judecată.

(2) Dacă judecarea în ședință publică ar putea aduce atingere unor interese de stat, moralei, demnității sau vieții intime a unei persoane, instanța, la cererea procurorului, a părților ori din oficiu, poate declara ședință secretă pentru tot cursul sau pentru o anumită parte a judecării cauzei.

(3) Declararea ședinței secrete se face în ședință publică, după ascultarea părților prezente și a procurorului când participă la judecată.

(4) În timpul cât ședința este secretă, nu sunt admiși în sala de ședință decât părțile, reprezentanții acestora, apărătorii și celelalte persoane chemate de instanță în interesul cauzei.

Recurs în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. 2/2009 (M. Of. nr. 469 din 7 iulie 2009), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea stabilirii caracterului public sau nu al ședinței de judecată în care se soluționează cererea de liberare provizorie sub control judiciar și a stabilit că:
„În aplicarea dispozițiilor art. 290 alin. (1) teza I din Codul de procedură penală stabilesc că, în cazul judecării cererilor de liberare provizorie sub control judiciar, ședința de judecată este publică".

2. Potrivit Comunicatului Biroului de Informare şi Relaţii Publice al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie (www.scj.ro) prin Decizia nr. 1/2010, pronunţată în şedinţa din 15 martie 2010, s-a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, stabilindu-se că, în faza de judecată, cererea de prelungire a dreptului de circulaţie, întemeiată pe prevederile art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulaţia pe drumurile publice, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, se va soluţiona în condiţii de publicitate, cu citarea părţilor, conform prevederilor art. 290, 291 Cod procedură penală, iar instanţa de judecată se va pronunţa prin încheiere motivată care poate fi atacată odată cu sentinţa sau decizia, conform art. 361 alin. (2) şi art. 385[1] alin. (2) din Codul de procedură penală.

Art. 291. Citarea părţilor la judecată. (1) [1)] Judecata poate avea loc numai dacă părţile sunt legal citate şi procedura este îndeplinită. Înfăţişarea părţii în instanţă, în persoană sau prin reprezentant ori avocat ales sau avocat din oficiu, dacă acesta din urmă a luat legătura cu partea reprezentată, acoperă orice nelegalitate survenită în procedura de citare.

(2) Neprezentarea părţilor citate nu împiedică judecarea cauzei. Când instanţa consideră că este necesară prezenţa uneia dintre părţile lipsă, poate lua măsuri pentru prezentarea acesteia, amânând în acest scop judecata.

(3) [2)] Partea prezentă personal la un termen, prin reprezentant, prin avocat ales ori prin avocat din oficiu, dacă acesta din urmă a luat legătură cu partea reprezentată, la un termen, precum şi partea căreia, personal, prin reprezentant sau apărător ales sau prin funcţionarul sau persoana însărcinată cu primirea corespondenţei, i s-a înmânat în mod legal citaţia pentru un termen de judecată nu mai sunt citate pentru termenele ulterioare, chiar dacă ar lipsi la vreunul dintre aceste termene cu excepţia situaţiilor în care prezenţa acestora este obligatorie potrivit legii.

[1)] Alin. (1) al art. 291 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 41 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„(1) Judecata poate avea loc numai dacă părţile sunt legal citate şi procedura este îndeplinită.”*

[2)] Alin. (3) al art. 291 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 41 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„(3) Partea prezentă la un termen nu mai este citată pentru termenele ulterioare, chiar dacă ar lipsi la vreunul dintre aceste termene.”*

(3[1]) [1] Completul învestit cu judecarea unei cauze penale poate, din oficiu sau la cererea părţilor, să preschimbe primul termen sau termenul luat în cunoştinţă cu respectarea principiului continuităţii completului în situaţia în care din motive obiective instanţa nu îşi poate desfăşura activitatea de judecată la termenul fixat ori în vederea soluţionării cu celeritate a cauzei. Preschimbarea termenului se dispune prin rezoluţia judecătorului, în camera de consiliu şi fără citarea părţilor. Părţile vor fi citate de îndată pentru noul termen fixat.

(4) Când judecata se amână, martorii, experţii şi interpreţii prezenţi iau în cunoştinţă noul termen de judecată.

(5) La cererea persoanelor care iau termenul în cunoştinţă, instanţa le înmânează citaţii, spre a le servi drept justificare la locul de muncă, în vederea prezentării la noul termen.

(6) Când judecata rămâne în continuare, părţile şi celelalte persoane care participă la proces nu se mai citează.

(7) Militarii sunt citaţi la fiecare termen.

(8) Deţinuţii sunt citaţi, de asemenea, la fiecare termen.

Art. 292. Compunerea instanţei. (1) Instanţa judecă în complet de judecată, a cărui compunere este cea prevăzută de lege.

(2) Completul de judecată trebuie să rămână acelaşi în tot cursul judecării cauzei. Când aceasta nu este posibil, completul se poate schimba până la începerea dezbaterilor.

(3) După începerea dezbaterilor, orice schimbare intervenită în compunerea completului atrage reluarea de la început a dezbaterilor.

Art. 293. Judecata de urgenţă în cauzele cu deţinuţi. Judecata în cauzele în care sunt inculpaţi arestaţi preventiv se face de urgenţă şi cu precădere. Judecata se face cu precădere şi atunci când unii dintre inculpaţi sunt deţinuţi în altă cauză. Când instanţa găseşte necesar şi aceasta este posibil, face în cauză aplicaţia dispoziţiilor cu privire la disjungere.

---

[1] Alin. (3[1]) al art. 291 a fost introdus prin art. XVIII pct. 42 din **Legea nr. 202/2010**.

Art. 294. Asigurarea apărării. (1) [1] În cauzele în care desemnarea unui apărător din oficiu este obligatorie, judecătorul cauzei, odată cu fixarea termenului de judecată, ia măsuri pentru desemnarea apărătorului.

(2) Inculpatul, celelalte părţi şi apărătorii au dreptul să ia cunoştinţă de dosar în tot cursul judecăţii.

(3) [2] Când inculpatul se află în stare de deţinere, judecătorul cauzei ia măsuri ca acesta să-şi poată exercita dreptul prevăzut în alineatul precedent şi să poată lua contact cu apărătorul său.

Art. 295. Alte măsuri pregătitoare. (1) Preşedintele completului de judecată are îndatorirea să ia din timp toate măsurile necesare, pentru ca la termenul de judecată fixat judecarea cauzei să nu sufere amânare.

(2) De asemenea, se îngrijeşte ca lista cauzelor fixate pentru judecată să fie întocmită şi afişată la instanţă, spre vedere, cu 24 de ore înaintea termenului de judecată.

(3) La întocmirea listei se ţine seama de data intrării cauzelor la instanţă, dându-se întâietate cauzelor în care sunt deţinuţi şi celor cu privire la care legea prevede că judecata se face de urgenţă.

Art. 296. Atribuţiile preşedintelui completului. (1) Preşedintele conduce şedinţa, îndeplinind toate îndatoririle pe care le are de la lege şi decide asupra cererilor formulate de părţi, dacă rezolvarea acestora nu este dată în căderea completului.

(2)[3] În cursul judecăţii, preşedintele poate respinge întrebările formulate de părţi şi de procuror, dacă acestea nu sunt concludente şi utile judecării cauzei.

Art. 297. Strigarea cauzei şi apelul celor citaţi. (1) Preşedintele anunţă, potrivit ordinii de pe lista de şedinţă, cauza a cărei judecare este la rând, dispunând facerea apelului părţilor şi al celorlalte persoane citate, şi constată care din ele s-au prezentat.

---

[1] Alin. (1) al art. 294 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 146 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (3) al art. 294 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 146 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (2) al art. 296 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 147 din Legea nr. 356/2006.

(2) Părţile se pot prezenta şi participa la judecată chiar dacă nu au fost citate sau nu au primit citaţia, preşedintele având îndatorirea să stabilească identitatea acestora.

Art. 298. Asigurarea ordinii şi solemnităţii şedinţei. (1) Preşedintele veghează asupra menţinerii ordinii şi solemnităţii şedinţei, putând lua măsurile necesare în acest scop.

(2) Preşedintele poate limita accesul publicului la şedinţa de judecată, ţinând seama de mărimea sălii de şedinţă.

(3) Părţile şi persoanele care asistă la şedinţa de judecată sunt obligate să păstreze disciplina şedinţei.

(4) Când o parte sau oricare altă persoană tulbură şedinţa sau nesocoteşte măsurile luate, preşedintele îi atrage atenţia să respecte disciplina, iar în caz de repetare ori de abateri grave, dispune îndepărtarea ei din sală.

(5) Partea îndepărtată este chemată în sală înainte de începerea dezbaterilor. Preşedintele îi aduce la cunoştinţă actele esenţiale efectuate în lipsă şi îi citeşte declaraţiile celor ascultaţi.

Art. 299. Constatarea infracţiunilor de audienţă. (1) Dacă în cursul şedinţei se săvârşeşte o faptă prevăzută de legea penală, preşedintele constată acea faptă şi identifică pe făptuitor. Procesul-verbal întocmit se trimite procurorului.

(2) Instanţa, dacă este cazul, poate dispune arestarea preventivă a învinuitului, iar preşedintele emite un mandat de arestare a acestuia. Despre luarea acestei măsuri se face menţiune în încheierea de şedinţă. Cel învinuit este trimis de îndată procurorului împreună cu procesul-verbal şi cu mandatul de arestare.

Art. 300. Verificarea sesizării instanţei. [1] (1) Instanţa este datoare să verifice din oficiu, la prima înfăţişare, regularitatea actului de sesizare.

(2) În cazul când se constată că sesizarea nu este făcută potrivit legii, iar neregularitatea nu poate fi înlăturată de îndată şi nici prin acordarea unui termen în acest scop, dosarul se restituie organului care a întocmit actul de sesizare, în vederea refacerii acestuia.

---

[1] Denumirea marginală a art. 300 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 170 din Legea nr. 281/2003.

(3) [1] *Abrogat.*

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XXVIII (28)/2007 (M. Of. nr. 570 din 29 iulie 2008), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu privire la admisibilitatea căii de atac a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de fond prin care s-a dispus restituirea dosarului la procuror, în temeiul art. 300 alin. (2) din Codul de procedură penală, în vederea refacerii actului de sesizare și a stabilit că: *„Hotărârea instanței de fond prin care s-a dispus restituirea dosarului procurorului, în vederea refacerii actului de sesizare, în temeiul art. 300 alin. (2) din Codul de procedură penală, este supusă căii ordinare de atac a recursului într-un termen de 3 zile de la pronunțare pentru cei prezenți și de la comunicare pentru cei lipsă, potrivit art. 332 alin. (4) din Codul de procedură penală."*

Art. 300[1].[2] Menținerea arestării inculpatului la primirea dosarului. (1) După înregistrarea dosarului la instanță, în cauzele în care inculpatul este trimis în judecată în stare de arest, instanța este datoare să verifice din oficiu, în camera de consiliu, legalitatea și temeinicia arestării preventive, înainte de expirarea duratei arestării preventive.

(2) Dacă instanța constată că temeiurile care au determinat arestarea preventivă au încetat sau că nu există temeiuri noi care să justifice privarea de libertate, dispune, prin încheiere, revocarea arestării preventive și punerea de îndată în libertate a inculpatului.

(3) [3] Când instanța constată că temeiurile care au determinat arestarea impun în continuare privarea de libertate sau că există temeiuri noi care justifică privarea de libertate, instanța menține, prin încheiere motivată, arestarea preventivă. Dispozițiile art. 159 alin. (3), (4), (5) și (11) se aplică în mod corespunzător.

(4) Încheierea poate fi atacată cu recurs, aplicându-se dispozițiile art. 160[a] alin. (2).

---

[1] Alin. (3) al art. 300 a fost abrogat prin art. I pct. 171 din Legea nr. 281/2003.

[2] Art. 300[1] a fost introdus prin art. I pct. 172 din Legea nr. 281/2003 și este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 31 din O.U.G. nr. 109/2003.

[3] Alin. (3) al art. 300[1] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 148 din Legea nr. 356/2006.

Art. 300². [1] **Verificări privind arestarea inculpatului în cursul judecății.** În cauzele în care inculpatul este arestat, instanța legal sesizată este datoare să verifice, în cursul judecății, legalitatea și temeinicia arestării preventive, procedând potrivit art. 160^b.

Art. 301. Drepturile procurorului și ale părților în instanță. (1) În cursul judecății, procurorul și oricare dintre părți pot formula cereri, ridica excepții și pune concluzii.

(2) Partea vătămată poate formula cereri, ridica excepții și pune concluzii cu privire la latura penală a cauzei. În caz de concurs de infracțiuni sau de conexitate, dreptul părții vătămate se limitează la fapta care i-a cauzat vătămarea.

(3) Partea civilă poate formula cereri, ridica excepții și pune concluzii în măsura în care acestea au legătură cu pretențiile sale civile.

Art. 302. Rezolvarea chestiunilor incidente. (1) Instanța este obligată să pună în discuție cererile și excepțiile arătate în art. 301 sau excepțiile ridicate din oficiu și să se pronunțe asupra lor prin încheiere motivată.

(2) Instanța se pronunță prin încheiere motivată și asupra tuturor măsurilor luate în cursul judecății.

Art. 303. Suspendarea judecății. (1)[2] Când se constată pe baza unei expertize medico-legale că inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să participe la judecată, instanța dispune, prin încheiere, suspendarea procesului penal până când starea sănătății inculpatului va permite participarea acestuia la judecată.

(2) Dacă sunt mai mulți inculpați, iar temeiul suspendării privește numai pe unul dintre ei și disjungerea nu este posibilă, se dispune suspendarea întregii cauze.

(3)[3] Încheierea dată în primă instanță prin care s-a dispus suspendarea cauzei poate fi atacată separat cu recurs la instanța superioară în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare,

[1] Art. 300² a fost introdus prin art. I pct. 172 din Legea nr. 281/2003 și este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 32 din O.U.G. nr. 109/2003.

[2] Alin. (1) al art. 303 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 173 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (3) al art. 303 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 149 din Legea nr. 356/2006.

pentru cei lipsă. Recursul nu suspendă executarea şi se judecă în termen de 3 zile.

(4) Procesul penal se reia din oficiu de îndată ce inculpatul poate participa la judecată.

(5) Instanţa este obligată să se informeze periodic dacă mai subzistă cauza care a determinat suspendarea procesului penal.

(6)[1] *Abrogat.*

Art. 303[1]. [2] Suspendarea judecăţii în caz de extrădare activă. (1) În cazul în care, potrivit legii, se cere extrădarea unei persoane în vederea judecării într-o cauză penală, instanţa pe rolul căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere motivată, suspendarea judecăţii până la data la care statul solicitat va comunica hotărârea sa asupra cererii de extrădare. Încheierea instanţei este supusă recursului în termen de 24 de ore de la pronunţare, pentru cei prezenţi, şi de la comunicare, pentru cei lipsă. Recursul se judecă în termen de 3 zile.

(2) Dacă se solicită extrădarea unui inculpat judecat într-o cauză cu mai mulţi inculpaţi, instanţa poate dispune, în interesul unei bune judecăţi, disjungerea cauzei.

Art. 304.[3] Note privind desfăşurarea şedinţei de judecată. (1) Desfăşurarea şedinţei de judecată se înregistrează cu mijloace tehnice audio.

(2) În cursul şedinţei de judecată grefierul ia note cu privire la desfăşurarea procesului. Procurorul şi părţile pot cere citirea notelor şi vizarea lor de către preşedinte.

(3) În caz de contestare, de către participanţii la proces, a notelor grefierului, acestea vor fi verificate şi, eventual, completate ori rectificate pe baza înregistrărilor din şedinţa de judecată.

(4) După terminarea şedinţei de judecată, participanţii la proces primesc, la cerere, câte o copie de pe notele grefierului.

(5) Notele grefierului pot fi contestate până la termenul următor.

---

[1] Alin. (6) al art. 303 a fost abrogat prin art. III pct. 1 din **Legea nr. 177/2010**.

[2] Art. 303[1] a fost introdus prin art. I pct. 150 din Legea nr. 356/2006.

[3] Art. 304 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 32[1] din O.U.G. nr. 109/2003, punct introdus prin art. unic pct. 2 din Legea nr. 159/2004.

Art. 305. Încheierea de şedinţă. (1) Desfăşurarea procesului în şedinţa de judecată se consemnează într-o încheiere care cuprinde:

a) ziua, luna, anul şi denumirea instanţei;

b) menţiunea dacă şedinţa a fost sau nu publică;

c) numele şi prenumele judecătorilor, procurorului şi grefierului;

d) numele şi prenumele părţilor, apărătorilor şi ale celorlalte persoane care participă în proces şi care au fost prezente la judecată, precum şi ale celor care au lipsit, cu arătarea calităţii lor procesuale şi cu menţiunea privitoare la îndeplinirea procedurii;

e) enunţarea faptei pentru care inculpatul a fost trimis în judecată şi textele de lege în care a fost încadrată fapta;

f) înscrisurile care s-au citit în şedinţă;

g) cererile de orice natură formulate de procuror, de părţi şi de ceilalţi participanţi la proces;

h) concluziile procurorului şi ale părţilor;

i) măsurile luate în cursul şedinţei.

(2) Încheierea se întocmeşte de grefier în 24 de ore de la terminarea şedinţei şi se semnează de preşedintele completului de judecată şi de grefier.

(3) Când hotărârea se pronunţă în ziua în care a avut loc judecata, nu se întocmeşte o încheiere separată.

Art. 306. Soluţionarea cauzei. Deliberarea şi pronunţarea hotărârii se fac de îndată după încheierea dezbaterilor. Pentru motive temeinice, deliberarea şi pronunţarea pot fi amânate cel mult 15 zile.

Art. 307. Deliberarea. (1) La deliberare iau parte numai membrii completului în faţa căruia a avut loc dezbaterea.

(2) Completul de judecată deliberează în secret.

Art. 308. Luarea hotărârii. (1) Hotărârea trebuie să fie rezultatul acordului membrilor completului de judecată asupra soluţiilor date chestiunilor supuse deliberării.

(2) Când unanimitatea nu poate fi întrunită, hotărârea se ia cu majoritate.

(3) Dacă din deliberare rezultă mai mult decât două păreri, judecătorul care opinează pentru soluţia cea mai severă trebuie să se alăture celei mai apropiate de părerea sa.

(4) Motivarea opiniei separate este obligatorie.

(5) Dacă completul de judecată este format din doi judecători şi unanimitatea nu poate fi întrunită, judecarea cauzei se reia în complet de divergenţă.

Art. 309. Minuta. (1) Rezultatul deliberării se consemnează într-o minută, care trebuie să aibă conţinutul prevăzut pentru dispozitivul hotărârii. Minuta se semnează de membrii completului de judecată.

(2) [1] Întocmirea minutei este obligatorie şi în cazurile în care judecătorul sau instanţa dispune asupra măsurilor preventive.

(3) Minuta se întocmeşte în două exemplare originale, din care unul se ataşează la dosarul cauzei, iar celălalt se depune, spre conservare, la dosarul de minute al instanţei.

Art. 310. Pronunţarea hotărârii. (1) Hotărârea se pronunţă în şedinţă publică de către preşedintele completului de judecată asistat de grefier.

(2) La pronunţarea hotărârii părţile nu se citează. Hotărârea se redactează în cel mult 20 de zile de la pronunţare.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XXIV/2006 (M. Of. nr. 188 din 19 martie 2007) cu privire la consecinţele lipsei din dispozitivul hotărârii a menţiunii „pronunţată în şedinţă publică", Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, în aplicarea prevederilor art. 310, art. 357 alin. (4) şi ale art. 358 din Codul de procedură penală, a statuat: *„Dispozitivul hotărârii trebuie să cuprindă menţiunea că pronunţarea acesteia s-a făcut în şedinţă publică.*
Nerespectarea acestei cerinţe atrage nulitatea hotărârii, în condiţiile reglementate prin art. 197 alin. (1) şi (4) din Codul de procedură penală, numai atunci când se dovedeşte că s-a adus o vătămare care nu poate fi înlăturată decât prin anularea acelui act, iar anularea actului este necesară pentru aflarea adevărului şi pentru justa soluţionare a cauzei."

Art. 311. Felul hotărârilor. (1) Hotărârea prin care cauza este soluţionată de prima instanţă de judecată sau prin care aceasta se dezînvesteşte fără a soluţiona cauza se numeşte sentinţă.

---

[1] Alin. (2) şi (3) ale art. 309 au fost introduse prin art. I pct. 151 din Legea nr. 356/2006.

(2) [1] Hotărârea prin care instanţa se pronunţă asupra apelului, recursului, recursului în interesul legii, precum şi hotărârea pronunţată de instanţa de recurs în rejudecarea cauzei se numeşte decizie.

(3) Toate celelalte hotărâri date de instanţe în cursul judecăţii se numesc încheieri.

Art. 312. Redactarea şi semnarea hotărârii. (1) Sentinţa sau decizia se redactează de unul din judecătorii care au participat la soluţionarea cauzei şi se semnează de toţi membrii completului şi de grefier.

(2) În caz de împiedicare a vreunuia dintre membrii completului de judecată de a semna, hotărârea se semnează în locul acestuia de preşedintele completului. Dacă şi preşedintele completului este împiedicat a semna, hotărârea se semnează de preşedintele instanţei. Când împiedicarea priveşte pe grefier, hotărârea se semnează de grefierul şef. În toate cazurile se face menţiune pe hotărâre despre cauza care a determinat împiedicarea.

Capitolul II. Judecata în primă instanţă

Secţiunea I. Desfăşurarea judecării cauzelor

Art. 313. [2] Măsuri premergătoare. (1) În vederea repartizării pe complete şi a stabilirii primului termen de judecată, dosarele nou formate vor fi transmise, după înregistrare în registratura instanţei, persoanei desemnate cu repartizarea aleatorie a cauzelor.

(2) Dosarele repartizate pe complete în mod aleatoriu vor fi preluate de preşedintele sau de unul dintre judecătorii completului de judecată, care va lua măsurile necesare în scopul pregătirii judecăţii, astfel încât să se asigure soluţionarea cu celeritate a cauzei.

(3) Citaţia trebuie să fie înmânată inculpatului cu cel puţin 5 zile înaintea termenului fixat. În cazul în care inculpatul nu locuieşte în ţară, se aplică în mod corespunzător dispoziţiile art. 237 alin. (2).

---

[1] Alin. (2) al art. 311 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 din Legea nr. 576/2004.

[2] Art. 313 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 152 din Legea nr. 356/2006.

(4) În cauzele în care inculpatul este trimis în judecată în stare de arest, judecătorul prevăzut în alin. (2), la primirea dosarului fixează un termen care, potrivit art. 300[1], nu poate fi mai mare de 48 de ore, înăuntrul căruia se comunică citația împreună cu o copie a actului de sesizare a instanței.

Art. 314. Prezența inculpatului la judecată. (1) Judecata nu poate avea loc decât în prezența inculpatului, când acesta se află în stare de deținere.

(2) Aducerea inculpatului arestat la judecată este obligatorie.

Art. 315. Participarea procurorului. (1)[1] Procurorul este obligat să participe la ședințele de judecată ale judecătoriilor, în cauzele în care instanța de judecată a fost sesizată prin rechizitoriu, în cauzele în care legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii de 3 ani sau mai mare ori în cauzele în care unul dintre inculpați se află în stare de detenție sau în vreuna dintre situațiile prevăzute în art. 171 alin. (2), precum și în cazul în care se dispune înlocuirea pedepsei amenzii cu cea a închisorii. La ședințele de judecată privind alte infracțiuni, procurorul participă când consideră necesar.

(2) La ședințele de judecată ale celorlalte instanțe, participarea procurorului este obligatorie în toate cazurile.

Art. 316. Rolul procurorului. (1) În desfășurarea cercetării judecătorești și a dezbaterilor, procurorul exercită rolul său activ în vederea aflării adevărului și a respectării dispozițiilor legale. Procurorul este liber să prezinte concluziile pe care le consideră întemeiate, potrivit legii, ținând seama de probele administrate.

(2) Cererile și concluziile procurorului trebuie să fie motivate.

(3)[2] Când cercetarea judecătorească nu confirmă învinuirea sau când a intervenit vreuna din cauzele de încetare a procesului penal prevăzute în art. 10, procurorul pune, după caz, concluzii de achitare a inculpatului sau de încetare a procesului penal.

---

[1] Alin. (1) al art. 315 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 177 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (3) al art. 316 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 153 din Legea nr. 356/2006.

Art. 317. Obiectul judecății. Judecata se mărginește la fapta și la persoana arătată în actul de sesizare a instanței, iar în caz de extindere a procesului penal, și la fapta și persoana la care se referă extinderea.

Art. 318. Verificări privitoare la inculpat. (1)[1] La termenul de judecată, după strigarea cauzei și apelul părților, președintele verifică identitatea inculpatului. În cazul când inculpatul se află în stare de deținere, președintele se încredințează dacă a primit în termenul prevăzut în art. 313 alin. (3) copia actului de sesizare a instanței. Când actul nu a fost comunicat, dacă inculpatul cere, judecata se amână, iar președintele îi înmânează o copie de pe actul de sesizare a instanței, făcându-se mențiune despre aceasta în încheierea de ședință.

(2) De asemenea, judecata se amână la cererea inculpatului, când comunicarea s-a făcut cu mai puțin de 3 zile înaintea termenului de judecată.

Art. 319. Măsuri premergătoare privind martorii, experții și interpreții. (1) După apelul martorilor, experților și interpreților, președintele cere martorilor prezenți să părăsească sala de ședință și le pune în vedere să nu se îndepărteze fără încuviințarea sa.

(2) Experții rămân în sala de ședință, afară de cazul în care instanța dispune altfel.

(3)[2] Martorii, experții și interpreții prezenți pot fi ascultați, chiar dacă nu au fost citați sau nu au primit citație, însă numai după ce s-a stabilit identitatea lor, ținându-se seama de dispozițiile art. 86^1 și următoarele.

Art. 320. Lămuriri, excepții și cereri. (1) Președintele explică persoanei vătămate că se poate constitui parte civilă sau că poate participa ca parte vătămată în proces.

(2) Președintele întreabă pe procuror și pe părți dacă au de formulat excepții, cereri sau propun efectuarea de probe noi.

(3) În cazul când se propun noi probe, trebuie să se arate faptele și împrejurările ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate

---

[1] Alin. (1) al art. 318 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 178 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (3) al art. 319 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 179 din Legea nr. 281/2003.

aceste probe, locul unde se află aceste mijloace, iar în ce priveşte martorii şi experţii, identitatea şi adresa acestora.

(4) Procurorul şi părţile pot cere administrarea de probe noi şi în cursul cercetării judecătoreşti.

Art. 320[1]. [1)] Judecata în cazul recunoaşterii vinovăţiei. (1) Până la începerea cercetării judecătoreşti, inculpatul poate declara personal sau prin înscris autentic că recunoaşte săvârşirea faptelor reţinute în actul de sesizare a instanţei şi solicită ca judecata să se facă în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

(2) Judecata poate avea loc numai în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, doar atunci când inculpatul declară că recunoaşte în totalitate faptele reţinute în actul de sesizare a instanţei şi nu solicită administrarea de probe, cu excepţia înscrisurilor în circumstanţiere pe care le poate administra la acest termen de judecată.

(3) La termenul de judecată, instanţa întreabă pe inculpat dacă solicită ca judecata să aibă loc în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, pe care le cunoaşte şi le însuşeşte, procedează la audierea acestuia şi apoi acordă cuvântul procurorului şi celorlalte părţi.

(4) Instanţa de judecată soluţionează latura penală atunci când, din probele administrate, rezultă că faptele inculpatului sunt stabilite şi sunt suficiente date cu privire la persoana sa pentru a permite stabilirea unei pedepse.

(5) Dacă pentru soluţionarea acţiunii civile se impune administrarea de probe în faţa instanţei, se va dispune disjungerea acesteia.

(6) În caz de soluţionare a cauzei prin aplicarea alin. (1), dispoziţiile art. 334 şi 340-344 se aplică în mod corespunzător.

(7) Instanţa va pronunţa condamnarea inculpatului, care beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei închisorii, şi de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei amenzii. Dispoziţiile alin. (1)-(6) nu se aplică în cazul în care acţiunea penală vizează o infracţiune care se pedepseşte cu detenţiune pe viaţă.

[1)] Art. 320[1] a fost introdus prin art. XVIII pct. 43 din **Legea nr. 202/2010**.

(8) În caz de respingere a cererii, instanţa continuă judecarea cauzei potrivit procedurii de drept comun.

Art. 321. Ordinea cercetării judecătoreşti. (1) Instanţa începe efectuarea cercetării judecătoreşti, când cauza se află în stare de judecată.

(2) Ordinea de efectuare a actelor de cercetare judecătorească este cea prevăzută în dispoziţiile cuprinse în prezenta secţiune.

(3) Instanţa poate dispune unele schimbări ale ordinii, când aceasta este necesar pentru buna desfăşurare a cercetării judecătoreşti. Când inculpatul este prezent, schimbarea ordinii nu poate fi dispusă decât după ascultarea acestuia.

Art. 322.[1] **Începerea cercetării judecătoreşti.** Preşedintele dispune ca grefierul să dea citire sau să facă o prezentare succintă a actului de sesizare a instanţei, după care explică inculpatului în ce constă învinuirea ce i se aduce. Totodată, înştiinţează pe inculpat cu privire la dreptul de a nu face nici o declaraţie, atrăgându-i atenţia că ceea ce declară poate fi folosit şi împotriva sa, precum şi cu privire la dreptul de a pune întrebări coinculpaţilor, celorlalte părţi, martorilor, experţilor şi de a da explicaţii în tot cursul cercetării judecătoreşti, când socoteşte că este necesar.

Art. 323. Ascultarea inculpatului. (1) Instanţa procedează apoi la ascultarea inculpatului.

(2)[2] Inculpatul este lăsat să arate tot ce ştie despre fapta pentru care a fost trimis în judecată, apoi i se pot pune întrebări de către preşedinte şi în mod nemijlocit de ceilalţi membri ai completului, de către procuror, de partea vătămată, de partea civilă, de partea responsabilă civilmente, de ceilalţi inculpaţi şi de apărătorul inculpatului a cărui ascultare se face.

(3) Instanţa poate respinge întrebările care nu sunt concludente şi utile cauzei.

(4) Inculpatul poate fi reascultat ori de câte ori este necesar.

Art. 324. Ascultarea coinculpaţilor. (1) Dacă sunt mai mulţi inculpaţi, ascultarea fiecăruia dintre ei se face în prezenţa celorlalţi inculpaţi.

---

[1] Art. 322 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 154 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (2) şi (3) ale art. 323 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 155 din Legea nr. 356/2006.

(2) Când interesul aflării adevărului cere, instanţa poate dispune ascultarea vreunuia dintre inculpaţi, fără ca ceilalţi să fie de faţă.

(3) Declaraţiile luate separat sunt citite în mod obligatoriu celorlalţi inculpaţi, după ascultarea lor.

(4) Inculpatul poate fi din nou ascultat în prezenţa celorlalţi inculpaţi sau a unora dintre ei.

Art. 325. Citirea declaraţiilor anterioare ale inculpatului. (1) Când inculpatul nu-şi mai aminteşte anumite fapte sau împrejurări sau când există contraziceri între declaraţiile făcute de inculpat în instanţă şi cele date anterior, preşedintele cere acestuia explicaţii, putând da citire, în întregime sau în parte, declaraţiilor anterioare.

(2) Când inculpatul refuză să dea declaraţii, instanţa dispune citirea declaraţiilor pe care acesta le-a dat anterior.

Art. 326. Ascultarea celorlalte părţi. (1) După ascultarea inculpatului se procedează la ascultarea celorlalte părţi.

(2) Dispoziţiile art. 322-324 şi 325 alin. (1) se aplică în mod corespunzător şi la ascultarea acestora.

Art. 327. Ascultarea martorului, expertului sau interpretului. (1) Instanţa trece apoi la ascultarea martorilor potrivit art. 323 şi 325, care se aplică în mod corespunzător. După ce martorului i s-au pus întrebări de instanţă şi de procuror, el este întrebat de partea care l-a propus şi apoi de celelalte părţi.

(2) Martorul care posedă un înscris în legătură cu depoziţia făcută poate să-l citească în instanţă. Procurorul şi părţile au dreptul să examineze înscrisul, iar instanţa poate dispune reţinerea înscrisului la dosar, în original sau în copie.

(3) Dacă ascultarea vreunuia dintre martori nu mai este posibilă, instanţa dispune citirea depoziţiei date de acesta în cursul urmăririi penale şi va ţine seama de ea la judecarea cauzei.

(4) Instanţa dispune citirea declaraţiilor anterioare şi atunci când martorul face declaraţii care sunt în contrazicere cu cele date anterior.

(5) Dacă unul sau mai mulţi martori lipsesc, instanţa poate dispune motivat fie continuarea judecăţii, fie amânarea cauzei. Martorul a cărui lipsă nu este justificată poate fi adus silit.

(6) Dispoziţiile prevăzute în alineatele precedente se aplică în mod corespunzător şi în caz de ascultare a expertului sau interpretului.

(7) [1] Dispoziţiile art. 86[1]-86[4] se aplică în mod corespunzător, atunci când este cazul.

Art. 327[1]. [2] Declaraţiile inculpaţilor, ale martorilor ori ale altor persoane audiate în cauză, inclusiv întrebările adresate acestora de oricare dintre părţi sau de instanţa de judecată, se consemnează întocmai în condiţiile prevăzute de art. 304.

Art. 328. Măsuri privitoare la martori. (1) Martorii ascultaţi rămân în sală, la dispoziţia instanţei, până la terminarea actelor de cercetare judecătorească care se efectuează în şedinţa respectivă. Dacă instanţa găseşte necesar, poate dispune retragerea lor sau a unora dintre ei, din sala de şedinţă, în vederea reaudierii ori a confruntării lor.

(2) Instanţa, luând concluziile procurorului şi ale părţilor, poate încuviinţa plecarea martorilor după ascultarea lor.

Art. 329. Renunţarea la martori. (1) Procurorul şi părţile pot renunţa la martorii pe care i-au propus.

(2) După punerea în discuţie a renunţării, instanţa poate dispune ca martorii să nu fie ascultaţi, dacă audierea nu mai este necesară.

(3) Dacă în cursul cercetării judecătoreşti administrarea unei probe anterior admisă apare inutilă, instanţa, după ce ascultă procurorul şi părţile, poate dispune ca acea probă să nu mai fie administrată.

Art. 330. Prezentarea mijloacelor materiale de probă. Când în cauza supusă judecăţii există mijloace materiale de probă, instanţa, din oficiu sau la cerere, dispune, dacă este necesar, aducerea şi prezentarea acestora.

Art. 331.[3] **Amânarea pentru probe noi.** Dacă din cercetarea judecătorească rezultă că pentru lămurirea faptelor sau împrejurărilor cauzei este necesară administrarea unor probe noi, instanţa dispune fie judecarea cauzei în continuare, fie amânarea ei.

---

[1] Alin. (7) al art. 327 a fost introdus prin art. I pct. 180 din Legea nr. 281/2003.

[2] Art. 327[1] a fost introdus prin art. I pct. 182 din Legea nr. 281/2003.

[3] Art. 331 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 156 din Legea nr. 356/2006.

Art. 332.[1] **Restituirea pentru refacerea urmăririi penale.** (1) Când se constată, înainte de terminarea cercetării judecătoreşti, că în cauza supusă judecăţii s-a efectuat cercetare penală de un alt organ decât cel competent, instanţa se desesizează şi restituie cauza procurorului, care procedează potrivit art. 268 alin. (1). Cauza nu se restituie atunci când constatarea are loc după începerea dezbaterilor sau când instanţa, în urma cercetării judecătoreşti, schimbă încadrarea juridică a faptei într-o altă infracţiune pentru care cercetarea penală ar fi revenit altui organ de cercetare.

(2) Instanţa se desesizează şi restituie cauza procurorului pentru refacerea urmăririi penale în cazul nerespectării dispoziţiilor privitoare la competenţa după materie sau după calitatea persoanei, sesizarea instanţei, prezenţa învinuitului sau a inculpatului şi asistarea acestuia de către apărător.

(3) În cazurile în care dispune restituirea, instanţa se pronunţă şi asupra măsurilor preventive, asupra măsurilor de siguranţă prevăzute în art. 113 şi 114 din Codul penal, precum şi asupra măsurilor asigurătorii.

(4) Împotriva hotărârii de desesizare se poate face recurs de către procuror şi de orice persoană ale cărei interese au fost vătămate prin hotărâre, în 3 zile de la pronunţare, pentru cei prezenţi, şi de la comunicare, pentru cei lipsă.

(5) Dosarul este trimis procurorului imediat după rămânerea definitivă a hotărârii la prima instanţă sau în cel mult 3 zile de la pronunţarea hotărârii de către instanţa de recurs. În cazul în care inculpatul este arestat preventiv, procurorul procedează potrivit dispoziţiilor art. 156 şi 159.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. LXV (65)/2007 (M. Of. nr. 537 din 16 iulie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la durata maximă a măsurii arestării preventive ce poate fi dispusă în cazul reluării urmăririi penale după restituirea cauzei la procuror cu menţinerea acestei măsuri, în temeiul art. 332 din Codul de procedură penală: *„În interpretarea dispoziţiilor art. 332 din Codul de procedură penală, cu referire la art. 159 alin. (13) ultima teză din Codul de procedură penală, stabilesc că, în situaţia restituirii cauzei la procuror pentru refacerea urmăririi penale,*

[1] Art. 332 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 157 din Legea nr. 356/2006.

durata maximă a arestării preventive nu poate depăşi 180 de zile, calculată prin adiţionarea tuturor perioadelor anterioare din cursul urmăririi penale şi ulterioare restituirii cauzei la procuror".

Art. 333.[1] *Abrogat.*

Art. 334. Schimbarea încadrării juridice. Dacă în cursul judecăţii se consideră că încadrarea juridică dată faptei prin actul de sesizare urmează a fi schimbată, instanţa este obligată să pună în discuţie noua încadrare şi să atragă atenţia inculpatului că are dreptul să ceară lăsarea cauzei mai la urmă sau eventual amânarea judecăţii, pentru a-şi pregăti apărarea.

Art. 335.[2] **Extinderea acţiunii penale pentru alte acte materiale.** (1) Dacă în cursul judecăţii se descoperă în sarcina inculpatului date cu privire şi la alte acte materiale care intră în conţinutul infracţiunii pentru care a fost trimis în judecată, instanţa dispune, prin încheiere, extinderea acţiunii penale cu privire şi la aceste acte şi procedează la judecarea infracţiunii în întregul ei.

(2) Dacă cu privire la unele din actele care intră în conţinutul aceleiaşi infracţiuni s-a pronunţat anterior o hotărâre definitivă, instanţa reuneşte cauza cu aceea în care s-a dat hotărârea definitivă, pronunţând o nouă hotărâre în raport cu toate actele care intră în conţinutul infracţiunii, şi desfiinţează hotărârea anterioară.

(3) Instanţa este obligată să pună în discuţie actele cu privire la care s-a dispus extinderea, făcând aplicaţie în ce priveşte încadrarea juridică şi a dispoziţiilor art. 334.

Art. 336.[3] **Extinderea procesului penal pentru alte fapte.** (1) Când în cursul judecăţii se descoperă în sarcina inculpatului date cu privire la săvârşirea unei alte fapte prevăzute de legea penală, având legătură cu infracţiunea pentru care este trimis în judecată, procurorul poate cere extinderea procesului penal şi în ce priveşte această faptă, iar instanţa, după caz:

---

[1] Art. 333 a fost abrogat prin art. I pct. 158 din Legea nr. 356/2006.

[2] Art. 335 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 159 din Legea nr. 356/2006.

[3] Art. 336 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 160 din Legea nr. 356/2006.

a) dacă procurorul declară că pune în mişcare acţiunea penală, instanţa, atunci când găseşte cererea întemeiată, procedează la extinderea procesului penal şi la judecarea cauzei şi cu privire la fapta descoperită;

b) dacă procurorul declară că nu pune în mişcare acţiunea penală, instanţa sesizează, prin încheiere, organul de urmărire penală competent pentru efectuarea de cercetări cu privire la fapta descoperită.

(2) Dacă procurorul nu participă la judecată şi sunt întrunite condiţiile prevăzute în alin. (1), instanţa extinde din oficiu procesul penal şi procedează la judecarea cauzei în întregul ei sau, după caz, sesizează, prin încheiere, organul de urmărire penală competent pentru efectuarea de cercetări cu privire la fapta descoperită.

(3) Dispoziţiile art. 335 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Art. 337. Extinderea procesului penal cu privire la alte persoane. (1) În cursul judecăţii, când se descoperă date cu privire la participarea şi a unei alte persoane la săvârşirea faptei prevăzute de legea penală pusă în sarcina inculpatului sau date cu privire la săvârşirea unei fapte prevăzute de legea penală de către o altă persoană, dar în legătură cu fapta inculpatului, procurorul poate cere extinderea procesului penal cu privire la acea persoană.

(2)[1] Dispoziţiile art. 336 se aplică în mod corespunzător.

Art. 338.[2] *Abrogat.*

Art. 339. Terminarea cercetării judecătoreşti. (1) Înainte de a declara terminată cercetarea judecătorească, preşedintele întreabă pe procuror şi pe părţi dacă mai au de dat explicaţii ori de formulat cereri noi pentru completarea cercetării judecătoreşti.

(2) Dacă nu s-au formulat cereri sau dacă cererile formulate au fost respinse, ori dacă s-au efectuat completările cerute, preşedintele declară terminată cercetarea judecătorească.

Art. 340. Dezbaterile şi ordinea în care se dă cuvântul. (1) După terminarea cercetării judecătoreşti se trece la dezbateri, dându-se cuvântul

[1] Alin. (2) al art. 337 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 161 din Legea nr. 356/2006.

[2] Art. 338 a fost abrogat prin art. I pct. 162 din Legea nr. 356/2006.

în următoarea ordine: procurorului, părţii vătămate, părţii civile, părţii responsabile civilmente şi inculpatului.

(2) Preşedintele poate da cuvântul şi în replică, respectându-se aceeaşi ordine.

(3) Preşedintele are dreptul să întrerupă pe cei care au cuvântul, dacă în susţinerile lor depăşesc limitele cauzei ce se judecă.

(4) Pentru motive temeinice dezbaterile pot fi întrerupte. Întreruperea nu poate fi mai mare de 5 zile.

Art. 341. Ultimul cuvânt al inculpatului. (1) Preşedintele înainte de a încheia dezbaterile dă ultimul cuvânt inculpatului personal.

(2) În timpul în care inculpatul are ultimul cuvânt, nu i se pot pune întrebări. Dacă inculpatul relevă fapte sau împrejurări noi, esenţiale pentru soluţionarea cauzei, instanţa dispune reluarea cercetării judecătoreşti.

Art. 342. Concluzii scrise. (1) Instanţa, când socoteşte necesar, poate cere părţilor, după închiderea dezbaterilor, să depună concluzii scrise.

(2) Procurorul şi părţile pot depune concluzii scrise, chiar dacă nu au fost cerute de instanţă.

Secţiunea II. Deliberarea şi hotărâre a instanţei

Art. 343. Obiectul deliberării. (1) Completul de judecată deliberează mai întâi asupra chestiunilor de fapt şi apoi asupra chestiunilor de drept.

(2) Deliberarea poartă asupra existenţei faptei şi vinovăţiei făptuitorului, asupra stabilirii pedepsei, asupra măsurii educative ori măsurii de siguranţă când este cazul să fie luată, precum şi asupra computării reţinerii şi arestării preventive.

(3) Completul de judecată deliberează şi asupra reparării pagubei produse prin infracţiune, asupra măsurilor preventive şi asigurătorii, mijloacelor materiale de probă, cheltuielilor judiciare, precum şi asupra oricărei alte probleme privind justa soluţionare a cauzei.

(4) Toţi membrii completului de judecată au îndatorirea să-şi spună părerea asupra fiecărei chestiuni.

(5) Preşedintele îşi spune părerea cel din urmă.

Art. 344. Reluarea cercetării judecătoreşti sau a dezbaterilor. (1) Dacă în cursul deliberării instanţa găseşte că o anumită împrejurare trebuie lămurită şi că este necesară reluarea cercetării judecătoreşti, repune cauza pe rol.

(2) Dacă lămurirea acelei împrejurări se poate face numai prin reluarea dezbaterilor, instanţa o va pune în discuţie în aceeaşi şedinţă, dacă este posibil, sau în altă şedinţă în continuare.

Art. 345. Rezolvarea acţiunii penale. (1) Instanţa hotărăşte prin sentinţă asupra învinuirii aduse inculpatului, pronunţând, după caz, condamnarea, achitarea sau încetarea procesului penal.

(2) Condamnarea se pronunţă dacă instanţa constată că fapta există, constituie infracţiune şi a fost săvârşită de inculpat.

(3) Achitarea sau încetarea procesului penal se pronunţă potrivit art. 11 pct. 2.

(4) Când instanţa a constatat că există cazul prevăzut în art. 10 lit. b^1), odată cu achitarea face şi aplicarea art. 18^1 alin. (3) din Codul penal.

(5) Dacă instanţa a dispus înlocuirea răspunderii penale, odată cu încetarea procesului penal face aplicarea art. 91 din Codul penal.

Art. 346. Rezolvarea acţiunii civile. (1) În caz de condamnare, achitare sau încetare a procesului penal, instanţa se pronunţă prin aceeaşi sentinţă şi asupra acţiunii civile.

(2)[1] Când achitarea s-a pronunţat pentru cazul prevăzut în art. 10 alin. (1) lit. b^1) ori pentru că instanţa a constatat existenţa unei cauze care înlătură caracterul penal al faptei sau pentru că lipseşte vreunul dintre elementele constitutive ale infracţiunii, instanţa poate obliga la repararea pagubei materiale şi a daunelor morale, potrivit legii civile.

(3) Nu pot fi acordate despăgubiri civile în cazul când achitarea s-a pronunţat pentru că fapta imputată nu există, ori nu a fost săvârşită de inculpat.

(4)[2] Instanţa penală nu soluţionează acţiunea civilă când pronunţă achitarea pentru cazul prevăzut în art. 10 alin. (1) lit. b) ori când pronunţă

---

[1] Alin. (2) al art. 346 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 184 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (4) al art. 346 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 163 din Legea nr. 356/2006.

încetarea procesului penal pentru vreunul dintre cazurile prevăzute în art. 10 alin. (1) lit. f) şi j), precum şi în caz de retragere a plângerii prealabile.

Art. 347. Rezolvarea separată a acţiunii civile. Instanţa poate dispune disjungerea acţiunii civile şi amânarea judecării acesteia într-o altă şedinţă, în cazul când rezolvarea pretenţiilor civile ar provoca întârzierea soluţionării acţiunii penale.

Art. 348.[1] Rezolvarea separată a acţiunii civile. Instanţa, chiar dacă nu există constituire de parte civilă, se pronunţă asupra reparării pagubei materiale şi a daunelor morale în cazurile prevăzute în art. 17, iar în celelalte cazuri numai cu privire la restituirea lucrului, desfiinţarea totală sau parţială a unui înscris şi restabilirea situaţiei anterioare săvârşirii infracţiunii.

Art. 349. Cheltuielile judiciare. Instanţa se pronunţă prin hotărâre şi asupra cheltuielilor judiciare, potrivit dispoziţiilor prevăzute în art. 189-193.

Art. 350. Măsuri cu privire la starea de libertate. (1)[2] Instanţa are obligaţia ca, prin hotărâre, să se pronunţe asupra luării, menţinerii sau revocării măsurii arestării preventive a inculpatului şi asupra luării sau revocării măsurii obligării acestuia de a nu părăsi localitatea ori ţara, motivând soluţia pronunţată.

(2) În caz de achitare sau de încetare a procesului penal, instanţa dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului arestat preventiv.

(3) De asemenea, instanţa dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului arestat preventiv, atunci când pronunţă:

a) o pedeapsă cu închisoare cel mult egală cu durata reţinerii şi arestării preventive;

b) o pedeapsă cu închisoare, cu suspendarea condiţionată a executării ori cu suspendarea executării sub supraveghere sau cu executare la locul de muncă;

c) amenda;

d)[3] o măsură educativă.

---

[1] Art. 348 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 185 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (1) al art. 350 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 164 din Legea nr. 356/2006.

[3] Lit. d) de la alin. (3) al art. 350 a fost introdusă prin art. I pct. 187 din Legea nr. 281/2003.

(4)[1] Hotărârea pronunţată în cazul alineatelor precedente cu privire la arestarea preventivă a inculpatului sau la obligarea acestuia de a nu părăsi localitatea ori ţara este executorie.

(5) Când potrivit dispoziţiilor prevăzute în alin. (1), (2) şi (3) inculpatul este pus în libertate, instanţa comunică aceasta administraţiei locului de deţinere.

(6)[2] Inculpatul condamnat de prima instanţă şi aflat în stare de deţinere este liberat de îndată ce durata reţinerii şi a arestării devin egale cu durata pedepsei pronunţate, deşi hotărârea nu este definitivă. Liberarea se dispune de administraţia locului de deţinere. În acest scop i se comunică, îndată după pronunţarea hotărârii, o copie după dispozitiv sau extras, care va cuprinde menţiunile prevăzute în art. 140 alin. (3).

(7) Când în cursul urmăririi penale sau al judecăţii, învinuitul sau inculpatul a fost liberat provizoriu pe cauţiune, instanţa va dispune restituirea sumei depuse drept cauţiune, în cazurile prevăzute de lege. Dispoziţiile art. 160^5 alin. (5) se aplică în mod corespunzător.

Art. 351.[3] **Executarea într-o închisoare militară.** În cazurile prevăzute în art. 62 din Codul penal, instanţa, prin hotărârea de condamnare, se pronunţă şi asupra executării pedepsei închisorii într-o închisoare militară.

Art. 352. *Abrogat.*

Art. 353. Măsuri privind reparaţiile civile. (1) Instanţa, în cazul când admite acţiunea civilă, examinează potrivit art. 163 şi următoarele necesitatea luării măsurilor asigurătorii privind reparaţiile civile, dacă asemenea măsuri nu au fost luate anterior.

(2) Dispoziţiile din hotărâre privind luarea măsurilor asigurătorii sunt executorii.

(3) Când instanţa nu s-a pronunţat asupra acţiunii civile potrivit art. 346 alin. ultim, măsurile asigurătorii se menţin. Aceste măsuri încetează de drept

---

[1] Alin. (4) al art. 350 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 164 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (6) al art. 350 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 188 din Legea nr. 281/2003.

[3] Art. 351 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 165 din Legea nr. 356/2006.

dacă persoana vătămată nu introduce acţiune în faţa instanţei civile în termen de 30 de zile de la rămânerea definitivă a hotărârii.

Art. 354. Cuprinsul hotărârii. Hotărârea prin care instanţa penală soluţionează fondul cauzei trebuie să conţină o parte introductivă, o expunere şi dispozitivul.

Art. 355. Conţinutul părţii introductive. (1) Partea introductivă cuprinde menţiunile prevăzute în art. 305.

(2) Când s-a redactat o încheiere de şedinţă, potrivit dispoziţiilor din art. 305, partea introductivă se limitează numai la următoarele menţiuni: denumirea instanţei care a judecat cauza, data pronunţării hotărârii, locul unde a fost judecată cauza, precum şi numele şi prenumele membrilor completului de judecată, ale procurorului şi ale grefierului, făcându-se menţiune că celelalte date au fost trecute în încheierea de şedinţă.

(3) În hotărârile instanţelor militare trebuie să se indice şi gradul militar al membrilor completului de judecată şi al procurorului. Când inculpatul este militar, se menţionează şi gradul acestuia.

Art. 356. Conţinutul expunerii. Expunerea trebuie să cuprindă:

a) datele privind identitatea părţilor;

b) descrierea faptei ce face obiectul învinuirii, cu arătarea timpului şi locului unde a fost săvârşită, precum şi încadrarea juridică dată acesteia prin actul de sesizare;

c) analiza probelor care au servit ca temei pentru soluţionarea laturii penale a cauzei, cât şi a celor care au fost înlăturate, motivarea soluţiei cu privire la latura civilă a cauzei, precum şi analiza oricăror elemente de fapt pe care se sprijină soluţia dată în cauză.

În caz de condamnare, expunerea trebuie să mai cuprindă fapta sau fiecare faptă reţinută de instanţă în sarcina inculpatului, forma şi gradul de vinovăţie, circumstanţele agravante sau atenuante, starea de recidivă, timpul ce se deduce din pedeapsa pronunţată şi actele din care rezultă durata acesteia.

Dacă instanţa reţine în sarcina inculpatului numai o parte din faptele ce formează obiectul învinuirii, se va arăta în hotărâre pentru care anume fapte s-a pronunţat condamnarea şi pentru care încetarea procesului penal sau achitarea;

d) arătarea temeiurilor de drept care justifică soluţiile date în cauză.

Art. 357. Conţinutul dispozitivului. (1) [1] Dispozitivul trebuie să cuprindă datele prevăzute în art. 70 privitoare la persoana inculpatului, soluţia dată de instanţă cu privire la infracţiune, indicându-se, în caz de condamnare, denumirea acesteia şi textul de lege în care se încadrează, iar în caz de achitare sau de încetare a procesului penal, cauza pe care se întemeiază potrivit art. 11, precum şi soluţia dată cu privire la repararea pagubei materiale şi a daunelor morale. Când instanţa face aplicarea art. 86^7 din Codul penal, dispozitivul va menţiona dacă cel condamnat va executa pedeapsa în unitatea unde îşi desfăşoară activitatea sau la altă unitate. Când instanţa face aplicarea art. 86^1 din Codul penal, dispozitivul va menţiona măsurile de supraveghere prevăzute în art. 86^3 alin. (1) din Codul penal, la care trebuie să se supună condamnatul, precum şi obligaţiile stabilite de instanţă potrivit art. 86^3 alin. (3) din Codul penal.

(2) Dispozitivul trebuie să mai cuprindă, după caz, cele hotărâte de instanţă cu privire la:

a) deducerea reţinerii şi arestării preventive, indicându-se partea din pedeapsă executată în acest mod;

b) măsurile preventive;

c) măsurile asigurătorii;

d) cheltuielile judiciare;

e) restituirea lucrurilor ce nu sunt supuse confiscării;

f) rezolvarea oricărei alte probleme privind justa soluţionare a cauzei.

(3) Când instanţa pronunţă pedeapsa închisorii sau pedeapsa închisorii cu executare la locul de muncă, în hotărâre se face menţiune că persoana condamnată este lipsită de drepturile arătate în art. 71 din Codul penal, pe durata prevăzută în acelaşi articol.

(4) Dispozitivul trebuie să cuprindă totdeauna menţiunea că hotărârea este supusă apelului sau, după caz, recursului, cu arătarea termenului în care poate fi exercitat şi menţionarea datei când hotărârea a fost pronunţată şi că pronunţarea s-a făcut în şedinţă publică.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XXIV/2006 (M. Of. nr. 188 din 19 martie 2007) cu privire la consecinţele lipsei din dispozitivul hotărârii a menţiunii „pronunţată în şedinţă publică", Înalta Curte de

---

[1] Alin. (1) al art. 357 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 189 din Legea nr. 281/2003.

Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, în aplicarea prevederilor art. 310, art. 357 alin. (4) şi ale art. 358 din Codul de procedură penală, a statuat: *„Dispozitivul hotărârii trebuie să cuprindă menţiunea că pronunţarea acesteia s-a făcut în şedinţă publică.*
Nerespectarea acestei cerinţe atrage nulitatea hotărârii, în condiţiile reglementate prin art. 197 alin. (1) şi (4) din Codul de procedură penală, numai atunci când se dovedeşte că s-a adus o vătămare care nu poate fi înlăturată decât prin anularea acelui act, iar anularea actului este necesară pentru aflarea adevărului şi pentru justa soluţionare a cauzei.”

Art. 358. Pronunţarea dispozitivului hotărârii. (1) Dispozitivul hotărârii se pronunţă potrivit art. 310 alin. (1).

(2) După pronunţare, preşedintele explică părţilor prezente că pot declara apel sau, după caz, recurs.

Art. 359. Obligaţii ale instanţei în caz de condamnare cu suspendarea executării pedepsei sau cu executarea pedepsei la locul de muncă. (1) În caz de condamnare la pedeapsa închisorii cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei sau cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere ori la executarea pedepsei la locul de muncă, preşedintele atrage atenţia celui condamnat asupra dispoziţiilor a căror nerespectare are ca urmare revocarea suspendării sau a executării pedepsei la locul de muncă. În cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere, preşedintele face cunoscut celui condamnat măsurile de supraveghere la care este supus şi obligaţiile pe care trebuie să le respecte.

(2) Dacă inculpatul nu este prezent şi instanţa apreciază că nu este necesară chemarea lui, face o comunicare scrisă, în care i se atrage atenţia potrivit alineatului precedent.

(3) În toate cazurile în care s-a pronunţat condamnarea cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei ori cu suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, instanţa de executare aduce aceasta la cunoştinţă unităţii unde condamnatul îşi desfăşoară activitatea, iar în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere, şi organului de poliţie din localitatea unde domiciliază condamnatul.

Art. 360. Comunicarea hotărârii. (1) Copii de pe dispozitivul hotărârii se comunică părţilor care au lipsit atât la judecată, cât şi la pronunţare.

(2) [1] Inculpatului deţinut sau aflat în vreuna dintre situaţiile prevăzute în art. 171 alin. (2), care a lipsit de la pronunţarea hotărârii, i se comunică copia dispozitivului hotărârii. De asemenea, copia dispozitivului hotărârii se comunică administraţiei locului de deţinere.

(3) După redactarea hotărârii, inculpaţilor prevăzuţi în alineatul precedent li se comunică copii de pe aceasta.

(4) [2] În cazul în care instanţa a dispus suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, o copie de pe dispozitivul hotărârii se comunică serviciului de probaţiune.

Capitolul III. Căile de atac ordinare

Secţiunea I. Apelul

Art. 361. Hotărârile supuse apelului. (1) Sentinţele pot fi atacate cu apel. Nu pot fi atacate cu apel:

M a) [3] sentinţele pronunţate de judecătorii;

b) sentinţele pronunţate de tribunalele militare;

c) sentinţele pronunţate de curţile de apel şi Curtea Militară de Apel;

d) [4] sentinţele pronunţate de secţia penală a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie;

e) sentinţele de dezînvestire;

f) [5] sentinţele pronunţate în materia executării hotărârilor penale, precum şi cele privind reabilitarea.

---

[1] Alin. (2) al art. 360 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 190 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (4) al art. 360 a fost introdus prin art. I pct. 166 din Legea nr. 356/2006.

[3] Lit. a) şi b) de la alin. (1) al art. 361 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. XVIII pct. 44 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: „*a) sentinţele privind infracţiunile pentru care punerea în mişcare a acţiunii penale se face la plângerea prealabilă a persoanei vătămate;*

b) sentinţele pronunţate de tribunalele militare privind infracţiunile contra ordinii şi disciplinei militare, sancţionate de lege cu pedeapsa închisorii de cel mult 2 ani;".

[4] Lit. d) de la alin. (1) al art. 361 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 191 din Legea nr. 281/2003.

[5] Lit. f) de la alin. (1) al art. 361 a fost introdusă prin art. I pct. 168 din Legea nr. 356/2006.

(2) Încheierile date în primă instanță pot fi atacate cu apel numai odată cu fondul.

(3) Apelul declarat împotriva sentinței se socotește făcut și împotriva încheierilor, chiar dacă acestea au fost date după pronunțarea sentinței.

Art. 362. Persoanele care pot face apel. (1) Pot face apel:

a)[1] procurorul, în ce privește latura penală și latura civilă. Apelul procurorului în ce privește latura civilă este inadmisibil în lipsa apelului formulat de partea civilă, cu excepția cazurilor în care acțiunea civilă se exercită din oficiu;

b) inculpatul, în ce privește latura penală și latura civilă. Împotriva sentinței de achitare sau de încetare a procesului penal, inculpatul poate declara apel și în ce privește temeiurile achitării sau încetării procesului penal;

c)[2] partea vătămată, în ce privește latura penală;

d)[3] partea civilă și partea responsabilă civilmente, în ce privește latura penală și latura civilă;

e)[4] martorul, expertul, interpretul și apărătorul, în ce privește cheltuielile judiciare cuvenite acestora;

f) orice persoană ale cărei interese legitime au fost vătămate printr-o măsură sau printr-un act al instanței.

(2) Apelul poate fi declarat pentru persoanele prevăzute la lit. b)-f) și de către reprezentantul legal, de către apărător, iar pentru inculpat, și de către soțul acestuia.

Constituționalitate. Prin Decizia nr. 190 din 26 februarie 2008 (M. Of. nr. 213 din 20 martie 2008) Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că **dispozițiile art. 362 alin. (1) lit. a) teza a doua din Codul de procedură penală sunt neconstituționale,** fiind contrare art. 131 alin. (1) din Constituție.

---

[1] Lit. a) de la alin. (1) al art. 362 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 169 din Legea nr. 356/2006.

[2] Lit. c) de la alin. (1) al art. 362 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 169 din Legea nr. 356/2006.

[3] Lit. d) de la alin. (1) al art. 362 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 169 din Legea nr. 356/2006.

[4] Lit. e) de la alin. (1) al art. 362 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 169 din Legea nr. 356/2006.

Examinând excepția, Curtea a constatat că aceasta este întemeiată, pentru următoarele considerente:
Instituția Ministerului Public este reglementată în Constituție în Titlul III „Autoritățile publice", Capitolul VI „Autoritatea judecătorească". În art. 131 alin. (1) se precizează că „în activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor". Dispoziția art. 131 alin. (1) din Constituție se poate concretiza, după caz, prin legi organice sau ordinare, dar această concretizare nu poate să ducă la restrângerea conținutului dispoziției constituționale, așa cum s-a întâmplat de altfel odată cu introducerea tezei a doua în art. 362 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură penală, prin art. I pct. 169 din Legea nr. 356/2006 și care condiționează apelul declarat de procuror în cadrul procesului penal referitor la latura civilă de existența apelului părții civile, cu excepția cazurilor în care acțiunea civilă se exercită din oficiu.
Este de observat că, în timp ce textul constituțional se referă la apărarea ordinii de drept, precum și la drepturile și libertățile cetățenilor, art. 362 alin. (1) lit. a) teza a doua din Codul de procedură penală restrânge posibilitatea procurorului să declare apel cu privire la *modalitatea de soluționare a laturii civile a unui proces penal, în lipsa apelului formulat de partea civilă*. În temeiul textului actual, apelul procurorului în ce privește latura civilă este inadmisibil în lipsa apelului formulat de partea civilă, or este fără nicio îndoială că la soluționarea laturii civile în cadrul procesului penal există și interese generale și este interesată și ordinea de drept.
Limitarea prevăzută de art. 362 alin. (1) lit. a) teza a doua din Codul de procedură penală este neconstituțională, deoarece art. 131 alin. (1) din Legea fundamentală stabilește în mod clar și categoric sfera atribuțiilor procurorului. Este adevărat că în alin. (2) al art. 131 se prevede că „Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii", dar este evident că referirea la condițiile legii privește organizarea parchetelor, și nu exercitarea atribuțiilor stabilite în alin. (1).
Legiuitorul constituant a înțeles să confere procurorului un anumit rol în reprezentarea intereselor generale ale societății, din moment ce a așezat dispozițiile referitoare la Ministerul Public în capitolul referitor la „Autoritatea judecătorească" și nicio lege organică sau ordinară nu poate să deroge de la textele constituționale.
Procurorul nu este adversarul vreuneia din părți, ci el intervine în proces pentru a veghea la respectarea legii. Textul constituțional, referindu-se la apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor, nu are în vedere transformarea procurorului într-un avocat al uneia dintre părți, ci de a veghea la respectarea legii în procesele care pun în discuție astfel de drepturi și

libertăţi. Deşi este vorba de latura civilă din cadrul unui proces penal, este de netăgăduit că şi în acest domeniu există interese generale care trebuie apărate, iar în activitatea judiciară Constituţia a stabilit acest rol de apărător pentru procuror. Pe de altă parte, principiul disponibilităţii, care guvernează procesul civil, funcţionează în continuare, deoarece prin declararea apelului de către procuror părţile nu sunt împiedicate să-şi manifeste dreptul de dispoziţie, întrucât, în condiţiile legii, ele pot renunţa la dreptul subiectiv, pot achiesa la pretenţiile adversarului sau pot încheia o tranzacţie, potrivit normelor civile şi procesual-civile.

Faţă de aceste considerente, Curtea urmează a constata că *art. 362 alin. (1) lit. a) teza a doua din Codul de procedură penală este neconstituţional în ce priveşte restrângerea dreptului procurorului de a declara apel cu privire la modalitatea de soluţionare a laturii civile a unui proces penal, în lipsa apelului formulat de partea civilă. Aşa fiind, procurorul poate declara apel în ce priveşte latura penală şi latura civilă, dacă apreciază că este necesar pentru apărarea ordinii de drept ori a drepturilor şi libertăţilor cetăţenilor.*

Art. 363. Termenul de declarare a apelului. (1) Termenul de apel este de 10 zile, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Pentru procuror, termenul curge de la pronunţare. În cauzele în care procurorul nu a participat la dezbateri, termenul curge de la înregistrarea la parchet a adresei de trimitere a dosarului. După redactarea hotărârii, instanţa este obligată să trimită de îndată dosarul procurorului, iar acesta este obligat să-l restituie după expirarea termenului de apel.

(3) Pentru partea care a fost prezentă la dezbateri sau la pronunţare, termenul curge de la pronunţare. Pentru părţile care au lipsit atât la dezbateri, cât şi la pronunţare, precum şi pentru inculpatul deţinut ori pentru inculpatul militar în termen, militar cu termen redus, rezervist concentrat, elev al unei instituţii militare de învăţământ, ori pentru inculpatul internat într-un centru de reeducare sau într-un institut medical-educativ, care au lipsit de la pronunţare, termenul curge de la comunicarea copiei de pe dispozitiv.

(4) În cazul prevăzut în art. 362 lit. e), calea de atac poate fi exercitată de îndată după pronunţarea încheierii prin care s-a dispus asupra cheltuielilor judiciare şi cel mai târziu în 10 zile de la pronunţarea sentinţei prin care s-a soluţionat cauza. Judecarea apelului se face numai după soluţionarea cauzei, afară de cazul când procesul a fost suspendat.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XXIX/2006 (M. Of. nr. 772 din 14 noiembrie 2007), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu privire la data de la care se socoteşte termenul de declarare a apelului pentru inculpatul care a lipsit atât de la dezbateri, cât şi de la pronunţare, în situaţia când apărătorul acestuia a fost prezent la unul dintre cele două momente procesuale şi a stabilit că:
„Termenul de declarare a apelului şi recursului pentru inculpatul care a lipsit atât de la dezbateri, cât şi de la pronunţare, chiar dacă a fost reprezentat de apărător, curge de la comunicare."

Art. 364. Repunerea în termen. (1) Apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen, dacă instanţa de apel constată că întârzierea a fost determinată de o cauză temeinică de împiedicare, iar cererea de apel a fost făcută în cel mult 10 zile de la începerea executării pedepsei sau a despăgubirilor civile.

(2) Până la soluţionarea repunerii în termen, instanţa de apel poate suspenda executarea hotărârii atacate.

Art. 365. Apelul peste termen. (1)[1] Partea care a lipsit atât la toate termenele de judecată, cât şi la pronunţare poate declara apel şi peste termen, dar nu mai târziu decât 10 zile de la data, după caz, a începerii executării pedepsei sau a începerii executării dispoziţiilor privind despăgubirile civile.

(2) Apelul declarat peste termen nu suspendă executarea.

(3) Instanţa de apel poate suspenda executarea hotărârii atacate.

Art. 366. Declararea apelului. (1) [2] Apelul se declară prin cerere scrisă. Cererea trebuie să cuprindă: numele, prenumele, codul numeric personal, calitatea şi domiciliul, reşedinţa sau locuinţa declarantului, să indice hotărârea apelată şi numărul dosarului în care a fost pronunţată şi să fie semnată de persoana care face apel.

M

[1] Alin. (1) al art. 365 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 170 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (1) al art. 366 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 45 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„(1) Apelul se declară prin cerere scrisă. Cererea trebuie semnată de persoana care face declaraţia."*

(2) Pentru persoana care nu poate să semneze, cererea va fi atestată de un grefier de la instanţa a cărei hotărâre se atacă sau de apărător. Cererea poate fi atestată şi de primarul sau secretarul consiliului local, ori de funcţionarul desemnat de aceştia, din localitatea unde domiciliază.

(3) Cererea de apel nesemnată ori neatestată poate fi confirmată în instanţă de parte ori de reprezentantul ei.

(4) Procurorul şi oricare dintre părţile prezente la pronunţarea hotărârii pot declara apel oral în şedinţa în care s-a pronunţat hotărârea. Instanţa ia act şi consemnează aceasta într-un proces-verbal.

Art. 367. Instanţa la care se depune apelul. (1) Cererea de apel se depune la instanţa a cărei hotărâre se atacă.

(2) Persoana care se află în stare de deţinere poate depune cererea de apel şi la administraţia locului de deţinere.

(3) Dacă apelul este declarat oral, aceasta se constată într-un proces-verbal.

(4) Cererea de apel înregistrată sau atestată în condiţiile art. 187 ori procesul-verbal întocmit de administraţia locului de deţinere se înaintează de îndată instanţei prevăzute în alin. (1).

Art. 368. Renunţarea la apel. (1) După pronunţarea hotărârii şi până la expirarea termenului de declarare a apelului, părţile pot renunţa în mod expres la această cale de atac.

(2) Asupra renunţării, cu excepţia apelului care priveşte latura civilă a cauzei, se poate reveni înăuntrul termenului pentru declararea apelului.

(3) Renunţarea sau revenirea asupra renunţării poate să fie făcută personal de parte sau prin mandatar special.

Art. 369. Retragerea apelului. (1) Până la închiderea dezbaterilor la instanţa de apel, oricare dintre părţi îşi poate retrage apelul declarat. Retragerea trebuie să fie făcută personal de parte sau prin mandatar special, iar dacă partea se află în stare de deţinere, printr-o declaraţie atestată sau consemnată într-un proces-verbal de către conducerea locului de deţinere. Declaraţia de retragere se poate face fie la instanţa a cărei hotărâre a fost atacată, fie la instanţa de apel.

(2) Reprezentanţii legali pot retrage apelul cu respectarea, în ceea ce priveşte latura civilă, a condiţiilor prevăzute de legea civilă. Inculpatul minor nu poate retrage apelul declarat personal sau de reprezentantul său legal.

(3) Apelul declarat de procuror poate fi retras de procurorul ierarhic superior.

(4) Apelul declarat de procuror şi retras poate fi însuşit de partea în favoarea căreia a fost declarat.

Art. 370. Efectul suspensiv al apelului. Apelul declarat în termen este suspensiv de executare, atât în ce priveşte latura penală, cât şi latura civilă, afară de cazul când legea dispune altfel.

Art. 371. Efectul devolutiv al apelului şi limitele sale. (1) Instanţa judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat şi la persoana la care se referă declaraţia de apel şi numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces.

(2) În cadrul limitelor arătate în alineatul precedent, instanţa este obligată ca, în afară de temeiurile invocate şi cererile formulate de apelant, să examineze cauza sub toate aspectele de fapt şi de drept.

Art. 372. Neagravarea situaţiei în propriul apel. (1) Instanţa de apel, soluţionând cauza, nu poate crea o situaţie mai grea pentru cel care a declarat apel.

(2) De asemenea, în apelul declarat de procuror în favoarea unei părţi, instanţa de apel nu poate agrava situaţia acesteia.

Art. 373. Efectul extensiv. Instanţa de apel examinează cauza prin extindere şi cu privire la părţile care nu au declarat apel sau la care acesta nu se referă, putând hotărî şi în privinţa lor, fără să poată crea acestor părţi o situaţie mai grea.

Art. 374. Motivarea apelului. Motivele de apel se formulează în scris, prin cererea de apel sau printr-un memoriu separat, care trebuie să fie depus la instanţa de apel cel mai târziu până în ziua judecăţii. Motivele de apel se pot formula şi oral în ziua judecăţii.

Art. 375. Fixarea termenului de judecată şi prezenţa părţilor. (1) Preşedintele instanţei de apel, primind dosarul, fixează termen pentru judecarea apelului.

(2) Judecarea apelului se face cu citarea părţilor.

(3) Judecarea apelului nu poate avea loc decât în prezenţa inculpatului, când acesta se află în stare de deţinere.

(4) [1] *Abrogat.*

Art. 376. Prezenţa procurorului. Participarea procurorului la judecarea apelului este obligatorie, oricare ar fi obiectul cauzei.

Art. 377. Ordinea în care se dă cuvântul. (1) Dacă la termenul fixat apelul este în stare de judecată, preşedintele completului dă cuvântul apelantului, apoi intimatului şi în urmă procurorului. Dacă între apelurile declarate se află şi apelul procurorului, primul cuvânt îl are acesta.

(2) [2] În cazul în care procurorul sau părţile invocă necesitatea administrării de noi probe, trebuie să indice probele şi mijloacele de probă cu ajutorul cărora pot fi obţinute. Dispoziţiile art. 67 se aplică în mod corespunzător.

(3) Procurorul şi părţile au dreptul la replică cu privire la chestiunile noi ivite cu ocazia dezbaterilor.

(4) Inculpatul are cel din urmă cuvântul.

Art. 378. Judecarea apelului. (1)[3] Instanţa verifică hotărârea atacată pe baza lucrărilor şi a materialului din dosarul cauzei, precum şi a oricăror probe noi, administrate în faţa instanţei de apel.

(1^1)[4] Cu ocazia judecării apelului, instanţa este obligată să procedeze la ascultarea inculpatului prezent, potrivit dispoziţiilor cuprinse în Partea specială, titlul II, capitolul II, atunci când acesta nu a fost ascultat la instanţa de fond, precum şi atunci când instanţa de fond nu a pronunţat împotriva inculpatului o hotărâre de condamnare.

---

[1] Alin. (4) al art. 375 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 192 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (2) al art. 377 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 171 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (1) al art. 378 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 172 din Legea nr. 356/2006.

[4] Alin. (1^1) al art. 378 a fost introdus prin art. I pct. 173 din Legea nr. 356/2006.

(2)[1] În vederea soluţionării apelului, instanţa poate da o nouă apreciere probelor administrate în faţa primei instanţe.

(3) Instanţa este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor de apel invocate.

Art. 379. Soluţiile la judecata în apel. Instanţa, judecând apelul, pronunţă una dintre următoarele soluţii:

1. respinge apelul, menţinând hotărârea atacată:

a) dacă apelul este tardiv sau inadmisibil;

b) dacă apelul este nefondat;

2. admite apelul şi:

a) desfiinţează sentinţa primei instanţe, pronunţând o nouă hotărâre şi procedează potrivit art. 345 şi urm. privind judecata în fond;

b)[2] desfiinţează sentinţa primei instanţe şi dispune rejudecarea de către instanţa a cărei hotărâre a fost desfiinţată, pentru motivul că judecarea cauzei la acea instanţă a avut loc în lipsa unei părţi nelegal citate sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta şi de a înştiinţa instanţa despre această imposibilitate. Rejudecarea de către instanţa a cărei hotărâre a fost desfiinţată se dispune şi atunci când există vreunul dintre cazurile de nulitate prevăzute în art. 197 alin. (2), cu excepţia cazului de necompetenţă, când se dispune rejudecarea de către instanţa competentă.

Art. 380.[3] Soluţii complementare. Dacă hotărârea este desfiinţată pentru că s-a constatat existenţa vreunuia dintre cazurile prevăzute în art. 332 alin. (2), se dispune restituirea cauzei la procuror pentru a lua măsuri în vederea refacerii urmăririi penale.

Art. 381. Chestiuni complementare.[4] (1) Instanţa, deliberând asupra apelului, face, când este cazul, aplicaţia dispoziţiilor privitoare la

---

[1] Alin. (2) al art. 378 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 172 din Legea nr. 356/2006.

[2] Lit. b) de la pct. 2 al art. 379 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 174 din Legea nr. 356/2006.

[3] Art. 380 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 175 din Legea nr. 356/2006.

[4] Denumirea marginală a art. 381 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 176 din Legea nr. 356/2006.

reluarea dezbaterilor şi a celor privitoare la repararea pagubei, la măsurile asigurătorii, la cheltuielile judiciare şi la orice alte probleme de care depinde soluţionarea completă a apelului. De asemenea, instanţa de apel verifică dacă s-a făcut o justă aplicare de către prima instanţă a dispoziţiilor privitoare la computarea reţinerii şi arestării şi adaugă, dacă este cazul, timpul de arestare scurs după pronunţarea hotărârii atacate cu apel.

(2) Instanţa deliberează şi hotărăşte asupra oricărei alte probleme de care depinde soluţionarea completă a apelului.

Art. 382. Desfiinţarea hotărârii. (1) În caz de admitere a apelului, hotărârea atacată se desfiinţează în întregime, dar în limitele prevăzute în art. 371 şi 373.

(2) Hotărârea poate fi desfiinţată numai cu privire la unele fapte sau persoane, ori numai în ce priveşte latura penală sau civilă, dacă aceasta nu împiedică justa soluţionare a cauzei.

(3) Când prima instanţă a dispus arestarea inculpatului, instanţa de apel poate menţine măsura arestării în caz de desfiinţare a hotărârii.

Art. 383. Conţinutul deciziei. (1) Decizia instanţei de apel trebuie să cuprindă în partea introductivă menţiunile prevăzute în art. 355, iar în expunere, temeiurile de fapt şi de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum şi temeiurile care au dus la adoptarea oricăreia dintre soluţiile prevăzute în art. 379 pct. 2. Dispozitivul trebuie să cuprindă soluţia dată de instanţa de apel, data pronunţării deciziei şi menţiunea că pronunţarea s-a făcut în şedinţă publică.

(1^1) [1] Dispoziţiile art. 350 se aplică în mod corespunzător.

(2) În cazul când inculpatul s-a aflat în stare de deţinere, în expunere şi dispozitiv trebuie să se arate timpul care se deduce din pedeapsă.

(3) Când s-a dispus rejudecarea, decizia trebuie să indice care este ultimul act procedural rămas valabil de la care procesul penal trebuie să-şi reia cursul.

(4) [2] *Abrogat.*

---

[1] Alin. (1^1) al art. 383 a fost introdus prin art. I pct. 177 din Legea nr. 356/2006.
[2] Alin. (4) al art. 383 a fost abrogat prin art. I pct. 178 din Legea nr. 356/2006.

Art. 384. Procedura de rejudecare. Judecarea în fond a cauzei de către instanța de apel sau rejudecarea cauzei după desființarea hotărârii atacate se desfășoară potrivit dispozițiilor cuprinse în partea specială, titlul II, capitolele I și II, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 385. Limitele rejudecării. (1) Instanța de rejudecare trebuie să se conformeze hotărârii instanței de apel, în măsura în care situația de fapt rămâne cea avută în vedere la soluționarea apelului.

(2) [1] Dacă hotărârea a fost desființată în apelul procurorului, declarat în defavoarea inculpatului sau în apelul părții vătămate, instanța care rejudecă poate pronunța și o pedeapsă mai grea decât cea arătată în art. 372 alin. (2) și art. 373.

(3) Când hotărârea este desființată numai cu privire la unele fapte sau persoane, ori numai în ce privește latura penală sau civilă, instanța de rejudecare se pronunță în limitele în care hotărârea a fost desființată.

Secțiunea II. Recursul

Art. 385^1. Hotărârile supuse recursului. (1) Pot fi atacate cu recurs:

a) [2] sentințele pronunțate de judecătorii;

b) sentințele pronunțate de tribunalele militare;

c) sentințele pronunțate de curțile de apel și Curtea Militară de Apel;

d) [3] sentințele pronunțate de secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție;

d^1) [4] sentințele privind infracțiunile pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale se face la plângerea prealabilă a persoanei vătămate;

---

[1] Alin. (2) al art. 385 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 179 din Legea nr. 356/2006.

[2] Lit. a) și b) de la alin. (1) al art. 385^1 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. XVIII pct. 46 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conținut: „*a) sentințele pronunțate de judecătorii în cazurile prevăzute de lege;*

b) sentințele pronunțate de tribunalele militare în cazul infracțiunilor contra ordinii și disciplinei militare, sancționate de lege cu pedeapsa închisorii de cel mult 2 ani;".

[3] Lit. d) de la alin. (1) al art. 385^1 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 193 din Legea nr. 281/2003.

[4] Lit. d^1) de la alin. (1) al art. 385^1 a fost introdusă prin art. I pct. 181 din Legea nr. 356/2006.

M e) [1)] deciziile pronunţate, ca instanţe de apel, de curţi de apel şi Curtea Militară de Apel;

f) [2)] sentinţele pronunţate în materia executării hotărârilor penale, afară de cazul când legea prevede altfel, precum şi cele privind reabilitarea.

(2) Încheierile pot fi atacate cu recurs numai odată cu sentinţa sau decizia recurată, cu excepţia cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs.

(3) Recursul declarat împotriva sentinţei sau deciziei se socoteşte făcut şi împotriva încheierilor, chiar dacă acestea au fost date după pronunţarea hotărârii.

(4) [3)] Nu pot fi atacate cu recurs sentinţele în privinţa cărora persoanele prevăzute în art. 362 nu au folosit calea apelului ori când apelul a fost retras, dacă legea prevede această cale de atac. Persoanele prevăzute în art. 362 pot declara recurs împotriva deciziei pronunţate în apel, chiar dacă nu au folosit apelul, dacă prin decizia pronunţată în apel a fost modificată soluţia din sentinţă şi numai cu privire la această modificare.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XXXVI/2006 (M. Of. nr. 368 din 30 mai 2007), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, admite recursul în interesul legii şi, în aplicarea dispoziţiilor art. 29 alin. (6) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea şi funcţionarea Curţii Constituţionale, stabileşte că:
„Încheierile instanţelor de recurs de respingere, ca inadmisibile, a cererilor de sesizare a Curţii Constituţionale, cu soluţionarea unei excepţii de neconstituţionalitate, sunt supuse căii de atac a recursului."

Art. 385[2]. Persoanele care pot face recurs. Pot face recurs persoanele arătate în art. 362, care se aplică în mod corespunzător.

[1)] Lit. e) de la alin. (1) al art. 385[1] este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. XVIII pct. 46 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„e) deciziile pronunţate, ca instanţe de apel, de tribunale, tribunale militare teritoriale, curţi de apel şi Curtea Militară de Apel;"*.

[2)] Lit. f) de la alin. (1) al art. 385[1] a fost introdusă prin art. I pct. 183 din Legea nr. 356/2006.

[3)] Alin. (4) al art. 385[1] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 194 din Legea nr. 281/2003.

Art. 385^{3}. Termenul de declarare a recursului. (1) Termenul de recurs este de 10 zile, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Dispozițiile art. 363-365 privind data de la care curge termenul, repunerea în termen şi declararea peste termen a căii de atac se aplică în mod corespunzător.

Notă: A se vedea şi decizia Instanței Supreme, Secțiile Unite, nr. XXIX/2006, *supra*, nota de la art. 363.

Art. 385^{4}. Declararea, renunțarea şi retragerea recursului. (1) Recursul se declară în condițiile prevăzute în art. 366 şi 367, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Părțile pot renunța la recurs potrivit dispozițiilor art. 368 şi pot retrage recursul în condițiile art. 369, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 385^{5}. Efectul suspensiv al recursului. Recursul este suspensiv de executare atât în ce priveşte latura penală, cât şi latura civilă, afară de cazul când legea dispune altfel.

Art. 385^{6}. Efectul devolutiv şi limitele sale. (1) Instanța judecă recursul numai cu privire la persoana care l-a declarat şi la persoana la care se referă declarația de recurs şi numai în raport cu calitatea pe care recurentul o are în proces.

(2) Instanța de recurs examinează cauza numai în limitele motivelor de casare prevăzute în art. 385^{9}.

(3) [1)] Recursul declarat împotriva unei hotărâri care, potrivit legii, nu poate fi atacată cu apel nu este limitat la motivele de casare prevăzute la art. 385^{9}, iar instanța este obligată ca, în afara temeiurilor invocate şi cererilor formulate de recurent, să examineze întreaga cauză sub toate aspectele. În aceste cauze, instanța de recurs poate administra probe noi sau readministra probele în situația în care consideră necesar pentru asigurarea dreptului părților la un proces echitabil.

[1)] Alin. (3) al art. 385^{6} este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 47 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conținut: *„(3) Recursul declarat împotriva unei hotărâri care, potrivit legii, nu poate fi atacată cu apel, nu este limitat la motivele de casare prevăzute în art. 385^{9}, iar instanța este obligată ca, în afara temeiurilor invocate şi cererilor formulate de recurent, să examineze întreaga cauză sub toate aspectele."*

Art. 385[7]. Efectul extensiv şi limitele sale. (1) Instanţa de recurs examinează cauza prin extindere şi cu privire la părţile care nu au declarat recurs sau la care acesta nu se referă, putând hotărî şi în privinţa lor, fără să poată crea acestor părţi o situaţie mai grea.

(2) Procurorul, chiar după expirarea termenului de recurs, poate cere extinderea recursului declarat de el în termen şi faţă de alte persoane decât acelea la care s-a referit, fără a se putea crea acestora o situaţie mai grea.

Art. 385[8]. Neagravarea situaţiei în propriul recurs. (1) Instanţa de recurs, soluţionând cauza, nu poate crea o situaţie mai grea pentru cel care a declarat recurs.

(2) În recursul declarat de procuror în favoarea unei părţi, instanţa de recurs nu poate agrava situaţia acesteia.

Art. 385[9]. Cazurile în care se poate face recurs. (1) Hotărârile sunt supuse casării în următoarele cazuri:

1. nu au fost respectate dispoziţiile privind competenţa după materie sau după calitatea persoanei;
2. instanţa nu a fost sesizată legal;
3. instanţa nu a fost compusă potrivit legii ori s-au încălcat prevederile art. 292 alin. (2) sau a existat un caz de incompatibilitate;
4. şedinţa de judecată nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel;
5. judecata a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii;
6. urmărirea penală sau judecata a avut loc în lipsa apărătorului, când prezenţa acestuia era obligatorie;
7. [1] judecata s-a făcut fără întocmirea referatului de evaluare în cauzele cu infractori minori;
8. când nu a fost efectuată expertiza psihiatrică a inculpatului în cazurile şi în condiţiile prevăzute de art. 117 alin. (1) şi (2);
9. hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluţia ori motivarea soluţiei contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta nu se înţelege;

---

[1] Pct. 7 de la alin. (1) al art. 385[9] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 184 din Legea nr. 356/2006.

10. instanţa nu s-a pronunţat asupra unei fapte reţinute în sarcina inculpatului prin actul de sesizare sau cu privire la unele probe administrate ori asupra unor cereri esenţiale pentru părţi, de natură să garanteze drepturile lor şi să influenţeze soluţia procesului;

11. instanţa a admis o cale de atac neprevăzută de lege sau introdusă tardiv;

12. [1] când nu sunt întrunite elementele constitutive ale unei infracţiuni sau când instanţa a pronunţat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost trimis în judecată, cu excepţia cazurilor prevăzute în art. 334-337;

M

13. când inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală;

14. când s-au aplicat pedepse greşit individualizate în raport cu prevederile art. 72 din Codul penal sau în alte limite decât cele prevăzute de lege;

15. când persoana condamnată a fost înainte judecată în mod definitiv pentru aceeaşi faptă sau dacă există o cauză de înlăturare a răspunderii penale, pedeapsa a fost graţiată ori a intervenit decesul inculpatului;

16. când în mod greşit inculpatul a fost achitat pentru motivul că fapta săvârşită de el nu este prevăzută de legea penală sau când, în mod greşit, s-a dispus încetarea procesului penal pentru motivul că există autoritate de lucru judecat sau o cauză de înlăturare a răspunderii penale ori că a intervenit decesul inculpatului sau pedeapsa a fost graţiată;

17. când faptei săvârşite i s-a dat o greşită încadrare juridică;

17[1]. când hotărârea este contrară legii sau când prin hotărâre s-a făcut o greşită aplicare a legii;[2]

---

[1] Pct. 12 de la alin. (1) al art. 385[9] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 48 din Legea nr. 202/2010.

N.r.: Modificarea este în conformitate cu Decizia Curţii Constituţionale nr. 694/2010 (M. Of. nr. 392 din 14 iunie 2010), prin care au fost declarate neconstituţionale dispoziţiile art. I pct. 184 din Legea nr. 356/2006 prin care pct. 12 a fost modificat. Anterior Deciziei Curţii Constituţionale nr. 694/2010, textul avea următorul conţinut: „*12. când instanţa a pronunţat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost trimis în judecată, cu excepţia cazurilor prevăzute în art. 334-337;*"

[2] *N.r.:* Pct. 17[1] de la alin. (1) al art. 385[9] a fost abrogat prin art. I pct. 185 din Legea nr. 356/2006, însă, prin Decizia nr. 783/2009 (M. Of. nr. 404 din 15 iunie

17[2]. [1)] când hotărârea este contrară legii sau când prin hotărâre s-a făcut o greşită aplicare a legii;

18. [2)] când s-a comis o eroare gravă de fapt, având drept consecinţă pronunţarea unei hotărâri greşite de achitare sau de condamnare;

19. când judecătorii de fond au comis un exces de putere, în sensul că au trecut în domeniul altei puteri constituite în stat;

20. când a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului;

21. când judecata în primă instanţă sau în apel a avut loc fără citarea legală a unei părţi, sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta şi de a înştiinţa despre această imposibilitate.

(2) Cazurile de casare prevăzute în alin. (1) pot fi invocate atât cu privire la soluţionarea laturii penale, cât şi a laturii civile a cauzei.

(3) [3)] Cazurile prevăzute în alin. (1) pct. 1-7, 10, 13, 14, 19 şi 20 se iau în considerare întotdeauna din oficiu, iar cele de la pct. 11, 12, 15, 17, 17[2] [4)] şi 18 se iau în considerare din oficiu numai când au influenţat asupra hotărârii în defavoarea inculpatului.

(4) Când instanţa ia în considerare motivele de casare din oficiu, este obligată să le pună în discuţia părţilor.

2009), Curtea Constituţională a decis că dispoziţiile art. I pct. 185 din Legea nr. 356/2006 sunt neconstituţionale. Referitor la competenţa sa, Curtea a reţinut că art. 146 lit. d) din Constituţie nu exceptează de la controlul de constituţionalitate dispoziţiile legale de abrogare şi că, în cazul constatării neconstituţionalităţii lor, acestea îşi încetează efectele juridice în condiţiile prevăzute de art. 147 alin. (1) din Legea fundamentală, *iar prevederile legale care au format obiectul abrogării continuă să producă efecte*. În acelaşi sens, Curtea Constituţională s-a pronunţat prin Decizia nr. 20 din 2 februarie 2000 (M. Of. nr. 72 din 18 februarie 2000) şi prin Decizia nr. 62 din 18 ianuarie 2007 (M. Of. nr. 104 din 12 februarie 2007).

[1)] Pct. 17[2] a fost introdus prin art. XVIII pct. 49 din **Legea nr. 202/2010**.

N.r.: Considerăm că introducerea pct. 17[2] la art. 385[9] este o eroare a legiuitorului, acesta trebuind doar să modifice textul pct. 17[1] în sensul Deciziei Curţii Constituţionale nr. 783/2009.

[2)] Pct. 18 de la alin. (1) al art. 385[9] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 186 din Legea nr. 356/2006.

[3)] Alin. (3) al art. 385[9] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 50 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„(3) Cazurile prevăzute în alin. (1) pct. 1-7, 10, 13, 14, 19 şi 20 se iau în considerare întotdeauna din oficiu, iar cele de la pct. 11, 12, 15, 17 şi 18 se iau în considerare din oficiu numai când au influenţat asupra hotărârii în defavoarea inculpatului.”*

[4)] *N.r.:* A se vedea *supra*, nota de subsol nr. 1.

Constituționalitate. 1. Pct. 17¹ de la alin. (1) al art. 385⁹ a fost abrogat prin art. I pct. 185 din Legea nr. 356/2006 însă, prin **Decizia nr. 783 din 12 mai 2009** (M. Of. nr. 404 din 15 iunie 2009), Curtea Constituțională a decis că *dispozițiile art. I pct. 185 din Legea nr. 356/2006 prin care se abrogă acest punct sunt neconstituționale.*

Astfel, Curtea a constatat că abrogarea pct.17¹ al art. 385⁹ alin. (1) din Codul de procedură penală, prin eliminarea posibilității criticării pe calea recursului a unei hotărâri judecătorești pe motiv că este contrară legii sau că s-a făcut o greșită aplicare a legii, închide părții interesate calea valorificării efective a dreptului încălcat și nesocotește dispozițiile constituționale ale art. 21 privind accesul liber la justiție, precum și ale art.20 referitoare la tratatele internaționale privind drepturile omului raportate la prevederile art.6 referitoare la dreptul la un proces echitabil și ale art.13 privind dreptul la un recurs efectiv din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Recurs în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. 28/2008 (M. Of. nr. 423 din 22 iunie 2008), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la aplicarea dispozițiilor art. 385⁹ alin. (1) din Codul de procedură penală, după abrogarea pct. 17¹ prin Legea nr. 356/2006, în cazul soluționării recursului (ca o a doua cale ordinară de atac) declarat cu privire la latura civilă a cauzei și a stabilit că: *„Judecarea recursurilor declarate cu privire la latura civilă împotriva deciziilor pronunțate în apel se va face în conformitate cu dispozițiile art. 385⁹ alin. (2) din Codul de procedură penală, cazurile de casare urmând a fi analizate în concret, în funcție de modul de rezolvare a laturii civile".*

2. Prin Decizia nr. VIII/2009 (M. Of. nr. 691 din 14 octombrie 2009), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție privind incidența art. 385⁹ alin. (1) pct. 18 din Codul de procedură penală în ipoteza particulară a recurării hotărârilor pronunțate în apel pentru motivul greșitei aplicări a art. 18¹ din Codul penal sau, dimpotrivă, al neaplicării acestei dispoziții și a stabilit că *„Dispozițiile art. 385⁹ alin. (1) pct. 18 din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că sunt incidente și în ipoteza recurării hotărârilor pronunțate în apel, pentru motivul greșitei aplicări a art. 18¹ din Codul penal sau, dimpotrivă, al neaplicării acestei dispoziții legale".*

3. Prin Decizia nr. 35/2009 (M. Of. nr. 291 din 4 mai 2010), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Parchetului de pe lângă Curtea de

Apel Bucureşti referitor la admisibilitatea recursului declarat împotriva hotărârilor prin care a fost judecat apelul, în situaţia particulară în care, potrivit legii, recursul era singura cale de atac care putea fi exercitată împotriva hotărârii instanţei de fond, şi a stabilit că:

„Recursul declarat împotriva unei hotărâri prin care a fost soluţionată calea de atac a apelului, deşi recursul era singura cale de atac ce putea fi exercitată împotriva hotărârii primei instanţe, este admisibil, potrivit dispoziţiilor art. 385^1 lit. e) din Codul de procedură penală, fiind incidente cazurile de casare prevăzute de art. 385^9 alin. (1) pct. 3 şi 11 din Codul de procedură penală."

Art. 385^{10}. Motivarea recursului. (1) [1] Recursul trebuie să fie motivat.

(2) Motivele de recurs se formulează în scris prin cererea de recurs sau printr-un memoriu separat, care trebuie depus la instanţa de recurs cu cel puţin 5 zile înaintea primului termen de judecată.

(2^1) [2] În cazul în care nu sunt respectate condiţiile prevăzute în alin. (1) şi (2), instanţa ia în considerare numai cazurile de casare care, potrivit art. 385^9 alin. (3), se iau în considerare din oficiu.

(3) Dispoziţiile alineatelor precedente nu se aplică în cazul prevăzut în art. 385^6 alin. (3), când recursul poate fi motivat şi oral în ziua judecăţii.

Art. 385^{11}. Prezenţa părţilor şi a procurorului. (1) Judecarea recursului se face cu citarea părţilor.

(2) Judecarea recursului nu poate avea loc decât în prezenţa inculpatului, când acesta se află în stare de deţinere.

(3) [3] Dispoziţiile alin. (2) nu sunt aplicabile în judecarea recursului împotriva încheierilor privind măsurile preventive.

(4) Participarea procurorului la judecarea recursului este obligatorie în toate cazurile.

---

[1] Alin. (1) al art. 385^{10} este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 195 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (2^1) al art. 385^{10} a fost introdus prin art. I pct. 196 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (3) al art. 385^{11} este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 197 din Legea nr. 281/2003.

Art. 385^{12}.[1] Raportul scris. (1) Preşedintele instanţei de recurs, primind dosarul, fixează termen pentru judecarea recursului şi poate delega, totodată, unul din judecătorii care compun completul de judecată să facă un raport scris asupra recursului. La Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie raportul poate fi întocmit de un judecător sau de un magistrat-asistent.

(2) Raportul trebuie să cuprindă, pe scurt, obiectul procesului, soluţiile pronunţate de instanţe şi faptele reţinute de ultima instanţă, în măsura în care sunt necesare soluţionării recursului.

(3) Raportul trebuie să mai conţină observaţii cu referiri, dacă este cazul, la jurisprudenţa internă, precum şi la jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului, fără a se arăta opinia raportorului.

(4) În raport se semnalează din oficiu şi cazurile de casare arătate în art. 385^{9} alin. (2).

(5) Raportul se depune la dosarul cauzei cu cel puţin 5 zile înaintea primului termen de judecată.

Art. 385^{13}. Dezbaterea recursului. (1) După citirea raportului, când s-a dispus întocmirea acestuia, preşedintele completului dă cuvântul recurentului, apoi intimatului şi în urmă procurorului. Dacă între recursurile declarate se află şi recursul procurorului, primul cuvânt îl are acesta.

(2) Procurorul şi părţile au dreptul la replică cu privire la chestiunile noi ivite cu ocazia dezbaterilor.

(3) Inculpatul are cel din urmă cuvântul.

Art. 385^{14}. Verificarea hotărârii. (1)[2] Instanţa verifică hotărârea atacată pe baza lucrărilor şi materialului din dosarul cauzei şi a oricăror înscrisuri noi, prezentate la instanţa de recurs.

(1^{1})[3] Cu ocazia judecării recursului, instanţa este obligată să procedeze la ascultarea inculpatului prezent, potrivit dispoziţiilor cuprinse în Partea specială, titlul II, capitolul II, atunci când acesta nu a fost ascultat la instanţele de fond şi apel, precum şi atunci când aceste instanţe nu au pronunţat împotriva inculpatului o hotărâre de condamnare.

---

[1] Art. 385^{12} este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 188 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (1) al art. 385^{14} este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 189 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (1^{1}) al art. 385^{14} a fost introdus prin art. I pct. 190 din Legea nr. 356/2006.

(2) Instanţa este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor de recurs invocate de procuror şi de părţi.

Art. 385^15. Soluţiile. Instanţa, judecând recursul, pronunţă una din următoarele soluţii:

1. respinge recursul, menţinând hotărârea atacată:

a) dacă recursul este tardiv sau inadmisibil;

b) dacă recursul este nefondat;

2. admite recursul, casând hotărârea atacată şi:

a) menţine hotărârea primei instanţe, când apelul a fost greşit admis;

b) achită pe inculpat sau dispune încetarea procesului penal în cazurile prevăzute în art. 11;

c)[1] dispune rejudecarea de către instanţa a cărei hotărâre a fost casată, în cazurile prevăzute în art. 385^9 alin. (1) pct. 3-5, pct. 6 teza a doua, pct. 7-10 şi pct. 21, şi rejudecarea de către instanţa competentă, în cazul prevăzut în art. 385^9 alin. (1) pct. 1.

Când recursul priveşte atât hotărârea primei instanţe, cât şi hotărârea instanţei de apel, în caz de admitere şi dispunerea rejudecării de către instanţa a cărei hotărâre a fost casată, cauza se trimite la prima instanţă, dacă ambele hotărâri au fost casate, şi la instanţa de apel, când numai hotărârea acesteia a fost casată.

În cazul în care admite recursul declarat împotriva deciziei pronunţate în apel, instanţa de recurs desfiinţează şi hotărârea primei instanţe, dacă se constată aceleaşi încălcări de lege ca în decizia recurată.

Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, dacă admite recursul, când este necesară administrarea de probe, dispune rejudecarea de către instanţa a cărei hotărâre a fost casată;

d)[2] dispune rejudecarea de către instanţa de recurs în cazurile prevăzute în art. 385^9 alin. (1) pct. 11-20, precum şi în cazul prevăzut în art. 385^6 alin. (3).

---

[1] Lit. c) de la pct. 2 al art. 385^15 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 191 din Legea nr. 356/2006.

[2] Lit. d) de la pct. 2 al art. 385^15 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 19 din O.U.G. nr. 60/2006.

Art. 385[16].[1)] Soluții și chestiuni complementare. (1) Când instanța de recurs casează hotărârea și reține cauza spre rejudecare potrivit art. 385[15] pct. 2 lit. d), se pronunță prin decizie și asupra probelor ce urmează a fi administrate, fixând termen pentru rejudecare. La termenul fixat pentru rejudecare, instanța este obligată să procedeze la ascultarea inculpatului prezent, potrivit dispozițiilor cuprinse în Partea specială, titlul II, capitolul II, atunci când acesta nu a fost ascultat la instanțele de fond și apel, precum și atunci când aceste instanțe nu au pronunțat împotriva inculpatului o hotărâre de condamnare.

(2) Dispozițiile art. 380 și art. 381 se aplică în mod corespunzător.

Art. 385[17]. Desființarea hotărârii și conținutul deciziei. (1) În caz de admitere a recursului, hotărârea atacată se casează în întregime, dar în limitele prevăzute în art. 385[6] și 385[7].

(2) Dispozițiile art. 382 alin. (2) și (3) se aplică în mod corespunzător.

(3) Decizia instanței de recurs trebuie să cuprindă, în partea introductivă, mențiunile prevăzute în art. 355, iar în expunere, temeiurile de fapt și cele de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea recursului, precum și temeiurile care au dus la adoptarea soluțiilor prevăzute în art. 385[15] pct. 2. Dispozitivul trebuie să cuprindă soluția dată de instanța de recurs, data pronunțării deciziei și mențiunea că pronunțarea s-a făcut în ședință publică.

(4) Dispozițiile art. 383 alin. (2)-(4) se aplică în mod corespunzător.

(5) Dacă instanța reține cauza spre rejudecare, în decizie se menționează probele ce urmează a fi administrate.

(6)[2)] Partea din hotărâre care nu a fost casată rămâne definitivă și devine executorie la data pronunțării hotărârii instanței de recurs.

Art. 385[18]. Limitele rejudecării. (1) Instanța de rejudecare trebuie să se conformeze hotărârii instanței de recurs, în măsura în care situația de fapt rămâne cea avută în vedere la soluționarea recursului.

[1)] Art. 385[16] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 192 din Legea nr. 356/2006.

[2)] Alin. (6) al art. 385[17] a fost introdus prin art. I pct. 193 din Legea nr. 356/2006.

(2) Când hotărârea este desfiinţată numai cu privire la unele fapte sau persoane, ori numai în ce priveşte latura penală sau civilă, instanţa de rejudecare se pronunţă în limitele în care hotărârea a fost casată.

Art. 385[19]. Procedura de rejudecare. Rejudecarea cauzei după casarea hotărârii atacate se desfăşoară potrivit dispoziţiilor cuprinse în partea specială, titlul II, capitolele I şi II, care se aplică în mod corespunzător.

Capitolul IV. Căile extraordinare de atac

Secţiunea I. Contestaţia în anulare

Art. 386. Cazurile de contestaţie în anulare. Împotriva hotărârilor penale definitive se poate face contestaţie în anulare în următoarele cazuri:

a) când procedura de citare a părţii pentru termenul la care s-a judecat cauza de către instanţa de recurs nu a fost îndeplinită conform legii;

b) când partea dovedeşte că la termenul la care s-a judecat cauza de către instanţa de recurs a fost în imposibilitate de a se prezenta şi de a încunoştinţa instanţa despre această împiedicare;

c) [1)] când instanţa de recurs nu s-a pronunţat asupra unei cauze de încetare a procesului penal dintre cele prevăzute în art. 10 alin. (1) lit. f)-i[1]), cu privire la care existau probe în dosar;

d) când împotriva unei persoane s-au pronunţat două hotărâri definitive pentru aceeaşi faptă;

e) [2)] când, la judecarea recursului sau la rejudecarea cauzei de către instanţa de recurs, inculpatul prezent nu a fost ascultat, iar ascultarea acestuia este obligatorie potrivit art. 385[14] alin. (1[1]) ori art. 385[16] alin. (1).

Art. 387. Cererea de contestaţie. (1) Contestaţia în anulare poate fi făcută de oricare dintre părţi, iar contestaţia pentru motivele prevăzute în art. 386 lit. c) şi d), şi de procuror.

(2) [3)] În cererea de contestaţie în anulare pentru motivele prevăzute în art. 386 lit. a)-c) şi e) trebuie să se arate toate cazurile de contestaţie pe

---

[1)] Lit. c) de la art. 386 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 198 din Legea nr. 281/2003.

[2)] Lit. e) de la art. 386 a fost introdusă prin art. I pct. 194 din Legea nr. 356/2006.

[3)] Alin. (2) al art. 387 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 195 din Legea nr. 356/2006.

care le poate invoca contestatorul şi toate motivele aduse în sprijinul acestora.

Art. 388. Termenul de introducere. (1)[1] Contestaţia în anulare pentru motivele arătate în art. 386 lit. a)-c) şi e) poate fi introdusă de către persoana împotriva căreia se face executarea, cel mai târziu în 10 zile de la începerea executării, iar de către celelalte părţi, în termen de 30 de zile de la data pronunţării hotărârii a cărei anulare se cere.

(2) Contestaţia pentru cazul prevăzut în art. 386 lit. d) poate fi introdusă oricând.

Art. 389. Instanţa competentă. (1)[2] Contestaţia în anulare pentru cazurile prevăzute în art. 386 lit. a)-c) şi e) se introduce la instanţa de recurs care a pronunţat hotărârea a cărei anulare se cere.

(2) Contestaţia pentru cazul prevăzut în art. 386 lit. d) se introduce la instanţa la care a rămas definitivă ultima hotărâre.

Art. 390. Suspendarea executării. Până la soluţionarea contestaţiei în anulare, instanţa sesizată, luând concluziile procurorului, poate suspenda executarea hotărârii a cărei anulare se cere.

Art. 391. Admiterea în principiu. (1)[3] Instanţa examinează admisibilitatea în principiu a cererii de contestaţie prevăzute în art. 386 lit. a)-c) şi e), fără citarea părţilor.

(2) Instanţa constatând că cererea de contestaţie este făcută în termenul prevăzut de lege, că motivul pe care se sprijină contestaţia este dintre cele prevăzute în art. 386 şi că în sprijinul contestaţiei se depun ori se invocă dovezi care sunt la dosar, admite în principiu contestaţia şi dispune citarea părţilor interesate.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. X/2009 (M. Of. nr. 691 din 14 octombrie 2009), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie pentru a stabili dacă

---

[1] Alin. (1) al art. 388 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 196 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (1) al art. 389 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 197 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (1) al art. 391 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 198 din Legea nr. 356/2006.

examinarea admisibilităţii în principiu a contestaţiei în anulare, fără citarea părţilor, încalcă dreptul acestora la un proces echitabil, conform art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului şi a hotărât că: *„Examinarea admisibilităţii în principiu a contestaţiei în anulare, fără citarea părţilor, nu încalcă dreptul acestora la un proces echitabil, consacrat prin art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului"*.

Art. 392. Procedura de judecare. (1) La termenul fixat pentru judecarea contestaţiei în anulare, instanţa, ascultând părţile şi concluziile procurorului, dacă găseşte contestaţia întemeiată, desfiinţează prin decizie hotărârea a cărei anulare se cere şi procedează fie de îndată, fie acordând un termen, după caz, la rejudecarea recursului, sau la rejudecarea cauzei după casare.

(2) Când condamnatul se află în stare de deţinere, dispoziţiile art. 375 alin. (2) şi (3) se aplică în mod corespunzător.

(3) Judecarea contestaţiei prevăzute în art. 386 lit. d) se face cu citarea părţilor interesate în cauza în care s-a pronunţat ultima hotărâre. Instanţa, ascultând părţile şi concluziile procurorului, dacă găseşte contestaţia întemeiată, desfiinţează prin decizie sau, după caz, prin sentinţă, ultima hotărâre sau acea parte din ultima hotărâre cu privire la care există autoritate de lucru judecat.

(4) Sentinţa dată în contestaţie este supusă apelului, iar decizia dată în apel este supusă recursului.

Secţiunea II. Revizuirea

Art. 393. Hotărârile supuse revizuirii. (1) Hotărârile judecătoreşti definitive pot fi supuse revizuirii, atât cu privire la latura penală cât şi cu privire la latura civilă.

(2) Când o hotărâre priveşte mai multe infracţiuni sau mai multe persoane, revizuirea se poate cere pentru oricare dintre fapte sau dintre făptuitori.

Art. 394. Cazurile de revizuire. (1) Revizuirea poate fi cerută când:

a) s-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute de instanţă la soluţionarea cauzei;

b) un martor, un expert sau un interpret a săvârşit infracţiunea de mărturie mincinoasă în cauza a cărei revizuire se cere;

c) un înscris care a servit ca temei al hotărârii a cărei revizuire se cere a fost declarat fals;

d) un membru al completului de judecată, procurorul ori persoana care a efectuat acte de cercetare penală a comis o infracţiune în legătură cu cauza a cărei revizuire se cere;

e) când două sau mai multe hotărâri judecătoreşti definitive nu se pot concilia.

(2) Cazul de la lit. a) constituie motiv de revizuire, dacă pe baza faptelor sau împrejurărilor noi se poate dovedi netemeinicia hotărârii de achitare, de încetare a procesului penal ori de condamnare.

(3) Cazurile de la lit. b), c) şi d) constituie motive de revizuire, dacă au dus la darea unei hotărâri nelegale sau netemeinice.

(4) În cazul prevăzut de lit. e), toate hotărârile care nu se pot concilia sunt supuse revizuirii.

Recurs în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. XVII/2007 (M. Of. nr. 542 din 17 iulie 2008), în şedinţa din 19 martie 2007, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie şi a stabilit că:

„Cererea de revizuire îndreptată împotriva unei hotărâri judecătoreşti definitive pronunţată în temeiul art. 278[1] alin. (8) lit. a) şi b) din Codul de procedură penală este inadmisibilă."

2. Prin Decizia nr. LX (60)/2007 (M. Of. nr. 574 din 30 iulie 2008) Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la modul de soluţionare a cererii de revizuire în cazul în care motivul invocat nu se încadrează în cazurile prevăzute expres şi limitativ de art. 394 din Codul de procedură penală, şi a stabilit că:

„Cererea de revizuire care se întemeiază pe alte motive decât cazurile prevăzute de art. 394 din Codul de procedură penală este inadmisibilă".

Art. 395. Dovedirea unor cazuri de revizuire. (1) Situaţiile care constituie cazurile de revizuire prevăzute în art. 394 lit. b), c) şi d) se dovedesc prin hotărâre judecătorească sau prin ordonanţa procurorului, dacă prin acestea s-a dispus asupra fondului cauzei.

(2) Când organele arătate în alin. (1) nu pot sau nu au putut examina fondul cauzei, situaţiile menţionate se constată în procedura de revizuire.

Art. 396. Persoanele care pot cere revizuirea. (1) Pot cere revizuirea:

a) oricare parte din proces, în limitele calității sale procesuale;

b) soțul și rudele apropiate ale condamnatului, chiar și după moartea acestuia.

(2) Procurorul poate din oficiu să inițieze procedura revizuirii.

(3) Organele de conducere ale unităților la care se referă art. 145 din Codul penal care au cunoștință despre vreo faptă sau împrejurare care ar motiva revizuirea sunt obligate să sesizeze pe procuror.

Art. 397. Cererea de revizuire. (1) Cererea de revizuire se adresează procurorului de la parchetul de pe lângă instanța care a judecat cauza în primă instanță.

(2) Cererea se face în scris, cu arătarea cazului de revizuire pe care se întemeiază și a mijloacelor de probă în dovedirea acestuia.

(3) Dacă cererea nu îndeplinește condițiile arătate în alin. (2), procurorul cheamă persoana care a făcut cererea în vederea completării sau precizării acesteia.

(4) [1] Cererea de revizuire adresată direct instanței se trimite pe cale administrativă procurorului competent.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 24/2009 (M. Of. nr. 275 din 28 aprilie 2010), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii, declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, privind admisibilitatea unei căi de atac împotriva sentinței prin care instanța, sesizată direct prin cererea de revizuire, se desesizează și trimite cauza procurorului competent, conform art. 397 alin. (1) din Codul de procedură penală, și a stabilit că: *„Sentința prin care instanța, sesizată direct prin cerere de revizuire, se desesizează și trimite cauza procurorului competent conform art. 397 alin. (1) din Codul de procedură penală poate fi atacată cu recurs."*

Art. 398. Termenul de introducere a cererii. (1) Cererea de revizuire în favoarea condamnatului se poate face oricând, chiar după executarea pedepsei sau după moartea condamnatului.

---

[1] Alin. (4) al art. 397 a fost introdus prin art. XVIII pct. 51 din Legea nr. 202/2010.

(2) Cererea de revizuire în defavoarea condamnatului, a celui achitat sau a celui față de care s-a încetat procesul penal, se poate face în termen de un an, care curge:

a) în cazul prevăzut în art. 394 lit. a), precum şi în cazurile prevăzute la lit. b), c) şi d) când nu sunt constatate prin hotărâre definitivă, de la data când faptele sau împrejurările au fost cunoscute de persoana care face cererea;

b) în cazurile prevăzute în art. 394 lit. b), c) şi d), dacă sunt constatate prin hotărâre definitivă, de la data când hotărârea a fost cunoscută de persoana care face cererea.

(3) Dispozițiile din alineatul precedent se aplică şi în cazul când procurorul se sesizează din oficiu.

(4) Revizuirea în defavoarea inculpatului nu se poate face când a intervenit o cauză care împiedică punerea în mişcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal.

Art. 399. Efectuarea actelor de cercetare. (1) După introducerea cererii de revizuire procurorul ascultă, dacă este cazul, potrivit art. 397 alin. (3), persoana care solicită revizuirea. În cazul când este necesară efectuarea de cercetări pentru a verifica temeinicia cererii de revizuire, procurorul dispune aceasta prin ordonanță.

(2) Totodată, procurorul cere, dacă este necesar, dosarul cauzei.

(3) Pentru efectuarea actelor de cercetare procurorul poate delega organul de cercetare penală. Dispozițiile art. 217 alin. ultim sunt aplicabile.

(4) Termenul de efectuare a actelor de cercetare este de 2 luni şi curge de la data introducerii cererii de revizuire.

(5) După efectuarea cercetărilor, procurorul înaintează întregul material împreună cu concluziile sale instanței competente.

Recurs în interesul legii. Potrivit Comunicatului Biroului de Informare şi Relații Publice al Înaltei Curți de Casație şi Justiție (www.scj.ro), prin **Decizia nr. 4/2010**, pronunțată în şedința din 20 septembrie 2010, s-au admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație şi Justiție şi sesizarea Colegiului de conducere al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Bucureşti, stabilindu-se că, în interpretarea şi aplicarea unitară a dispozițiilor art. 399 din Codul de procedură penală, procurorul din cadrul

structurii specializate, Direcţia Naţională Anticorupţie, respectiv Direcţia de Investigare a Infracţiunilor de Criminalitate Organizată şi Terorism este competent în condiţiile art. 397 alin. (1) din Codul de procedură penală să efectueze actele de cercetare şi să înainteze materialul împreună cu concluziile referitoare la cererile de revizuire formulate împotriva hotărârilor care au avut ca obiect infracţiuni a căror urmărire penală este de competenţa exclusivă a uneia sau alteia din cele două structuri.

Art. 400. [1] *Abrogat.*

Art. 401. Instanţa competentă. Competentă să judece cererea de revizuire este instanţa care a judecat cauza în primă instanţă. Când temeiul cererii de revizuire constă în existenţa unor hotărâri ce nu se pot concilia, competenţa se determină potrivit dispoziţiilor art. 35.

Recurs în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. XXX/2006 (M. Of. nr. 725 din 26 octombrie 2007), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie cu privire la instanţa competentă să judece cererea de revizuire în cazul în care, la momentul introducerii cererii, datorită modificărilor normelor de competenţă, primei instanţe nu i-ar mai reveni competenţa de a judeca fondul cauzei în primă instanţă şi a stabilit că:
„Instanţa competentă să soluţioneze cererea de revizuire este instanţa care a judecat cauza în primă instanţă, chiar dacă, la momentul introducerii cererii, datorită modificării dispoziţiilor legii procesual penale, aceasta nu mai avea competenţa de a judeca fondul cauzei în primă instanţă."

2. Prin Decizia nr. XXXIV/2006 (M. Of. nr. 368 din 30 mai 2007), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, admite recursul în interesul legii şi stabileşte că:
„Instanţa învestită cu soluţionarea cererilor de amânare ori întrerupere a executării pedepsei închisorii sau detenţiunii pe viaţă, de revizuire şi contestaţie la executare, în cazul retragerii acestora, urmează să ia act de această manifestare de voinţă".

Art. 402. [2] **Măsuri premergătoare.** La primirea lucrărilor trimise de procuror, preşedintele instanţei fixează termen pentru examinarea admi-

---

[1] Art. 400 a fost abrogat prin art. I pct. 199 din Legea nr. 281/2003.
[2] Art. 402 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 52 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut:

sibilității în principiu a cererii de revizuire, dispunând atașarea dosarului cauzei.

Art. 403. Admiterea în principiu. (1) [1] Admisibilitatea în principiu se examinează de către instanță, în camera de consiliu, fără citarea părților și fără participarea procurorului. Instanța examinează dacă cererea de revizuire este făcută în condițiile prevăzute de lege și dacă din probele strânse în cursul cercetării efectuate de procuror rezultă date suficiente pentru admiterea în principiu.

(2) [2] *Abrogat.*

(3) Instanța, în baza celor constatate, dispune prin încheiere admiterea în principiu a cererii de revizuire sau, prin sentință, respingerea acesteia.

(3^1) [3] Cererile ulterioare de revizuire sunt inadmisibile dacă există identitate de persoană, de temei legal, de motive și apărări.

(4) Când cererea de revizuire a fost făcută pentru un condamnat decedat, sau când condamnatul care a făcut cererea ori în favoarea căruia s-a făcut revizuirea a decedat după introducerea cererii, prin derogare de la dispozițiile art. 10 alin. (1) lit. g) procedura de revizuire își va urma

---

„Art. 402. Măsuri premergătoare. (1) La primirea lucrărilor trimise de procuror, președintele instanței fixează termen de judecată pentru examinarea cererii de revizuire, în vederea admiterii în principiu, dispunând citarea părților interesate.

(2) Când persoana în favoarea sau defavoarea căreia s-a cerut revizuirea se află în stare de deținere, chiar într-o altă cauză, președintele dispune încunoștințarea acestei persoane despre termen și ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu.

(3) Persoana arestată este adusă la judecată.”

[1] Alin. (1) al art. 403 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 53 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conținut: *„(1) Instanța, ascultând concluziile procurorului și ale părților, examinează dacă cererea de revizuire este făcută în condițiile prevăzute de lege și dacă din probele strânse în cursul cercetării efectuate de procuror rezultă date suficiente pentru admiterea în principiu. Instanța poate verifica oricare dintre probele pe care se întemeiază cererea sau poate, când este necesar, să administreze probe noi.”*

[2] Alin. (2) al art. 403 a fost abrogat prin art. XVIII pct. 54 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conținut: *„(2) Persoanele prevăzute în art. 394 lit. b) și d) nu pot fi ascultate ca martori în cauza supusă revizuirii.”*

[3] Alin. (3^1) al art. 403 a fost introdus prin art. XVIII pct. 55 din Legea **nr. 202/2010**.

cursul, iar în cazul admiterii în principiu, după rejudecarea cauzei, instanța va hotărî potrivit dispozițiilor din art. 13 alin. (2) și (3) care se aplică în mod corespunzător.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XXXVI/2009 (M. Of. nr. 414 din 22 iunie 2010), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit că: *„cererile repetate de revizuire și, respectiv, contestație la executare sunt inadmisibile, dacă există identitate de persoane, de temei legal, de motive și apărări invocate în soluționarea acestora"*.

Art. 404. Măsurile care pot fi luate după admiterea în principiu. (1) [1] Odată cu admiterea în principiu a cererii de revizuire instanța stabilește termen pentru rejudecarea cauzei, putând suspenda motivat, în tot sau în parte, executarea hotărârii supuse revizuirii.

(2) Instanța poate de asemenea lua oricare dintre măsurile preventive, dacă sunt întrunite condițiile legale.

(3) În cazul admiterii în principiu a cererii de revizuire pentru existența unor hotărâri ce nu se pot concilia, cauzele în care aceste hotărâri au fost pronunțate se reunesc în vederea rejudecării.

Art. 405. Rejudecarea. (1) Rejudecarea cauzei după admiterea în principiu a cererii de revizuire se face potrivit regulilor de procedură privind judecarea în primă instanță.

(2) Instanța, dacă găsește necesar, administrează din nou probele care au fost efectuate în cursul primei judecăți sau cu ocazia admiterii în principiu a cererii de revizuire.

Art. 406. Soluțiile după rejudecare. (1) Instanța, dacă constată că cererea de revizuire este întemeiată, anulează hotărârea în măsura în care a fost admisă revizuirea sau hotărârile care nu se pot concilia și pronunță o nouă hotărâre potrivit dispozițiilor art. 345-353, care se aplică în mod corespunzător.

---

[1] Alin. (1) al art. 404 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 56 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul cuprins: *„(1) Odată cu admiterea în principiu a cererii de revizuire instanța poate suspenda motivat, în tot sau în parte, executarea hotărârii supuse revizuirii."*

(2) De asemenea, dispozițiile art. 373 se aplică în mod corespunzător.

(3) Totodată, instanța dispune, dacă este cazul, restituirea amenzii plătite și a averii confiscate, precum și a cheltuielilor judiciare pe care cel în favoarea căruia s-a admis revizuirea nu era ținut să le suporte, iar pentru cei condamnați la pedeapsa închisorii cu executarea la locul de muncă, restituirea cotei făcută venit la bugetul de stat și calcularea ca vechime și continuitate în muncă a duratei pedepsei executate.

(4) Dacă instanța constată că cererea de revizuire este neîntemeiată, o respinge.

Art. 407. Calea de atac. Sentințele instanței de revizuire, date potrivit art. 403 alin. (3) și art. 406 alin. (1), sunt supuse acelorași căi de atac ca și hotărârile la care se referă revizuirea, iar deciziile date în apel sunt supuse recursului.

Art. 408. Revizuirea dispozițiilor civile. Regulile cuprinse în prezenta secțiune se aplică în mod corespunzător și în ce privește revizuirea hotărârii penale cu privire la latura civilă.

Art. 408[1].[1)] Revizuirea în cazul hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului. (1) Hotărârile definitive pronunțate în cauzele în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a unui drept prevăzut de Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pot fi supuse revizuirii, dacă consecințele grave ale acestei încălcări continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

(2) Pot cere revizuirea:

a) persoana al cărei drept a fost încălcat;

b) soțul și rudele apropiate ale condamnatului, chiar și după moartea acestuia;

c) procurorul.

(3) Cererea de revizuire se introduce la Înalta Curte de Casație și Justiție, care judecă cererea în complet de 9 judecători.

(4) Cererea de revizuire se poate face în termen de un an de la data rămânerii definitive a hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului.

[1)] Art. 408[1] a fost introdus prin art. I pct. 3 din Legea nr. 576/2004 și este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 199 din Legea nr. 356/2006.

(5) După sesizare, instanța poate dispune, din oficiu, la propunerea procurorului sau la cererea părții, suspendarea executării hotărârii atacate.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) La judecarea cererii de revizuire, părțile se citează. Partea arestată este adusă la judecată.

(8) Când părțile sunt prezente la judecarea cererii de revizuire, se ascultă și concluziile acestora.

(9) Instanța examinează cererea în baza actelor dosarului și se pronunță prin decizie.

(10) Când instanța constată că cererea este tardivă, inadmisibilă sau nefondată, o respinge.

(11) Când instanța constată că cererea este fondată:

a) desființează, în parte, hotărârea atacată sub aspectul dreptului încălcat și, rejudecând cauza, cu aplicarea dispozițiilor din capitolul III, secțiunea II, înlătură consecințele încălcării dreptului;

b) desființează hotărârea și, când este necesară administrarea de probe, dispune rejudecarea de către instanța în fața căreia s-a produs încălcarea dreptului, aplicându-se dispozițiile din capitolul III, secțiunea II.

(12) Decizia pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție nu este supusă niciunei căi de atac.

Art. 408[2].[1)] Revizuirea în cazul deciziilor Curții Constituționale. Hotărârile definitive pronunțate în cauzele în care Curtea Constituțională a admis o excepție de neconstituționalitate pot fi supuse revizuirii, dacă soluția pronunțată în cauză s-a întemeiat pe dispoziția legală declarată neconstituțională sau pe alte dispoziții din actul atacat care, în mod necesar și evident, nu pot fi disociate de prevederile menționate în sesizare.

Pot cere revizuirea:

a) oricare parte din proces, în limitele calității sale procesuale;

b) soțul și rudele apropiate ale condamnatului, chiar și după moartea acestuia;

c) procurorul.

Cererea de revizuire se introduce la instanța care a pronunțat hotărârea rămasă definitivă a cărei revizuire se cere.

[1)] Art. 408[2] a fost introdus prin art. III pct. 2 din **Legea nr. 177/2010.**

Cererea de revizuire se poate face în termen de 3 luni de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a deciziei Curţii Constituţionale.

Dispoziţiile art. 408[1] alin. (5) (11) se aplică în mod corespunzător.

Hotărârea instanţei de revizuire este supusă aceloraşi căi de atac ca şi hotărârea supusă revizuirii.

Secţiunea III. Recursul în interesul legii [1)]

Art. 409-414[1]. [2)] *Abrogate.*

Art. 414[2]. [3)] **Calitate procesuală.** Pentru a se asigura interpretarea şi aplicarea unitară a legii de către toate instanţele judecătoreşti, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, din oficiu sau la cererea ministrului justiţiei, colegiul de conducere al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, colegiile de conducere ale curţilor de apel şi Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie să se pronunţe asupra problemelor de drept care au fost soluţionate diferit de instanţele judecătoreşti.

[1)] Denumirea Secţiunii III este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 4 din Legea nr. 576/2004.

[2)] Art. 409-414[1] au fost abrogate prin art. I pct. 5 din Legea nr. 576/2004.

[3)] Art. 414[2] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 57 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„**Art. 414[2]. Recursul în interesul legii.** (1) Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, direct, sau ministrul justiţiei, prin intermediul procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, precum şi colegiile de conducere ale curţilor de apel şi ale parchetelor de pe lângă acestea au obligaţia, pentru a asigura interpretarea şi aplicarea unitară a legilor penale şi de procedură penală pe întreg teritoriul ţării, să ceară Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie să se pronunţe asupra chestiunilor de drept care au primit o soluţionare diferită din partea instanţelor judecătoreşti.*

(2) Cererile de recurs în interesul legii se soluţionează de secţiile unite ale Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, care se pronunţă prin decizie. Deciziile se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, precum şi pe pagina de internet a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie. Acestea se aduc la cunoştinţă instanţelor şi de Ministerul Justiţiei.

(3) Soluţiile se pronunţă numai în interesul legii, nu au efect asupra hotărârilor judecătoreşti examinate şi nici cu privire la situaţia părţilor din acele procese. Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanţe."

Art. 414³. [1] **Condiții de admisibilitate.** Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează la cerere.

Art. 414⁴. Judecarea recursului în interesul legii. (1) Recursul în interesul legii se judecă de un complet format din președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, în lipsa acestuia, din vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președinții de secții din cadrul acesteia, un număr de 14 judecători din secția în a cărei competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești și câte 2 judecători din cadrul celorlalte secții. Președintele completului este președintele sau vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(2) În cazul în care problema de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, președintele sau, în lipsa acestuia, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție stabilește secțiile din care provin cei 20 de judecători.

(3) După sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele acesteia sau, după caz, vicepreședintele va lua măsurile necesare pentru desemnarea aleatorie a judecătorilor din cadrul secției în a cărei competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, precum și a judecătorilor din celelalte secții ce intră în alcătuirea completului prevăzut la alin. (1).

(4) La primirea cererii, președintele completului va desemna un judecător din cadrul secției în a cărei competență intră problema de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, pentru a întocmi un raport asupra recursului în interesul legii. În cazul în care problema de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, președintele completului va desemna câte un judecător din cadrul acestor secții pentru întocmirea raportului. Raportorii nu sunt incompatibili.

(5) În vederea întocmirii raportului, președintele completului poate solicita unor specialiști recunoscuți opinia scrisă asupra problemelor de drept soluționate diferit.

---

[1] Art. 414³-414⁵ au fost introduse prin art. XVIII pct. 58 din Legea nr. 202/2010.

(6) Raportul va cuprinde soluţiile diferite date problemei de drept şi argumentele pe care se fundamentează, jurisprudenţa relevantă a Curţii Constituţionale, a Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, a Curţii Europene a Drepturilor Omului, a Curţii de Justiţie a Uniunii Europene şi opinia specialiştilor consultaţi, dacă este cazul, precum şi doctrina în materie. Totodată, judecătorul sau, după caz, judecătorii raportori va/vor întocmi proiectul soluţiei ce se propune a fi dată recursului în interesul legii.

(7) Şedinţa completului se convoacă de preşedintele acestuia cu cel puţin 20 de zile înainte de desfăşurarea acesteia. Odată cu convocarea, fiecare judecător va primi o copie a raportului şi a soluţiei propuse.

(8) La şedinţă participă toţi judecătorii completului. Dacă există motive obiective, aceştia vor fi înlocuiţi cu respectarea regulilor prevăzute la alin. (3).

(9) Recursul în interesul legii se susţine în faţa completului, după caz, de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie sau de procurorul desemnat de acesta, de judecătorul desemnat de colegiul de conducere al Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie, respectiv al curţii de apel.

(10) Recursul în interesul legii se judecă în cel mult 3 luni de la data sesizării instanţei, iar soluţia se adoptă cu cel puţin două treimi din numărul judecătorilor completului. Nu se admit abţineri de la vot.

Art. 414⁵. Conţinutul hotărârii si efectele ei. (1) Asupra cererii, completul se pronunţă prin decizie.

(2) Decizia se pronunţă numai în interesul legii şi nu are efecte asupra hotărârilor judecătoreşti examinate şi nici cu privire la situaţia părţilor din acele procese.

(3) Decizia se motivează în termen de cel mult 30 de zile de la pronunţare şi se publică în cel mult 15 zile de la motivare în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanţe de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Titlul III. Executarea hotărârilor penale

Capitolul I. Dispoziţii generale

Art. 415. Hotărâri executorii. (1) Hotărârile instanţelor penale devin executorii la data când au rămas definitive.

(2) Hotărârile nedefinitive sunt executorii atunci când legea dispune aceasta.

Art. 416. Rămânerea definitivă a hotărârii primei instanţe. Hotărârile primei instanţe rămân definitive:

1. la data pronunţării, când hotărârea nu este supusă apelului şi nici recursului;

2. la data expirării termenului de apel:
a) când nu s-a declarat apel în termen;
b) când apelul declarat a fost retras înăuntrul termenului;

3. la data retragerii apelului, dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de apel;

4. la data expirării termenului de recurs în cazul hotărârilor nesupuse apelului sau dacă apelul a fost respins:
a) când nu s-a declarat recurs în termen;
b) când recursul declarat a fost retras înăuntrul termenului;

5. la data retragerii recursului declarat împotriva hotărârilor menţionate la pct. 4, dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de recurs;

6. la data pronunţării hotărârii prin care s-a respins recursul declarat împotriva hotărârilor menţionate la pct. 4.

Art. 416[1]. Rămânerea definitivă a hotărârii instanţei de apel. Hotărârile instanţei de apel rămân definitive:

1. la data expirării termenului de recurs:
a) când apelul a fost admis fără trimitere pentru rejudecare şi nu s-a declarat recurs în termen;
b) când recursul declarat împotriva hotărârii menţionate la lit. a) a fost retras înăuntrul termenului;

2. la data retragerii recursului declarat împotriva hotărârii menționate la lit. a), dacă aceasta s-a produs după expirarea termenului de recurs;

3. la data pronunțării hotărârii prin care s-a respins recursul declarat împotriva hotărârii menționate la lit. a).

Art. 417. Rămânerea definitivă a hotărârii instanței de recurs. Hotărârea instanței de recurs rămâne definitivă la data pronunțării acesteia când:

a) recursul a fost admis și procesul a luat sfârșit în fața instanței de recurs, fără rejudecare;

b) cauza a fost rejudecată de către instanța de recurs, după admiterea recursului;

c) cuprinde obligarea la plata cheltuielilor judiciare, în cazul respingerii recursului.

Art. 418. Instanța de executare. (1) Hotărârea instanței penale, rămasă definitivă la prima instanță de judecată, la instanța de apel sau la instanța de recurs, se pune în executare de către prima instanță de judecată.

(2) Hotărârile pronunțate în primă instanță de către Înalta Curte de Casație și Justiție se pun în executare, după caz, de Tribunalul Municipiului București sau de tribunalul militar teritorial cu sediul în București.

(3) [1] Când hotărârea rămâne definitivă în fața instanței ierarhic superioare, aceasta trimite instanței de executare un extras din acea hotărâre, cu datele necesare punerii în executare, în ziua pronunțării hotărârii de către instanța ierarhic superioară.

(4) Dispozițiile alineatelor precedente sunt aplicabile și în cazul hotărârilor nedefinitive, dar executorii, cu excepția celor privind măsurile preventive care se pun în executare de instanța care le-a dispus.

Art. 419. Judecătorul delegat cu executarea. (1) Instanța de executare deleagă pe unul din judecătorii săi, pentru efectuarea punerii în executare.

(2) Dacă cu prilejul punerii în executare a hotărârii sau în cursul executării se ivește vreo nelămurire sau împiedicare, judecătorul delegat poate sesiza instanța de executare, care va proceda potrivit dispozițiilor art. 460.

---

[1] Alin. (3) și (4) ale art. 418 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 201 din Legea nr. 356/2006.

Capitolul II. Punerea în executare a hotărârilor

Secțiunea I. Punerea în executare a pedepselor principale

Art. 420. [1] **Punerea în executare a pedepsei închisorii sau detențiunii pe viață.** (1) Pedeapsa închisorii și pedeapsa detențiunii pe viață se pun în executare prin emiterea mandatului de executare. Mandatul de executare se emite de judecătorul delegat al instanței de executare în ziua rămânerii definitive a hotărârii la instanța de fond sau, după caz, în ziua primirii extrasului prevăzut în art. 418 alin. (3), se întocmește în trei exemplare și cuprinde: denumirea instanței de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului prevăzute în art. 70, numărul și data hotărârii care se execută și denumirea instanței care a pronunțat-o, pedeapsa pronunțată și textul de lege aplicat, timpul reținerii și arestării preventive care s-a dedus din durata pedepsei, mențiunea dacă cel condamnat este recidivist, ordinul de arestare și de deținere, semnătura judecătorului delegat, precum și ștampila instanței de executare.

(2) În cazul în care cel condamnat se află în stare de libertate, odată cu emiterea mandatului de executare a pedepsei închisorii sau a pedepsei detențiunii pe viață, judecătorul delegat emite și un ordin prin care interzice condamnatului să părăsească țara. Ordinul se întocmește în trei exemplare și cuprinde: denumirea instanței de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului prevăzute în art. 70, pedeapsa pronunțată împotriva acestuia, numărul și data hotărârii de condamnare, denumirea instanței care a pronunțat-o, numărul mandatului de executare a pedepsei emis pe numele condamnatului, dispoziția de interzicere a părăsirii țării, semnătura judecătorului delegat, precum și ștampila instanței de executare.

Art. 421. [2] **Trimiterea spre executare a mandatului de executare a pedepsei și a ordinului de interzicere a părăsirii țării.** (1) Pentru aducerea la îndeplinire a mandatului de executare, se trimit două exemplare,

---

[1] Art. 420 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 202 din Legea nr. 356/2006.

[2] Art. 421 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 203 din Legea nr. 356/2006.

după caz, organului de poliție, când condamnatul este liber, comandantului locului de deținere, când condamnatul este arestat, sau comandantului unității militare unde condamnatul face serviciul militar.

(2) Pentru aducerea la îndeplinire a ordinului de interzicere a părăsirii țării, se trimite de îndată câte un exemplar organului competent să elibereze pașaportul și Inspectoratului General al Poliției de Frontieră.

(3) În cazul în care cel condamnat se află în stare de libertate, organele de executare prevăzute în alin. (1) și (2) au obligația de a lua măsurile prevăzute de lege în vederea punerii în executare a mandatului de executare a pedepsei și a ordinului de interzicere a părăsirii țării, în ziua primirii acestora.

Art. 422. Executarea mandatului de executare a pedepsei și a ordinului de interzicere a părăsirii țării. [1] (1) Pe baza mandatului de executare organul de poliție procedează la arestarea condamnatului. Celui arestat i se înmânează un exemplar al mandatului și este dus la locul de deținere cel mai apropiat, unde organul de poliție predă celălalt exemplar al mandatului de executare.

(1[1]) [2] În vederea punerii în executare a mandatului emis în executarea unei hotărâri definitive de condamnare, organul de poliție poate pătrunde în domiciliul sau reședința unei persoane fără învoirea acesteia, precum și în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(2) Dispozițiile art. 161 sunt aplicabile în mod corespunzător, obligația de încunoștințare revenind organului de poliție.

(3) [3] Dacă persoana împotriva căreia s-a emis mandatul nu este găsită, organul de poliție constată aceasta printr-un proces-verbal și ia măsuri pentru darea în urmărire, precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar de pe procesul-verbal împreună cu un exemplar al mandatului de executare se trimit instanței care a emis mandatul.

(3[1]) [4] Dispozițiile art. 184 alin. (3[1]) se aplică în mod corespunzător.

---

[1] Denumirea marginală a art. 422 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 204 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (1[1]) al art. 422 a fost introdus prin art. I pct. 205 din Legea nr. 356/2006.

[3] Alin. (3) al art. 422 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 206 din Legea nr. 356/2006.

[4] Alin. (3[1]) al art. 422 a fost introdus prin art. I pct. 208 din Legea nr. 281/2003.

(4) Comandantul unităţii militare, primind mandatul de executare, înmânează un exemplar condamnatului şi ia măsuri pentru trimiterea acestuia la locul de executare a pedepsei.

(5) Când condamnatul se află arestat, un exemplar al mandatului de executare i se înmânează de către comandantul locului de deţinere.

(6) Comandantul locului de deţinere consemnează într-un proces-verbal data de la care condamnatul a început executarea pedepsei.

(7) O copie de pe procesul-verbal se trimite instanţei de executare.

(7[1]) [1] Pe baza ordinului de interzicere a părăsirii ţării, organele în drept refuză celui condamnat eliberarea paşaportului sau, după caz, procedează la ridicarea acestuia şi iau măsuri pentru darea condamnatului în consemn la punctele de trecere a frontierei.

Art. 422[1]. Punerea în executare a pedepsei închisorii cu executarea la locul de muncă. Pedeapsa închisorii cu executarea la locul de muncă se pune în executare prin emiterea mandatului de executare. Mandatul se emite de instanţa de executare, se întocmeşte în 4 exemplare şi cuprinde, pe lângă menţiunile prevăzute în art. 420, care se aplică în mod corespunzător, şi următoarele date: denumirea, sediul unităţii unde se execută pedeapsa, dispoziţia de executare a pedepsei către conducerea unităţii şi de reţinere şi vărsare la bugetul de stat a cotei prevăzute de lege.

Art. 422[2]. Trimiterea spre executare a mandatului şi a dispozitivului hotărârii. (1) Pentru aducerea la îndeplinire a mandatului de executare emis, se trimite câte un exemplar unităţii unde se va executa pedeapsa, condamnatului şi organului de poliţie din localitatea în care îşi are sediul unitatea.

(2) O copie de pe dispozitivul hotărârii se trimite de instanţa de executare consiliului local în a cărui rază teritorială îşi are domiciliul condamnatul.

Art. 423. Obiecţii privind identitatea. Dacă persoana faţă de care se efectuează executarea mandatului ridică obiecţii în ce priveşte identitatea, se procedează potrivit dispoziţiilor art. 153, care se aplică în mod corespunzător.

Art. 424. *Abrogat.*

---

[1] Alin. (7[1]) al art. 422 a fost introdus prin art. I pct. 207 din Legea nr. 356/2006.

Art. 425. Punerea în executare a amenzii penale. (1) Persoana condamnată la pedeapsa amenzii este obligată să depună recipisa de plată integrală a amenzii la instanța de executare, în termen de 3 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii.

(2) Când cel condamnat se găsește în imposibilitate de a achita integral amenda în termenul prevăzut în alineatul precedent, instanța de executare, la cererea condamnatului, poate dispune eșalonarea plății amenzii, pe cel mult 2 ani în rate lunare.

(3) [1] În caz de neîndeplinire a obligației în termenul arătat în alin. (1) sau de neplată a unei rate, instanța de executare comunică un extras de pe acea parte din dispozitiv care privește aplicarea amenzii organelor competente, în vederea executării amenzii potrivit dispozițiilor legale privind executarea silită a creanțelor fiscale și cu procedura prevăzută de aceste dispoziții.

(4)-(5) [2] *Abrogate.*

Secțiunea II. Punerea în executare a pedepselor complementare [3]

Art. 426. Interzicerea exercițiului unor drepturi. Pedeapsa interzicerii exercițiului unor drepturi se pune în executare prin trimiterea de către instanța de executare a unei copii de pe dispozitivul hotărârii, consiliului local în a cărui rază își are domiciliul condamnatul și organului care supraveghează exercitarea acestor drepturi.

Art. 427. Degradarea militară. Pedeapsa degradării militare se pune în executare prin trimiterea de către instanța de executare a unei copii de pe hotărâre, după caz, comandantului unității militare din care a făcut

[1] Alin. (3) al art. 425 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 208 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (4) și (5) ale art. 425 au fost abrogate prin art. I pct. 209 din Legea nr. 356/2006.

[3] Deși în textul codului republicat în Monitorul Oficial este folosită sintagma *„pedepse complimentare"*, în ediția de față aceasta a fost înlocuită cu sintagma *„pedepse complementare"*, în conformitate cu dispozițiile art. II din Legea nr. 278/2006 pentru modificarea și completarea Codului penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi.

parte cel condamnat sau comandantului centrului militar în raza căruia domiciliază condamnatul.

Art. 428. *Abrogat.*

Secţiunea III. Punerea în executare a măsurilor de siguranţă

Art. 429. Obligarea la tratament medical. (1) Măsura de siguranţă a obligării la tratament medical luată printr-o hotărâre definitivă se pune în executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv şi a copiei de pe raportul medico-legal, direcţiei sanitare din judeţul pe teritoriul căruia locuieşte persoana faţă de care s-a luat această măsură. Direcţia sanitară judeţeană va comunica de îndată persoanei faţă de care s-a luat măsura obligării la tratament medical, unitatea sanitară la care urmează să i se facă tratament.

(1^1) [1] La luarea măsurii obligării la tratament medical, persoana la care se referă măsura are dreptul de a cere să fie examinată şi de un medic specialist desemnat de aceasta, ale cărui concluzii sunt înaintate instanţei de judecată, iar la data rămânerii definitive a hotărârii, şi direcţiei sanitare prevăzute în alin. (1).

(2) Instanţa de executare comunică persoanei faţă de care s-a luat măsura obligării la tratament medical, că este obligată să se prezinte de îndată la unitatea sanitară la care urmează să i se facă tratamentul, atrăgându-i-se atenţia că în caz de nerespectare a măsurii luate se va dispune internarea medicală.

(3) În cazul în care obligarea la tratament medical însoţeşte pedeapsa închisorii ori a detenţiunii pe viaţă sau priveşte o persoană aflată în stare de deţinere, comunicarea prevăzută în alin. (1) se face administraţiei locului de deţinere.

Art. 430. Obligaţii în legătură cu tratamentul medical. (1) Unitatea sanitară la care făptuitorul a fost repartizat pentru efectuarea tratamentului medical este obligată să comunice instanţei:

a) dacă persoana obligată la tratament s-a prezentat pentru a urma tratamentul;

[1] Alin. (1^1) al art. 429 a fost introdus prin art. I pct. 210 din Legea nr. 356/2006.

b) sustragerea de la efectuarea tratamentului după prezentare;

c) când măsura dispusă de instanță nu este sau nu mai este necesară, însă pentru înlăturarea stării de pericol pe care o prezintă persoana obligată la tratament este indicat un alt tratament;

d) dacă pentru efectuarea tratamentului medical este necesară internarea medicală.

(2) În cazul când unitatea sanitară nu se află în raza teritorială a instanței care a dispus executarea, comunicarea prevăzută la lit. b)-d) se face judecătoriei în a cărei rază teritorială se află unitatea sanitară.

(3) Dispozițiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător și în cazul arătat în art. 429 alin. (3).

Art. 431. Înlocuirea tratamentului medical. (1) [1] Primind comunicarea, instanța de executare sau instanța prevăzută în art. 430 alin. (2) dispune efectuarea unui raport medico-legal cu privire la starea de sănătate a persoanei față de care este luată măsura de siguranță.

(1^1) [2] Persoana obligată la tratament medical are dreptul de a cere să fie examinată și de un medic specialist desemnat de aceasta, ale cărui concluzii sunt înaintate instanței prevăzute în alin. (1).

(1^2) După primirea raportului medico-legal și a concluziilor medicului specialist prevăzut în alin. (1^1), instanța ascultă concluziile procurorului, ale persoanei față de care este luată măsura de siguranță și apărătorului acesteia, precum și ale expertului și medicului specialist, atunci când consideră necesar, dispunând fie înlocuirea tratamentului, fie internarea medicală.

(1^3) Dacă persoana față de care s-a luat măsura de siguranță nu are apărător, i se asigură un avocat din oficiu.

(2) O copie de pe hotărârea definitivă a instanței prevăzute în art. 430 alin. (2) se comunică instanței de executare.

Art. 432. Internarea medicală. (1) Măsura de siguranță a internării medicale luată printr-o hotărâre definitivă se pune în executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv și a unei copii de pe raportul

---

[1] Alin. (1) al art. 431 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 211 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (1^1)-(1^3) ale art. 431 au fost introduse prin art. I pct. 212 din Legea nr. 356/2006.

medico-legal direcţiei sanitare din judeţul pe teritoriul căruia locuieşte persoana faţă de care s-a luat această măsură.

(2) [1] La luarea măsurii internării medicale, persoana la care se referă măsura are dreptul de a cere să fie examinată şi de un medic specialist desemnat de aceasta, ale cărui concluzii sunt înaintate instanţei de judecată, iar la data rămânerii definitive a hotărârii, şi direcţiei sanitare prevăzute în alin. (1).

(3) Judecătorul delegat al instanţei de executare comunică judecătoriei în a cărei circumscripţie se află unitatea sanitară la care s-a făcut internarea data la care s-a efectuat internarea, în vederea luării în supraveghere.

(4) După primirea comunicării, judecătorul delegat al judecătoriei în a cărei circumscripţie se află unitatea sanitară verifică periodic, dar nu mai târziu de 6 luni, dacă internarea medicală mai este necesară. În acest scop, judecătorul delegat dispune efectuarea unui raport medico-legal cu privire la starea de sănătate a persoanei faţă de care s-a luat măsura internării medicale şi, după primirea acestuia, sesizează judecătoria în a cărei circumscripţie se află unitatea sanitară pentru a dispune asupra menţinerii, înlocuirii sau încetării măsurii.

Art. 433. Obligaţii în legătură cu internarea medicală. (1) Direcţia sanitară este obligată să efectueze internarea, încunoştinţând despre aceasta instanţa de executare.

(1^1) [2] În cazul în care persoana faţă de care s-a luat măsura internării medicale refuză să se supună internării, executarea acestei măsuri se va face cu sprijinul organelor de poliţie. În vederea executării măsurii internării medicale, organul de poliţie poate pătrunde în domiciliul sau reşedinţa unei persoane fără învoirea acesteia, precum şi în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(1^2) Dacă persoana faţă de care s-a luat măsura internării medicale nu este găsită, direcţia sanitară constată aceasta printr-un proces-verbal şi sesizează organele de poliţie pentru darea în urmărire, precum şi pentru

---

[1] Alin. (2)-(4) ale art. 432 au fost introduse prin art. I pct. 213 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (1^1) şi (1^2) ale art. 433 au fost introduse prin art. I pct. 20 din O.U.G. nr. 60/2006.

darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar de pe procesul-verbal împreună cu un exemplar al sesizării adresate organelor de poliție se trimit instanței de executare.

(2) Unitatea sanitară la care s-a făcut internarea are obligația, în cazul când consideră că internarea nu mai este necesară, să încunoștințeze judecătoria în a cărei rază teritorială se găsește unitatea sanitară.

Art. 434. [1] **Menținerea, înlocuirea sau încetarea măsurii internării medicale.** (1) Judecătoria, după primirea sesizării judecătorului delegat sau a încunoștințării prevăzute în art. 433 alin. (2), ascultând concluziile procurorului, ale persoanei față de care este luată măsura internării, atunci când aducerea acesteia în fața instanței este posibilă, și ale apărătorului său, precum și ale expertului care a întocmit raportul medico-legal, atunci când consideră necesar, dispune, după caz, menținerea internării medicale, încetarea acesteia sau înlocuirea cu măsura obligării la tratament medical.

(2) Încetarea sau înlocuirea măsurii internării poate fi cerută și de persoana internată sau de procuror. În acest caz, judecătoria dispune efectuarea raportului medico-legal. Dispozițiile art. 431 alin. (1^1) se aplică în mod corespunzător.

(3) Dacă persoana internată nu are apărător, i se asigură un avocat din oficiu.

(4) O copie de pe hotărârea definitivă prin care s-a dispus menținerea, înlocuirea sau încetarea internării medicale se comunică instanței de executare.

Art. 435. Măsuri de siguranță provizorii. (1) [2] În cazul în care măsura obligării la tratament medical sau a internării medicale a fost luată în mod provizoriu în cursul urmăririi penale sau al judecății, punerea în executare se face de către instanța de judecată care a luat această măsură.

(2) Dispozițiile prevăzute în art. 430-434 se aplică în mod corespunzător.

Art. 436. Executarea altor măsuri de siguranță. (1) Măsura de siguranță a interzicerii unei funcții sau profesii și măsura de siguranță a

---

[1] Art. 434 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 214 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (1) al art. 435 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 210 din Legea nr. 281/2003.

interzicerii de a se afla în anumite localităţi se pun în executare prin comunicarea unei copii de pe dispozitiv organului în drept să aducă la îndeplinire aceste măsuri şi să supravegheze respectarea lor.

(2) Acest organ are îndatorirea să asigure executarea măsurii luate şi să sesizeze organul de urmărire penală în caz de sustragere de la executarea măsurii de siguranţă.

(3) Măsura de siguranţă a interzicerii de a se afla în anumite localităţi poate fi amânată sau întreruptă de organul care are îndatorirea să asigure executarea acestei măsuri, în caz de boală sau pentru orice alt motiv care justifică amânarea sau întreruperea.

Art. 437. [1] **Revocarea măsurilor de siguranţă.** (1) Persoana cu privire la care s-a luat una dintre măsurile prevăzute în art. 115 şi 116 din Codul penal poate cere instanţei corespunzătoare în grad instanţei de executare în a cărei circumscripţie locuieşte, revocarea măsurii, când temeiurile care au impus luarea acesteia au încetat.

(2) Revocarea poate fi cerută şi de procuror.

(3) Soluţionarea cererii se face cu citarea persoanei faţă de care este luată măsura, după ascultarea concluziilor apărătorului acesteia şi ale procurorului.

Art. 438. Executarea expulzării. (1) Când prin hotărârea de condamnare la pedeapsa închisorii s-a luat măsura de siguranţă a expulzării, se face menţiune în mandatul de executare a pedepsei închisorii ca la data liberării, condamnatul să fie predat organului de poliţie, care va proceda la efectuarea expulzării.

(2) Dacă măsura expulzării nu însoţeşte pedeapsa închisorii, comunicarea în vederea expulzării se face organului de poliţie, imediat ce hotărârea a rămas definitivă.

(3) [2] În vederea punerii în executare a măsurii expulzării, organul de poliţie poate pătrunde în domiciliul sau reşedinţa unei persoane fără învoirea acesteia, precum şi în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

---

[1] Art. 437 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 215 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (3) şi (4) ale art. 438 au fost introduse prin art. I pct. 21 din O.U.G. nr. 60/2006.

(4) Dacă persoana față de care s-a luat măsura expulzării nu este găsită, organul de poliție constată aceasta printr-un proces-verbal și ia măsuri pentru darea în urmărire, precum și pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al procesului-verbal se trimite instanței de executare.

Art. 439. Executarea confiscării speciale. Măsura de siguranță a confiscării speciale luată prin ordonanță sau hotărâre se execută după cum urmează:

a) lucrurile confiscate se predau organelor în drept a le prelua sau valorifica potrivit dispozițiilor legii;

b) când s-a dispus distrugerea lucrurilor confiscate, aceasta se face în prezența, după caz, a procurorului sau judecătorului, întocmindu-se proces-verbal care se depune la dosarul cauzei.

Art. 439[1]. [1] Executarea interdicției de a reveni în locuința familiei pe o perioadă determinată. (1) Când prin hotărârea de condamnare la pedeapsa închisorii s-a luat măsura de siguranță prevăzută în art. 118[1] din Codul penal, a interdicției de a reveni în locuința familiei pe o perioadă determinată, o copie de pe dispozitivul hotărârii se comunică organului de poliție în a cărui rază teritorială se află locuința familiei.

(2) Dacă pedeapsa închisorii se execută într-un loc de detenție, se face mențiune în mandatul de executare a pedepsei închisorii să i se pună în vedere condamnatului, la data liberării să se prezinte la organul de poliție, care procedează potrivit alin. (3). Totodată, se trimite o copie de pe dispozitivul hotărârii comandantului locului de deținere.

(3) Organul de poliție are îndatorirea să asigure executarea măsurii luate prin supravegherea respectării interdicției de a nu reveni în locuința familiei și să sesizeze organul de urmărire penală în caz de sustragere de la executarea măsurii.

Secțiunea IV. Punerea în executare a dispozițiilor privind înlocuirea răspunderii penale

Art. 440. Înlocuirea răspunderii penale. În cazul înlocuirii răspunderii penale, executarea mustrării și a mustrării cu avertisment se

[1] Art. 439[1] a fost introdus prin art. I pct. 211 din Legea nr. 281/2003.

efectuează conform art. 487, care se aplică în mod corespunzător, iar executarea amenzii se efectuează potrivit art. 442 şi 443.

Art. 441. *Abrogat.*

Secţiunea IV[1]. Punerea în executare a dispoziţiilor prin care s-au aplicat sancţiunile prevăzute în art. 18[1] din Codul penal

Art. 441[1]. Executarea sancţiunilor. Executarea mustrării şi a mustrării cu avertisment se efectuează conform art. 487, care se aplică în mod corespunzător, iar executarea amenzii se efectuează potrivit art. 442 şi 443.

Secţiunea V. Punerea în executare a amenzii judiciare şi a cheltuielilor judiciare avansate de stat

Art. 442. Amenzile judiciare. (1) Amenda judiciară se pune în executare de către organul judiciar care a aplicat-o.

(2) Punerea în executare se face prin trimiterea unui extras de pe acea parte din dispozitiv care priveşte aplicarea amenzii judiciare organului care, potrivit legii, execută amenda penală.

(3) Executarea amenzilor judiciare se face de organul arătat în alineatul precedent.

Art. 443. Cheltuielile judiciare avansate de stat. (1) Dispoziţia din hotărârea penală privind obligarea la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat se pune în executare potrivit art. 442 alin. (2).

(2) Când obligarea la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat s-a dispus prin ordonanţă, punerea în executare se face de procuror, aplicându-se în mod corespunzător dispoziţiile art. 442 alin. (2).

(3) Executarea cheltuielilor judiciare se face de către organele care, potrivit legii, execută amenda penală.

Secţiunea VI. Punerea în executare a dispoziţiilor civile din hotărâre

Art. 444. Restituirea lucrurilor şi valorificarea celor neridicate. (1) Când prin hotărârea penală s-a dispus restituirea unor lucruri care se

află în păstrarea sau la dispoziția instanței de executare, restituirea se face de către judecătorul însărcinat cu executarea, prin remiterea acelor lucruri persoanelor în drept. În acest scop, sunt încunoștințate persoanele cărora urmează să li se restituie lucrurile.

(2) Dacă în termen de 6 luni de la primirea încunoștințării, persoanele chemate nu se prezintă a le primi, lucrurile trec în patrimoniul statului. Instanța constată aceasta prin încheiere și dispune predarea lucrurilor organelor în drept a le prelua sau valorifica potrivit dispozițiilor legii.

(3) Dacă restituirea lucrurilor nu s-a putut efectua, deoarece nu se cunosc persoanele cărora ar trebui să le fie restituite și nimeni nu le-a reclamat în termen de 6 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii, sunt aplicabile în mod corespunzător dispozițiile alineatului precedent.

(4) Când restituirea lucrurilor a fost dispusă de către procuror sau de către organul de cercetare penală, acesta procedează potrivit prevederilor din alineatele precedente.

Art. 445. Înscrisurile declarate false. (1) Dispoziția hotărârii penale care declară un înscris ca fiind fals în totul sau în parte se execută sau se pune în executare de către judecătorul delegat.

(2) Când înscrisul declarat fals a fost anulat în totalitatea lui, se face mențiune despre aceasta pe fiecare pagină, iar în caz de anulare parțială, numai pe paginile care conțin falsul.

(3) Înscrisul declarat fals rămâne la dosarul cauzei.

(4) În cazul în care este necesar ca despre înscrisul declarat fals să se facă mențiune în scriptele unei unități dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal, i se trimite acesteia o copie de pe hotărâre.

(5) Instanța poate dispune, când constată existența unui interes legitim, eliberarea unei copii, cu mențiunile arătate în alin. (2), de pe înscrisul sub semnătură privată falsificat. În aceleași condiții, instanța poate dispune restituirea înscrisului oficial parțial falsificat.

Art. 446. Despăgubirile civile și cheltuielile judiciare. Dispozițiile din hotărârea penală privitoare la despăgubirile civile și la cheltuielile judiciare cuvenite părților se execută potrivit legii civile.

Capitolul III. Alte dispoziții privind executarea

Secțiunea I. Schimbări în executarea unor hotărâri

Art. 447. Revocarea sau anularea suspendării executării pedepsei. (1) Asupra revocării sau anulării suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute în art. 83 ori în art. 85 din Codul penal sau a suspendării executării pedepsei sub supraveghere prevăzută în art. 86^4 ori în art. 86^5 din Codul penal se pronunță, din oficiu sau la sesizarea procurorului, instanța care judecă ori a judecat în primă instanță infracțiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea.

(2) Dacă până la expirarea termenului de încercare nu au fost respectate obligațiile civile prevăzute în art. 84 sau cele prevăzute în art. 86^4 alin. (1) din Codul penal, partea interesată sau procurorul sesizează instanța care a pronunțat în primă instanță suspendarea, în vederea revocării suspendării executării pedepsei.

Art. 447^1. Revocarea sau anularea executării pedepsei la locul de muncă. Revocarea sau anularea executării pedepsei la locul de muncă, în cazurile prevăzute în art. 86^9 și 86^{10} din Codul penal, se dispune, după caz, de către instanța de executare sau de către instanța corespunzătoare în a cărei rază teritorială se află unitatea unde se execută pedeapsa, ori de către instanța care judecă sau a judecat în primă instanță infracțiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea. Sesizarea instanței se face din oficiu, de către procuror, de unitate sau de organul de poliție. În cazul prevăzut în art. 86^9 alin. (4), instanța poate fi sesizată și de către cel condamnat.

Art. 448. Înlocuirea pedepsei detențiunii pe viață. (1) Înlocuirea pedepsei detențiunii pe viață cu pedeapsa închisorii se dispune, din oficiu sau la cererea procurorului ori a celui condamnat, de către instanța de executare, iar dacă cel condamnat se află în stare de deținere, de către instanța corespunzătoare în a cărei rază teritorială se află locul de deținere.

(2) Hotărârea de înlocuire, rămasă definitivă, se pune în executare potrivit dispozițiilor art. 420-423.

Art. 449. Alte modificări de pedepse. (1) Pedeapsa pronunțată poate fi modificată, dacă la punerea în executare a hotărârii sau în cursul

executării pedepsei se constată, pe baza unei alte hotărâri definitive, existenţa vreuneia dintre următoarele situaţii:

a) concursul de infracţiuni;

b) recidiva;

c) acte care intră în conţinutul aceleiaşi infracţiuni.

(2) Instanţa competentă să dispună asupra modificării pedepsei este instanţa de executare a ultimei hotărâri sau, în cazul când cel condamnat se află în stare de deţinere ori în executarea pedepsei la locul de muncă, instanţa corespunzătoare în a cărei rază teritorială se află locul de deţinere sau, după caz, unitatea unde se execută pedeapsa.

(3) Sesizarea instanţei se face din oficiu, la cererea procurorului ori a celui condamnat.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. XXX/2007 (M. Of. nr. 763 din 12 noiembrie 2007), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la aplicarea dispoziţiilor art. 449 din Codul de procedură penală, în caz de concurs de infracţiuni săvârşite de un inculpat minor, căruia i s-au aplicat atât pedepse, cât şi măsuri educative şi a stabilit că:

„Şi în situaţia cererii întemeiată pe dispoziţiile art. 449 din Codul de procedură penală, în caz de concurs de infracţiuni săvârşite de un inculpat minor, căruia i s-au aplicat atât pedepse, cât şi măsuri educative acestea se contopesc conform art. 34 din Codul penal, în sensul aplicării sancţiunii rezultante celei mai grele."

Art. 449¹. Înlocuirea pedepsei amenzii. (1) Înlocuirea pedepsei amenzii în cazul prevăzut în art. 63¹ din Codul penal se dispune de instanţa de executare.

(2) Sesizarea instanţei se face din oficiu sau de către organul care, potrivit legii, execută amenda.

Art. 450. Liberarea condiţionată. (1) Liberarea condiţionată se dispune, la cererea sau la propunerea făcută potrivit dispoziţiilor legii privind executarea pedepselor, de către judecătoria în a cărei rază teritorială se află locul de deţinere, iar în cazul prevăzut în art. 62 alin. (3) din Codul penal, de către tribunalul militar în a cărui rază teritorială se află închisoarea militară.

(2) [1] Când instanţa constată că nu sunt îndeplinite condiţiile pentru acordarea liberării condiţionate, prin hotărârea de respingere fixează termenul după expirarea căruia propunerea sau cererea va putea fi reînnoită. Termenul nu poate fi mai mare de un an şi curge de la rămânerea definitivă a hotărârii.

(3) Instanţele prevăzute în alin. (1) se pronunţă şi asupra revocării liberării condiţionate, în cazul când instanţa care a judecat pe condamnat pentru o altă infracţiune nu s-a pronunţat în această privinţă.

(4) [2] Hotărârea instanţei este supusă recursului. Termenul de recurs este de 3 zile. Recursul declarat de procuror este suspensiv de executare.

(5) Instanţa în faţa căreia hotărârea a rămas definitivă este obligată să comunice locului de deţinere copie de pe dispozitivul prin care s-a dispus revocarea liberării condiţionate.

Recursuri în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. VIIII/2006 (M. Of. nr. 475 din 1 iunie 2006), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, admiţând recursul în interesul legii, în aplicarea dispoziţiilor art. 450 alin. (2) din Codul de procedură penală [*n.r.* - în forma anterioară modificărilor aduse prin Legea nr. 356/2006] referitoare la fixarea termenului după expirarea căruia poate fi reînnoită cererea sau propunerea de acordare a liberării condiţionate, a stabilit că:

„Fixarea termenului de reînnoire în cazul respingerii cererii sau al propunerii de liberare condiţionată se impune în toate cazurile în care soluţia se întemeiază pe neîndeplinirea cumulativă a condiţiilor cerute de textele art. 59 şi următoarele din Codul penal, inclusiv în situaţia în care perioada rămasă de executat până la împlinirea fracţiunii legale este mai mică sau egală cu un an.

În cazul în care cererea sau propunerea de liberare condiţionată se respinge pentru neîndeplinirea condiţiei privitoare la fracţiunea prevăzută de art. 59 şi următoarele din Codul penal, iar perioada rămasă de executat până la împlinirea acestei fracţiuni este mai mare de un an, instanţa va stabili ca cererea sau propunerea să fie reînnoită potrivit art. 450 alin. (2) din Codul de procedură penală, în termen de un an de la data împlinirii fracţiunii prevăzute de art. 59 şi următoarele din Codul penal."

---

[1] Alin. (2) al art. 450 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 216 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (4) al art. 450 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 212 din Legea nr. 281/2003.

2. Prin Decizia nr. LXVII (67)/2007 (M. Of. nr. 537 din 16 iulie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la stabilirea momentului îndeplinirii cumulative a tuturor condiţiilor prevăzute de lege pentru admiterea cererii de liberare condiţionată, şi a stabilit că:
„Dispoziţiile art. 59-61 din Codul penal, ale art. 75-77 din Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor şi a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, precum şi ale art. 450 din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că:
Cererea de liberare condiţionată va fi examinată de instanţă, sub aspectul îndeplinirii tuturor condiţiilor legale, la momentul judecării acesteia, şi nu la momentul introducerii ei".

Art. 450[1]. Încetarea executării pedepsei la locul de muncă. (1) Încetarea executării pedepsei la locul de muncă se dispune de judecătoria în a cărei rază teritorială se află unitatea unde condamnatul execută pedeapsa.

(2) Dispoziţiile art. 450 alin. (2), (3) şi (4) se aplică în mod corespunzător.

(3) Instanţa în faţa căreia hotărârea a rămas definitivă este obligată să comunice unităţii unde se execută pedeapsa, precum şi organului de poliţie din localitatea în care îşi are sediul unitatea, copie de pe dispozitivul prin care s-a dispus încetarea executării pedepsei.

Art. 451. Înlocuirea executării pedepsei pentru militari. (1) Înlocuirea executării pedepsei închisorii cu executarea în închisoare militară, în cazul condamnaţilor care au devenit militari în termen în cursul judecăţii la o instanţă civilă, precum şi pentru cei care au devenit militari în termen după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare, se dispune de către tribunalul militar în a cărui rază teritorială se găseşte unitatea militară din care face parte cel condamnat, la sesizarea comandantului.

(2) Înlocuirea executării pedepsei într-o închisoare militară, cu executarea într-un loc de deţinere, în cazul condamnaţilor care au fost trecuţi în rezervă înainte de începerea executării pedepsei, se dispune de către instanţa prevăzută la alineatul precedent, din oficiu sau la sesizarea comandantului unităţii militare din care făcea parte cel condamnat.

Art. 452. Reducerea pedepsei pentru militari. (1) Reducerea pedepsei ce se execută în închisoare militară în cazul şi în condiţiile prevăzute în art. 62 alin. (2) din Codul penal se face la sesizarea comandantului acelei închisori.

(2) Instanţa competentă să reducă pedeapsa este tribunalul militar în a cărui rază teritorială se află închisoarea militară.

Secţiunea II. Amânarea executării pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă

Art. 453. Cazurile de amânare. (1) Executarea pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă poate fi amânată în următoarele cazuri:

a) [1] când se constată, pe baza unei expertize medico-legale, că cel condamnat suferă de o boală gravă, care face imposibilă executarea pedepsei, iar instanţa apreciază că amânarea executării şi lăsarea în libertate nu prezintă un pericol concret pentru ordinea publică. În acest caz, executarea pedepsei se amână până când starea de sănătate a condamnatului se va ameliora, astfel încât pedeapsa să poată fi pusă în executare. Cererea de amânare a executării pedepsei nu poate fi admisă dacă se constată că tratamentul condamnatului se poate efectua sub pază permanentă, în condiţiile prevăzute de art. 139[1], care se aplică în mod corespunzător;

b) când o condamnată este gravidă sau are un copil mai mic de un an. În aceste cazuri, executarea pedepsei se amână până la încetarea cauzei care a determinat amânarea;

c) când din cauza unor împrejurări speciale executarea imediată a pedepsei ar avea consecinţe grave pentru condamnat, familie sau unitatea la care lucrează. În acest caz, executarea poate fi amânată cel mult 3 luni şi numai o singură dată.

(2) Cererea de amânare a executării pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă poate fi făcută de procuror, de condamnat, de persoanele arătate în art. 362 alineatul ultim, iar în cazul prevăzut la lit. c) din prezentul articol, şi de către conducerea unităţii la care lucrează condamnatul.

---

[1] Lit. a) de la alin. (1) al art. 453 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. unic al **Legii nr. 195/2009**.

(2[1]) [1] Cererea poate fi retrasă de cel care a formulat-o.

(2[2]) În cazurile prevăzute în alin. (1) lit. a) şi b), hotărârile prin care se dispune amânarea executării pedepsei sunt executorii de la data pronunţării.

(3) Dispoziţiile prezentului articol se aplică şi în cazul celui condamnat la executarea pedepsei la locul de muncă. În situaţia prevăzută la lit. b), executarea pedepsei poate fi amânată pe perioada stabilită de normele legale cu privire la concediul ce se acordă salariatelor înainte şi după naştere.

Recursuri în interesul legii: 1. Prin Decizia nr. XIX/2005 cu privire la data de la care amânarea executării pedepsei închisorii produce efecte (M. Of. nr. 284 din 29 martie 2006), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, admiţând recursul în interesul legii, a stabilit că: *„Amânarea executării pedepsei închisorii îşi produce efectele începând cu data rămânerii definitive a hotărârii judecătoreşti de admitere a cererii."*
Notă: Facem menţiunea că această decizie este anterioară modificărilor aduse Codului prin Legea nr. 356/2006, nefiind avute în vedere dispoziţiile nou introduse la art. 453, respectiv alin. (2[2]). Prin urmare, soluţia rămâne valabilă numai pentru cazul de amânare prevăzut de art. 453 alin. (1) lit. c).

2. Prin Decizia nr. XXXIV/2006 (M. Of. nr. 368 din 30 mai 2007), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, admite recursul în interesul legii şi stabileşte că:
„Instanţa învestită cu soluţionarea cererilor de amânare ori întrerupere a executării pedepsei închisorii sau detenţiunii pe viaţă, de revizuire şi contestaţie la executare, în cazul retragerii acestora, urmează să ia act de această manifestare de voinţă".

Art. 453[1]. [2] Obligaţiile condamnatului în cazul amânării executării. (1) Pe durata amânării executării pedepsei, condamnatul va respecta următoarele obligaţii:

a) să nu depăşească limita teritorială fixată decât în condiţiile stabilite de instanţă;

b) să se prezinte la instanţă ori de câte ori este chemat sau la organul de poliţie desemnat cu supravegherea de instanţă, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliţie sau ori de câte ori este chemat;

[1] Alin. (2[1]) şi (2[2]) ale art. 453 au fost introduse prin art. I pct. 217 din Legea nr. 356/2006.

[2] Art. 453[1] a fost introdus prin art. I pct. 23 din O.U.G. nr. 60/2006.

c) să nu îşi schimbe locuinţa fără încuviinţarea instanţei care a dispus amânarea;

d) să nu deţină, să nu folosească şi să nu poarte nicio categorie de arme.

(2) Pe durata amânării executării pedepsei, instanţa poate impune condamnatului să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligaţii:

a) să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere;

b) să nu se deplaseze la anumite spectacole sportive ori culturale sau în orice alte locuri stabilite de instanţă;

c) să nu se apropie de persoana vătămată, membrii familiei acesteia, persoana împreună cu care a comis fapta, martori, experţi ori alte persoane, stabilite de instanţă, şi să nu comunice cu acestea direct sau indirect;

d) să nu conducă niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite;

e) să nu se afle în locuinţa persoanei vătămate;

f) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfăşoare activitatea în exercitarea căreia a săvârşit fapta.

Notă: A se vedea şi art. III din O.U.G. nr. 60/2006, potrivit căruia: *„Dispoziţiile din Codul de procedură penală privind obligaţia de a purta permanent un sistem electronic de supraveghere intră în vigoare la 1 iulie 2007"*.

Art. 454. Instanţa competentă. (1) Instanţa competentă să se pronunţe asupra acordării amânării executării pedepsei este instanţa de executare.

(1^1) [1] Instanţa de executare comunică hotărârea prin care s-a dispus amânarea executării pedepsei, în ziua în care aceasta devine definitivă, secţiei de poliţie în a cărei rază teritorială locuieşte condamnatul, jandarmeriei, poliţiei comunitare, organelor competente să elibereze paşaportul, organelor de frontieră, precum şi altor instituţii, în vederea asigurării respectării obligaţiilor impuse. Organele în drept refuză eliberarea paşaportului sau, după caz, ridică provizoriu paşaportul pe durata amânării.

(1^2) În caz de încălcare cu rea-credinţă a obligaţiilor, instanţa revocă amânarea şi dispune punerea în executare a pedepsei privative de libertate. Organul de poliţie desemnat cu supravegherea de către instanţă verifică

[1] Alin. (1^1) şi (1^2) ale art. 454 au fost introduse prin art. I pct. 24 din O.U.G. nr. 60/2006.

periodic respectarea obligaţiilor de către condamnat, iar în cazul în care constată încălcări ale acestora sesizează, de îndată, instanţa de executare.

(2) [1] Instanţa de executare ţine evidenţa amânărilor acordate şi, la expirarea termenului, ia măsuri pentru emiterea mandatului de executare, iar dacă mandatul a fost emis, ia măsuri pentru aducerea lui la îndeplinire. Dacă nu s-a stabilit un termen, judecătorul delegat al instanţei de executare este obligat să verifice periodic dacă mai subzistă cauza care a determinat amânarea executării pedepsei, iar când constată că aceasta a încetat, să ia măsuri pentru emiterea mandatului de executare sau, după caz, pentru aducerea lui la îndeplinire.

Secţiunea III. Întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă

Art. 455. Cazurile de întrerupere. (1) Executarea pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă poate fi întreruptă în cazurile şi în condiţiile prevăzute în art. 453, la cererea persoanelor arătate în alin. (2) al aceluiaşi articol.

(2) [2] Dispoziţiile art. 453^1 şi art. 454 alin. (1^1) şi (1^2) se aplică în mod corespunzător.

Art. 456. [3] Instanţa competentă. (1) Instanţa competentă să dispună asupra întreruperii executării pedepsei este instanţa în a cărei rază teritorială se află locul de deţinere sau după caz, unitatea unde se execută pedeapsa la locul de muncă, corespunzătoare în grad instanţei de executare.

(2) În cazul în care persoana condamnată se află în stare de libertate în urma unei întreruperi anterioare a executării pedepsei, instanţa competentă să dispună asupra întreruperii executării pedepsei este instanţa de executare.

M

---

[1] Alin. (2) al art. 454 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 218 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (2) al art. 455 a fost introdus prin art. I pct. 25 din O.U.G. nr. 60/2006.

[3] Art. 456 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 59 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„**Art. 456. Instanţa competentă.** Instanţa competentă să dispună asupra întreruperii executării pedepsei este instanţa de executare sau instanţa în a cărei rază teritorială se află locul de deţinere sau, după caz, unitatea unde se execută pedeapsa la locul de muncă, corespunzătoare în grad instanţei de executare."*

(3) Cererea de întrerupere a executării pedepsei adresată altei instanțe se trimite pe cale administrativă instanței competente, potrivit alin. (1) și (2).

Art. 457. Evidența întreruperii executării pedepsei. (1) Instanța care a acordat întreruperea comunică de îndată această măsură locului de deținere sau, după caz, unității unde condamnatul execută pedeapsa și organului de poliție, iar dacă întreruperea a fost acordată de instanța în a cărei rază teritorială se află locul de deținere sau unitatea, aceasta comunică măsura luată și instanței de executare.

(2) Instanța de executare, administrația locului de deținere și unitatea unde condamnatul execută pedeapsa țin evidența întreruperilor acordate. Dacă la expirarea termenului de întrerupere cel condamnat la pedeapsa închisorii nu se prezintă la locul de deținere, administrația trimite de îndată o copie de pe mandatul de executare organului de poliție, în vederea executării. Pe copia mandatului de executare se menționează și cât a mai rămas de executat din durata pedepsei. Dacă, la expirarea termenului de întrerupere, cel condamnat la pedeapsa închisorii cu executare la locul de muncă nu se prezintă la unitate, aceasta înștiințează de îndată instanța de executare.

(2[1]) [1)] Dispozițiile art. 454 alin. (2) teza a doua se aplică în mod corespunzător.

(3) Administrația locului de deținere sau unitatea comunică instanței de executare data la care a reînceput executarea pedepsei.

(4) Timpul cât executarea a fost întreruptă nu se socotește în executarea pedepsei.

Secțiunea IV. Înlăturarea sau modificarea pedepsei

Art. 458. Intervenirea unei legi penale noi. (1) Când după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare intervine o lege ce nu mai prevede ca infracțiune fapta pentru care s-a pronunțat condamnarea, ori o lege care prevede o pedeapsă mai ușoară decât cea care se execută ori urmează a se executa, instanța ia măsuri pentru aducerea la îndeplinire, după caz, a dispozițiilor art. 12, 14 și 15 din Codul penal.

[1)] Alin. (2[1]) al art. 457 a fost introdus prin art. I pct. 219 din Legea nr. 356/2006.

(2) Aplicarea dispoziţiilor din alineatul precedent se face din oficiu sau la cererea procurorului ori a celui condamnat, de către instanţa de executare, iar dacă cel condamnat se află în executarea pedepsei, de către instanţa corespunzătoare în grad în a cărei rază teritorială se află locul de deţinere sau unitatea unde condamnatul execută pedeapsa la locul de muncă.

Art. 459. Amnistia şi graţierea. Aplicarea amnistiei, când intervine după rămânerea definitivă a hotărârii, precum şi aplicarea graţierii se fac de către un judecător de la instanţa de executare, iar dacă cel condamnat se află în executarea pedepsei, de către un judecător de la instanţa corespunzătoare în a cărei rază teritorială se află locul de deţinere sau unitatea unde se execută pedeapsa la locul de muncă.

Capitolul IV. Dispoziţii comune

Art. 460. Procedura la instanţa de executare. (1) Când rezolvarea situaţiilor reglementate în prezentul titlu este dată în competenţa instanţei de executare, preşedintele dispune citarea părţilor interesate şi ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu, în cazurile prevăzute în art. 171.

(2) [1] Condamnatul arestat este adus la judecată.

(3) Participarea procurorului este obligatorie.

(4) După concluziile procurorului şi ascultarea părţilor, instanţa se pronunţă prin sentinţă.

(5) Dispoziţiile cuprinse în partea specială, titlul II, care nu sunt contrare dispoziţiilor din acest capitol, se aplică în mod corespunzător.

(6) Dispoziţiile alineatelor precedente se aplică şi în cazul în care rezolvarea uneia din situaţiile reglementate în prezentul titlu este dată în competenţa instanţei în a cărei rază teritorială se află locul de deţinere sau unitatea unde cel condamnat execută pedeapsa. Soluţia se comunică instanţei de executare.

---

[1] Alin. (2) al art. 460 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 33 din O.U.G. nr. 109/2003.

Art. 461. Contestaţia la executare. (1) Contestaţia contra executării hotărârii penale se poate face în următoarele cazuri:

a) când s-a pus în executare o hotărâre care nu era definitivă;

b) când executarea este îndreptată împotriva altei persoane decât cea prevăzută în hotărârea de condamnare;

c) când se iveşte vreo nelămurire cu privire la hotărârea care se execută sau vreo împiedicare la executare;

d) când se invocă amnistia, prescripţia, graţierea sau orice altă cauză de stingere ori de micşorare a pedepsei, precum şi orice alt incident ivit în cursul executării.

(2) În cazurile prevăzute la lit. a), b) şi d) contestaţia se face, după caz, la instanţa prevăzută în alin. (1) sau (6) al art. 460, iar în cazul prevăzut la lit. c), la instanţa care a pronunţat hotărârea ce se execută.

(3) Contestaţia împotriva actelor de executare privind confiscarea averii se soluţionează de instanţa civilă, potrivit legii civile.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr.VIII/2007 (M. Of. nr. 732 din 30 octombrie 2007), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la aplicarea legii penale mai favorabile în cazul pedepselor definitive, stabilite pentru infracţiuni care au produs consecinţe deosebit de grave, în ipoteza intervenirii unei legi prin care este majorat cuantumul pagubei materiale ce atribuie infracţiunii caracter deosebit de grav consecinţelor unei infracţiuni şi a stabilit că:

„Instanţa, învestită, în baza art. 461 alin. (1) lit. d) teza penultimă din Codul de procedură penală, în cadrul contestaţiei la executare în care se invocă modificarea înţelesului noţiunii de «consecinţe deosebit de grave», potrivit art. 146 Cod penal, nu poate schimba încadrarea juridică dată faptei prin hotărârea judecătorească rămasă definitivă şi, apoi, reduce pedeapsa aplicată în cauză, întrucât modificarea înţelesului noţiunii de «consecinţe deosebit de grave», prevăzută de textul sus-menţionat nu este identică cu cerinţa de a fi intervenit o lege care prevede o pedeapsă mai uşoară, la care se referă textele art. 14 şi 15 din Codul penal, pentru a fi incidente dispoziţiile art. 458 şi, respectiv, art. 461 alin. (1) lit. d) teza penultimă din Codul de procedură penală."

Art. 462. Rezolvarea contestaţiei. (1) Procedura de rezolvare a contestaţiei la executare este cea prevăzută în art. 460.

(2) În cazul arătat în art. 461 lit. d), dacă din hotărârea pusă în executare nu rezultă datele și situațiile de existența cărora depinde soluționarea contestației, constatarea acestora se face de către instanța competentă să judece contestația.

(3) [1] Cererile ulterioare de contestație la executare sunt inadmisibile dacă există identitate de persoană, de temei legal, de motive și de apărări.

Recurs în interesul legii. **1.** Prin Decizia nr. XXXIV/2006 (M. Of. nr. 368 din 30 mai 2007), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii și a stabilit că:
„Instanța învestită cu soluționarea cererilor de amânare ori întrerupere a executării pedepsei închisorii sau detențiunii pe viață, de revizuire și contestație la executare, în cazul retragerii acestora, urmează să ia act de această manifestare de voință".

2. Prin Decizia nr. XXXVI/2009 (M. Of. nr. 414 din 22 iunie 2010), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit că: *„cererile repetate de revizuire și, respectiv, contestație la executare sunt inadmisibile, dacă există identitate de persoane, de temei legal, de motive și apărări invocate în soluționarea acestora".*

Art. 463. Contestația privitoare la dispozițiile civile. (1) Contestația privitoare la executarea dispozițiilor civile ale hotărârii se face, în cazurile prevăzute în art. 461 lit. a) și b), la instanța de executare prevăzută în art. 460, iar în cazul prevăzut în art. 461 lit. c), la instanța care a pronunțat hotărârea ce se execută.

(2) Procedura de rezolvare a acestei contestații este cea prevăzută în art. 460 alin. (1) și (2).

(3) Contestația împotriva actelor de executare se soluționează de către instanța civilă potrivit legii civile.

Art. 464. Contestația privitoare la amenzile judiciare. Contestația contra executării amenzilor judiciare se soluționează de către instanța care le-a pus în executare.

[1] Alin. (3) al art. 462 a fost introdus prin art. XVIII pct. 60 din **Legea nr. 202/2010**.

Titlul IV. Proceduri speciale

Capitolul I. Urmărirea şi judecarea unor infracţiuni flagrante

Art. 465. Infracţiunea flagrantă. (1) Este flagrantă infracţiunea descoperită în momentul săvârşirii sau imediat după săvârşire.

(2) Este de asemenea considerată flagrantă şi infracţiunea al cărei făptuitor, imediat după săvârşire, este urmărit de persoana vătămată, de martorii oculari sau de strigătul public, ori este surprins aproape de locul comiterii infracţiunii cu arme, instrumente sau orice alte obiecte de natură a-l presupune participant la infracţiune.

(3) În cazurile de mai sus, orice persoană are dreptul să prindă pe făptuitor şi să-l conducă înaintea autorităţii.

Art. 466. [1] **Cazuri de aplicare a procedurii speciale.** Infracţiunile flagrante pedepsite prin lege cu închisoare mai mare de un an şi de cel mult 12 ani, precum şi formele agravate ale acestor infracţiuni, săvârşite în municipii sau oraşe, în mijloace de transport în comun, bâlciuri, târguri, porturi, aeroporturi sau gări, chiar dacă nu aparţin unităţilor teritoriale arătate mai sus, precum şi în orice alt loc aglomerat, se urmăresc şi se judecă potrivit dispoziţiilor prevăzute în acest capitol, care se completează cu dispoziţiile din prezentul cod.

Art. 467. Constatarea infracţiunii. (1) Organul de urmărire penală sesizat întocmeşte un proces-verbal, în care consemnează cele constatate cu privire la fapta săvârşită. În procesul-verbal se consemnează de asemenea declaraţiile învinuitului şi ale celorlalte persoane ascultate.

(2) Dacă este cazul, organul de urmărire penală strânge şi alte probe.

(3) Procesul-verbal se citeşte învinuitului, precum şi persoanelor care au fost ascultate, cărora li se atrage atenţia că pot completa declaraţiile sau că pot face obiecţii cu privire la acestea.

---

[1] Art. 466 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 213 din Legea nr. 281/2003.

(4) Procesul-verbal se semnează de organul de urmărire penală, de învinuit şi de persoanele ascultate.

Art. 468. [1] **Reţinerea şi arestarea învinuitului sau a inculpatului.** (1) [2] Învinuitul este reţinut. Reţinerea durează 24 de ore. La sesizarea organului de cercetare sau din oficiu, procurorul poate solicita judecătorului arestarea învinuitului, care nu poate depăşi 10 zile, acestea calculându-se de la data expirării ordonanţei de reţinere.

(2) Dacă procurorul apreciază că sunt suficiente dovezi pentru punerea în mişcare a acţiunii penale, dă rechizitoriu prin care pune în mişcare acţiunea penală şi dispune trimiterea în judecată şi trimite dosarul instanţei competente înainte de expirarea mandatului de arestare.

(3) În cazul în care procurorul nu a dispus trimiterea în judecată în termen de 3 zile de la data emiterii ordonanţei de reţinere, se aplică art. 146 şi următoarele.

Art. 469. Continuarea cercetării după restituire. (1) [3] În cazul când judecătorul a emis mandat de arestare a învinuitului şi procurorul a restituit cauza, organul de cercetare este obligat să continue cercetarea şi să înainteze dosarul procurorului odată cu învinuitul, cel mai târziu în 3 zile de la arestarea acestuia.

(2) În cazul când nu s-a putut efectua complet cercetarea în termenul arătat în alineatul precedent, continuarea cercetării penale se face potrivit dispoziţiilor procedurii obişnuite.

Art. 470. Verificarea lucrărilor de cercetare penală. (1) Procurorul, primind dosarul, procedează la verificarea lucrărilor urmăririi penale şi se pronunţă în cel mult 2 zile de la primire, putând dispune trimiterea în judecată, scoaterea de sub urmărire sau încetarea urmăririi penale, potrivit art. 262, ori restituirea cauzei potrivit art. 265.

---

[1] Art. 468 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 214 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (1) al art. 468 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 34 din O.U.G. nr. 109/2003.

[3] Alin. (1) al art. 469 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 35 din O.U.G. nr. 109/2003.

(2) [1] Când procurorul dispune trimiterea în judecată, întocmeşte rechizitoriu şi înaintează de îndată instanţei de judecată dosarul cauzei.

(3) Dacă procurorul restituie cauza pentru completarea sau refacerea urmăririi penale, urmărirea se efectuează potrivit procedurii obişnuite. Dispoziţiile art. 267 şi 268 se aplică în mod corespunzător.

Art. 471. Instanţa competentă. (1) Competenţa de judecată în cauzele privitoare la infracţiunile flagrante prevăzute în art. 466 este cea obişnuită.

(2) Pentru municipiile împărţite în sectoare, ministrul justiţiei poate desemna una sau mai multe judecătorii care să judece aceste cauze.

Art. 472. Măsuri pregătitoare. (1) [2] Preşedintele instanţei fixează termenul de judecată, care nu poate depăşi 5 zile de la data primirii dosarului, dispunând totodată aducerea cu mandat a martorilor şi a părţii vătămate.

(2) Inculpatul este adus la judecată. Celelalte părţi nu se citează.

(3) Participarea procurorului la judecată este obligatorie.

(4) Instanţa verifică dacă în cauză sunt întrunite condiţiile prevăzute în art. 466.

(5) Când instanţa constată că în cauză nu sunt întrunite aceste condiţii, judecata se face potrivit procedurii obişnuite.

Art. 473. Judecata în primă instanţă. (1) Instanţa procedează la judecarea cauzei ascultând pe inculpat, martorii prezenţi, precum şi persoana vătămată dacă este de faţă. Judecata se face pe baza acestor declaraţii şi a lucrărilor din dosar.

(2) Instanţa poate dispune, din oficiu sau la cerere, administrarea de probe noi, în care scop ia măsurile corespunzătoare, pe care le aduce la îndeplinire în mod direct sau prin organele de poliţie.

(3) Pentru administrarea probelor instanţa poate acorda termene care în total nu trebuie să depăşească 10 zile.

---

[1] Alin. (2) al art. 470 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 220 din Legea nr. 356/2006.

[2] Alin. (1) al art. 472 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 215 din Legea nr. 281/2003.

Art. 474. Măsuri cu privire la starea de libertate. Când instanța se desesizează pentru incompetență sau reține cauza pentru a fi judecată potrivit procedurii obișnuite, ori amână judecarea cauzei potrivit art. 473 alin. ultim, trebuie să dispună asupra stării de libertate a inculpatului.

Art. 475. Hotărârea instanței. (1) Instanța este obligată să se pronunțe asupra cauzei în aceeași zi în care s-au încheiat dezbaterile, sau cel mai târziu în următoarele 2 zile.

(2) Inculpatul aflat în stare de deținere este adus la pronunțare.

(3) Hotărârea trebuie redactată în cel mult 24 de ore.

(4) Când inculpatul a fost pus anterior în libertate, dacă instanța pronunță pedeapsa închisorii, poate dispune arestarea acestuia.

(5) Instanța este obligată a dispune punerea în libertate a inculpatului arestat, în cazurile prevăzute în art. 350 alin. (2) și (3), care se aplică în mod corespunzător.

Art. 476. Acțiunea civilă. (1) Instanța examinează acțiunea civilă numai dacă persoana vătămată este prezentă și se constituie parte civilă, iar pretențiile acesteia pot fi soluționate fără amânarea judecății.

(2) Dacă persoana vătămată este o unitate dintre cele la care se referă art. 145 din Codul penal ori o persoană lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, instanța examinează acțiunea civilă chiar în lipsa acestora și chiar dacă nu s-au constituit parte civilă, iar soluționarea acțiunii civile nu duce la amânarea cauzei.

(3) Dacă nu sunt întrunite condițiile alineatelor precedente, instanța rezervă soluționarea acțiunii civile pe calea unei acțiuni separate, care este scutită de taxe de timbru.

Art. 477. Apelul și recursul. (1) Termenul de apel și cel de recurs sunt de 3 zile de la pronunțare.

(2) Dosarul cauzei se înaintează instanței de apel sau, după caz, instanței de recurs în următoarele 24 de ore de la declararea apelului ori a recursului.

(3) Judecarea în apel și în recurs se face de urgență.

Art. 478. Cazul infracțiunilor concurente, indivizibile sau conexe. (1) În caz de concurs de infracțiuni, când procedura prevăzută în prezentul

capitol se aplică numai unora dintre infracţiunile concurente, se procedează la disjungere, urmărirea şi judecarea infracţiunilor făcându-se separat.

(2) În caz de indivizibilitate sau conexitate, dacă procedura prevăzută în prezentul capitol se aplică numai unora dintre fapte ori unora dintre infractori, iar disjungerea nu este posibilă, urmărirea şi judecata se fac potrivit procedurii obişnuite.

Art. 479. Cazuri când nu se aplică procedura specială. (1) Procedura prevăzută în prezentul capitol nu se aplică infracţiunilor săvârşite de minori.

(2) [1] În cazul infracţiunilor pentru care punerea în mişcare a acţiunii penale se face numai la plângerea prealabilă a persoanei vătămate, dacă acestea sunt flagrante şi săvârşite în condiţiile prevăzute în art. 466, constatarea săvârşirii lor este obligatorie şi se face potrivit art. 467. Procedura de urmărire şi judecare prevăzută în acest capitol se aplică numai dacă persoana vătămată a introdus în termen de 24 de ore de la săvârşirea infracţiunii flagrante plângerea prealabilă la organul de urmărire penală. În acest scop, persoana vătămată este chemată şi întrebată de organul de urmărire penală dacă înţelege să facă plângere în termenul mai sus arătat.

---

[1] Alin. (2) al art. 479 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 221 din Legea nr. 356/2006.

Capitolul I¹. Procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice [1)]

Notă: Potrivit **art. III alin. (1) din Legea nr. 356/2006** pentru modificarea şi completarea Codului de procedură penală, prevederile privind persoana juridică introduse în Codul de procedură penală prin această lege intră în vigoare la data intrării în vigoare a normelor corespunzătoare din Codul penal, respectiv în termen de 90 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial a Legii nr. 278/2006 pentru modificarea şi completarea Codului penal (M. Of. nr. 601 din 12 iulie 2006).

Art. 479¹. Dispoziţii generale. Dispoziţiile Codului de procedură penală se aplică şi în cazul infracţiunilor săvârşite de persoanele juridice, cu completările şi derogările prevăzute în prezentul capitol.

Art. 479². Obiectul şi exercitarea acţiunii penale. (1) Acţiunea penală are ca obiect tragerea la răspundere penală a persoanelor juridice care au săvârşit infracţiuni.

(2) Persoana juridică este reprezentată la îndeplinirea actelor procesuale şi procedurale de reprezentantul său legal.

(3) Dacă pentru aceeaşi faptă sau pentru fapte conexe s-a început urmărirea penală şi împotriva reprezentantului legal al persoanei juridice, aceasta îşi numeşte un mandatar pentru a o reprezenta.

(4) În cazul prevăzut în alin. (3), dacă persoana juridică nu îşi numeşte un mandatar, acesta este desemnat de organul de urmărire penală sau de instanţa de judecată din rândul practicienilor în insolvenţă, autorizaţi potrivit legii.

(5) Practicienilor în insolvenţă desemnaţi potrivit alin. (4) li se aplică, în mod corespunzător, dispoziţiile art. 190 alin. (1), (2) şi (4)-(6).

Art. 479³. Competenţa teritorială. Competenţa teritorială este determinată de:

a) locul unde a fost săvârşită infracţiunea;

b) locul unde se află sediul persoanei juridice;

c) locul unde locuieşte persoana vătămată sau unde aceasta îşi are sediul.

---

1) Capitolul I¹ (art. 479¹-479¹⁵) al titlului IV a fost introdus prin art. I pct. 222 din Legea nr. 356/2006.

Art. 479⁴. [1](1) Persoana juridică se citează la sediul acesteia. Când sediul este fictiv ori persoana juridică nu mai funcţionează la sediul declarat, iar noul sediu nu este cunoscut, citaţia se afişează la sediul consiliului local în a cărui rază teritorială s-a săvârşit infracţiunea.

(2) Dacă persoana juridică este reprezentată prin mandatar, numit în condiţiile prevăzute în art. 479² alin. (3) şi (4), citarea se face la locuinţa mandatarului ori la sediul practicianului în insolvenţă desemnat în calitate de mandatar.

Art. 479⁵. Măsuri preventive. (1) Judecătorul, în cursul urmăririi penale, la propunerea procurorului, sau instanţa, în cursul judecăţii, poate dispune, dacă există motive temeinice care justifică presupunerea rezonabilă că persoana juridică a săvârşit o faptă prevăzută de legea penală şi numai pentru a se asigura buna desfăşurare a procesului penal, una sau mai multe dintre următoarele măsuri preventive:

a) suspendarea procedurii de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice;

b) suspendarea fuziunii, a divizării sau a reducerii capitalului social al persoanei juridice;

c) interzicerea unor operaţiuni patrimoniale specifice, susceptibile de a antrena diminuarea semnificativă a activului patrimonial sau insolvenţa persoanei juridice;

d) interzicerea de a încheia anumite acte juridice, stabilite de organul judiciar;

e) interzicerea de a desfăşura activităţi de natura celor în exerciţiu sau cu ocazia cărora a fost comisă infracţiunea.

(2) În vederea asigurării respectării măsurilor prevăzute în alin. (1) lit. a)-e), instanţa poate obliga persoana juridică la depunerea unei cauţiuni constând într-o sumă de bani sau alte valori fixate de organul judiciar. Cuantumul cauţiunii nu poate fi mai mic de 5.000 lei. Cauţiunea se restituie la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare pronunţată în cauză, dacă persoana juridică a respectat măsurile preventive, precum şi în cazul în care, prin hotărâre definitivă, s-a dispus achitarea persoanei juridice sau încetarea procesului penal faţă de aceasta. În cazul în care s-a dispus faţă de persoana juridică o soluţie de netrimitere în judecată, restituirea cauţiunii

---

[1] Art. 479⁴ este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 26 din O.U.G. nr. 60/2006.

se dispune de către procuror. Cauţiunea nu se restituie în cazul nerespectării de către persoana juridică a măsurilor preventive, făcându-se venit la bugetul statului la data rămânerii definitive a hotărârii de condamnare.

(3) Măsurile preventive prevăzute în alin. (1) pot fi dispuse pe o perioadă de cel mult 60 de zile, cu posibilitatea prelungirii, dacă se menţin temeiurile care au determinat luarea acestora, fiecare prelungire neputând depăşi 60 de zile.

(4) În cursul urmăririi penale, măsurile preventive se dispun de judecător, prin încheiere motivată dată în camera de consiliu, cu citarea persoanei juridice.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Încheierea poate fi atacată cu recurs în 3 zile de la pronunţare, pentru cei prezenţi, şi de la comunicare, pentru cei lipsă.

(7) Măsurile preventive se revocă, din oficiu sau la cerere, când nu mai există temeiuri care să justifice menţinerea acestora. Dispoziţiile alin. (4)-(6) se aplică în mod corespunzător.

(8) Împotriva reprezentantului persoanei juridice sau a mandatarului acesteia pot fi luate măsurile prevăzute în art. 183 şi art. 198 alin. (2), iar faţă de practicianul în insolvenţă, măsura prevăzută în art. 198 alin. (2).

Art. 479^6. Măsurile asigurătorii. Faţă de persoana juridică se pot lua măsuri asigurătorii, în vederea asigurării confiscării speciale, reparării pagubei produse prin infracţiune, precum şi pentru garantarea executării pedepsei amenzii.

Art. 479^7. Procedura de informare. (1) Organul judiciar comunică organului care a autorizat înfiinţarea persoanei juridice şi organului care a înregistrat persoana juridică începerea urmăririi penale, punerea în mişcare a acţiunii penale şi trimiterea în judecată a persoanei juridice, la data dispunerii acestor măsuri, în vederea efectuării menţiunilor corespunzătoare.

(2) Organele prevăzute în alin. (1) sunt obligate să comunice organului judiciar, în termen de 24 de ore de la data înregistrării, în copie certificată, orice menţiune înregistrată de acestea cu privire la persoana juridică.

(3) Persoana juridică este obligată să comunice organului judiciar, în termen de 24 de ore, intenţia de fuziune, divizare, dizolvare, reorganizare, lichidare sau reducere a capitalului social.

(4) Neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere a obligaţiilor prevăzute în alin. (2) şi (3) constituie abatere judiciară şi se sancţionează cu amendă judiciară de la 500 lei la 5.000 lei.

(5) [1] După rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare la pedeapsa amenzii, instanţa de executare comunică o copie de pe dispozitivul hotărârii organului care a autorizat înfiinţarea persoanei juridice şi organului care a înregistrat persoana juridică, în vederea efectuării menţiunilor corespunzătoare.

Art. 479^8. Interzicerea fuziunii, a divizării, a reducerii capitalului social, a dizolvării sau lichidării. După rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare şi până la executarea pedepselor aplicate persoanei juridice, nu se poate iniţia fuziunea, divizarea, dizolvarea sau lichidarea acesteia.

Art. 479^9. Punerea în executare a pedepsei amenzii. (1) Persoana juridică condamnată la pedeapsa amenzii este obligată să depună recipisa de plată integrală a amenzii la instanţa de executare, în termen de 3 luni de la rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare.

(2) Când persoana juridică condamnată se găseşte în imposibilitatea de a achita integral amenda în termenul prevăzut în alin. (1), instanţa de executare, la cererea acesteia, poate dispune eşalonarea plăţii amenzii pe cel mult 2 ani, în rate lunare.

(3) În caz de neîndeplinire a obligaţiei de plată a amenzii în termenul arătat în alin. (1) sau de neplată a unei rate, instanţa de executare comunică un extras de pe acea parte din dispozitiv care priveşte aplicarea amenzii organelor competente, în vederea executării acesteia, potrivit dispoziţiilor legale privind executarea silită a creanţelor fiscale şi cu procedura prevăzută de aceste dispoziţii.

Art. 479^{10}. Punerea în executare a pedepsei complementare a dizolvării persoanei juridice. (1) O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat pedeapsa dizolvării persoanei juridice se comunică, la data rămânerii definitive, instanţei civile competente, care deschide procedura de lichidare şi desemnează lichidatorul din rândul practicienilor în insolvenţă autorizaţi potrivit legii. Remunerarea lichida-

[1] Alin. (5) al art. 479^7 a fost introdus prin art. I pct. 27 din O.U.G. nr. 60/2006.

torului se face din averea persoanei juridice sau, în cazul lipsei acesteia, din fondul de lichidare constituit potrivit legii.

(2) O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înfiinţarea persoanei juridice şi organului care a înregistrat persoana juridică, pentru a lua măsurile necesare.

Art. 479[11]. Punerea în executare a pedepsei complementare a suspendării activităţii sau a uneia dintre activităţile persoanei juridice. O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat pedeapsa suspendării activităţii sau a uneia dintre activităţile persoanei juridice se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înfiinţarea persoanei juridice şi organului care a înregistrat persoana juridică, pentru a lua măsurile necesare.

Art. 479[12]. Punerea în executare a pedepsei complementare a interzicerii de a participa la procedurile de achiziţii publice. (1) O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa interzicerii de a participa la procedurile de achiziţii publice se comunică, la data rămânerii definitive:

a) Oficiului registrului comerţului, în vederea efectuării formalităţilor de publicitate în registrul comerţului;

b) Ministerului Justiţiei, în vederea efectuării formalităţilor de publicitate în registrul naţional al persoanelor juridice fără scop patrimonial;

c) altor autorităţi care ţin evidenţa persoanelor juridice, în vederea efectuării formalităţilor de publicitate.

(2) O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa interzicerii de a participa la procedurile de achiziţii publice se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înfiinţarea persoanei juridice şi organului care a înregistrat persoana juridică, pentru a lua măsurile necesare.

Art. 479[13]. Punerea în executare a pedepsei complementare a închiderii unor puncte de lucru. O copie de pe dispozitivul hotărârii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa închiderii unor puncte de lucru se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înfiinţarea persoanei juridice şi organului care a înregistrat persoana juridică, pentru a lua măsurile necesare.

Art. 479^{14}. Punerea în executare a pedepsei complementare a afişării sau a difuzării hotărârii de condamnare. (1) Un extras al hotărârii de condamnare se comunică, la data rămânerii definitive, persoanei juridice condamnate, pentru a-l afişa în forma, locul şi pentru perioada stabilite de instanţa de judecată.

(2) Un extras al hotărârii de condamnare se comunică, la data rămânerii definitive, persoanei juridice condamnate, pentru a asigura difuzarea hotărârii în forma stabilită de instanţă, prin intermediul presei scrise sau audiovizuale ori prin alte mijloace de comunicare audiovizuală, desemnate de instanţă.

(3) Persoana condamnată înaintează instanţei de executare dovada începerii executării afişării sau, după caz, dovada executării publicării hotărârii de condamnare, în termen de 30 de zile de la comunicarea hotărârii, dar nu mai târziu de 10 zile de la începerea executării ori, după caz, de la executare.

(4) O copie de pe hotărârea de condamnare, în întregime, sau un extras al acesteia se comunică, la data rămânerii definitive, organului care a autorizat înfiinţarea persoanei juridice şi organului care a înregistrat persoana juridică, pentru a lua măsurile necesare.

Art. 479^{15}. Supravegherea executării pedepselor complementare aplicate persoanei juridice. (1) În caz de neexecutare cu rea-credinţă a pedepselor complementare aplicate persoanei juridice, instanţa de executare aplică dispoziţiile art. 71^2 alin. (2) sau, după caz, art. 71^3 alin. (2) ori (3) din Codul penal.

(2) Sesizarea instanţei se face din oficiu, de către judecătorul delegat al instanţei de executare ori de către organele cărora li s-a comunicat hotărârea definitivă de condamnare a persoanei juridice, potrivit art. 479^{11}-479^{14}.

(3) Persoana juridică este citată la judecată.

(4) Participarea procurorului este obligatorie.

(5) După concluziile procurorului şi ascultarea persoanei juridice condamnate, instanţa se pronunţă prin sentinţă.

Capitolul II. Procedura în cauzele cu infractori minori

Art. 480. [1] **Dispoziţii generale.** Urmărirea şi judecarea infracţiunilor săvârşite de minori, precum şi punerea în executare a hotărârilor privitoare la aceştia se fac potrivit procedurii obişnuite, cu completările şi derogările din prezentul capitol şi din secţiunea IV[1] a cap. I din titlul IV al părţii generale.

Art. 481. Persoanele chemate la organul de urmărire. (1) [2] Când învinuitul sau inculpatul este un minor care nu a împlinit 16 ani, la orice ascultare sau confruntare a minorului, dacă organul de urmărire penală consideră necesar, citează Serviciul de probaţiune de la domiciliul minorului, precum şi pe părinţi, iar când este cazul, pe tutore, curator sau persoana în îngrijirea ori supravegherea căreia se află minorul.

(2) Citarea persoanelor prevăzute în alineatul precedent este obligatorie la efectuarea prezentării materialului de urmărire penală.

(3) Neprezentarea persoanelor legal citate la efectuarea actelor arătate în alin. (1) şi (2) nu împiedică efectuarea acelor acte.

Art. 482. [3] **Referatul de evaluare a minorului.** (1) În cauzele cu învinuiţi sau inculpaţi minori, procurorul care supraveghează sau, după caz, efectuează urmărirea penală poate să solicite, atunci când consideră necesar, efectuarea referatului de evaluare de către serviciul de probaţiune de pe lângă tribunalul în a cărui circumscripţie teritorială îşi are locuinţa minorul, potrivit legii.

(2) În cauzele cu inculpaţi minori, instanţa de judecată are obligaţia să dispună efectuarea referatului de evaluare de către serviciul de probaţiune de pe lângă tribunalul în a cărui circumscripţie îşi are locuinţa minorul, potrivit legii, cu excepţia cazului în care efectuarea referatului de evaluare a fost solicitată în cursul urmăririi penale, potrivit dispoziţiilor alin. (1), situaţie în care dispunerea referatului de către instanţă este facultativă.

---

[1] Art. 480 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 216 din Legea nr. 281/2003.

[2] Alin. (1) al art. 481 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 223 din Legea nr. 356/2006.

[3] Art. 482 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic din **O.U.G. nr. 31/2008**.

(3) *Abrogat.*[1]

(4) Referatul de evaluare se realizează în conformitate cu structura şi conţinutul prevăzute de legislaţia specială ce reglementează activitatea serviciilor de probaţiune.

Notă: Potrivit dispoziţiilor **art. II din O.U.G. nr. 60/2006** pentru modificarea şi completarea Codului de procedură penală: *„Art. II. Dispoziţiile art. 482 din Codul de procedură penală, privind efectuarea referatului de evaluare de către Serviciul de protecţie a victimelor şi reintegrare socială a infractorilor în cauzele cu infractori minori, şi cele ale art. 484 alin. (2) din Codul de procedură penală, privind citarea obligatorie a Serviciului de protecţie a victimelor şi reintegrare socială a infractorilor la judecarea cauzelor cu infractori minori, se suspendă până la 31 martie 2007. Până la această dată, în cauzele cu infractori minori se vor efectua anchete sociale de către persoane desemnate de autoritatea tutelară a consiliului local în a cărui rază teritorială domiciliază minorul, iar la judecarea cauzelor cu infractori minori citarea Serviciului de protecţie a victimelor şi reintegrare socială a infractorilor este facultativă.”*

Art. 483. Compunerea instanţei. (1) [2] Cauzele în care inculpatul este minor se judecă, potrivit regulilor de competenţă obişnuite, de către judecători anume desemnaţi potrivit legii.

(2) Instanţa compusă potrivit dispoziţiilor alineatului precedent rămâne competentă să judece şi face aplicarea dispoziţiilor procedurale speciale privitoare la minori, chiar dacă între timp inculpatul a împlinit vârsta de 18 ani.

(3) [3] Inculpatul care a săvârşit infracţiunea în timpul când era minor este judecat potrivit dispoziţiilor procedurale speciale privitoare la minori.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 31 /2008 (M. Of. nr. 204 din 31 martie 2009), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de

---

[1] Alin. (3) al art. 482 a fost abrogat prin art. unic. din **Legea nr. 8/2009**.

[2] Alin. (1) al art. 483 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 217 din Legea nr. 281/2003.

[3] Alin. (3) al art. 483 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 225 din Legea nr. 356/2006.

pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la aplicarea dispoziţiilor art. 483 alin. (3) şi art. 485 alin. (1) şi (2) din Codul de procedură penală referitoare la caracterul şedinţei de judecată în cazul în care inculpatul, minor la data săvârşirii faptei, a devenit ulterior major şi a stabilit că: *„Dispoziţiile art. 483 alin. (3) raportat la art. 485 alin. (1) şi (2) din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că, în cazul în care inculpatul, minor la data săvârşirii faptei, a devenit major, indiferent de momentul intervenirii majoratului, judecata va avea loc în şedinţă nepublică".*

Art. 484. Persoane chemate la judecarea minorilor. (1)[1] *Abrogat.*

(2) [2] La judecarea cauzei se citează, în afară de părţi, Serviciul de probaţiune de la domiciliul minorului, părinţii acestuia sau, după caz, tutorele, curatorul, persoana în îngrijirea ori supravegherea căreia se află minorul, precum şi alte persoane a căror prezenţă este considerată necesară de către instanţă.

(3) Persoanele arătate în alineatul precedent au dreptul şi îndatorirea să dea lămuriri, să formuleze cereri şi să prezinte propuneri în privinţa măsurilor ce ar urma să fie luate.

(4) Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică judecarea cauzei.

Notă: A se vedea, referitor la suspendarea până la 31 martie 2007 a dispoziţiilor art. 484 alin. (2) privind citarea obligatorie a Serviciului de protecţie a victimelor şi reintegrare socială a infractorilor la judecarea cauzelor cu infractori minori, **art. II din O.U.G. nr. 60/2006** pentru modificarea şi completarea Codului de procedură penală, reprodus *supra*, în *Nota* de la art. 482.

Art. 485. Desfăşurarea judecăţii. (1) Şedinţa în care are loc judecarea infractorului minor se desfăşoară separat de celelalte şedinţe.

(2) Şedinţa nu este publică. La desfăşurarea judecăţii pot asista persoanele arătate în articolul precedent, apărătorii părţilor, precum şi alte persoane cu încuviinţarea instanţei.

---

[1] Alin. (1) al art. 484 a fost abrogat prin art. XVIII pct. 61 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: *„(1) Judecarea cauzei privind o infracţiune săvârşită de un minor se face în prezenţa acestuia, cu excepţia cazului când minorul s-a sustras de la judecată."*

[2] Alin. (2) al art. 484 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 226 din Legea nr. 356/2006.

(3) Când inculpatul este minor sub 16 ani, instanţa după ce îl ascultă poate dispune îndepărtarea lui din şedinţă, dacă apreciază că cercetarea judecătorească şi dezbaterile ar putea avea o influenţă negativă asupra minorului.

Art. 486. [1] **Inculpaţi minori cu majori.** Când în aceeaşi cauză sunt mai mulţi inculpaţi, dintre care unii minori şi alţii majori, instanţa judecă în compunerea prevăzută în art. 483 şi după procedura obişnuită, aplicând însă cu privire la inculpaţii minori dispoziţiile cuprinse în acest capitol.

Art. 487. Executarea mustrării. (1) În cazul când s-a luat faţă de minor măsura educativă a mustrării, aceasta se execută de îndată, în şedinţa în care s-a pronunţat hotărârea.

(2) Când din orice împrejurări măsura mustrării nu poate fi executată îndată după pronunţare, se fixează un termen pentru când se dispune aducerea minorului, citându-se totodată părinţii, ori dacă este cazul, tutorele sau curatorul ori persoana în îngrijirea sau supravegherea căreia se află minorul.

Art. 488. Punerea în executare a libertăţii supravegheate. (1) Când instanţa a luat faţă de minor măsura libertăţii supravegheate, această măsură se pune în executare chiar în şedinţa în care este pronunţată, dacă minorul şi persoana sau reprezentantul instituţiei sau unităţii speciale căreia i s-a încredinţat supravegherea sunt de faţă.

(2) Când punerea în executare nu se poate face în aceeaşi şedinţă, se fixează un termen pentru când se dispune aducerea minorului şi chemarea persoanelor prevăzute în alineatul precedent.

Art. 489. Revocarea şi înlocuirea libertăţii supravegheate. Revocarea măsurii libertăţii supravegheate pentru vreuna din cauzele prevăzute în art. 108 din Codul penal, cu excepţia cazului când minorul a săvârşit din nou o infracţiune, precum şi înlocuirea libertăţii supravegheate se dispun de instanţa care a pronunţat această măsură.

Art. 490. Internarea minorului. (1) În cazul în care s-a luat faţă de minor măsura educativă a internării într-un centru de reeducare, instanţa poate dispune, prin aceeaşi hotărâre, punerea în executare de îndată a

---

[1] Art. 486 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 227 din Legea nr. 356/2006.

măsurii luate. Punerea în executare se face prin trimiterea unei copii de pe hotărâre organului de poliţie de la locul unde se află minorul.

(2) Organul de poliţie ia măsuri pentru internarea minorului.

(2[1]) [1] În vederea punerii în executare a măsurii educative a internării într-un centru de reeducare, organul de poliţie poate pătrunde în domiciliul sau reşedinţa unei persoane fără învoirea acesteia, precum şi în sediul unei persoane juridice fără învoirea reprezentantului legal al acesteia.

(2[2]) Dacă persoana faţă de care s-a luat măsura educativă a internării într-un centru de reeducare nu este găsită, organul de poliţie constată aceasta printr-un proces-verbal şi ia măsuri pentru darea în urmărire, precum şi pentru darea în consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al procesului-verbal se trimite centrului de reeducare în care se va face internarea.

(3) Copia de pe hotărâre se predă centrului de reeducare în care minorul este internat.

(4) Centrul de reeducare comunică instanţei efectuarea internării.

Art. 491. Schimbări privind măsura internării. (1) Liberarea minorului dintr-un centru de reeducare înainte de a deveni major, revocarea liberării înainte de a deveni major, precum şi ridicarea sau prelungirea măsurii internării într-un centru de reeducare se dispun din oficiu sau la sesizare de judecătoria sau tribunalul care a judecat în primă instanţă pe minor.

(2) Aceeaşi instanţă este competentă să dispună ridicarea, prelungirea sau înlocuirea măsurii internării într-un institut medical-educativ.

Art. 491[1]. Amânarea sau întreruperea executării măsurii internării. Executarea măsurii educative a internării într-un centru de reeducare poate fi amânată sau întreruptă în cazurile şi în condiţiile prevăzute în art. 453 şi 455.

Art. 492. Revocarea măsurilor luate faţă de minor. Revocarea sau menţinerea măsurilor educative, precum şi a măsurii liberării minorului dintr-un centru de reeducare înainte de a deveni major, sau dintr-un institut

---

[1] Alin. (2[1]) şi (2[2]) ale art. 490 au fost introduse prin art. I pct. 28 din O.U.G. nr. 60/2006.

medical-educativ, când minorul a săvârşit din nou o infracţiune, se dispune de instanţa competentă să judece acea infracţiune.

Art. 493. Dispoziţii privind apelul şi recursul. Dispoziţiile art. 483-489 se aplică în mod corespunzător şi la judecata în instanţa de apel şi de recurs, în cauzele privitoare la infracţiuni săvârşite de minori.

Capitolul II[1]. Procedura dării în urmărire [1)]

Art. 493[1]. Darea în urmărire. (1) Darea în urmărire se solicită şi se dispune pentru identificarea, căutarea, localizarea şi prinderea unei persoane în scopul aducerii acesteia în faţa organelor judiciare ori punerii în executare a anumitor hotărâri judecătoreşti.

(2) Darea în urmărire se solicită şi se dispune în următoarele cazuri:

a) nu s-a putut executa un mandat de arestare preventivă, un mandat de executare a unei pedepse privative de libertate, măsura educativă a internării într-un centru de reeducare, măsura internării medicale sau măsura expulzării, întrucât persoana faţă de care s-a luat una dintre aceste măsuri nu a fost găsită;

b) persoana a evadat din starea legală de reţinere sau deţinere ori a fugit dintr-un centru de reeducare sau din unitatea în care executa măsura internării medicale;

c) în vederea depistării unei persoane urmărite internaţional despre care există date că se află în România.

(3) Darea în urmărire se solicită de:

a) organul de poliţie care a constatat imposibilitatea executării măsurilor prevăzute în alin. (2) lit. a);

b) administraţia locului de deţinere, centrul de reeducare sau unitatea medicală prevăzută în alin. (2) lit. b);

c) procurorul competent potrivit legii, în cazul prevăzut în alin. (2) lit. c).

(4) Darea în urmărire se dispune prin ordin de Inspectoratul General al Poliţiei Române.

(5) Ordinul de dare în urmărire se comunică în cel mai scurt timp organelor competente să elibereze paşaportul, care au obligaţia să refuze eliberarea paşaportului sau, după caz, să ridice provizoriu paşaportul pe durata măsurii, precum şi organelor de frontieră pentru darea în consemn.

(6) De asemenea, ordinul de dare în urmărire se comunică în copie:

a) celui în faţa căruia urmează să fie adusă persoana urmărită în momentul prinderii;

b) parchetului competent care supraveghează activitatea de urmărire a persoanei date în urmărire.

[1)] Capitolul II[1] – *Procedura dării în urmărire* (art. 493[1]-493[7]) a fost introdus prin art. I pct. 29 din O.U.G. nr. 60/2006.

Art. 493^2. Urmărirea. (1) Ordinul de dare în urmărire se pune în executare de îndată de către structurile competente ale Ministerului Administrației și Internelor, care vor desfășura, la nivel național, activități de identificare, căutare, localizare și prindere a persoanei urmărite.

(2) Instituțiile publice sunt obligate să sprijine, în condițiile legii și conform competențelor legale, organele de poliție care efectuează urmărirea unei persoane date în urmărire.

(3) Activitatea de urmărire a unei persoane arestate preventiv, desfășurată de organele de poliție, este supravegheată de procurori anume desemnați din cadrul parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărui circumscripție se află sediul instanței competente care a soluționat în fond propunerea de arestare preventivă. Când mandatul de arestare preventivă a fost emis într-o cauză de competența Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, supravegherea activității de urmărire este efectuată de procurori anume desemnați din cadrul structurii competente care efectuează sau a efectuat urmărirea penală în cauză.

(4) În celelalte cazuri activitatea de urmărire a persoanelor date în urmărire este supravegheată de procurori anume desemnați din cadrul parchetului de pe lângă curtea de apel în a cărui circumscripție se află sediul instanței de executare ori al altei instanțe competente potrivit legii speciale.

Art. 493^3. Activități ce pot fi efectuate în procedura urmăririi. (1) În vederea identificării, căutării, localizării și prinderii persoanelor date în urmărire pot fi efectuate, în condițiile prevăzute de lege, următoarele activități:

a) interceptarea și înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon sau prin orice mijloc electronic de comunicare, precum și alte înregistrări;

b) reținerea și predarea corespondenței și a obiectelor;

c) percheziția;

d) ridicarea de obiecte și înscrisuri;

e) punerea sub supraveghere a conturilor bancare și a conturilor asimilate acestora.

(2) Activitățile prevăzute în alin. (1) lit. a)-c) pot fi efectuate numai cu autorizarea:

a) instanţei de executare, în cazurile prevăzute în art. 493[1] alin. (2) lit. a) şi b);

b) unui judecător al instanţei competente potrivit legii speciale, în cazul prevăzut în art. 493[1] alin. (2) lit. c).

(3) Activităţile prevăzute în alin. (1) lit. d) şi e) pot fi efectuate numai cu autorizarea procurorului care supraveghează activitatea organelor de poliţie care efectuează urmărirea persoanei date în urmărire. De asemenea, procurorul poate dispune să i se transmită înscrisuri, documente bancare, financiare sau contabile.

Art. 493[4]. Interceptarea şi înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon sau prin orice mijloc electronic de comunicare în procedura urmăririi. (1) Interceptarea şi înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor efectuate prin telefon sau prin orice mijloc electronic de comunicare în procedura urmăririi se dispun, la propunerea procurorului care supraveghează activitatea organelor de poliţie care efectuează urmărirea persoanei date în urmărire, dacă instanţa apreciază că identificarea, căutarea, localizarea şi prinderea persoanelor date în urmărire nu pot fi făcute prin alte mijloace ori ar fi mult întârziate.

(2) Autorizaţia se dă pentru durata necesară interceptării şi înregistrării, dar nu pentru mai mult de 30 de zile, în camera de consiliu, de preşedintele instanţei competente, iar în lipsa acestuia, de către judecătorul desemnat de acesta şi poate fi reînnoită, înainte sau după expirarea celei anterioare, în aceleaşi condiţii, pentru motive temeinic justificate, fiecare prelungire neputând depăşi 30 de zile. Durata totală a interceptărilor şi înregistrărilor autorizate, cu privire la aceeaşi persoană, pentru prinderea unei persoane urmărite nu poate depăşi 120 de zile în aceeaşi cauză.

(3) Procurorul dispune încetarea imediată a interceptărilor şi înregistrărilor înainte de expirarea duratei autorizaţiei, dacă nu mai există motivele care le-au justificat, informând despre aceasta instanţa care a emis autorizaţia.

(4) Autorizarea interceptării şi înregistrării convorbirilor sau comunicărilor se face prin încheiere motivată, care va cuprinde: motivele care justifică măsura; persoana, mijlocul de comunicare sau locul supus supravegherii; perioada pentru care sunt autorizate interceptarea şi înregistrarea.

(5) Procurorul procedează personal la efectuarea interceptărilor şi înregistrărilor sau poate dispune ca acestea să fie efectuate de organul de cercetare penală. Persoanele care sunt chemate să dea concurs tehnic la interceptări şi înregistrări sunt obligate să păstreze secretul operaţiunii efectuate, încălcarea acestei obligaţii fiind pedepsită potrivit Codului penal.

(6) În caz de urgenţă, când întârzierea obţinerii autorizării ar aduce grave prejudicii activităţii de urmărire a persoanei date în urmărire, procurorul poate dispune, cu titlu provizoriu, prin ordonanţă motivată, înscrisă în registrul special prevăzut în art. 228 alin. (1^1), interceptarea şi înregistrarea convorbirilor sau comunicărilor, pe o durată de cel mult 48 de ore.

(7) În termen de 48 de ore de la expirarea termenului prevăzut în alin. (6), procurorul prezintă ordonanţa, împreună cu suportul pe care sunt fixate interceptările şi înregistrările efectuate şi un proces-verbal de redare rezumativă a convorbirilor, judecătorului, în vederea confirmării. Judecătorul se pronunţă asupra legalităţii şi temeiniciei ordonanţei în cel mult 24 de ore, prin încheiere motivată dată în camera de consiliu. În cazul în care ordonanţa este confirmată, iar procurorul a solicitat prelungirea autorizării, judecătorul va dispune autorizarea pe mai departe a interceptării şi înregistrării, în condiţiile alin. (4). Dacă judecătorul nu confirmă ordonanţa procurorului, va dispune încetarea de îndată a interceptărilor şi înregistrărilor, iar cele efectuate vor fi şterse sau, după caz, distruse de către procuror, încheindu-se în acest sens un proces-verbal care se comunică în copie judecătorului.

(8) Convorbirile sau comunicările interceptate şi înregistrate care nu contribuie la identificarea, localizarea sau prinderea persoanei date în urmărire se arhivează la sediul parchetului, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidenţialităţii, şi pot fi transmise pentru consultare procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală ori judecătorului sau completului învestit cu soluţionarea cauzei, la solicitarea acestora. După prinderea persoanei urmărite, acestea vor fi şterse sau, după caz, distruse de către procuror, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

(9) Convorbirile sau comunicările interceptate şi înregistrate care contribuie la identificarea, localizarea sau prinderea persoanei date în urmărire sunt certificate, conform art. 91^3 alin. (1) şi (2), de procurorul care

supraveghează activitatea organelor de poliţie care efectuează urmărirea persoanei date în urmărire. După prinderea persoanei urmărite, procesele-verbale de redare, împreună cu suportul pe care acestea sunt fixate, se transmit judecătorului care a emis autorizaţia şi se arhivează la sediul instanţei, în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidenţialităţii. După arhivare, suportul pe care sunt imprimate convorbirile înregistrate poate fi consultat numai cu încuviinţarea prealabilă a preşedintelui instanţei.

(10) Convorbirile sau comunicările interceptate şi înregistrate, din cuprinsul cărora rezultă date sau informaţii concludente şi utile privitoare la pregătirea sau săvârşirea unei infracţiuni, certificate în condiţiile alineatului precedent, sunt transmise, împreună cu suportul original, de îndată parchetului competent şi pot fi folosite ca probe.

Art. 493^5. Alte înregistrări. Dispoziţiile art. 493^4 se aplică în mod corespunzător şi în cazul înregistrărilor în mediul ambiental, localizării sau urmăririi prin GPS ori prin alte mijloace electronice de supraveghere.

Art. 493^6. Punerea sub supraveghere a conturilor bancare şi a conturilor asimilate acestora în procedura urmăririi. (1) În vederea identificării, căutării, localizării şi prinderii persoanelor date în urmărire, procurorul care supraveghează activitatea organelor de poliţie care efectuează urmărirea poate dispune punerea sub supraveghere a conturilor bancare şi a conturilor asimilate acestora pe o durată care nu poate depăşi 30 de zile.

(2) Măsura poate fi reînnoită, înainte sau după expirarea celei anterioare, în aceleaşi condiţii, pentru motive temeinic justificate, fiecare prelungire neputând depăşi 30 de zile. Durata totală a supravegherii conturilor bancare şi a conturilor asimilate acestora, cu privire la aceeaşi persoană, pentru prinderea unei persoane urmărite nu poate depăşi 120 de zile în aceeaşi cauză.

(3) Procurorul dispune încetarea imediată a activităţii de supraveghere a conturilor bancare şi a conturilor asimilate acestora, dacă nu mai există motivele care au justificat-o.

Art. 493^7. Revocarea urmăririi. (1) Urmărirea se revocă în momentul prinderii persoanei urmărite sau atunci când au dispărut temeiurile care au justificat darea în urmărire.

(2) Revocarea se dispune prin ordin de Inspectoratul General al Poliţiei Române, care se transmite în copie, de îndată:

a) parchetului competent care supraveghează activitatea de urmărire a persoanei date în urmărire;

b) organelor competente să elibereze paşaportul şi organelor de frontieră.

(3) Procurorul care supraveghează activitatea de urmărire a persoanei date în urmărire dispune, de îndată, încetarea imediată a activităţilor de supraveghere luate conform art. 493^4-493^6.

Capitolul III. Procedura reabilitării judecătoreşti

Art. 494. Instanţa competentă. Competentă să se pronunţe asupra reabilitării judecătoreşti este fie instanţa care a judecat în primă instanţă cauza în care s-a pronunţat condamnarea pentru care se cere reabilitarea, fie instanţa corespunzătoare în a cărei rază teritorială domiciliază condamnatul.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. LXXXIII (83)/2007 (M. Of. nr. 780 din 21 noiembrie 2008), Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, Secţiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie, cu privire la interpretarea şi aplicarea unitară a dispoziţiilor art. 494 fraza I din Codul de procedură penală, referitoare la instanţa competentă să se pronunţe asupra reabilitării judecătoreşti în situaţia în care, prin schimbarea normelor legale de competenţă, instanţa care a judecat cauza în primă instanţă nu mai are această competenţă în momentul introducerii cererii şi a stabilit că:
„În caz de modificare a normelor de competenţă, cererea de reabilitare va fi soluţionată de instanţa competentă să judece cauza în primă instanţă, potrivit legii în vigoare la momentul introducerii cererii".

Art. 495. Cererea de reabilitare. (1) Cererea de reabilitare judecătorească se face de condamnat, iar după moartea acestuia, de soţ sau de rudele apropiate. Soţul sau rudele apropiate pot continua procedura de reabilitare pornită anterior decesului.

(2) În cerere trebuie să se menţioneze:

a) adresa condamnatului, iar când cererea este făcută de altă persoană, adresa acesteia;

b) condamnarea pentru care se cere reabilitarea şi fapta pentru care a fost pronunţată acea condamnare;

c) localităţile unde condamnatul a locuit şi locurile de muncă pe tot intervalul de timp de la executarea pedepsei şi până la introducerea cererii, iar în cazul când executarea pedepsei a fost prescrisă, de la data rămânerii definitive a hotărârii şi până la introducerea cererii;

d) temeiurile cererii;

e) indicaţii utile pentru identificarea dosarului şi orice alte date pentru soluţionarea cererii.

(3) La cerere se anexează actele din care reiese că sunt îndeplinite condiţiile reabilitării.

Art. 496. Măsuri premergătoare. Preşedintele instanţei, fixând termenul pentru soluţionarea cererii de reabilitare, dispune citarea petiţionarului şi a persoanelor a căror ascultare o consideră că ar fi necesară, ia măsuri pentru aducerea dosarului în care se găseşte hotărârea de condamnare şi cere o copie de pe fişa cu antecedente penale ale condamnatului.

Art. 497. Respingerea cererii pentru lipsa condiţiilor de formă. (1) Cererea de reabilitare se respinge pentru neîndeplinirea condiţiilor de formă în următoarele cazuri:

a) când a fost introdusă înainte de termenul legal;

b) când lipseşte menţiunea prevăzută în art. 495 alin. (2) lit. a) şi petiţionarul nu s-a prezentat la termenul de înfăţişare;

c) când lipseşte vreuna din menţiunile prevăzute în art. 495 alin. (2) lit. b)-e) şi petiţionarul nu a completat cererea la prima înfăţişare şi nici la termenul ce i s-a acordat în vederea completării.

(2) În cazul prevăzut la lit. a), cererea poate fi repetată după împlinirea termenului legal, iar în cazurile prevăzute la lit. b) şi c), oricând.

Art. 498. Soluţionarea cererii. La termenul fixat instanţa ascultă persoanele citate, concluziile procurorului şi verifică dacă sunt îndeplinite condiţiile cerute de lege pentru admiterea reabilitării. Când din materialul aflat la dosar nu rezultă date suficiente cu privire la îndeplinirea condiţiilor

de reabilitare, instanţa dispune completarea materialului de către persoana interesată, iar dacă consideră necesar, cere de la organele competente relaţii cu privire la comportarea celui condamnat.

Art. 499. Situaţii privind despăgubirile civile. (1) Când condamnatul sau persoana care a făcut cererea de reabilitare dovedeşte că nu i-a fost cu putinţă să achite despăgubirile civile şi cheltuielile judiciare, instanţa, apreciind împrejurările, poate dispune reabilitarea sau poate să acorde, în vederea soluţionării cererii, un termen pentru a achita în întregime sau în parte suma datorată. Acest termen nu poate depăşi 6 luni.

(2) În caz de obligaţie solidară, instanţa fixează suma ce trebuie achitată, în vederea reabilitării, de condamnat sau de urmaşii săi.

(3) Drepturile acordate părţii civile prin hotărârea de condamnare nu se modifică prin hotărârea dată asupra reabilitării.

Art. 500. Suspendarea examinării cererii. Dacă înainte de soluţionarea cererii de reabilitare a fost pusă în mişcare acţiunea penală pentru o altă infracţiune săvârşită de condamnat, examinarea cererii se suspendă până la soluţionarea definitivă a cauzei privitoare la noua învinuire.

M **Art. 501.** [1] **Recursul.** Hotărârea prin care instanţa rezolvă cererea de reabilitare este supusă recursului.

Art. 502. Menţiuni despre reabilitare. După rămânerea definitivă a hotărârii de reabilitare, instanţa dispune să se facă menţiune despre aceasta pe hotărârea prin care s-a pronunţat condamnarea pentru care s-a admis reabilitarea.

Art. 503. Anularea reabilitării. (1) Anularea reabilitării se hotărăşte la cererea procurorului, de către instanţa prevăzută în art. 494.

(2) Procedura prevăzută pentru soluţionarea cererii de reabilitare se aplică în mod corespunzător şi pentru soluţionarea cererii de anulare.

---

[1] Art. 501 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 62 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul conţinut: „***Art. 501. Apelul şi recursul.*** *Hotărârea prin care instanţa rezolvă cererea de reabilitare este supusă apelului, iar hotărârea pronunţată de instanţa de apel este supusă recursului.*"

Capitolul IV. Repararea pagubei materiale sau a daunei morale în cazul condamnării pe nedrept sau al privării ori restrângerii de libertate în mod nelegal [1]

Art. 504. Cazuri care dau dreptul la repararea pagubei. (1) Persoana care a fost condamnată definitiv are dreptul la repararea de către stat a pagubei suferite, dacă în urma rejudecării cauzei s-a pronunţat o hotărâre definitivă de achitare.

(2) Are dreptul la repararea pagubei şi persoana care, în cursul procesului penal, a fost privată de libertate ori căreia i s-a restrâns libertatea în mod nelegal.

(3) Privarea sau restrângerea de libertate în mod nelegal trebuie stabilită, după caz, prin ordonanţă a procurorului de revocare a măsurii privative sau restrictive de libertate, prin ordonanţă a procurorului de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale pentru cauza prevăzută în art. 10 alin. (1) lit. j) ori prin hotărâre a instanţei de revocare a măsurii privative sau restrictive de libertate, prin hotărâre definitivă de achitare sau prin hotărâre definitivă de încetare a procesului penal pentru cauza prevăzută în art. 10 alin. (1) lit. j).

(4) Are drept la repararea pagubei suferite şi persoana care a fost privată de libertate după ce a intervenit prescripţia, amnistia sau dezincriminarea faptei.

Art. 505. Felul şi întinderea reparaţiei. (1) La stabilirea întinderii reparaţiei se ţine seama de durata privării de libertate sau a restrângerii de libertate suportate, precum şi de consecinţele produse asupra persoanei ori asupra familiei celui privat de libertate sau a cărui libertate a fost restrânsă.

(2) Reparaţia constă în plata unei sume de bani sau, ţinându-se seama de condiţiile celui îndreptăţit la repararea pagubei şi de natura daunei produse, în constituirea unei rente viagere ori în obligaţia ca, pe cheltuiala statului, cel privat de libertate sau a cărui libertate a fost restrânsă să fie încredinţat unui institut de asistenţă socială şi medicală.

---

[1] Capitolul IV (titlul capitolului şi art. 504-507) este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 219 din Legea nr. 281/2003.

(3) Persoanelor îndreptăţite la repararea pagubei, care înainte de privarea de libertate erau încadrate în muncă, li se calculează, la vechimea în muncă stabilită potrivit legii, şi timpul cât au fost private de libertate.

(4) Reparaţia este, în toate cazurile, suportată de stat, prin Ministerul Finanţelor Publice.

Art. 506. Acţiunea pentru repararea pagubei. (1) Acţiunea pentru repararea pagubei poate fi pornită de persoana îndreptăţită, potrivit art. 504, iar după moartea acesteia poate fi continuată sau pornită de către persoanele care se aflau în întreţinerea sa.

(2) Acţiunea poate fi introdusă în termen de 18 luni de la data rămânerii definitive, după caz, a hotărârilor instanţei de judecată sau a ordonanţelor procurorului, prevăzute în art. 504.

(3) Pentru obţinerea reparării pagubei, persoana îndreptăţită se poate adresa tribunalului în a cărui circumscripţie domiciliază, chemând în judecată civilă statul, care este citat prin Ministerul Finanţelor Publice.

(4) Acţiunea este scutită de taxa judiciară de timbru.

(5) [1] Hotărârea este supusă numai recursului.

Art. 507. [2] **Acţiunea în regres.** În cazul în care repararea pagubei a fost acordată potrivit art. 506, cât şi în situaţia în care statul român a fost condamnat de către o instanţă internaţională, acţiunea în regres împotriva aceluia care, cu rea-credinţă sau din gravă neglijenţă, a provocat situaţia generatoare de daune, este obligatorie.

Capitolul V. Procedura în caz de dispariţie a înscrisurilor judiciare

Art. 508. Constatarea dispariţiei înscrisului. (1) În cazul dispariţiei unui dosar judiciar sau a unui înscris care aparţine unui astfel de dosar, organul de urmărire penală sau preşedintele instanţei la care se găsea

[1] Alin. (5) al art. 506 a fost introdus prin art. XVIII pct. 63 din **Legea nr. 202/2010**.

[2] Art. 507 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 228 din Legea nr. 356/2006.

dosarul sau înscrisul întocmeşte un proces-verbal prin care constată dispariţia şi arată măsurile care s-au luat pentru găsirea lui.

(2) Pe baza procesului-verbal se procedează potrivit dispoziţiilor prevăzute în prezentul capitol.

Art. 509. Obiectul procedurii speciale. (1) Când dosarul sau înscrisul dispărut este reclamat de un interes justificat şi nu poate fi refăcut potrivit procedurii obişnuite, procurorul prin ordonanţă sau instanţa de judecată prin încheiere dispune, după caz, înlocuirea sau reconstituirea dosarului ori înscrisului dispărut.

(2) Încheierea instanţei se dă fără citarea părţilor, afară de cazul când instanţa consideră necesară chemarea acestora. Încheierea nu este supusă nici unei căi de atac.

Art. 510. Efectuarea procedurii speciale. (1) Înlocuirea sau reconstituirea se efectuează de organul de urmărire penală ori de instanţa de judecată înaintea căreia cauza se găseşte pendinte, iar în cauzele definitiv soluţionate, de instanţa la care dosarul se găseşte în conservare.

(2) Când constatarea dispariţiei s-a făcut de un organ de urmărire penală sau de o instanţă de judecată, altele decât cele arătate în alineatul precedent, organul de urmărire penală sau instanţa de judecată care a constatat dispariţia trimite organului de urmărire penală sau instanţei de judecată competente toate materialele necesare efectuării înlocuirii ori reconstituirii înscrisului dispărut.

Art. 511. Înlocuirea înscrisului. (1) Înlocuirea înscrisului dispărut are loc atunci când există copii oficiale de pe acel înscris. Organul de urmărire penală sau instanţa de judecată ia măsuri pentru obţinerea copiei.

(2) Copia obţinută ţine locul înscrisului original până la găsirea acestuia.

(3) Persoanei care a predat copia oficială i se eliberează o copie certificată de pe aceasta.

Art. 512. Reconstituirea înscrisului. (1) Când nu există o copie oficială de pe înscrisul dispărut, se procedează la reconstituirea acestuia. Reconstituirea unui dosar se face prin reconstituirea înscrisurilor pe care le conţinea.

(2) În vederea reconstituirii pot fi folosite orice mijloace de probă.

(3) Rezultatul reconstituirii se constată, după caz, prin ordonanța organului de urmărire penală confirmată de procuror sau prin hotărârea instanței dată cu citarea părților.

(4) Hotărârea de reconstituire este supusă apelului, iar hotărârea pronunțată de instanța de apel este supusă recursului.

Capitolul VI. Asistența judiciară internațională

Secțiunea I. Dispoziții generale

Art. 513. [1] **Condițiile și modalitățile de realizare.** Condițiile și modalitățile de realizare a asistenței judiciare internaționale în materie penală sunt cele stabilite prin dispozițiile cuprinse în legea specială și în prezentul capitol, dacă prin convențiile internaționale nu se prevede altfel.

Secțiunea II. Comisia rogatorie

Art. 514-518. [2] *Abrogate.*

Secțiunea III. Recunoașterea hotărârilor penale sau a altor acte judiciare străine

Art. 519-521. [3] *Abrogate.*

Art. 522. Executarea dispozițiilor civile. Executarea dispozițiilor civile dintr-o hotărâre judecătorească penală străină se face potrivit regulilor prevăzute pentru executarea hotărârilor civile străine.

[1] Art. 513 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 220 din Legea nr. 281/2003.

[2] Art. 514-518 au fost abrogate prin art. 40 pct. 6 din Legea nr. 704/2001.

[3] Art. 519-521 au fost abrogate prin art. 188 lit. d) din Legea nr. 302/2004.

Secțiunea IV. Rejudecarea în caz de extrădare sau predare în baza unui mandat european de arestare [1]

Art. 522[1].[2] **Rejudecarea celor judecați în lipsă în caz de extrădare.** (1) În cazul în care se cere extrădarea sau predarea în baza unui mandat european de arestare a unei persoane judecate și condamnate în lipsă, cauza va putea fi rejudecată de către instanța care a judecat în primă instanță, la cererea condamnatului.

(2) Dispozițiile art. 404-408 se aplică în mod corespunzător.

M

M

Dispoziții finale

Art. 523. Termenii explicați în Codul penal. Termenii sau expresiile al căror înțeles este anume explicat în Codul penal au același înțeles și în Legea de procedură penală.

Art. 524. Prezentul cod intră în vigoare pe data de 1 ianuarie 1969.

Notă: A se vedea și data intrării în vigoare a actelor normative care au modificat Codul de procedură penală, *supra*, în partea introductivă a codului.

---

[1] Denumirea Secțiunii IV a Capitolului VI din Titlul IV al Părții speciale este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. XVIII pct. 64 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, secțiunea avea următoarea denumire: ***„Secțiunea IV. Rejudecarea în caz de extrădare"***.

[2] Art. 522[1] este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. XVIII pct. 65 din Legea nr. 202/2010. Anterior **Legii nr. 202/2010**, textul avea următorul cuprins: ***„Art. 522[1]. Rejudecarea celor judecați în lipsă în caz de extrădare.*** *(1) În cazul în care se cere extrădarea unei persoane judecate și condamnate în lipsă, cauza va putea fi rejudecată de către instanța care a judecat în primă instanță, la cererea condamnatului.*

(2) Dispozițiile art. 405-408 se aplică în mod corespunzător."

Dispoziții tranzitorii cuprinse în actele de modificare a Codului de procedură penală

1. Legea nr. 141/1996 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală

„**Art. III.** Prevederile din Codul de procedură penală referitoare la pedeapsa complimentară a confiscării averii, cu excepția art. 406 alin. (3) și art. 461 alin. (3), se abrogă."

2. Legea nr. 281/2003 privind modificarea și completarea Codului de procedură penală și a unor legi speciale

„**Art. II.** Următorii termeni din Codul de procedură penală și din alte legi cu dispoziții de procedură penală se înlocuiesc astfel:

- «rază teritorială», cu «circumscripție», ori de câte ori se referă la instanțele judecătorești și la parchetele de pe lângă acestea;

- «organe de cercetare ale poliției», cu «organe de cercetare ale poliției judiciare».

Art. III. 1. Lucrătorii din Ministerul de Interne specializați în efectuarea activităților de constatare a infracțiunilor, de strângere a datelor în vederea începerii urmăririi penale și de cercetare penală, prevăzuți în art. 201 din Codul de procedură penală, fac parte din poliția judiciară.

2. Organele de poliție judiciară își desfășoară activitatea, în mod nemijlocit, sub conducerea, supravegherea și controlul procurorului, fiind obligate să aducă la îndeplinire toate dispozițiile acestuia.

3. Lucrătorii de poliție judiciară din structurile teritoriale își îndeplinesc atribuțiile, în mod nemijlocit, sub autoritatea și controlul prim-procurorilor parchetelor de pe lângă judecătorii și tribunale, corespunzător arondării acestora.

Procurorii generali ai parchetelor de pe lângă curțile de apel își exercită autoritatea și controlul nemijlocit asupra lucrătorilor de poliție judiciară din circumscripția curții de apel.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție își exercită autoritatea și controlul direct sau prin procurori

desemnaţi asupra organelor de poliţie judiciară din Inspectoratul General al Poliţiei Române şi din întregul teritoriu.

4. Lucrătorii de poliţie care nu fac parte din organele de poliţie judiciară au dreptul şi obligaţia de a efectua orice act de constatare a săvârşirii infracţiunilor, încunoştinţând despre aceasta, de îndată, procurorul sau organele de cercetare ale poliţiei judiciare, cu înaintarea totodată a actelor de constatare.

5. Eliberarea din funcţie a lucrătorilor de poliţie judiciară nu se poate dispune decât cu avizul procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie.

Lucrătorii de poliţie judiciară nu pot primi de la organele ierarhic superioare nici o altă însărcinare, în afara unor situaţii şi evenimente excepţionale sau în realizarea sarcinilor de pregătire şi perfecţionare profesională.

6. Promovarea în funcţie a lucrătorilor de poliţie judiciară se face numai cu avizul procurorului general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie.

7. Pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către lucrătorii de poliţie judiciară a obligaţiilor ce le revin, procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie poate propune ministrului de interne eliberarea din funcţia de lucrător de poliţie judiciară.

8. Pentru faptele de indisciplină săvârşite de organele de cercetare penală ale poliţiei judiciare, procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiţie poate solicita ministrului de interne declanşarea procedurii pentru angajarea răspunderii disciplinare.

[...]

Art. IX. 1. Cauzele aflate în curs de urmărire penală la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi urmărite de organele de urmărire penală competente potrivit acestei legi.

Actele şi lucrările efectuate potrivit legii anterioare, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, rămân valabile.

2. Mandatul de arestare preventivă emis de procuror până la intrarea în vigoare a prezentei legi îşi produce în continuare efectele şi după această dată.

În cazurile în care arestarea preventivă dispusă de procuror nu a fost supusă controlului instanţei, procurorul, în 24 de ore de la intrarea în

vigoare a prezentei legi, prezintă dosarul cauzei instanței căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond, cu propunerea motivată de luare a măsurii arestării preventive, pentru zilele care au rămas după scăderea din 30 de zile a perioadei în care învinuitul sau inculpatul a fost arestat. Instanța va proceda potrivit art. 146 sau, după caz, art. 149[1] din Codul de procedură penală.

3. Cauzele aflate în curs de judecată, la data intrării în vigoare a prezentei legi, vor continua să fie judecate de instanțele competente, potrivit dispozițiilor aplicabile anterior acestei date. În caz de admitere a apelului sau a recursului, dacă se dispune desființarea sau, după caz, casarea hotărârii și rejudecarea cauzei, aceasta se va judeca de instanța competentă, potrivit prezentei legi.

4. Cauzele aflate în curs de judecată la instanțele militare, la data intrării în vigoare a prezentei legi, date în competența instanțelor civile, vor continua să fie judecate de instanțele militare, potrivit legii anterioare.

5. În cazul rezoluțiilor de neîncepere a urmăririi penale, al ordonanțelor ori, după caz, al rezoluțiilor de clasare, de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, date de procuror până la intrarea în vigoare a prezentei legi, termenul de introducere a plângerii prevăzute în art. 2781 din Codul de procedură penală este de un an și curge de la intrarea în vigoare a prezentei legi, dacă nu s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale.

Notă: A se vedea și Decizia nr. XXVI/2007 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secțiile Unite, citată *supra* (art. 40 CPP).

Art. X. Ori de câte ori alte legi prevăd dispoziții referitoare la dispunerea de către procuror a luării, menținerii, revocării ori încetării măsurii arestării preventive, a liberării provizorii și a obligării de a nu părăsi localitatea, a măsurilor de siguranță prevăzute în art. 113 și 114 din Codul penal, a interceptării și înregistrării convorbirilor, a percheziţiilor, a reținerii și predării corespondenței și a obiectelor trimise de învinuit sau de inculpat ori adresate acestuia, se aplică, în mod corespunzător, dispozițiile prevăzute în art. I din prezenta lege.

Art. XI. Prezenta lege intră în vigoare la data publicării ei în Monitorul Oficial al României, Partea I, și se pune în aplicare după cum urmează:

1. dispoziţiile privind arestarea preventivă şi percheziţia, de la data intrării în vigoare a legii;

2. celelalte dispoziţii, de la data de 1 ianuarie 2004.

Art. XII. Codul de procedură penală, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi cu modificările şi completările aduse prin prezenta lege, se va republica în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare."

3. O.U.G. nr. 66/2003 privind modificarea unor dispoziţii din Codul de procedură penală

„**Art. II.** Dispoziţiile prevăzute la pct. 31-33, 35 şi 36 ale art. I din Legea nr. 281/2003 privind modificarea şi completarea Codului de procedură penală şi a unor legi speciale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 468 din 1 iulie 2003, precum şi dispoziţiile din această lege privind măsura preventivă a obligării de a nu părăsi ţara se aplică începând cu data intrării în vigoare a prezentei ordonanţe de urgenţă".

4. O.U.G. nr. 109/2003 privind modificarea Codului de procedură penală

„**Art. II.** (1) Ori de câte ori în Codul de procedură penală şi în alte legi cu dispoziţii de procedură penală termenul de «instanţă» se referă la percheziţia domiciliară sau la dispunerea arestării preventive, acesta se înlocuieşte cu termenul de «judecător».

(2) Ori de câte ori legile speciale cu dispoziţii de procedură penală se referă la percheziţia domiciliară şi la arestarea preventivă dispuse de către procuror, trebuie înţeles că aceste legi speciale se referă la percheziţia domiciliară şi la arestarea preventivă dispuse de către judecător.

Art. III. Dispoziţiile prezentei ordonanţe de urgenţă se aplică de la data intrării în vigoare a Legii de revizuire a Constituţiei României."

5. Legea nr. 576/2004 pentru modificarea şi completarea Codului de procedură penală

„**Art. II.** Cauzele privind recursurile în anulare declarate până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor continua să fie judecate de Înalta

Curte de Casație și Justiție, potrivit dispozițiilor în vigoare la data declarării recursurilor în anulare."

6. Legea nr. 356/2006 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, precum și pentru modificarea altor legi

„Art. III. (1) Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, iar prevederile privind persoana juridică, la data intrării în vigoare a normelor corespunzătoare din Codul penal.

(2) Cauzele aflate în curs de urmărire penală sau de judecată la parchetele ori instanțele militare la data intrării în vigoare a prezentei legi, date în competența parchetelor sau instanțelor civile, vor continua să fie urmărite ori judecate de parchetele sau instanțele militare.

(3) Cauzele aflate în curs de judecată la data intrării în vigoare a prezentei legi vor continua să fie judecate de instanțele competente, potrivit dispozițiilor aplicabile anterior acestei date. În caz de admitere a apelului sau a recursului, dacă se dispune desființarea sau, după caz, casarea hotărârii și rejudecarea cauzei, aceasta se va judeca de instanța competentă, potrivit prezentei legi.

(4) Cauzele aflate în curs de urmărire penală la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi urmărite de organele de urmărire penală competente potrivit acestei legi. Actele și lucrările efectuate potrivit legii anterioare, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, rămân valabile."

Constituționalitate: Prin Decizia nr. 610 din 20 iunie 2007 (M. Of. nr. 474 din 16 iulie 2007), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate, constatând că dispozițiile tranzitorii reglementate de art. III alin. (2) și (3) din Legea nr. 356/2006 sunt neconstituționale, întrucât permit judecarea în continuare, de către instanțele militare a infracțiunilor săvârșite de civili.

În motivarea acestei decizii, Curtea reține că: *„legiuitorul a menținut în mod nejustificat competența instanțelor militare și, respectiv, a parchetelor militare, în cauzele aflate în curs de urmărire penală sau de judecată la data intrării în vigoare a acestei legi. În aplicarea acestor texte ale legii, ar urma ca parchetele militare și, respectiv, instanțele militare să continue urmărirea penală și judecata împotriva unor persoane care nu au calitatea de militari.*

Această derogare este vădit discriminatorie în raport cu criteriul avut în vedere de legiuitor în modificarea art. 35 alin. (1) și (2) din Codul de

procedură penală, şi anume lipsa calităţii de militar a unuia sau unora dintre făptuitori. În consecinţă, Curtea Constituţională constată că textele de lege menţionate contravin prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituţia României privind egalitatea în drepturi, întrucât reglementează diferit competenţa de urmărire penală şi de judecată a unor persoane având acelaşi statut şi aflate în aceeaşi situaţie juridică, dată de acuzaţia de a fi săvârşit o faptă penală."

7. O.U.G. nr. 60/2006 pentru modificarea şi completarea Codului de procedură penală, precum şi pentru modificarea altor legi

„**Art. II.** Dispoziţiile art. 482 din Codul de procedură penală, privind efectuarea referatului de evaluare de către Serviciul de protecţie a victimelor şi reintegrare socială a infractorilor în cauzele cu infractori minori, şi cele ale art. 484 alin. (2) din Codul de procedură penală, privind citarea obligatorie a Serviciului de protecţie a victimelor şi reintegrare socială a infractorilor la judecarea cauzelor cu infractori minori, se suspendă până la 31 martie 2007. Până la această dată, în cauzele cu infractori minori se vor efectua anchete sociale de către persoane desemnate de autoritatea tutelară a consiliului local în a cărui rază teritorială domiciliază minorul, iar la judecarea cauzelor cu infractori minori citarea Serviciului de protecţie a victimelor şi reintegrare socială a infractorilor este facultativă.

Art. III. Dispoziţiile din Codul de procedură penală privind obligaţia de a purta permanent un sistem electronic de supraveghere intră în vigoare la 1 iulie 2007."

8. Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluţionării proceselor

„**Art. XXIV.** (1) Hotărârile pronunţate în cauzele penale înainte de intrarea în vigoare a prezentei legi rămân supuse căilor de atac, motivelor şi termenelor prevăzute de legea sub care a început procesul.

(2) Procesele în curs de judecată la data schimbării competenţei instanţelor legal învestite vor continua să fie judecate de acele instanţe, dispoziţiile referitoare la competenţa instanţelor din Codul de procedură penală, republicat, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi cu cele aduse prin prezenta lege, aplicându-se numai cauzelor cu care instanţele au fost sesizate după intrarea în vigoare a prezentei legi.

(3) În caz de desființare sau casare cu trimitere spre rejudecare, dispozițiile prezentei legi privitoare la competență sunt aplicabile.

(4) Dispozițiile privitoare la recursul în interesul legii din Codul de procedură penală, republicat, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege, se aplică numai sesizărilor privind recursul în interesul legii formulate după intrarea în vigoare a prezentei legi.

(5) Cauzele aflate în cursul urmăririi penale rămân în competența organelor de urmărire penală care erau legal sesizate la momentul intrării în vigoare a prezentei legi. Sesizarea instanței în aceste cauze se va face potrivit normelor de competență în vigoare la momentul emiterii rechizitoriului.

Art. XXV. (1) În termen de 15 zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi se va modifica în mod corespunzător Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat.

(2) Referirile la completul de 9 judecători cuprinse în actele normative în vigoare se consideră a fi făcute la completele de 5 judecători.

(3) Procesele în curs de judecată la completul de 9 judecători la data intrării în vigoare a prezentei legi vor continua să fie judecate de acest complet.

(4) Dispozițiile art. 55 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege, se aplică și proceselor în curs de judecată la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Art. XXVII. În termen de 30 de zile de la publicarea prezentei legi, Ministerul Justiției și Ministerul Public vor încheia protocoale de colaborare cu autoritățile și instituțiile publice care dețin baze electronice de date, în vederea asigurării aplicării prevederilor art. 86^2 din Codul de procedură civilă, republicat, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege, și ale art. 184^1 din Codul de procedură penală, republicat, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege.

Art. XXVIII. Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, cu excepția prevederilor privind divorțul pe cale administrativă şi pe cale notarială, care intră în vigoare în termen de 60 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.”

Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor şi a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal

publicată în
M. Of. nr. 627 din 20 iulie 2006

cu modificările şi completările aduse prin:

- **Legea nr. 83/2010** pentru modificarea şi completarea Legii nr. 275/2006 privind executarea pedepselor şi a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal (M. Of. nr. 329 din 19 mai 2010).

Cuprins **Art.**

Titlul I. Dispoziţii generale

Art. 1. Legalitatea executării pedepselor. Executarea pedepselor se realizează în conformitate cu dispoziţiile Codului penal, ale Codului de procedură penală şi ale prezentei legi.

Art. 2. Temeiul executării pedepselor. Pedepsele se execută numai în temeiul hotărârilor judecătoreşti de condamnare rămase definitive.

Art. 3. Respectarea demnităţii umane. Pedepsele se execută în condiţii care să asigure respectarea demnităţii umane.

Art. 4. Interzicerea supunerii la tortură, tratamente inumane sau degradante ori la alte rele tratamente. (1) Se interzice supunerea oricărei persoane aflate în executarea unei pedepse la tortură, la tratamente inumane sau degradante ori la alte rele tratamente.

(2) Încălcarea prevederilor alin. (1) se pedepseşte potrivit legii penale.

Art. 5. Interzicerea discriminării în executarea pedepselor. (1) În timpul executării pedepselor este interzisă orice formă de discriminare pe temei de rasă, naţionalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie, apartenenţă politică, convingeri, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infecţie HIV/SIDA sau alte temeiuri.

(2) Încălcarea prevederilor alin. (1) se pedepseşte potrivit legii penale.

Art. 6. Judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate şi judecătorul delegat la compartimentul de executări penale. (1) Executarea pedepselor se desfăşoară sub supravegherea, controlul şi autoritatea judecătorului delegat.

(2)[1] Preşedintele curţii de apel desemnează anual, cu acordul scris al acestora, unul sau mai mulţi judecători delegaţi pentru executarea pedepselor privative de libertate, precum şi grefieri în vederea exercitării atribuţiilor judiciare ale acestora, pentru fiecare penitenciar aflat în circumscripţia teritorială a curţii de apel.

---

[1] Alin. (2) al art. 6 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 1 din **Legea nr. 83/2010.**

(3) Judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate supraveghează şi controlează asigurarea legalităţii în executarea acestor pedepse şi exercită celelalte atribuţii stabilite prin prezenta lege.

(4) Judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate, desemnat pentru penitenciarul în a cărui circumscripţie se află un centru de reţinere şi arestare preventivă sau un centru de arestare preventivă, supraveghează şi controlează asigurarea legalităţii în executarea măsurilor preventive privative de libertate şi exercită celelalte atribuţii stabilite prin prezenta lege.

(5) Pe durata exercitării atribuţiilor de judecător delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate, acesta nu poate desfăşura alte activităţi decât cele stabilite de prezenta lege.

(6) Judecătorul delegat la compartimentul de executări penale din cadrul fiecărei instanţe de executare, desemnat anual de preşedintele acestei instanţe, supraveghează şi controlează asigurarea legalităţii în executarea pedepselor neprivative de libertate şi exercită celelalte atribuţii stabilite prin Codul de procedură penală, regulamentul de ordine interioară a instanţelor judecătoreşti şi prin prezenta lege.

Titlul II. Executarea pedepsei amenzii

Art. 7. Modul de executare a pedepsei amenzii. (1) Executarea pedepsei amenzii în cazul nerespectării termenului de achitare integrală a acesteia sau a unei rate, când plata amenzii a fost eşalonată, se face potrivit dispoziţiilor privind executarea silită a creanţelor bugetare şi cu procedura prevăzută de aceste dispoziţii.

(2) Executorii fiscali au obligaţia să comunice instanţei de executare, la data achitării integrale a amenzii, executarea acesteia şi să înştiinţeze instanţa cu privire la orice împrejurare care împiedică executarea.

Titlul III. Executarea măsurilor de supraveghere şi a obligaţiilor dispuse de instanţă potrivit Codului penal

Art. 8. Controlul executării măsurilor de supraveghere şi a obligaţiilor dispuse potrivit Codului penal. (1) Controlul executării măsurilor de supraveghere şi a obligaţiilor prevăzute în Codul penal, care pot fi dispuse în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere, se asigură de judecătorul delegat la compartimentul de executări penale de la instanţa de executare, direct sau prin intermediul consilierilor serviciului de protecţie a victimelor şi reintegrare socială a infractorilor în circumscripţia căruia se află domiciliul, reşedinţa sau locuinţa persoanei condamnate.

(2) Pe durata suspendării executării pedepsei sub supraveghere, persoana condamnată poate solicita asistenţă şi consiliere, care se acordă, potrivit legii, de consilierii serviciului de protecţie a victimelor şi reintegrare socială a infractorilor.

Notă: A se vedea şi dispoziţiile Legii nr. 123/2006 privind statutul personalului din serviciile de probaţiune[1], potrivit cărora *„serviciile de protecţie a victimelor şi integrare socială a infractorilor"* şi-au schimbat denumirea în *„servicii de probaţiune"*.

Art. 9. Sesizarea instanţei în cazul nerespectării măsurilor de supraveghere şi a obligaţiilor dispuse de instanţă. În situaţia nerespectării măsurilor de supraveghere sau a obligaţiilor prevăzute în Codul penal, dispuse în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere, judecătorul delegat la compartimentul de executări penale, din oficiu sau la propunerea consilierilor serviciului de protecţie a victimelor şi reintegrare socială a infractorilor, sesizează instanţa de executare în vederea revocării suspendării.

Art. 10. Măsurile de supraveghere şi obligaţiile dispuse faţă de minor. Dispoziţiile art. 8 şi 9 se aplică în mod corespunzător în situaţia măsurilor de supraveghere şi a obligaţiilor dispuse faţă de minor în cazul suspendării executării pedepsei sub supraveghere sau sub control.

---

[1] M. Of. nr. 407 din 10 mai 2006.

Titlul IV. Executarea pedepselor privative de libertate

Capitolul I. Organizarea executării pedepselor privative de libertate

Art. 11. Penitenciarele. (1) Pedeapsa detenţiunii pe viaţă şi a închisorii se execută în locuri anume destinate, denumite *penitenciare.*

(2) Penitenciarele se înfiinţează prin hotărâre a Guvernului, au personalitate juridică şi sunt în subordinea Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor.

(3) Organizarea şi funcţionarea penitenciarelor se stabilesc prin regulament aprobat prin ordin al ministrului justiției, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, şi pe pagina de Internet a Ministerului Justiţiei şi a Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor.

(4) În cadrul penitenciarelor se pot înfiinţa, prin decizie a directorului general al Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor, secţii interioare sau exterioare ale penitenciarelor, în raport cu regimurile de executare a pedepselor privative de libertate, categoriile de persoane condamnate şi cerinţele speciale de protecţie a anumitor categorii de persoane condamnate.

(5) Administraţia Naţională a Penitenciarelor stabileşte penitenciarul în care persoana condamnată va executa pedeapsa privativă de libertate. La stabilirea penitenciarului se va avea în vedere ca acesta să fie situat cât mai aproape de localitatea de domiciliu a persoanei condamnate.

Art. 12. Penitenciarele speciale. (1) Pentru anumite categorii de persoane condamnate la pedepse privative de libertate se pot înfiinţa penitenciare speciale, în condiţiile art. 11 alin. (2).

(2) Penitenciarele speciale sunt:
a) penitenciare pentru minori şi tineri;
b) penitenciare pentru femei;
c) penitenciare-spital.

Art. 13. Secţiile speciale de arestare preventivă. (1) În cadrul penitenciarelor se pot înfiinţa secţii speciale de arestare preventivă, prin decizie a directorului general al Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor.

(2) În secțiile speciale de arestare preventivă din penitenciare pot fi deținute numai persoanele condamnate printr-o hotărâre definitivă la o pedeapsă privativă de libertate, care sunt cercetate în stare de arest preventiv în altă cauză, precum și persoanele arestate preventiv aflate în curs de judecată.

Art. 14.[1] **Comisia pentru individualizarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate.** (1) În fiecare penitenciar se constituie o comisie pentru stabilirea, schimbarea și individualizarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate, alcătuită din: directorul penitenciarului, care exercită atribuțiile de președinte al comisiei, șeful serviciului/biroului pentru aplicarea regimurilor, medicul penitenciarului, șeful serviciului/ biroului educație și șeful serviciului/ biroului asistență psihosocială.

(2) Secretariatul comisiei prevăzute la alin. (1) se asigură de către șeful serviciului/biroului evidență din penitenciarul respectiv.

Art. 15. Administrația Națională a Penitenciarelor. (1) Administrația Națională a Penitenciarelor este instituția publică cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Justiției, având ca scop coordonarea și controlul activității unităților care se organizează și funcționează în subordinea sa.

(2) Organizarea, funcționarea și atribuțiile Administrației Naționale a Penitenciarelor se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

(3) Conducerea Administrației Naționale a Penitenciarelor este asigurată de un director general, numit prin ordin al ministrului justiției.

(4) Directorul general al Administrației Naționale a Penitenciarelor are calitatea de ordonator secundar de credite.

(5) Finanțarea Administrației Naționale a Penitenciarelor se asigură din subvenții acordate de la bugetul de stat și din venituri proprii.

(6) Veniturile obținute prin munca prestată de către persoanele condamnate vor fi folosite pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție.

---

[1] Art. 14 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 din **Legea nr. 83/2010.**

Art. 16. Siguranța penitenciarelor. (1) Administrația Națională a Penitenciarelor are obligația de a lua măsurile necesare pentru siguranța penitenciarelor, precum și măsurile de pază, supraveghere, escortare, menținerea și restabilirea ordinii și disciplinei în rândul persoanelor condamnate la pedepse privative de libertate și a persoanelor arestate preventiv, deținute în centrele de arestare preventivă sau în secțiile speciale din penitenciare.

(2) Măsurile necesare pentru siguranța penitenciarelor se stabilesc prin regulament aprobat prin ordin al ministrului justiției.

(3) Penitenciarele trebuie să dispună de amenajările, dispozitivele, personalul și mijloacele tehnice necesare pentru supravegherea și controlul perimetrelor, al spațiilor interioare și al căilor de acces, precum și de armamentul și muniția necesare.

(4) În cazul manifestărilor care tulbură ordinea și liniștea publică din cadrul penitenciarelor sau pun în pericol viața ori integritatea corporală a persoanelor sau securitatea bunurilor și care depășesc posibilitățile de intervenție ale Administrației Naționale a Penitenciarelor, poate fi solicitat sprijinul Ministerului Administrației și Internelor.

(5) În îndeplinirea atribuțiunilor ce îi revin, personalul din penitenciare poate folosi mijloacele tehnice din dotare, inclusiv armamentul, în condițiile legii.

Art. 17. Protecția martorilor care execută pedepse privative de libertate. Administrația Națională a Penitenciarelor și administrația penitenciarului au obligația de a asigura, în condițiile legii, protecția și asistența martorului aflat în stare de pericol și ale martorului protejat care execută o pedeapsă privativă de libertate sau este arestat preventiv.

Capitolul II. Regimurile de executare a pedepselor privative de libertate

Art. 18. Dispoziții generale privind regimurile de executare a pedepselor privative de libertate. (1) Regimurile de executare a pedepselor privative de libertate cuprind ansamblul de reguli care stau la baza executării pedepselor privative de libertate.

(2) Regimurile de executare a pedepselor privative de libertate sunt bazate pe sistemele progresiv şi regresiv, persoanele condamnate trecând dintr-un regim în altul, în condiţiile prevăzute de prezenta lege.

(3) Regimurile de executare a pedepselor privative de libertate trebuie să asigure respectarea şi protejarea vieţii, sănătăţii şi demnităţii persoanelor private de libertate, a drepturilor şi libertăţilor acestora, fără să cauzeze suferinţe fizice şi nici să înjosească persoana condamnată.

Art. 19. Felurile regimurilor de executare a pedepselor privative de libertate. (1) Regimurile de executare a pedepselor privative de libertate sunt:

a) regimul de maximă siguranţă;
b) regimul închis;
c) regimul semideschis;
d) regimul deschis.

(2) Regimurile de executare a pedepselor privative de libertate se diferenţiază în raport cu gradul de limitare a libertăţii de mişcare a persoanelor condamnate, modul de desfăşurare a activităţilor şi condiţiile de detenţie.

Art. 20. Regimul de maximă siguranţă. (1)[1] Regimul de maximă siguranţă se aplică iniţial persoanelor condamnate la pedeapsa detenţiunii pe viaţă şi persoanelor condamnate la pedeapsa închisorii mai mare de 15 ani, precum şi celor care prezintă risc pentru siguranţa penitenciarului.

(1^1)[2] Criteriile de stabilire şi procedura de evaluare a riscului pe care îl prezintă persoana condamnată pentru siguranţa penitenciarului se stabilesc prin regulamentul de aplicare a prezentei legi.

(2) În mod excepţional, natura şi modul de săvârşire a infracţiunii, precum şi persoana condamnatului pot determina includerea persoanei condamnate în regimul de executare imediat inferior ca grad de severitate.

(3) Persoanele condamnate care execută pedeapsa în regim de maximă siguranţă sunt supuse unor măsuri stricte de pază, supraveghere şi escortare, sunt cazate, de regulă, individual, prestează muncă şi desfăşoară

---

[1] Alin. (1) al art. 20 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 3 din **Legea nr. 83/2010.**

[2] Alin. (1^1) al art. 20 a fost introdus prin art. I pct. 4 din **Legea nr. 83/2010.**

activităţile educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică şi asistenţă socială în grupuri mici, în spaţii anume stabilite în interiorul penitenciarului, sub supraveghere continuă.

Art. 21. Categorii de persoane cărora nu li se aplică regimul de maximă siguranţă. (1) Regimul de maximă siguranţă nu se aplică următoarelor persoane condamnate:

a) bărbaţii care au împlinit vârsta de 60 de ani şi femeile care au împlinit vârsta de 55 de ani;

b) femeile însărcinate sau care au în îngrijire un copil în vârstă de până la un an;

c) minorii;

d) persoanele încadrate în gradul I de invaliditate, precum şi cele cu afecţiuni locomotorii grave.

(2) Persoanele condamnate prevăzute la alin. (1) lit. a) vor executa pedeapsa privativă de libertate în regim închis. Persoanele condamnate prevăzute la alin. (1) lit. b)-d) vor executa pedeapsa privativă de libertate în regim închis, pe perioada cât durează cauza care a impus neaplicarea regimului de maximă siguranţă.

Art. 22. Regimul închis. (1) Regimul închis se aplică iniţial persoanelor condamnate la pedeapsa închisorii mai mare de 5 ani, dar care nu depăşeşte 15 ani.

(2) În mod excepţional, natura şi modul de săvârşire a infracţiunii, precum şi persoana condamnatului pot determina includerea persoanei condamnate în regimul de executare imediat inferior ca grad de severitate.

(3) Persoanele condamnate care execută pedeapsa în regim închis sunt cazate, de regulă, în comun, prestează munca şi desfăşoară activităţi educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică şi asistenţă socială în grupuri, în interiorul penitenciarului, sub pază şi supraveghere.

(4) Persoanele condamnate care execută pedeapsa în regim închis pot presta munca şi în afara penitenciarului, sub pază şi supraveghere continuă, cu aprobarea directorului penitenciarului.

Art. 23. Regimul semideschis. (1) Regimul semideschis se aplică iniţial persoanelor condamnate la pedeapsa închisorii mai mare de un an, dar care nu depăşeşte 5 ani.

(2) În mod excepţional, natura şi modul de săvârşire a infracţiunii, precum şi persoana condamnatului pot determina includerea persoanei condamnate în regimul de executare imediat inferior ca grad de severitate.

(3) Persoanele condamnate care execută pedeapsa în regim semideschis sunt cazate în comun, se pot deplasa neînsoţite în interiorul penitenciarului, prestează munca şi desfăşoară activităţile educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică şi asistenţă socială sub supraveghere, în grupuri, în spaţii din interiorul penitenciarului care rămân deschise în timpul zilei.

(4)[1] Persoanele condamnate care execută pedeapsa în regim semideschis pot presta muncă şi desfăşura activităţi educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică şi asistenţă socială, în afara penitenciarului, sub supraveghere.

Art. 24. Regimul deschis. (1) Regimul deschis se aplică iniţial persoanelor condamnate la pedeapsa închisorii de cel mult un an.

(2) Persoanele condamnate care execută pedeapsa în regim deschis sunt cazate în comun, se pot deplasa neînsoţite în interiorul penitenciarului, pot presta munca şi pot desfăşura activităţile educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică şi asistenţă socială în afara penitenciarului, fără supraveghere.

Art. 25. Stabilirea regimului de executare a pedepselor privative de libertate. (1)[2] Regimul de executare a pedepsei privative de libertate se stabileşte la primirea persoanei condamnate în primul penitenciar în care aceasta urmează să execute pedeapsa, de către comisia prevăzută la art. 14.

(2) Împotriva modului de stabilire a regimului de executare persoana condamnată poate formula plângere la judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate, în termen de 3 zile de la data când a luat cunoştinţă de regimul de executare a pedepsei stabilit.

---

[1] Alin. (4) al art. 23 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 5 din **Legea nr. 83/2010**.

[2] Alin. (1), (4)-(6) ale art. 25 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 6 din **Legea nr. 83/2010**.

(3) Persoana condamnată este ascultată, în mod obligatoriu, la locul de deținere, de judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate.

(4) Judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate soluționează plângerea în termen de 15 zile de la data primirii acesteia și pronunță, prin încheiere motivată, una dintre următoarele soluții:

a) admite plângerea și dispune modificarea regimului de executare stabilit de comisia prevăzută la art. 14;

b) respinge plângerea, dacă aceasta este nefondată.

(5) Încheierea judecătorului delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate se comunică persoanei condamnate și administrației penitenciarului în termen de două zile de la data pronunțării acesteia.

(6) Împotriva încheierii judecătorului delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate persoana condamnată și administrația penitenciarului pot introduce contestație la judecătoria în a cărei circumscripție se află penitenciarul, în termen de 3 zile de la comunicarea încheierii. Contestația nu este suspensivă de executare.

(7) Contestația se judecă potrivit dispozițiilor art. 460 alin. (2)–(5) din Codul de procedură penală, care se aplică în mod corespunzător.

(8) Hotărârea judecătoriei este definitivă.

Art. 26. Schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate. (1)[1] Schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate se dispune de judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate, la cererea persoanei condamnate sau la sesizarea comisiei prevăzute la art. 14. Comisia prevăzută la art. 14 are obligația ca, după executarea a 8 ani în cazul pedepselor cu detențiunea pe viață și a unei pătrimi din durata pedepsei cu închisoarea, să analizeze conduita persoanei condamnate și eforturile depuse de aceasta pentru reintegrare socială, întocmind un raport care se aduce la cunoștința persoanei condamnate, sub semnătură. În cazul în care comisia apreciază că se impune schimbarea regimului de executare, sesizează judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de

[1] Alin. (1), (4), (7) și (8) ale art. 26 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 7 din **Legea nr. 83/2010.**

libertate. În cazul în care comisia apreciază că nu se impune schimbarea regimului de executare, stabileşte termenul de reanalizare, care nu poate fi mai mare de un an.

(1[1])[1] Persoana condamnată are posibilitatea de a formula cererea de schimbare a regimului de executare după executarea fracţiunii de pedeapsă prevăzute la alin. (1).

(2) Schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate în regimul imediat inferior ca grad de severitate se poate dispune dacă persoana condamnată a avut o bună conduită şi a făcut eforturi serioase pentru reintegrare socială, în special în cadrul activităţilor educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică şi asistenţă socială, al instruirii şcolare şi al formării profesionale, precum şi în cadrul muncii prestate.

(3) Schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate într-unul mai sever se poate dispune dacă persoana condamnată a comis o infracţiune sau o abatere disciplinară gravă, care o fac incompatibilă cu regimul în care execută pedeapsa privativă de libertate, şi dacă, prin conduita sa, afectează grav convieţuirea normală în penitenciar sau siguranţa acestuia.

(4) Împrejurările prevăzute la alin. (2) şi (3) sunt constatate de comisia prevăzută la art. 14 printr-un raportoare se anexează la cererea persoanei condamnate ori la sesizarea comisiei.

(5) Judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate dispune prin încheiere motivată, cu privire la schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate, numai după ascultarea persoanei condamnate, la locul de deţinere, în termen de 15 zile de la primirea cererii sau sesizării.

(5[1])[2] Încheierea prin care se dispune menţinerea sau schimbarea regimului de executare a pedepsei cuprinde şi termenul de la împlinirea căruia comisia prevăzută la art. 14 va reanaliza situaţia persoanei condamnate, termen care nu poate fi mai mare de 6 luni.

---

[1] Alin. (1[1]) al art. 26 a fost introdus prin art. I pct. 8 din **Legea nr. 83/2010.**
[2] Alin. (5[1]) al art. 26 a fost introdus prin art. I pct. 9 din **Legea nr. 83/2010.**

(6) Când judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate constată că nu sunt îndeplinite condițiile pentru schimbarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate, prin încheierea de respingere fixează termenul după expirarea căruia cererea sau sesizarea va putea fi reînnoită, termen care nu poate fi mai mare de 6 luni.

(7) Încheierea judecătorului delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate se comunică persoanei condamnate şi administrației penitenciarului în termen de două zile de la data pronunțării acesteia.

(8) Împotriva încheierii judecătorului delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate persoana condamnată şi administrația penitenciarului pot introduce contestație la judecătoria în a cărei circumscripție se află penitenciarul, în termen de 3 zile de la comunicarea încheierii. Contestația nu este suspensivă de executare.

(9) Contestația se judecă potrivit dispozițiilor art. 460 alin. (2)-(5) din Codul de procedură penală, care se aplică în mod corespunzător.

(10) Hotărârea judecătoriei este definitivă.

Art. 27. Individualizarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate. (1)[1] Individualizarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate se stabileşte de comisia prevăzută la art. 14, în funcție de conduita, personalitatea, vârsta, starea de sănătate şi posibilitățile de reintegrare socială ale persoanei condamnate.

(2) Persoana condamnată este inclusă, ținând seama de criteriile prevăzute în alin. (1), în programe care urmăresc în principal:

a) desfăşurarea de activități educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică şi asistență socială;

b) instruirea şcolară;

c) formarea profesională.

(3) Programele prevăzute în alin. (2) sunt realizate de serviciile de educație, consiliere psihologică şi asistență socială din cadrul penitenciarelor, cu participarea consilierilor de protecție a victimelor şi reintegrare socială a infractorilor, a voluntarilor, a asociațiilor şi fundațiilor, precum şi a altor reprezentanți ai societății civile.

---

[1] Alin. (1) al art. 27 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 10 din **Legea nr. 83/2010.**

(4) Pentru fiecare persoană condamnată se întocmeşte un plan de evaluare şi intervenţie educativă de către serviciul de educaţie, consiliere psihologică şi asistenţă socială din cadrul penitenciarului.

Art. 28. Individualizarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate în cazul minorilor şi tinerilor. (1) Minorii şi tinerii aflaţi în executarea unei pedepse privative de libertate sunt incluşi, pe durata executării pedepsei, în programe speciale de consiliere şi asistenţă, în funcţie de vârsta şi de personalitatea fiecăruia. În sensul prezentei legi, se consideră *tineri* persoanele condamnate care nu au împlinit vârsta de 21 de ani.

(2) Programele speciale prevăzute în alin. (1) sunt realizate de serviciile de educaţie, consiliere psihologică şi asistenţă socială din cadrul penitenciarelor, cu participarea consilierilor de protecţie a victimelor şi de reintegrare socială a infractorilor, a voluntarilor, a asociaţiilor şi fundaţiilor, precum şi a altor reprezentanţi ai societăţii civile.

(3) Dispoziţiile art. 39 se aplică în mod corespunzător în cazul persoanelor condamnate prevăzute în alin. (1).

Capitolul III. Condiţiile de detenţie

Art. 29. Primirea persoanelor condamnate. (1) Primirea în penitenciar a persoanelor condamnate se face pe baza mandatului de executare a pedepsei privative de libertate, după ce li se stabileşte identitatea.

(2) Persoanele condamnate sunt primite cu dosarele individuale întocmite de organele de executare a mandatului de executare a pedepselor privative de libertate.

(3) Primirea persoanelor condamnate se face în spaţii special amenajate, femeile fiind separate de bărbaţi, iar minorii fiind separaţi de majori.

(4) Imediat după primirea persoanei condamnate, administraţia penitenciarului are obligaţia să comunice persoanei desemnate de persoana condamnată locul unde aceasta este deţinută.

(5) Comunicarea prevăzută în alin. (4) se face în scris sau telefonic, iar efectuarea acesteia se consemnează într-un proces-verbal.

Art. 30.[1] *Abrogat.*

Art. 31. Transferarea persoanelor condamnate. (1) Transferarea persoanelor condamnate în alt penitenciar, ca urmare a schimbării regimului de executare a pedepselor privative de libertate sau pentru alte motive întemeiate, se dispune, la propunerea comisiei pentru individualizarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate sau la cererea persoanei condamnate, cu avizul comisiei pentru individualizarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate, de către directorul general al Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor.

(2) Transferarea persoanelor condamnate în alt penitenciar, dacă este necesară activităţii unui organ judiciar, se dispune, la solicitarea organului judiciar, de directorul penitenciarului, iar în cazul persoanelor condamnate solicitate de mai multe organe judiciare în aceeaşi perioadă de timp, transferarea temporară se dispune de directorul general al Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor.

(3) Dispoziţiile art. 29 alin. (4) şi (5) se aplică în mod corespunzător.

(4) Este interzisă transferarea în penitenciare, pentru o perioadă mai mare de 5 zile, a minorilor care execută măsura educativă a internării într-un centru de reeducare sau într-un institut medical-educativ.

(5) De asemenea, este interzisă transferarea pentru o perioadă mai mare de 5 zile a minorilor condamnaţi la pedepse privative de libertate, în alte penitenciare decât cele pentru minori şi tineri.

(6)[2] *Abrogat.*

Art. 32. Modul de executare a pedepselor privative de libertate de către femei şi minori. (1) Femeile condamnate la pedepse privative de libertate execută pedeapsa separat de condamnaţii bărbaţi.

(2) Minorii şi tinerii condamnaţi la pedepse privative de libertate execută pedeapsa separat de condamnaţii majori sau în locuri de deţinere speciale.

Art. 33. Cazarea persoanelor condamnate. (1) Persoanele condamnate sunt cazate individual sau în comun.

---

[1] Art. 30 a fost abrogat prin art. I pct. 11 din **Legea nr. 83/2010.**
[2] Alin. (6) al art. 31 a fost abrogat prin art. I pct. 12 din **Legea nr. 83/2010.**

(2) Camerele de cazare şi celelalte încăperi destinate persoanelor condamnate trebuie să dispună de iluminat natural şi de instalaţiile necesare asigurării iluminatului artificial corespunzător.

(3) Fiecărei persoane condamnate i se pune la dispoziţie un pat.

(4) Normele minime obligatorii privind condiţiile de cazare a persoanelor condamnate se stabilesc prin ordin al ministrului justiţiei.

Art. 34. Ţinuta persoanelor condamnate. (1) Persoanele condamnate poartă ţinută civilă, indiferent de regimul de executare a pedepselor privative de libertate.

(2)[1] În cazul în care persoanele condamnate nu dispun de ţinută civilă personală şi nici de mijloace financiare suficiente, ţinuta civilă se asigură gratuit de către administraţia penitenciarului.

Art. 35. Alimentaţia persoanelor condamnate. (1) Administraţia fiecărui penitenciar asigură condiţii adecvate şi personalul necesar pentru prepararea, distribuirea şi servirea hranei potrivit normelor de igienă a alimentaţiei.

(2) Normele minime obligatorii de hrană se stabilesc prin ordin al ministrului justiţiei, după consultarea unor specialişti în nutriţie.

Art. 36. Refuzul de hrană. (1) În situaţia în care o persoană condamnată la o pedeapsă privativă de libertate refuză să primească hrana, judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate, la sesizarea directorului penitenciarului, are obligaţia să audieze de îndată persoana condamnată şi să îi solicite o declaraţie scrisă pentru a cunoaşte motivele care au determinat luarea acestei hotărâri. Dacă persoana condamnată refuză să dea declaraţie, se consemnează aceasta într-un proces-verbal întocmit de judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate.

(2) După audierea persoanei condamnate, judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate dispune măsurile legale care se impun sau face propuneri în acest sens directorului penitenciarului.

---

[1] Alin. (2) al art. 34 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 13 din **Legea nr. 83/2010.**

(3) Directorul penitenciarului ia măsuri pentru ca persoana condamnată care refuză să primească hrana să fie transferată în infirmeria penitenciarului, unde este ţinută sub supravegherea atentă a personalului medical care asigură persoanei condamnate asistenţa medicală corespunzătoare astfel încât viaţa acesteia să nu fie pusă în pericol.

(4) Ieşirea din refuzul de hrană se consemnează într-o declaraţie scrisă şi semnată de persoana condamnată, dată în prezenţa judecătorului delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate.

Art. 37. Imobilizarea persoanelor condamnate. (1) Persoanele condamnate pot fi temporar imobilizate, cu mijloacele din dotare, pentru a preveni un pericol real şi concret în următoarele cazuri:

a) pentru a împiedica evadarea sau actele violente ale deţinuţilor;

b) pentru a întrerupe acţiunile de vătămare corporală a altei persoane sau a sa ori de distrugere a unor bunuri.

(2) Este interzisă imobilizarea cu lanţuri a persoanelor condamnate, iar imobilizarea cu cătuşe, cămăşi de forţă sau alte forme de imobilizare a corpului este permisă doar în situaţii excepţionale.

(3) Folosirea mijloacelor de constrângere trebuie să fie proporţională cu starea de pericol, să se aplice numai pe perioada necesară şi doar atunci când nu există o altă modalitate de înlăturare a pericolului şi să nu aibă niciodată caracterul unei sancţiuni.

(4) Utilizarea mijloacelor de constrângere trebuie autorizată în prealabil de către directorul penitenciarului, cu excepţia cazurilor în care urgenţa nu permite acest lucru, situaţie care va fi de îndată adusă la cunoştinţă directorului.

(5) Utilizarea şi încetarea utilizării oricărui mijloc de constrângere se comunică de îndată judecătorului delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate, cu arătarea detaliată a faptelor care le-au determinat.

Capitolul IV. Drepturile şi obligaţiile persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate

Art. 38. Exercitarea drepturilor persoanelor condamnate la pedepse privative de libertate. (1) Exercitarea drepturilor persoanelor

condamnate la pedepse privative de libertate nu poate fi îngrădită decât în limitele şi în condiţiile prevăzute de Constituţie şi lege.

(2) Împotriva măsurilor privitoare la exercitarea drepturilor prevăzute în prezentul capitol, luate de către administraţia penitenciarului, persoanele condamnate la pedepse privative de libertate pot face plângere la judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate, în termen de 10 zile de la data când au luat cunoştinţă de măsura luată.

(3) Persoana condamnată este ascultată, în mod obligatoriu, la locul de deţinere, de judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate.

(4) Judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate poate proceda la ascultarea oricărei alte persoane în vederea aflării adevărului.

(5) Judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate soluţionează plângerea, prin încheiere motivată, în termen de 10 zile de la primirea acesteia şi pronunţă una dintre următoarele soluţii:

a) admite plângerea şi dispune anularea, revocarea sau modificarea măsurii luate de către administraţia penitenciarului;

b) respinge plângerea, dacă aceasta este nefondată.

(6)[1] Încheierea judecătorului delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate se comunică persoanei condamnate şi administraţiei penitenciarului în termen de două zile de la data pronunţării acesteia.

(7) Împotriva încheierii judecătorului delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate persoana condamnată şi administraţia penitenciarului pot introduce contestaţie la judecătoria în a cărei circumscripţie se află penitenciarul, în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii.

(8) Contestaţia se judecă potrivit dispoziţiilor art. 460 alin. (2)-(5) din Codul de procedură penală, care se aplică în mod corespunzător.

(9) Hotărârea judecătoriei este definitivă.

Art. 39. Asigurarea respectării drepturilor persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate. (1) Respectarea dreptu-

[1] Alin. (6)-(7) ale art. 38 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 14 din **Legea nr. 83/2010.**

rilor prevăzute de lege pentru persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate este asigurată de judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate.

(2) Reprezentanții organizațiilor neguvernamentale care desfășoară activități în domeniul protecției drepturilor omului pot vizita penitenciarele și pot lua contact cu persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate, cu acordul directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor.

(3) Întrevederile dintre reprezentanții organizațiilor neguvernamentale prevăzute în alin. (2) și persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate se desfășoară în condiții de confidențialitate, sub supraveghere vizuală.

Art. 40. Libertatea conștiinței, a opiniilor și libertatea credințelor religioase. (1) Libertatea conștiinței și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase ale persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate nu pot fi îngrădite.

(2) Persoanele condamnate pot participa, pe baza liberului consimțământ, la servicii sau întruniri religioase organizate în penitenciare și pot procura și deține publicații cu caracter religios, precum și obiecte de cult.

Art. 41. Dreptul la informație. (1) Dreptul persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate de a avea acces la informațiile de interes public nu poate fi îngrădit.

(2) Accesul persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate la informațiile de interes public se realizează în condițiile legii.

(3) Administrația Națională a Penitenciarelor are obligația de a lua toate măsurile necesare pentru asigurarea aplicării dispozițiilor legale privind liberul acces la informațiile de interes public pentru persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate.

(4) Dreptul persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate la informații de interes public se realizează și prin publicații, emisiuni radiofonice și televizate sau prin orice alte mijloace autorizate de către administrația penitenciarului.

Art. 42. Dreptul la consultarea documentelor de interes personal. (1)[1] Persoana condamnată sau oricare altă persoană, cu acordul persoanei condamnate, are acces la dosarul individual şi poate obţine, la cerere, într-un număr de exemplare justificat, fotocopii din acesta.

(1[1])[2] Cheltuielile ocazionate de fotocopierea documentelor sunt suportate de persoanele prevăzute la alin. (1).

(1[2]) Dacă persoanele private de libertate nu dispun de mijloacele băneşti necesare, cheltuielile prevăzute la alin. (1[1]) sunt suportate de către administraţia locului de deţinere. Sunt considerate *persoane fără mijloace băneşti* persoanele care nu au sau nu au avut în ultimele 10 zile sume de bani disponibile în contul personal.

(2) Consultarea documentelor prevăzute în alin. (1) se face în prezenţa unei persoane desemnate de directorul penitenciarului.

Art. 43. Măsuri pentru asigurarea accesului la dispoziţiile legale şi documentele privind executarea pedepselor privative de libertate. (1) Prevederile Codului penal şi ale Codului de procedură penală referitoare la executarea pedepselor privative de libertate, prezenta lege, regulamentul de aplicare a dispoziţiilor acesteia, ordinele emise în temeiul legii, Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public şi Hotărârea Guvernului nr. 123/2002 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public, precum şi regulamentul de ordine interioară a penitenciarului sunt puse la dispoziţie persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate, în limba română sau în limba pe care o înţeleg, imediat după primirea în penitenciar.

(2) Textele prevederilor legale la care se face referire în alin. (1) se pun la dispoziţie persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate, în penitenciare, în locuri accesibile.

(3) În cazul persoanelor condamnate la pedepse privative de libertate, care au deficienţe de comunicare, punerea la dispoziţie a prevederilor

---

[1] Alin. (1) al art. 42 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 15 din **Legea nr. 83/2010**.

[2] Alin. (1[1]) şi (1[2]) ale art. 20 au fost introduse prin art. I pct. 16 din **Legea nr. 83/2010**.

legale la care se face referire în alin. (1) se realizează prin folosirea unor modalităţi care să permită înţelegerea acestora.

(4) Aducerea la îndeplinire a dispoziţiilor alin. (1)-(3) se consemnează într-un proces-verbal.

Art. 44. Dreptul de petiţionare. (1) Dreptul de petiţionare al persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate este garantat.

(2) Petiţiile şi răspunsul la acestea au caracter confidenţial şi nu pot fi deschise sau reţinute.

(3) În sensul prezentei legi, termenul *petiţie* include orice cerere sau sesizare adresată autorităţilor publice, instituţiilor publice, organelor judiciare, instanţelor sau organizaţiilor internaţionale.

Art. 45. Dreptul la corespondenţă. (1) Dreptul la corespondenţă al persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate este garantat.

(2) Corespondenţa are caracter confidenţial şi nu poate fi deschisă sau reţinută decât în limitele şi în condiţiile prevăzute de lege.

(3) În scopul prevenirii introducerii în penitenciar, prin intermediul corespondenţei, a drogurilor, substanţelor toxice, explozibililor sau a altor asemenea obiecte a căror deţinere este interzisă, corespondenţa poate fi deschisă, fără a fi citită, în prezenţa persoanei condamnate.

(4) Corespondenţa poate fi deschisă şi reţinută dacă există indicii temeinice cu privire la săvârşirea unei infracţiuni. Persoana aflată în executarea pedepsei privative de libertate este înştiinţată în scris, de îndată, cu privire la luarea acestor măsuri, iar corespondenţa reţinută se clasează într-un dosar special care se păstrează de administraţia penitenciarului.

(5) Deschiderea şi reţinerea corespondenţei, potrivit alin. (4), se pot face numai pe baza dispoziţiilor emise, în scris şi motivat, de către judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate.

(6)[1] Dispoziţiile alin. (4) nu se aplică în cazul corespondenţei cu apărătorul, cu organizaţiile neguvernamentale care îşi desfăşoară activi-

[1] Alin. (6) al art. 45 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 17 din **Legea nr. 83/2010**.

tatea în domeniul protecţiei drepturilor omului, precum şi cu instanţele sau organizaţiile internaţionale a căror competenţă este acceptată ori recunoscută de România.

(7) Persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate pot primi şi expedia scrisori în limba maternă, cu respectarea prevederilor alin. (1)-(6).

Art. 46. Măsuri pentru asigurarea exercitării dreptului de petiţionare şi a dreptului la corespondenţă. (1) Pentru asigurarea exercitării dreptului de petiţionare şi a dreptului la corespondenţă, directorul penitenciarului are obligaţia de a lua măsurile corespunzătoare pentru punerea la dispoziţie persoanei condamnate a materialelor necesare, precum şi pentru instalarea de cutii poştale în interiorul penitenciarului.

(2) Petiţiile şi corespondenţa sunt colectate de către personalul furnizorului de servicii poştale, căruia i se asigură accesul în interiorul penitenciarului.

(3) Personalul furnizorului de servicii poştale este însoţit în interiorul penitenciarului de o persoană anume desemnată de directorul penitenciarului.

(4) Răspunsul la petiţii şi corespondenţa adresată persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate se predau de îndată destinatarului, sub semnătură.

(5) Cheltuielile ocazionate de exercitarea dreptului de petiţionare şi a dreptului la corespondenţă sunt suportate de către persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate. În cazul în care aceste persoane nu dispun de mijloacele băneşti necesare, cheltuielile pentru exercitarea dreptului de petiţionare prin cereri şi sesizări adresate organelor judiciare, instanţelor sau organizaţiilor internaţionale a căror competenţă este acceptată ori recunoscută de România şi cele pentru exercitarea dreptului la corespondenţă cu familia, apărătorul şi cu organizaţiile neguvernamentale care îşi desfăşoară activitatea în domeniul protecţiei drepturilor omului sunt suportate de către administraţia penitenciarului.

(6)[1] Dispoziţiile art. 42 alin. (1^2) se aplică în mod corespunzător.

---

[1] Alin. (6) al art. 45 a fost introdus prin art. I pct. 18 din **Legea nr. 83/2010.**

Art. 47. Dreptul la convorbiri telefonice. (1) Persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate au dreptul să efectueze convorbiri telefonice de la telefoanele publice cu cartelă instalate în penitenciare. Convorbirile telefonice au caracter confidenţial şi se efectuează sub supraveghere vizuală.

(2) Pentru asigurarea exercitării dreptului la convorbiri telefonice, directorul penitenciarului are obligaţia de a lua măsurile necesare pentru instalarea de telefoane publice cu cartelă în interiorul penitenciarului.

(3) Cheltuielile ocazionate de efectuarea convorbirilor telefonice sunt suportate de către persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate.

(4) Persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate pot efectua convorbiri telefonice în limba maternă, cu respectarea prevederilor alin. (1)-(3).

Art. 48. Dreptul la plimbare zilnică şi dreptul de a primi vizite. (1) Fiecărei persoane condamnate i se asigură zilnic, atunci când condiţiile climaterice permit, plimbarea în aer liber timp de minimum o oră. Dacă condiţiile climaterice nu permit plimbarea în aer liber, aceasta se asigură într-un alt spaţiu corespunzător.

(2) Persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate au dreptul de a primi vizite, în spaţii special amenajate, sub supravegherea vizuală a personalului administraţiei penitenciarului.

(2^1)[1] Persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate beneficiază de vizită intimă, în condiţiile prevăzute de regulamentul de aplicare a prezentei legi.

(3) Persoanele aflate în vizită sunt supuse controlului specific.

(4) Durata şi periodicitatea vizitelor se stabilesc prin ordin al ministrului justiţiei, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(5) Persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate au dreptul de a primi oricând, în condiţii de confidenţialitate, vizite ale apărătorului.

---

[1] Alin. (2^1) al art. 48 a fost introdus prin art. I pct. 19 din **Legea nr. 83/2010.**

(6) Persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate pot comunica în limba maternă atât între ele, cât şi cu persoanele care le vizitează.

Art. 49. Dreptul de a primi bunuri. (1) Persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate au dreptul de a primi bunuri.

(2) Numărul şi greutatea pachetelor care pot fi primite de persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate, precum şi bunurile care pot fi primite, păstrate şi folosite de aceste persoane se stabilesc prin ordin al ministrului justiţiei, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(3) Persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate pot primi sume de bani, care se consemnează în fişa contabilă nominală.

(4) Cotele din sumele de bani cuvenite persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate pentru munca prestată, sumele primite de la persoane fizice sau juridice în timpul executării pedepsei şi sumele aflate asupra lor la primirea în penitenciar pot fi folosite pentru exercitarea dreptului de petiţionare, a dreptului la corespondenţă şi a dreptului la convorbiri telefonice, pentru efectuarea examenului medical prevăzut în art. 51 alin. (4), pentru cumpărarea de bunuri, sprijinirea familiei sau alte asemenea scopuri, pentru repararea pagubelor cauzate bunurilor puse la dispoziţie de administraţia penitenciarului şi pentru plata transportului până la domiciliu, la punerea în libertate.

(5)[1] În situaţia în care persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate nu dispun de mijloace băneşti la punerea în libertate şi au domiciliul sau reşedinţa în România, administraţia penitenciarului va asigura acestora contravaloarea transportului până la domiciliu, la nivelul tarifelor practicate de Societatea Naţională a Căilor Ferate Române S.N.C.F.R. R.A.

(6) Bunurile interzise şi sumele de bani găsite asupra persoanelor private de libertate, cu prilejul percheziţiilor, se confiscă. Bunurile confiscate se valorifică sau se distrug potrivit legii, iar sumele de bani se fac venit la bugetul de stat.

---

[1] Alin. (5)-(6) ale art. 49 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 20 din **Legea nr. 83/2010**.

(7)[1] Procedura de valorificare şi de distrugere a bunurilor confiscate se stabileşte prin regulamentul de aplicare a prezentei legi.

Art. 50. Dreptul la asistenţă medicală. (1) Dreptul la asistenţă medicală al persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate este garantat.

(2) Asistenţa medicală în penitenciare se asigură, ori de câte ori este necesar sau la cerere, cu personal calificat, în mod gratuit, potrivit legii.

(3) Persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate beneficiază în mod gratuit de tratament medical şi de medicamente.

Art. 51. Examenul medical. (1) Examenul medical al persoanelor condamnate la pedepse privative de libertate se realizează la primirea în penitenciare şi în timpul executării pedepsei, în mod periodic.

(2) Examenul medical se realizează în condiţii de confidenţialitate.

(3) Medicul care efectuează examenul medical are obligaţia de a sesiza procurorul în cazul în care constată că persoana condamnată a fost supusă la tortură, tratamente inumane sau degradante ori la alte rele tratamente, precum şi obligaţia de a consemna în fişa medicală cele constatate şi declaraţiile persoanei condamnate în legătură cu acestea sau cu orice altă agresiune declarată de persoana condamnată.

(4) În cazurile prevăzute în alin. (3), persoana condamnată la o pedeapsă privativă de libertate are dreptul de a cere să fie examinată, la locul de deţinere, de un medic legist sau de un medic din afara sistemului penitenciar, desemnat de persoana condamnată. Constatările medicului din afara sistemului penitenciar se consemnează în fişa medicală a persoanei condamnate, iar certificatul medico-legal se anexează la fişa medicală, după ce persoana condamnată a luat cunoştinţă de conţinutul său, sub semnătură.

(5) Cheltuielile ocazionate de examenul medical prevăzut în alin. (4) se suportă de către solicitant.

Art. 52. Asistenţa medicală în cazuri speciale. (1) Femeile condamnate la pedepse privative de libertate, care sunt însărcinate, beneficiază de asistenţă medicală prenatală şi postnatală, luându-se măsuri pentru ca

[1] Alin. (7) al art. 49 a fost introdus prin art. I pct. 21 din **Legea nr. 83/2010.**

naşterea să aibă loc în afara penitenciarului. Administraţia penitenciarului ia măsuri pentru ca persoana condamnată, la solicitarea acesteia, să îşi poată îngriji copilul până la vârsta de un an.

(2) La împlinirea vârstei de un an sau anterior, copilul poate fi dat în îngrijire, cu acordul mamei, familiei sau persoanei indicate de aceasta.

(3) În cazul în care copilul nu poate fi dat în îngrijirea familiei sau persoanei indicate de mamă, acesta poate fi încredinţat pe toată durata de detenţie a mamei, cu acordul acesteia, unei instituţii specializate, cu înştiinţarea autorităţilor competente pentru protecţia copilului.

Art. 53. Dreptul la asistenţă diplomatică. (1) Persoanele condamnate la pedepse privative de libertate, care au altă cetăţenie decât cea română, au dreptul de a se adresa reprezentanţelor diplomatice sau consulare în România ale statului ai cărui cetăţeni sunt şi de a fi vizitaţi de funcţionarii acestor reprezentanţe diplomatice sau consulare, în condiţii de confidenţialitate.

(2) Administraţia penitenciarului are obligaţia să coopereze cu instituţiile prevăzute în alin. (1) pentru realizarea asistenţei diplomatice a persoanelor condamnate.

(3) Persoanele condamnate la pedepse privative de libertate, cu statut de refugiaţi sau apatrizi, precum şi persoanele condamnate, care au altă cetăţenie decât cea română, al căror stat nu este reprezentat diplomatic sau consular în România, pot solicita administraţiei penitenciarului să contacteze autoritatea internă sau internaţională competentă şi pot fi vizitaţi de reprezentanţii acesteia, în condiţii de confidenţialitate.

Art. 54. Dreptul la încheierea unei căsătorii. (1) Persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate au dreptul la încheierea unei căsătorii în penitenciar, în condiţiile legii.

(2) Administraţia penitenciarului are obligaţia de a asigura condiţiile necesare încheierii căsătoriei.

(3) După încheierea căsătoriei soţii pot rămâne în penitenciar, într-o cameră separată, timp de 48 de ore, cu acordul directorului penitenciarului.

(4) În certificatul de căsătorie, la locul încheierii căsătoriei se înscrie localitatea în a cărei rază teritorială este situat penitenciarul.

(5)[1] Persoanele condamnate care execută pedeapsa în regim semi-deschis sau deschis pot încheia căsătoria în localitatea în care domiciliază sau în localitatea în a cărei rază teritorială este situat penitenciarul, cu acordul directorului penitenciarului, şi pot primi în acest scop o permisiune de ieşire din penitenciar de până la 5 zile.

Art. 55. Obligaţiile persoanelor condamnate. (1) Persoanele condamnate la pedepse privative de libertate au următoarele obligaţii:

a) să respecte prevederile prezentei legi, ale regulamentului de aplicare a dispoziţiilor acesteia, ale ordinelor emise în baza legii şi ale regulamentului de ordine interioară a penitenciarului, după punerea lor la dispoziţie potrivit art. 43;

b) să respecte regulile de igienă colectivă şi individuală;

c) să se supună percheziţiei corporale ori de câte ori această măsură este necesară, în condiţiile prevăzute în regulamentul de aplicare a legii;

d) să întreţină în mod corespunzător bunurile încredinţate de administraţia penitenciarului şi bunurile din dotarea unităţilor unde prestează munca.

(2) Persoanele condamnate la pedepse privative de libertate răspund civil, material, disciplinar sau penal, după caz, pentru faptele săvârşite în timpul executării pedepselor privative de libertate, potrivit legii.

Art. 56. Drepturile şi obligaţiile persoanelor internate în centrele de reeducare sau în institutele medical-educative. Dispoziţiile prezentului capitol se aplică în mod corespunzător persoanelor internate în centrele de reeducare sau în institutele medical-educative.

Capitolul V. Munca prestată de persoanele condamnate la pedepse privative de libertate

Art. 57. Dispoziţii generale privind munca prestată. (1) Munca prestată de persoanele condamnate la pedepse privative de libertate este remunerată, cu excepţia activităţilor cu caracter gospodăresc necesare penitenciarului şi a celor desfăşurate în caz de calamitate.

---

[1] Alin. (5) al art. 54 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 22 din **Legea nr. 83/2010.**

(2)[1] Persoanelor condamnate la pedepse cu privare de libertate li se poate cere să muncească în funcție de aptitudinea lor fizică și mentală și de sfatul medicului.

(2¹)[2] Persoanele condamnate, pe bază de voluntariat, pot presta muncă în orice loc din interiorul sau exteriorul penitenciarului, în condiții stabilite prin ordin al ministrului justiției.

(3) Minorii condamnați la pedepse privative de libertate, care au împlinit vârsta de 15 ani, pot presta o muncă potrivită cu dezvoltarea fizică, aptitudinile și cunoștințele lor, numai la cererea acestora și cu acordul părinților sau al reprezentanților legali, dacă nu le este periclitată sănătatea.

(4) Minorii condamnați la pedepse privative de libertate, care au împlinit vârsta de 16 ani, pot presta o muncă numai la cererea acestora.

(5) Persoanele condamnate care au împlinit vârsta de 60 de ani pentru bărbați și 55 de ani pentru femei pot presta o muncă numai la cererea acestora.

(6) Folosirea la muncă a fiecărei persoane condamnate se face numai cu avizul medicului penitenciarului.

(7) Dispozițiile legale referitoare la protecția muncii se aplică în mod corespunzător.

(8) Persoana condamnată care, în timpul executării pedepsei, a devenit incapabilă de muncă în urma unui accident sau a unei boli profesionale beneficiază de pensie de invaliditate, în condițiile legii.

(9) Diplomele, certificatele sau orice alte documente care atestă însușirea unei meserii, calificarea sau recalificarea profesională în cursul executării pedepsei sunt recunoscute, în condițiile legii, de Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei sau de Ministerul Educației și Cercetării.

(10) Este asimilată muncii prestate de persoanele condamnate participarea acestora la activități de instruire școlară și formare profesională.

Art. 58. Munca prestată în cazuri speciale. Femeile condamnate la pedepse privative de libertate care sunt însărcinate, cele care au născut

---

[1] Alin. (2) al art. 57 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 23 din **Legea nr. 83/2010.**

[2] Alin. (2¹) al art. 57 a fost introdus prin art. I pct. 24 din **Legea nr. 83/2010.**

în perioada detenţiei şi au în îngrijire copii în vârstă de până la un an, precum şi minorii condamnaţi la pedepse privative de libertate nu pot presta munca în timpul nopţii sau în locuri vătămătoare, periculoase ori care prezintă un grad de risc pentru sănătatea sau integritatea persoanelor condamnate ori pentru dezvoltarea minorilor condamnaţi.

Art. 59. Durata muncii prestate. (1) Durata muncii prestate de persoanele condamnate la pedepse privative de libertate este de 8 ore pe zi şi nu mai mult de 40 de ore pe săptămână.

(2) Pentru persoanele prevăzute în art. 58, durata zilei de muncă nu poate depăşi 6 ore pe zi şi 30 de ore pe săptămână.

(3) Persoanele condamnate la pedepse privative de libertate, pe baza acordului scris al acestora, pot presta munca în program de 10 ore pe zi şi nu mai mult de 50 de ore pe săptămână, acordându-li-se drepturile băneşti cuvenite pentru acest program de muncă.

(4) Munca în timpul nopţii poate fi prestată cu acordul scris al persoanelor condamnate, dar nu mai mult de 7 ore pe noapte şi 35 de ore pe săptămână.

(5)[1)] Persoanele condamnate care muncesc beneficiază de două zile consecutive pe săptămână pentru odihnă.

Art. 60. Regimul de prestare a muncii. (1) Munca persoanelor condamnate la pedepse privative de libertate în penitenciare se realizează:

a) în regim de prestări de servicii pentru operatorii economici, persoane fizice sau persoane juridice, în interiorul ori exteriorul penitenciarului;

b) în regie proprie;

c) în interesul penitenciarului, pentru activităţi cu caracter gospodăresc necesare penitenciarului;

d) în caz de calamitate.

(2) Administraţia penitenciarului poate încheia contracte de prestări de servicii cu operatori economici, persoane fizice sau persoane juridice, interesaţi în folosirea la muncă a persoanelor condamnate.

Art. 61. Plata muncii prestate. (1) Veniturile realizate de persoanele condamnate la pedepse privative de libertate pentru munca prestată nu

[1)] Alin. (5) al art. 59 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 25 din **Legea nr. 83/2010.**

constituie venituri salariale şi se impozitează potrivit prevederilor legale care reglementează impunerea veniturilor realizate de persoanele fizice.

(2) Veniturile realizate nu pot fi mai mici decât salariul minim pe economie, în raport cu programul de muncă.

(3)[1] *Abrogat.*

Art. 62. Repartizarea veniturilor. (1) Veniturile prevăzute în art. 61 se încasează de către administraţia penitenciarului în care persoana condamnată execută pedeapsa privativă de libertate şi se repartizează după cum urmează:

a)[2] 40% din venit revin persoanei condamnate, care poate folosi pe durata executării pedepsei 75% din acesta, iar 25% se consemnează pe numele său, urmând să fie încasat, împreună cu dobânda aferentă, în momentul punerii în libertate;

b) 60% din venit revin Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor, constituind venituri proprii care se încasează, se contabilizează şi se utilizează potrivit dispoziţiilor legale privind finanţele publice;

c)[3] administraţia penitenciarului are obligaţia de a aduce la cunoştinţa persoanei private de libertate posibilitatea încheierii unui contract de asigurare privind contribuţia la bugetul asigurărilor sociale de stat pentru veniturile realizate din munca prestată, pe perioada executării pedepsei.

(2) În cazul în care persoana condamnată la o pedeapsă privativă de libertate a fost obligată la plata de despăgubiri civile, care nu au fost achitate până la data primirii în penitenciar, o cotă de 50% din procentul prevăzut la alin. (1) lit. a) se utilizează pentru repararea prejudiciului cauzat părţii civile.

Art. 63. Recuperarea pagubelor. (1) Persoanele aflate în executarea pedepselor privative de libertate răspund pentru prejudiciile cauzate din vina lor la locul de detenţie sau la locul de muncă.

(2) Prejudiciul cauzat la locul de detenţie se repară pe baza ordinului de imputare emis de către directorul penitenciarului. Ordinul constituie titlu executoriu.

---

[1] Alin. (3) al art. 61 a fost abrogat prin art. I pct. 26 din **Legea nr. 83/2010.**

[2] Lit. a) şi b) ale alin. (1) al art. 62 sunt reproduse astfel cum a fost modificate prin art. I pct. 27 din **Legea nr. 83/2010.**

[3] Lit. c) de la alin. (1) al art. 62 a fost introdusă prin art. I pct. 28 din **Legea nr. 83/2010.**

(3) Împotriva ordinului de imputare persoana condamnată poate face contestaţie în termen de 30 de zile de la data primirii acestuia, la judecătoria în circumscripţia căreia este situat penitenciarul.

(4) Persoanele condamnate nu răspund pentru pagubele provocate de uzul normal al bunurilor încredinţate spre folosinţă sau pentru cele provenite din riscul normal al muncii.

(5)[1] Sumele stabilite şi avansate de Administraţia Naţională a Penitenciarelor în condiţiile prevăzute la art. 31 alin. (5) se reţin din cota de 25% din cea de 40% consemnată pe numele persoanei condamnate conform art. 62 alin. (1) lit. a). Pentru diferenţa rămasă neachitată, dacă aceasta nu este plătită de persoana condamnată până la liberarea din penitenciar, Administraţia Naţională a Penitenciarelor emite ordin de imputare care constituie titlu executoriu. Dispoziţiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

Capitolul VI. Activităţile educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică şi asistenţă socială, instruirea şcolară şi formarea profesională a persoanelor condamnate la pedepse privative de libertate

Art. 64. Activităţile educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică şi asistenţă socială. (1) Activităţile educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică şi asistenţă socială se organizează în fiecare penitenciar şi au ca scop reintegrarea socială a persoanelor condamnate la pedepse privative de libertate.

(1^1)[2] Condiţiile privind organizarea şi desfăşurarea activităţilor prevăzute la alin. (1) se stabilesc prin ordin al ministrului justiţiei.

(2) În fiecare penitenciar funcţionează o bibliotecă. Fondul de carte este asigurat de Administraţia Naţională a Penitenciarelor, din venituri proprii, sponsorizări şi donaţii.

---

[1] Alin. (5) al art. 63 a fost introdus prin art. I pct. 29 din **Legea nr. 83/2010.**
[2] Alin. (1^1) al art. 64 a fost introdus prin art. I pct. 30 din **Legea nr. 83/2010.**

Art. 65. Instruirea şcolară. (1) În penitenciare se organizează cursuri de şcolarizare pentru ciclul primar, gimnazial şi liceal.

(1[1])[1)] Persoanele condamnate sunt obligate să frecventeze învăţământul de stat obligatoriu.

(2)[2)] Cursurile de şcolarizare a persoanelor condamnate la pedepse privative de libertate se organizează şi se desfăşoară în condiţiile stabilite de Ministerul Educaţiei, Cercetării, Tineretului şi Sportului, împreună cu Ministerul Justiţiei, cu personal didactic asigurat şi salarizat de inspectoratul şcolar, în condiţiile legii, prin bugetele unităţilor administrativ-teritoriale în a căror rază teritorială este situat penitenciarul.

(3) În diplome nu se fac menţiuni cu privire la absolvirea cursurilor în stare de deţinere.

(4)[3)] *Abrogat.*

(5) Cheltuielile legate de instruirea şcolară sunt suportate de Ministerul Educaţiei şi Cercetării şi Administraţia Naţională a Penitenciarelor, iar în cazul cursurilor de învăţământ universitar, de persoanele condamnate sau de alte persoane fizice ori juridice.

Art. 65[1].[4)] Acces la cursuri universitare. (1) Persoanele condamnate la pedepse privative de libertate pot urma cursuri de învăţământ universitar la distanţă sau în forma frecvenţei reduse. Cheltuielile sunt suportate de persoanele condamnate sau de alte persoane fizice ori juridice.

(2) Cheltuielile legate de instruirea şcolară, exceptând cursurile universitare, sunt suportate de Ministerul Educaţiei, Cercetării, Tineretului şi Sportului şi Administraţia Naţională a Penitenciarelor.

Art. 66. Formarea profesională. (1) Formarea profesională a persoanelor condamnate la pedepse privative de libertate se realizează, în funcţie de opţiunile şi aptitudinile lor, prin cursuri de calificare şi recalificare,

---

[1)] Alin. (1[1]) al art. 65 a fost introdus prin art. I pct. 31 din **Legea nr. 83/2010.**

[2)] Alin. (2) al art. 65 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 32 din **Legea nr. 83/2010.**

[3)] Alin. (4) al art. 65 a fost abrogat prin art. I pct. 33 din **Legea nr. 83/2010.**

[4)] Art. 65[1] a fost introdus prin art. I pct. 34 din **Legea nr. 83/2010.**

stabilite de administrația penitenciarului împreună cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă sau cu structurile teritoriale ale acesteia. În certificatul de absolvire nu se fac mențiuni cu privire la desfășurarea cursurilor în stare de deținere.

(2) Cursurile se organizează la unitățile care funcționează în cadrul penitenciarelor sau la unități stabilite în acest scop prin acorduri încheiate între administrația penitenciarului și fiecare unitate în parte.

(3) Cheltuielile legate de formarea profesională sunt suportate de Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, Administrația Națională a Penitenciarelor sau de alte persoane fizice ori juridice.

(4)[1] *Abrogat.*

Art. 67. Dispoziții speciale privind minorii condamnați la pedepse privative de libertate. (1) Minorilor condamnați la pedepse privative de libertate li se asigură condiții pentru participarea la activități educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială adecvate nevoilor și personalității lor, precum și pentru efectuarea studiilor și dobândirea unei calificări profesionale, în funcție de opțiunile și aptitudinile lor.

(2) Cursurile de calificare și recalificare profesională a minorilor condamnați la pedepse privative de libertate sunt stabilite de administrația penitenciarului împreună cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă sau cu structurile teritoriale ale acesteia.

(3) Cheltuielile legate de instruirea școlară și formarea profesională a persoanelor prevăzute în alin. (1) sunt suportate de Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, Administrația Națională a Penitenciarelor sau de alte persoane fizice ori juridice.

---

[1] Alin. (4) al art. 66 a fost abrogat prin art. I pct. 35 din **Legea nr. 83/2010.**

Capitolul VII. Recompense, abateri și sancțiuni disciplinare

Secțiunea 1. Recompense

Art. 68. Felurile recompenselor. (1) Persoanelor condamnate la pedepse privative de libertate, care au o bună conduită şi au dovedit stăruinţă în muncă sau în cadrul activităţilor educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică şi asistenţă socială, al instruirii şcolare şi al formării profesionale, li se pot acorda următoarele recompense:

a) încredinţarea unei responsabilităţi în cadrul activităţilor prevăzute în art. 64;

b) ridicarea unei sancţiuni disciplinare aplicate anterior;

c) suplimentarea drepturilor la pachete şi vizite;

d) acordarea de premii constând în materiale pentru activităţi ocupaţionale;

e) permisiunea de ieşire din penitenciar pentru o zi, dar nu mai mult de 15 zile pe an;

f) permisiunea de ieşire din penitenciar pe o durată de cel mult 5 zile, dar nu mai mult de 25 de zile pe an;

g) permisiunea de ieşire din penitenciar pe o durată de cel mult 10 zile, dar nu mai mult de 30 de zile pe an.

(2)[1] Recompensele prevăzute la alin. (1) lit. a)-e) pot fi acordate de o comisie formată din director, directorul adjunct pentru siguranţa deţinerii şi regim penitenciar, directorul adjunct pentru educaţie şi asistenţă psihosocială, la propunerea cadrelor care desfăşoară activităţi directe cu persoanele private de libertate şi a lucrătorului în cadrul serviciului producţie, după caz, cu avizul şefului secţiei unde este deţinută persoana condamnată.

(3)[2] Recompensele prevăzute la alin. (1) lit. f)-g) pot fi acordate de către directorul general al Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor, la propunerea comisiei prevăzute la alin. (2).

---

[1] Alin. (2) al art. 68 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 36 din **Legea nr. 83/2010.**

[2] Alin. (3) al art. 68 a fost introdus prin art. I pct. 37 din **Legea nr. 83/2010.**

Art. 69. Permisiunea de ieşire din penitenciar. (1) Permisiunea de ieşire din penitenciar poate fi acordată în condiţiile art. 68 în următoarele cazuri:

a) prezentarea persoanei condamnate în vederea ocupării unui loc de muncă după punerea în libertate;

b) susţinerea unui examen de către persoana condamnată;

c) menţinerea relaţiilor de familie ale persoanei condamnate;

d) pregătirea reintegrării sociale a persoanei condamnate;

e) participarea persoanei condamnate la înhumarea soţului/soţiei, unui copil, părinte, frate/soră sau bunic.

(2) Permisiunea de ieşire din penitenciar pe durata unei zile, pentru cazurile prevăzute în alin. (1) lit. a)-d), se poate acorda persoanelor condamnate care execută pedepse privative de libertate în regim închis.

(3) Permisiunea de ieşire din penitenciar pe o durată de cel mult 5 zile, pentru cazurile prevăzute în alin. (1) lit. a)-d), se poate acorda persoanelor condamnate care execută pedepse privative de libertate în regim semideschis.

(4) Permisiunea de ieşire din penitenciar pe o durată de cel mult 10 zile, pentru cazurile prevăzute în alin. (1) lit. a)-d), se poate acorda persoanelor condamnate care execută pedepse privative de libertate în regim deschis.

(5) Permisiunea de ieşire din penitenciar, pentru cazul prevăzut în alin. (1) lit. e), poate fi acordată pe o durată de cel mult 5 zile tuturor persoanelor condamnate, indiferent de regimul de executare, dacă îndeplinesc condiţiile prevăzute de art. 68 alin. (1).

Secţiunea a 2-a. Abateri şi sancţiuni disciplinare

Art. 70. Abateri disciplinare. (1) Constituie abateri disciplinare următoarele fapte:

a) prezenţa în zone interzise sau la ore nepermise în anumite zone din penitenciar ori nerespectarea orei de revenire în penitenciar;

b)[1] tulburarea în orice mod a orarului zilnic, a programului de muncă, a programelor socio-educative care se derulează în penitenciar;

[1] Lit. b) de la alin. (1) al art. 70 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 38 din **Legea nr. 83/2010.**

c) procurarea sau deținerea de bani, bunuri ori de alte valori, în alte condiții decât cele prevăzute de lege;

d) comunicarea cu exteriorul prin mijloace de comunicare la distanță, în alte condiții decât cele prevăzute de lege;

e) utilizarea în alte condiții decât cele prevăzute de lege a bunurilor puse la dispoziție de administrația penitenciarului;

f) nerespectarea oricărei obligații care revine persoanei condamnate la executarea unei pedepse privative de libertate, potrivit dispozițiilor prezentei legi, ale regulamentului de aplicare a acesteia, ale ordinelor emise în baza legii și ale regulamentului de ordine interioară a penitenciarului, după punerea acestora la dispoziție potrivit art. 43, dacă aceasta creează un pericol real pentru siguranța sau ordinea în penitenciar.

(2) Răspunderea disciplinară nu exclude răspunderea penală sau civilă a persoanelor condamnate.

(3) Pentru faptele care, potrivit legii penale, constituie infracțiuni, personalul administrației penitenciare are obligația de a sesiza organele de urmărire penală. În acest caz poate fi aplicată, în mod provizoriu, una dintre sancțiunile prevăzute în art. 71.

Art. 71. Sancțiuni disciplinare. (1) Sancțiunile care pot fi aplicate în cazul săvârșirii abaterilor disciplinare sunt:

a) avertismentul;

b) suspendarea dreptului de a participa la activități culturale, artistice și sportive, pe o perioadă de cel mult o lună;

c) suspendarea dreptului de a presta o muncă, pe o perioadă de cel mult o lună;

d) suspendarea dreptului de a primi și de a cumpăra bunuri, cu excepția celor necesare pentru igiena individuală, pe o perioadă de cel mult două luni;

e) suspendarea dreptului de a primi vizite, pe o perioadă de cel mult 3 luni;

f) izolarea pentru maximum 10 zile.

(2)[1] *Abrogat.*

[1] Alin. (2) al art. 71 a fost abrogat prin art. I pct. 39 din **Legea nr. 83/2010.**

(3) Aplicarea sancţiunilor disciplinare nu poate îngrădi dreptul la apărare, dreptul de petiţionare, dreptul la corespondenţă, dreptul la asistenţă medicală, dreptul la hrană, dreptul la lumină şi dreptul la plimbarea zilnică.

(4) Limitele sancţiunilor disciplinare prevăzute în alin. (1) lit. b)-e) se reduc la jumătate în cazul minorilor.

(5) Sancţiunile prevăzute în alin. (1) lit. d) şi e) nu se aplică femeilor însărcinate sau celor care au în îngrijire copii în vârstă de până la un an.

(6) Sancţiunea disciplinară prevăzută în alin. (1) lit. f) nu poate fi aplicată minorilor, femeilor însărcinate ori femeilor care au în îngrijire copii în vârstă de până la un an.

(7) Sancţiunea disciplinară prevăzută în alin. (1) lit. f) poate fi aplicată numai cu avizul medicului. Medicul penitenciarului vizitează zilnic şi ori de câte ori este necesar persoanele condamnate care execută această sancţiune disciplinară.

(8) Sancţiunile cu caracter colectiv şi sancţiunile corporale sunt interzise.

(9) Mijloacele de imobilizare din dotare, precum şi orice mijloc degradant sau umilitor nu pot fi folosite ca sancţiune disciplinară.

Art. 72. Constatarea abaterilor disciplinare. (1) Abaterile disciplinare se constată de către personalul administraţiei penitenciare şi se consemnează într-un raport de incident.

(2) Raportul de incident se depune la şeful secţiei unde este deţinută persoana condamnată, în termen de 24 de ore de la data constatării abaterii.

(3) Nerespectarea termenului prevăzut în alin. (2) atrage răspunderea disciplinară a persoanei vinovate pentru nerespectarea termenului.

Art. 73. Procedura disciplinară. (1) Procedura disciplinară se declanşează de şeful secţiei unde este deţinută persoana condamnată, care sesizează comisia de disciplină.

(2)[1] Comisia de disciplină este formată din directorul adjunct pentru siguranţa deţinerii şi regim penitenciar, în calitate de preşedinte, directorul

[1] Alin. (2) al art. 73 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 40 din **Legea nr. 83/2010.**

adjunct pentru educaţie şi asistenţă psihosocială şi un supraveghetor ales anual de ceilalţi supraveghetori, în calitate de membri.

(3) Directorul penitenciarului desemnează, în termen de 24 de ore de la sesizarea comisiei de disciplină, o persoană din cadrul personalului penitenciarului, alta decât un supraveghetor, să efectueze cercetarea prealabilă. În termen de 5 zile, persoana desemnată prezintă comisiei de disciplină rezultatele cercetării prealabile.

(4) Comisia de disciplină, după ascultarea persoanei condamnate şi a oricărei alte persoane care are cunoştinţă despre împrejurările în care a fost săvârşită fapta, aplică prin hotărâre scrisă una dintre sancţiunile disciplinare sau, după caz, clasează dosarul de cercetare disciplinară.

(5) La stabilirea sancţiunii disciplinare se ţine seama de gravitatea abaterii, de persoana condamnatului, de abaterile disciplinare săvârşite anterior, de atitudinea persoanei condamnate după săvârşirea abaterii şi în timpul procedurii disciplinare.

(6) Sancţiunile disciplinare aplicate se înscriu într-un registru special, iar dosarul disciplinar şi hotărârile comisiei de disciplină se includ în dosarul individual al persoanei condamnate.

(7) În cazul în care, în cursul procedurii disciplinare, comisia de disciplină ia cunoştinţă despre săvârşirea unei infracţiuni, sesizează organul de urmărire penală competent.

Art. 74. Plângerea împotriva hotărârii comisiei de disciplină. (1) Împotriva hotărârii comisiei de disciplină, prin care a fost aplicată o sancţiune disciplinară, persoana condamnată poate face plângere la judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate, în termen de 3 zile de la comunicarea hotărârii.

(2) Persoana condamnată este ascultată la locul de deţinere, în mod obligatoriu, la judecarea plângerii.

(3) Judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate poate proceda la ascultarea oricărei alte persoane, în vederea aflării adevărului.

(4) Judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate soluţionează plângerea, prin încheiere motivată, în termen de 3 zile de la primirea acesteia, pronunţând una dintre următoarele soluţii:

a) admite plângerea şi dispune anularea, revocarea sau modificarea sancţiunii disciplinare aplicate de comisia de disciplină din penitenciar;

b) respinge plângerea, dacă aceasta este nefondată.

(5)[1] Împotriva încheierii judecătorului delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate persoana condamnată şi administraţia penitenciarului pot introduce contestaţie la judecătoria în a cărei circumscripţie se află penitenciarul, în termen de 3 zile de la comunicarea încheierii.

(6) Contestaţia se judecă potrivit dispoziţiilor art. 460 alin. (2)-(5) din Codul de procedură penală, care se aplică în mod corespunzător.

(7) Plângerea formulată conform alin. (1) şi contestaţia introdusă potrivit alin. (5) nu suspendă executarea sancţiunilor disciplinare, cu excepţia celei prevăzute în art. 71 alin. (1) lit. f).

(8) Hotărârea judecătoriei este definitivă.

Secţiunea a 3-a. Infracţiuni[2]

Art. 74¹. Sustragerea de la executarea pedepselor. Neprezentarea nejustificată a persoanei condamnate la locul de deţinere la expirarea perioadei în care s-a aflat legal în stare de libertate şi părăsirea, fără autorizare, de către persoana condamnată a locului de muncă, aflat în exteriorul locului de deţinere, se asimilează infracţiunii de evadare şi se pedepseşte conform prevederilor din Codul penal.

Art. 74². Introducerea de bunuri şi obiecte interzise în penitenciar. (1) Introducerea în mod ilicit în penitenciar a bunurilor şi obiectelor interzise a se afla în posesia persoanelor private de libertate, în scopul utilizării de către acestea, se pedepseşte cu închisoare de la o lună la 2 ani sau cu amendă.

(2) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) a fost săvârşită de personalul din sistemul administraţiei penitenciare, la maximul pedepsei se poate adăuga un spor de până la 2 ani.

---

[1] Alin. (5) al art. 74 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 41 din **Legea nr. 83/2010**.

[2] Secţiunea a 3-a a Capitolului VII a fost introdusă prin art. I pct. 42 din **Legea nr. 83/2010**.

Capitolul VIII. Liberarea condiționată

Art. 75. Condițiile de acordare a liberării condiționate. Persoana condamnată care este stăruitoare în muncă, disciplinată și dă dovezi temeinice de îndreptare, ținându-se seama și de antecedentele sale penale, poate fi liberată condiționat înainte de executarea în întregime a pedepsei, în condițiile Codului penal.

Art. 76. Partea din durata pedepsei care este considerată ca executată pe baza muncii prestate sau a instruirii școlare și formării profesionale. (1) Pedeapsa care este considerată ca executată pe baza muncii prestate sau a instruirii școlare și formării profesionale, în vederea acordării liberării condiționate, se calculează după cum urmează:

a)[1] în cazul în care se prestează o muncă remunerată în condițiile prevăzute la art. 59 alin. (1) și (2), pe bază de voluntariat sau în caz de calamitate, se consideră 5 zile executate pentru 4 zile de muncă, în cazul condamnaților majori, și 3 zile executate pentru două zile de muncă, în cazul condamnaților minori și tineri;

b) în cazul în care se prestează o muncă neremunerată în condițiile prevăzute în art. 59 alin. (1) și (2), se consideră 4 zile executate pentru 3 zile de muncă, în cazul condamnaților majori, și 2 zile executate pentru o zi de muncă, în cazul condamnaților minori și tineri;

c) în cazul în care munca este prestată în condițiile prevăzute în art. 59 alin. (3), se consideră 4 zile executate pentru 3 zile de muncă;

d) în cazul în care munca este prestată în condițiile prevăzute în art. 59 alin. (4), se consideră 3 zile executate pentru 2 nopți de muncă;

e) în cazul participării la cursuri de școlarizare sau de calificare ori recalificare profesională, se consideră 30 de zile executate pentru absolvirea unui an școlar sau pentru absolvirea unui curs de calificare ori recalificare profesională;

f) în cazul elaborării de lucrări științifice publicate sau invenții și inovații brevetate, se consideră 3 zile executate pentru 2 zile de muncă.

(2) Reducerea fracțiunii de pedeapsă care este considerată ca executată pe baza muncii prestate sau a instruirii școlare și formării profesionale nu poate fi revocată.

---

[1] Lit. a) și e) ale alin. (1) de la art. 76 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 43 din **Legea nr. 83/2010.**

Art. 77. Procedura de acordare a liberării condiționate. (1) Liberarea condiționată se acordă potrivit procedurii prevăzute în Codul de procedură penală, la cererea persoanei condamnate sau la propunerea comisiei pentru individualizarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate.

(2)[1] O comisie formată din director, directorul adjunct pentru siguranța deținerii și regim penitenciar, directorul adjunct pentru educație și asistență psihosocială, consilierul de probațiune, medicul penitenciarului, un lucrător în cadrul serviciului producție, cu participarea judecătorului delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate, în calitate de președinte, propune liberarea condiționată ținând seama de fracțiunea din pedeapsă efectiv executată și de partea din durata pedepsei care este considerată ca executată pe baza muncii prestate, de conduita persoanei condamnate și de eforturile acesteia pentru reintegrarea socială, în special în cadrul activităților educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială, al instruirii școlare și al formării profesionale, de responsabilitățile încredințate, de recompensele acordate, de sancțiunile disciplinare aplicate și de antecedentele sale penale.

(3) Propunerea comisiei de admitere a liberării condiționate, cuprinsă într-un proces-verbal motivat, împreună cu documentele care atestă mențiunile cuprinse în procesul-verbal, se înaintează judecătoriei în a cărei circumscripție se află locul de deținere și se comunică persoanei condamnate.

(4) În cazul în care comisia constată că persoana condamnată nu întrunește condițiile pentru a fi liberată condiționat, în procesul-verbal întocmit potrivit alin. (3) fixează un termen pentru reexaminarea situației acesteia, care nu poate fi mai mare de un an. Totodată, comisia comunică procesul-verbal persoanei condamnate și îi aduce la cunoștință acesteia, sub semnătură, că se poate adresa direct instanței cu cerere de liberare condiționată.

(5) Când persoana condamnată se adresează direct instanței, cerând liberarea condiționată, odată cu cererea se trimite și procesul-verbal întocmit de comisia pentru individualizarea regimului de executare a

[1] Alin. (2) al art. 77 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 44 din **Legea nr. 83/2010**.

pedepselor privative de libertate, împreună cu documentele care atestă mențiunile cuprinse în acesta.

(6) În vederea soluționării cererii de liberare condiționată a persoanei condamnate sau a propunerii formulate de comisie, instanța poate consulta dosarul individual al persoanei condamnate.

Notă: Prin Decizia nr. LXVII/2007 (M. Of. nr. 537 din 16 iulie 2008), Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite, a admis recursul în interesul legii declarat de către procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit că:
„Dispozițiile art. 59-61 din Codul penal, art. 75-77 din Legea nr. 275 din 20 iunie 2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal precum și art. 450 din Codul de procedură penală se interpretează în sensul că:
Cererea de liberare condiționată va fi examinată de instanță, sub aspectul îndeplinirii tuturor condițiilor legale, la momentul judecării acesteia și nu la momentul introducerii ei."

Capitolul IX. Documentele întocmite de administrația penitenciarului

Art. 78. Dosarul individual al persoanei condamnate. (1) Administrația penitenciarului completează pentru fiecare persoană condamnată care execută o pedeapsă privativă de libertate în penitenciar un dosar individual, la care se atașează dosarul prevăzut în art. 29 alin. (2).

(2) Dosarul individual al persoanei condamnate cuprinde:

a) datele și actul de identitate ale persoanei condamnate;

b) fotografii din față și din profil;

c) copie de pe hotărârea judecătorească de condamnare la pedeapsa privativă de libertate;

d) mandatul de executare a pedepsei;

e) anul, luna, ziua și ora la care a început executarea pedepsei;

f) cazierul judiciar;

g) fișa dactiloscopică;

h) documentele întocmite în urma examenelor medicale;

i) documentele din care rezultă îndeplinirea obligațiilor prevăzute în art. 43 alin. (1)-(3);

j) documentele referitoare la măsurile luate de către administrația penitenciarului cu privire la exercitarea drepturilor persoanei condamnate la pedeapsa privativă de libertate;

k) documentele referitoare la participarea persoanei condamnate la activitățile educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială, la instruirea școlară și formarea profesională a acesteia;

l) documentele referitoare la acordarea recompenselor, dosarul disciplinar și sancțiunile disciplinare aplicate în timpul executării pedepsei privative de libertate;

m) alte documente întocmite în timpul executării pedepsei privative de libertate care privesc regimul de executare a acesteia.

(3) Persoana condamnată la o pedeapsă privativă de libertate și apărătorul acesteia au acces, în prezența persoanei anume desemnate de directorul penitenciarului, la dosarul individual.

(4) Dosarul individual poate fi consultat, cu excepția situațiilor în care acesta este cerut de organele abilitate potrivit legii, numai cu acordul persoanei condamnate și al judecătorului delegat cu executarea pedepselor.

(5) Datele cu caracter personal ale persoanelor condamnate la pedepse privative de libertate sunt confidențiale, potrivit legii.

Art. 79. Registrele privind persoanele condamnate la pedepse privative de libertate. Administrația fiecărui penitenciar întocmește următoarele registre privind persoanele condamnate la pedepse privative de libertate:

a) registrul de evidență a primirii persoanelor condamnate, în care se consemnează anul, luna, ziua și ora la care persoana condamnată a fost primită în penitenciar;

b) registrul de evidență a recompenselor acordate persoanelor condamnate;

c) registrul de evidență a sancțiunilor disciplinare aplicate persoanelor condamnate;

d) registrul de evidență a liberării condiționate a persoanelor condamnate;

e) registrul de evidență a punerii în libertate a persoanelor condamnate.

Art. 80. Documente privind decesul persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate. (1) În cazul decesului unei persoane aflate în executarea unei pedepse privative de libertate, directorul penitenciarului înştiinţează de îndată familia persoanei decedate sau o persoană apropiată acesteia, judecătorul delegat pentru executarea pedepselor privative de libertate şi Administraţia Naţională a Penitenciarelor, care sesizează Comisia comună a Ministerului Justiţiei şi a Ministerului Sănătăţii Publice de analiză a deceselor survenite în sistemul penitenciar.

(2) Certificatul constatator al morţii şi procesul-verbal al Comisiei comune a Ministerului Justiţiei şi a Ministerului Sănătăţii Publice de analiză a deceselor survenite în sistemul penitenciar sunt obligatorii.

(3) După decesul persoanei condamnate, soţul/soţia sau o rudă până la gradul al IV-lea inclusiv ori o altă persoană desemnată de acestea are acces la dosarul individual, dosarul medical, rapoartele de incident, certificatul constatator al morţii şi orice alt act privitor la decesul persoanei condamnate şi poate obţine, la cerere, fotocopii ale acestora.

(4) Componenţa, organizarea şi funcţionarea Comisiei comune a Ministerului Justiţiei şi a Ministerului Sănătăţii Publice de analiză a deceselor survenite în sistemul penitenciar se stabilesc prin ordin comun al ministrului justiţiei şi al ministrului sănătăţii publice.

(5) Înhumarea persoanei decedate este efectuată de către familie, rude sau alte persoane apropiate acesteia. În absenţa lor sau în caz de refuz, înhumarea persoanei decedate se face de către primăria din localitatea în a cărei rază teritorială se află penitenciarul.

(6) În cazul producerii decesului persoanei condamnate, ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale survenite în timpul executării pedepsei, urmaşii acesteia beneficiază de pensie de urmaş, potrivit legii.

(7) Directorul penitenciarului are obligaţia de înştiinţare prevăzută în alin. (1) şi atunci când persoana condamnată suferă o vătămare corporală gravă, de o boală gravă sau este transferată într-o instituţie medicală pentru tratarea unei boli psihice.

Titlul V. Executarea măsurilor preventive privative de libertate

Art. 81. Centrele de reținere și arestare preventivă și centrele de arestare preventivă. (1) Reținerea și arestarea preventivă în cursul urmăririi penale se execută în centrele de reținere și arestare preventivă, care se organizează și funcționează în subordinea Ministerului Administrației și Internelor, iar arestarea preventivă în cursul judecății se execută în secțiile speciale de arestare preventivă din penitenciare sau în centrele de arestare preventivă de pe lângă penitenciare, care se organizează și funcționează în subordinea Administrației Naționale a Penitenciarelor.

(2) Centrele de reținere și arestare preventivă se înființează prin ordin al ministrului administrației și internelor, iar centrele de arestare preventivă se înființează prin ordin al ministrului justiției.

(3) Prin ordin al ministrului administrației și internelor se stabilește penitenciarul în a cărui circumscripție funcționează centrele de reținere și arestare preventivă, iar prin ordin al ministrului justiției se stabilește penitenciarul în a cărui circumscripție funcționează centrele de arestare preventivă.

(4) Organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și a centrelor de arestare preventivă se stabilesc prin regulament aprobat prin ordin comun al ministrului administrației și internelor și al ministrului justiției.

(5) Măsurile necesare pentru siguranța centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și pentru siguranța centrelor de arestare preventivă se stabilesc prin regulament aprobat prin ordin comun al ministrului administrației și internelor și al ministrului justiției.

Art. 82. Executarea reținerii și a arestării preventive. (1) Reținerea se execută în temeiul ordonanței prin care s-a dispus reținerea, potrivit dispozițiilor Codului de procedură penală.

(2) Arestarea preventivă se execută în temeiul mandatului de arestare, emis potrivit dispozițiilor Codului de procedură penală.

(3) Primirea în centrele de reţinere şi arestare preventivă sau în centrele de arestare preventivă a persoanelor faţă de care s-au dispus aceste măsuri preventive se face pe baza ordonanţei prevăzute în alin. (1) sau, după caz, a mandatului de arestare prevăzut în alin. (2), după ce li se stabileşte identitatea.

(4) Centrele de reţinere şi arestare preventivă şi centrele de arestare preventivă sunt obligate să asigure exercitarea drepturilor prevăzute în Codul de procedură penală.

(5) Dispoziţiile din titlul IV cap. III-VII, referitoare la condiţiile de detenţie, drepturile şi obligaţiile persoanelor condamnate, muncă, activităţi educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică şi asistenţă socială, recompensare, cu excepţia permisiunii de ieşire din penitenciar, şi sancţiuni disciplinare se aplică în mod corespunzător, în măsura în care nu contravin dispoziţiilor prevăzute în prezentul titlu.

(6) Persoanele reţinute sau arestate preventiv poartă ţinută civilă.

(7) Persoanele arestate preventiv, la cererea lor, pot presta o muncă sau pot desfăşura activităţi educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică şi asistenţă socială, în interiorul centrelor de reţinere şi arestare preventivă sau al centrelor de arestare preventivă, cu avizul judecătorului delegat cu executarea pedepselor.

Art. 83. Dosarul individual al persoanei reţinute sau arestate preventiv. (1) Administraţia centrului de reţinere şi arestare preventivă sau a centrului de arestare preventivă completează pentru fiecare persoană reţinută sau arestată preventiv un dosar individual, la care se ataşează dosarul prevăzut în art. 29 alin. (2).

(2) Dosarul individual al persoanei reţinute sau arestate preventiv cuprinde:

a) datele şi actul de identitate ale persoanei reţinute sau arestate preventiv;

b) fotografii din faţă şi din profil;

c) copie de pe dispozitivul hotărârii prin care s-a dispus arestarea preventivă, prelungirea sau menţinerea arestării preventive;

d) ordonanţa de reţinere şi mandatul de arestare preventivă;

e) anul, luna, ziua şi ora la care a început executarea reţinerii sau arestării preventive;

f) cazierul judiciar;

g) fişa dactiloscopică;

h) documentele întocmite în urma examenelor medicale obligatorii prevăzute în art. 51;

i) documentele din care rezultă îndeplinirea obligaţiilor prevăzute în art. 43 alin. (1)-(3);

j) documentele referitoare la măsurile luate de către administraţia centrului de reţinere şi arestare preventivă sau a centrului de arestare preventivă cu privire la exercitarea drepturilor persoanei reţinute sau arestate preventiv;

k) documentele referitoare la acordarea recompenselor, dosarul disciplinar şi sancţiunile disciplinare aplicate în timpul executării reţinerii sau arestării preventive;

l) alte documente întocmite în timpul executării reţinerii sau arestării preventive.

(3) Persoana reţinută sau arestată preventiv şi apărătorul acesteia au acces, în prezenţa persoanei anume desemnate de conducătorul centrului de reţinere şi arestare preventivă sau de arestare preventivă, la dosarul individual.

(4) Instanţa de judecată şi procurorul au acces la dosarul individual al persoanei reţinute sau arestate preventiv.

(5) Dosarul individual poate fi consultat de organele abilitate potrivit legii, fără acordul persoanei reţinute sau arestate preventiv.

(6) Datele cu caracter personal ale persoanelor reţinute sau arestate preventiv sunt confidenţiale, potrivit legii.

Art. 84. Registrele privind persoanele reţinute sau arestate preventiv. Administraţia fiecărui centru de reţinere şi arestare preventivă şi a fiecărui centru de arestare preventivă întocmeşte următoarele registre privind persoanele reţinute sau arestate preventiv:

a) registrul de evidenţă a primirii persoanelor reţinute sau arestate preventiv, în care se consemnează anul, luna, ziua şi ora la care persoana reţinută sau arestată a fost primită în centru;

b) registrul de evidenţă a punerii în libertate a persoanelor reţinute sau arestate preventiv;

c) registrul de evidenţă a recompenselor;

d) registrul de evidenţă a sancţiunilor disciplinare.

Titlul VI. Dispoziții tranzitorii și finale

Art. 85. Dispoziții tranzitorii. În termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Comisia pentru individualizarea regimului de executare a pedepselor privative de libertate stabilește pentru fiecare persoană condamnată la o pedeapsă privativă de libertate regimul de executare, conform dispozițiilor Codului penal și ale prezentei legi.

Art. 86. Dispoziții finale. (1) Prezenta lege intră în vigoare la 90 de zile de la publicarea ei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) În termen de 10 zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul va adopta, prin hotărâre, regulamentul de aplicare a dispozițiilor acesteia.

(3) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 23/1969 privind executarea pedepselor, republicată în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 62 din 2 mai 1973, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția dispozițiilor privitoare la executarea pedepsei la locul de muncă, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 56/2003 privind unele drepturi ale persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 457 din 27 iunie 2003, precum și orice alte dispoziții contrare.

Notă: Regulamentul de aplicare a Legii nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal a fost aprobat prin H.G. nr. 1897/2006 (M. Of. nr. 24 din 16 ianuarie 2007).

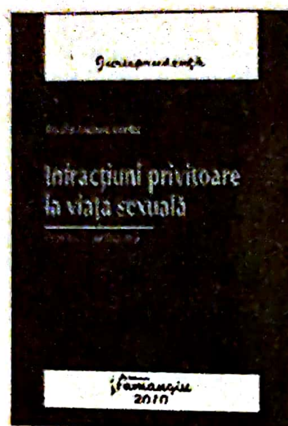
Dispoziții tranzitorii cuprinse în Legea nr. 83/2010

Art. II. În termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, la propunerea ministrului justiției, Guvernul va modifica, prin hotărâre, Regulamentul de aplicare a Legii nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.897/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 24 din 16 ianuarie 2007.

Art. III. Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor şi a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 627 din 20 iulie 2006, cu modificările şi completările aduse prin prezenta lege, se va republica, dându-se textelor o nouă numerotare.

Infracţiuni privitoare la viaţa sexuală
Practică judiciară

Amalia Andone-Bontaş

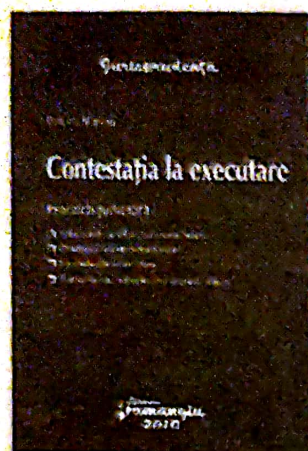

978-606-522-239-7
20 lei, 232 p.

Conceptul de libertate a vieţii sexuale, componentă a dreptului fundamental la viaţă privată indiferent de sexul persoanei, a comportat de-a lungul timpului numeroase interpretări, care s-au reflectat şi în modalitatea în care legiuitorul a înţeles să incrimineze faptele care aduc atingere acestei valori sociale, ceea ce a condus la modificări succesive ale textelor Codului penal atât cu privire la conţinutul constitutiv al infracţiunilor, cât şi referitor la pedepsele care trebuie aplicate. Lucrarea prezintă hotărâri relevante din jurisprudenţa instanţei supreme şi a altor instanţe, precum şi recursurile în interesul legii pronunţate în vederea unificării practicii judiciare în materia infracţiunilor privitoare la viaţa sexuală. De asemenea, este evidenţiată evoluţia reglementărilor, inclusiv cea adusă prin noul Codul penal adoptat prin Legea nr. 286/2009, astfel încât multe dintre soluţiile prezentate în culegere vor fi utile şi în contextul modificărilor legislative preconizate.

Contestaţia la executare. Practică judiciară

Roxana Stanciu

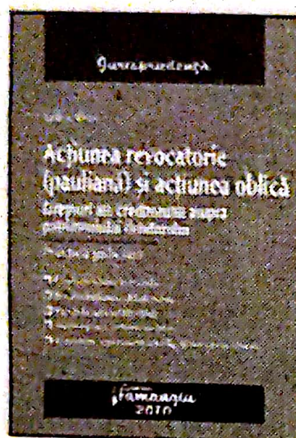
978-606-522-308-0
29 lei, 320 p.

Prezenta lucrare constituie o selecţie de jurisprudenţă recentă cu privire la contestaţia la executare, acţiune din ce în ce mai mult uzitată în faţa instanţelor naţionale. Cartea nu este exhaustivă şi nici nu ar putea fi, în condiţiile unei practici judiciare în perpetuă schimbare şi ale unei legislaţii pe alocuri defectuoasă.

În aşteptarea unei revizuiri a legislaţiei - anticipată deja de proiectul legii privind „mica reformă" în justiţie - şi în domeniul executării silite, vă propunem să priviţi această culegere de practică ca pe rodul muncii colegilor magistraţi, avocaţi şi executori care sunt nevoiţi să interpreteze şi să pună în practică şi în folosul justiţiabililor legea în forma actuală, cu completările binevenite din domeniul protecţiei europene a drepturilor omului.

Acțiunea revocatorie (pauliană) și acțiunea oblică. Drepturi ale creditorului asupra patrimoniului debitorului. Practică judiciară

Ionica Ninu

978-606-522-341-7
27 lei, 280 p.

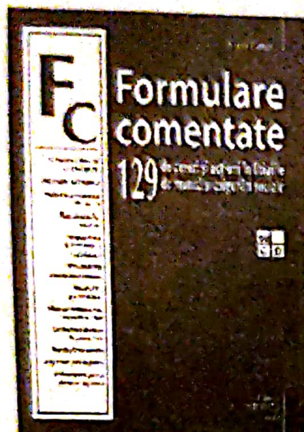
Acțiunea civilă revocatorie și acțiunea oblică reprezintă un subiect ce nu a făcut obiectul unor lucrări de acest gen, deși, într-un context economic dificil, se nasc situații litigioase privind drepturile creditorilor asupra patrimoniului debitorului, ceea ce face ca subiectul să fie unul deosebit de actual.

Prin hotărârile judecătorești selectate, atât în materie civilă, cât și în materie comercială, această culegere prezintă jurisprudența relevantă și recentă a instanțelor judecătorești, în special a curților de apel și a Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și unele aspecte de constituționalitate a textelor legale incidente. În lucrare sunt analizate aspectele principale legate de acest subiect: calitate procesuală activă și pasivă, termen de prescripție, condiții ce trebuie îndeplinite atât de creditor, cât și de creanță. Fără pretenția de a acoperi toate situațiile concrete deduse judecății, prezenta culegere este destinată practicienilor dreptului, dorindu-se a fi un instrument util în activitatea fiecăruia.

Formulare comentate

129 de cereri și acțiuni în litigiile de muncă și asigurări sociale

Amelia Farmathy

978-606-522-353-0
95 lei, 560 p.
cuprinde CD

129 de cereri și acțiuni ... este un ghid practic despre cum să ne adresăm instanței în litigiile de muncă și de asigurări sociale. De la cele mai simple litigii – nerespectarea obligației de informare, nepredarea carnetului de muncă, acordarea pensiei de urmaș – și până la conflicte juridice de amploare – contestarea deciziei de concediere, neplata salariilor, răspunderea patrimonială a salariatului, nulitatea contractului colectiv de muncă, suspendarea grevei, contestarea deciziei de pensionare – veți găsi aici toate tipurile de cereri, acțiuni și întâmpinări pentru a vă apăra corect drepturile în fața Justiției.

Fie că sunteți salariat sau angajator, sunteți pensionar sau reprezentați instituția chemată în judecată, acest ghid vă poate ajuta în egală măsură. Fiecare acțiune prezentată aici este o construcție în oglindă; fiecare cauză este analizată atât din perspectiva reclamantului, cât și a pârâtului, cu modele de cereri, exemple și explicații concrete.

CD-ul alăturat cuprinde toate modelele de acțiuni și întâmpinări în format editabil, gata de completat și utilizat în orice tip de proces.

Legislație

- Codul de procedură civilă și 12 legi uzuale *(1 noiembrie 2010)*
- Codul familiei și 2 legi uzuale *(6 octombrie 2010)*
- Codul comercial. Legea societăților comerciale. Legea privind procedura insolvenței *(6 octombrie 2010)*
- Codul comercial și 10 legi uzuale *(6 octombrie 2010)*
- Constituția României și 2 legi uzuale *(5 octombrie 2010)*
- Codul civil. Codul de procedură civilă. Legea contenciosului administrativ *(5 octombrie 2010)*
- Legea profesiei de avocat nr. 51/1995 și 6 legi uzuale *(15 octombrie 2010)*
- Legislația privind retrocedarea imobilelor *(22 septembrie 2010)*
- Legea contenciosului administrativ și 5 legi uzuale *(20 septembrie 2010)*
- Codul de procedură penală și 5 legi uzuale *(20 septembrie 2010)*
- Codul penal și 10 legi uzuale *(20 septembrie 2010)*
- Legea cadastrului și a publicității imobiliare și 14 legi uzuale *(15 septembrie 2010)*
- Codul civil și 10 legi uzuale *(1 septembrie 2010)*
- Codul muncii și 10 legi uzuale *(1 septembrie 2010)*
- Legea societăților comerciale și 6 legi uzuale *(1 septembrie 2010)*
- Legea privind procedura insolvenței și 9 legi uzuale *(1 septembrie 2010)*
- Normele metodologice de aplicare a Codului fiscal 2010 *(15 august 2010)*
- Noul Cod de procedură civilă *(iulie 2010)*
- Noul Cod de procedură penală *(iulie 2010)*
- Codul fiscal 2010 *(în vigoare de la 1 iulie 2010)*
- Codul de procedură fiscală și 2 legi uzuale *(1 iulie 2010)*
- Convenția europeană a drepturilor omului *(în vigoare de la 1 iunie 2010)*, ed. îngrijită de C. Bîrsan și M. Eftimie
- Codul fiscal și Normele metodologice *(1 aprilie 2010)*
- Legea administrației publice locale și 11 legi uzuale *(22 martie 2010)*
- Tratatele Uniunii Europene *(actualizat 2010)*
- Taxele de timbru 2010. Timbru judiciar. Onorarii *(1 februarie 2010)*
- Achiziții publice și concesiuni *(actualizat 25 noiembrie 2009)*
- Legea fondului funciar și 10 legi uzuale *(1 septembrie 2009)*
- Noul Cod penal (Legea nr. 286/2009) *(august 2009)*
- Noul Cod civil (Legea nr. 287/2009) *(august 2009)*
- Legislația construcțiilor, amenajării teritoriului și urbanismului *(25 octombrie 2008)*
- Legislația comunitară fiscală *(Cosmin Flavius Costaș) (1 octombrie 2008)*
- Codul consumului și 17 legi uzuale *(5 septembrie 2008)*
- Titluri de credit și instrumente de plată *(1 septembrie 2008)*
- Legislația contabilității *(24 iulie 2008)*

Preț: 18 lei

ISBN 978-606-522-376-9

